B509608

SICILIAE
OBIACENTIVM INSVLÆ
ET BRVTTIORVM
ANTIQVAE TABVLAE
CVM·ANIMADVERSIONB
GEORGII GVALTHERI
MESSANAE
APVD·PETRVM·BREAM
cIↄ · Iↄc · XXIV
Iose. Coruso Cosanesis incidit.

LECTORI S. P. D.

QVadriennium iam exeſt, dum procul a patrijs Germaniæ laribus Italiæ luſtrandæ incubuimus, more paucis vſurpato minima quæque cognoſcendi. ſcilicet quæ in ciuitatibus domi foriſque extant; in ædibus ſacris monumenta pietatis & nobilium ingeniorum, tabulas pictas in queis curioſa viuit induſtria, in profanis, quæ Naturæ arte & mortalium eminent, vrbium acta & regimina, familiarum primordia, & ſi quæ alia miranda, ſcituque digna. Inprimis amauimus ſtudia noſtra & officia poſteritati comprobare exſcribendis priſcis ſaxeis æneiſque operibus. Hæc enim ſolidæ & germanæ doctrinæ arbitri & indices, in quibus non tam monſtroſam veterum theologiam, vnde Euhemerus Meſſanenſis *hiſtoriam ſuam deorum, quam* Ennius interpretatus & ſecutus eſt, *compilauit.* Lact. l. 1. c. 1. de fal. relig. *ſed & ſenatus ac plebis ſcita, leges, magiſtratus Græcos, Romanoſque, hiſtoriam variam, vtriuſque linguæ, quæ deperditæ, quæ adhuc ſuperſtitis ritum intermortuum, elegantiamque ac certam ſcribendi normam eruis. Poſt Pet. Appianum, I. Lipſium & paucos alios præcipue hoc vidit Ian. Gruterus, cum* totius orbis Inſcriptiones *ex ſchedis ſummatum hominum in vnum corpus congeſſit. Præclarius profecto de literis actum eſſet, ni immenſum opus tot næuis & maculis inquinatum ad ipſos lapides proderetur. Proinde pretium duxi vniuerſos vniuerſæ Italiæ excerpere, quod* doctis Italis *fomenta addentibus & e veſtigio manuducentibus ſic egi, vt* XX *ferme millium copias congregauerim, extra* Romanos, Venetos, Patauinos, Fore-Iulienſes *ac* Genuenſes. *Cuius gratia nec piguit inuia loca interuiſere, amnes tranare, ſaltus niuoſos, ſiluas denſas pererrare innumeris periculorum ventis circumſtantibus, vnius Potentis DEI prouiſu, cui iter meum cordi fuit, euitatis. Siciliæ iam vicinus, eam* ridentis Naturæ opus, *ad paucos dies ingredi ſtatui, ſed præter conſilium diutius, quam laudi & bono ſit inhæſi, non mea ſed aliorum mora. Ibi cum omnes, quæ vſquam patebant, tabulas primus notaſſem, nec tamen inficias iuerim quaſdam a Fazello, vix decadem earum a Grutero editam. Has primarijs viris Meſſanæ deſponſas, amicitijs nobiliſſimorum perſuaſus Panormi publicari cepi, & quamuis Germana, rerumque fide, bono tantum conſcientiæ pretio ductus, animo in ciuitates æquali, odio in nullam euictus ſcriberem, tamen non defuere, qui gratia & ambitione dici ſuſpicarentur, hinc iurgia, lites & tandem diſceſſus, opere, quod in fine laborabat, imperfecto. Inſtitueram id Meſſanæ pertexere, ſed denuo auſpicandum fuit arbitratu doctiſſimorum hominum & inprimis Illuſtriſſimi* Ant. Nauarri a Radegui, *Philippis III & IV. Regibus & Philiberto Principi a ſecretis, viro celebri eruditione, iudicio ſummo, iiſque*

animi

animi dotibus conſpicuo, quibus ingens ſui deſiderium bonis cunctis reliquerit, cuius doctæ adſuetudinis memoriam haut ſine lacrumis recolo, ac Mecænatem meum, vtriuſque Hiſpaniæ ſplendorem occidiſſe dolentius defleo. Etſi vero de feſtinanda editione ſpes mihi facta, tamen diu comperendinata, graui temporis & itineris iactura. ſero tandem expedita fuit patriam rem regentibus illuſtriſſimis dominis Ant. Cæſare Aquilone, Don Ioſepho Porco, Don Vinc. Marullo, Vinc. Laxhana, Don Laur. de Gregorio *ac* Fran. de Marinis. *Tabularum icon magno labore & quantum operarum paſſa eſt diligentia accurate exhibitus eſt cum ingenitis etiam marmorariorum erratis: quas inter nonnullæ adeo deſperata lectione, nominatim Græcæ inſenuerant, vt eas hinc miſſas facere deſtinarim. Apposui denique prout literę apparuere, hac ſpe innixus alijs rectius ſcrutandi illa uia occaſionem fore. Animaduerſiones adſcripſi, in quibus prima mihi cura fuit magiſtratuum antiqua munia perſequi. ſi rem inſpicis reſtrictim, ſi titulum vberius, multa in ſequentem propere editionē reijciens, plura enim in tabulis illis adhuc recondita obſeruauimus, quæ tranquillius meditata dabimus. Et ita te obteſtor, ignoſcas ſi nonnulla minus cogitationibus euigilata, crudaque in forum producta. In itinere illa tradidimus libris deſtituti, tædijs & impedimentis, quorum partem & typothetis debemus, ſæpe remiſſius nobis vacantibus, ſatis ſuperque inuoluti; ita vt minus libere in literas ociari liceret. Vobis porro, illuſtriſſimi & doctiſſimi Siculi, dominī & amici mei plurimum colendi, quorum beneuolentia, hoſpitio & amica conſuetudine vſus, grates immortali memoria ampliſſimas ago. Exquiſitiſſimis precibus rogo, librum patriæ veſtræ honori oblatum, profeſſione meæ in vos obſeruantiæ æqui bonique conſulatis. Valete & ad veteris gloriæ exempla cum Regno veſtro, regio N. M. Q. deuotiſſimo, perennate.*

Menda Tabularum obiter conſpecta.

Tab. 4. Minorum, pro Minimorum
9. Byzantinorum, Piſanorum.
78. & 212. Iupiter, Iouis. 81. Diana, Dianæ
113. κάπιδιξοις, κάπιδεξιος
114. ΧΔΗϹΤΟϹ & ΑΜΕΜΠΤΟϹ cum Ω
182. v. 8. ΚΕΡΓΑΖΕΤΑΙ cum Ε. 31. ΤΕ-
ΚΑΤΙ, ΤΕΚΑΙ, Ib. ΤΕΟΝ, ΤΕΤΟΝ
Pag. 32. v. 7. ΕΛΑΝ, ΕΛΑΙ
38. & 192. R. pro P.
33. 11. Alpidem, Aſpidem
34. 2. ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ, ΟΡΙΖΟΝΤΟΣ
15. ΕΛΛΙΣΟΥ, ΑΛΛΙΣΟΥ
6. 20. & 32. ΠΥΡΡΙΔΑΙ, ΤΥΡΡΙΔΑΙ
23. ΤΕΡΜΟΝΑ, ΤΕΡΜΟΝ
25. ΕΡΙΟΝΤΟΥ, ΟΡΙΟΝΤΟΥ
37. ΕΣΙΕ, ΕΣΤΕ
Tab. 189. MANVTIV, MVNATIV
206. ΤΡΥΨΩΝ, ΤΡΥΦΩΝ. Xichadiij,
234. XVIII, XXXIIII Zichadiij
247. ΑΠΑΤΑΡΧΕ, ΑΓΑΘΑΡΧΕ
321. Minyram, Taminyram
340. Auditore, pro Regente Cancellariæ
353. QVIR. addè POSTV.
428. v. 5. dele N.
RECENTIORVM.
5. v. 2. Ricio cum patre Petrus ſceptra
ſecundus . . . . . .
3. cepere, Adde. viri Genu
4. regiumq; pro regumque fauore.
ſermorumque ſume
9. vetuſtas p. vetuſtus.
11. veteris, veteribus
Regium cum ſeceſſiſſem, me inſcio hoc folium excuſum, quare pluribus errorib. ſcatet, voceſq; Græcæ iunctæ temere diſſociatæ ſunt.
12. v. 11. ἀςετῶ, ἀςετῶν
v. 20. corroborarunt a, pro potuere. Va-
lucre, pro accedente
v. 28. inextinguibili, inextinguibilem
34. πωτχοί, πτωχοί
p. 80. v. vlt. accribe r. habet nullis miſerãs.
pro, ſed ſpreuit habet n. durũ ſeuera cor
p. 81. v. 2. μιανθάνων, pro θεν μανθάνων.
31. ἔτοι, ἔτως
Tab. 16. v. 16. LXXXI. pro LXXI.
In tit. 22. & p. 101. l. 5. & 11. Lombardum
pro Longobardum.
34. Fecilius pro Felicius
73. exhibitura, exhibenda
79. v. 5. ΕΝΤΟΥ. Inſere ΕΝΤΕΛΕϹΤΑΤΟΥ
84. v. 23. ΝΕΑΡΟLΤΑ, Neapolit. 25. le-
num, læuum. 51. Deruenditis, diuenditis.

Animaduerſionum. A. addenda notat.

Iſiod. pro Iſid. paſſim.
5. 34. Antoniorum pro Antoninorum.
6. 9. Exclamante, exclamantes
7. 23. expreſſit, expreſſerunt
8. 35. tremuit, tremit
42. Taranti, Tarenti
10. 41. parem. A. numerum
11. 8. reddebunt, reddebant
12. 34. patimini. A. me
24. ſuſtendandum, ſuſtentandum
13. 25. ſorditatus, ſordidatus
14. 25. geretur. A. iuuenes
39. Σιναιοδότυς, Σιναιοδότυς
16. 11. amendarent, amandarent
32. cognomita, cognominata
17. 51. vocatio, vacatio
19. 11. Eleus, Eleuſi
20. 6. munu, manu. 21. 43. omni, omnium
25. 7. vrbem, vrbe. 38. 4. pro 5.
27. 29. iunctar. iuncturar.
28. 25. Corinthum, Corinthium
31. 20. Nicomede, Nicodemus
35. 35. poteſta, poteſt a
36. 32. legamina, legumina
37. 32. 50. 11. ſortitæ, ſorte datæ.
42. 26. Niceam pro Nicenam
45. 15. bis aſcendit, pro conſcendit vt ſolis ortum videret arcus ſpecie, vt dicitur, varium. 33. Vna faſce, vno.
45. Tit. A. inſtitutus
46. 36. Togatam, togatum
47. 2. ædos, ædiles
20. Arpini, Arpinates
48. 8. Albuogalerus, albogalerus

49.

49. 19. ni, in.

50. 1. agaronomos, agoranomos

34. imputnas, imputans. 44. ve, ne

52. vrbibus. A. cunctis. Attribuit, pro diſtribuit, vt animæ naſcentibus, ita populis fatales genij diuiduntur.

55. 24. ſecurit, ſecuerit

59. 43. Crimiſo, Criniſo

60. 13. erectos, erecto

62. 17. virendi, virenti

35. animorum. A. ingentium

63. 44. cuiuis, cuiuſuis

64. 3. ceterorumque, ceterarumque

66. 25. quid m, cum quidam

67. 42. occidit. A. in ſpoliario ponatur, qui ſenatum, qui innocentes occidit

43. Dele non

68. 15. Cæſar. A. carnifex vnco trahatur

69. 32. appropato, approbato

75. 41. quidam, quidem

45. principium, principum

76. 14. ceceſpitam, ſeceſpitam

80. 43. Hæ Iunoni ſacræ, hi Iunoni ſacri

82. 12. Arpinis, Arpinatibus

88. 20. Literatum, literatum

90. 8. Agyrenſe, Agyrinenſe

42. Cic. A. in Cat. Mai. Qui in. A. prima. Quam, pro delectatur tamen etiam

92. 3. Cameo pro Chelidonio. Vel Sardonyce. 7. data. A. a Fran. Cizari.

98. 36. excelſi, excluſi

102. 42. Maximum, Maximianum

104. 41. Carthago. A. Plin. l. 33. c. 11.

105. 1. quingenta, quinquaginta

41. Mænei, Menei

106. 36. libebat, latebat

108. 45. velexetur, velaretur

110. 45. plebeos, plebeios

112. 5. purpureo. A. tunicaque talari

28. dele hanc

115. 7. tribunicam, tribuniciam.

8. fugabunt, fugabant

116. 39. irrogatam, inrogatum

117. 29. petitum, petitam

119. 13. 35. c. 3. pro 36. c. 15.

18. aduenientis, aduenientis

125. 41. galera, glarea

127. 32. 6. p. 5. 128. 34. 4. p. 5.

38. quiremi, quinqueremi

133. 15. illuc, illinc

19. Spartauentum. p. Capo del Armi

134. v. 4. conuiuiabatur, conuiuabatur

141. 9. Seculo. A. Macr. l. 26.

144. 8. Siluius, Silius.

148. 16. Liberarys, librarÿs

150. 23. libros, liberos.

153. 14. miſus, miſſus

154. 37. oſtendarit, oſtentarit

155. 19. Hānibal adde, 156. 7. Bſiayo, Baiſio

157. 7. Poſuiuit, poſuit

38. Scyllæ, coniugis, dele comata

158. 43. inſlitium, iuſticium

160. 43. Gazæ. A. Iunio quoque.

161. 29. marum, virium

164. 17. tellus, tellurem

165. 3. impextum, imperium

163. 10. vtroque luna, vterque luna

166. Cedrero, Cedreno

167. 10. Tac. Pater. l. 11.

168. 18. vitricib., vibicib.

25. tenebantur, tenebatur. 29. ff. p. C.

32. Babyloniu, Babylonia 44. Cog. Con.

178. 4. in, p. inter 35. parro, porro

45. Gigiliæ, Ciliciæ. 179. 1. hic, his

24. muſcadello, muſcatello. 37. baroni, barone. 43. Amnicu, Anicÿ

180. 27. forcanalib. fornacalib.

181. 27. dicti, dicti e.

INTERCALANDA.

64. ΣΟΣΣΙΣ) Claruit hæc gens Catanæ. Cic. ep. 30. l. 13. L. Manlius eſt Soſis, is fuit Catinenſis.

236. SIEIDIO) Didamius Siſidius Cos. an. D.N. ccccxc. iuxta nonnullos ccccxxc11x

270. MODIA) M. Modÿ Equitis R. Cic. 3. Ver. de rebus Thermitanis meminit.

Pag. 73. animad. v. 41. inſere. In Niceph. l. 7. c. 43. Κεντίκτωρος legunt, quam vocem nonulli Agitatorem, Meurſius Conſectorem reddunt.

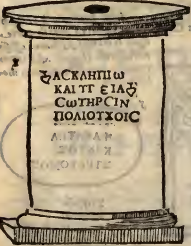
SICILIÆ

SICILIAE
ANTIQVAE · TABVLAE
LITTORALES
LATVS . ORIENTALE

MESSANA

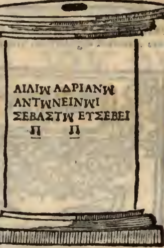
In ſummo templo tutelæ D. Mariæ dicato. prope ſacrarium, iuxta ſecundum intercolumnium. in lapide Granito-Siculo. columella bicubitalis aquam luſtralem ſuſtinens.

1

2

Retro

Aeſculapio
& Hygiae
ſeruatoribus
Vrbis tutelaribus

Aelio Hadriano
Antonino
Auguſto Pio
Patri Patriæ

In Senaculo. in conclaui vbi Scipionis Africani, Hannibalis, & quæ rariſsima, Serpentina (qui lapis cum preciosior, & ad laborem durior, magni viri & à nonnullis Ciceronis icon habetur) ſtemmata ſpectantur. O cæteris literis minor in hac ara ſculpta, ritu Græcis numis vulgari, cum inconcinne exprimeretur, alijs compar ſuffecta eſt.

NAYPOI — Nauri. aut NAYΦOY Nauphi. *innuũt id notæ exeſar. literar. reliquæ*

3

OΛYMΠIΣYΓEPBOΛOY	*Lympis Hyperboli F.*
OEYΓNIΣOEYBIOY	*Eugnis Eubij F.*
ΦPYNEIΔAΣTEIΣANΔPOY	*Phrynidas Tiſandri F.*
OKAIΣYΣ.. TOY	*Caisys . . . .*
OAPIΣTOΔAMOΣOEYBIOY	*Ariſtodamus Eubij F.*
OΓHAOYKOΣOEYΦE..EOΣ	*Geaucus [. . . .*
... ΞPIAXOΣΓEYOIAIXOY	
ΠEIX..ANΔPOΣAΓAOΩNOΣ	*Pi. . . Agaoonis F.*
.KAEIΔAΣTEIΣANΔPOY	*Caida Tiſandri F.*
ΘAΛOΔΩPOΣAPXEΔAMOY	*Alodorus Archedami F.*
ΞOYΠYPOΣNAYKPATEOΣ	*Xupyrus Naucratis F.*
.....ΣYΠEP..ΩΛOY.	
EXPΩN APIΣTOΞENOY	*Echron Ariſtoxeni F.*
AΦPOΔITAI	*Veneri*

In regione Iano vel Porcello, in S. Agatha Clericorum Minorum Regularium. vrnula

4

Apud Leon. Patè I. C. in lapillo ouali, ex auerſa parte ſigno Herculis ſigillato, effoſſo ruri Iac. de Neapoli ad opidum Troinæ vna cum ingentis molis cranio.

5

ΤΡΙΨΥΛΑ
ΨΑΚΑΤΗΛ
ΚΕΝΤΟΣ
ΣΤΡΑΤΟΝΟΣ

Tripſyla
Pſacatel
Centi F.
Stratonis N.

In via Noua ſeu Auſtriaca, in D. Io. Baptiſtæ Florentinorum ruinis ornatius extruendi templi lapis lateritius an ∞ IↃCXXIII erutus, ſed parum ſuperſtes cum ab imperitis inter coagmenta lapidum neglectus, mox et ædi inſertus ſuis tenebris redditus ſit.

6 EΓINΩN OPΘΩN *Heginorum Rector*

In foro Giudeca, ad angulum veteris turris Viuicito. minoribus literis Philoſo-phiæ, typographorum voce, anterius tabulæ membrum ex Ioſepho Bonſilio adſcripſi quod & Leon. Pate Græcarum literarum doctiſsimus vidit.

7

στε	ΝΙΣΚΑΛΙΝΙΣΣΤΑΤΤΙΗΙΣ..
μας	ΑΣΠΟΜΠΠΙΕΞΝΙΥΜΣΔΙΗΙΣ
	ΜΕΔΔΕΙΞΟΤΠΣΕΝΣ::
ηγο	ΙΜΤΩϹ ΤΟΜΑΜΕΡΤΙΝΟ
α	ΠΠΕΛΛΟΥΝΗΙΣΑΚΟΡΙ..

In eodem foro tabula marmorea Ebraice perſcripta inuenta. Et quamuis inſtituti mei non ſit eius idiomatis epigrammata admiſcere, aſt quia inſignis vetuſtatis Iudaicæ reliquum, nefas duco id inſuper habere. poſsidet hoc And. Palmerius. Inciſum & inueſtigatum fuit authore Roccho Pagano patriæ antiquitatis ſtudioſiſsimo.

8

האולם ובנינו עשאו בעושרו

בחיר משה חנין חבר :

לכבוד הורו אשר ישנו :

בגן עדן מרום ערכו :

שמו סעדיה הנין בבנו :

בש:חא: ונוכירה הם בנינו

Interpretatus eſt in tranſitu Ignatius Landrianus Abbas Oliuetanus Sereniſſimi Ducis Mantuæ Ferdinandi Gonzagæ Theologus.

Iſtam porticum, & ædificia eius fecerunt in diuitijs ſuis
Bachier Moiſes, filius filij ſui, ideſt, nepos
ad gloriam patris, qui eſt
in horto deliciarum, excelſa aſcenſio eius.
nomen ſuum, adiumentum Dei, *ſeu*, propagabitur in filios.
Anno Mundi MMMMMCC (*circiter*) abſolutum fuit hoc ædificium.

In vico Byzantinorum apud Pet. Stagnum EQ. in marmore floribus & pictorũ delicijs redimito. charactere correctiſsime.

9

L. BAEBIVS. L. F
GAL. IVNCINVS
PRAEF. FABR. PRAEF
COH. IIII. RAETORVM
TRIB. MILIT. LEG. XXII
DEIOTARIANAE
PRAEF. ALAE. ASTVRVM
PRAEF. VEHICVLORVM
IVRIDICVS. AEGYPTI

Inibi

10

L. ACILIO
ADVENIO
HELIAS PIO
COIVGI

In foro Imperiali in Muſeo Th. Marquetti Equitis Stellati Meſſanenſis. in aeneo annulo ſignatorio Catanæ inuento

11

ΑΥΡΗΛΙ
ΝΙΚΩΝ

Aurelius Nicon

Apud Authorem. ſeruantur domi Ioannis Tuccari S.P.Q.M. Patris Conſcripti, & Conſulis maris, e regione portæ Præſentationis, quæ vna eſt ex XIIX. quibus maritima Theatri via CIↃ.CCC.XXXIV. pas. patens, clauditur. opus Sereniſsimi D. Principis Philiberti Emanuelis à Sabaudia auguſtum, omniq; æuo admirandum

In marmore vtrinque inſcripto, perparuulo cippo olim impoſito. dedit Catanæ Hier. Gracuza pharmacopola in regione S. Philippi.

D. M.
Pyimi
Tiberi
Vixiſti an.
jx

12

Θ Κ
ΠΥΕΙΜΙ
ΤΕΙΒΕΧΡΗ
ΤΕΧΑΙΡΕ Ε
ΖΗCΕCΕΤΗ
Θ

13

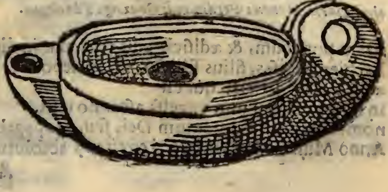
Θ. Κ
ΚΟΥΙΝΤΟC
ΒΙωCΕΤΗ
ΙΔΚΟΠΡΙΑ
ΜΗΤΗΡΕΝΘΙ
ΗCΕΝ

D. M
Quintus
vixit ann.
XIV. Copria
mater poſuit

In fundo lucernæ fictilis, quam hic vides. Donum Alb. Piccoli I.C. & Philologi.

14

C·OPPI·RES

In vrceolo fictili, cuius imago coram. Is cum anſula olim. D. III longus. tinctus erat rubro & atro ſuperinducto colore, ad pedem lyra, & infra eam litera minuta orbi impreſſa. Repertus Regij-Iulij, ibique ab Vrbis Tribuno militum Ioſepho Spanò oblatus

15

ΡΥΜΑΝΔΟΣ
ΜΑΣΧΙΩΝΟΣ
ΕΥΧΙΟΝ
. . ΓΟΥΝ

Rymandus Maſchionis F.

Inuenta ibidem. & ab eius interitu à me vindicata

16
ΕΝΘΑΔΕΚΙΤΕΕΝ
ΕΙΡΗΝΗ ΜΑΡΙΑ
ΕΖΗΞΕΝΕΤΗ . . .
ΚΡΟΠΡΟCΒ . .
ΕΤΕΛΙωΘΗΙου
ΛΙΟVΚ ΣΤΠ . .
ΑΦΛΦΑSC . . .

Hic iacet in pace Maria vixit annos xx . . . *finiuit Iulio* xxvj . .

In imbrice, Alcami mihi donato.

17 ΙΕΥΤΥΧΗΙ

Bona-Fortuna

DEPERDITAE

Apud Io. Pet. Villadecanium. Gruterus ex Ant. Verderij ſchedis

18
ARISTO, CLAVDIAE
ARISTENI. MATRI
SVAE. BENEMERENTI
FECIT. VIX. AN. L. VII.

19
D. ANNIVS. RVFVS
VIX. ANN. XL.
NVNITORIA. HAGNE
CON. CAR

Eruta in D. Barbara-Veteri.

20
A. MACVLLIO
A. LIB. EVHODO
MAGVLLIA. TYCHE
PATRONO. ET. CO
IVGI. MONVMEN
TVM. FECIT.
O. D. S. M.

Effoſſa in D. Io. Bapt. Prioratu Militum Hieroſolymit.

21
ϹΕΞΤΟϹ ΠΟΜ
ΠΗΙΟϹ ΦΟΙΒΑϹ
ΑΠΟ ΡωΜΗϹ
ΕΝΘΑΔΕΚΕΙ
ΤΑΙ

Sextus Pom-
peius Phoebas
Romanus
hic ia-
cet

Græcas ſubſequentes tranſcripſi ex ſchedis Alb. Piccoli, quarũ nonnullæ repertæ in fano Herculis, hodie D. Io. Baptiſtæ in Via Cardines nuncupato, Florentinæ gentis.

22
Θ K
ϹΥΖΙΓΟϹ ΗΝ ΜΙΑ
ΠΑϹΙΡΑΤΡΙϹ ΚΑΙ ΜΟΙ
ΡΑ ΔΕ ΠΑΝΤΑϹ ΟΜΙ : Ε
ϹΕΝΗΙΘΕΙΤϹωΠΠ . . .
ΡΟΔΕΙΤΑ : ΜΙΑ . . .
ΑΥΤΟϹ ΕΧει
ΠΟΘΗϹΕΝ ΚΑΙ . . .
ΓΕΤΕΕΑΥΤΡΟΙΟΝ : ΙΟΙϹ
ΟΥΤΟ ΚΑΛΟΝ ΚΟϹΜΕΙ
ΠΕΡΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΟΥΝΟ
ΜΑ ΤΥΜΒΟΥϹ ΟΥ ΓΛΥΚΥϹ
ΕϹΘΗΜΕΙΝ ΚΑΝ ΦΘΙ
ΜΕΝΟΙϹΖΗΝ ΕΡωϹ

D . M
Aequalis fuit vna
omnibus patria & ſors
omnes eadem ſubripuit
ſemi-deos . . .
o Viator: vna . .
ipſe habet . . .
deſiderauit et . . .
fecit expiationem . .
non pulcrum ornat
circumiacens nomen
tumulos non dulcis
ſentiam. licet. mortu-
is viuit amor .

23
Θ K
ΡωϹΚΙΑ ΕΡΜΙ
ΟΝΙ ΕΖΗϹΕ
ΕΤΗ. Λ ΖωϹΙ
ΜΟϹΕΙΔΙΑϹΥΝ
ΒΙω ΜΝΗΜΗϹ
ΧΑΡΙΝ

D M
Roſcia Hermi-
one vixit
an. xxx Zoſi-
mus ſuæ
vxori memoriæ
ergo.

24
ΘΕΟΙϹ ΚΑΤΑ
. . . . .
ΖωϹΙΜΑ Ε
ΖΗϹΕΝ. Ε
ΤΗ. ΕΚ. ΟΙ
ϹωΑΕ

Dis Manibus
Zoſima
vixit an-
nos.

25
ΠΑΦΙΑΝΟϹ ΠΑΦΙ
ΟϹ ΤΗΔΥΠΟ ΤΗ
ΛΕΛΙΜΕΚΙωΜω
ΔΟϹ ΛΙΦΘΕΙϹ
ΤΟΝ ΒΙΟΤΟΥϹΤΕ
ΦΑΝΟΝ

Paphianus Paphi-
us ſub hoc ceſpite
ſolutus ſum Comi-
cus relinquens
vitæ co-
ronam

26
ΑΓΡΙΠΠΕΙ
ΝωΜΟΥ
ϹΙΚωΜΝΑ
ΗΜΟϹΥ
ΝΟΝ

Agrippi-
no Mu-
ſico mo-
numen-
tum

27

ΒΑΛΕΡΙΟC
CωΚΡΑΤΗC
ΕΖΗCΕ ΕΤΗ Κ

D M
Valerius
Socrates
vix.an.XX

III ab Vrbe lapide, in via Δρόμου, rure Contiſſarum, in villa Ioſephi Bettoni I.C. bis Magnæ Regiæ Curiæ Iudicis. & Philippi III Conſiliarij. in marmore poſt diuiſum Imperium perſcripto.

28

ΑΥΡΗΛΙΟC
ΕΥΤΥΧΗC ΤΟΙC ΚΑΤΟΙ
ΧΟΜΕΝΟΙC ΜΝΕΙΑCΧΑΡΙΝ

Aurelius Eutyches Manibus memoriæ ergò

29

ΘΕΟΙC ΚΑΤΑ.. | *Diis Man.*
ΦΑΒΙΑ ΜΕΛ .. | *Phabia Mel. &*
ΕΖΗCΕΝ. Ε... | *vixit an.*

30

† Μα
ΕΚΗ
ΜΗΘΗ
ΟΜαΡΚΟ
Cε ΚαΛ
εΥΕΡε
ΕΝΤΗ
Cω Δ Ε ῦ
ΠαΡ
ΚΝΗΠΙΟ
ΚΑΤεΡΟ
ΜΑΡΙΜ
αΡΟΝ

Obdormiuit Marcus Caloueri F.

CATANA

Ante ædem Ciuitatis, vulgò la Loggia. in petra Catanenſi, in fornice valuarum, opere Dorico. inuenta ad S. Spiritum. in villa Octauij Toenij Equitis Magnæ Crucis & Prioris Barlettæ. Exeunte demum ſeptimana curantibus Fran. Paternione I.C. & Gas. Tornambene Vrbis Secretario lapis verſus, & literæ quæ ſub terram damnatæ ſqualebant, prodire & cœlum intueri cepere.

Κ — Expleo Κάτανα

31 ΔΗΜΗΤΗΡΗ ΙΕΡ — *Cereri ſacrum*

In æde maiore S. Agathæ in IV columnarum epiſtylijs ſcitè cælatis, opere Corinthio.

32 Q. LVCIVS 33 LABERIVS
34 PROCONSVL 35 THERMAS

Ibidem. In prægrandi vrna marmorea, in cuius medio ſtemma viri veſte talari ei bi incluſum. Vtrinque nudus puellus, hic equo insidet dextra habenas læua coronam lauri tenens, ille eundo equum ducit ſiniſtra ſceptrum. Illi ΜΕΜΦΙC *Memphis, huic* ΟΙΟΝ ΞΚ϶Δ *Decenis adſcriptum. Tegulæ impoſitæ titulus inſertus*

36

† TITOCΟΑΙΛΙCΒΙΚΤωΡΕΙΝΟCΕΖΗCΕΝΕΤΗ. ΙΞ ΜΗΝΕC. Ε.
(ΗΜΕΡΑC ΙΖ ΑΔΕΛΦΟΙ
ΕΥCΕΒΕΙCΕΠΟΙΗCΑΝCΥΝ ΜΗΤΡΙΕΚΤωΝ ΑΥΤΟΥ

† *Titus Aelis Victorinus vixit ann* XVII. *menſ.* V. *dies* XVII. *fratres pÿ fecerunt cum matre de ſuis*

In via Porta di mezo, in æde Cataldi Fimiæ M. R. Curiæ Iudicis. in marmore

37

ΕΥCΕΒΕωΝΚΑΥΤΟΝ
ΑCΤΥ.ΠΑΝΟΛΒΙΟΝ
ΑΝΔΡΑ. ΑΝΕΘΗΚΕ
ΖωCΥΜΙ. ΑΝΕΔΗΝ
ΑΓωΝΟΘΕΘΗ ΡΑ
CΕΒΗΡΟΝ
ΟΦΡΑΚΑΙΕCΟΜΕΝΟΙCΙ
ΙΡΟΠΟCΑΙΖΕΒΡΟ
. . . .

Piorum ſcelebris vrbs valdè felicē virum erexit Zoſymum Aneden Agonothetam ſtrenuum vt & poſteris

In vico S. Conſtantini apud Franciſcam Bolani & Porthuſa

38

D. M. S.
CLAVDIA. CESTIA
VIX. ANN. XXVIII
SVTORIA PRIMIL
LA. FILIAE. PIISSIMAE

39

. . . .
IVLIA HESI
RIS F

In æde Laur. Bolani Medici. charactere doctioris æui

40

ΕΝΘΑΔΕΚΙΤΕΒΙΚ
ΝΑΖΗCΑCΑΕΤΗ
ΤΑΤΗΠΡΟ ΕΙΔ . . .
Α Ρ Ω

Hic iacet Vic. vixit annos XXX

41

ΑΜΑΔΙΟΥ ΤΟΥ
ΗCΠΕΛΑΓΙΑCΕ
ΤΗΜΙΑΚΑΛ
ΥΤΕΛΕΥΤΑΔ
ΠΓΕΜΒΡΙωΙ
ΕΜΟΝΑΝΔΡΟ

42

. . . . . .
.QVE . . .
. IA. PER, OMI . .
. PESILIO SECVNDO . .
. QVA GENVM M . .
. CVRAVITQ . . .
. NDI CIRCAC . .
. MADS . . .

Domi Maur. Piſcis, in ſaxo nigro bibulo Cataneo. Litera inepta

43 M SC / IITA / LIS / KAT

44 † M / SCI / IITA / LIS / KAT

In foro Merceri ſeu Mercati-Lunæ, apud Vinc. Maioranam, in vrnula marmorea recens reperta in vinea la Mura

45

COCIA ΕΛΑΤΗ ΓΛΥΚΥΤΑΤΗ ΑΦΡΟΔΕΙCΙΟC CΥΜΒΙΟC	*Soſiæ Elate dulciſſimæ Aphrodiſius maritus*

In limine ſacrarij ædis maioris

46 . . BR . . / . . VLO . . / . . ROI . . / . . OVF . .

In vicino quodam angiportu, in æde Laur. de Vrſo, in lapide atro Catanenſi

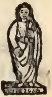
47

Α ✠ ΔΡΙ ΑΝΟC ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΙΑ ΖΗCΗ	*Hadrianus & Deuteria vix.*

In foro Triſini apud Franciſcam Caruſo, ſub ſimulacro cubitali ex argilla

48

ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ ΒΑΣΙΛΙΣ ΚΑΤΑΝΑ Λ	*Proſerpina Regina Catana*

Apud Hier. la Manna 50 FVICVI

In S. Antonio CIↃ. p. ab Vrbe 51 K M N T R

In paſcuis Ferrandi Ioenij 52 MN 53 AR

In muro D. Agathæ-Veteris Franciſcanorum de Obſeruantia. reliquas literas, cum nec perſpicillis Gallilæis ob breue interſtitium aſſequerer, nec ſcalas Notho flante ſcandere auderem præterivi

49 . . HIAK . . . / . . ΒΥΤΗ . . . / . . ΕΤΟΜΗΘ . .

In Chiuſa Giordonello 54 CONS

III ab vrbe lapide ſub opido Monaſterij-Bianchi in prædio Immaſtini verſus Aquilonem 55 SCTIOVY XL

In agro Catanenſi annotauit Fran. Bella.

56 EKL KAT · 58 S. A. O

57 EK L KAT · C. I

DEPERDITAE

Inuentæ abs Hier. Porthuſo ſecundum Circum Maximum.

59

D. M. S. M. CAEPARIO SOTERICHO ET FILIAE EIVS M CAPILLIANVS FECIT

60

D. M S.
. . ATIAE. DORI
. . V. A. XX. NICE
. . PATER. FILIÆ
piiSSIMAE

61

D. M. S
T. F. FOEN
IX. VIXIT
ANNIS. XXX
ES. IS. P. V

62 CΤΕΦΑΝ ΕΖΗCΕΕ ΤΕ ΑΗΚΑ ΗΜΕΡΕC Γ — *Stephan. vixit an. xiix.. dies iii*

Inuenit Hier. Cultellus extra Portam Acis.

63
D. M. S
L. ARR. LOCISMVS FECIT FILIAE
MEN. VIII. D. XVIII. ET ARR
PROTIONI. AMICO. VIXIT. ANN
XXV

In turre Guttierra la Valle, Baronis del Cugno, in tumulo ſtriato

64
ΚΟΥΙΝΤΟΣ ΣΟΣΣΙΣ — *Quintus Soſsis*
ΚΑΙ ΠΕΤΡΩΝΙΑ — *& Petronia*
ΣΟΣΣΙΑΧΕΙΑ — *SoſtiaXia*
ΘΥΓΑΤΡΙ ΖΗΣΑΣΗ — *filiæ vixit*
ΕΤΗ·Ι. ΗΜΕΡΑ.Κ.Β — *an. x. dies xxij*

SVSPECTÆ ET SVBDITITIÆ

Ex hiſtoria Catana M S Oct. Archangeli, inuenta, vt ſcribit, in via del Corſo

65
VN DIO . . . . . TALI
LIBICIS BELLO CONFLICTIS
(cIɔ)
EQVITIBVS ⊏ ⊐ .
CAPTIVIS I ⊐ ⊏ .
SPOLs
CVRBIB. ↄ
BYB. [] []
AVRI. TAL. W. ARG. R. AERIS
LIBR Ψ ♁ ✕ A
VEXILL. W
IMPERI DIADEMAT. AVR
VICTORIae KATANEN. CORONAE
[] []: TRIVMPHVS. AETERN
S P Q KATAN
AVRO CAPTIVO SIMVLACR. . .

66
VICI AGONALIA XLV SED VNO
AGONE CVPIDINE VICTVS
ZELOTIPIAE IMPATIENS PVL
CHERR· CASTISSQ. ARGEA, NIZETIDE
CONIVGEM MEQMET SCORPILLVM
GLADIO VICTORE IVGVLAVI
CONFVSIS CINERIBVS NOS VRNA
T T
VIXIM. ANN. XXVII. M. V
M M M []

67 EGO CATANEVS . . . ER SOLVS PRO
PATRIA PVGNANS VNo . . E XXXXI BELLATO
RES INTEREMI GLORIOSIS CICATRICIB'
PLENVS ⊏ LXX CORONIS INSIGNITVS HIC
REQVIESCO. VIR VIX. ANN. ⊏ XXV M
S D W

68
HONOR AMOR VERITAS
DIVVS MEDIVS FIDIVS
CATANENSIVM

69
VENERI HOMICIDAE

Apud Oct. Archangelum, vt ipſe

70
S P Q KATAN
SYMMITRIO PHTIPHONI ET PHASANIDI
TYRANNIDIS EXTINCTORIBVS
VRBIS AVCTORIBVS ARCVM
TRIER . . . . TRIAQVE ROSTRA
TRICIPITEMQ. SIMVLACRVM

In tumulo Steſichori Himerenſis, extra portam, quæ hinc Steſichoria dicebatur, hodie Acis

71
OPS EGO STESICHORI AETNAEIS HIC OSSIBVS OSSA
CLAVSA TEGO VATIS CAETERA MVNDVS HABET

In pyramide ſepulcri Acis

DIAE
72 OGNIAE SATVRNIAE AETNAEAE
DEORVM
MATRI FILIAE VXoRI
IN PORTV
SEPVLCRVM TEMPLVM ET ARCEM
ACIS
FAVNI FILIVS PICI NEPOS
SATVRNI PRONEPOS
LATINI FRATER

In lingua Arabica prope Iarrettam ſeu Symethum fluuium effoſſa

73
CERERI CATANEAE
PROSERPINAE FILIAE
MINERVAE PALLADIAE
KATAN POS

Ibid. verbis Chaldaicis in cippo reperta

74 HERCVLES NON VLTRA
AVSVS HIC STETIT ET
ARAS EIVS IMPERII FINES
HOC DEARVM MONVMEN
TO VALLATOS ESSE
DECREVIM

75

S. P. Q. CATANEN.
EGESIAE . AETNEAE
ADACTILO VIRO PROPRIO PA
TRIAE PRODITORE; QVIA EVM
DETEGERAT EXTINCTAE, MAV
SOLEVM ET SIMVLACR. AVREO
DIADEMATE CORONATVM EREXIT

Apud Minimos S. Franciſci à Paula

76 ROGO VOS
DOMINI
PAVCIS DIE
BVS SVSTI
NEATIS CAV
SA VTILITATIS
CAEMENTORVM
QVO CITIVS IN
VSVM VESTRVM
POSSIT ESSE

In Monte Aetnæ, vulgo Mongibello, in turri Philoſophi, quæ Cluverio ædis Vulcani eſt. Archangelus ex Pet. Blundo de mirabilibus auditu Siciliæ

77

AETNA THALIA
COELI ET TERRAE FILIA
IOVI DEORVM DEO PALICOS ET NECEM MIHI
PEPERI DIOS AC AETERNVM
IGNI FLVO MONTI ET VRBI IN LICTORE NOMEN DEDI
NON PERITVRA HIS MOLIBVS, C

SYRACVSAE

In vico D. Thomæ, in muſæo Vinc. Mirabellæ, & Alagonæ, Academici Lyncei

In glandibus, quarum complures in agro Leontino, in feudo Panchli Io. Nauæ, Baronis Bond. ſe ſuffoſſæ erant

78
NIKH ΔΙΟϹ — *Victoria Iupiter*

ΑΘΗΝΙ ΟϹ ΝΙΚΗ — *Athenienſis victoria*

79
à tergo — *cum fulgure* ΝΙΚΗ — *Victoria*

80
ΝΙΚΗ- *ex aduerſo* ΑΘΑ — *Victoria Atha . .*

81
ΑΡΤΕΜΙ ΔΟϹ — *Diana*

82
ΝΙΚΗ — *Victoria*

83
ΑΡΑΜΕΟ — *Arameo*

Hæc cum ſelectioribus numiſmatibus miſſa Sereniſſimo Philiberto, Siciliæ Moderatori

In orichalco quadrato literis argenteis. III vncijs

84
ΝΙΚΗ ΜΑΤΕΡΩΝ — *Victoria matrum*

85
V S L D N
S O L
X G I I

In anulis æneis ſignatorijs

86
M LIAI
L.DO.HY.S

87
GER†

In manubrio deſtructi operis.

Intus ſupra baſibus ollarum

89
Q. SER

In fictilibus. in lucerna cum aquila ſuſpiciente.

90
PRIA

91
C. TVPHILI
PPI

88
ΕΠΙΝΙΚΑΣΑ
ΓΟΡ Α
ΠΑΝΑΜΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΟΥ

Vincendo
Gorpiæi menſe. I.
Panami menſe.
ſecundi

Mormorea

92
ΑΛΦΙΑ . ΣΟ . . . Alphia So . .
ΡΙΣ . ΕΖ . . . . . . vixit . .

Inuenta in vinea Lucretia Falconis in fornice. ne inſigne monumentum interiret, in familiam ſuam Mirabella, me ſuadente, recepit

93 . . ; (·

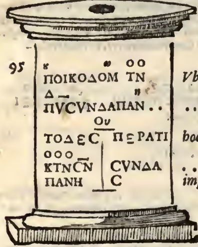
NERATIVS PALMATVS VGG. .
ETIAM FRONTEM SCAENAE O. .

In ſaxo nigro inibi reperto

94
. . . ΟΥΤΟΥ
ΤΡΑΤΙΠΠΟΥ *Tratippi F.*
ΚΛΑΡΟΝΟΜΟΥ *Claronomi N.*
ΚΑΙ ΙΣΕι . . *& Iſi . .*

In Granito X peda circiter. prodijt an. CIↃ.IↃC.XXII

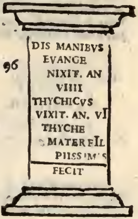
95

Vbi ædifico
. . cum impenſa
hoc in ſui termino
. . cum impenſa

In petra Syracuſana. dedit Hier. Sadalia

96

97 . . ΛΕΝΗΝCVΖVΓΟΝΤΟΝ : . *. . maritum. . :*
. . ΓΟΝΟΝΘΕΟΔΩΡΟΝ . . : *filium Theodorum*

In ſacello Arcis Maniacis, præſente Vinc. Mirabella, & Fran. Daniele exſcripta

98 ΑΝΑΘΗΜΑ . : : . : : . . . ΙΣΜΑ
ΖΙΜΟΥΘΕΩΔΩΡΟC . . ΛΟΥΟΝΚΡΑΤΗϱα . . ΟΝ

Sic Mirabella V.C. iam-olim legerat

ἈΝΑΘΗΜΑ ΙΕΡΟΥ ΒΑΠΤΙΣΜΑΤΟΣ *Donarium ſacri baptiſmatis*
ΖΟΣΙΜΟΥΘΕΩΔΩΡΟΝ . . ΑΤΟΝ . . . ΚΡΑΤΗΡΑ . . *Zoſimi Deo donum*

99 *In S. Maria de IESV Minorum de Obſeruantia, in vrna permagna*

ΦΡΕΤΗΝCΙΑ CΤΑΤΙΑ ΕΚΡΕΙΡωΝΙΑ	*Phretenſia Statia Ecrironia*
ΕΖΗCΕΝ ΑΜΕΜΠΤωC. ΚΑΙ CΕΜΝωC	*vixit probe & pudice*
ΕΤΗ. ΑΓ ΜΗΝ. Η ΗΜΕΡ ΚΔ	*An. XIII. M. IIX. D.XXIV.*

In gradibus, quibus ex S. Ioanne ad inferius templum deſcenditur

100 MEMORIA DOMINICI MACE
DONIS LEGE ET RECEDE
AMICI NOLITE TRISTARE QVIA
OMNES MORITVRI SVMVS

Ibidem in pauimento, in marmore. miſit pronuper Mirabella.

101 MEMOR . .
TICE R . .
LEGE

In crypta D. Ioannis, in via quadam tranſuerſa, in pariete calce oblinito, pictoque, literis rubris. Crypta tenebris fœda, erroribus longe patens, vijs infinitis in vrbis modum variata, numeroſis ſepulcris exciſa, veterum Syracuſanorum opus magnificum. A Mirabella vrbi ſubterraneæ aſsimilata, Cum complures in ea exorbitarint, nec niſi tubis & clangoribus euocati redierint, dudum clauſa fuit, cum à Patribus Conſcriptis Fran. Daniele, & Bart. Falcone Barone Caruba induceret, iterum recluſa

ΠΩ

102 *ad dextram*
ΕΥΜΟΙΡΕΙ
ΘΕΟΚΤΙϹΤΗ

ΟΥΛΠΙΑ ΔΕ ΞΕ
ΤΕΚΟΥϹΑ ΘΕΟΚΤΙϹΤΗΝ
ΛΑΓΟΝΕΙΩΝ

ad læuam
ΕΥΜΟΙΡΕΙ

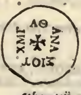
Eumoiri
Theoctiſte

Vlpia . .
genuit Theoctiſten
Lagoniorum matrem

Inibi. inueſtigauit Mirabella, cum exactis ſeptimanis Aegidium Camart Rheteli enſem ſummum Franciſcanorum de Paula Correctorem, virum doctum, & harum rerum inquiſitorem introduceret

103
ΕΥΧΟΜΕΝΗΝ
ϹΕΘΕϹ . . ϹΤΕ
Ϲ . . . ΟϹΕΙΔΑΜ
. . . . ΠΟΤ . . ΟΙ
Δ . . . . . .
ΑΓΑ . . . ΜΕ
ΜΗϹΩ ϹΡΟ
ϹΤΝΗ . . .
ΧΑ . . . . ΙΕ.

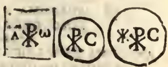
Eadem litera in bis-geminis lateribus ex plaſtite circumiecta.

104

Athanaſij

Per medium literis rubeis.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟϹ
Alexander
Infra

DEPERDITÆ

Detecta an. CIↃ IↃ LXXVI in foro D. Margaritæ, vbi arx Dionyſij, literis ex teſſellis opere lithoſtrato. excerpſit Ios. Caietanus

105 GN. OCTAVIO. A. F. MI. NICONOR. BOLONAR.
VELIC. VENER. ТARIC. PAVIMENTVM. SEDI
LIA. FECIT. ÆDEMQVE. REFICIENDO COIR

In faucibus portuum in Caſtro MerKet, Tyrannorum olim arce, marmoreum ſtemma literatum repertum, teſte Cl. Mario Aretio, & Fran. Maurolyco

106 EXTINCTORI TYRANNICAE

Ex Grutero in notis antiquarum Inſcriptionum

107 ΕΠΙΚΡΑΤΗΣ.ΑΙΓΑ	Epicrates *Aegæ*
ΤΙΟΣ.ΑΣΤΟΔΥΜΑΣ.ΟΙΚΟΔ	F. *Aſtodymis* conſtru-
ΟΜΗΣΑΣ. ΠΕΛΕΟΡΟΝ	ctis iugerum
ΤΟΙΣ. ΑΥΤΟΥ ΥΕΕΣΣΙΝ	filiis ſuis
ΕΔΟΚΕ. ΤΑΙ ΠΟΔΩΝ	donauit CCCXI pedum

Ex eodem. apud Alf. Alagonam, in baſi ſtatuæ muliebris ſtolatæ, & ſub mammis cinctæ

108 ΖΗΝΩΝ	*Zeno*
ΑΦΡΟΔΕΙCΙ	*Aphrodi-*
ΟC. ΕΠΟΙΕΙ	*ſius fecit*

Literis pedalibus. vidit Mirabella

SYRACVSAE COLONIA AVGVSTA

In atrio D. Luciæ. ex aduerſariis Oct. Caietani

109 . . . cOLONIA L . . . .
. . . sYRACVSANO Rum
. . . . . IIII . . . . AN
. . . NCVR . . . . . NA
CONCORDIA GRATI

An. CIƆ.IƆ.LII Carolo V. iſthmum perfringente, perviiſque meatibus priſcam Inſulæ faciem reuocaturo, balneæ coctili lateculo ſtratæ, vna cum tubulo plumbeo vtrinque perſcripto repertæ. Ex Th. Fazello

110 TI. CL. CAE. AVG. GER.

Ex Diogene Laertio in vitis Philoſophorum

111 Εἴτι παϱαλλάσει φαέθων μέγας ἄλιος ἄστϱων,
καὶ πόντος ποταμῶν μεῖζον' ἔχει δύναμιν
φημὶ το σοῦτον ἐγὼ σοφίᾳ πϱοέχειν Ἐπίχαϱμον,
ὃν πατϱὶς ἐστεφάνωσ' ἅδε Συϱηκοσίων.

Quanto præſtat ardens magnus Sol aſtris,
pontuſque fluminibus maiorem habet vim,
tio tantum ego ſapientia præſtare Epicharmum,
quem patria coronauit hæc Syracoſia.

Ex

Ex Theocrito Syracuſano, Praxagoræ & Philinæ F.

Εἰς Ἐπίχαρμον

112 Ἅτε φωνὰ Δώριος, χὡνὴρ ὁ τὰν κωμῳδίαν
Εὑρὼν Ἐπίχαρμος.
Ὦ Βάκχε, χάλκεόν νιν ἀντ' ἀλαθινοῦ
Τὶν ὧδ' ἀνέθηκαν.
Τὸν Συρακόσαις ἐνίδρυνται πελωριστᾷ πόλει
Οἷα ἀνδρὶ πολίτα.
Σωρὸν γὰρ εἶχε χρημάτων μεμναμένοις
Τελεῖν ἐπίχειρα.
Πολλὰ γὰρ ποττὰν ζωὰν τοῖς παισὶν εἶπε χρήσιμα
Μεγάλα χάρις αὐτῷ.

In Epicharmum

Et vox Dorica, & vir comœdiam
inueniens Epicharmus.
O Bacche, æneum ipſum pro vero
tibi hic dicarunt:
quem Syracusis collocarunt in immani vrbe,
ceu virum ciuem.
Aceruum enim habuit pecuniarum memoribus
rependere præmia.
multa enim ad vitam pueris dixit vtilia:
magna gratia illi.

Εἰς Ἀρχίλοχον

Ἀρχίλοχον καὶ στᾶθι καὶ εἴσιδε τὸν πάλαι ποιητὰν
113 Τὸν τῶν ἰάμβων, οὗ τὸ μυρίον κλέος
Διῆλθε κἠπὶ νύκτα καὶ πρὸς ἀῶ.
Ἦ ῥά μιν αἱ Μοῦσαι καὶ ὁ Δάλιος ἠγάπευν Ἀπόλλων
Ὡς ἐμμελής τ' ἔγεντο κἀπιδέξιος
Ἔπεά τε ποιεῖν, πρὸς λύραν τ' ἀείδειν

In Archilochum

Conſiſte, & Archilochum aſpice veterem Poetam
iambographum, cuius celeberrima fama
permanauit & ad occidentem & ad Orientem.
Certè ipſum Muſæ & Delius Apollo amauerunt:
adeò exactus erat ac dexter
carminaque componendo, & ad lyram cantando

IN AGRO RAVARDANO BIDIS OPIDI

Ex ſchedis Oct. Caietani

114 PHNKICI	*Rencisi-*
MOC· XΔH	*mus be-*
CTOC KAI A	*ne & pro-*
MEMIΠTOCEZHCENETH	*be vix. ann.*

LATVS. AVSTRALE

AGRIGENTVM

In foro parieti incluſa.

115
CONCORDIAÉ. AGRIGENTÍ
NORVM Δ SACRVM
RESPVBLICA LILYBITANO
RVM :DEDICANTIBVS
M·HATERIÓ CANDIDO PRŒÓS
ET·L·CORNÉLIÓ MARCELLO Q
PR PR

Diogenes Laertius in Empedocle

116 Ἄκρον ἰατρὸν Ἄκρων' Ἀκραγαντῖνον πατρὸς ἄκρου
Κρύπτει κρημνὸς ἄκρος πατρίδος ἀκροτάτης
Summum medicum Acronem Acragantinum patre ſummo
abſcondit culmen ſummum patriæ ſummæ.

Alterum verſum & ſic protuliſſe ſcribit
Ἀκροτάτης κορυφῆς τύμβος ἄκρος κατέχει
Summi verticis tumulus ſummus cohibet

THERMAE hodie. SACCA

Iuxta portam Balneorum. ad domum Mariani Elephanti Baronis Verdura

117

PRO BEATITVDINE
TEMPORVM DD NN
CONSTANTI ET
CONTTANTIS AA VV CC
STATIONEM A SOLO FECE
RVNT VIIRASIVS ORFITVS ET FL
DVLCITIVS VV CC CONSVLARES
P S INSTANTE FL VALERIANO
DVCENARIO ACENTE IN REBET PP CVRSVS
P V BLICI

MAZARA

In angulo epiſcopij Toccum ſeu forum reſpectante

118

M. RVBELNO
P.F.PVBICISIANOCRAS
SIGIANO IIVIRIO . . . AVGG
PERP . TRIB . . . . . .
X . . . .
APO . . . .
. . . .
. . . .
QVADR . . . .

In archiuio epiſcopij. in vrna

119

D M
HERENNIAE
MAVRICAE

In æde maiori S.Saluatoris. in pila oblonga marmorea ſculpta

120

ΕΛ . . . ΡΟΤΕ . . . ΜΑΙΚΑΝΕ . . . Ι Ι ΑCΠΙΟ ΕΙ . . . ΝΟ ΚΙ . . . . .

Pones baptiſterium in vrna oſtio ligneo clauſa

121

D M CLAVDIAE SABINAE
L. METHIVS PROCVLVS
CONIVGI KARISSIMAE B

Ante valuas, epiſtylij vice fungitur

122

FVRIAE. SA
BINAE. TRAN
QVILLINAE
AVG. CONIVGI
M B MATRoNae

Ibidem in cella D. Vincentij

123

CLEMENTISSIMO . ET
VICTORIOSISSIMO
D. N. FLAVIO . VALERIO
CONSTANTINO . MAXIMO
PIO. FELICI INVICTO. AVG
BETITIVS PERPETVVS
V. C. CORR. PROV. SICIL
DEVOTVS NVMINI . MAES
TATIQVE EIVS
SEMPER DICATVS

In angulo ædis D. Nicolai

124

IEL AVG
RESP . COIHELY
AVG. LILYBIT
DEVOTA.NVMINI
EORVM

Ad domum familiæ olim de Tedeſcis. literis admodum exhauſtis

125

L. AMATIO. L. F. FAB
MAXIMO. MEMORIANO
Q. PR AEDILI . III VIRO . FLAM
IMP . ANTONINI II VIRI . .
. . YCETANAI . . M . . .
IVI PRINAXOINAE . . X FR . .
POPVLVS . LILYBITANVS
BONO CIVI
L . P . D . D . D

In foro dicto Bagno

126

. . . . .
. . . RIS . VITALIS
APPIVS. ET. NICOLAVS
AMICO . OPTVMO
. L . D . D . D .

In D. Michaeli ſacrarum virginum

127

L. ACILIO. L. F
RVFO

In impluuio S. Caroli Oratorij D. Phil. Nerei. apud Nic. Antonium de Federicis. vrna

128

..IPEC ΔΙΑΙΟΑbΟΙ...
...ΟΤΑΛ ΕΡΙΟ ΟΝΔΙ....
...ΤΑΗΡ ΑΝΤΙΟΝ.....
..ΩΝΑ ΕΧΕΡΕ ΕΤΑΝ..

Primo ab vrbe lapide, qua Caſtrum-Vetranum itur. in D. Maria de Alto Equitum Ioannitarum Arca marmorea. cum porta ſinuata

129

D M
C. CORNELIO
PHILONI
C. CORNELIVS. GLAPR
PATRONVS. L.B. M.F

DEPERDITA

In lapide cæruleo. à Nic. Ant. de Federicis

130

F HIC P F
. . . .
. . . .
CLEMENTINAE...
SORORI....
FLAMINI.....
SENATORIS IN...
VIXIT. A. III.

LATVS. SEPTENTRIONALE

LILYBAEVM. ſeu. MARSALA

In baſilica D. Thomæ Cantuarienſis, in ſcala ſacelli S. Mariæ de Hydria

131

L. PINARIVS RVFVS OB HONOREM
AEDILITATIS. IMAGINEM GENij
MVNICIPI. LILYBITANOR. EX ARGR. VP S P

In proximo anguli latere

133

CVRETI. VIVAS
PRO MERITIS EXIMIAE LENITATIS
ET BENIGNAE ADMINISTRATIONIS
STRENVO ET PRAEDICABILI IVDICI
DOMINO ZENOFILO
VC. CORR PROV SICIL

In platea Oſſuna in angulo

132

L QVARTIO
MASCVLO
T QVARTI CRES
CENTI. NEP. R
ET P DECSPL
COL AVG LILYB
Q. PP. CVR. F. P

In alio angulo eiuſdem plateæ

134 imp . caeſari
d. n. valentini
ANO . PIO. felici
SEMPER. AVguſto
M. VALERIVS
QVINCTIANVS
V.C.CONS . P . S
CLEMENTIAE
PIETATIQVE EIVS
SEMPER DICATIS
SIMVS . . . .
. . . . deVOTVS

In æde Io. Ant. Lamiæ Archipresbyteri. parieti fixa

135 M. MARIO . M. F
CLABIETI . GLAVCO . PATRI
SENATORIS . EQVO . PV
BLICO . EXORNATO . PA
TRONO . OB MERITA . EIVS
QVAE IN CIVES SVOS
CONFERT . C.V . ADLECTO
INTer . TRIBVNICIOS
AB . IMP. CAESARE
M. AVR COMMODO ANTO
NINO PIO FELICI
AVG TRIBVLES TRB
IOVIS AVG PECVNA
SVA L P D D D
. . . . .

Ibid.

136 C BVLTIO . GEMINIO
TITIANO . PRO COS .
PROV. SICIL COC . C
OB INSIGNEM EIVS
BENIVOLENTIAM
ERGA . ORDINEM ET
PATRIAM . XII . TRIB
PATRONO . MERENTI

In regione Græca

137 C. CVRTIO
THREPTO. FILIO
C. CVRTIVS . THREPTVS
PATER . L . D . D . D

In foro domi And. Cremons, in ſolo, lapis prægrandis

138 C. BVLTIO . GEMINIO
MARCELLO CI . . . .
IN . HONOREM
GEMINI . TITIANI
PATRIS . XII . TRIB
PATRONO . MERENTI

In D. Franciſci ſacrario ſciſſus lapis

139 PITVANIAE
C. F . VETTVLENI
QVADRATI . Q

Ad D. Stephanum ſacrarum virginum D. Auguſtini

140 IMP. CAESARI
D N. VALENTI
NIANO. PIO. FELICI
SEMPER. AVGVSTO
M. VALERIVS
QVINCTIANVS
V. C. CONS. P. S.
CLEMENTIAE
PIETATIQVE EIVS
SEMPER DICATIS
SIMVS

In cænobij adnexo viridario, in tabula prælonga per medium rupta

141 DIIS MANIBVS
P. SIA... R... MARIO... STA
TIVS. A.... TVS. ET. SIBI
ET. SALVIAE. C. F. FELICVLAE VXORI
POSTERISQVE. SVIS. L. D. D. D.

Apud viduam Siluestri Gradi

142 RESTITVTORI ROMANI
IMPERII LIBERTATISQVE

Ante ædes Antonini Cebennæ, in porphyrite

143 FINES
INTER
VANDA
LOS ET
goTHOS
mil. IIII

DEPERDITAE
& in fornace exuſtæ

144 T. FLAVIO AVG. LIB
DIADVMENI
FLAVIA. VICTORINA
PATRI. PIISSIMO

145 . . . .RVS
FLAVIAE
BENEMER

146 . . . .
EX AERE CONLATO PATRONO
BENE DE SE MERITO CVRANTE
ET DE SVO QVOD DEFVERAT
SVPPLENTE
PACONIO CLODIANO

DREPANVM BONAGIA

In via de la Balatella. in D. Franciſco vrna permagna cũ tribus Charitibus ſeu Gratijs mutuo amplexu nudis

147

D. M.
PETRONIA
CYANE SIBI
VIVA POSVIT

Poſt Drepanum vbi Aeneas Anchiſæ patri fanũ ſacrauerat, hunc titulum extitiſſe autumant. Ex Dion. Halicar. l. 1.

148

ΠΑΤΡΟΣ ΘΕΟΥ ΧΘΟΝΙ
ΟΥΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ ΝΟ
ΜΙΚΙΟΥ ΡΕΙΜΑ ΔΙΕΠΕΙ

Patri Deo Indigeti qui Numici amnis vndas temperat

In prædio Io. Ant. Fiſcari 149

ΕΙΚΟΙ ω
ΟΥΛΙΑΝ Ε . .
ΥΠΑΤΟΝ
ΕΥΤΥΧΙω . .
. . . .

ERYX. ſeu MONS DREPANI. vel S. IVLIANI

In vrbis ſupercilio. in arce, vbi Veneris Erycinæ fanum claruit

150 . . . PRO. PR. . .
LITESQVE IN MONTE
ERYCO FECERVNT
TR. MIL. . . EVS. PR. .

In D. Michaele Dominicanorum

151

ΕΠΙΤΑΝΗΑ ΑΣΥΚΙΟΥ ΚΑΙΚΙΛΙΟΥ
. . . ΛΕΥΚΙΟΥ ΥΙΟΥ ΜΕΤΕΛΛΟΥΙ . . .
ΠΑΣΙΩΝ ΔΕΚΚΙΟΥ ΖΟΙΣΕΥΡΙΩΝ
ΕΓΕΣΤΑΙΟ ΣΧΙΛΙΑΡΧΗΣΑΣ . . . .

Epitania Aſycij, Cæcilij Leuij F. Metelli N. Paſion Decij F. Ziſcyrionem Egeſtæ tribunus militum

152 M *In domo Ant. Cordici*

D

. . DVXQVE
LVCTOR
SVMPTAE
. OCARAT
. ICVI

DIVOR . . . . .
MVT . . . .
FILIVS APRONI MAIC.
CAETVLAE . GENTES Q . . . .
EFFIGIEM . CARI GENITOR . . . . .
AENEA DVM ALMA PAREN . . . .
ARMAQVE . QVAE . GESSIT . SCVTO . .
QVANTA PATET. VIRTVS ENS . . . . .
CAEDIBVS ATTRITVS CONSVMMATQVE . . .
QVA . CECIDIT . POSVI . BARBAR . . .
QVO . NIHIL . EST . VTRIQVE . MAGIS . VENER . . .
HOC . TIBI SACRARVNT . FILIVS ATQV . .
CAESARIS . EFFIGIEM . POSVIT . PE . . .
CERTAVIT . PIETAS SV . . . .

Ibidem in tegulis figulinis non ita pridem inuentis

153 ΑΙΣΧΡΙΩΝ

Aeſchrion

154 CL. MARCI

In monachio D. Mariæ de Monte Carmelo paulo infra tectum altiſsima conſcenſa ſcala ſcripſi

155 VENEREI ERVCINA . . .

Apud Vinc. Maiorẽ in fornice marmoreo

156 L . SEIVS . L . F . AEM . .
P. PEC . . INPEN

Ad piſcinam Apollinis litera obſcuriſsima

157 ΑΙΧΑΔΩΙΙΑΝΙ.Χ . . .

PANHORMVS

Pro Roſtris.

158 *Eruta in planitie Palatij A. 1621.*

IMP CAESARI
M. AVRELIO ANTO
NINO. AVG. TRIB POT
Pro COS. IMPERATORIS
cae·aris. L SEPTIMI. SEVERI PII
PERtinacIS AVG. ARABICI
Adiaben ICI. PARTHICI MAXI
MI filI DIVI. M. ANTONINI
P:I. gerMANICI. SARMATICI,
NEPOTI. DIVI. ANTONINI. PII PRO
nepotI. DIVI. HADRIANI ABNEPO
ti. diui. TRAIANI PARTHICI. ET DI
vi. nerVAE ADNEPOTI. INDVL
gentiSSIMO. ET. CLEMENTISSI
MO. PRINCIPI DOMINO N.
MAESIA. FABIA. TITIANA
CF. ET.
MAESIVS. FABIVS. TITANVS
CP

159 *Gemino puncto diſtincta ſcalpro eraſa*

: : : , : : : : ANTONI
NO : : : : : : : : : : :
PIO NOBILIS CAESARIS
DIVI ANTONINI DI.
. . . . . . VER
. . . . . . NTI . . .
. . . . COS
TR . . . . IPI
ANTON . . . .
. . . .
. . . .
. . . . . . IONIS . .

160

. . . cLODIAE. SEX. F
. . . GRAVILIAE
. . . cLOD. CASII.
. . CLOD. HERMADON
FILIAE. DVLCISSIMAE
D D.

161

IMP. CAES
DIVI. SEVERI. PII
fili DIVI. MAG.. G
. . . .

162

L. ACILIO. L. F. QVI.
RVFO.
Q. PRO. PR. PROVINC.
SICIL. TR. PL. PR.
PRAEF. FRVM. DAND.
EX. S. C.
HISPELLATES. PVBLIC.
D. D.
PATRONO.

164

resTITVTORI. LIBER
TATIS AC. FVNDATORI
PVBLICAE. SECVRITATIS
D. N. L. valeRIANO. LICINIo
PIO FELICI. INVICTO. AVG.
DOMITIVS. LATRONIANVS. V.C.
CORR. P. S. DEVOTVS. NMQVE
EIVS

163

. . . . . . FRATRI. DIVI. M. AVRELI
ANTONINI. PII. FIL. DIVI. PII NEPOTI. DI
VI HADRIANI. PRO. NEPOTI. DIVI TRAIA
NI. ABNEPOTI. DIVI. NERVAE. ABNEPOTI
RES. P. PANHORMITANORVM

167

DIVO CLAVDIO
RESP. PANHOMIT

165

IVLIAE AVG.
IMP. CAES. L. SEPTI
MI. SEVERI. PERTINA
CIS. AVG. PII. PARTHI
CI. ARABICI. ET PAR
THICI. ADIABENI
CI. P. M. TR. POT. III
IMP. V. COS. II. P. P.
RES. PVBL. PANHORMI
TANORVM

166

D. N. GALERIO. VAL.
MAXIMINO. NOBI
LISSIMO. CAES.
RESP. PANHORM
D. N. MQ. EIVS

168

IMP. CAES. L. SEPTIMIO SEVERO
PIO. pertinaci. AVG. ARAB. ADIABEN
PART. MAX. PONT. MAX. TR. POT. VI. IMP.
XI. COS. II. P. P. PROCOS. IMP. CAES. DIVI
M. ANTONINI. PII. GERM. SARMATIC. F.
DIVI COMMODI FRATRI DIVI. ANTONI
NI. PII. NEPOTI. DIVI. HADRIANI. PRONE
POTI. DIVI. TRAIANI PARTHICI. ABN
divi. NERVAE. ADNEPOTI. INDVLGEN
tISSIMO. ET. CLEMENTISSIMO. PRINCIPI
domINO NOSTRO. RES P PANHORM
IIvIR. P. SATYRI DONATI. ET. M. MAECI
rVFINI. D. D.

171 DEAE. NEMESI
M. GELLIVS. CAE.
EX. IMpens..
D......

174 TI. CLAVDIO. HERODI
ANO. C. V. LEG. PROV. SI
CIL. IVDICI. RARISSI
MO. PATRONO. COL.
PANHORMIT. PRINCI
PALES VIRI EX AERE COL
LATO. D. D.

169 imp. CAES. M.
aVRELIO. ANO
nINO. AVG. DIVI
aNTONINI. F. DIVI. HADRI
nEP. DIVI. TRAIANI. PARTH
prONEPOTI. DIVI. NERVAE
abNEP. PON. MAX. TRIB. P. XVII
cOS. III. R P. PANHORMIT.

173 M. AVRELIO
ANT NONINO. CAES
IMP. L. SEPTIMI SE
VERI. PII. ARABICI. ADI
ABENICI. P. P. AVG. ETIVD.
RES. P. PANHOR. DED.

175 .. RER ...
... L. CORN ..
MARCELLVS .....
PR. PROV. SICIL. L. ..
PR. PROV. EIVSD. PRO ...
EX MVLTIS

176 P. HONORIO ..
.. PR ....
....

170 IMP. CAES. L. SEPTIMI SEVERI
PII. PERTINACIS. AVG. ARAB. ADI
ABEN. PARTH. MAX. PONTIF. MAX.
TRIB. POT. VII. IMP. XI. COS. II. P. P.
. . ET. IMP. CAES. M. AVRELI. AN
TONINI. AVG. TRIB. POT. . . . . .
DOMINO. INDVLGENTISSIMO
RESP. PVBL. PANHORMITAN
II. VIR. P. SATYRI DONATI
ET. M. MAECI. RVFINI D. D.

177 M. CORNELIVS. PIC. . .
SEX. CLODI . . . . .
. . . .
. . . .

172 IMP. CAES. DIVI
MAGNI. ANTONI
NI. pij. DIVI. SEPTIMI
SEVERI : : : : : :
: : : : : SEVERO ET
: : : : : PIO. FEL
AVG. PONT. MAX. TRI
PO. II. COS. II. COL
AVG PANHORM
D D

178 τηCΠΡΟCΠΑΝ. ΤΑCΑΝΘΡωΠους
ϛΤΝΟΙΑCΠΕΙΡΑΘΕΝΤΕC
ΗΤΗCΑΝΤΠΕΡΡ. . . ΤΟΤΧΡΗ. .
. . . . . ΠΕΙΤΕ ΧΟΝΤΕC
. . . . . ΤΟΤΛΑΤωΡΝΙΑΝΟΤ
ΤΟΤΛΑ. . ΠΡΕΠΕΝ. . . . .
ΒΟΤ ΒΗΚΑΙΟΒΗΝΟC . . . .

In pauimento S. Maria Marturanæ, ſacrarum Virginum D. Benedicti

180 HIC REQVIESCIT IN PACE
THωNBR QVI VIXIT PL M A
VI DEPOSITA AVGVSTA

In Impluuio D. Cataldi, tabula anteriori latere perfracta. litera florenti

179

LIANI . QVOD . MERA . FIDE . ADMI.
CVR. PORTENSIS. KAL. QVOD. SINGVLARI
LAVDABILI. MVNERARIO. INDVLGENTIA
HIBVIT. ILLVT. MERVIT. OPTANDO QVOD. VOLVIT
DITIONEM. GRATISSIMAM. REDDIDIT. QVOD. DIE.
S. HORAS ; THEATRI. VOLVPTAS. TENVIT. ET HILARIS
ERIDIE. TRANSIIT. IN. QVA. MIRATVS. HONESTISSIMVM
GENERE. HERBARIARVM. ET. NVMEROSAS. ORIENTALES
MERIDIE. IN VTRIVSQVE. CAVEIS. VARIS. MISSIONIBVS
ENTIA. SACRA. SPECIALITER. MERVIT. AT CVLTVM
MPLISSIMO. APPARATV. CIVES. SVOS. VNIVERSOS
VOLVPTATES. HONESTE. EXHIBITAS. AD AVGENDAM
. . ENTISSIMIS. VOCIBVS. BIGAS. CENTVRIATIM
. . . VNDIA. QVOD ESSET. DVABVS. BIGIIS. ET. EQVESTRIB

Ibidem

181 AVGVSTA
FL. V. BILIS
Ψ ✢ Ψ

IN Collegio SOC. IESV. in tabula fronte mutila oblonga, P. III. D. IV. lata P. II. D. I. ſpiſſa D. IV. literulis perbelle effigiatis pari magnitudine, qua characteres, quos in officinis typographicis due righe di Garamone indigitant. Inuenta fuit infra Thuſas ſecundum D. Mariam de Palatio. Alph. Roiſio Regio Conſiliario antiquitatum amantiſſimo, & Io. Vintimillia non diſparis genij nepote tutelaribus ſeruata Panhormi, donec Oct. Caietano SOC. IESV ceſſerit inter Collegij ornamenta adoptanda, quo denato diu latuit. recens tandem diligenti diſquiſitione inueſtigata, & è tenebris in lucem, ex carcere libertati & oblectantium animis reuocata fuit. Accuratè ad prælum exſcripta, ſine interuallo, quo propius lapis adnoſcatur. Ъ conglutinatæ diſſotiandæ & priſcæ notæ ⊏ ⌶ Ⲷ inter ſuetos typos non receptæ cum Ζ & Ξ permutandæ fuere

182 ## Columna dextra

. . . . ΤΟΝΥΠΟΚΑ
. . . . ΤΑΤΟΥΡΙΟΥΕΣΤΟΝΠΟ
. . . . ΑΤΟΥΠΟΤΑΜΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙ
. . . . ΑΤΟΝ. Β ΚΛΑΡΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟ
. . . . ΑΝΕΠΙΤΑΝΙΠΥΡΡΑΝΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙΕ
. . . . ΑΥΤΑΙΑΚΟΛΟΥΘΕΟΝΤΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ
. . . . . ΤΟΥΠΟΤΟΝΟΧΕΤΟΝΑΧΡΙΠΟΤΙΤΑΝΚΡΑΝΑΝ
ιπυρ ΙΡΑΝΟΥΚΕΙΡΓΑΖΕΙΤΑΙΚΑΙΡΕΡΙΣΤΑΣΙΝΑΦΗΣΕΙΤΑ
. [ο]Ο ΠΑΝΤΑΤΑΔΕΔΕΝΔΡΕΑΚΑΡΠΕΥΣΕΝ
ΑΠΟΤΟΥΤΕΤΟΥΠΟΤΙΤΑΚΡΑΝΑΤΑΙΠΥΡΡΑΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΕΣ
ΤΑΝΕΛΑΙΑΝΤΑΝΚΟΛΟΒΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑ
ΤΕΚΑΙΤΑΟΔΩΕΣΤΟΝΠΟΤΑΜΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΠΟΤΑΜΟΥΕΣ
ΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥ. Δ. ΚΛΑΡΟΥΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. Δ ΚΛΑΡΟΥΤΑΙΕΛΑΙ
ΑΙΑΥΤΤΑΙΑΙΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙΕΠΟΝΤΑΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ . . .
⊏ ΑΠΟΤΑΣΟΔΟΥΤΑΣΞΕΝΙΔΟΣΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΤΑΣΠΑΡΑΤΟ
ΜΕΙΛΙΧΙΕΙΟΝΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣ
ΤΑΝΣΥΜΒΟΛΑΝΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΑΝ
ΟΔΟΝΤΑΝΞΕΝΙΔΑΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩΤΟΥ
ΔΩΡΤΟΕΚΤΑΣΚΡΑΝΝΑΣΚΑΙΤΟΥΒΑΛΑΝΕΙΟΥΤΟΑΠΟΡΡΕΟΝ
⊏ ΑΠΟΤΟΥΟΡΙΟΥΤΟΥ. Ζ ΚΛΑΡΟΥ ΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΤΑΣΑΓΟΥΣΑΣ
ΕΠΙΤΟΤΑΠΑΝΟΝΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΤΑΝΠΑΡΑΤΑΝΘΕΜΑΤΕΙ
ΤΙΝΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΠΑΡΑΤΑΝΑΛΟΝΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑ
ΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥ
ΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΑΝΟΔΟΝΤΑΝΕΠΙΤΟΤΑΠΑΝΟΝΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙ
ΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙΑΥΤΑΙΕΠΟΝΤΑΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ
Η ΑΠΘΤΑΣΣΚΑΦΙΑΣΤΑΣΠΑΡΑΤΑΝΘΕΜΑΤΕΙΤΙΝΕΣΤΟΡΟ
ΕΙΔΙΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΕΣΤΟΝΑΓΡΙΕΛΑΙΟΝΕΝΩΤΕ
ΚΑΙΕΠΙΣΤΡΕΜΜΑΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙ
ΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝ
ΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΟΝΠΕΤΡΟΝΕΝΩΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑ
ΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΕΣΤΟΝΤΕΟΝΠΟΤΙΤΑΙΠΥΡΡΑΚΑΙ
ΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥ

Ibidem nobiliſſimum lapidem verſum innumeris in locis recenſui

. . . . termini ad flu-
. . . . uium . . . . 'à fluuio ad termi-
num . . . . ſecundam ſortem & ex flu-
uio . . . . ad Ipyrrham oleæ
. . . . hæ ſequuntur ſortem hanc
. . . . ſubtus aquæductus vſque ad fontem
Ipyrrham non colet & circuitum relinquit
. [o] ad capiendum fructum ex his cunctis arboribus
à loco ad fontem Ipyrrhæ verſus viam ad
oleam mutilam in qua terminus *& ad oleam in qua* terminus
& in via ad fluuium & poſt fluuium ad
terminum IV. ſortis & vbi ſunt termini IV. ſortis oleæ
hæ deſcriptæ ſequuntur ſortem hanc

VI *A via Hoſpitali poſt viam ad*
fanum Milichij ad fluentum & à fluento ad
locum in quo coniungitur riuus & à riuo ad
viam Hoſpitalem ſequuntur ſortem hanc
aqua ex fonte & balneo defluens

VII *A termino VII. ſortis poſt viam quæ ducit*
ad Tapanum ad foſſam iuxta Themati-
tim & poſt foſſas iuxta aream ad oleam in qua terminus
& ad oleam in qua terminus *& ad fluentum & à*
fluento ad viam quæ ducit ad Tapanum oleæ
deſcriptæ hæ ſequuntur ſortem hanc

VIII *A foſſa iuxta Thematitim ad flu-*
uiolum & à fluuio ad oleaſtrum in qua terminus
& ad regreſſum verſus oleam & ad oleam
in qua terminus *& ad oleam in qua* terminus *& ad oleam*
vbi terminus *& ad ſaxum vbi* terminus *& ad oleam vbi* terminus
& ad foſſam & ad locum & ad Ipyrrham &
à via vſque ad fluentum & à fluento

& ad

ΕΣΤΕΠΟΤΙΤΑΝΕΛΑΙΑΝΤΑΝΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝΩΣΤΑΟΡΙΑ
ΤΟΥ. Ζ. ΚΛΑΡΟΥΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙΑΥΤΑΙΕΠΟΝ
ΤΕΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ

Θ ΑΠΟΤΟΥΑΓΡΙΕΛΑΙΟΥΕΝΩΤΕΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝ
ΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΠΙ
ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝ Α ΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΠΑΡΑΤΟΥΣΠΑΣΣΑΛΟΥΣ
ΚΑΙΚΑΤΩΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΚΑΙΟΙΠΑΣΣΑΛΟΙΑΧΡΙΕΣΤΑΝΣΚΑΝΑΝ
ΚΑΙΕΚΤΑΣΣΚΑΝΑΣΑΝΤΟΥΤΟΙΧΟΥΚΑΙΩΣΤΟΙΧΟΣΕΣ
ΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΟΝΤΕΤΟΝΥΠΕΡΤΑΣΟ
ΔΟΥΚΑΙΑΝΤΑΣΟΔΟΥΕΣΤΟΝΤΕΤΟΝΠΟΤΙΤΑΙΠΥΡΡΑΚΑΙΩΣ
ΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. Η. ΚΛΑΡΟΥΑΣΚΑΝΑΚΟΙΝΑΠΟΤΙΤΟΝΜΙΣΘΩΣΑ
ΜΕΝΟΝΤΟΝ. Ι. ΚΛΑΡΟΝΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙ
ΑΥΤΑΙΕΠΟΝΤΑΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ

Ι ΑΠΟΤΑΣΣΚΑΝΑΣΚΑΤΩΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΚΑΙΟΙΠΑΣΣΑΛΟΙ
ΕΣΤΟΝΤΟΙΧΟΝΚΑΙΩΣΟΤΟΙΧΟΣΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΩΣ
ΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΟΝΠΟΤΑΜΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΠΟΤΑΜΟΥΕΣ
ΤΕΠΟΤΙΤΑΝΟΔΟΝΤΑΝΟΡΙΖΟΥΣΑΝΤΟΝ. Ζ. ΚΛΑΡΟΝΚΑΙ
ΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. Ζ. ΚΑΙ. Θ. ΚΛΑΡΟΥ

ΑΙ ΑΠΟΤΟΥΟΡΙΟΥΤΟΥ. Θ. ΚΛΑΡΟΥΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΤΑΣΕΠΙΤΟΤΑ
ΠΑΝΟΝΕΣΤΑΝΓΩΝΙΑΝΤΑΝΑΝΩΤΑΤΑΝΤΟΥΠΕΡΙΤΕΙΧΙΣΜΑΤΟΣ
ΤΟΥΤΑΠΑΝΟΥΚΑΙΕΚΤΟΥΤΑΠΑΝΟΥΚΑΤΑΤΑΣΠΟΘΟΔΟΥΤΑΣΕΣΤΟ
ΑΔΡΑΝΙΕΙΟΝΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΣΣΙΔΕΑΣΚΑΙ
ΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΥΠΟΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑ
ΕΣΤΟΡΟΕΙΔΙΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΤΑΝΠΑΡΑ
ΤΑΝΘΕΜΑΤΕΙΤΙΝΚΑΙΕΣΤΑΝΟΔΟΝΤΑΝΑΓΟΥΣΑΝΕΠΙΤΟΤΑΠΑΝΟΝ
ΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙΑΥΤΑΙΕΠΟΝΤΑΙΤΩΚΛΑΡΩΤΟΥΤΩ

ΒΙ ΑΠΟΤΟΥΤΑΠΑΝΟΥΚΑΤΑΤΑΣΟΔΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΡΟΕΙΔΙΟΝΚΑΙΚΑΤΑ
ΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΝΠΑΣΣΑΛΟΝΤΟΝΠΑΡΑΤΟΡΟΕΙΔΙΟΝΚΑΙ
ΩΣΟΙΠΑΣΣΑΛΟΙΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥ. ΑΙ. ΚΛΑΡΟΥΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑ
ΤΟΥ. ΑΙ. ΚΛΑΡΟΥΠΑΡΕΞΕΙΠΟΘΟΔΟΝΕΞΑΠΕΔΟΝΠΟΤΙΤΟΑΔΡΑΝΙΕΙ
ΟΝΚΑΙ. Κ. [ο] ΑΠΟΣΤΑΣΕΙΑΠΟΤΟΥΝΑΟΥΠΑΝΤΑ

ΓΙ ΑΠΟΤΑΣΣΚΑΦΙΑΣΤΑΣΠΑΡΑΤΟΝΟΠΙΚΑΝΟΝΚΑΤΑΤΟΥΟΠΙΚΑΝΟΥ
ΕΣΤΟΝΠΟΤΑΜΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΠΟΤΑΜΟΥΕΣΤΙΚΑΤΑΤΟΝΤΕΤΟΝ
ΕΝΤΩΚΛΑΡΙΩΚΑΙΑΝΤΩΝΤΕΕΣΤΟΝ.. ΤΕΤΟΝΠΟΤΙΤΑΣΥΚΕΑΤΟΝΥΠΟ
ΤΑΝΟΔΟΝΚΑΙΩΣΑΟΔΟΣΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥ. ΓΙ. ΚΓΑΡΟΥΤΟΥΜΕ
ΓΑΛΟΥΔΡΥΜΟΥΚΑΙΩΣΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥ. ΓΙ. ΚΛΑΡΟΥΤΟΥΜΕΓΑΛΟΥΔΡΥΜΟΥ

ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΟΝ ΔΙΚΛΑΡΟΝ

ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΣΤΩΕΛΑΙΟΚΟΜΙΩΕΙΤΙΣΕΣΤΙΙΕΡΑΕΠΕΤΑΙΟΥΠΟΙΗΣΟΥΝ
ΤΙΔΕΒΥΡΣΟΔΕΨΙΟΝΟΥΔΕΜΑΓΕΙΡΙΚΟΝΟΙΜΙΣΘΩΣΑΜΕΝΟΙΤΟΕΛΑΙΟΚΟ
(ΜΙΟΝ

Siniſtrum latus

P*Rimos IV. ſequentes verſus, & nonullas literas in principijs vtriuſque columnæ ex Iano Grutero, qui ex Pinelli ſchedis princeps lapidem minus truncatum publicauit, reſtituimus. Vniformibus literis deficientibus paulo eminentiores ſubſortiti ſumus*

vſque ad oliuam deſcriptam poſt terminos
VII. ſortis oliuæ deſtriptæ hæ ſequun-
tur ſortem hanc

IX *Ab oleaſtro vbi* terminus *&* *verſus fluentum ad oleam*
in qua terminus *& ad oleam in qua* terminus *& ad oliuam de-*
ſcriptam ⍝ *& poſt foſſas iuxta palos*
& ſubter poſt foſſas & palos vſque ad ſcenam vel tabernam
& à ſcena ad murum & poſt murum
ad foſſam & poſt foſſas ad locum ſuper vi-
am & à via ad locum Ipyrrham & poſt
terminos VIII. ſortis ſcena communis eſt ei qui con-
duxit X. ſortem oliuæ deſcriptæ
hæ ſequuntur ſortem hanc

X *A ſcena deorſum poſt foſſas & palos*
ad murum & poſt murum ad foſſam & poſt
foſſas ad fluuium & poſt fluuium vſque
ad viam terminantem VII. ſortem &
poſt terminos VI. & IX. ſortis

XI *A termino IX. ſortis verſus viam quæ eſt ad Ta-*
panum ad angulum ſupremum muri circumdantis
Tapanum & à Tapano verſus viam quæ eſt ad
Hadraneium ad oleam in qua terminus *& ad malos punicas &*
ad oliuam & poſt foſſas ſubtus terminum
ad fluuiolum & à fluuiolo ad foſſam iuxta
Thematitim & ad viam quæ ducit ad Tapanum.
oleæ deſcriptæ hæ ſequuntur ſortem hanc

XII *A Tapano verſus viam vſque ad fluuiolum &*
poſt palos vſque ad palum qui eſt iuxta fluuiolum &
poſt palos vſque ad terminum XI. ſortis poſt terminos
XI. ſortis præbebit acceſſum planum ad Hadranie-
um & XX. [o] diſtabunt à templo vbique

XIII *A foſſa quæ eſt iuxta Opicanum poſt Opicanum*
Ad fluuium & poſt fluuium vſque ad locum qui eſt
in ea ſorte, & hinc vſque ad locum iuxta ficeta qui eſt ſubtus
viam & poſt viam vſque ad terminum XIII. ſortis ma-
gnæ ſiluæ & poſt terminum XIII. ſortis magnæ ſiluæ

Oliuetum XIV. ſortium

Circuitus oliueti ſi quis eſt ſacer ſequitur non facient
autem opera coriaria nec culinaria conducentes oliuetum

. . . . ΥΚΑ
. . . . ΥΤΑΝΥΠΟΤΟ
. . . . ΕΣΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑ
. . . . ΙΟΝΤΟΥ. Θ ΚΛΑΡΟΥΚΑΙ
. . . . ΟΥΚΑΤΑΤΟΥΡΟΟΥΤΟΤΟΠΙΚΑΝΟΥ
. . . . ΑΙΕΣΤΟΝΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝ ΙΑΝ
. . . . . . ΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΚΑΙΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΝ
. . . . . ΕΣΤΟΡΙΟΝΤΟΥ. Ι ΚΛΑΡΟΥΚΑΙΑΝΤΟΥΟΡΙΟΥΤΟΥ.
ΤΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥΠΙΚΑΤΤΟΥΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ.
ΠΙΚΑΤΤΟΥΤΟΥΤΩΤΩΚΛΑΡΩΕΠΟΝΤΑΙΑΙΕΛΑΙΑΙΑΙΕΠΙ
ΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙΑΥΤΑΙ

ΒΙ ΑΠΟΤΟΥΤΕΡΜΟΝΟΣΤΟΥΥΠΟΤΑΝΑΣΠΙΔΑΕΣΤΟΝΠΛΑΤΑ
ΜΟΝΕΙΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝ
ΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΝΑΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΟΔΟΝ
ΤΑΝΑΠΟΤΑΠΑΝΟΥΚΑΙΑΝΤΑΣΟΔΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΟΡΙΟΝ
ΤΟΥ. Ζ ΚΛΑΡΟΥΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. Ζ ΚΛΑΡΟΥΕΣΤΟΝΤΕΡΜΟ
ΝΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΑΧΡΙΚΑΤΑΤΟΝΠΛΑΤΑΜΟΝΤΟΥΤΩ
ΤΩΚΛΑΡΩΕΠΟΝΤΑΙΑΙΕΛΑΙΑΙΑΥΤΑΙΑΙΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΙ

ΓΙ ΑΠΟΤΟΥΟΡΙΟΥΤΟΥ. ΑΙ. ΚΛΑΡΟΥΚΑΤΑΤΟΥΟΠΙΚΑΝΟΥΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝ
ΤΑΝΠΑΡΑΤΟΝΟΠΙΚΑΝΟΝΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΑΙΥΠΟΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑ
ΕΣΤΑΝΟΔΟΝΤΑΝΑΓΟΥΣΑΝΕΠΙΤΟΤΑΠΑΝΟΝΚΑΙΑΝΤΑΣΟΔΟΥ
ΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΟΡΙΟΝΤΟΥ. ΒΙ. ΚΛΑΡΟΥΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. ΒΙ. ΚΛΑΡΟΥ.

ΤΟΙΣΠΑΡΑΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΔΑΙΘΜΟΥΣΙΙΙ

Α ΑΠΟΤΟΥΡΟΟΥΤΟΥΑΛΑΙΣΟΥΕΣΤΟΝΤΕΤΟΝΕΝΤΩΠΕΤΡΩΤΟΝΠΑΡΑΤΑΣ
ΠΥΑΛΟΥΣΚΑΙΑΝΤΟΥΡΑΧΑΕΣΤΟΝΠΕΤΡΟΝΕΝΩΤΕΚΑΙΕΣΤΑΝΟΔΟΝΚΑΙ
ΑΝΤΑΣΟΔΟΥΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝ
ΤΑΝΥΠΟΤΩΤΕΡΜΟΝΙΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΟΥΠΕΡΤΑΣΣΚΑΦΙΑΣΕΣ
ΤΕΠΟΤΙΤΑΝΑΛΟΝΚΑΙΥΠΕΡΤΑΣΑΛΟΥΩΣΟΤΕΡΜΩΝΥΠΕΡΤΑΝ
ΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΤΑΝΠΑΡΑΤΑΝΕΛΑΙΑΝΚΑΙΥ
ΠΕΡΤΑΣΕΛΑΙΑΣΩΣΟΤΡΙΒΟΣΚΑΙΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝ
ΤΑΝΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝ [illegible] ΚΑΙΕΚΤΑΣΕΛΑΙΑΣΩΣΟΤΕΡΜΩΝ
ΥΠΕΡΤΑΝΕΛΑΙΑΝΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΑΝΩΕΣΤΑΣΡΑΜΝΟΥΣ
ΚΑΙΩΣΑΙΡΑΜΝΟΙΠΕΡΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΕΣΤΑΝΣΚΑΦΙΑΝ
ΚΑΙΑΝΩΕΣΤΟΝΤΕΤΟΝΕΝΤΩΛΙΘΩΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΥΠΟ
ΤΑΝΑΛΟΝΚΑΙΕΣΤΟΝΤΕΤΟΝΕΝΤΩΠΥΡΓΩΚΑΙΥΠΟΤΟΝΠΥΡ
ΓΟΝΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΤΟΝΥΠΟΤΑΝΡΙΝΑΤΑΝΕΝΤΩΠΥΡΓΩΕΙ
ΤΕΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥ
ΑΛΑΙΣΟΥΕΣΤΑΝΑΡΧΑΝΤΑΣΠΕΡΙΩΡΕΣΙΑΣΕΝΤΟΥΤΩΑΓΡΙΟΥ

Β ΑΠΟΤΑΣΡΙΝΟΣΤΑΣΕΝΤΩΠΥΡΓΩΕΙΤΕΥΠΟΤΟΝΠΥΡΓΟΝΕΣΤΕ
ΠΟΤΙΤΟΝΤΕΤΟΝΕΝΤΩΠΥΡΓΩΚΑΙΑΠΟΤΟΥΤΕΚΑΤΩΩΣΑΙΣΚΑΦΙ
ΑΙΕΣΤΑΝΑΧΡΑΔΑΤΑΝΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝ [illegible] ΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑ
ΦΙΑΙΕΣΤΑΝΕΛΑΙΑΝΤΑΝΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝ [illegible] ΚΑΙΕΣΤΑΝ
ΣΥΚΕΑΝΤΑΝΕΠΙΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑΝ [illegible] ΚΑΙΩΣΤΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΕΠΟ
ΤΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥ
ΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΑΛΑΙΣΟΥΠΟΤΙΤΟ

ΟΡΙΟΝ

. . . .
. . . . *eam quæ ſub*
. . . . *ad terminum*
. . . . *IX ſortis & *
. . . . *verſus fluentum Opicani*
. . . . *ad illum & ad foſſam*
. . . . *poſt terminum & foſſas ad oleam*
. . . *& ad terminum X ſortis & à termino X*
illius qui eſt vſque ad terminum Picatti & ſic ſunt fines
Picatti hanc ſortem ſequuntur oleæ
deſcriptæ hæ

XII *A termino qui eſt ſubtus Alpidem ad plata-*
num vbi terminus *& ad oliuam in qua* terminus *& ad foſſam*
& poſt foſſata ad oleam in qua terminus & vſque ad viam
quæ ducit Tapano & à via vſque ad terminum
VII ſortis & poſt terminos VII ſortis ad termi-
num & vbi eſt terminus vſque ad platanum hanc
ſortem ſequuntur oliuæ hæ deſcriptæ

XIII *A termino XI ſortis verſus Opicanum vſque ad foſſam*
quæ eſt iuxta Opicanum & poſt foſſas ſubtus terminum
ad viam quæ ducit ad Tapanum & à via
vſque ad terminum XII ſortis & ita ſunt termini XII ſortis

Iis qui ſunt iuxta Halæſum flumen diuiſiones XII

I *A fluuio Halaeſo ad locum qui eſt in petra quæ iuxta*
balnei ſolia & à ſtipite ad petram in qua teminus *& ad viam &*
à via ad fluentum & à fluento ad foſſam
quæ eſt ſub termino & poſt terminum qui eſt ſupra foſſas & vſ-
que ad aream & ſuper aream poſt terminum ſupra
foſſam quæ iuxta oleam & ſu-
pra oleas poſt ſemitam & foſſas ad oleam
deſcriptam ⌂ *& ab oliuis poſt terminum*
ſupra oleam ad foſſam & ſupra ad rhamnos vel ſpinas
& poſt ſpinas circa terminum & ad foſſam
& ſupra ad locum qui eſt in ſaxo & vbi terminus ſubtus
aream & ad locum qui eſt in turri & infra tur-
rim ad riuulum qui eſt ſub canali qui eſt in turri ſi-
ue infra fluentum ad fluuium Halaeſum & ab
Halaeſo ad initium circa montes in hoc ſors *Agrij*

II *A canali qui eſt in turri ſiue ſub turrim vſque ad*
locum qui in turri & hinc deorſum poſt foſ-
ſas vſque ad pirum ſilueſtrem deſcriptam ⌂ *& poſt foſ-*
ſas ad oliuam deſcriptam ⌂ *& ad*
ficum deſcriptam ⌂ *& poſt foſſas vſque ad lo-*
cum ad terminum & poſt terminum ad fluentum & ſubtus
fluentum ad fluuium Halaeſum, & ab Halæſo vſque ad locum

ΟΡΙΟΝΤΟΥ. Α. ΚΛΑΡΟΥΕΝΤΟΥΤΩΕΛΑΦΕΟΣ. . . . . . .
Γ ΑΠΟΤΟΥΤΕΤΟΤΕΝΤΩΠΥΡΓΩΤΩΤΟΡΙΖΟΝΤΕΣΤΟΝ. Β. ΚΛΑΡΟΝΕΣΤΕ
ΠΟΤΙΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΤΟΝΕΚΤΟΥΔΙΑΠΑΥΜΑΤΟΣΡΕΟΝΤΑΚΑΙΚΑ
ΤΑΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΑΝΣΥΜΒΟΛΑΝΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟ
ΕΙΔΙΟΥΕΣΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΤΑΟΡΙΑΤΟΥ. Β. ΚΛΑΡΟΥ . .
ΕΝΤΟΥΤΩΕΛΑΦΕΟΣ . . . . .
Δ ΑΠΟΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΤΟΥΕΚΤΟΥΔΙΑΠΑΥΜΑΤΟΣΥΠΟΤΟΝΠΥΡΓΟΝ
ΕΣΤΕΠΟΤΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΤΟΝΡΕΟΝΤΑΕΚΤΑΣΡΙΝΟΣΤΑΣΚΑ
ΤΑΤΙΕΡΩΝΕΙΤΑΧΑΛΚΙΑΚΑΤΑΤΟΜΑΓΕΙΡΙΚΟΝΚΑΙΚΑΤΑ
ΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΕΙΣΚΑΦΙΑΚΑΙΩΣΟ
ΤΕΡΜΟΝΑΧΡΙΠΟΤΙΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΤΟΝΡΕΟΝΤΑΕΚΤΟΥΔΙΑΠΑΥ
ΜΑΤΟΣΤΟΝΟΡΙΖΟΝΤΑΤΟΝ Γ. ΚΛΑΡΟΝ
Ε ΑΠΟΤΟΥΤΕΡΜΟΝΟΣΕΙΑΣΚΑΦΙΑΚΑΤΑΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΑΝ
ΣΚΑΦΙΑΝΚΑΙΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΚΑΙΑΝ
ΤΟΥΕΛΑΙΣΟΥΕΣΤΕΕΣΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝΤΟΝΟΡΙΖΟΝΤΑΤΟΝ. Β. ΚΛΑ
ΡΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΕΕΣΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΤΟΝΟΡΙΖΟΝ
ΤΑΤΟΝ. Δ. ΚΛΑΡΟΝ
Ϛ ΑΠΟΤΑΣΡΙΝΟΣΤΑΣΚΑΤΑΤΟΙΕΡΟΝΤΟΥΑΠΟΛΛΩΝΟΣΤΑΣΚΑ
ΤΑΤΑΧΑΛΚΙΑΤΑΠΟΤΙΤΩΜΑΓΕΙΡΙΚΩΤΠΟΤΟΝΠΥΡΓΟΝΕΣ
ΤΕΠΟΤΙΤΑΝΡΕΙΝΑΤΑΝΠΕΛΑΣΤΑΤΑΝΠΟΤΙΤΟΠΥΡΡΙΔΙ
ΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΑΧΑΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΑΝΑΛΟΝΚΑΙΕΣ
ΤΟΝΤΕΚΑΙΚΑΤΩΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΟ
ΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΟΝ. Β. ΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΚΑΤΑΤΟΥΡΟΙ
ΣΚΟΥΕΣΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙΣΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΑΛΑΙΣΟΥΕΣΤΟ
ΕΡΙΟΝΤΟΥ. Ε. ΚΛΑΡΟΥ
Ζ ΑΠΟΤΟΥΠΥΡΓΟΥΚΑΤΑΤΟΥΒΑΘΕΟΣΡΟΟΥΕΣΤΟΝΡΟΥΝΤΟΝΑΛΑΙ
ΣΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥΑΛΑΙΣΟΥΑΧΡΙΠΟΤΙΤΟΝ. Α. ΡΟΙΣΚΟΝΚΑΙΑΝΤΟΥ
ΡΟΙΣΚΟΥΑΧΡΙΠΟΤΙΤΟΝΠΥΡΓΟΝΕΝΤΟΥΤΩΗΡΑΚΛΕΙΔΑΑΠΟΛ
ΛΩΝΙΟΥΚΑΙΦΙΛΟΞΕΝΟΥΜΕΝΙΣΚΟΥ
ΣΚΥΡΕΩΝΟΙΣΔΑΙΘΜΟΥΣ. ΙΙΙ
Α ΑΠΟΤΑΣΡΕΙΝΟΣΚΑΘΩΣΟΠΥΡΓΟΣ ΑΧΡΙΠΟΤΙΤΑΝΡΕΙΝΑΤΑΝΕ
ΧΟΜΕΝΟΝΤΟΥ. Β. ΠΥΡΡΙΔΙΟΥΚΑΙΑΠΟΤΑΣΡΕΙΝΟΣΚΑΤΑΤΟΥΡΟΕΙ
ΔΙΟΥΑΧΡΙΠΟΤΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΥΠΕΡΤΑΣΑ
ΛΟΥΚΑΙΑΝΤΟΥΡΑΧΑΩΣΑΙΣΚΑΦΙΑΙΕΣΤΑΝΡΕΙΝΑΕΝΤΟΥΤΩ
ΙΣΤΙΕΙΟΥΘΕΣΤΩΝΟΣΚΑΙΠΕΛΑΓΙΟΥ
Β ΑΠΟΤΟΥΤΕΡΜΟΝΟΣΚΑΤΑΤΟΥΡΟΙΣΚΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑ
ΕΙΣΚΑΦΙΑΚΑΙΤΩΤΕΡΜΟΝΙΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΡΟΕΙΔΙΟΝΤΟΡΕΟΝΑ
ΝΑΜΕΣΟΝΤΩΝΓΑΕΩΝΩΝΚΑΙΑΝΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΕΣΤΕΠΟΤΙ
ΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΟΝΕΣΤΟΡΟΕΙΔΙΟΝ
Γ ΑΠΟΤΟΥΤΕΡΜΟΝΟΣΚΑΤΑΤΟΥΡΟΕΙΔΙΟΥΤΟΥΑΝΑΜΕΣΟΝΤΩΝΓΑ
ΕΩΝΩΝΕΣΤΕΠΟΤΙΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΕΙΣΚΑΦΙΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝ
ΚΑΙΑΙΣΚΑΦΙΑΙΑΝΤΟΥΡΑΧΑΕΣΤΟΝΤΕΚΑΙΥΠΕΡΤΑΣΑΛΟΥΚΑΙΕΣ
ΤΟΝΤΕΡΜΟΝΑΚΑΙΩΣΟΤΕΡΜΩΝΑΧΡΙΠΟΤΙΤΟΝΡΟΙΣΚΟΝ

terminum I. *ſortis in hoc* ſors *Elaphei*

III *A loco qui eſt in turri diuidente* II. *ſortem & ad vſque fluentum quod defluit ex diapaumate & ſubtus fluentum ad confluentem fluuioli & à fluuiolo ad terminum & poſt terminos* II. *ſortis in hoc* eſt ſors *Elaphei*

IV *A fluento qui* eſt *in diapaumate ſub turri vſque ad fluentum quod defluit ex canali qui eſt iuxta templum ſiue ærarium iuxta coquinam, & poſt fluentum vſque ad terminum ſiue foſſam & poſt terminum vſque ad fluentum quod fluit ex diapaumate terminante* III. *ſortem*

V *A termino ad foſſas ſub fluentum ad foſſam & poſt foſſas ad fluuium Halaeſum & ab Halaeſo ad fluentum finiens* II. *ſortem & à fluente ad terminum definientem* IV. *ſortem*

VI *A canali penes fanum Apollinis qui eſt prope ærarium ſecus culinam ſub turri vſque ad canalem proximum verſus turriculam à ſtipite poſt foſſas ad aream & ad locum & poſt foſſas ad terminum & poſt terminum & foſſas ad* II. *fluentum, & poſt fluentum ad flumen Halæſum & ab Halæſo ad terminum* V. *ſortis*

VII *A turri ſecus profundum riuum ad riuum Halæſum & ab Halæſo vſque ad* I. *fluentum, & à fluento vſque ad turrim in hoc* eſt ſors *Heraclidæ Apollonij & Philoxeni Meniſci*

Scyreonis Diuiſiones. III

I *A canali poſt turrim vſque ad canalem contiguum* II. *turriculæ & à canali poſt fluuiolum vſque ad terminum & poſt terminum ſupra aream & à ſtipiti poſt foſſas ad canalem in hoc* eſt ſors *Hiſtiei Theſtonis & Pelagij*

II *A termino penes fluentum vſque ad terminum foſſaſque & in termino vſque ad fluuiolum per medium Gaeonem & à fluuiolo vſque ad terminum & poſt terminum ad fluuiolum*

III *A termino poſt fluuiolum* fluentem *per medium Gaeonem vſque ad terminum foſſaſque & poſt terminum & foſſas à palo ad locum tum ſupra aream & ad terminum & poſt terminum vſque ad fluentum*

In Aede maxima

Ex ſcriptis ſaxis, quibus pauimentum conſtratum haec elici valuerunt, reliqua extritis literis, nulla poſthumæ relicta memoria, ingloria nece exceſſere. Priorum duorum Mart. Lafarina ingentis expectationis nobiliſsimus adoleſcens miſertus, cum varie eorum lectio torqueretur, germanam indagauit, & quam priſci noſtri cum his aeternitatem ſeruare ſperabant, reuocauit

183

ſEVIVI COMPARAVerunT ſibi
L. VALENTINA ET ASSYRIVS
CHARITO. ET. LIBERT. LIBERTAB. POS.
TERISQVE. EORVM IN FRONTE. PED. XI
IN AGRO PEDES XIII NE POST ALI
QV AVTVENDANT AVT DONET
ITEM ARIOLA PERTINENTE AT
MONVMENTVM PEDES XII. PER. X.

184

D M
aVR. RVSTICO. MIL
ANN. V II. TR. 7 ZENO
NIS. MAR. GERMANICI
ANVS. MIL. ANN. X.
VALER. VICTORINVS
HER. B. M. F

185

D . M
FORTIS CAESAR. SER
SIBI. ET CHARIDI.
CONIVGI BENE.
MERENTI ET. PAELIO
AVG LIB. FELICI. POSTE
RISQ. SVORVM FECIT

Minoribus literis inſignita interiere, ex orthographia A. Manutij huc aſportata.

186

. . . .
OSI . . . MVS
ATHNISION
SOROR BHNH
MHRHNTI
FHCHR

Literis fugientibus

187

VLPIO. SEVERO
NARrFTVS
EQVO. SING. AVG. TRI
BVS Totenis. vix. ann. VII.
Mnſuetus
h. b. m. f.

188

MEMORIAE
M. AEBVTI. VERNAE
RARISSIMI
EXEMPLI. AMICI
T AELIVS. VERNAE
AMICVS

189

D m
Q. MANVTIV. . .
FECIT . . . ET . .
. . . .
. . . . . P XIIII

190 PETRONIO
DEPOSITO
IN PACE

191 *Lapides vicini olim coniuncti*

. . . . | . . . . .
. . DIVSPRIM . . | TRIARCHVS
. . . . | . . . . .

Litera grandiuſcula

192 B I K T ω R I A

193

D m
P. AELI PiI QVIVI...

In ſarcophago marmoreo

194

D . M
PAC . IVLIA
NO . EVOK
QVONDAM
AVR . LVCIL
IA . CONIV
GI . KARISSI
MO . ET . IVLI
VS . PACITIA
NVS . FILIVS
HEREDES
POSVERVNT
MERENTI

In limine D. Petri de Balnearijs

196 IMP.M.AVRELIO. ANTONINO. AVG . .

Intra. in vrnula aquæ luſtralis. alatus vtrinq; puer circum, cui titulus inſcriptus, ſeruat pede læuo ad alas cupidinum in angulis ſcipioni innitentium, dextro ad eorum pedem extenſa, ita vt humum neuter tangat. Infra duo glires ſpicas adrodunt.

197

D . M
SECVNDINO
ALVMNO INFAN
TI DVLCISSIMO
QVI. VIX. ANN. I. M. X
DIEB . XVII . HERMES
ET . PRIMITIVA
FECERVNT

199 *In D. Matheo. in ſolo*

. . DIVS.ↄL. PHILO . .
. . ;. FILIAE . NEP. . .
. . AE . . BENE. . .
. . .IO CAPVT.IM. . .

In Sacello S. Mariæ-Magd. incluſo ædi Gratiani Caſtronij. in arca ſtriata, qua conditur Rob. de Laurentio. In dextro angulo puer expanſis alis cum arcu

195

D . M
P AELIO P.F
VER . . . E. QV. . L.
ROM . . . . O. MA
PRIMA . . VIx. aN.XII.ME
S . X . DXXIII . P.AELIVS. EELIX
PATER . . . L. . . OF MA
TER . Filio PlentiSSIM
O. ET. DVLCISSIMO ET D
VLCISSIMO
EECERVNT

In vico Celſi, in æde Sim. Pariſij, & Ponensis. Baronis Melochæ nobilis Siculi Chorographi. effiſſa An. CIↃ. IↃ. XIIX. Nuſquam ante exſcripta

198

IMP. CAES. C. VALERIO
dIOCLETIANO, PIO . FEL
inV . AVG. PONTIF . MAX
tRIB.POT.COS.III.P.p.PROCoS
resp PANHORM. D N M Q
D EIVS D

In angiportu retro D. Mariam-Miraculorum

200

L. MALLIVS
MOL
PHILARGYRVS

In regione Pandera apud Alph. Zoppetam I. C. in ſigillis aneis

201 N. M. PLAET
CELER

202 HILARI.
Ex aduerſo.litera maiori
ADICI

Ibidem. in vaſe figulino anſato P. II. D. V. amplo P. IIIS. litera rudiori

203 ΑΙΑΤΟΣ. Aiatus. *Serto populeo redimitus ſedet dextro pede ad ſellam, læuo ad vrnam verſo, & manu ad eam extenſa, humero duæ haſtæ incumbunt, à tergo galea cum pectorali, cui ſtemma inciſum* ΚΑΛΕ. ΑΘΕΝΑΙΑ. pulcra Minerua. *Hæc galeata, loricataq; ſiniſtra ſublata dextra haſtam gerit.* ΑΧΙΛΛΕΣ. Achilles. *enſe accinctus pari modo quo prior ſedet. In oppoſita facie:* ΗΕΔΑΛΕΣ *aprum poſterioribus pedibus tenet.* ΚΑΛΕ *Diana vrnæ inſiſtens dextra eleuata, ſiniſtra galeam & haſtam tenet.* ΕΛΑΛΘΓΛΕΣ *nudus velo humeris iniecto læua elata, dextra ad vrnam flexa, quam mirabundus inſpicit*

Ibid. in vrna orbiculata. quadro inſcripto vtrinq; nudum ſimulacrum adſtat, & quãtum ex adeſa ſculptura cognoſcitur, pelle ex humeris pendente & facibus in manibus. Inferne ſignum Noctis recubantis duobus clauis infixa

204 D. M
M. AVRELIVS
ERMEROS. M. A
CALLINICO. PA
TRONO. OPTI
MO. B. M. F.

Extra Portam-Auſtriã. in viridario SOC. IESV. in tab. à cuius dextra ſcapha apparet, e regione maris ſedentis imago, cubito innixa, læuo pede ad ſellam, dextro ad nauem reflexo. A tergo nuda, quæ hodie deleta, adſtabat.

206
ΧΙΣΣΟΣ ΚΑΙ ΤΡΥΨΩΝ ΟΙ ΖΙΧΑΔΙΟΥ
ΤΑΛΑΙΠΩΡΩ ΚΑΙ ΑΩΡΩ ΧΡΗΣΤΩ
ΧΑΙΡΕΤΕ

*Chiſſus & Tryphon filij Xichadij
miſeri, & immaturi, boni
ſaluete*

Admodum recens. poſtquam diu innota latuerat, reſtituta. Preſtat ad D. Mariam de Pinta in Caſſari celebriori vrbis regione

205 I
A. AGRILO. A. F. ASPRENA. .
A. PINNIVS . MAXIMVS
EX TESTAMENTO PINNI...
CLaRISSimo MI. . . .

In platea vulgo Fiera-Vechia, in domo quadam D. Fran. Agliata & Paruta, Principis Ville-Francæ. vrna

207 D. M
M. VIRGINIO
POMPEIO. FIL
BENEMERENTI
VIXIT. ANNIS. XXV
POMPEIA
ATTIlici A. MATER

In via Cardari, apud Io. Vintimillia, in lucerna affabre ſculpta, inuenta Gnatiæ in agro Neap. In cuius ambitu V. Tritones Nymphas in dorſo portantes cum tubis viſuntur. In operculo tres Nymphæ veſtibus ſuccinctæ, quarum hac Termino coronato, cui res turpicula, faſcinum, ſeu βασκανία infixa, ſertum imponit, illa flexo genu & ſublatis manibus illum adorat, tertia in tripede gallum immolat

208 L . C . I .

In extremo

C . I . C

I . O . M . S

Ibidem in ſigillo

209 NERATIAE PROCILLAE

Ibid. in anſis figulinis albo tinctis colore, inuentis ad deletam vrbem Elori, eiuſq; cognominem amnem, non longe à Pachyno. Litera impreſſa

210 ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ

Agathocles

211 ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ

In glandibus. Prior & II. cum fulmine per medium

212 ΔΙΟΣ ΝΙΚΗ | . . . ΡΤ ΚΟ

Iupiter Victoria

213 ΝΙΚΗ | ΜΑΤΕ ΡΟΣ

Victoria Matris

214 ΝΙΚΗ | ΑΘΙΝΙωΝ ΟΣ ΝΙΚΗ

Victoria Athinionis Victoria

Apud Alph. Vintimillia. Vidit & deſcripſit Ph. Paruta in ſuis Siciliæ numiſmatibus

215 ΚΑΤΑΝΑ

In domo Iac. Saliti pone S. Antonium

216 ΖΙC.ΤΟΙCΦΙΛΤΑΤΟΙCΚΥΤΑωCΙΝΑΙΤ ωΝΠΤΑΙCΜΑΤωΝΠΟΛΙΤΡΟΠωΝ

Amiciſſimis redemptio delictorum variorum

Domi Vinc. Suſsini in Pannaria. Ad fontem. in tabula cum Nympha ſtolata ſedente & innixa dextra dormiente, ſiniſtra ramulum ferente. Hunc Appianus inter Venetos, Smetius inter Romanos retulit ſubdubitans an vſquam vetuſto marmori inciſus. viſitur & extra Meſſanam ruri Io. Baptiſta de Blaſcis I. C. & per Siciliam Magnæ Regiæ Curiæ Præſidis

217

✠ HVIVS NIMPHA LOCI SACRI CVSTODIA FONTIS
DORMIO DVM BLANDE SENTIO MVRMVR AQVE
PARCE MEVM QVISQVIS TANGIS CAVA MARMORA SONVM
RVMPERE. SIVE BIBAS SIVE LAVERE TACE

DEPERDITAE

Petita ex aduerſarijs Alph. Roiſij & Ph. Parutæ hiſtoriographi Panhormit. olim apud Roiſium poſt ab eius herede Io. Vintimillia vt honorificentius ſpectarentur cum alijs vetuſtatis monumentis SOC.IESV donata. Poſteriores tres huius ex Fr. nepos Car. Vintimillia adiecit

Reperta ad carcerem veterem

219 FVLGVR
CONDITVM

D . M . S
220 P.SERVILII.PAPHRODITI
V.AN.XXVI.ENCOEPVS.P

221 HERENNIA
NVS.VERNA
PATRI.BENEM . . .

222 HELENA.
NVC.. PEC
PATRI.BENEMERENTI

Effoſſa in angulo di viſita delli poueri

Inuenta Meſſanæ teſte M S. quod ſeruat Io. Vintimillia iterum vrbis Præfectus. ex bibliotheca Alph. Roiſij

223 PACONIO.CLODIANO
PATRONO.BENE
MERENTI
EX.AERE.CONLATO

224 EXTINCTORI·TYRANNICAE
. . DITATIS D ARCadio..

Inibi in delubro Herculis-Manticli ad domum Heij. vrna

225
P. NONI. PRIMI
POMPONIAE.MAT . .

Thermis-Himereorum reperta cum ſequenti

226 SEX.RAECIO.Y.
SEX.L.STEPHANO
AMICI.DE.SVO

Tranſlata Syracuſis

227
NICARIN.MVNATIAE.L.L·ZOZI
MAE.FILIA.HYMNETRIA.A.S
TERRA.PRECOR.QVAECVNQVE
IACES.NICARIO.SVPER.OSSA
SIS.LEVIS.IN.TENERO.CORPORE.DEPOSITA
VIXIT.ANNOS.XVIII

228 L. LICINIVS
L. L.DAPHNVS
VIX. A.XXXV

Vrna orbicularis anſata eruta Palazoli quod eſt opidum Principis Gutti-erræ Velaſquez & Sancta-Pau. XVIII. lapide à Syracuſis

Vrna cum binis vtrinq; paruulis alatis aris impoſitis, quos penes duæ columbæ ſibi inuicem eſcam roſtro præbentes

229 FORTVNATI VERnae
FRATRI
PIENTISSIMO
FECERVNT
SORORES

230 D . M
P. AEL. EVTY.
CHETIS. AELIA
AELICARIS. LIB.
BEN.M.FEC.E.M

Ex ruinis Alicatæ, quæ iuxta Faſellum Cela, iuxta Ph. Cluuerium, & Sim. Pariſium Baronem Melocchæ Phintia

231 CAESARIBVS
SACRVM
L. CAELIVS. M. F
QVADRATVS
D. S. P

In vaſe marmoreo, reperto in opido Vicari D. Vinc. de Boſcho & Velaſquez Ducis Miſilmerij

233 MEMORIAE
VEGELAE
INFELICISSIMAE
QVAE. VIXIT. ANNIS
XXI. M. III. DIEB. XVII
PARTHENOPEVS
CONIVGI. DVL-
CISSIMAE

Eruderata Katanæ

232 D. M. S
T. CLATIVS. HE
RESISTRATVS
VIX. ANN. XII
PATER. FECIT

234 FLAMMA. SIC. VIX. AN. XXX
PVGNAT. XVIII. VICIT. XXI.
STANS. VIIII. MIS. IIII NAT. SRVS
HVI. DELICATVS COARMIO MERENTI FECIT

Olim in pulcro teſſellato templo D. Mariæ Marturanæ

235 IVNIAE FESTIVAE
PATRONAE ET VXORI RARISS
C. IVNIVS MERCVRIVS

236 ✠ HIC REQVIESCIT IN PACE MVNATIA
RELIGIOSA FEMINA QVAE VIXIT A
PL M LXX DEPOSITA SVB DIE PR. DIE N
FEBRVARIAS DYDAMIOSIEIDIO. VV. C

Olim in D. Mariæ Pinta, mantiſſæ loco ob carminis candorem iunioris ætatis lapis annexus

237
MANFRIDVS TOTA CECIDI QVI FLENTE PANORMO
TONSORVM CONDAM PRIMVS IN VRBE FVI
NVNQVAM VENA MEVM SENSIT NEC VVLNERA FERRVM
HANC SENTIRE MANVM NON POTVERE GENAE
ARS SPECVLI PECTEN PERIERE NOVACVLA THECAE
ET SIMVL HIC MECVM CVNCTA SEPVLTA IACENT

Ficatazzæ in villa Franciſcanorum. IV. ab vrbe lapide. vrna marmorea

238 M SICRIBONIVS
M L.
STYMPHALVS

CAECILIA
ATTICA F THER-

THERMAE HIMEREORVM

Ad aedem maiorem. In ara plana

239

C. MAESIO . AQVILLIO
FABIO TITIANO CVCOS
OPTIMO CIVI AC PATRONO BENEME
RENT & ORDO ET POPVLVS SPLEN
DIDISSIMAE COL AVG HIMEREORVM
theRMIT PECVNIA SVA POSVIT

In proano, ſeu ſeptis templi

240

. . . .
. ΙΘΑΛΕΙ . . . .
. ΛΙΟΥΠΟ . . . ΠΙΣΑΙ . . .
. ΛΙΤΑΣΔΙΩΡΥΓΑΩΚΙΕ
. ΤΡΩΣΙΝΤΑΣΠΛΑΤΕΙΑΣΤΑΝ
υΠΟΤΟΥΛΙΘΟΥΤΟΥ
. ΘΗΓΑΝΕΙΤΑ ΠΟΤΤΑΣ
. ΥΛΑΣΤΑΣ ΠΑΡΑ
. ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΕΚ ΤΟΥΙΔΙΟυ
πΟΙΗΣΑΝΤΑ ΕΥΝΟΙΑ . .

In aede, quae Stheniј creditur

241

DIVO
COMMODO
AVG
D . . D
P . P

In Foro ſuperiori. in pariete Praetoriј

242 . . . IAE . C . F
. . . IVS TELESPHORVS
. . . IPARENTES
. . . ASIS . NVTRICIVS
FECERVNT
. . . H. N. S.

243 . . NTIS AVI.
. . VT . EX . VSVRIS . EIVS

244 TITIANO C . F C. MAESI
TITIANI . ET FONTEIAE
FRONTINAE CONSV
LARIVM . FILIO
PATRICIO . OB . HONO
REM . TOGAE . VIRILIS
CLODIVS . RVFVS . EQVES . ROMANVS
AMICO . SVO . INCOMPARABILI

245

P . CESTIO . CATVLLO
ANN . Ↄ XXVII
ET . P . CESTIO CATVLLO
PATRI

246 . . . . ISMO - . . .
. . . . NTIS. LEGAVI

248 . . IVLLIO . P . F.
. . ƆOMO. POLENT .

247 ΩΛΕΠΑΠΙΕ *Olepapie*
ΑΠΑΤΑΡΧΕ *bone-dux*
ΧΑΙΡΕ *ſalue*

249
DOMITIA . CHIMEN
NA . A . AEMILIO
ARISTOMENI. ET . SVIS.
H . M .
H . N . S .

250
PARENTIBVS
CN. DOMITI. PISO
LOCVS. PVBLICE. D..
IN. FRONTE. P. X.
. . . .

251
M. GRANIO. M. F. V
QV. R. DEXTRO. A L
CESTIA . PVLCHELLA
FECIT. SIBI. ET. VIRO . SVO

253
ΘΕΟΙϹ ΚΑΤ . .
ΕΟΝΙΟΙϹ
ΜΗΚΑΛΙ ϹΟΤΛ
ΠΙΚΙΟϹ ΑΝΙ
ΚΗΤΟϹ ΕΖΗ
ϹΕΝ ΕΤΗ XXXX

Dijs Manibus Micali Sulpicius Anicetus vixit annos XL

Intra in duas partes diffracta

252 ARA
IMP . CAE . .
ET . I . . .
hæc pars deperijt
IVL.
MATRI .
IMP. CAE.

In dextro Prætorij latere extra cancellos

255 *Hinc*
M.
P . CESTIVS
. . . . VS . .

256 *Illinc*
MVSICE
VIBONIENSIS
ANN . XXVI

Inibi

254
M. CESTIO. P. F. CLA
PRIMO. PILO. PRAEF
FABRVM. TRIB MIL
IIVIR. EX D. D.

A tergo Prætorij

257
ΔΗΜΟϹΘΕΝΗ *Demoſthenes*
ΑΡΧΕΒΟΥΛΑΞ *Princeps Senatus*
ΧΑΙΡΕ *ſalue*

In æde Hier. Marini

258 M. BIAMAΞΙΛΑ *M. Biamaxila*
ΕΙΕΖΗΣΕΝ *vixit*
ΕΤΗ . ΞΕ *annos LXV*

260
L. VOLVMNIVS
PARSIANVS
VIX. AN. XIII M. IV

259
SECVNDO. XX. HER.
VIL. SVMMAR. VR
BANAE. MATRI.
CLYMENE. COG.
PRIMIGENIVS. XX. ÆR.

262
Q. FABIVS. Q. L
ISIO
L AELIAE D. L
COPRILLAE
VXORI

In ſella lapidea in balneis reperta

261
PVBLICIA. AGATHIA
HAVE
PVBLICIVS. BRVTAN VS
D S P

263
R. . A. . S. . P. . I. . P.

264
C. HATERIVS.
C. L
AGATOCLES

D M
COSMIA
VIX. M. XX

260
ΘC. KA
ΠΟΝΠωΝΙΑ
ΜΑΞΙΜΑ
ЄΖ. ЄΤ. Μ
ΚΑΜΟΛΙCCΟC
ΙΕΙΔΙΑ
CΤ. . . ΠΙω

D. M
Pomponia
Maxima
vix. an. XL
Kamoliſſus

Humi ſtrata prope equile

267
HIC SVB. .
. . VS EST. . .
. : AM. MV.
. . SIVM. . .
D. M, XI. . .

268
ΠΡωΤΑΡΧωϹ
. . . X. . .
Primarius dux

In ſcamno prope ianuam

269 CES. . . .
EST V. . .
. XV. . . .

Apud Pet: Rubeum Proconſeruatorem. in marmoribus

270
MODIA
NOM. . . .
HIC. SITA. EST. VIX
ANNOS. . . .
PIA. Mater

271
P SERVILIO
PF CAPITON
VIX. AN XIIII

272
. . VRAVIC
. . PER SING MENS

In lucerna figulina

273
EROTIS

In porphyrite. non vidi

274
L. IVLIVS. L. F. QVIR
ATTILIANVS
VIX. AN. XIX
MENS. VII. D. XIIII

In arce humi conſtratus

275
. . . . MEVIO FRO. . . .
. . . ENTI AGRO. . . . .
. . LAT. P. XVI. P. XL.

In clauſtro D. Vincentij Sodalium S. Dominici

276
PACILIAE CNE
V-A-II-M-I-I-D. XX
VETERANVS ET
APOLAVSTE. PAR

In monaſterio Franciſcanorum

277 D. M.
C. LAESANI
VS. AVXETVS
V. A. L.

In turri S. Iacobi: aſcenſis ſcalis deſcripſi

278
Q. DICVMIVS. Q. F
II-VIR
PORTICVS. DE. S. . . . . .

Apud Pet. Schiattinũ in marmore

279
D M
ACILIA MFCRIS
PINA V A II
M VII D XV

280
D M
CORNELIVS
EPAΦRVITVS
VIX. AN. VIII

281 *Domi Laurentij Locaſchi*
DIS ▽ MAN
PRIMI △ QVI
VIX? ANN. XVIII

282
D 7 M
CHRESIMVS
VIX. AN. XX

In æde Matthæi Bertholi Medici. marmor candidum

283 HALAESINA
VIXIT. ANN.

284
D M
CN. OCTAVIVS
MARTIALIS
V. A. LXXX

285
M
LIVS
LIANVS
XXII
S. VIIII

Literis palmaribus

286 AVG. SAcrum

287
DIS. MANIBVS. SAC
CALLISIO. IRAECI. TREB.
FECIT. SPECES. EQVES.
CONS. BENEMERENTI
V. XX

In vico S. Andreæ. domi Mariani Stremulæ marmor

288
COPONIAE. CHIMENN
PIAE
T. COCCEI. VIX. ANN. XXXIIX

289 *Apud Saluatorem Penica*

Θ KT
CΕΙΛΙΚΙΑ
ΜΕΛΛΟΥCΑ
ΕΖΗCΕΝ
ΕΤΗ XIIII

D. M
Selicia
Melluſa
vixit
an. XIIII

In Terra-Vecchia apud Bernh. Romanum Vic.

290 ΒΑΛ. ΚΑ..
ΗΤΟΝΒΙΟ...
ΠΡΕΠΟCΡ...
CΑΞΖΗσεν..
ΕΤ...

Valerius Ca..
vitam...
decore...
vix...

291
CHARA.
SAↃHA.

DEPERDITÆ. ET. QVAE. OB. ABSENTIAM

dominorum, aut alia obſtacula aſpici non potuere

In æde Garofali. litera abolita

292
Ɔ. SEMPRONIO
7. L. PRIMIONI
ANNORVM. XVIII

In vico S. Luciæ. apud Ant. Marcheſium. calce obliterata

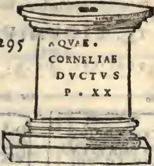
294
MAZIMoC
IACONOC
ETωN Z

Maximus
Iaſonis F.
annorum LX

In maiori templo

293 STHENII AEDES

Legit Alph. Zoppetta veterum monumentorum inueſtigator

295

CEPHALOEDIS

Ad portam Piſcariam baſeos fere forma

296
ΣΩΣΙΝΥΜΒΩΝ
ΚΡΑΦΑΤΕ ΚΑΙΡΕ

Soſinymbon
Craphate ſalue

D. MARIA. DE. PALATIO. ſeu. DE. PALATI

II. lapide à Thuſa, opido Fran. Vintimillia Marchionis Hieracij

Secus portam magnam in pariete

297
MN.. ΥΑΤΟΝΑ Ɛ ΠΟΙΚΙΛ
IXIII. COΥCAΠANTOCKI

299
IMP. CAESAREI.
DIVI. F.
AVGVSTO. PO..
MVNICIPIVM.

Prope gradus, quibus ad aram maiorem aſcenditur in marmoribus. ex hac parte

298
ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ
ΟΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΛΑΙΣΙΝΩΝ
ΔΙΟΓΕΝΗΝ ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ
ΛΑΠΙΡΩΝΑ
ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ

Dijs omnibus
populus Halæſinorum
Diogenem Diogenis F.
Lapironem
beneuolentiæ cauſſa

Ex aduerſa

300

ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ
ΟΙΣΤΡΑΤΙΟΡΙΟ . . MEN
ΕΝΕΙΩΝΙ
ΕΚΙΙΩΝΖΕΟΙΜΩΝ
ΤΩΝ Σ. Τ. ΒΟΝΙΙΕΤΕΙ
MEN . . . . . ΤΩ ΓΙ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ . . ΤΟΔΩΡΟΤ
ΚΑΙ . . . .
ΧΙΛΙΑΡΧΗΣΑΝ . . ΕΝΕΡΓΚΙ
Ν . . . . ΕΚΕΝ

Ara Crucis ſigno ſuppoſita bis-denis circiter paſsibus à templo recedens. Lapis ex rubentibus & albis cruſtulis, üſq; negligenter à Natura conſutus. Quò fit cum tot hiatus, tarde literæ appareant, & quæ artis ſunt, Naturæ eſſe videantur. Hinc illas non niſi à ſolitario homine loci accola edoctus inueſtigaui, cum quippe Sol ſuis radijs rimulas ingrederetur. Prius ipſe literas abraſas eſſe perſuaſerat

301 *In faſtigio eiuſdem aræ*

M. LIMBRICIVS M F
FAL. RVFVS
V. SIBI. ET. HELVIAE. ARVRAE
VXORI. SVAE

302 *In adiuncta æde*

. . NON ΤΩΝΙΕΡΩ . .
*Διογ*ΕΝΕΟΣ ΛΑΠΙΡΩΝΑ *Diogenis F. Lapiro-(na*
ΕΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙ*ας ἕνεκεν beneficij ergo*

S. PHILADELPHVS

opidum Iuliæ Larcan & Spataforæ

In æde maiori 304 ΟΧΛΕΙΑΣ *Chleias*

Iuxta campanam S. Nicolai

305 ΣΩΣΙΛΟΛΙΣ

In lapide à S. Fratello, in via Maſcarini, in fundo Hier. de Georgio

306 ΟΧΕΔΑΜΟΥ | *Chedami F.*

303 ITALICEI
L. CORNELIVM. SCHIZIAM
HONORIS. CAVSSA

In Monte penes ſacellum SS. Fratrum in marmore

307

ΟΔΑΜΟΣ	*Populus*
ΑΝΔΡΩΝΑ ΟΡΑΣΙΟΥ Μ Β	*Andronem Oraſij F.*
ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ	*beneuolentiæ cauſſa*
ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ	*Dijs omnibus*

SANCTVS. MARCVS

Comitatus Vinc. Ioſephi Filingeri

In D. Maria Niuis. in fine prægrandis marmoris

308

LIVIAE Δ AVGVSTI
DEAE
MVNICIPIVM

In ſolo literis perfectis

309 . . . . . .
I. T. F.
. . Δ PEQ. SVA.

In pariete prope ianuam

310 ΟΕΣΙΟΝΟΣ
Oeſionus

In cœnobio Capucinorum ad murum

311 D. S. F. MIRON.
D. IVNIO. D. L.
OPIAIO . . .
E. MIRONIA. D. .

Sub arcu aquaductus e regione S. Antonij, in patrio marmore.

312 ΤΟ ΜΟΥΝΙΚΙΠΙΟν ΤΩν
ΑΛΟΝΤΙΝΩΝ ΠΙΝΑΙΟΝ . .
ΠΟΛΛΕΙΝΟ ιΠΥ . . Ε . . . ΑΕΩΧΟΕ
ΝΟΜΟΥ ΕΡΠΡΑ . . . Τ . . ΤΑΛΟ . . .
. ΟΝΟΝ ΕΥΝΟιας ΕΝΕΚΕΝ

Municipium
Alontinorum . . .
. . . *beneficij cauſſa*

In S. Saluatore, in ſcala aræ S. Saluatoris

313 ΠΙΛΙΠΠ . .

314 ARTEMI . . ΙΙΟ . .

Extra pomœrium, in via Caturelli

315 AVGVSTO . DIVI . F
PONTIF . MAX
MVNICIPIVM

316 *In æde antiqua S. Marci*

ΟΙ ΑΛΕΙΦΟΜΕνοι
ΑΝΑΟΑΡΧΟΝ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

vnctores
Anaoarchon
Heraclei F.

Deſcendendo in campum inter ſordes derelicta

317 . . ΕΙΦΟΜΕΝΙΦΙΝΤΩΝ
. . . . ΕΥΜΕΧΟΝ

PACTAE

Ad S. Hippolytum, in lapide nigro hiulco

318 ΔΑΜΥΑΤΟΣ *Damyatus*

TYNDARIS

Infra iconem B. Virginis in ſilice literis ita adeſis, vt citius vitium ſaxi, vel ludentis Naturæ opus, quã literas cenſeas

319 MINORIIO . . P . . ANTO
NIO . . . .

MYLÆ vulgo MILAZZO

Ciuitas S. P. Q. Meſſanenſis

Intra propugnaculum, in foro, domi Hannibalis de Amico P. C. reperta in eius villa Foſſo cum binis cranijs. litera minuta ora lateris impreſſa

320 ΜΑΜΕΡΤΙΝΩΝ *Mamertinorum*

MEDITERRANEAE

CALTAFIMI. Cluuerio LOCARICVM

Opidum D. Fran. Aloyſij Henriquez de Crabrera, Comitis Motycæ, & Magni Ammirati Caſtilis. in via del Corſo. ad domum Mich. Batonis. eruta in ruinis Segeſtæ ad fanum antiquum vulgo Barbara. III. ab opido lapide

ΔΙΟΔΩΤΟΣ ΤΙΤΙΕΛΟΥ ΑΠΠΕΙΡΑΙΟΣ	*Diodotus Titteli F. Appeiræus*
ΤΑΝ ΑΔΕΛΦΑΝ ΑΥΤΟΥ ΤΑ	*ſororem ſuam*
ΜΙΝΥΡΑΝ ΑΡΤΕΜΩΝΟΣ ΙΕΡΑΤΕΟΥΣΑΝ	*Minyram Artemonis F. Sacerdotē*
ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑΙ	*Veneri Cœleſti*

Inuenta ibidem in impluuio domus Iacobi Salati.

322 . . ϽΟΥΤΕΟΝΤΟΣ ΦΑΩΝΟΣ	. *Teontis Phaonis F.*
. . ΦΩΝΟΣ ΣΩΠΙΟΛΙΑΝΟΥ	. *Phonis Sopoliani F.*
. . ΝΟΜΕΟΝΤΟΣ ΑΙΕΝΑΡΧΟΥ	. *Nomeontis Æenarchi F.*
ΔΙΟΔΩΡΟΥ ΚΑΙ ΤΑΝ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΝ	. *Diodori F. & curam*
. . ΥΣΑΜΕΝΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ	. *cognoſcentis operum*
. . ΤΟΥΑΚΑΤΕΣΚΑΥΑΣΘΗ	. *illius quæ facta ſunt*

XXI hinc ſtadijs verſus Occidentem. in colle inter rudera antiqua proſtrata, non eminus à priſca æde, quæ publico arbitratu Theatrum extitit. quo minus plures inueſtigata repens pluuia impediti cuius gratia multi Nobiles viri ad locũ me eduxerant. Literis cubitalibus

323 Α Σ Κ Λ Α Π Ο Σ . . *Aſclepus*

Ε Π Π . . .

A L C A M V M

Eiuſdem opidum

Apud Io. Bap. Baranoam pharmacopolam

324 ΕΥΤΥΧΗ

C I A M B R E
SVPRA PARTHENICVM

In ſacrario templi Caſſinenſium a Conſtantino Caietano Collegij Gregoriani Romæ conditore & Abbate ibi Præſide

325 AELIAE. AVG
CONIVGI
SANCTISSIMAE
P. AELIVS. AVG. LIB
AIGRANIVS

IETA. ET. IATIS

Prædium Archiepiſcopi Montis-Regalis

326	327	328
ΙΕΡΑΙ	ΚωΝΟΣ	ΘΕΑΤΡΟΥ
ſacræ	*meta*	*Theatri*

S. STEPHANVS

Opidũ Caroli Vintimillia & Graſſæi, Comitis Coliſani, Dñ. Gratterij

Apud Sigiſmundum Gerardum à Cur. Vintimillia

329 HERCOLEI
THESORVS

CASTRVM. NOVVM

In pauimento ædis maioris

330 HIC REQVIESCI
T IN PACE PLA
CIDIA VNIVERA
QVAE VIX ANN PL M
XXXV PC BASIL. V. C
PER INDICTIONE
QVARTA ANNO
oXXG III

CENTVRIPAE ET. CENTVRIPA

Comitatus Ant. de Monte-Catino & Aragona, Ducis Montis-Alti, Principis Paternionis, Aurei Velleris Equitis

DEPERDITA

331 QVINTA . . .
VIXIT . ANNOS . .
COPIA MATER .
FECIT

In ſcopulo pietra di pecunia nuncupato. cis flumen Magnum. MM. paſsibus ab Hadrano

332 TPXC
EKI
ICMI

POLICELLVM

XII ſtadijs ab Hadrano rupi inciſa, ad ſcaturiginem

333
ΚΕΜΔΙΑΙΟϹ ΛΑΛΟΣ ΡΟΙΦΟΣ
ΦΗϹΕΙΝΟϹ ΕΥϹΕΒΙϹ..
ΠΑΥΛΕΝΟΣ ΕΥΦΡΑΝΟΙΣΑΝ

Ceamadiaeus Lalus Roiphus
Pheſinus pius
Paulenus . . . .

S. MARIA. A. LICODIA CASSINENSIVM

Inter Paternionem & Hadranum IIII. mill. paſſ. ab vtroque æque diſtans

Ad templum. In ſaxo nigro cauernoſo, deſperatæ lectionis. Tarum id diei, quod à Solis occaſu reliquum, partemq; noctis, quam inſomnem egeram male ibi pernoctans eius lectioni diſtribui, adq; lychnum inuigilaui. Inſudauit & Fran. Spitalerius I C. Hadranitanus, nec lapidi vitam dare ſuffecimus. Quod ideo præloquor ne antiquarius lector inertiæ hoc adſcribat. Lapidum fidem religioſe vbique ſecutus, etiam marmorariorum errores nefas ducens noui quid obtrudere. Eruti ad amœniſsimum fontem Botti, vbi veteris Catanæ aqueductuum reliquiæ

334 ΗΨωΝωΦΟϹ
ΧΡΗϹΙΟϹ ΕΖΗϹΕ
ΕΤ ΗΓ O ΓΙΛΚΕΡ
. ΛΙΤΑ

Pſonophus
Chreſij F. vixit
an. III . . .

335 CVRATORES
Q. MACVLNIVS
ET RAI TIVODE
ATVRIVCAOCHAC

HADRANVM. COMITATVS

Domini Ducis Montis-Alti

Apud Rochum Marullum I. V. D. in petra nigra ex ruinis, vbi Hadrano deo fanum dicatum opinantur

336 ΧΙΣΧΥΛΟΣ *Chiſchylus*
ΧΡΥΣΩΛΟΣ *Chryſoli F*

337 ΚΑΜΙΣ *Camiſ-*
ΤΡΑΤΟΣ *tratus*
ΡΑΤΟΡΟΣ *Ratori F*

338 ΝΙΚΑΙΟΣ *Nicæus*

NEETVM

In plano D. Ioannis. Super ingreſſu antri, in viuo lapide

339
ΕΠΙ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩ . . . . .
ΑΡΙΣΤΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΑΓΑΘ . . .
ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ ΤΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤ .
ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ ΙΕΡΩΝΕΙΟ

Sub Gymnaſiarcha
Ariſtione Agathini F.
Philiſtionis N. Epicratis pron.
iuniores Hieronei

MELITAE INSVLAE

VALLETTA. CIVITAS NOVA

XIV hinc ſtadijs iuxta Magnum Portum nuncupatum Marſa, in antro multis ſepulcris exciſo. Cum Io. Fran. Habela Sereniſſimo Principi Ant. de Paula Auditore ad antrum exiui, ſed ob loci tenebras literæ non exploratæ, nec amplius redeundum fuit triremibus ea nocte ſoluentibus. Vidit ipſe Inſularum hiſtoriam ſcripturus

340

ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ ΗΓΟΡΑΣ ΜΕΝΟΝ ΑΠΟΖΩΣ ΙΜΗ ΤΙΝΟΣ ΚΑΙΑΝΙ ΚΕ	*Cœmeterium emptum a Zoſimo quod innoua- uit*

CIVITAS VETVS NOTABILIS

In vicino montis tumulo Auſtrum contra, an. ∞ IↃↃX inuenta, in multa fruſta diſſoluta, vidi & compegi. Minuſculis literis diuiſa, ex Fratris Io. Franc. Habelæ I C. ſchedis adimpleui, qui lapidem pluribus ſuis membris incolumem exſcripſit, ſeruatur apud Saluatorem Cuſmanum Archidiaconum . . . .

341

CHrEstion auG . B . PRÆ
INSVLarum MELIT . ET GAVL
COLVMNAS CVM FASTIDIIS
ET PARIETIBVS TEMPLI DEAE
PROSERPINAE VETuſtate
RVINAM II nminEN
tibus . . . . res
TITVIT SIMVL PILAM
INAVRAVIT

Ex Habela ad me literis. In hortis Palatij Magni Magiſtri circum ſtemmata

342 TVLLIOLA . M . TVLLII . F .

343 CLAVDIA METELLI

344 PENTE SILEA

345 VIRGINIA . T .

DEPERDITAE

In vrna peringenti ex Io. Quintini Melitæ deſcriptione

346

Λ . ΚΑ . ΥΙΟΣ ΚΥΡ ΙΠΠΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ ΠΡΩΤΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ	*L. Caius Cyri F Eques Romanorum Primus Melitenſium*

Ex Orthographia Ald. Manutij f. 192

347

DIC ANILLA
MARITIMO
CONIVGI
PIENTISSIMO
ET COELIA
MARITIMO
PATRI DVLCIS
SIMO . ET . COE
. . . .

GAVLI INSVLIAE

348 *XXXV. ſtadijs à Melita* *Ad portam opidi*

M. VALLIO. C. F. QVIR. RVFO. EQVO. PV
BLICO. EXORNATO. A. DIVO. ANTONI
NO. AVG. PIO. PLEBS. GAVLITANA. EX
AERE. CONLATO. OB. MERITA. ET. IN
SOLACIVM. C. VALLI. POSTVMI. PATRO
NI. MVNICIPII. PATRIS. EIVS
. . . . mATEr . . . .

Ad ædes Iacobi Siraci, ad fundamenta

349 CERERI. IVLIAE. AVGVSTAE
DIVI. AVGVSTI. MATRI
TI. CAESARIS. AVGVSTI
LVTATIA. C. F. SACERDOS. AVGVS.
IMP. PERPETVI . . AVG.
M. IVLIO. M. F. QVI. OPTATI. FI...
IVLIAE. AVGVSTI. IMP. PERPET..
LIBERIS... Sibi .. CONSACRAV. .

Ad D. Georgium

350 . . . . T I
. . . . . S . . . .
IMP. M. AVREL. ANTON
NI. PII. AVGVSTI L. SEPTI
MI. SEVERI. PERTI
NACIS. AVG. ARABici
ADIABENICI. PARTHI
CI. MAXIMI. Pont. max.
ORDO DECVRIONVM
. . IVRR. . VTE . . . PVBLI
. . . MO. . . . . . STO

351 IVLIAE. DOMItianAE. AVG.
MATRIS. CAST. AVGVSTORVM
IMP. CAES. L. SEPTIMI
SEVERI. PERTINACIS
AVG conIVGI
MVNICIPIVM. GAV
GVL P. P. . . . .
CVRANTe DAPSI
. . . . NO

Ex tranſuerſo latere

352 ❧ D.N.C.AVR..ER.:
CONSTANTIO . AVG
R.P.GAVL.CVRante
F.POLLIONE..RVFO
MF.... III VIR R
❧ . . . . ❧

VI. ab opido ſtadijs, in angulo D. Mariæ de Victoria, aut Gratiarum, docente & manuducenté generoſiſsimo Equite Riſcardo Nini de Claret Gallo, Inſulæ Præfecto

353 .... QVIR .... MVNICIPII
.... ADRIANI PERPETVI . QVINQ . DECVR IVDr
.... QVADRINGENARIOS. ADLECTO A DIVO ANTO
nino auG. PIO.OMNIB. HONORIB. CIVITATIS.SVAE. HO
neſtE . FVNCTO . ITEM . LEGATIONE. GRATVITA.APVD
: . : HADRIANVM ET APVD AMPLISSIMVM ORDINEM DE
. ALIB.REDHIBENDIS PLEBS GAVLITANA.EX.AERE.CON
lato ob PLVRA MERITA EIVS . ❧ .D.D. ❧

LIPARAE·INSVLAE

Præforibus templi maioris S.Bartholomæi

354 CORNELIO : MASVRTO
PROCVRAT.TI.CAESAR
AVG.ET.IVLIAE.AVGVST
EX.D.D.P.P

Prope portam in vrna

355 D . M
MVNATIAE
PAVLLAE
LATERNINA
QVINTA MATRI
PIISSIMAE

Intus in ſcala aræ maioris

356 PONTIF MAX
TI.CAESARIS . . . :
. . . .

Ad quandam domum prope muros

357 ΑΔΕΙΜΑΝ
ΡΙΞ . .

BRVTIORVM

REGIVM. IVLIVM

In angulo Fori, quod Toccum dicitur, ad Montem Pietatis

358 T EBERVENVS TI. F SABINVS. III. VIR. AD.
POT. II. TESTAMENTO. LEGAVT. MVNCIP
EVS. REGINIS. IVL IN PRYTANEO. STATVAM
AEREAM. MERCVRI. TRVLLAM. ARGENTEAM
ANACLYPTAM PIIS ∴. IARES ARGENTEOS
SEPTEM. P. H-S. [. PELBEM AEREAM CORNE
AM. ITEM. IN. TEMPLO APOLLINIS MAIORS
PVGILLARES. MEMBRANACIOS. OPERCV
LIS. EBOREIS PVXIDEM. EBOREAM, TABV
LAS. PICTAS. XVIIII

HEREDES EIVS
PONENDA CVRA
VERVNT

In æde Fabij Venetiani e regione Portæ S. Philippi

359 D ❧ M
FABIA SPERATA
SAAAVSTIS
ACATOCAES.
OCAEROLIOS
ATOICEΠOHCAN

360 *In muro ad portam Chryſaphi*
NIKOΣTEA TOY.. *Nicoſtea*

Ad D. Mariã de Meliſa. in latere
361 PHΓINΩN

362 *Prope D. Mariam Catholicam, in Tecco parvo*

ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΔΕ
ΝΙΚΑΝΔΡΟΥ ΤΟΥ ΛΕΥΚΙΟΥ
ΣΥΜΜΑΧΟΥ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΗΤΟΥ
ΦΙΛΑΚΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΙΣΤΙΩΝΟΣ
ΚΡΑΤΙΠΠΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΠΠΟΥ
ΤΟ ΚΟΙΝΟΝ ΤΩΝ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ
ΤΕΧΝΙΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΞΕΝΩΝ
ΑΙΝΗΣ ΟΥΝ ΝΙΚΟΝΟΣ ΤΗΣ
ΕΥΝΟΙΑΣ ΕΝΕΚΕΝ ΤΗΣ ΕΙΣ ΑΥΤΟΥΣ

Archontibus verò
Nicandro Leucii F.
Symmacho Heracleti F.
Philaco Philiſtionis F.
Cratippo Cratippi F
omnibus ſimul Bacchi
artificibus publiciſq; hoſpitibus
Ænes igitur Niconis F.
beneuolentiæ ergo in eos

363 *Ibid. marmorea*

. . . . V . . . .

CORRECTORI LVCANIAE
ET BRITTIORVM
INTEGRITATIS CONSTAN
CIAE MODERATIONIS
ANTISTITI ORDO
POPVLVSQVE REGINORVM

In S. Gregorio SOC. IESV

364 ΟΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΡΗΓΙΝΩΝ
ΝΙΚΑΝΔΡΟΝ ΝΙΚΩΝΟΣ ΤΕΙΣ
ΘΕΟΙΣ

Populus Reginorum
Nicandrum Niconis F
Diis

DEPERDITAE

Ex Proſperi Pariſij delineatione Calabriæ

365

LVID. VIR. BIS. ƆL. Q. CINCIVS.C. AVL. IIIIVIRI
D SIGNVM.PROSERPINAE REFICIENDVM.STATV
ENDVMQ. ARASQ REFICIENDAS. EX. SC. CVRA
RVNT. HS. DCCLXX. INterFVERE. HELVIA
Q F. ORBIA. M. F.

Grut. fol. 100

366 CONCORDIAE
C. AQVILIVS. C. F. CLA. MELA
EX DECVRIA. ARMAMENTARIA
QVINQ VIR. BIS. FIERI. IVSSIT

S. DOMINICA

Villa Reginorum

In S. Laurentio in colle, marmorea

367 bono reip. NATO
D D NN
VALENTINI ANO
ET VALENTI
AA GG

M P VI

368 AVGVSTVS
PERPETVS SEMPER
INVICTVS AC
L MAXENTIVS
. VS. MAVR .

Ad latus columnæ

B '' N
AVS

TROPIA

369 *Apud Capucinos*

LATIAE. P. F. AV
LEIAE. AVRNAE
SACERD. AVG. SE
Viro . . . . E
G. . . . . . .
D . . . . . . G
X . . . .

LOCRI. ſeu. HIERACIVM

Principatus Hier. Grimaldi, Ducis Terræ-Nouæ

In foro

370 IOVI OPTI
MO MAXIMO
DIIS DEABVS
QVE INMOR
TALIBVS ET
ROMAE
AETERNAE
LOCRENSES

371 *In S. Philoxena*

D. O. S.
P. VACELLIO. P
FIL. PVSILLIONo
SPLEND EQ.
R. PATRON MV
NICI...HERE
. . . .

372 D. M
CANTINIA
. HIMA ''S

Domi And. Paciulli

373 D . M
CL. PRIMI
TIBA VIXLI.
ANNIS XXVII
IVCVNDI
CONIVG. B. M. F.

A Pet. de Toleto Pro-Rege Neap. in Hiſpaniā exportata, vt ipſi

374 SOLI DEO
SVBDITA
ET POPVLI
ROMANI
AMICA

HIPPONIVM. ſeu. VIBO. VALENTIA nunc MONTE-LEONE

Ciuitas D. Hectoris Pignatelli, loci Ducis

Ante D. Mariam Dominicanorum

375 L. LABERIO. L. L.
OPTATO
ORNAMENTIS. CENSOR
HONORATO VIX. A. XXII
C. LVTORIAE. L. F.
QVARTAE
VIX. AN. XXIIII
MATER. FILIAE. ET. GENERO

Ad domum Franc. Lentini Baronis D. Calogeri

376
D ♡ M
SATRIO, L, F, INGENVO
IIII, VIR, AED, POT
VIX, AN, XXIIII
PATER, F, B, M. FECIT

377
D. M. S
CRATO
V. A. XXXV
PARENTES

378
D. M. S
TVRILLIVS
AMIANTVS
VIX AN. LVIII
VXOR. MARITO
B. M. F

380 *In albo marmore*

C. SEGVLIO. C. F. CAM
TIFLANO
ALEXANDER. L. ERGA. SE
BENE. MERENTI. DE. SVO. FECIT
C. SEGVLIO. ALEXANDRO
MALLIAE. ZOTINIV
C. SEGVLIO. AMILLIO. V. A. XXVII
H. M. S. S. E. N. S

379
D. M. S
ATILIA. HYGIA
VIX. AN. XXXV
ATILIVS. EVHODVS
CONIVGI. B. M

381
D. M. S
COTTIA
FELICVLA
VIX. A. LVII
FIL. MATRI
B. M. F

382
D. M. S
VAGELLIVS. FELIX
VIXIT. ANN
XXXVIIII
CONIVNX. B. M. F

383
D. M. S.
MVNATIA
LIMENE
VIX. AN XX
FILIVS MATR
PIENTISSIM. F

384
C. ALFIDIVS
C ETƆLIS
CHRYSMVS Y SANTVS
VIX. ANN. XI

385
A. E. M
FORTVNATVS
EX. T. F. I.

GROTONA

386 *In arce*

FVTIAE. C.F
LOLLIANAE
FILIAE. PIISSIMAE. C. FVTI
VS ONIRVS ITERVM IIII VIR TEM
DEDIT. DECVRIONIBVS H-S X N
VT EX VSVRIS EORVM QVOD
QVODANNIS VII IDVS APRILES
NATALE FILIAE MEAE EPVLAN
TES CONFREQVENTETIS
H-S CCCC N ET IN PROFVSIONI
bVS H-S CC N NEQVE IN ALIOS
VSVS CONVERTATIS

LDDD

387

L. LOLLIO L.F.L N.L. PRO
N. COR. LOLLIO. MAR
CIANO. EQVO. PVPL.
ORNATO. PATRONO
COL. OMNIBVS. HON
FVNCTO. EVTIA. C.F.
LONGINA MATER. FI
LIO. PIISSIMO. OB. CV
IVS. STATVAE. DEDICA
TIONEM. DECVRIONI
BVS. AVGVSTALIBVS.
ePVLANTIBVS. PO
PVLO. VIRITIM. DI
viSIONEM. DEDIT

l. D. D. D.

STRONGILVM

Principis D. Hannibalis Compi

Ad palatium vrbis Præſulis, in albo marmore

388

M. MECONIO. M. F.
M. N. M. PRON. COR
LEONI
AED. IIII VIR. LEG. COR[?]. PP
PATRONO. MVNICIPII
IIII VIR. Q Q
DECVRIONES. AVGVSTALES. POPV
LVS. EX AERE. CONLATO
OB. MERITA. EIVS

Pro æde maiori

389

M. MECONIO M. F
COR. LEONI
AED. IIII VIR. LEG COR.
QVEAST. PEC. P
PATRONO. MVNICIPI [?]
AVGVSTALES. PATRONO
OB. MERITA. EIVS
L. D. D. D.

In dextro baſeos latere

391

KAPVT . EX TESTAMENTO
HOC . AMPLIVS . REIP . PETELINORVM DARI VOLO
H-S . X̄ . N̄ . ITEM . VINEAM CAEDICIANAM CVM
PARTE . FVNDI POMPEIANI . ITA VTI OPTIMA MAXI
MAQ SVNT . FINIBVS SVIS QVA MEA FVERVNT VOLO AV
TEM EX VSVRIS SEMISSIBVS . H-S . X̄ . N̄ . COMPARARI AVGVS
TALIVM LOCI . N̄ . AD INSTRVMTENTVM TRICLINIORVM DV
VM QVOD EIS ME VIBO TRADIDI CANDELABRA ET LVCERNAS
BILYCHNES ARBITRIO AVGVSTALIVM QVO FACILIVS STRATI
NIBVS PVBLICIS OBIRE POSSINT QVOD IPSVM AD VTILITATEM
REIP . N̄ . PERTINERE EXISTIMAVI FACILIVS SVBITVRIS ONVS AVGVS
TALITATIS DVM HOC COMMODVM ANTE OCVLOS HABENT
CETERVM AVTEM TEMPORVM VSVRA SEMISSE H-S . X̄ . N̄ . AD INSTRV
MENTVM AVGVSTALIVM ARBITRIO IPSORVM ESSE VOLO QVO
FACILIVS MVNVS MEVM PERPETVVM CONSERVARE POSSINT
NEQVE IN ALIOS VSVS . VSVRAS QVAS ITA A . REP . ACCEPERINT TRA
FERRI VOLO QVAM SI NECESSE FVERIT IN PASTINATIONEM
VINEAM QVOQ CVM PARTE FVNDI POMPEIANI SIC . VT SV
PRA DIXI . HOC AMPLIVS AVGVSTALIBVS LOCI . N̄ . DARI
VOLO QVAM VINEAN VOBIS AVGVSTALES IDCIRCO DARI
VOLO QVAE EST AMINEA VT SE COGITATIONE ME AEQVA PRO
SPEXISSE ME VTILITATIBVS VESTRIS CREDO CONSENSERITIS
VINVM VSIBVS VESTRIS DVMTAXAT CVM PVBLICE EPVLAS EX
ERCERITIS HABERE POSSITIS HOC AVTEM NOMINE RELEVATI IN
PENDIS FACILIVS PRO SE LITVRI HI QVI AD MVNVS AVGVSTALITA
TIS COMPELLENTVR LOCATIO VINIAE PARTIS FVNDI POMPEIANI VINE
AM COLERE POTERINT HAEC ITA VT CAVI FIERI PRAESTARIQVE
VOLO . HOC AMPLIVS AB HEREDIBVS MEIS VOLO PRAESTARI
REI . P PETELINORVM . E F . A . RE . P . PETELINORVM CORPORI AV
GVSTALIVM EX PRAEDIS MEIS PALVM RIDICAM
OMNIBVS ANNIS SVFFICIENS PEDATVRAE VINIAE
QVAM AVGVTALIBVS LEGAVI

In ſiniſtro latere

A VOBIS AVTEM AVGVSTALES PETO HANC VOLVNTATEM
MEAM RATAM HABEATIS ET VT PERPETVA FORMA OBSER
VETIS CVRAE VESTRAE MANDETIS QVO FACILIVS AVTEM
NOTA SIT CORPORI VESTRO HAEC ERGA VOS VOLVNTATEM
TOTVM LOCI KAPVT QVOD AD VESTRVM HONOREM PERTI
NET

Supra quodam templo VI. circiter lapide a Coriſlano opido Phil. Iacobi Sallutij in cãpo vbi Sybaris luxu ſuperba extitit

392

P . MAGIVS . P . F
Q . MINVCIVS . L . F 7 CES
BASILICAM . FAC
CVR . DE . SEN . SENT

CATANSANVM

Sedes Preſidis Calab. Vlter. In ede maiori

393

PATER . ET . CLAVDIA . ICO
MATER . FILIO . PIISSIMO
FECERVNT

PEREGRINAE

ROMAE. Ex Faſtis Triumphalibus Pio IIII. P. M. an. ∞. IↃ. XLI in Monte Cœlio erutis Viſuntur in Capitolio ab Alexandro Farneſio Cardinale Cancellario, Pauli III. nepote ibi dedicati

Ex columna II.

394

M. VALERIVS. M. F. M. N. MAXIM. AN. CDXC
MESSALLA. COS. DE. POENEIS. ET. REGE. SICVLOR
HERONE XVI. K. APRIL
C. DVILIVS. M. F. M. N COS. PRIMVS. AN. CDXCIII
NAVALEM. DE. SICVL. ET. CLASSE. POENICA. EGIT
K. INTERKALAR
A. ATILIVS. A. F. C. N. CALATINVS. PR. AN CDXCVI
EX. SICILIA. DE POENEIS. XIIII. K. FEBRVAR
C. AVRELIVS. L. F. C. N. COTTA. COS. AN. DI
DE. POENEIS. ET SICVLEIS. IDIBVS. APRIL
C. CAECILIVS. L. F. C. N. METELLVS. PRO. COS. A. DII
DE POENEIS VII. IDVS SEPTEMB
C. LVTATIVS. C. F. C. N. CATVLVS PRO. A. DXII
COS. DE. POENEIS. EX SICILIA. NAVALEM
EGIT. IIII. NONAS. OCTOBR
Q. VALERIVS. Q. F. P. N. FALTO. PRO. PR. A. DXI
EX. SICILIA. NAVALEM. EGIT. PRID NON OCT

Ex columna III

398 *Steph. Vinandus Pighius poſt alios ſuppleuit*

m. claudius. m. f. m. n. marcellus. II. an. DXLII
pro. cos. de. ſyracuſaneis. in. monte. albano
m. claudius. m. f. m. n. marcellus. III. an. DXLII
pro. cos. ouans. de. ſyracuſaneis
p. rupilius. p. f. p. n. pro. cos. an. DCXXII
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
m. aquillius. m. f. m. n. pro. cos. an. DCLIV
ouans. de. ſerueis. fugitiueis. ex. sicilia
IMP. CAESAR. DIVI. F. C. F. II. III. VIR. R. P. C. II. A. DCCXVII
OVANS. EX. SICILIA. IDIBVS. NOVEMBR

Ibid. in marmore Pa SeptimI arcum & Capi conius Toletanus Mona- ſtituit. Ipſe ad lapidem plures maiuſculis vo- minaui vero haut ſimi- hoc antiquitatis opus ledi Cieccoṅij auo inte- non plane ea, quam Ro- nonymo Rom. vetuſta- tauit hoc variare

rio. effoſſo in foro, inter tolij radicem. Pet. Ciac- chus Dominicanus re- exſcripſi. In Ciacconio ces eminebant. ego eli- le credẽs celeberrimum S. P. Q. R. permiſiſſe grius. Facies columnæ ma cernis. petita ex a- tis pictore, qui artis pu-

395

LIPSIVS
a ſegeſtanos
b ſocios. & cocnatos. p. v
c cartacini- enſium
d luceis. bo- uebous. ami- ſeis
e opidum
f omſet
g parauetq.
h paratis
i max'mod
K ſepiemre- moſque

c. bilios. [1] m. f. [2] cos aduorſom. cartacinienſeis [3] en. ſiceliad
iem, cerens, [a] ecestANOS. [b] cocnatos. popli romani. artiſumad 4
obſedeone DEXEMET LECIONEis [c] cartacinienſeis. 5. omneis
maXIMOSQVE. MACISTRATOS. [d] Luceis. bonebos. rei. ſteis
noVEM. CASTREIS. EX OCIONT. MACELam. [e] moenitam. vrbem
pVCNANDOD. CEPET. ENQVE. EODEM. MACiſtradod. proſpere [6]
rEM. NAVEBOS. MARID. CONSOL. PRIMOS. [f] Ceſet, 7. reſmecoſq.
cLASESQVE. NAVALES. PRIMOS. ORNAVET [g] PALauetq. 8. diebos lx
CVM. QVE. EIS. NAVEBUS. CLASEIS. POENICAS. OMNeis [h]. parataſq.
sVMAS COPIAS. CARTACINIENSIS. PRAESENTEd. [i] maxumod 9.
dICTATORED. OLoiOM. IN ALTOD. MARID. PVCnandod. vicet
xxxIQVE. NAueis, cepet. CVM. SOCIEIS. [K] SEPTEResmōmq. ducis
quinresmos QVE. TRIRESMOSQVE. NAVEIS. Xx depreſet
auroM. CAPTOM. NVMEI. ⊖ ⊖ ⊖ DCc. [10]
arcenTOM. CAPTOM. PRAEDA. NVMEI. ccIↄↄ [11]
graue. CAPTOM. AES. ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ
ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ ccIↄↄ
triompOQVE. NAVALED. PRAEDAD. POPLOM. 12. romanom. donauet
captiuos. CARTAcInienſeis. inceNVOS. [13] Duxet. ante. curom
primoſque. conſol. de. ſiceleis. claſeque. cartacinienſeom
triompauet. earom. rerom. erco. ſ. p. q. r. ei. hance. columnam. p

PIGHIVS
1. duilius
2. m. nep.
3. poenos
4 crauid
5. vbei. poe- nicarum. ple- raq. pars
6. bene
7. triresmoſq.
8. conueis
9. Hanniba- led
10. pondo
11. pondo
12. nundine- is. expoſitad
13. bis ⊖ trigintaque

IN VALLE DIANAE, Lucanicæ Prouinciæ, infra Pollam opidum Io. Villani Marchionis Pollæ. inuenta in finitima villa S. Petri. a pluribus chorographus hic lapis ſcriptus, quum in via Regia ad cauponam ſpectetur. at neſcio qua eius iniuria a nemine, quod ſciam, ſincere vulgatus, ſed adeo perperam, vt qui colligendis antiquis titulis, vbi multiplicis eruditionis indices latent, benemereri contenderunt, gemellos inde genuerint, quos inter & Ian. Gruterus, qui alios eo ſtudio comportandi ſupergreſſus. Diſcordantem aliorum editionem ad oram paginæ expoſui, doctis artis expendendam an probe iudicarim

396

VIAM. FECEI. AB. REGIO. AD. CAPVAM. ET
IN. EA. VIA. PONTEIS. OMNEIS. MEILIARIOS
TABELARIOSQVE. POSEIVEI. HINCE. SVNT
NOVCERIAM. MEILIA. ↀI. CAPVAM. XXCIIII
MVRANVM. ↀXXIIII. COSENTIAM. CXXIII
VALENTIAM. CↀXXX. □. AD. FRETVM.* AD
STATVAM. CCXXXI. □. REGIVM. CCXXXVII
SVMA. A. F. CAPVA. REGIVM. MEILIA. CCC
XXI. □ ET. EIDEM. PRAETOR. IN
SICILIA. FVGITEIVOS. ITALICORVM
CONQVAESIVEI. REDIDEIQVE
HOMINES. ÐCCCCXVII. EIDEMQVE
PRIMVS. FECEI. VT. DE. AGRO. POBLICO
ARATORIBVS. CEDERENT. PAASTORES
FORVM. AEDISQVE. POPLICAS. HEIC. FECEI

miliaria

a. rhegio. ad. capuam mil. cclxxxv. hincce. ad columellam . milliaria ccx. a. bibona. ad. locros milliaria. XXXXV

**. a. freto. aa. ſyllam*

Ex fragmentis Diurnorum. a Pighio Ann. to. II. poſthumo ex Iacobo Suſio relatorum

397

IV. NON. APRIL
VER. SACRVM. VOTVM. DE. PONTIFIC. SENTENTIA
A. BAEBIO. PRAETORE
LAVTIA. LEGATIS. AETOLVM. DATA
* Ӿ. Ӿ. AER. GRAVIS. IN. SINGVLOS
DIMIDIVM. EIVS. COMITIBVS
M. AEBVTIVS. IN. PROVINCIAM. SVAM
SICILIAM. PROFECTVS. EST
EPVLVM. IN. FVNERE. MARCIAE. POPVLO. DATVM
A. FILIIS. EIVS. Q. ET. L. METELLIS
ET. LVDI. SCAENICI. FACTI
CLASSIS. CARTHAGINIENSIS. OSTIAM. INGRESSA
CVM. TRIBVTO

398 *Cruterus fol. 59. N. 6.*

VENERI. FELICI
P. SERVILIVS. P. F. FAL. APRILIS. II. VIR. Q. Q. Q. R. P
O. PEC. AILMENT. PATRON. MVNICPI. CALATINORVM
CVRIA. O. F. N. D. REIP. EIVSDEM. DE. PECVNIA. SVA
FECIT

AVGVSTAE. TAVRINORVM. In marmore. Venus velum tenet delphino inſidens, inter fluctus hinc inde volitantibus Cupidinibus. Ex hiſtoria Taurinor. Philiberti Pingonij

399

VENERI. ERYCINAE. V. S. L. M

ROMAE. Cum ſequenti olim apud Ful. Vrſinum, hodie apud Odoardum Farneſium Cardinalem, ſcriptum antiquorum monumentorum heredem. Non vidi cum clauem Muſei, quo tabulæ hæ æneæ ſeruabantur Dominus Cardinalis Roma ſecum extuliſſet. Ex Ant. Auguſtino de Legibus

ΕΠΙ ΙΕΡΟΘΥΤΑ
400 ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΩΝΟΣ
ΠΑΡΑΠΡΟΣΤΑ ΤΑΣ ΒΟΥΛΑΣ
ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΣΑΣ ΤΑΣ ΦΥΛΑΣ
ΤΩΝ ΥΛΛΕΩΝ ΠΡΟΑΓΟΡΟΥΝΤΟΣ
ΔΙΟΚΛΕΗΣ ΤΟΥ ΔΙΟΚΛΕΟΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΟΝΤΟΣ ΑΔΡΑΝΙΩΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ
ΑΛΙΑΣΜΑ ΕΚ ΤΑΣ ΔΙΜΗΝΟΥ ΚΑΡΝΕΙΟΥ ΕΞΗΚΟΤΟΣ ΠΑΝΤΑΙ
ΥΠΕΡ ΠΡΟΞΕΝΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ
ΕΔΟΞΕ ΤΑΙ ΑΛΙΑΙ ΚΑΤΑ ΚΑΙ ΤΑΙ ΣΥΓΚΛΗΤΩΙ ΡΙ ΕΠΕΙΔΗ ΑΝΑΓ
ΓΕΛΛΟΝ ΟΙ ΠΡΕΣΒΕΕΣ ΟΙ ΕΣ ΡΩΜΑΝ ΠΟΡΕΥΘΕΝΤΕΣ ΠΑΣΙΩΜ
ΠΑΣΙΟΝΟΣ ΚΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΞΗΝΙΑ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΔΙΟΔοΤΟΥ ΣΥΡΑΚοΣΙοΝ ΠοΛΛΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΑΣ ΧΡΕΙΑΣ
ΠΑΡΕΙΣ ΧΗΣΘΑΙ ΤΩΙ ΑΜΩΙ ΔΑΜΩΙ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΠΑΡΑΘΕ
ΓΕΓοΝΕΙΝ ΤΟΙΣ ΔΕ ΑΚΡΑΓΑΝΤΙΝΟΙΣ ΠΑΤΡΙοΝ ΕΣΤΙ ΚΑΙ ΕΚ ΠΡΟΓοΝΩΝ
ΠΑΡΑ ΔΕΔοΜΕΝοΝ ΤΥΧΙΕΙΝ ΤοΥΣ ΑΓΑΘοΥΣ ΑΝΔΡΑΣ ΚΑΙ ΠΡοΙΣΤΑΜΕ
ΝΟΥΣ ΤΟΥ ΑΜΟΥ ΔΑΜΟΥ ΤΑΙΣ ΚΑΤΑΞΙΟΙΣ ΤΙΜΑΙΣ (ΤΙΝΩΝ
ΕΔοΞΕ ΤΑΙ ΕΠΙ ΑΓΑΘΑΙ ΤΥΧΑΙ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΙΑΙ ΤΟΥ ΔΑΜοΥ ΤΩΝ ΑΚΡΑΓΑΝ-
ΞΙΜΕΙΝ ΠΡοΞΕΝοΝ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΝ ΔΗΜΗΤΡΙοΝ ΔΙοΔοΤοΥ ΣΥΡΑΚοΣΙ
ΟΝ οΠΩΣ ΠΑΣΙ ΦΑΝΕΡΟΝ ΠοΤΙ Ο ΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ ΕΠΙ
ΣΤΑΤΑΙ ΧΑΡΙΤΑΣ ΑΠοΝΕΜΕΙΝ ΚΑΤΑΞΙΑΣ ΤοΙΣ ΕΥΕΡΓΕΤΕΙΝ ΠΡΟΑΙ
ΡοΥΜΕΝοΙΣ ΑΥΤοΝ ΤΟ ΔΕ ΔΟΓΜΑ ΤΟ ΔΕ ΚοΛΑΨΑΝΤΑΣ ΕΣ ΧΑΛΚΩ
ΜΑΤΑ ΔΙΩ Το ΜΕΝ ΕΝ ΑΝΑΘΕΜΕΙΝ ΕΙΣ Το ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙοΝ Το ΔΕ
ΑΛΛο ΑΠοΔοΜΕΙΝ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙοΔΟΤοΥ ΣΥΡΑΚοΣΙΩΙ ΥΠο
ΜΝΑΜΑ ΤΑΣ ΠΟΤΙ ΤοΝ ΔΑΜΟΝ ΕΥΝοΙΑΣ ΤοΥΣ ΔΕ ΤΑΜΙΑΣ
ΕΞοΔΙΑΣΑΙ ΕΣ ΤΑ ΤΑ ΠΡοΓΕΓΡΑΜΜΕΝΑ ΟΣοΝ ΧΡΕΙΑΣΗ ΚΑΙ ΦΕ
ΡΕΙΝ ΤΑΝ ΕΞΟΔΟΝ ΔΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΛΟΓΩΝ
ΟΜΟΓΝΩΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΠΑΝΤΕΣ

In mendis a prioribus operis immiſſis verſionem Bened. Hegÿ inſerui, qui vt tabulas legerat, interpretatus eſt

Sub ſacerdote
Nymphodoro Philonis F.
cum ſenatus adeſſet,
Præſide Tribu
Hylleorum, praetore
Diocle Dioclis F.
ſcriba Hadranione Alexandri F.
decretum die bimeſtris Carnei exeuntis omnino
de publico hoſpitio Demetrio Diodoti F. Syracuſano,
Placuit Populo Senatuiq; poſtquam nuncia,
vere legati Romam profecti Paſion
Paſionis F. Cotetis N. & Theodorus Theodori F. Xenia N.

Demetrium Diodoti F. Syracuſanum multo ac magno emolumento fuiſſe noſtro populo & magnorum commodorum authorem. Acragantinis vero cum patrium eſt & a maioribus acceptum bonis viris & defenſoribus noſtri populi dignos habere honores.

Quod felix fauſtunq; ac ſalutare populo Acragantinorum decerni publicum hoſpitem & amicum Demetrium Diodoti F. Syracuſanum, vt cunctis clarum ſit populum Acragantinum ſcire gratias referre dignas benefacere ſtudentibus. Hoc autem decretum in tabulas aeneas duas inciſum vnum ſuſpendere in hoc Buleuterium, at aliud dare Demetrio Diodoti F. Syracuſano monumentum erga populum beneuolentiæ. Quæſtores ſumptus qui præſcripti, & quicunq; tandem neceſſe ſunt, & ſumtus facere inq; rationes referre

eius ſententia in concilio omnes

401

ΥΠΕΡ ΠΡΟΞΕΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΣΙΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΓΓΟΝΟΙΣ ΑΥΤΟΥ

ΕΠΙ ΙΕΡΟΘΥ ΤΟΥ ΙΚΕΤΑ ΙΚΕΤΟΥ ΑΡΧΟΝΤΩΝ ΔΕΗΡΕΟΥ ΚΑΙ ΚΟΤΗΤΟΣ
ΕΔΟΞΕ ΤΗΙ ΣΥΓΚΛΗΤΩ ΚΑΙ ΤΩΙ ΔΗΜΩΙ ΤΩΝ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ ΕΠΕΙΔΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΣ ΔΙ ΑΠΑΝΤΟΣ ΕΥΝΟΙΣ ΥΠΑΡΧΩΝ ΤΟΙΣ ΔΕ ΔΗΜΟΣΙΟΙΣ ΗΜΩΝ ΠΡΑΓΜΑΣΙΝ ΚΑΙ ΕΝΙ ΕΚΑΣΤΩΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΠΑΡΑΙΤΙΟΣ ΑΓΑΘΟΥ ΠΟΛΛΑΚΙ ΓΕΓΕΝΗΤΑΙ
ΑΓΑΘΗΙ ΤΥΧΗΙ ΔΕΔΟΧΘΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΟΝ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΟΝ ΠΡΟΞΕΝΟΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΩΝ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΕΓΓΟΝΟΙΣ ΑΥΤΟΥ ΑΡΕΤΗΣ ΕΝΕΚΕΝ ΚΑΙ ΕΥΝΟΙΑΣ ΗΣ ΕΧΩΝ ΔΙΑΤΕΛΕΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΗΜΕΤΕΡΟΝ ΔΗΜΟΝ ΤΗΝ ΔΕ ΠΡΟΞΕΝΙΑΝ ΤΑΥΤΗΝ ΑΝΑΓΡΑΨΑΙ ΕΙΣ ΧΑΛΚΩΜΑΤΑ ΔΥΟ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΔΟΥΝΑΙ ΔΗΜΗΤΡΙΩΙ ΔΙΟΔΟΤΟΥ ΣΥΡΑΚΟΣΙΩΙ

De hoſpitio publico & beneuolentia Demetrio Diodoti F. Syracuſano & nepotibus ſuis

Sub Sacerdote Iceta Icetæ F. Arekontibus Deereo & Cotete.
Placuit Senatui & Populo Melitaeorum, quoniam Demetrius Diodoti F. Syracuſius ſemper beneuolus extitit, & publicis noſtris negocijs & ſingulis ciuibus author boni ſæpenumero fuerit
Bonæ Fortunæ cenſeri, Demetrium Diodoti F. Syracuſanum hoſpitem eſſe & beneficum populi Melitæorum & nepotes eius virtutis ergo & beneuolentiæ quam continuo exhibet in noſtrum populum hæc vero publica hoſpitalitas inſcribatur æneis tabulis duabus & vna detur Demetrio Diodoti F. Syracuſano

ROMAE, olim apud Gentilem Delphinum ad portam Capenam, in marmore quadrato in cuius dorſo caput hœdi

403

VNDIS . CYANEIS . DONVM . PLA	Alij
CAVILE . EECIT	
CONTVCCIVS . BLANDAS . PER . A	CONDVCIVS
QVAS . ARAM . VENERANDAM	CONTVRCIVS
HINC . ORITVR . PERGITQVE . FLV	
ENS. DEINDE . OCCIDIT . IN . SE	
RIPAI . MOX . VIRIDIS . RENOVAN	RIPAS
TIBVS . INCLITA . NYMPHIS	
NVMINE . FONTIGERO . GRATES	FONTIGENO
EX . VNDIQVE . SOLVENS	
SOSPES . CVM . COMITES . PRAE	Pighius
STAT . RENOVANTE . LIQVORE	RENOVARE

CAPVAE. prope ſedile Antinianum ad domum Io. Vincentij della Veſpa

404

NOLAE. Iuxta feneſtras domus Ant. Maſtrilli. Formulis loquendi arbitris non illius vetuſtatis lapidem eſſe crediderim, potius alterius ætatis, famæ Marcellæ fautricis rediuiuam memoriam, pulcrique animi fortium generoſius recordantis argumentum. In marmore extat. Ipſe admotis ſcalis legi

405

M . CL . MARCELLO
ROMANORVM . ENSI
FVGATO . HANNIBALE
DIREPTIS . SYRACVSIS
V . CONS
S . P . Q . NOLANVS

TIBVRE. Gruterus fol. 452. N. 5

406

P . PLAVTIVS . PVLCHER . TRIVMPHALIS
FILIVS . AVGVR . III . VIR . A . A . A . F . F . Q . TI
CAESARIS . AVGVST . V . CONSVLIS . TRI . P
PR . AD . AERAR . COMES . DRVSI . FIL . GER
MANICI . AVVNCVLVS . DRVSI . TI . CLAVDI
CAESARIS . AVGVSTI . FILI . ET . AB . EO
CENSORE . INTER . PATRICIOS . CVRATOR
VIARVM . STERNENDARVM . A . VICINIS . LECTVS
EX . AVCTORITATE . TI . CLAVDI . AVGVSTI
GERMANICI . PRO . COS . PROVINCIAE SICI
LIAE . VIBIA . MARSI . ET . LAELIA . NATA
PVLCHRI

Grut. ex ſchedis Vrſini. f. 1025. N. 5

407

Q . CAECILIO . Q . F
ARN . MARCELLO
Q . PROV . NARBONENSIS
TR . PL . PR . IN . VTROQVE
HONORE . CANDIDATO
DIVI . TRAIANI . AVG . LEG
PRO . PR . PROV . NARBON . FI
PROV . BAETICAE . PRO . COS
PROV . SICILIAE

RVTILIAE. ſeu. QVINTILIANI. V. lapide a Reate, apud Petrum & Paulum de Conſilijs. deportata ex ædicula S. Laurentij extra caſtrum. in marmore

428

T · PRIFERNIO
P . F . QVI . PAETO
MEMMIO . APOLLINARI
IIII . VIR . IVR . DIC . QVINQ . MAG . IV .
PRAEF . COH . III . BREVC . (a) TRIB . LEG . XII
GEM . PRAEF . ALAE . I . ASTVRVM (b) DONIS (c)
DONATO . (d) EX . PED . DAC . AB . IMP . (e)
TRAIANO . HASTA . PVRA . VEXILLO
CORONA . MVRALI . PROC . PROVINC .
SICIL . PROC . PROVINC . LVSITAN
PROC . XX . HER . PROC . PROV . THRAC
PROC . PROV . NORICAE
P . MEMMIVS . P . F . QVI
APOLLINARIS
PATRI . PIISSIMO

Alij legunt

a. Reuc.
b Scu.
c milit.
d in
e caeſ.
inſerunt
omnibus perfunčto honoribus in . . . . meruit Indulgentiſs. & incomparabili

429 *ROMAE. Gruterus fol. 421. N. 3*

IVLII . ARCIANI . V . C . . . . . .

IVLIO . AGRIO . TARRVTENIO . MARCIANO . V . C
NOBILITATE . IVSTICIA . CLEMENTIA . CONSPICVO
ET . A . PRIMO . AETATIS . FLORE . PROBATO . QVAEST . CAN
DIDATO . PROCOS . SICILIAE . PROCOS . ORIENT
LEGATO . AMPLISS . ORDINIS . TERT . VRBI . IVDIC
SACAR . COGNITION . ITERV . OB . EGREGIA EIVS . IN
SENAT . QVOD ILLIS . SVMMVS IN . CVIVS . LOC PER
ANNOS XXX . SENTENTIA . VETVSTATE . PRAELV
CET . EIQVE . EA . HONESTA . SEV . IVSTA . CONSEN . NO
BILIS . ORDO . CONSEN . STATVAM . MERITA
EIVS . PERPETVA . AETATE . PRIMVM . AGENS . CVM . SVIS

RAVENNAE. In D. Apollinari Benedictinorum. vidi

430
M. COCCETO. M
POL NEPOTI
TRIB PLEB DE SI
LEG. PP RR. PROVIN
SICILIAE. QVAES
TRIB MIL LEG. XI CL
SEVIRO. EQR. X VIR. ST
PRIMITIVVS. LI
VI VIR

ROMAE, extra portam Capenam.
Grut. f. 493

431
. .R. LEG. PROPR. PROV. SICIL. .
. TAC. X VIR. STLIT. IVD. . . . ..
. . l. CERIALIS. ET. GALLVS ....
. . il. REGINVS. COL. & REG. .
. . EPCIMAGNENSES. CLI. . .. . .
. pATRONO. OPTIM . . . .

AVXIMI. notaui in Caſtro-Fidardo iuxta Lauretanam, ex ſchedis Caſſandri Hadriani I V D, Plebani, & Inquiſitionis Vicarij

432 C. PLAVTIO. C. F.
RVFO. LEG. PRO. . .
CEIVITATES. SICILiae
PROVINCIA. DEFENsa

ROMAE. In æde Marci Alterij

433
IIII. VIRO. VIARVM. CVRANDARVM
TRIB. MIL. LEG. V. MACED. Q. VRBANO
AEDILI. PLEB. CERIAL. PRAET. LEGATO
PROVINCIAR. SICILIAE. ET. ASIAE
PROCOS. PROV. GALLIAE. NARBONENS
LEGATO. LEGIONIS. VIII. AVGVSTAE
L. VETTIVS. FELIX. ET. P. NOVELLIVS. ATTICVS
A MICI

ROMAE, prope plateam Marganorum, domi Marci Alterij, Equitis Calatraua

434 Q. ACONTI ⊛
L. ARANIO .. OPTATO. V. C. COS.
CVRATORI. REIp. MEDIOLANENSIVM. CVRAT.
REIP. NOLANORVM. PROCOS. PROVINCIAE.
NARBONENSI. LEGATO. AVG. ET. IVRIDICO.
ASTYRIAE. ET. GALLAECIAE. CVRATORI. VIAE.
SALARIAE. ET. CVRatORI. REIP. VRVINATIVM
MATAVRENSI. LEGATO. PROVINCIAE.
ASIAE. PRAETorI. TRIBVNO. PLEBI.
QVAESTORI. ProuiNCIAE. SICILiae.

EBORAE, ad D. Virginem. Grut. ex Schotti ſchedis f. 423

435 D M S

Q. IVL. MAXIMO C V
QVAESTORI. PROV. SICI
LIAE. TRIB. PLEB. LEG
PROV. NARBONENS
GALL. PRAET. DESIG
ANN. XLVIII
CALPVRNIA. SABINA
MARITO. OPTIMO

Q. IVL. CLARO. C. V. IIII. VIR
VIARVM. CVRANDARVM
ANN. XX
Q. IVL. NEPOTIANO. C. V
IIII. VIRO. VIARVM. CVRAN
DARVM. ANN. XX
CALP. SABINA. FILIS

ARIMINI. ad portam D. Andreæ. Grut.

436 C. CORNELIO
C. F. QVIRINA
FELICI. THRALLO
IVRID. PER. FLAM
ET. VMBR. C. V. LEG
PROV. ACHAIAE. PRAET
TR. PL. QVAEST. PROV. SICIL
PATRONO. COLONIAE
VICANI. VICORVM. VII. ET
COLLEG. FAB. CENT. DENDR
VRB. IVRIDICATVS. EIVS. OB. EXIMIAM
MODERATIONEM ET. IN. STERILITATE
ANNONAE LABORIOSAM. ERGA. IPSOS FIDEM
ET. INDVSTRIAM. VT. ET. CIVIBVS. ANNONA
SVPERESSET. ET. VICINIS. CIVITATI
BVS. SVBVENIRETVR
L. D. D. D

ROMAE, in hortis Franc. Montoni ad viam Flaminiam extra portam Flumentanã.

437 *Grut. f. 407. N. 8*

FABIO. TITIANO. V. C
CORRECTORI. FLAMINIAE
ET. PICENI. CONSVLARI
SICILIAE. PROCONSVLI
PROVINCIAE. ASIAE
IVDICI. SACRARVM. COG
NITIONVM. COMITI. PRIMI
ORDINIS. CONSVLI ORDI
NARIO. PRAEF. VRBIS
PEREGRINVS
SERBVS. DOMINO. PRAESTANTISSIMO

ROMAE. In Monte Cœlio, in celebri viridario Io. Baptiſtæ Matthæij, Marchionis Rocchæ-Sinibaldæ, Equitis Calatrauæ

POPVLONII

438 L. ARADIO. VAL. PROCVLO. V. C.
AVGVRI
PONTIFICI MAIORI
QVINDECEMVIRO SACRIS FACIVNDIS
PONTIFICI FLAVIALI
PRAETORI TVTELARI
LEGATO PRO PRAETORE PROVINCIAE NVMIDIAE
PERAEQVATORI CENSVS PROVINCIAE GALLECIAE
PRAESIDI PROVINCIAE BYZACENAE
CONSVLARI PROVINCIAE EVROPAE ET THRACIAE
CONSVLARI PROVINCIAE SICILIAE
COMITI ORDINIS SECVNDI
COMITI ORDINIS PRIMI
PROCONSVLI PROVINCIAE AFRICAE. VICE
SACRA. IVDICANTI. EIDEMQ. IVDICIO SACRO
PER PROVINCIAS PROCONSVLAREM. ET
NVMIDIAM. BYZACIVM. AC TRIPOLIM
ITEMQVE MAVRETANIAM SITIFENSEM. ET
CAESARIENSEM (RIO
PERFVNCTO OFFICIO. PRAEFECTVRAE PRAETO.
COMITI ITERVM ORDINIS PRIMI INTRA PALATIVM
PRAEFECTO VRBI VICE SACRA ITERVM IVDICANTI
CONSVLI. ORDINARIO.

litera alijs cōformis

HVIC CORPVS SVARIORVM ET CONFECTVRARIORVM
AVCTORIBVS PATRONIS EX AFFECTV EIDEM IVRE DEBITO
STATVAM PATRONO DIGNO PONENDAM CENSVIT..

Alia baſis in diruta æde S. Eraſmi, teſte Grut. f. 363. reperta, conſimilibus verbis, extremis tantum III verſibus ſic variatis. non inueni

VIRI. PERFECTISSIMI, ET PRIN
CIPALES. ET. SPLENDIDISSIMVS, OR
DO. ET. POPVLVS. PVTEOLANORVM
PATRONO. DIGNISSIMO
CVRANTE, SEPT, CARITONE V, P

ROMAE. in Auentino, in D. Priſca. Grut. f. 458.

439 HONORI
MEMMIO . VITRASIO . ORFITO . V . C
NOBILITATE. ACTIBVSQVE. AD. EXEM
PLVM . PRAECIPVO . PRAEFECTO . VRBI
ET. ITERVM . PRAEFECTO . VRBI . PROCON
SVLI . AFRICAE . AC . TERTIO . SACRARVM
COGNITIONVM . IVDICI . COMITI . IN
CONSISTORIO . ORDINIS . PRIMI . LE
GATO . SECVNDO . DIFFICILLIMIS . TEM
PORIBVS . PETITV . SENATVS . ET . P . R
COMITI . ORDINIS . SECVNDI . EXPEDITION.
BELLICAS. GVBERNANTI. CONSVLARI. SICIL.
PONTIFICI . SOLIS . PONTIFICI . VESTAE.
XV . VIRO. S. F. CONSVLI. PRAETORI. Q. K. OM
NIBVSQ. PERFVNCTO . HONORIB . INTRA
AETATIS. PRIMORDIA. OB. PROVIDENTIAM
ET. STATVM. OPTIMVM. VRBI. ROMAE: AB. EO
REDDITVM . CORPVS . OMNIVM . MANCI
PVM . STATVAM . SVB . AERE . CONSTITVIT

BENEVENTI. In horreo ædis D. Annunciatæ.
440 *Vidi*

M. MARIO . M . F
STEL . TITIO. RVFINO
COS
LEG . LEG . T . MINER . P . F
CVR . COL . CLAVD . AVG
AGRIPPINENSIVM
PRO COS . PROV . SICILIAE
CVR . AMERINORVM . PRAET
TR . PL . Q . PROV . MACEDON
SEVIR . TVR . MAR . EQ . ROM
TRIB. LATICL. LEG I . ADL . P . F
IIII VIRO : STLITIB . IVDIC
ET, DES . CVM . HELLADE . ET
TERTIO . PARENTIBVS . EIVS

VRBINI. In æde Archiepiſcopali.
441 *Vidi*

T . MARIO . C . F
STEL . SICVLO
AED. IIII VIR. I D . PONT
TR . MIL . LEG. XII
PRAEF. DVOR. PR I N
PRAEFECT. IN. C L.
CN . LENTVL RAE
IN SICILIA

ROMAE. in monte Cœlio. in hortis Sertorij Theophili, exacto abhinc luſtro ibi inuenta. docuit eam Pet. Nigronius V.C. Iureconſultus & Philologus Romanus

442 VIRIO NICOMACHO FLAVIANO V.C
QVAEST. PRAET. PONTIF. MAIORI ❧
CONSVLARI ❧ SICILIAE
VICARIO ❧ AFRICAE
QVAESTORI. INTRA PALATIVM
PRAEF. PRAET. ITERVM. COS. ORD ❧
HISTORICO DISERTISSIMO
Q. FAB. MEMMIVS SYMMACHVS. V C.
PROSOCERO ❧ OPTIMO ❧

Inibi. adſociaui hanc ſuperioris interpretem, etſi in alium locum reijci fas fuiſſet

443 EVSEBII
Q ❧ AVR ❧ SYMMACHO ❧ VC ❧
QVAEST ❧ PRAET. PONTIFICI
MAIORI ❧ CORRECTORI
LVCANIAE ET BRITTIORVM
COMITI ORDINIS TERTII
PROCONS ❧ AFRICAE ❧ PRAEF
VRB ❧ COS ❧ ORDINARIO
ORATORI. DISERTISSIMO
Q ❧ FAB ❧ MEM ❧ SYMMACHVS
VC PATRI OPTIMO

Ibid. Ad columnam Traiani. Grut.

444 M. AVRELIVS. M.F
CELSVS
PR. LEG. II. AVG. C. .
. . . .
OMNIBVS. EX. PEDIT. ET
HONORIB. PERFVNCTO
DONIS. DONATVS. AB
IMP. CAES. AVG
BELL. ACT. SICIL. ET. HISP
TORQ. ARMIL. ET. PHAL
III . . . .
L. AVRELIVS. CELSVS
EQ. SING. AVG
PATRI. B. M. P
MIL. ANN. XVI. VIX. ANN
XXXXI. M. VI. D. III

Ibid. in ædibus Pomponij Laeti. Grut. f. 309

445 CASPONIA. P. F
MAXIMA
SACERDOS. CERERIS
PVBLICA
POPVLI. ROMANI
SICVLA

In via Appia VI ab Vrbe lapide, ex Vrſino. Grut.

446 DIS. MANIBVS
T. PAETIDIO. T. F. QVIR. PACATO
VETERANO
T. PAETIDIVS. T. F. QVIR. CIRCVS
PATRI. PIISSIMO. ARAM
DDK. IAN. Q. CIOELIO. SICVLO. ET
T. LARGIO. FLAVO. COS

CARTHAGENAE Hiſp. in Conteſtanis Grut. f. 174. N. 3

447

L. AEMILIVS . M . F. M . N . QVIR
RESTITVT . DOMO . ROM . QVI . ET
CARTAGINENSIS . ET . SICELITANVS
LACEDEMON . ET . ARGIVVS . ET
BATESTANVS.SCRIBA.QVAESTORIVS
SCRIBA.AEDILITIVS.CIVIS.ADLECTVS
OB . H . AEDILITATIS . HOC . OPVS
TEST . SVO . F . I

Simile & illud N. 4

448

L . AEMIL . M . F . M . NEP .
QVIRINA
RECTVS
DOMO . ROMA
QVI . ET . NARN . ET
SICELITANVS . ET
ASSOTANVS . ET
LACEDAEMONIVS . ET
BASILETANVS . ET
ARGIVVS . ET . SCRIBA .
QVAESTORIVS
SCRIBA . AEDILICIVS
DONATVS . EQVO . PVB
AB . IMP . CAESARE
TRAIANO . HADRIANO
AVGVSTO
PATRONVS . REIP
ASSOTANAE
TESTAMENTO . SVO
REIP . ASSOTAN
HANC . FIERI . IVSSIT
EPVLO . ANNVO . ADIECTO

TERRACONAE. in hortis Ant. Auguſtini Archiepiſcopi. Grut. ex And. Schotti ſchedis f. 57. N. 12

449

MARTI. CAMPESTRI. SAC
PRO . SAL
IMP.M.AVREL.COMMODI
AVG . ET . EQVIT . SING
T . AVREL . DECIMVS
7. LEG . VII . G . FEL
PRAEF . SIMVL . ET
CAMP . DEDIC . K . MART
MAMERT. ET. RVFO. COS

ROMAE trans Tiberim prope pontem Sixtium. Grut. f. 983. N. 9

D M
450 MACARIAE . HELIODORO . HELIODO
RAE . FILIIS . PIISSIMIS . FECERVNT
M . PETRONIVS . CHRESIMVS . ET . ETETE
PARENTES . EX . INDVLGENTIA . DOMINI
ET . PATRONI . SVRAE . MAMERTINI
QVI . LOCVM . DEDIT . ET . DONAVIT
ET . SIBI . ET . LIBERTIS . LIBERTABVS . POSTE
RISQVE . EORVM . H . M . H . N . S
IN . FRONTE . PED . VIII . IN . AGR . PED . VIII

Ibid. Grut. f. 950. N. 9

451

D . M
LIBERTIS.PETRONIORVM
MAMERTINI
ET
SEPTIMIANI
POSTERISQVE.EORVM

Ibid. Grut. ex Pighianis f. 1115 N. 5

452

ΤΗΝ.ΕΠΙ. ΠΑΣΙ. ΑΡΕΤΗ. ΣΩΦΡΟ
ΣΥΝΗΤΕ.ΚΑΙ.ΣΟΦΙΑ. ΔΙΑΠΡΕΠΟΥ
ΣΑΝ. ΙΑΛΛΙΑΝ·ΒΑΣΣΙΛΑΝ. ΒΟΥΛΗ
ΚΑΙ ΔΗΜΟΣ. ΤΗΣ. ΛΑΜΠΡΑΣΙ . .
ΩΣ. ΤΑΥΡΟΜΕΝΙΤΩΝ . ΑΝΕ . . .
ΣΕΝ . ΤΗΝ . ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΝ

Super omnes virtute, prudentia
& ſapientia ornatam
Ialliam Baſſilam S.
P. Q. illuſtris
Tauromenitanorum poſuit clariſſimam

ANTIPOLI. in arce. a Ioſepho Scaligero Grut. f. 410

453 TVLLIVS. FLAMMINIVS. DECVRIONIS. FILIVS
DOMO. CATINAE. EXORTVS. CIVIS. SICILIAE
INCOLA. ANTIPOLITANVS. SIBI. ET. POSTERIS

ROMAE. ad Campum-Flora in pariete domus Cavalleriorum. Smetius ex Pontano

454 M. VLPIO. AVG. L. PHAEDIMO
DIVI. TRAIANI. AVG. A. POTIONE
IDEM. A. LAGVNAE. ET. TRICLINIARCH
LICTORI. PROXIMO. ET. A. COMMENT
BENEFICIORVM. VIXIT. ANN. XXVII
ABSCESSIT. SELINVNTE. PRID. IDVS. AVGVS
NIGRO. ET. APRONIANO. COS
RELIQVIAE. TRAIECTAE. EIVS
III. NONAS. FEBR. EX. PERMISSV
COLLEGII. PONTIFICVM. PIACVLO. FACTO
CATVLLINO. ET. APRO. COS
DVLCISSIMAE. MEMORIAE. EIVS
VALENS. AVG. LIB. PHAEDIMIANVS
A. VESTE. BEN. M. FECIT

Ibid. in Auentino, in D. Priſca Grut.

455

SIC. PIA. SIC. FELIX. SIC. QVOD. TIBI. VITA. BEATA
CONTIGIT. ET. CVNCTIS. AVXILIANS. BONITAS
NOS. TAMEN. HIC. CRVCIAT. DOLOR. INTIMVS. ET. PIA. CVRA
QVOD. TE. FESTINANS. ABSTVLIT. ATRA. DIES
NVMINA. NVNC. INFERA. PRECOR. PATRI. DATE. LVCOS
IN. QVIS. PVRPVREVS. PERPETVVSQVE. DIES (CRA
HIC. CERTE. VT. MERVIT. CVNCTAST. DATA. CVRA. SEPVL-
TEXERVNTQVE. FAVI. DE. SICVLIS. APIBVS

Ibid. olim in porticu D. Petri. Grut. ex antiquo membranaceo MS. bibliotheca Palatinæ-Rheni

456

HELPIS DICTA FVI SICVLAE REGIONIS ALVMNA
QVAM PROCVL A PATRIA CONIVGIS EGIT AMOR
QVO SINE MOESTA DIES NOX ANXIA FLEBILIS HORA
NEC SOLVM CARO SED SPIRITVS VNVS ERAT
LVX MEA NON CLAVSA EST TALI REMANENTE MARITO
MAIORIQVE ANIMAE PARTE SVPERSTES ERO
PORTICIBVS SACRIS IAM NON PEREGRINA QVIESCO
IVDICIS AETERNI TESTIFICATA THRONVM
NE QVA MANVS BVSTVM VIOLET NISI FORTE IVGALIS
HAEC ITERVM CVPIAT IVNGERE MEMBRA SVIS
VT THALAMI TVMVLIQVE COMES NEC MORTE REVELLAT
ET SOCIOS VITAE NECTAT VTERQVE CINIS

BRVTTIORVM

Ex Faſtorum Triumphalium columna II. Pighius lacunas adinpleuit

457

c. fabricius. c. f. c. n. luſcinus . cos . an. CDLXXI
de. ſamnitibus . lucaneis . bruttieiſque . III . nonas . mart
C. FABRICIVS C. F. C. N. LVSCINVS. II. AN. CDLXXV
COS. II. DE LVCANEIS. BRVTTIEIS. TARENTIN
SAMNITIBVS. IDIBVS. DECEMBR
C. IVNIVS. C. F. C. N. BRVTVS. BVBVLC. AN. CDLXXVI
COS. II. DE. LVCANEIS. ET BRVTTIEIS. NON. IAN.
Q. FABIVS. Q. F. M. N. MAXIMVS. AN. CDL. XXVII
GVRGES. II. COS. DE. SAMNITIBVS
LVCANEIS. BRVTTIEIS. QVIRINALIB
c. claudius . . . f. c. n. canina. ann. CDXXC
cos. II. de lucaneis ſamnitibus
bruttieiſque. quirinalibus
ſp. caruilius. c. f. c. n. maximus. II. an. CDXXCI
cos. II. de lucaneis. bruttieis. ſamnitbus. et
tarentinis
C. PAPIRIVS. L. f. ſp. n. curſor. II. an. CDXXCI
COS. II. DE. TArentineis. ſamnitibus. lucaneis
BRVTTIEISque

458 *ROMAE. Crut. f. 199. N. 2*

EX. AVCTORITATE
IMP. CAES. DIVI. NERVAE FIL
NERVAE. TRAIANI. AVG. GERMA
NICI. DACICI. PARTICI. PONTIFI
CIS. MAXIMI. TRIBVNIC POTEST. V
COS V. P. P. CVRAT. VIARVM
L. LICINIVS C. F. SVRA IIII. VIR. I T.
M. IVLIVS. M. F. FRONTO. IIII. VIR
T. LAELIVS. Q. F. COCCEIANVS IIII VIR
SEX. FLAVIVS. L. F. FALTO. IIII. VIR
CIPP. TERM . . . . . .
VIAM. TRAIAN . . . . BRVT . .
SALENTIN . . . PVBL . . . . .
BRVTTIEI. SALENTINEI. OPIDAN.
NAPETINAEI. HIPPONIATEI . . . I
RHEGINEI. SCYLLAC . . . . .
LAOMETICEI. TERINAEI. TEMSA
NAEI. LOCREN . . . THVRIAT . . .
CVR . . . MILL. P . . . . . .

NEAPOLI. in D. Maria de Libera, inuenta Hydrunti.

459

M. BASSAEO. M. F. PAL
AXIO
PATR. COL. CVR. R. P. II VIR. MV
NIF. PROC. AVG. VIAE. OST. ET. CAMP
TRIB. MIL. LEG. XIII. GEM. PROC. REG. CALA
BRIC. OMNIBVS. HONORIB. CAPVAE. FVNC
PATR. COL. LVPIENSIVM. PATR. MVNICIPI
HYDRENTINOR. VNIVERSVS. ORDO. MVNICIP
OR. REM. PVBL. BENE. AC. FIDELITER GESTAM
HIC. PRIMVS. ET. SOLVS. VICTORES. CAMPANI
AE PRAETIS. ET AESTIM. PARIA. GLADIAT. EDIDIT
L. D. D. D

Sub Preneſte, in via publica, qua Albam itur . . . Smetio, & Onuphrio Panuinio

460 T. FLAVIO . . . F. GER . . .
CVRATOR . . . VMPH . . . I
GERMANI . . . VNDI . . .
DOMITIANI . . . EXO . . .
SACERDOT SPLEN . . . PONTIF . . .
PROC. XX. HER. P . . . ONI. PR . . .
MAGNI. PROC. EV . . . PROC . . .
AE. P. DEFVNCTO . . . VIARV . . .
STERNENDARVM. VRB . . . DVABV . . .
proc. XX. HER. VMB . . . PICE . . .
. . . . . . IS. CAMI . . . AD . . .
. . . . . . R VTI . . . PVLI . . .
CVR. SARTORVM. TE . . . VM . . .
. . . . . . AED I . . . DIVI . . .
II. VIR. Q. Q. PATRON . . .
CERDO. LIB. PATRONO . . .
CVM. FLAVIS. MAXIMI . . .
ET. RVFINO. FILIS. EQ . . .
. . . OVS. ZABDAE . . .
. . . ALICI. LIB . . .

MVTINAE, a capite ſepulcri. Grut. fol. 1098

461

M . C . D	FAVSTINI
M . C . D	LAVDICIAE

Infra

L . NONIVS : VERVS . V . C . BIS . CORRECTOR
APVLIAE . ET . CALAB . VENETIARVM . ET
HISTRIAE . COMES . PATRONVS . MVTINENSIVM
AQVILEGIEN . BRIXIANORVM . ET . VNIVERSARVM
VRBIVM . APVLIAE . CALABRIAEQ . VINICIAE
C . FILIAE . CAECILIANI . P . V . BIS . RATION
VRBIS . ROMAE . AFRICAE . PRAES . LVSITANIAE
CORR . APVL . ET . CALAB . VIC . PRAEF . PER
ITALIAM . LAVDICIAE . CONIVGI . SANCTISSIMAE
AC. BENIGNISSIMAE. CVIVS. VITA. MORVM. STVDIO
RVMQ.LAVDIBVS.ET.VNIVERSIS.VIRTVTVM.ANIMI
ET.CORP.TAM.CLARA.EXTITIT.VT.ADMIRABILIA
VETERIS. VETVSTATIS. EXEMPLA SVPERAIT. QVO
MERITO . OMNIVMQ . IVDICIO. SINGVLARI . PRAE
CONIO.MATRONARVM.DECVS.ORNAMENTVMQ
EST . HABITA

…LERNI. in regione S. Grammatij, in æde Fran. Maria Pagani Canonici

. VICTORINO
…RR . LVCANIAE
…IORVM. OB . IN
…BENIVOLEN
…S & ORDO
…VE. SALER
…VS

NONANTVLAE. in opido D.Caſaris Eſtenſis Ducis Mutinæ & Regij. in ſolo S. Sylueſtri

463

M MARIO
VICTORINO
FILIO
M ANTONIVS
CROTONIATA
FECIT

RAVENNAE. In D. Apollinari Benedictinorum. vidi

430
M. COCCETO. M
POL NEPOTI
TRIB PLEB DE SI
LEG. PP RR. PROVIN
SICILIAE. QVAES
TRIB MIL LEG. XI CL
SEVIRO. EQR. X VIR. ST
PRIMITIVVS. LI
VI VIR

ROMAE, extra portam Capenam.
Grut. f. 493

431
. .R . LEG . PROPR . PROV . SICIL . .
. TAC . X VIR. STLIT . IVD . . . . . .
. . I . CERIALIS . ET. GALLVS . . . .
. . II . REGINVS . COL. & REG . .
. . EPCIMAGNENSES . CLI. . . . . .
. PATRONO . OPTIM . . . .

AVXIMI. notaui in Caſtro-Fidardo iuxta Lauretanam, ex ſchedis Caſſandri Hadriani I V D, Plebani, & Inquiſitionis Vicarij

432 C. PLAVTIO . C . F.
RVFO . LEG . PRO. . .
CEIVITATES . SICILIae
PROVINCIA. DEFENsa

ROMAE. In æde Marci Alterij

IIII . VIRO . VIARVM . CVRANDARVM
433 TRIB. MIL. LEG. V. MACED. Q. VRBANO
AEDILI. PLEB. CERIAL. PRAET. LEGATO
PROVINCIAR . SICILIAE. ET . ASIAE
PROCOS. PROV . GALLIAE. NARBONENS
LEGATO . LEGIONIS . VIII . AVGVSTAE
L. VETTIVS. FELIX. ET. P. NOVELLIVS. ATTICVS
A MICI

ROMAE, prope plateam Marganorum, domi Marci Alterij, Equitis Calatraue

434 Q. ACONTI

L. ARANIO ... OPTATO. V. C. COS.
CVRATORI. REIp. MEDIOLANENSIVM. CVRAT.
REIP. NOLANORVM. PROCOS. PROVINCIAE.
NARBONENSI. LEGATO. AVG. ET. IVRIDICO.
ASTYRIAE. ET. GALLAECIAE. CVRATORI. VIAE.
SALARIAE. ET. CVRatORI. REIP. VRVINATIVM
MATAVRENSI. LEGATO. PROVINCIAE.
ASIAE. PRAETorI. TRIBVNO. PLEBI.
QVAESTORI. ProuiNCIAE. SICILiae.

EBORAE, ad D. Virginem. Grut. ex Schotti ſchedis f. 423

435 D M S

Q. IVL. MAXIMO. C. V
QVAESTORI. PROV. SICI-
LIAE. TRIB. PLEB. LEG
PROV. NARBONENS
GALL. PRAET. DESIG
ANN. XLVIII
CALPVRNIA. SABINA
MARITO. OPTIMO

Q. IVL. CLARO. C. V. IIII. VIR
VIARVM. CVRANDARVM
ANN. XXI
Q. IVL. NEPOTIANO. C. V
IIII. VIRO. VIARVM. CVRAN
DARVM. ANN. XX
CALP. SABINA. FILIS

ARIMINI, ad portam D. Andreæ. Grut.

436 C. CORNELIO
C. F. QVIRINA
FELICI. THRALLO.
IVRID. PER. FLAM
ET. VMBR. C. V. LEG
PROV. ACHAIAE. PRAET
TR. PL. QVAEST. PROV. SICIL
PATRONO. COLONIAE
VICANI. VICORVM. VII. ET
COLLEG. FAB. CENT. DENDR
VRB. IVRIDICATVS. EIVS. OB. EXIMIAM
MODERATIONEM ET. IN. STERILITATE
ANNONAE LABORIOSAM. ERGA. IPSOS FIDEM
ET. INDVSTRIAM. VT. ET. CIVIBVS. ANNONA
SVPERESSET. ET. VICINIS. CIVITATI
BVS. SVBVENIRETVR
L. D. D. D

ROMAE, in hortis Franc. Montoni ad viam Flaminiam extra portam Flumentanã.

437 *Grut. f. 407. N. 8*

FABIO. TITIANO. V. C
CORRECTORI. FLAMINIAE
ET. PICENI. CONSVLARI.
SICILIAE. PROCONSVLI
PROVINCIAE. ASIAE
IVDICI. SACRARVM. COG
NITIONVM. COMITI. PRIMI
ORDINIS. CONSVLI ORDI
NARIO. PRAEF. VRBIS
PEREGRINVS
SERBVS. DOMINO. PRAESTANTISSIMO

ROMAE. In Monte Cœlio, in celebri viridario Io. Baptiſtæ Matthæij, Marchionis Rocchæ-Sinibaldi, Equitis Calatrauæ

POPVLONII

438 L. ARADIO. VAL. PROCVLO. V.C.
AVGVRI
PONTIFICI MAIORI
QVINDECEMVIRO SACRIS FACIVNDIS
PONTIFICI FLAVIALI
PRAETORI TVTELARI
LEGATO PRO PRAETORE PROVINCIAE NVMIDIAE
PERAEQVATORI CENSVS PROVINCIAE GALLECIAE
PRAESIDI PROVINCIAE BYZACENAE
CONSVLARI PROVINCIAE EVROPAE ET THRACIAE
CONSVLARI PROVINCIAE SICILIAE
COMITI ORDINIS SECVNDI
COMITI ORDINIS PRIMI
PROCONSVLI PROVINCIAE AFRICAE. VICE
SACRA. IVDICANTI. EIDEMQ. IVDICIO SACRO
PER PROVINCIAS PROCONSVLAREM. ET
NVMIDIAM. BYZACIVM. AC, TRIPOLIM
ITEMQVE MAVRETANIAM SITIFENSEM. ET
CAESARIENSEM (RIO
PERFVNCTO OFFICIO. PRAEFECTVRAE PRAETO.
COMITI ITERVM ORDINIS PRIMI INTRA PALATIVM
PRAEFECTO VRBI VICE SACRA ITERVM IVDICANTI
CONSVLI. ORDINARIO.

litera alijs cóformis

HVIC CORPVS SVARIORVM ET CONFECTVRARIORVM
AVCTORIBVS PATRONIS EX AFFECTV EIDEM IVRE DEBITO
STATVAM PATRONO DIGNO PONENDAM CENSVIT..

Alia baſis in diruta æde S. Eraſmi, teſte Grut. f. 363. reperta, conſimilibus verbis, extremis tantum III verſibus ſic variatis. non inueni

VIRI. PERFECTISSIMI. ET PRIN
CIPALES. ET. SPLENDIDISSIMVS. OR
DO. ET. POPVLVS. PVTEOLANORVM
PATRONO. DIGNISSIMO
CVRANTE, SEPT. CARITONE V. P

ROMAE. in Auentino, in D. Priſca. Grut. f. 458

439 HONORI
MEMMIO . VITRASIO . ORFITO . V . C
NOBILITATE. ACTIBVSQVE. AD. EXEM
PLVM . PRAECIPVO . PRAEFECTO . VRBI
ET. ITERVM . PRAEFECTO . VRBI . PROCON
SVLI . AFRICAE . AC . TERTIO . SACRARVM
COGNITIONVM . IVDICI . COMITI . IN
CONSISTORIO . ORDINIS . PRIMI . LE
GATO . SECVNDO . DIFFICILLIMIS . TEM
PORIBVS . PETITV . SENATVS . ET . P . R
COMITI . ORDINIS . SECVNDI . EXPEDITION.
BELLICAS. GVBERNANTI. CONSVLARI. SICIL.
PONTIFICI . SOLIS . PONTIFICI . VESTAE
XV . VIRO. S. F. CONSVLI. PRAETORI. Q. K. OM
NIBVSQ. PERFVNCTO. HONORIB. INTRA
AETATIS. PRIMORDIA. OB. PROVIDENTIAM
ET. STATVM. OPTIMVM. VRBI. ROMAE. AB. EO
REDDITVM. CORPVS . OMNIVM . MANCI
PVM . STATVAM . SVB . AERE . CONSTITVIT

BENEVENTI. In horreo ædis D. Annunciatæ.
440 *Vidi*

M. MARIO . M . F
STEL . TITIO. RVFINO
COS
LEG . LEG . I . MINER . P . F
CVR . COL . CLAVD . AVG
AGRIPPINENSIVM
PRO COS . PROV . SICILIAE
CVR . AMERINORVM . PRAET
TR . PL . Q . PROV . MACEDON
SEVIR . TVR . MAR EQ. ROM
TRIB. LATICL. LEG. I . ADI . P . F
IIII VIRO . STLITIB . IVDIC
ET . DES . CVM . HELLADE . ET
TERTIO . PARENTIBVS . EIVS

VRBINI. In æde Archiepiſcopali.
441 *Vidi*

T. MARIO . C . F
STEL . SICVLO
AED. IIII VIR. I D . PONT
TR . MIL . LEG. XII
PRAEF. DVOR. PR I N
PRAEFECT. IN. CL.
CN . LENTVL RAE
IN SICILIA

ROMAE. in monte Cœlio, in hortis Sertorij Theophili, exacto abhinc luſtro ibi inuenta. docuit eam Pet. Nigronius V.C. Iureconſultus & Philologus Romanus

442
VIRIO NICOMACHO FLAVIANO V.C
QVAEST. PRAET. PONTIF. MAIORI ❦
CONSVLARI ❦ SICILIAE
VICARIO ❦ AFRICAE
QVAESTORI. INTRA PALATIVM
PRAEF. PRAET. ITERVM. COS. ORD ❦
HISTORICO DISERTISSIMO
Q. FAB. MEMMIVS SYMMACHVS. V C.
PROSOCERO r OPTIMO r

Inibi. adſociaui hanc ſuperioris interpretem, etſi in alium locum reijci fas fuiſſet

443
EVSEBII
Q r AVR r SYMMACHO r VC r
QVAEST r PRAET. PONTIFICI
MAIORI r CORRECTORI
LVCANIAE ET BRITTIORVM
COMITI ORDINIS TERTII
PROCONS r AFRICAE r PRAEF
VRB r COS r ORDINARIO
ORATORI. DISERTISSIMO
Q r FAB r MEM r SYMMACHVS
VC PATRI OPTIMO

Ibid. Ad columnam Traiani. Grut.

444
M. AVRELIVS. M.F
CELSVS
PR. LEG. II. AVG. C . .
. . . .
OMNIBVS. EX. PEDIT. ET
HONORIB. PERFVNCTO
DONIS. DONATVS. AB
IMP. CAES. AVG
BELL. ACT. SICIL. ET. HISP
TORQ. ARMIL. ET. PHAL
III . . . .
L. AVRELIVS. CELSVS
EQ. SING. AVG
PATRI. B. M. P
MIL. ANN. XVI. VIX. ANN
XXXXI. M. VI. D. III

Ibid. in ædibus Pomponij Laeti. Grut. f. 309

445
CASPONIA. P. F
MAXIMA
SACERDOS. CERERIS
PVBLICA
POPVLI. ROMANI
SICVLA

In via Appia VI ab Vrbe lapide, ex Vrſino. Grut.

446
DIS. MANIBVS
T. PAETIDIO. T. F. QVIR. PACATO
VETERANO
T. PAETIDIVS. T. F. QVIR. CIRCVS
PATRI. PIISSIMO. ARAM
DDK. IAN. Q. CIOELIO. SICVLO. ET
T. LARGIO. FLAVO. COS

CARTHAGENAE Hiſp. in Conteſtanis
Grut. f. 274. N. 3

447

L. AEMILIVS . M . F . M . N . QVIR
RESTITVT . DOMO . ROM . QVI . ET
CARTAGINENSIS . ET . SICELITANVS
LACEDEMON . ET . ARGIVVS . ET
BATESTANVS.SCRIBA.QVAESTORIVS
SCRIBA.AEDILITIVS.CIVIS.ADLECTVS
OB . H . AEDILITATIS . HOC . OPVS
TEST . SVO . F . I

Simile & illud N. 4

448
L . AEMIL . M . F . M . NEP
QVIRINA
RECTVS
DOMO . ROMA
QVI . ET . NARN . ET
SICELITANVS . ET
ASSOTANVS . ET
LACEDAEMONIVS . ET
BASILETANVS . ET
ARGIVVS . ET . SCRIBA
QVAESTORIVS
SCRIBA . AEDILICIVS
DONATVS . EQVO . PVB
AB . IMP . CAESARE
TRAIANO . HADRIANO
AVGVSTO
PATRONVS . REIP
ASSOTANAE
TESTAMENTO . SVO
REIP . ASSOTAN
HANC . FIERI . IVSSIT
EPVLO . ANNVO . ADIECTO

TERRACONAE. in hortis Ant. Auguſtini Archiepiſcopi. Grut. ex And. Schotti ſchedis f. 57. N. 12

449

MARTI. CAMPESTRI. SAC
PRO . SAL
IMP.M.AVREL.COMMODI
AVG . ET . EQVIT . SING
T . AVREL . DECIMVS
7. LEG . VII . G . FEL
PRAEF . SIMVL . ET
CAMP . DEDIC . K. MART
MAMERT. ET. RVFO. COS

ROMAE trans Tiberim prope pontem Sixtium. Grut. f. 983. N. 9

D M
450 MACARIAE . HELIODORO . HELIODO
RAE . FILIS . PIISSIMIS . FECERVNT
M . PETRONIVS . CHRESIMVS . ET . ETETE
PARENTES.EX. INDVLGENTIA . DOMINI
ET . PATRONI . SVRAE . MAMERTINI
QVI . LOCVM . DEDIT . ET . DONAVIT
ET. SIBI . ET. LIBERTIS. LIBERTAEVS. POSTE
RISQVE . EORVM . H . M . H . N . S
IN. FRONTE. PED. VIII, IN. AGR. PED.VIII

Ibid. Grut. f. 950. N. 9

451 D . M
LIBERTIS.PETRONIORVM
MAMERTINI
ET
SEPTIMIANI
POSTERISQVE.EORVM

Ibid. Grut. ex Pighianis f. 1115 N. 5

452

ΤΗΝ.ΕΠΙ. ΠΑΣΙ. ΑΡΕΤΗ. ΣΩΦΡΟ
ΣΤΝΗΤΕ.ΚΑΙ.ΣΟΦΙΑ. ΔΙΑΠΡΕΠΟΤ
ΣΑΝ. ΙΑΛΛΙΑΝ·ΒΑΣΣΙΛΑΝ. ΒΟΤΛΗ
ΚΑΙ . ΔΗΜΟΣ. ΤΗΣ. ΛΑΜΠΡΑΣΙ . .
ΩΣ. ΤΑΤΡΟΜΕΝΙΤΩΝ . ΑΝΕ . . .
ΣΕΝ . ΤΗΝ . ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗΝ

Super omnes virtute,prudentia
& ſapientia ornatam
Ialliam Baſſilam S.
P. Q. illuſtris
Tauromenitanorum poſuit clariſſimam

ANTIPOLI. in arce. a Ioſepho Scaligero Grut. f. 410

453 TVLLIVS. FLAMMINIVS. DECVRIONIS. FILIVS
DOMO. CATINAE. EXORTVS. CIVIS. SICILIAE
INCOLA. ANTIPOLITANVS. SIBI. ET. POSTERIS

ROMAE. ad Campum-Floræ in pariete domus Cavalleriorum. Smetius ex Pontano

454 M. VLPIO. AVG. L. PHAEDIMO
DIVI. TRAIANI. AVG. A. POTIONE
IDEM. A. LAGVNAE. ET. TRICLINIARCH
LICTORI. PROXIMO. ET. A. COMMENT
BENEFICIORVM. VIXIT. ANN. XXVII
ABSCESSIT. SELINVNTE. PRID. IDVS. AVGVS
NIGRO. ET. APRONIANO. COS
RELIQVIAE. TRAIECTAE. EIVS
III. NONAS. FEBR. EX. PERMISSV
COLLEGII. PONTIFICVM. PIACVLO. FACTO
CATVLLINO. ET. APRO. COS
DVLCISSIMAE. MEMORIAE. EIVS
VALENS. AVG. LIB. PHAEDIMIANVS
A. VESTE. BEN. M. FECIT

Ibid. in Auentino, in D. Priſca Grut.

455 SIC. PIA. SIC. FELIX. SIC. QVOD. TIBI. VITA. BEATA
CONTIGIT. ET. CVNCTIS. AVXILIANS. BONITAS
NOS. TAMEN. HIC. CRVCIAT. DOLOR. INTIMVS. ET. PIA. CVRA
QVOD. TE. FESTINANS. ABSTVLIT. ATRA. DIES
NVMINA. NVNC. INFERA. PRECOR. PATRI. DATE. LVCOS
IN. QVIS. PVRPVREVS. PERPETVVSQVE. DIES (CRA
HIC. CERTE. VT. MERVIT. CVNCTA ST. DATA. CVRA. SEPVL-
TEXERVNTQVE. FAVI. DE. SICVLIS. APIBVS

Ibid. olim in porticu D. Petri. Grut. ex antiquo membranaceo M S. bibliotheca Palatinæ-Rheni

456

HELPIS DICTA FVI SICVLAE REGIONIS ALVMNA
QVAM PROCVL A PATRIA CONIVGIS EGIT AMOR
QVO SINE MOESTA DIES NOX ANXIA FLEBILIS HORA
NEC SOLVM CARO SED SPIRITVS VNVS ERAT
LVX MEA NON CLAVSA EST TALI REMANENTE MARITO
MAIORIQVE ANIMAE PARTE SVPERSTES ERO
PORTICIBVS SACRIS IAM NON PEREGRINA QVIESCO
IVDICIS AETERNI TESTIFICATA THRONVM
NE QVA MANVS BVSTVM VIOLET NISI FORTE IVGALIS
HAEC ITERVM CVPIAT IVNGERE MEMBRA SVIS
VT THALAMI TVMVLIQVE COMES NEC MORTE REVELLAT
ET SOCIOS VITAE NECTAT VTERQVE CINIS

BRVTTIORVM

Ex Faſtorum Triumphalium columna II. Pighius lacunas adinpleuit

457

c. fabricius. c. f. c. n. luſcinus . cos . an. CDLXXI
de. ſamnItibus . lucaneis . bruttieiſque . III . nonas . mart
C. FABRICIVS C. F. C. N. LVSCINVS. II. AN. CDLXXV
COS. II. DE LVCANEIS. BRVTTIEIS. TARENTIN
SAMNITIBVS . IDIBVS . DECEMBR
C. IVNIVS. C. F. C N. BRVTVS. BVBVLC. AN. CDLXXVI
COS. II. DE. LVCANEIS. ET BRVTTIEIS. NON. IAN.
Q. FABIVS . Q. F. M. N. MAXIMVS . AN . CDL. XXVII
GVRGES . II . COS . DE . SAMNITIBVS
LVCANEIS . BRVTTIEIS . QVIRINALIB
c . claudius . . . f . c . n . canIna . ann . CDXXC
cos . II . de lucaneis ſamnItibus
bruttieiſque . quirInalibus
ſp . caruilius. c. f. c. n. maximus . II . an . CDXXCI
cos . II . de lucaneis . bruttieis . ſamnItbus . et
tarentInis
C . PAPIRIVS . L . f. ſp . n . curſor . II . an . CDXXCI
COS . II . DE . TArentineis . ſamnitibus . lucaneis
BRVTTIEISque

458 *ROMAE. Crut. f. 199. N. 1*

EX . AVCTORITATE
IMP . CAES . DIVI . NERVAE . FIL
NERVAE . TRAIANI . AVG . GERMA
NICI. DACICI , PARTICI. PONTIFI
CIS. MAXIMI. TRIBVNIC. POTEST . V
COS V. P. P. CVRAT . VIARVM
L. LICINIVS C. F. SVRA IIII. VIR. IT.
M. IVLIVS. M. F. FRONTO. IIII. VIR
T. LAELIVS. Q. F. COCCEIANVS IIII VIR
SEX. FLAVIVS. L. F. FALTO. IIII. VIR
CIPP . TERM . . . .
VIAM . TRAIAN . . . . BRVT . .
SALENTIN . . . PVBL . . . . .
BRVTTIEI . SALENTINEI . OPIDAN.
NAPETINAEI . HIPPONIATEI . . . i
RHEGINEI . SCYLLAC . . . . . .
LAOMETICEI . TERINAEI . TEMSA
NAEI . LOCREN . . . THVRIAT . . .
CVR . . . MILL . P . . . .

NEAPOLI. in D. Maria de Libera, inuenta Hydrunti.

459

M . BASSAEO . M. F . PAL
AXIO
PATR. COL. CVR. R. P. II VIR. MV
NIF . PROC . AVG . VIAE . OST . ET . CAMP
TRIB. MIL. LEG. XIII. GEM. PROC. REG. CALA
BRIC . OMNIBVS . HONORIB . CAPVAE . FVNC
PATR. COL . LVPIENSIVM . PATR . MVNICIPI
HVDRENTINOR . VNIVERSVS. ORDO. MVNICIP
OR. REM. PVBL. BENE. AC. FIDELITER . GESTAM
HIC. PRIMVS. ET. SOLVS . VICTORES. CAMPANI
AE. PRAETIS. ET AESTIM. PARIA. GLADIAT. EDIDIT
L . D . D . D

Sub Praeneste, in via publica, qua Albam itur. ex Smetio, & Onuphrio Panuinio

460 T . FLAVIO . T . F . GERMANO
CVRATORI. TRIVMPHI. FELICISSIMI
GERMANICI. SECVNDI. IMP. CAES. FL
DOMITIANI. AVGVSTI. EXORNATO
SACERDOT SPLENDIDISSIMO . PONTIF . MINOR .
PROC . XX . HER . PROC . PATRIMONI . PROC . LVDI
MAGNI . PROC . LVDI . MATVTINI . PROC . PECVNI
AE . P . DEFVNCTO . SIBI . OFFICIO . VIARVM
sterNENDARVM . VRBIS . PARTIBVS . DVABVS
proc . XX . HER . VMBRIAE . TVSCIAE . PICENI
. . . . IS . CAMPANIAE . PROC . AD . ALIMENTA
. . . . . RVTI . CALABR . ET . APVLIAE
CVR . SARTORVM . TECTORVM . OPERVM . PVBL.
. . . . AED . II . VIR . FLAM . DIVI . AVG.
II . VIR . Q . Q . PATRONO . COLONIAE
CERDO . LIB . PATRONO . INCOMPARABILI
CVM . FLAVIS . MAXIMINO . ET . GERMANO
ET . RVFINO . FILIS . EQVO . PVBL . ORNATIS
L. VALERIVS . ZABDAE . MERCATORIS
VENALICI . LIB . ARIES

MVTINAE, a capite ſepulcri: Grut. fol. 1098

461

M . C . D	FAVSTINI
M . C . D	LAVDICIAE

Infra

L . NONIVS . VERVS . V . C . BIS . CORRECTOR
APVLIAE . ET . CALAB . VENETIARVM . ET
HISTRIAE . COMES . PATRONVS . MVTINENSIVM
AQVILEGIEN . BRIXIANORVM . ET . VNIVERSARVM
VRBIVM . APVLIAE . CALABRIAEQ. VINICIAE
C . FILIAE . CAECILIANI . P . V . BIS . RATION
VRBIS . ROMAE . AFRICAE . PRAES . LVSITANIAE
CORR . APVL . ET . CALAB . VIC . PRAEF . PER
ITALIAM . LAVDICIAE . CONIVGI . SANCTISSIMAE
AC. BENIGNISSIMAE. CVIVS. VITA. MORVM. STVDIO
RVMQ.LAVDIBVS.ET.VNIVERSIS.VIRTVTVM.ANIMI
ET.CORP.TAM.CLARA.EXTITIT.VT.ADMIRABILIA
VETERIS. VETVSTATIS. EXEMPLA SVPERAIT. QVO
MERITO . OMNIVMQ . IVDICIO . SINGVLARI . PRAE
CONIO.MATRONARVM.DECVS.ORNAMENTVMQ
EST . HABITA

SALERNI. in regione S. Grammatij, in æde Fran. Mariæ Pagani Canonici

462

FANNIO. VICTORINO
V . C . CORR . LVCANIAE
ET. BRITTIORVM. OB . IN
SIGNEM . BENIVOLEN
TIAM . EIVS & ORDO
POPVLVSQVE. SALER
NITANVS

NONANTVLAE. in opido D.Cæſaris Eſtenſis Ducis Mutinæ & Regij. in ſolo S. Sylueſtri

463

M MARIO
VICTORINO
FILIO
M ANTONIVS
CROTONIATA
FECIT

BENEVENTI, in pariete domus Io. Baptiſtæ Bilotti. non vidi cum locum ingens cumulus ſilicum occuparet. accepi à Iul. Sabariano Equite

464
M. CAECILIO. NOVATILIANO
CVR.
POETAE. ET. ORATORI. IN
LVSTRI. V.C. ALLECTO. IN
TER. CONSVLARES. PRAESI
DI. PROV. MOES. QVAESTO
RI. AFRICAE. PRAEFECTO
IVRISD. HISPAN. CIT. ET
CALABRIAE
SPLENDIDISSIMVS. ORDO. BENEVEN
TANORVM. PRIVATIM. ET. PVB
LICAE. PATROCINIO. EIVS. SAE
PE. DEFENSI. P. P D

ATINATIS. in opido Iac. Caraccioli Marchionis Prienza

465
A ANTONIO A FIL POM
PELAGIANO IIII VIRO C
EQVITI. ROM RARISSI
MO. INNOCENTISSIMO
QVE. CVR. R. P. ET. PATRO
NO. DECVRIONES
AVGVSTALES
ET PLEBS
PETILINORVM
L D D D

ROMAE. intra portam Pinciam in hortis Ludouici Ludouiſij S.R.E. Camerarij Cardinalis, & Archiepiſcopi Bononienſis

466
TON COΦON
ΕΝ ΑΝΔΡΑCΙΝ
ΑΝΔΡΑ. ΜΕ
ΓΙC. TON. ΚΥΙΝ
TON. ΙΟΥΛΙΟΝ
ΜΕΙΛΗΤΟΝ
ΟΙ ΤΕΧΝΞΙΤΑΙ
ΑΝΕΘΗΚΑΝ

Q. IVLIVS. FAEN
TIVS. ALVMNVS
CVM. ARTIFICI
BVS. POSVIT

Sapientem inter viros virum maximum. Quintum Iulium Miletum artiſices dedicarunt

ΚΥΙΝΤΟC. ΙΟΥΛΙΟC
ΜΕΙΛΙΤΟC
ΖωΝ. ΚΑΤΑC. ΙΕΡωCΑ
ΤΗ. ΤΑ. Ζ. ΚΑΛ. Μ. ΑΡΤ

RECENTIORES

Quibus Regij tumuli, paucis alijs intertextis, exhibentur

MESSANA

In foro S. Maria

In ſublimi turri templo adpoſito, literis pumice Aetneo incruſtatis. Vox Regia in Vrbis ſymbolum recepta

1 GRAMMERCI. A MISSINA

2 *In Templo Maximo. in choro*

IMPERIO PRÆSTANS FORMA, CORRADVS ET ARMIS;
PRO MERITIS CINERES DAT TIBI ZANCLA SVOS.

3 HIC REGVM SOBOLES FEDERICI ANTONIA CONIVX
SICANIÆ REGINA IACET. THVS ZANCLA SVPREMO
DAT CINERI; ET RAPTAM FLORENTIBVS INGEMIT ANNIS.

4 ALFONSVM LIBITINA DIV FVGIS ARMA GERENTEM,
MOX POSITIS, QVÆNAM GLORIA FRAVDE NECAS

Ad fornicem maiorem

5 Ter denos orbis ab euo biſque quadringentos indictio quinta tenebat

Antiſtes Guidoctus opus muſatilis artis hoc cepere
rgi ducibus regiumq;

E regione ſacelli D. Mariæ de Litera. In mauſoleo marmoreo inaurato, naſcentis CHRISTI hiſtoria inluſtri

6 ✝ PRESVL :· GVIDOTVS :· IACET : HIC :· XRICCLA :· TOTVS :· HCC : MERVIT :· VITA :· Q :
ANN : DNI : M : CCC :· III : IND : P M : V : MSI MAR (MORIRETVR :· ITA
: MOR :· GREGORI' :· L' GREG' : D' : SENIS : FECIT :

Prope Sacrarium

7 *Iacobus . antiſtes. clarus. theu tonia. nomen. quoi . dederat. gelido. condor . in. hoc. tumulo M CCCCLXXIII*

In fonte marmoreo, opere Io. Angeli Florentini.

In vertice ſub ſtatua Orionis armati, cui Syrius canis retro adſtat. ex Ioſeph. Bonfilio & Conſtantio

8 Conditor ille tuus Zancle ſtellatus Orion
teſtis & antiquæ nobilitatis hic eſt

Sub Nili ſtatua . ex marmore

Nilus ego ignotum ſeptena per oſtia feſſus
hic caput in gremio Zancla repono tuo

Sub ſtatua Tybris

Ob meritum antiquæ fidei Meſſana perennes
fundit aquas magni Tybridis vrna tibi

Sub ſtatua Iberi

Heſperidum venio regnator Iberus aquarum
nec regio in Siculis gratior vlla fuit

Sub ſtatua Cameris

Sum patriæ famulus Cameris exortus aquoſis
officio manant flumina tanta meo

In platea S. Mariæ della Porta ad cognomine templum

9 *Porta vrbis antiquæ arcuſq; fuit hic vetuſtas quem vna cum cæteris viarũ compluuijs in aduentu D. Caroli V. Imp. Siciliae Regis abſtulere D. Ioannes Marullus Condyann ij Comes Vrbiſq; tunc Strategus Iuratiq; Patres Io. Philippus et Bernardinus Rocchi, Franciſcus Rogerius, Franciſcus Marullus. arcus dirutus eſt xxviii. ſep. Imp. autem vrbem hanc ingreſſus. xxi. Octob. M. D. xxv.*

In S. Io. Baptiſta, vbi D. Placidi, & Sociorum corpora adſeruantur. in ſarcophago marmoreo, ſubiacet ara maiori

10

Ἐνταῦθα λουκᾶν κλεινὸν ἀρχιμανδρίτην	Hic Lucam inclutũ Archimandritam,
ταῖς ἀρεταῖς λάμψαντα φωσφόρου δίκην	virtutibus ſplenduit Luciferi inſtar,
πολλοῖς φανέντα πρόξενον σωτηρίας	multis apparuit hoſpes ſalutis,
μόνῳ θεῷ ζήσαντα τὸν πάντα χρόνον	ſoli Deo vixit toto tempore,
καὶ σῶμα νεκρώσαντα καὶ πρὸ θανάτου	et corpus mortificauit, & ante mortem,
ἔκρυψε λάρναξ ὥσπερ ἥλιον νέφος	abſcondit vrna tanquam ſolem nubes,
τῇ πρὶν καλανδῶν μαρτίου μηνὸς τρίτῃ	ante kalendas Martij menſis tertio;
ἦν δ' ἡμέρας σάββατον ὥρα δὲ τρίτη	erat verò dies Sabbati, hora verò tertia,
ἓξ χιλιάσι τῶν παρελθέντων χρόνων	ſex millibus præteritorum annorum
ἴσαις δ' ἑκατοντάσιν ἀριθμουμένων	æqualibus centenarijs dinumeratis
καὶ σὺν δεκαπεντάσιν ἑβδόμη μόνη,	et cum alijs annis octaginta octo
Ἀλλ' ὦ κορυφὴ καὶ πάτερ τῶν πατέρων	Sed o vertex & pater patrum
νῦν ὡς παρεστὼς ἀμέσως τῇ τριάδι	nũc quippe qui ades ſine medio Trinita-(ti,
καὶ τὰς ἀμοιβὰς ὧν πόνων δεδεγμένος	et retributionem laborum recipiens
μνήσθητι παίδων πνευματικῶν ὠδίνων	memorare filiorum ſpiritualium dolorũ,
ἐξιλεοῦντο θεῖον ὑπὲρ σῶν τέκνων	propicium numen reddens tuis filijs

Ibidem

11 D : O : M

D. Franc. Maurolyco, patricio Meſſanen ex clariſs, Marulorũ familia, abbati D. Ma. partu Viro, chriſtianæ pietatis, zelo, & rerum occultarũ veteris patr (rũ ibus, & philoſophis comparando Mathematicorũ omnium, doctorum conſenſu, fa cile principi: qui ea ſtudia pene extincta in lucem reuocauit, ſcriptorum ſuorũ multitudine illuſtrauit, auxit, propagauit, vitaq; innocentia exornauit, adeo vt eius tanq̃ oraculi viſendi conſulendique ſtudio, vndiq: etiam a remotiſſimis mundi partibus confluetetur,

D. Franc°. Foreſtæ & Sti. Georgij Baro, & D. Silueſter D. Theolog, Abbas Roccæ Amatoris Maruli fratres patruo benemerentiſs, ſimul pro tempore anguſtum P. donec aliud auguſtius dignum virtute & meritis eius erigatur vix ann. LXXX. mens. X. d. V. obijt. XI. Kal. Aug. ∞ D LXXV

Te quoque Zancla tulit Maurolyce ne ſit in vno
clara Siracoſio Sicelis ora ſene

In abaco ſarcophagi

Te pietas te religio te dia matheſis
extinctũ Sophiæ te quoq; fleuit amor
Parnaſſi & diuæ deſertis fontibus vdis
hic oculis ſciſſis hic gemuer̃ comis

Archimedes dixit centrũ in tricono Maurolyc° vero in piramide quadrantẽ relinquere ad baſim de faſtigio trientem.

In S. Dominica. notis perpetuis, nec niſi illi ætati ſuetis, multiſque literis conglutinatis, quas reſolui, & cum noſtris commutaui, verſionem ſingulis verſibus ſubdens

92 :†: Τὸν ναὸν ὅστις τοῦτον εἰσίεις ξένε :†:
Templum qui hoc ingreſſus es hoſpes,
δεῦρο πρόσελθε τὸν δὲ τὸν τάφον σκόπει :†: ἀνδρὸς γὰρ ἔνδον
huc accede, hunc tumulum intuere hominis enim intus
ὃ κλέος μέγα φέρει :†: ἐκ μὲν γένες γὰρ οὗτος ἐυ
gloriam magnam fert ex genere namque hic in-
κλεοῦς ἔφυ :†: τῆς πρικιώνε ὕφυ ὓς ῥίζης κλάδος
luſtri natus patriciorum excellentis ſtirpis ramus
:†: συγκλητικῶν τε πρων καὶ πλουσίων :†: ἐκ δαῦ ψυχῆς.
ſenatorumque parentum & diuitum, at animo
πέφυκεν εὐγενεστέρας :†: πάσαις χάρισιν ἀρετῶ κεκας
natus generoſiori omnibus gratijs virtutem or-
μένης :†: ἐκάλλυνε δὲ τὴν φύσιν προαιρέσει :†:
natus pulcrius reddidit ingenium conſilio,
καὶ κατεκόσμει λαμπρότητα τῦ ὑγένες :†: τῶν ἀρετῶν
et ornauit ſplendorem generis virtutum
χάρισι παντοιοτρόποις :†: ἀλλ' τόυ δὲ πλοῦτος ὐδὲ λαμπρότης
gratijs omni modo. at neque diuitiæ, neque claritas
γένες :†: ἐκ καρ'ετῶν χάριτες ὐ δέξα βίυ :†: ἴσχυσαν ἀυτὸ
generis, nec Charitum Charites, nec gloria vitæ corroborarunt à
τῦ τέλους πεφθακότος :†: θάνατον ἀμύνασθαι τὸν βροτοκτόν
fine valuere mortem auertere homicidam
ὄν :†: ἀλλὰ φθάνει καὶ τῦτον ἄιρει τῦ μέσου :†: καὶ τῶ
dam. at aſſecutus eſt & ipſum tulit e medio, &
παρόντι κατακαλύπτει τάφω :†: φλόγα βαλῶν ἄσβε
præſenti abſcondit tumulo flammam concipiens in-
στον ἐν τῆ καρδία :†: ζητε ὦπρός :
extinguibili in corde

In arca ſtriata

:†: Καὶ σπλάσχνα τῆξαι τῆς ταλαίνας συζύγυ :†: στέρησιν ἀνδ, ὃς ἀγαθὲ
et viſcera liquefacit miſeræ coniugis orbitatem viri optimi
λυπεμένης :†: καὶ τὴν μόσιν πρὸς δὲ τὴν ἀτέκνίαν :†:
dolentis, & ſolitudinem & inſuper ſterilitatem (ξε-
:†: Γέτωνες ἀυτὸν δυακρυεσι καὶ φίλοι :†: ζητῶσι τὴν τρ'οφαία πωτχοὶ καὶ
vicini eum lugent, & amici quærunt *pauperes & ho-*
νοι :†: ἀλλ' ὐδε τὰ δακρυατατῆς συζύγυ :†:
ſpites. at neque lacrumas coniugis,
:†: ὐ τοὶς ὁ δύρμὸς τῶν φίλων καὶ τῶν ξένων :†: θάνατος ὁι κτεί
nec querelas amicorum & hoſpitum mors miſe-
ρηθεν ἀλλα ἀρίδεν :†: ἔχει γὰρ ἀμίλικτον ὀυ ῶς καρδίαν :†:
rata eſt. acerbe enim habet nullis miſerans

In tabula arca ſuſpenſa

:†: Cῦ δ' ὅστις εἶ καὶ τὸν δὲ τὸν δαφὸν βλέπεις::
:†: τὸ τοῦ βίου μάταιον ἐν μανθάνον ::
:†: τοῦ τε θνεῶτος ὑπὲρ εὐχοῦ πρόφρόνως ::
:†: ὅπος λύσιν εὕροιτο τῶν ἐπταισμένων ::
:†: καὶ στασέος τύχοιτο τῆς δὲ ζητέρας ::
:†: ἐν τῇ δικαία τοῦ θυφρικτῇ κρίσει ::
:†: θανὼν ἐτοὺς ῥέχοντος ἡλίου τότε ::
:†: τοῦ υγυροκόσμου χίλιος τὸν ἑξάκις ::
:†: σὺν τοῖς ἑκατὸν κολοῦθως ἑπάκις ::
:†: χρόνοις πάλιν ἑξοτῖς δὲ πρὸς τεθημέναις -:-
:†: ἔννατον ἦμαρ ἦν ἰαννυαρίου ::
:†: ἴνδικτος ἡ πρώτη δὲ συνησταμένη
:†: ὅ τε ψυχὴν δέδωκε χερσοῖν ἀγγέλων ::

Tu verò quiſquis es,& hoc ſepulcrũ in- (tueris,
huius vitæ vanitatem diſcens
pro hoc defuncto precare promtus
vt abſolutionem inueniat peccatorum,
& ſtationem ſortiatur inquiſitionis
in iuſto DEI tremendo iudicio.
moriens ætatis currente Sole tunc
circularis mundi milleſimo ſexies,
cum centum conſequenter ſepties
annis iterum ſex his adiunctis
nona dies erat Ianuarias,
indictione autem prima exiſtente
quum animã dedit manibus angelorũ.

In S. Nicolao antiquiori Archiepiſcopali templo. in tumulo marmoreo

23

:†: ANGLIA ME GENVIT: INSTRVXIT GALLIA, FOVIT TRINACRIS HVIC TANDEM CORPVS ET (OSSA DEDI
ANNO M. C. LXXXXV. OBIIT MENSE
AVGVSTI DIE VII. INDICTIONIS XIII.
:†: ANGLICVS ANGELICVS GENERIS MERITI RATIONE TRANSIT AD ANGELICOS ADSOCIA- (TVS EI

In medio ſigna notata

SCA MARIA. IESVS XPC. RICARD' MESS ARCHEPS

In Arca ſtriata marmorea

24

Hic : iacet extinct⁹ : 7 :
caſſa : marmoris : int⁹
nepos : guidoti : pre
ſulis : ipſe : fuit : ~

In Terra-Noua. de Muſellis, in S. Reſtituta Reformatorum D. Auguſtini. aduerſa pars Saracenicis verbis pulcre perſcripta. inueſtigauit Iacobus Iuſtinianus Mamert.

25 *Corpora. xxiij.*
hic . manent
militum . ſacre
religionis . io
anis . baptiſte
qui . in . obſidione
et . expugna
tione. huius.
periere. vrbis
anno. dni
1550
✠

In fronte ſacri Regij Palatij. Cum auguſtius innouaretur prima linea interijt

26

Regia ſum regum ſtudijs fundata piorum equoreum luſtrando ſinum lituſq; decorum : exhibuit : formam : quam : cernis : nunc : fridericus : rex : pius : eximius : ſumme : virtutis : amicus : anno : M : viceno : cumq; ccc : et : nono : dni

In foro Auſtriaco, In baſi impoſita ſtatua anea Victoris inanni caput. in tribus lateribus marmorea are concluſa, cui conculcantis leuo pede Solirib. eius fortia geſta æri inciſa

16 PHILIPPVS HISP. ET SICIL. REX INVICTVS, IVXTA AC CATH
CVM S. PIO V. PONT. MAX S P. Q. VENETO IN SELINVM TVR CAR.
PRIN. ORIEN TYR. CHRIST. NOMINIS HOSTEM IMMANISS.
FOEDVS COMPONIT.
IOANNES AVSTRIVS CAROLI V SEMPER AVG FIL. PHIL. REGIS
FR. TOTIVS CLASSIS IMP. SVMMA OMNIVM CONSENSIONE
DECLARATVR. IS IN HOC PORTV MAMER. CCVII. LONGARVM
NAVIVM VI Q. MAIORVM TOTIVS FOEDERIS CLASSE COACTA, AD
XVI. CAL. OCT. E FRETO SOLVIT AD ECHINADAS INS. HOSTIVM
TVR. NAVES. ON. CCXC. ANIMO INVICTO NON. OCTOB. AGGREDITVR
INAVDITA CELERITATE, INCREDIBILI VIRTVTE TRIREMES
CCXXX, CAPIT. XX. PARTIM FLAMMIS ABSVMIT, PARTIM MERGIT
RELIQVAE VIX EVADERE POTVERVNT, HOSTIVM AD XV. M CAEDIT
TOTIDEM CAPIT, CHRIST CAPTIVORVM AD XV M. IN LIBERTATEM
ASSERIT ET METV. QVEM HOSTIBVS IMMISIT CHRISTO SEMPER
AVSPICE REMP. CHRIST. LIBERAVIT AN. M D.LXXXI
MESSANAM IIII NON. NOV VICTOR REVERTIT. INGENTIQ.
OMNIVM LAETITIA TRIVMPHANS EXCIPITVR AD GLORIAM
ERGO, ET AETERNIT. NOMINIS PHIL REGIS. TANTAEQ VICTORI
MEMORIAM SEMPIT IOANNI AVSTRIO FR. B M. FORTISS (AE
FOELICISS. Q. PRINCIPI.

S. H. Æ.

S. P. Q. MESSAN. P.

PATRIBVS CONSCRIPTIS

CHRISTOPHORO PISCIO. IO. FRANCISCO BALSAMO.
DON GASPARE IOENIO. ANTONIO ACIARELLO DON
THOMA MARCHETTO FRANCISCO RHEGITANO

M. D. LXXII.

Inferius in lateribus circumſcripta

GESTA FIDEM SVPERANT, ZANCLE, NE LONGA VETVSTAS,
DELEAT HAEC VVLTVS FINXIT IN AERE TVOS
HOSTEM HORIS BINIS SVPERAS DATVR AERE COLOSSVS,
NVNC EAT, ET FACTIS OBSTREPAT INVIDIA
IAM SATIS OSTENSVM EST, QVO SIS GENITORE CREATVS
AFRICA REGNA PARENS IPSE ASIANA DOMAS.
NON SATIS VNVS ERAT VICTO TANTO HOSTE TRIVMPHVS
ESSE TRIVMPHATOR SEMPER IN AERE POTES

In S. Franciſco. in marmorea vrna cum Saluatore & Angelo B. Virgini annunciante vtrinq; inſignia Aragonum, & ſupra Regis, & Reginæ ſigilla.

17 *Sep. sereniſsimi frederici. regis. aragonum. sicilie. q. obijt. ãno. d. 1377. 15. ind.*

Inferne in tabula

18 *Federico Aragonio Siciliæ Regi huius nominis tertio eiuſq. matri. Eliſabetæ filijſq. Guielmo. ac Ioãni Randacienſi Duce principibus benemerentiſs Ioannes Vega Prorex ſepulcrum erexit M.D.LIII*

In latere chori. talci adſcripta

19 *hic iacet reuerend⁹ p̃r et dñs frater petrus calderonʒ eps antiocens electus qui obijt año dñi M° CCCC° XL m° xxiiij mẽns nouẽbris cui⁹ aĩa reqeſcat ĩ pace am̃*

Apud Petrum Stagnum Equitem notis mirè obſcuris, quas ſolui

20 *Cuius. in hac. vrna. tumulantur. membra. ſepulta.*
ad. loca priſtina. ſint. domini. pietate. reducta.
nomine. laudato. millirin. iure. vocata.
cum. ſuperis. regnet. dextramque. idem: comitata.
lampade. ſuccenſa. prodentibus. aſſociata
anglicisq;. choris. ſocietur. ei. inſuper. horis
quiſquis. amat. dicat. corpusq;. ſuum. benedicat.
etque. pater. noſter; ne. dicere. reſpuat. os. tuum

In nobili fonte ad litus expoſito e regione portæ S. Mariæ de Litera

21 *in ſcuto* *Philippo Caroli V. Imp. F regnante. M.D.LVII.*

In capite baſis ſtatuæ Neptuni

Hic pelagi rector fremitum dediſcit et iram. hac recreat feſſas in ſtatione rates

In pede baſis

Pegaſidum fons eſt haec veneranda domus
Neptidas tuto complectitur aequore portus

Circa ſtatuam Scyllæ

Impia nodoſis cohibetur Scylla
cathenis pergite
ſecurae per freta noſtra rates.

Circum ſtatuam Charybdis

capta eſt prædatrix Siculique infamia
porti. nec fremit
in medijs ſaeua Charybdis aquis.

Pila circumſcripta

D. Ioanne Cerda Methymnenſi
um duce Siciliæ prorege
Dignus hic eſt Muſis, hic dignus Apolline fons et
Bellorophonteis anteferendus aquis.
Iuratis Bernhardo Pharaonio. Sebaſtiano Staiti
Deſere montanos iam deſere Cynthia ſaltus.
hic tibi dat fontem, dat tibi Zancla domum.
Io. Antonio Spatafora, Philippo Mollica.
Dat placidum pelagus, dat Iupiter ecce ſerenus,
hic maris, hic nemorum ludere poſſe deas.
D. Gaſpare Iuenio. Antonino Coruitto
Dum recipit quaſſas falx hic Saturnia puppes.
Neptunus dulci fonte propinat aquas.
Prouiſs. Antonino Gotho. Franciſco de Caſtellis
Sicelides Nymphæ gelidis à fontibus ortæ
obſequimur meritis vrbs generoſa, tuis.
Io. Ang. Floren. ſculpſit.

In S. Maria Magdalena apud Archangelum Lombardum Meſſanenſem, Monachum Caſsinenſem, & D. Placidi de Calonero Decanum. in lapillo ouali, literis multis exeſis, quarum nonullas Placidus Reina Phil. & Med. doctiſsimus reſtituit

IHS
32 FABRICA REGII PAL
LACII. MESS: INCEP: SVB
ILLVSTRISS°: D. DNO: IO: ALF
ONSO: BISBAL. COM BR
IATICI ET CAP: GENE:
PRES. SIC: MESS:
STRAT . . . S . I
ANNO M.D.LXX.
. . . .

Inibi in aeneo anulo ſignatorio cum claui

as † Γ a Λ
a T I c

In Sepulcro monaſterij S. Franciſci à Paula.in ſcalis. docuit Hier. Trimarchides Sacræ Theologiæ ibi interpres

24 anno : dñi : m : ccc : Lviij : hoc : barbacanum : fecerunt : lodouicus : : : : : : : : : : : : :dei : gracia : rex : et : regina : ieruſalem : et : siciliae : ſub : regimine : angeli : deacibolis : : : : : : :
: : : : : : : : : : : : : : :

Binis punctis ſignata ſcalpro eraſa.

I. ab vrbe lapide.in D. Maria de IESV Franciſcanorum de Obſeruantia,humi ſtratus

25 MILES . FORTISSIMVS . HAC
INVICTISSIMVS
NOMINE . BARDAXI . CVM
HIC . IACET
VXORE . SVA
ET FILIO
1495

MILIS,VI. ab vrbe lapide,villa ſuburbana S. P. Q. M. in S. Maria de Milis Monachorum S. Baſilij. literis fugientibus

26 . . IIORDANVS OBIT AN DN . . . .
QVI QVANTVS FVIT ET NITVIT VI CONSILIOQ.
EST CALABER TESTIS VICTAQ: SICILIA.
SEMTEMBRIS QVARTADECIMA CVIIQ. DIE SIRACVSI
OCCIDIT ET SOLIS LIBR . . ACERBIT . . ITER :

C A T A N A

Ad templum maius S. Agathæ, literis aſſociatis

27 :✝: ANNO AB INCAR
NATIONE DNI M.XC.IIII.
INDICTIONE. I. VRBANO PAPA ROME
PHILIPO REGE FRANCIE ROGERO WISCAR
DI DVCIS FILIO DVCE ITALIE ROGERO QVOQ.
FRE IPSIVS COMITE SICILIE TOTIVS ET CA
LABRIE.DOMNVS ANSGERVS.CATHANIE ABB EPS
CEPIT HOC EDIFICARE MONASTERIVM. ET AD
. . . .

Altero exacto anno a D. Agathæ martyrio,ſalutis noſtræ CCLIV. Kal. Februarias,cum igniuomus Aetnæ mons truculento igneo ſuo profluuio Katanam depradaretur,forte a populo coeliſtis fidei adhuc rudi,lapis,Th. Faſello hiſt. Sicul, d.1.l.2.c.4. referente,cum ſequenti titulo repertus. idem hodie vrnæ argenteis laminis tectæ, vbi Sanctæ Virginis reliquum ſeruatur, cum eius rebus geſtis inciſus eſt

28 MENTEM . SANCTAM . SPONTANEAM . HONOREM
DEO . ET . PATRIAE . LIBERATIONEM

Intus in choro. in ſarcophago marmoreo antiquo multis bene expreſsis ſtatuis. Viſitur ibi Rex barbatus ſedens binis mulieribus latus eius claudentibus leges ferens. Has vtrinque nudus ſequitur, inferius venatio.

29 REX FIDERIC9

D. . O . M

Fridericus.III. sicilie rex. ioannes eius filius. ludouicus. friderici.III.frater.et heres. maria.eiuſdem. friderici. coniux fridericus.quoq;infans.martini.primi.et maria.regina. filius. hoc vno.conduntur tumulo

In alia arca

30 D . O . M

Conſtantia.Petri.IIII.Regis Aragonũ.filia ac. Friderici.III. vxor. Catanæ.obijt. anno ſalutis. 1363. quàm.commodius.ac.ornatius R.D.Doctor Philippus.Iordi. regius.ac generalis. viſitator.omniũ.eccleſiarum totius. regni.Siciliæ.anno.1603. menſe.Iunij huc.honorifice.tranſtulit

In ſacello D. Agatha nuncupato. in Mauſoleo inaurato marmoreo

31 IHESVS MARIA

Hic. iacet. don. ferdinandus. deacugna. sicilie
prorex. patria. caſtillanus. patre. comite. debuẽdia
illuſtri. ſcilicet. genere. deacugna. genitus. aſpectu
atque. animo. regius. ac virtutum. omniũ. cumulus
literatorum. cultor. et. armis. ſtrenuus. hunc
proborum. et doctorum. chorus. deflet. cuius
corpus. tametſi. in terris. ſit. conditum. pia
tamen. anima. beatorum. obtinet. gloriam.

Supra arcã ſepulcri ipſe armatus genu flectit extenſis ſupra librum manibus. retro puellus enſem dextra, clypeum leua gerit. circa baſim vtrinque inſcriptum. ANTES: EL: FIN: QVE: EL: COMIENZO

In baſi

regnante diuo ferdinando hiſpaniar et siciliae rege
ferrandus cuneus iuſtus prudenſq; benignus ſiciliae prorex conditur hoc tumulo
quem lacrymis coniunx decorat ſua chara maria altauila condonans hoc pietatis
moribus iſte cato fuerat ſed pectore caeſar. in quo virtutum fulſerat omne genus
ante oculos hunc ſemper habe virtutis amator. ſic cœlo et teris nẽpe probatus eris
vix. an. xl. obijt 11. decembris. an. ſal. dn:cae. m cccc. xciiij

Del. buen. don. fernando. de. acuña: y. vic. reyz
es. eſte. ſepulcro. y. clara. memoria.
oue. tanto. ſiruio. a. dios. y. a ſu rey.
por. donde. fue. digno. de. fama y de. gloria.

In æde, quæ vulgo Loggia nuncupatur

32 ✠ 3 ROSILIO CAPTA GRAN
ATA ; IVDEIS PVLSIS ME
DIO CLARIOR RESVR
GO: FERDINANDO. R.
CVNAQ3 REGENTE. A.
CCCCLXXXXIII :~

In S. Franciſco in choro, in tabula cum D.N.CHRISTO

33 † XPS: VINCIT: XPS: REGNAT: XPS: IMPERAT: XPS: AB: OMNI: MALO: NOS: DEFENDAT †

Infra ſupra arcam, cum Alionora moriente, cui S. Ludouicus Fr. habitu baculoque pontificio benedicit

illuſtris: regina: iacet: ſic: alionora: cui: ſacra: clara: dedit: habitum: quam: frater honorat. S: lodouic⁹

Ibidem hec circum ſcripta (*heu caruli:*

✠ *Sicanie: regina: iacens: hic: alionora: regum: nata: parens: coniunx: inſignis: honora: petri: friderici: ſancte ſororem* (*ede: catanie: pecijt: franciſci: ſiſtere: ſede: accipe: condignam: lodouice: pcando: priorem: quamuis: arene: nicolai: migrauerit: ordinib': deuota ſuis: ſidus bene: mite: hic: iacet: iſpicite*

DESTRVCTA. olim in æde maiori. vidit Marius Fecilius Lullius Catanenſis.

Eſt hec vita breuis ſtimulis circundata ſeuis
34 *qui ſe credit ei torpet amore dei*
heu fortunatus rani dux ſtirpe creatus
preclara titulo clauditur hoc tumulo
hic patrie ſcutum fuit audax pectore tutum
non hoſti tribuit terga ſed inualuit
hinc cenſu cultu fuſit quoque vultu
prefulgens ſpecie candidius glacie
huic neptis regis diuine conſcia legis
vxor adeliſia ſobria caſta pia,
omnia ſed mundi ſibi nil valuere ſecundi
quin putris fieret floſque velut caderet,
exuit à membris animam poſtremo nouembris
deteſtanda dies cui dedit ipſe quies

CIↄ. ab vrbe paſſibus in S. Maria Noua Lucis Caſsinenſium

Cathanie noua lux oritur ſiculis noua ſurgit
35 *regula par heremo prior aurea vita reſurgit*
cepit opus perfecit ouans patres alijs huc traxit ab oris
ſtrenuus artalis patria cuſtodia gentis
iuſticie preſes inſignis imago parentis
fluxerunt M. ſimplex. x ſeptem. C. tria ſoli
huius poſt partum virginis ore poli

Prope Hadranum literis Saracenicis lapis repertus, & ſic lectus & explicitus eſt. Dedit Hier. Regalis Hadranita, Monachus S. Dominici

36

Geadihn feſenhoghi tamedhin albugazar ericeni li panotarin

Qui in queſto loco fù il caſo della morte di Albugazar prencipe di Saraceni.

LEON-

LEONTINI

In choro S. Mariæ de IESV Minor. de Obſeru. Agathinus Caſtilionius Canonic. Leont. & Prothonotarius Apoſt. V.C. meus hoſpes exſcripſit, ego vidi

Mortis victori chr mriq ei⁹ ma. v
37 viator . mane . nõ . lõga . erit . mora
lege.me.et.tace.sõnũ⁹ ne rumpas : quieſcit hic.
heróis illa. leonora. brancifortia
aragonia. familie. ſexq decus. ſurget
mox . ea . cũ beatis . tu hic . merẽti . da
violas . dic . vale . atq . abi . feliciter
vix . an . xxij . obijt . 1578

MELITELLVM Netinę regionis, opidum D. Ioannæ de Auſtria

In S. Franc. in choro, cum alijs eius familiæ monumentis

38 Blaſcus . eram . magna . cretus . de . ſtirpe . barreſa . militeli.
dominus. regis. (et)acer. eques. hoc. mea . ſarcophago. leonora.
piiſſima . coniunx . condecorat . corpus . ſpiritus . aſtra . tenet

NEETVM

In æde maiori. conſcripta a Io. Auriſpa Neetino. Laur. Vallæ doctore

39
✝ Naturã: rerũ: cœlos: qi: nouit: et: aſtra
et: multis. cecinit: qi: ſua; fata: pri⁹:
hoc : tam : agnini : dñi : teg : oſſa iohannis:
nam : mẽs : ſe : adiũxit : venerat : ũde : ioni:
mille : quater : cẽtũ : denis : fuit annis et . vnis:
criſticolis : coeli : cũ : rapuere : virum :

40 *In S. Franciſco. in tab. parieti infixa. Nicolai F.*

Queris Mathei Specialis buſta Iohannis
oſſa viri fortis iſte coloſſus habet:
magnanimi intrepidi clari Mauortis alupni
tanta ſub exigua condita virtus humo
hicce camerlingus regis ſimul omnibus iſtis
illi quod tantus contigit adde pater

41 *Ibid. in vrna marmorea.* (criae

Magnificus. Specialis. heros. iacet. hic. Nicolaus. Trina
tumulis. ditior. euge. lapis. diuinos. oneres. ſpe (de
Speciale. ſepulcrum. Sicelidum. ſpecimen. tam. ſpeciale
cus. Neſtor. conſilio. quem. vis. virtute. Catonem. hunc. Quintum
Fabium. pro. grauitate. puta. pro. regemq. tribus. luſtris.
videre. Sicani. nam. tot. idem. regis ſuſtulit. ille. vice
M.CCCC.XXXX.IIII. magnificus. dominus. Nicolaus de Speciali
obijt. XIII. Februarij

In plano D. Ioannis. conſcripta a Io. Simone Landolina S.T h.D.

Anno ab vrbe condita
42 cccxxxxv.
olimpiadis Lxxx. A. ui
C. Nouitio Rutilio et
L. Minutio Carutiano
Coss
mænia traducta, patriæ
à Ducetio Rege Sicularum
vrbium donis ingentibus
quadratiſq ſaxis erecta
ne vetuſtate corroſa
funditus ruerent ſub
catholico atq. potentiſſ.
rege Philippo III. Ioanne
de XXmillijs. Hieracij
Marchione iterum pro
rege aere pp. politiori
formæ ſunt reſtituta
A. D. CIↃIↃIↃ. cv

SICLVM opidum D. Comitis Moticæ

In S. Matthæo. in marmore

47

D O M
Vlricus Zabradecius de Zabradek
in Krattay et Strat anno ſuæ
ætatis. 16. noſtra ad littora ſocio
cum barone properans, præcurſoris
munere fungens inde primum ad
æthera commigrauit, eius vero exu
vias breuior hic tumulus arripuit.
añn incãr. dñi. 1610. 9e. inds de menſe
8bris

48

D O M
Bernhardus Liber Baro de Virben &
Freudenthal dominus in Freudenthal
et Goldenſtein, ætatis annum 17. agens
noſtram hanc ad vrbem accedens hinc
Melitam profecturus maligno
humore prauoque ſidere laceſſitus
breui temporis interuallo huc
intempeſtiue cecidit anno ab incar
dñi 1610 9e. inds de menſe octobris

Ibid. in alia tab.

49 *Par fuit amborum virtus par clara propago*
parque ætas morbo ſuccubuere pari

DREPANVM

In S. Dominico. in choro.

50 *Anno dñi. M.CCC. XVIII*
Manfredus Infans, Federici Hiſpaniarum
Regis filius, Drepani obiens, hanc ædem ſibi per
ennem domum elegit, fratres ordinis Præ
dicatorum non ſolum ſui corporis cuſtodes
verum regios capellanos confeſſoreſq; effecit

MAZARA

In tabula lignea antiqua, vbi Rogerius ſub vmbella praeuio muſicorum choro ad S. Baptiſmum deferendus depingitur

51 *Rogerius. Federici II. et Aleonoræ Regi*
næ filius hic Maz ortus & renatus
año MCCC XVIII. d. VIII. Mai
rei notam in lucem edidit Nic. Ant.
Alfonſi de Federicis Maz^{is}. patr^{s}. MDVIII

PETRA PERTIA

In templo maiori

52 *laure hic buſta iacēt barreſe ſtirpis alumne. quam fati*
impietas ſuſtulit ante diem. non daphnis lauro
vatis non laurea tuſci. ſic celebris maius tertia numen habet
heu dolor in lacrimas ne ſoluite corda parē
tes. ſi breuis eternam contulit arca diem ∞ barreſia hec
adhuc virago teneris ſub annis et
adhuc virgo migrās conditur hic. año. xpi. M.D.XXXII.
forma et moribus egregÿs

iuſſu et fortunis illuſtris herois don mathei barreſÿ
primi huius cognominis marchionis extructum eſt
opus in quo conditur heroa hæc laurea eius natarum
et ex beatrice aſſorenſium domina natarum altera
neptis hieronima & Lconora puellule inſuper
et antonia buxcmar. dña ipſius nurus

Ibid. in medio chori, in ſarcophago marmoreo caeruleo

53 *D. dorotheae. barreſiæ*
ſanċte. pau. principi. petrapertiæ
II. principi. buterae. III. vt
quae. viuens. romæ: et
neapoli. regiam. perſonam
pro. dignitate. geſſit
et apud. regem. regÿ
filÿ. mox. philippi
III. domini. quod
ſupremum
decus. eſt. altera. veluti
mater. moribus. atque
educationi. praefecta
excelſæ. munus. fidei
ſumma. expleuit
fidelitate et
obſequio. magnos
inter. hiſpaniar.
proceres
numerata

In tranſuerſo latere

ſuis. idem. poſteris. gloriae
claritatiſq;. veſtigium
reliquit. mortua. nunc
poſt. honorum. tot.
decurſus. nemini
siculorum. antea
cognitos. si. non
illuſtri. vt. par
honeſto
tamen
sita. sit. loco. fabritius
brancifortius. barreſius. et
ſanta. pau. tantæ. matris
filius. vnicus. pietatis
et. reuerentiae
monumentum. p.
anno. CIↃ. IↃ. XC.
vixit. an
LXIII

MONS·REGALIS

In celeberrimo templo maiori vtriuſq; Teſtamenti hiſtorijs ſcite teſſellato, alijſq; ornamẽtis inſignito, regis Guilhelmi II pietatis perenni monumento. Ad feneſtras ſacelli S. Sacramenti in pauimento nigro, literis ex teſſellis aureis incruſtatis

54

† HIC REGINA IACES REGALIB;
EDITA CVNIS : MARGARITA TIBI
NOMEN QVOD MORIBVS VNIS :
REGIA PROGENIES PER REGES DVCTA
PROPAGO : VXOR REGIS
ERAS : ET NOBILITATIS IMAGO :
SI TACEAM QVIBVS IPSA RE
PLES PRECONIA MVNDV : REGE
W. SATIS E PEPERISSE SECVNDV :
† VNDECIES GENITV. DECIES. VIII. TRI
BVS ANNIS : POST HOMINEM : XPM.
MIGRAS NECIS ERVTA DAMPNIS :
LVX EA QVA POPVLIS DANT PETRI
FESTA CATENE : HIS TE : DE NEBVL
TVLIT AD LOCA LVCIS AMENE :

55

† hic tua rogeri dux quondã
tempore patris : foſſa tenet tu
mulꝰ : tumulo contermina patri :
vndecies centum decies . vi . bis annos :
magis anno : migras poſt xp̃m
natum ſub herode tyranno
† iungeris hic frĩ princeps henri
ce ſepultus : quam tibi iunxit
amor eadẽq; modeſtia cultus :
mille . decem decies . decies . vij .
datus annus : te tollit . poſtquã
carnem pius induit agnus :
† det requiem natis et matri
rex pietatis : teq; beet . fatis .
rex vnica ſpes tribulatis :
rex cui larga datis . manus .
erogat omnia gratis : rebus
honeſtatis rex par . W . beatis :

Inibi in oppoſito ſacello, in pila marmorea

56

HIC . CONDITA . SVNT . VISCERA
S . LVDOVICI . IX . REGIS . FRAN

In medio eiuſdem ſacelli, in vrna cum porticu marmorea lapillis aureis diſcoloribuſq; vermiculata in vicino porphyritico ſepulcro Guilhelmus I. Malus, Boni pater cum Margarita vxore ſine tituli honore conditur

57

Giuilelmo. II. cognomento. bono. regi. siciliae. qui . vixit. annos. xxxvI
templum. hoc . virgini. dei. genitrici. ſtatuit
coenobium. illi. coniunctum. extruxit
magnificentiſſimis. donis. et vectigalibus. ditauit
montem. regalem. a. lucio III. pont. max . metropolim . conſtituendam . iuuauit
siciliam . tributis . leuauit . pacis . et . iuſticie . cultor . fuit
vt . iuſtiſſima . ſic . ex . ſententia . ſemper . bella . confecit
ſanctam . ſedem . apoſtolicam . contra . eius. hoſtes. omni. ope. et. conſilio. iuuit
obijt . anno . ſalutis ∞cxxxix
don . ludouicus. de. torres. archiepiſcopus. ne. tantus. rex. ſine. honore. iaceret
principi . optimo. et. religioſiſſimo. p . anno . iubilei . ∞. D. LXXV

PANHORMVS

In Baſilica. in ſiniſtro templi latere

In Mauſoleo Porphyritico, cum porticu marmorea inſititijs teſſellis inauratis, rubentibus, viridibuſque, & nigris variegata

58

SI FASTVS HOMINES, SI REGNA, ET STEMMATA LVDVNT,
NON LEGVM ET RECTI SIC NORMA ROGERIVS ISTIS
EST LVSVS REBVS COMITE A COGNOMINE NATVS
VIRTVTVM SIC SPLENDOR SITVS EST DIADEMAQ REGVM

VIX. AN. 59. REGNA 23. OBIIT. 1149

In Porphyrite, cum ſenis columnis & tegmine arcuato porticus inſtar

59 IMPERIO ADIECIT SICVLOS HENRICVS VTROSQ
SEXTVS, SVEVORVM CANDIDA PROGENIES.
QVI MONACHAM SACRIS VXOREM DVXIT AB ARIS
PONTIFICIS SCRIPTIS, HIC TVMVLATVS INEST.

IMP. AN. 7. MEN. 5. OBIIT MESSANÆ
1198

60 *In vrna marmorea antiqua, cui venatio inſculpta*

OBIIT. CATANIE. MCCXXII.	† SICANIE. REGINA FVI CONSTANTIA CONIVNX AVGVSTA. HIC. HABITO. NVNC. FEDERICE. TVA

In ſarcophago porphyritico omnium pulcerrimo, leonibus ſuffulto. cum eiuſdem marmoris porticu. In operculi parte anteriori in medio Diua Mater cum filio adſidente, vtrinq; Euangeliſtæ ſub ſuetis ſymbolis ſimulacrum. in poſteriori, ſeu dorſo Seruator cum libro. vtrinq; item Euangeliſta. 61

CÆSARIS HENRICI LATET HIC CONSTANTIA CONIVX.
VNDENO LVSTRO HAC PLATEA RVGOSA SACERDOS.
FACTA DEDIT PARTV FRIDERICVM AVGVSTA SECVNDV3
PRO MERITIS SACRATA TENET SIC OSSA PANHORMVS.

VIX. AN. LXI. OBIIT. MCCIIII.

In vrna marmorea, cui Guilhelmus Randacienſium Dux pallio amictus oblongo, qualis eſt cænobitarum, inciſus inſignibus adpoſitis

62

† DVX: GVILIELMVS: ERAT: REGIS GENITVS: FRIDERICI
QVI: IACET: HIC: PRO: QVO: XPM: ROGETIS: AMICI

In ſarcophago porphyritico cum porticu candida marmorea cruſtulis in modum prioris vermiculata

63

QVI MARE, QVI TERRAS, POPVLOS ET REGNA SVBEGIT
CAESAREVM FREGIT SVBITO MORS IMPROBA NOMEN
SIC IACET VT CERNIS FRIDERICVS IN ORBE SECVDVS
NVNC LAPIS HIC TOTVS CVI MVNDVS PARVIT, ARCET.

VIX.AN.57.IMP.33.REGNI HIERVSALEM.28.ET REGNI SICILIÆ.51
OBIIT ANNO DOMINI. M. CC. L.

Ad gradus aræ maioris

64 † OCTAVO. DIE INTRANTIS MSIS APL'. COMES
LICII. GOSFRID'. EX HOC. TRASIIT. SCL'O ANNO.
DNI. NR. IHV. X. CVRRETE. M. CLXX. IIII. IDIC. V. II

In dextro latere

In vrna marmorea

65 † *Condidit . actoris . domus . hec . ſub . marmore . corpus*
ne . sit . Gualterio . funditus . orba . ſuo

In limbo operculi

†*Hic.iacet.antiſtes.Gualterius.auctor.ouilis:xpiſte.tui.factus.quod.fuit.ante.cinis*

† *Virginis. exemplo. maiorem. tumbula. templo*
claudit. Gualterij. dum. fouet. oſſa. pij

In limbo arcæ

. . . *annis.de.mille.ducentis.cum.claudit.tantum.tam.breuis.vrna.virum*

In arca antiqua, in cuius medio ſtemma viri circulo incluſum a binis Genijs in aere pendentibus tenetur. infra duo Meduſæ capita, adhoc Cerere vel Flora, iuxta alterum Symetho, vel alio flumine recumbente. in angulis Apollo & Daphnis

66 *Vgo preſul primus. ſʒ. chriſtinam exaltauit*

In vrna ſtriata vndeſa

67 † annis. millis. decurſis. atq; trecentis.
virginis. vndenis. poſt. tpā. parturiētis.
ſanguine. ceſareo. mitis. pius. antiochens.
panormita. iacet. hic. preſul. barthus:

In conſimili vrna, vnde epigramma 194. pag. 37. exhibuimus

68 †. franciſcus . pſul. hic. de. mundo
iacet exul. ſ. effectus. regni.
conciuis. regis. eterni ſ. cognom
cuius. antiochenus. et. huiꝰ
eſt. ortus. talis. qualis ſtirps. im
perialis

†. cū. ſibi. millenos. ann.
dederitq; . trecenos
et. natus. cētinos . xps
de . virgine . denos
ſtrenuus . antiſtes . fran
ciſcus . in . orbe . ſerenus
impij. cinis . hic . clauditur
antiochenus

In limbo operculi

69 hec . eſt . requies . ciuis . noſtri . ac . preſulis diuiſconti

In capſa marmorea

70 † pontificū. norma. virtu
.tū. regula. forma.
.morū. fons. amnes. veri
fuit. iſte. iohes
.preſul. qui. ſedis. honor
.extitit. huius. et. ediꝰ
.in. cunctis. gratus. vrſina
.ſtirpe. creatus:
.cuiꝰ. in. hac. foſſa. recubāt
.finaliter. oſſa.

In vrna inſtriata. Triplex punctum cum nimis incommode apponeretur. in eius vicem duplex ſortiti ſumus

71
anno: milleno: nec: nō: currēte: treceno
et: quarto: nēpe: tēcia: diciō: fluente
decēbris : mēſe: luciaq : die: veniēte
defūctus : xpe : fuit : archiepis : iſte

huc: exaltār : tria: nobilitas : releuarū
et: morum: vita: ticlū: doctrina: pita, le
cui: ds: q: tolle: dedit: ortū: patia: col
regēs: cōr: ſtirps: ē: vbi: prima: ſuor:

In vrna ferali antiqua cum ſacrificic Veneris. Spectantur ibi inprimis volumina vetera

✠ morte. tua. canon. leges. et. iura. quiritum.
72 occubuere. iacent. hoc. tumulata. loco.
tu . nicolaus. eras. tudiſco . ſanguine. natus.
panormi . antiſtes . et . cathanienſis : eras. † obijt
eugenio . et . baſila . diſcordi . pace . ruebat . m.cccc
noſtra . fides . ſteterat . te . duce . concilium. xxxxv
nominis . et . tituli . cumulos . et . laudis . adeptus.
vnde . tuum . texit . rubra . thiara . caput.

In vrna 68 *requies vbertini de marinis preſulis panormite*

In vrna antiqua cum ſignis ſub ara D. Carolo Borromæo dicata

73

In hac . tumba
iacet . coſmas . ve
nerabil . archi . . .
epſ . africanus
anno . dnce . inca
rnationis . m c1x
indictione . nona .
m . ſeptemb . die
x

Reliquas iuniores Archiepiſcoporum memorias reliqui Inl-V. Vinc. Laſarinæ & Vintimillia, Aſpri-Montis baroni cuncta nouitia marmora suo digna publicaturo. mihi extero homini ſufficiat ea hic produxiſſe, quæ priuatæ delectationis officio, & apud Germanos noſtros demum exhibitura, primitùs comportaui. nec etiam conueniret ciuis ſtudia anteuertere

In maiori & vetuſtiori vrbis campana, quæ ut puriori ſono, ita certiori vocabulo ab alijs diſtincta. nullo niſi Regio, Archiepiſcopiq; funere mouenda. Incolis Guzza
74 *nominatur. Carolo Vintimillia curante, non ſine periculo exſcripta*

anno ab incarnatione milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto indictionoe decimâquar ta fuſa panhormi rogerius sicilie italieque rex magni comitis rogerii filius me dextra bionis fundi ac diue marie dicari iuſſit

Supra D. Mariā Incoronatā. Petro genuſlexo, adſedente Archiepiſcopo corona inponitur.
75 *Conſtantiæ ſedenti ab aſſurgente datur.*
Filia Manfredi regis Conſtantia Petro
hic ſua conſorti regia ſceptra dedit

In lapide
76
HIC REGI CORONA DATVR

E regione portæ maioris Baſilicæ. in marmore parieti adfixo

Carolus armipotẽs quitus cum victor adeſſet
77 *a Libya. dat iô Cæſar ter læta Panhormus*
ſtāt turres aurati arcus, proceresq; vocãtur
auguſtum ad ſolium. ſpectãt poſt munera ludos
ille ſacro hoc tantum templo de more vetuſto
iurauit patrias leges. et iura Sicanis.
die XII Septẽbris VIIII ĩnd . M. D. XXXV

In æde ſacra D. Cataldi

78 *† egregi comitis ſilueſtri nata matildis*
nata die martis martis adempta die
viuens ter ternos habuit menſes . obijtq
hec annis dñi centum vndecies ſemel vno
et decies ſenis hac requieſcit humo

78 *In pauimento D. Mariæ Marturanæ*

✠ ΑΙΦΝΙΔΙωC ΑΡΠΥΙΑ ΧΑΛΕΠΗ ΠΟΤΜΟΥ: ΑωΡΟΝ ΑΦΗΠΙΑ. . .
ωΔΕΙΝΟΥ ΠΑΘΟΥC: ΚΑΝ ΤΟΥ ΘΑCΤΝΟ ΚΡΥΨΕΝ ωC ΝΕΦΕΙ
ΛΙΘω: ΤΟΝ ΕΝ ΓΥΝΑΙΞΙ ΛΑΜΠΡΟΝ ΑΛΛΟΝ ΦωCΦΟΡΟΝ:
ΤΗΝ ΜΑΛΛΟΝ ΑCΤΡΑΦΑCΑΝ ΑΝΘΡΑΚΟC ΛΙΘΟΥ: ΤΗΝ ΚΑ
ΤΑ ΚοCΜΟΝ ΑΡΕΤωΝ ΤΑΙC ΙΔΕΑΙC: ΤοΝ ΕΥΓΕΝΟΥC ΟΡ
ΠΗΚΑ ΑΕΝΔΡΟΥ ΚΑΙ ΚΛΑΔΟΝ: ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ ΖΗCΑCΑΝ
ΕΡΗΝΗΝ ΒΙΟΝ: ΗΝ ΓΑΜΕΙΤΗΝ ΕCΧΗΚΕ ΠΑΜΦΑΕCΤΑΤΗΝ:
ΓΕωΡΓΙΟC ΦΡΟΝΗCΙC ΑΚΡΑ ΚΑΙ ΓΕΡΑC: ΑΡΧωΝΤΙΚωΝ ΤΡΑΤΟC ΑΡ
ΧωΝ ΤΑΓΜΑΤωΝ: ΗΠΡΑΕωΝ ωΚΗCΕ ΓΗΝ ωC ΕΙΡΗΝΗ ✝

Latinitate donauit cum ſequenti Marianus Valguarnera

Repente Harpyia aſpera fati intempeſtiuam abſtulit
laborioſo morbo, et hic occuluit tanquam nube
lapide, in mulieribus ſplendentem alium Phoſphorum,
magis reſplendentem carbunculo lapide per
orbem virtutum ideis, nobilis
germen arboris et ramum pacificum, quae vixit
in pace vitam, quam vxorem habuit illuſtriſſimam
Georgius ſapientia et apex ducum ſupremus,
Imperator exercituum mitium habitat terram in pace

79 *Supra portam S. Petri de Balnearijs*

✝ ΕΤΕΛΕΙωΘΗ ΟΠΑΝ CΕΒΑCΤΟC ΝΑΟC ΤωΝ ΑΓΙωΝ ΚΑΙ ΠΑΝΕΥΦΗΜωΝ ✝
ΑΠΟCΤΟΛωΝ ΠΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΛΟΥ ΕΝ ΗΜΕΡΑΙC ΤΟΥ ΠΑΜΠΡΟΤΑΤΟΥ Ο
ΔΟΥΚΟC ΡΟΥΜΒΕΡΤΟΥ ΚΑΙ CΙΚΕΛΙΑΙ ΤΑC ΤΗC ΑΛΤΟΥ CΥΝΕΥΝΟΥ ΔΙΕ
ΞΟΔΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΥΙΟΥ ΛΕΟΝΤΟC ΠΑΡΑΘΑΛΑCCΙ ΤΟΔ ΠΑΝΟΡΜΟΥ ΚΑΙ
ΔΙΕΠΙΔΡΟΜΗC ΚΑΙ ΠΑΡΑCΤΑC ΕωC ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΤΟΥ ΕΝ ΤΟΥ ΠΡΕCΒΥ
✝ ΚΤΗ ΤΑΒΟΥ ΛΑΡΙΟΥ ✝ ΕΝΕΤΕΙ ϚΦΠΘ ΙΝΘΙΚΤΙωΝΟC ΔΕΥΞΑC ΘΕΑΥΤω ΔΤ ✝

Expletum fuit adorandum templum Sanctorum ac omni laude digniſſimorum
Apoſtolorum Petri & Pauli in diebus præcellentiſſimi
Ducis Roberti & Siceliae eius vxoris,
inpenſa Nicolai Leonis filij curatoris oræ maritimæ Panhormitanæ et
ſollicitudine et cura Nicolai ſimplicis Presbyteri
et Tabellarij. anno mundi 6589 Indictione quinta. orate pro eo

80
In palatio Regio, ad D. Petrum, elaboratiſsimi, vermiculato emblemate, operis, porphyritico marmore, aliiſq; ſacris ornatibus inluſtre auguſtumque ſacellum

✝ *Hoc: op: horologij: pcepit: fieri: dñs: et magnificus: rex: rogerius:*
añn: incarnationis: dñice: ciɔ: c: xlij: mr: idic: v: āni: vrcei⁹: xiij: felicit

Ex ſchedis Alph. Roisij. olim in S. Philippo domo Profeſſa Soc. IESV cum verſione noua apud eoſdem nata

81

Τὴν εὐτυχῶς τεκοῦσαν ἄνδρα γεννάδα
Γεώργιον πρότιστον ἀρχόντων ὅλων
σεμνὴν, μοναχὴν εὐσεβῆ θεοδούλην
ὁ λίθος οὗτος συγκαλύπτει τῷ τάφῳ.
Θανοῦσαν ἐν γήραϊ τῷ βαδυτάτῳ.
ὁ δ' ἰαννουάριος εἶχεν ἡμέραν
τὴν ἐσχατὴν τε καὶ τελευταίαν μόνιν
ἰνδικτιὼν δ' ὑπῆρχεν ἡ τρίτη τότε
ἔτους διιππεύοντος ἀκρι βεσάτως
παραδραμμοῦσις χιλιάδων ἑξάδος,
ἐτῶν σὺν αὐτοῖς ἑξακοσίων ὅλων
τεσσεραχοστῷ σὺν ὀγδοάδι πάλιν.
καὶ χοῦν μὲν αὐτῆς ἐνθάδε κρυπτάφος,
ἣν δὲ ψυχὴν φέρουσιν ἀγγέλων χέρες
νύμφην ἄμωμον ἁγίαν τῷ δεσπότῃ
τῷ νυμφαγωγῷ καὶ καταρῷ νυμφίῳ
καὶ νῦν χορεύσει νυμφικῶς ἐσταλμένη
τῶν ἀρετῶν τὸν πέπλον ἠμφιεσμένη.
καὶ τοῖς καλλοῖς ἅπασιν ὡραϊσμένη
καὶ τῶν θεϊκῶν ἀκτίνων πεπλησμένη
ὡς δ' εὐπρόσιτος πρέσβις ὑπὲρ τῶν τέκνων
αἱ τὰς προσάγει τῷ θεῷ παῤῥησίᾳ

Felicem matrem hominis generoſi
Georgij primi inter ceteros principes
caſtam, ſolitariam, piam, Dei ancillam
lapis hic contegit in hoc tumulo.
quæ obijt in ſenectute profunda.
Ianuarius vero habebat diem
vltimum, & extremam menſis,
indictio autem tunc erat tertia,
anni accuratiſſime percurrentis,
cum tranſijſſent ſex annorum millia,
& cum ipſis eſſent ſexcentum anni,
et quarto cum octo etiam.
et puluerem quidē huius tumulus tegit,
verū animam habent angelorū manus,
ſponſam perfectam ſanctam domino,
ſponſam ducenti, et puro ſponſo,
et nunc choros agit, vt ſponſæ, ſuccincta
induta virtutum peplum.
et omnibus pulcris rebus decorata,
et diuinorum radiorum plena,
vt legata quæ facilē habet acceſſum filijs
preces fundit Deo confidens

THERMAE

Ad Pretorium

82 ✠ ΕΝ ΗΜΕΡΑΙϹ ΡΟΓΕΡΙΟΥ ΑΥΓ . . . .
In diebus Rogerij Auguſti . . . .

PACTAE

In æde maiori S. Bartholomæi

83
† HIC IACET . CORPVS NOBILIS DNE . ANDI
LASIE . REGINE . MATRIS . SERENISSIMI . DNI . RO
GERII . PRIMI . REGIS . SICILIE . CVIVS ANIMA
PER MIAM DEI . REQVIESCAT . IN . PACE . AMEN
M C X V I I I

N CA-

CASTRVM.BONVM

Ad S.Franciſci. miſit Fran.Vintimillij Comes,Hieracij Marchio;& Caſtri-Boni Princeps,ex Normanna Siciliæ olim regnatrice gente per Serlonem Rogerij Comitis Fr. deſcendens.

84 HIC SITVS EST IOANNES VINTIMILLIORVM COMES
HIERACENSIVM PRIMVS MARCHIO
NONVM AGENS ANNVM VITRICVM EIVSQVE PRÆSIDIVM EX BONORVM SVORVM POSSESSIONE IN QVAM TVTORIA AVCTORITATE DOLO MALO INVASERAT PAVCORVM COMITATV DEIECIT PROPVLITQ.

IN SICILIA NONDVM XIIII. ÆTATIS ANNVM PRÆTERGRESSVS CVM MARTINVS REX MVNITISSIMARVM CIVITATVM OPTIMATVMQ.PLVRIVM DEFECTIONE PREMERETVR,PRINCEPS IPSE TVENDÆ REGIÆ MAIESTATIS EORVM FVRORI RESTITIT PROGRESSVSQ REFRENAVIT.

XXIIII. ANN. AGENS CVM IN SARDINIAM CVM MARTINO REGE MARTINI FIL. TRAIECISSET IMPERIO IN EXERCITV REGIO SIBI DELATO ET VIVO ET MORTVO REGI SVO OPERAM DEDIT REBELLESQVE OMNIA EVERTERE AC DIRIPERE CVPIENTES DELEVIT REGNVMQVE PACAVIT.

ALFONSVM V IN NEAPOLITANO BELLO SEQVVTVS SFORTIAM COTONIOLAM AD FLVMEN CLANIVM DISIECTIS EIVS COPIIS FVGAVIT. POST MARITIMAM CLADEM A REGE ACCEPTAM SEMEL ATQVE ITERVM IACOBVM CAVDOLAM REGINAM ISABELLAM EIVS EQVITATV FVNDITVS DELETO ET PATRIARCHAM AQVILEIENSEM AB OBSIDIONE CAPVAE ARCVIT. PLVRIBVSQ CIVITATIBVS CAPTIS CAPVA DEFENSA SOLVS IN MAXIMIS ANGVSTIIS REGNVM REGI MAIESTATEMQ CONSERVAVIT

RENATVM ANDEGAVENSEM AB OPPVGNATIONE NEAPOLTANAE VRBIS AD QVAM PARATISSIMIS COPIIS CONTENDEBAT AVERTIT TERRVITQ. IN PROELIO AD TROIAM COMMISSO ALFONSO DEXTRVM CORNV IN ACIE OCCVPANTE IPSO LEVVM TENENTE COMMVNICATAQ SECVM REGIA GLORIA NON MINIMAM VICTORIAE PARTEM EIVS VIRTVS SIBI VENDICAVIT.

VEXILLIFER S. ECCLESIAE NON SEMEL DIVERSIS TEMPORIBVS CREATVS FRANCISCVM SFORTIAM ET IACOBVM PICCININVM ALIOSQ DVCES FORTISSIMOS VIRTVTE ET SCIENTIA REI MILITARIS SVPERAVIT SAEPIVSQ FVSIS AC PROFLIGATIS EORVM COPIIS VIRIBVS FRACTIS AFFLICTAS FORTVNAS OPESQ. PONTIFICVM ROM. SVBLEVAVIT AGRVM PICENVM CIVITATESQ PLVRES IIS RESTITVIT LIBERTATEMQ ECCLESIAE ROM. AC DIGNITATEM TVTATVS EST

ITERVM IN SICILIA SIRACVSANAE CIVITATIS MOTVS FORTITER CONSIDERATE SAPIENTERQ SEDAVIT PAVCORVMQ FACTIONIS PRINCIPVM SVPPLICIO NOBILISSIMAE CIVITATIS TOTIVSQ FERE REGNI PERNICIEM AVERTIT

IN ORIENTE INSTRVCTISSIMO TVRCARVM IMPERATORIS EXERCITV CAROLVM PRINCIPEM ACARNANIAE GENERVM SVVM AVITO AC PATRIO PRINCIPATV SPOLIARE CONTENDENTIS PAVCIS COHORTIBVS PLVRIBVS PROELIIS DISSIPATO AC DELETO EIVS IMPERATORIS CONATVS REPRESSIT CAROLVM PROPE PERDITVM IN PRISTINVM STATVM DIGNITATIS CONFIRMAVIT EREXITQ.

IN AFRICA EIVS OPERA VIRTVTE CONSILIO ALFONSVS VSVS AD GERBINORVM PONTEM REGE MAVRORVM BOPHERIO TVRPISSIME PVLSO INNVMERABILES PENE EIVS COPIAS PROFLIGAVIT ADITVMQ AD ILLIVS REGNVM PATEFECIT

REGNVM SICILIENSE IN QVO ETIAM MAGNI ADMRATVS MVNVS AMPLISSIMVM GESSIT REGNVMQ NEAPOLITANVM PRO REGIA DIGNITATE REXIT GVBERNAVITQ.

LX. CVM HOSTE CONFLIXIT TOTIDEMQ VICTORIAS REPORTAVIT.

QVAE OMNIA SALVA ATQ. INTEGRA SVORVM REGVM MAIESTATE EORVMQ. SOCIIS ATQ. AMICIS INTEGRIS SCIENTIA VIRTVTE AVCTORITATE FELICITTER ADMINISTRAVIT GESSITQ. SVIS OPIBVS PATRIMONIOQ. PLVRIBVS OPPIDIS SVIS DEEVENDITIS REGIOS EXERCITVS IN BELLORVM ANGVSTIIS SVSTENTAVIT

VIX. ANN. XCI.

MELITA. INSVLA
CIVITAS. NOVA. VALLETTA

In templi maioris Conuentualis, vt vocant, ſubterraneo S. Crucifixi ſacello, ſepulcro Magnorum Magiſtrorum. titulum fecit Oliuerius Starquei Britannus, Locumtenens di Turcopliero

D. O. M. S

85 ILLE ASIÆ LIBYÆQ PAVOR TVTELAQ QVONDAM
EVROPÆ EDOMITIS SACRA PER ARMA GETIS
PRIMVS IN HAC ALMA QVAM CONDIDIT VRBE SEPVLTVS
VALLETTA ÆTERNO DIGNVS HONORE IACET

Tantam tanti viri memoriam tantumq; Hieroſolimitano militi virtutis ſtimulum (prius humi iacentem F. Ludouicus de Mailloc Sacquen ville et F. Io de Soubiron Arifat in eminentio-(rem hanc lucem erexere

anno Dñi M D X C I

In vaſto illo tormento aneo militari e Germania miſſo a Sereniſsimo Cattorum Principe Ludouico. Exſcripſit Nobiliſsimus, & Clariſsimus Hieroſo-lymit. militia Eques Pet. Franciſcus Pecchius Gheringhellus Mediolanenſis Triremium Curator.

86 *Cattorum Princeps peragrans Ludouicus amœna*
Galliæ et Hiſpani Regna opulenta ſoli
venerat in Meliten pelago ſuſceptus honore
magno permagnis obrutus ac meritis.
Per mare Sicilia viſa Italiæq; per arua
in patriam vt rediit ſaluus, & incolumis
molem hanc belligeram Melitenſi equitum ordini vt eſſet
grati animi ſignum firmæ et amicitiæ.
Gieſſide de Caſtro donatum miſit acerbe
ſentiat hanc hoſtis fac pie Chriſte tuus.
Actum anno Chriſti
M. DCXIX

RELIQVAE ANTIQVAE TABVLAE
tardius innotuere & recentius erutæ

MESSANAE. Apud Fran. Reitanum equeſtris ordinis virum, Inquiſitionis Capitaneum & iam olim Regni Protonotarium. Vaſa fictilia eruta Agrigenti.

1

2

Reperta in vito Iſmerti, vbi & ſeruatur apud Io. Iſmerti Iureconſultum. viſitur in marmore inſignis ſculptura dolentis feminæ, quæ ne læderetur, alijs quatuor clauis lapidi affixa abſcondebatur.

3

Apud Petrum Stagnum Equitem

ΠΙΔΟΣΣΑ ΠΑΡΩΝΟΣ
ΤΟΥ. ΕΠΙΑΝΑΚΤΟΣ
Pidoſſa Paronis vxor
Epianacti F.

4 ΛΟ ΛΥ . . .
ΝΙΔΙΑΣ ΝΒ ΙΓ .
ΚΕ ;ΑΕΜΠ .

Apud Authorem. In vico Porcorum, domi Laur. de Gregorio Senatoris patricij, & rei ſerica Cos. In ſilice, opuſculum rariſſimum, inuentum ad caſtrum Acis. humaniſſime oblatum ab Archangelo Lombardo monacho Caſsinenſi.

Ibidem in fictili perparuulo ſepulcro. a tergo litera impreſſa. incluſa erant tres minuta pila bene olentes, vnam ſeruo. repertum Regij prope portam S. Philippi ingenti marmore tectum. conceſsit Io. Angelus Spagnolius Archidiaconus

5.

6.

ΚΟΡΝ
ΗΛΙΟΤ
Μ

Corn elij monumentum vel mater

7. *Ibidem. magna antiquitatis fragmentum. Memoria ergo reliqui Caſari Piſci Equiti prudentiſſimo*

ΑΥΤΟϹ ΕΧει
ΠΟΘΗϹΕΝ ΚΑΙ . . .
ΤΕΥΞΕ ΑΥΓΡΟΙϹΜ . . .
ΜΑΤΑ ΜΥΡΟΜΕΝϹ . .
ΟΥ ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΚΟϹΜΕΙ
ΠΕΡΙΚΕΙΜΕΝΟΝ ΟΥΝΟ
ΜΑ ΤΥΜΒΟΥϹ. ΟΥ ΚΑΥΚΥϹ
Ε ΘΗΜΕΙΝ ΚΑΝΦΘΙ
ΜΕΝΟΙϹΙΝ ΕΡΩϹ

Ipſe habet deſiderauit & præbuit

non pulcrum ornat circumiacens nomen tumulos non dulcis eſt nobis, licet mortuis viuit amor

In gemma. manus inſculpta porrigens lituum.

8. ΜΝΗΜΩΝ
ΕΛΕ
Memor accipe

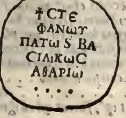
Ad S. Nicolai veteris archiepiſcopalis ædis valuas. in marmore. detrita calce, primo innotuit Fran. de Gregorio, permagna ſpei illuſtri adoleſcenti.

10.

9
IDIE KAI
IVNIARVM
ONETERT

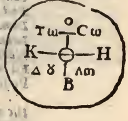
D · M
M. AEMILIVS
FELICIANVS
SCRIBA. PVB.
FIDELISSIMVS
V. A. XLIII
NONIA.ZOSIMA
MARITO. B. M.

In Muſæo Archangeli Lombardi Decani Caſsinenſis. In plumbo cretato. Hoc & Regij Iulij in S. Nicolao de Calomizo, in baſe legi

11

Exaduerſo

O

Ibidem.
In lucerna figulina

12. C.IVNDO AC

Ibid. in fundo fictilis vaſis

11.

IVCVI
CALD

CATANAE. Eruta in S. Spiritu. attulit Laur. Archangelus I. C. Catanenſis miſſam ab ipſa Ciuitate

14. ΤΩΝ . . .
ΕΤΗ. Θ . .
ΤΕΛΕΥΤΙΑ . . .
ΕΖΗΣΕΝΟΣ . . .
Τ. ΡΝΙΛΟΣΕΠ . .
ΤΗΠΡΔ. ς. ΚΑ . . .

SYRACVSIS inuenta in feudo Carancino, in vinea SOC. IES. Ex vltimis literis Vinc. Mirabellæ, quas confeſtim tanti viri obitus vniuerſa Siciliâ ingemendus ſubſecutus eſt

15. M. L. V S
SILVAN
VIX. ANN

RECENTIORES

MESSANAE. In vico Balſamorum, prius Seraſinorum, apud Ioſephum de Balſamo Baronem Cattafi, prædijs in S. Maria de Milis. Literis fugientibus.

16. ... CΗCΠΑΝΥΜΗΤΟΥΔΕΔΕΙΜΑΤΟΔΩ .... ΟCΗC
.. ΥΑΓΟΥC ΠΡΟΥΧΟΝΤΑΜΑΘΟΙCΤΩΧΡΟΝΩ. ΕΚΒΑ
.. ΟΡΩΝΔΕΓΝΙΕ ΡΙCΤΕΝΙC ΝΟCΤΟΥΤΟ ΤΙΝΚΛΗCΙΝΑΗ
.. ΙΩΝΙΟC. ΚΑΛΩC ΤΟΙ..CΙΖΕΟΝΤΑΙ.ΤΟΥΔΗΚΑΙΟΔΗ
.. ΠΡΟΘΥΜΙΑ ΕΥ ΠΡΕΠΕΙΑ ... Ι. ΤΟΝ ΓΕΝΕ
.. CΘΑΙΘΕΛΟΝΤΟΥ Ι. ... .. ΤΟΝCΠΟΥΔΑ
.. ΖΟΝΚΟCΜΗCΟΝ .. ΙC ... ΑΓΟΝΓΑ ΕΞΧΙΛΙΑC
... ΟΝ. CΥΝ ΕΞΑΚΟC ΙΟΙC . . ΓΕΠΕΜΠΤΗC ΔΕ
.. CΤΟΥ ΤΟΙC ΕΠΤΑ ΙΝΔΙΚΤΟΥ ΔΕΚ

Templo maiori in exequijs Corradi Regis igne hauſto, cum in publico funere doloris magnitudinem innumeris facibus teſtarentur, hæc poſt frontes ſedium veterum chori inſcripſere. Ex ſchedis manu exaratis Magni Maurolyci, quas dedit Fran. Reitanus Eques & Inquiſitionis Meſſanæ Præfectus.

17. Principiū ſedis tenet Archidiacon⁹ huius,
Splendet in eccleſia decus ac honor vndiq; cui⁹.
Proxima, quæ pariter ſūt, alta ſedilia præbēt
Canonicis ſtallū. Sic etiam pares quia debēt
Poſt hos ſuccedit chor⁹ amplus pſbyteror,
Dum dextri lateris ſequitur hos Canonicorum.
In cuius capite locus eſt, quo plus decoretur,
Nāq; decus fratrū de iure Decan⁹ habetur.
Eſt hinc Cantoris ſedes, qui cantica vere
Perſonat Eccleſiæ domino . . . .
. . . . renouatū
Hic aſſurgit op⁹, fuerat qd ab igne crematū.

Nam

Nam verbi domini poſt Carnē fluxerat ætas
Annorum mille, quæ p̄ ſua tēmp̄a metas
Attigerat lapſis annis poſt inde ducētis.
Quinquaginta nouē, cū caſu p̄uenientis
Ignis in eccleſiam, ſedes tectiq; decorem
Atq; colūnarum deſtruxit flāma priorē.

Raphael Volaterranus, Pet. Appianus principes veterum Inſcriptionum editores, Io. Cuſpinianus, Carolus Sigonius, And. Theuedus, Iac. Durantius Caſellius, Th. Fazellus Siculus, Steph. Vinandus Pighius rerū antiquarū ſcriptores, Io. Bolognetus primus primo loco Meſſana Antaceſſor, Ludouicus de Caſanate Hiſpanus, Marius Giurba Reg. Cons. Collegij Meſſ Prior, & feudorum interpres Ordinarius, Octauius Gloritius Tropienſis, Io. Bapt. Caſtellus M.R.C. Iudex & Cons. Regius, Fran. Antonius Coſta Strategi Meſſanæ Locum-tenens, illuſtres Iureconſulti, & complures alij hæc Senatusconſulta pro vetuſtis monumētis in ſuis ſcriptis agnouere, ſacra regum ſententia & apices euaneſcentia ex ſuſpicione poſtuma exemere. Ego qui cuncta hucuſque literata ſaxa Sicula, quæ temporū, bellorū, marmorariorum impetus, iniurias, audacias euaſerant, produxerim, indignum cenſui ex claſſe mearum ea exauctorare. Senectutis illa venit & Actuariorū toties iterata exſcriptione cum ita vitiata, interpolata, alieniſque incruſtata, vt omnem ſuæ vetuſtatis imaginem exuerint, in vſque priſcus loquendi ritus obliteratus ſit, Ianus Gruterus primus & vnicus ex Tranſalpinis ab illis diuertendo inter ſpuria damnauit. ſed quæ nec æri, nec marmori inciſa facile ita exareſcere valuere. Nos qui & lapidibus, quos paſſim per Italiam ſpectauimus, idem accidiſſe mærebamus. Notariorum proprium, nec hodie natum morem hic crediinus. Adea animaduertere ob breue tempus, & quod pronuper id docte prǣſtiterit L. Porcius Calbetus in φυλακτήριω pro Mamert. immunitatibus, ſuperſedi. Probe & ſincere ex membranis, quæ in Vrbis ærario ſeruantur, excerpſi, etiam exſcriptorum mendis admiſſis, tantum inſolitas typographis notas foras ieci.

S. P. Q. R.

APPIO CLAVDIO QVINTOQ FABIO CONSVLIB, ALTERO MESSANAM SICILIE CIVITATEM CLASSE PROFECTO RESERANTE PERCEPIT, HYERONEM SIRACVSANORVM REGEM PENORQ. COPIAS HYERONI CONIVNCTAS TAM CELERITER SVPERATAS VT APPIVM CLAVDIVM CONSVLEM AD HANC REM GERENDAM POTIVS CIVITAS SVE VIRTVTIS ADMIRATOREM, QVAM BELLI SVSIPERET ADIVTOREM, NAM HYERO REX PENIQ. VRBIS NON TAM MVLTITVDINE QVAM ANIMOSA NOBILITATE PROPVLSI, VICTOS QVAM SE DIDICERE CONGRESSOS, QVI ANTE CONSVLIS ADVENTVM VLTRA LEONTINVM PROFVGI, PACEM EXPOSCENTES, ROMANOR. GLORIA, MESSANENSIVM NOBILITATE, PROPRIAQ MVLTA, DVCENTA TALENTA HERARIO SOLVENDO SVPPLICES INPETRARVNT, OB QVOD STATVIT VRBEM IPSAM TITVLO NOBILITATIS EXTOLLI, ALIISQ PROVINCIE CIVITATIB SACERDOTES EIVSQ CIVES ROMANOR. HONORE SICILIE, CAPVT ILLIC FVNGI POTESTATE ROMANA, LAPIDES EIVS A LEONTINIO VSQ PATHAS EXTENDI, NAM ID SPACIVM CETERIS DEFICIENTIB. ROMANE DICIONI SERVAVIT, CIROGRAFVM HOC FASTIS ROMANIS ADIVNCTVM LAVDEM CIVITATIS OSTENTANS, ASCRIBI, ROMANAMQ GRATITVDINEM MERITO RESPONDERE. APPROBATVM EST PRESENS DECRETVM PATRVM A GN. CALATHIO PLEBI TRIBVNO POST VRBEM CONDITAM ANNO QVATRINGENTESIMO OCTVAGESIMO TERCIO, REMPVBLICAM PRIMO BELLO PVNICO CONTVRBANTE.

S. P. Q. R.

SERVIO FVLVIO FLACCO, P. CALPVRNIO PISONE CONSVLIB, VRBEM MESSANAM A PROVINCIE COLONIE TRIBVTI, CVIVSLIBETQ. VECTIGALIS, FIXI MOBILISQ. PONDERE PER OMNIA SECVLA LIBERAVIT, QVA DVM SICILIAM GRAVE, FORMIDABILEQ. BELLVM SERVILE, MVLTITVDINE ASPIRANTIVM COPIAR. POTENCIEQ. MAGNITVDINE SVBIVGASSET, QVOD PRIVS ROMANOS PRETORES DISPERSERAT, CONSVLES. QVOQ. TERRVERAT SERVOS MESSANA SAGACITER HABITOS PACE MATVRE FRENATOS, QVINTO P. CALPVRNIO CONSVLI RESIGNANDO. LVEM SICVLIS, R. P. STIMVLOS, ET A SE FVTVRVM CONPAR. ABSTVLIT MONVMENTVM, VTQVE SE VILI SERVITVTE SVRRIPVIT, PRECIOSA LIBERTATE GAVDERET, EX HOC ENIM PRESENS CIROGRAFVM FASTIS ROMANIS ADIVNCTVM, LAVDEM CIVITATIS OSTENTANS DECREVIT ASCRIBI VT CRATIAM MERITIS ROM. CIRCVMSPECIO COEQVARET, APPROBATVM EST HOC PATRVM DECRETVM AB OCTAVIO TRIBVNO PLEBIS. POST VRBEM CONDITAM DCXX, REMPVB. BELLO SERVILI TVRBANTE.

Regium VVilhelmi II. teſtimonium. Notauimus eruditiſsimis viris Placido Reina Med. ac Phil. D. & Fran. de Cara ſpectantibus & verba praeeuntibus.

1

VV diuina fauēte clemēcia Rex ſicilie, ducat⁹ apulie, & principat⁹ capue, laude obtata fruimur cum benemeritis q̄ virtute lucrātur noſtri fauoris gratiam renouam⁹ renouatāq; ſtabili⁹ confirmam⁹ apud noſtram itaq; maieſtatē comparentes ſindici nobilis ciuitatis meſſane, nobis ſupplicuere, cū in theſauro ſcriptur. eiuſd. ſint alique autētice ſcripture, dicte ciuitati a romano dominio tempore quo dominabatur indulte, quib⁹ ānotātur alique ꝓrogatiue imūnitates & excellencie dicte ciuitatis, que ſenectute causāte deficiūt, antequā igitur euaneſcāt dignaremur ipſas videre, diſcerniq. facere, ꝑ noſtrum priuilegium renouare vt noſtra regia auctoritate munite vim poſteris hec noſtra renouacio claripēdat, quā dicte originales autētice ſcripture deaiſsēt; nos autē hac iuſta poſtulaciōe commoti volum⁹ ad ipſor. ſindicor. rogamina ipſas ppris luminib. intueri, quas vidim⁹ admirāda vetuſtatē ipſar. meditātes, erant autem auctentice propriaq; forma omni vicio & ſuſpicione carētes, ſz eo reputauim⁹ illas validiores ac fide dignas, quo integre conſiſtētes ſolo tactu deficere videbantur, ipſaſq; deniq; venerabilibus gualterio panormitano archiepiſcopo, rainaldo bareſi, & bartholomei agrigenti epiſcopis tradidim⁹ reuidēdas, & eis impoſuim⁹ de verbo ad verbum ī hoc priuilegio noſtro ſcribi facerent & fideliter annotari, q̄ fuerūt de verbo ad verbum nulla facta mutacione, diminucione vel additamento tenoris īſtantis.

Hic Senatusconſulta inſeruntur.

Et nobis exinde ſupplicato vt contenta in autēticis ſcripturis eiſdē predicte ciuitatis confirmarem⁹ & largiremur nos autem conſiderātes ipsā ciuitatē a tempore tam remoto notabiles gratias eaſdē valuiſſe mereri quodq; magnificis progenitorib⁹ noſtris nobiſq. talia propinarunt & quotidie preſtant, vt hoc & maiori premio ſublimetur, gratias & prerogatiuas eaſdē dicte ciuitati ſuiſq; ciuib perpetuo confirmarem⁹ nunc largimur, & donam⁹, hec autem vt sūt a nobis ciuitati predicte confirmata conceſſaq; ab omnib⁹ heredib. & ſucceſſorib. noſtris ac ſubditis ſemꝑ ſtatuim⁹, & precipim⁹ obſeruare, & ad confirmationē perpetuūq; robur permiſſor. hoc noſtrum priuilegium per manus alexandri noſtri notarij ſcribi precipim⁹ noſtroq; ſignaculo decorari, anno mēſe & indicione ſubſcriptis.

In

In ſigno rotundo. ſpecie literarum Gothicar. rufo colore.

✝ DEXTERA. DOMINI. FECIT.

VIRTVTEM:

DEXTERA. DNI. EXAL

TAVIT. ME:

DIVINA. FAVENTE
CLEMENCIA. REX. S
ICILIE. DVCATVS
APVLIE. ET. PRINCI
PATVS. CAPVE.

Datum in vrbe panormi felici, per manum gualterij venerabilis panormitani archiepiſcopi & mathei regij cancellarij & rainardi venerabilis ſiracuſani & iohi̅s gayetani epiſcopor. domini regis familiariū anno dominice incarnacionis milleſimo centeſimo octuageſimo ſecundo menſis quarto madij qui̅tedecime indicionis. Regni vero domini noſtri ♆ dei gratia magnifici & glorioſiſſimi Regis ſicilie ducatus apulie & principatus capue, anno ſeptimodecimo feliciter amen.

Epiſtola ſanctæ Virginis, DEI Orbiſque parentis ad Mamertinos. De cuius fide cum plures litigarint, & in itinere multi mecum egerint, ex Panormo non ſemel cum Patre Melchiore Incheſero Vienna-Auſtriaco, SOC. IESV Theologo, viro ſacræ hiſtoriæ peritiſſimo literis eam excuſſi. Huius exquiſitam cenſuram ex literis excerptam ſubijcio ſtatuens mentem non eſſe in grauiſſima re adiudicare.

MARIA. VIRGO. IOACHIM. F. DEI. HVMILLIMA. CHRISTI IESV. CRVCIFIXI. MATER. EX. TRIBV. IVDAE. STIRPE. DAVID MESSANENSIBVS. OMNIBVS. SALVTEM. ET. DEI. PATRIS OMNIPOTENTIS. BENEDICTIONEM

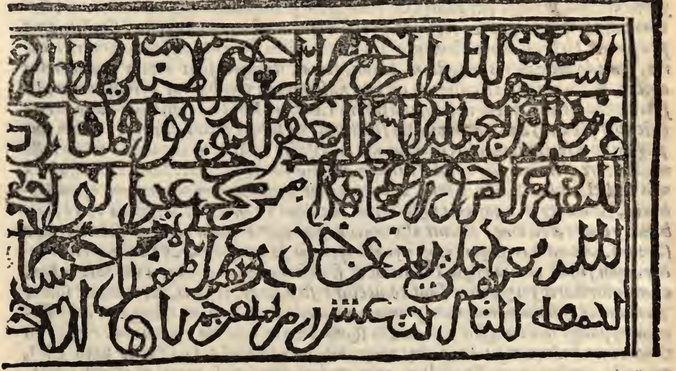
VOS. OMNES. FIDE. MAGNA. LEGATOS. AC. NVNTIOS. PER PVBLICVM. DOCVMENTVM. AD. NOS. MISISSE. CONSTAT. FILIVM. NOSTRVM. DEIGENITVM. DEVM. ET. HOMINEM. ESSE FATEMINI. ET. IN. CAELVM. POST. SVAM. RESVRRECTIONEM ASCENDISSE. PAVLLI. APOSTOLI. ELECTI. PRAEDICATIONE MEDIANTE. VIAM. VERITATIS. AGNOSCENTES. OB. QVOD VOS. ET. IPSAM. CIVITATEM. BENEDICIMVS. CVIVS. PERPETVAM. PROTECTRICEM. NOS. ESSE. VOLVMVS. ANNO. FILII NOSTRI. XXXXII. INDICTIONE. PRIMA. III. NON. IVNII. LVNA XXVII. FERIA. V. EX. HIEROSOLYMIS.

Amplius

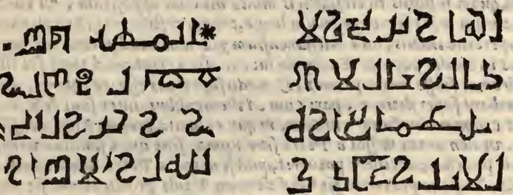
Amplius quæris quid de Parthenographio Meſſanæ ſacro, ſi ſeriò, dictum velim. Famam noſti, nunc cum premi capit, quam pridem maiorem. At tu, qui Siculas, vt nemo alius, marmorum opes eruis, hic, quos erueres apices, vix habes. me conſulis, mihi id genus argumenti addicis, quaſi inaudieris Meſſanenſium religioni me ſcripto velificari. Sic tu de ſalibus domeſticis; at cogitationes noſtræ in agina media. Nihilominus vt candori tuo morem peramicè geram, hæc inter manus alienas diſpuncta, lubens offero, tu videris an micas dixeris, noui quam ſis ſolers ac minutus. Itaque malo pie ſentire quam tricare, iaque cum doctioribus, quibus myſſare haud moris. Auctorem antiquiorem Conſtantino Laſcari hactenus vidi neminem, an hic ſingularis dubitatur. De Flauio Dextro, qui nuper apud Hiſpanos emerſit, ſuperioribus ſcripſi. Præ auctoritate eſt ſupra memoriam ſeculorum per manus ducta traditio, ſingularis Meſſanenſium in Theotocon pietas ac religio, nec non in difficillimis temporibus, permultis, iiſdemque inſolentibus miraculis teſtatum Virginis patrocinium, ſane credas non niſi ex repromiſſa protectione profectum. Accedit feſta eius rei quotannis in hac Vrbe memoria, Pontificum gratiis piacularibus, vt vulgo, indulgentiis rata firmataque: quis dicere auſit Summos Pontifices religionem inter nuces habuiſſe? quis eam Epiſtolam cum icone Virginis Romæ perperam ære exſignatam? an Orbis caput oculis & lumine caſſum? Vidi contra centurias argumentorum, quid dicam? pleraq; leuia, non pauca priuatis notis inſignita, quæ palmaria, vix topica, ſaltem quibus refellendis Chryſippi belleboro non opus. Habet vero ea Epiſtola patronos in paucis exceptione maiores, & quidem hactenus præter ſenos Siculos, denis amplius exteros, quibus fatales etiam libros commiſeris, horum aliqui hiſtoriam duntaxat referunt, alij etiam propugnant. Ex infenſis qui nomen in albo mereatur, vix vnus alterue in foro. Baronius qui genus numerumque expleat, eo duntaxat nomine inter apocrypha cenſet, quod auctoritate careat, opinor antiquiori, ſed Baronio facile reſpōdeat Chryſoſtomus; Traditio eſt, nihil quæras amplius. & quiuis alius ex decreto Gelaſij probe intelligat, quænam apocrypha ſint reiicienda: quin ſi a Baronio prouoces ad Baronium, multa ipſe de Virgine tradita tametſi inter apocrypha reponat, tantum abeſt, impugnet quaſi minus vera, vt ſolam ob traditionem cenſeat admittenda. At (ſic aliqui) Lucas indiuiduus Pauli comes non meminit aduentus Pauli Meſſanam. Nocturna pugna. negabunt etiam vt multa mittam, Petrum aliquando fuiſſe Romæ, quia Lucas in Actis non meminit. Sexcenta ſunt, quæ Lucas præterijt, id cur viſum, nouerit qui ſcopum & modum ſcribendi Lucæ ex Baronio, aliiſque antiquioribus perſpexerit. Sunt qui Virginem exemplo nati ſcripto abſtinuiſſe obtendant, ſed his Epiſtola Chriſti ad Abagarum tot propugnata triariis, vmbra Hyænæ. Iam characteres Anni, Indictionis, Menſis, Lunæ, Diei, Feriæ eidem Epiſtolæ inepte ſuffixi, cordatos haud mouere debent, quid ſi errore Notarij, aut extemporanei alicuius Actuarij ſuopte ingenio adlaborantis id factum, num ideo manus iniectæ veritati? Hiſtoria hic tractatur piæ nixa traditioni, non rationes ex elephantinis aliiſque indicibus ampullarijs repurgantur. Et alioqui multa ex faſtis expungenda, complures hiſtoriæ ſacræ ceu fabuloſæ inſuper habendæ, acta Linorum, Georgiorum, Chriſtophororum, Septem dormientium, quæ tamen paſſim Catholicorum (vt Gelaſij verbis vtar) manibus teruntur, infinita mitto ne erudire videar: quin vacillat æra Chriſti Dionyſiana, dies vitæ

in ligno pendentis fallit tabulas Aſtronomicas, cum deliquio Solis, quo nullum certius ſignum, omnis pene lux adempta. ergone Chriſtum natum, & in cruce denatum inficiabin ur? Itaque ſi ſemel eiuſcemodi characteres refigas, ſiluam argumentorum penitus excaudicaſti: quanquam ſi tantum in calculo annorum erratum putes, quadrageſimo ſecundo pro ſexageſimo ſecundo ingeſto, ſimilitudine præſertim Hebraicorum elementorum ad mendum faciente, in ſolido cetera locaris, ſi modo memineris indictioni, Lunæ, feriæ, dieique ſuos etiam inducendos apices. Ratio quippe calculorum eſt, vt nuſquam in vno hæreat primus error. Id ſatis oſtendit ille, quem noſti, qui ætatem Lunæ in Epiſtola ſignatum adeo perite (ſic ipſe ſecum) ad Aſtronomiam ſubduxit, vt nihil certius eliceret, quam impugnatas a ſe anni, menſis, dieique notas. riſiſſes Thaletem in puteo, & fortaſſe modo Mercurius aliquis apud Vraniam pro diuinante peroret. Iam cetera quæ ex vſu Indictionum, Lunæ, Feriæ, conſuetudine ſignandorum temporum apud Hebræos, forma ſcribendarum epiſtolarum, denique ex moribus Virginis ab eo ſcribendi genere, ceu longe alienis afferuntur, plus operæ quam olei, ne dicam rimas ſapiunt. Atque hæc ſi quis eiuſce ſubſcriptionis ſit patronus. At enim irritus labor, cum ſuper omnia poſſit Traditio, & ſi diſceptetur, rationes cum rationibus, cum coniecturis pugnaturæ ſunt coniecturæ firmiores. Si ſapis, vt maxime ſoles, Paulum Apoſtolum, non cum primum ex Iudæa in Italiam nauigauit, Meſſanam appuliſſe dixeris, ſed poſt exacta Romæ bienny vincula, cum inde rurſus in Orientem nondum viſis Hiſpanijs remeauit, anno videlicet a Chriſto nato LXI. vt recte conſtet eam Epiſtolam anno vel eodem, vel certe proxime conſequenti a Virginea manu exaratam, quoquo tandem menſe, dieque nam expuncto ſemel aſcititio charactere, omnia in vado ſunt. At hic Rhodus, hic ſaltus, inquies; annos ætatis Virgineæ præter ſeptuaginta longius produci: Id vero tam non eſt abſonum, quam hiſtoriis Eccleſiaſticis multo maxime appoſitum, vt contra minus conſentaneum infra ſeptuageſimum longe, prope. reſtringere. Sed iterum cenſorio velut ſupercilio innuis, hinc Meſſanenſium gloriam haud parum infringi, ſi longe poſt alios in Sicilia populos Euangelij lucem aſpexerint. quid tum? ſat illis gloriæ, non poſtremos fuiſſe inter primos, & modo ſupremos eſſe religione, qui cæteris olim præibant ſuperſtitione, pars cum Athenienſibus inter ſuos felicitate. Habet vero hic etiam nodus ſuum cuneum, neque enim ita primus Meſſanenſibus adfuit Paulus, vt non antea miſſos a Petro ſiue Roma, ſiue quod ſimilius vero, ex Syria Euangelij præcones accipere potuerit, quid ſi neque a Petro Romã eunte, vt neque Neapolis, Meſſana præterita ſit? ſed demum Pauli prædicatione ſic eualuit religio Meſſanenſium, vt tunc primum cœpiſſe videri poſſit, datuſque ab eo primus colatur Epiſcopus, quo tamen priorem fuiſſe alium quid vetat? Quæ omnia niſi in ſpongiam incumbant, radio Solis ſcripta dabit, qui ſiluam commouit. Sed neque intra vndam & fumum nauiges, ſi primo itinere Meſſanam Regio deflexiſſe Paulum contendas, ibidemque bidui prædicatione Chriſti cultum ſanxiſſe. Argumentum illud. Regio poſt vnum diem flante Auſtro, ſoluiſſe; ſi vulgi auribus arridet, tuas quæ extra triuium eruditæ ſunt, micare haud facient. Hæc ſatis, ac vt muſca in clypeo. Tu modo, quod agis age, Siciliæ tuis doctis monumentis fauere perge. nec ſi me obiter ſcripſiſſe tædet, te coegiſſe pœniteat. ex alijs meliora, ex te optima quæque.

In S. Reſtituta. In marmore literis perpetuo venuſtiſsime agglutinatis. opus quale adſimile per Siciliam non dum intuitus ſum. Retroſcripta quæ p. 81. t. 15. præmiſimus.

PANORMI. In porta Patitelli, literis Chaldeis, vt Th. Fazellus d. 1. l. 8. & Marianus Valguarnera ex Pet: Ranzano p. 448. de origine Panormi tradunt. cIↃ. CCCC.LXX. Pet. Speciale ibi Prætore Syrus quiſpiam ſic tranſtulit.

Non eſt alius Deus præter vnum Deum. Non eſt alius potens, præter eundem Deum. Neque eſt alius victor, præter eundem, quem colimus, Deum. Huius turris præfectus eſt Saphu filius Eliphar (Valguarnera habet *Sepho filius Eliphaz.*) *filij Eſau, fratris Iacob, filij Iſaac, filij Abraham, & turri quidem ipſi nomen eſt Baych: ſed turri huic proximæ nomen eſt Pharath.* Valg. *Pherat.*

FINIS.

GEORGI·GVALTHERI

AD·ANTIQVAS·TABVLAS

ANIMADVERSIONES

CAPVT I. ∽ quid in lapide, opinio noua. Populus arbor. Aeſculapius. Hygia. Tutelares regionum. cur Aeſculapius Mamertinorum Tutelaris. Mos Romanus patrios deos euocandi. Imp. Pius. Antonini cognomen. Auguſti, Pij, Patris patriæ tituli. Veneris templa in Sicilia. Græci à patribus cognominantur. glandes fuſiles. lingua Oſca. Meddix. Mamertinus. Moſelli regio Meſſanæ.

B I. Columna hæc ex ijs erit, quæ *Meſſanæ* in Foro ſpectabantur, quod *Diis immortalibus*, ſic Cic. 4. Ver. *Populoq; Romano habuit ornatum.*

∽) I. *Iacobinus* ad *Io. Bapt. Fontei* comm. *de priſca Cæſiorum gente* notã hanc *Cordis* eſſe, præuijs ſuis argumẽtis opinatus eſt. ſic omnes queis vetuſtatis ſtudium cordi fuit. ei opinioni & ego nomen dederam, ex qua Panormi *elegantis genij, & ingenij* I.C. *Alph. Zoppetta* me exemit, exhibens numum *Herculis* coronati *Populo.* vnde ∽ *Populi* ramum agnoui. *Herculi* ea ſacra. Plin. 12. c. 1. *Arborum genera numinibus ſuis dicata perpetuo ſeruantur; vt Ioui eſculus, Apollini laurus, Mineruæ olea, Veneri myrtus, Herculi populus.* hinc in eiuſdem ſacris vſurpata. is *cum* D *Ioui in Olympia ſacrificaret, victimarum coxas populeis lignis adoleuit.* Pauſ. l. 5. cuius ſolius *lignis Elei in Iouis ſacris vtendum cenſent.* ibid.
C Ad Herculis certe honorem ea ſaxis inſerta planta ipſi cara; vel quod ſub eius vmbra quieuerat. Ouid. 10. Met. *opportuna ſua blanditur populus vmbra.* Negat vero Plin. 16. c. 23. *Populo vmbram, cui ſint ludentia folia.* Sed *Libycæ,* cui folia exigua. *Albam* Hercules adamauit, quæ athletarum, ac heroum coronamentum, ac temporis nuncia. ibid. *Mirum id quod vlmo, tiliæque, & oleæ, & populo albæ, & ſalici euenit, circumaguntur enim folia earum poſt ſolſtitium, nec alio argumento certius intelligitur ſidus confectum.* vel rectius, quia ex Græcia deuexerit, quam *natam ad Acherontem Theſprotiæ flumen reperit.* Pauſ. l. 5. ∽ & amorem deſignat. amantium enim populea corona ob *longitudinem, & rectitudinem.*
D Auſ. ea *Teucer* apud Virg. redimitus, vt lætitiam præ ſe ferens alios bene ſperare iuberet.

ΑСΚΛΗΠΙΗω) Ἤπιος mitis *Aſclen* Epidauri Tyrannũ valetudini reſtituens Ἀσκλήπιος nũcupatus. primis ſtatim ætatis ſpacijs Deus habitus, nõ factus Pauſ. in Corint. hinc & à puero ex voto mederi, & defunctos exſuſcitare peritus. ibid. Apollo eum *Chironi Phillyræ & Saturni* F. regi *Pelij, Theſſaliæ & Magneſiæ* tradidit erudiendum πολυπήμονας ἀνθρώποισιν ἰᾶσθαι νόσους, *multinocuos hominibus ſanare morbos.* Pind. Od. 3. & eo profecit, vt idem ipſum ἥρωα παντοδαπᾶν ἀλκτῆρα νόσων *heroem quo-*

rumuis propulſatorem morborum laudarit, & pleriq; *medicinarum demonſtratorem*. Arn. l. 1. cont. gent. *Æſculapium medicinarum repertorem, poſt pœnas & ſupplicia fulminis, cuſtodem nuncupaſtis, & præſidem ſanitatis, valetudinis, & ſalutis*. at Hyginus partem modo ei diuiſit: *Medicinã*, ait, *Chirurgicam Chiron excogitauit primus, Apollo ocularıam. Aſclepius F. Clinicen*. Statuebatur cum pallio, & crepidis, ritu Græco. *Epidauri* eius ſimulacro *nec aqua infunditur, nec oleum*. Pauſaniæ Græciam peragrando cauſam quærenti reſponderũt. id *& ſolium ad puteum factũ*. Feſt. cum tutatur *draco* (hinc in lapide TORQVEM AVREVM EX DRACVMCVLIS datum vidi) *canes adhibentur eius templo, quod is vberibus canis ſit nutritus* (aut quod à cane *Phruro* cuſtoditus capella lactante. Pauſ.) *bacillum habet nodoſum, quod difficultatem ſignificat artis, laurea coronatur, quod ea arbor plurimorum ſit remediorum. huic gallinæ immolantur*. (at *Socrates* moriturus *gallum* vouit) ei *de capra res diuina inprimis fiebat, quia capra nunquam ſine febre eſſe dicitur*. Feſti ipſi dies *Epidauria & Æſculapia*, in lap. ΑΓΩΝ ΑΣΚΛΗΠΕΙΑ Epidauri *tetraeterica*, ſeu *pentaeterica*, nouem dies poſt *Iſthmia*, præſide Æſculapij genere, poſt primis Argiuum, acta in luco ei ſacro finibus ſepto, vbi feminis *mori, & parere* nefas. *Antoninus* demum ædes ſtruxit, vbi id licebat. Pauſ. Templis eum *Siculi* honorarunt *Syracuſis*. Cic. vnde *Verres ſignum Pœanis ſacrũ, & religioſũ ſuſtulit*. Athenæus l. 3. *Dionyſio ſeniori Hermacratis* F. vitio dedit, quod *Syracuſis ante Æſculapium cum eſſet, aurea menſa poſita merum Boni Dæmonis deo prabibit, ac continuo menſam apportari iuſſit: item barbam auream demi iuſſit, nec enim conuenire barbatum eſſe filium, cum in omnibus fanis pater inberbis eſſet*. Cic. 3. nat. deor. & *Agrigenti*; ex quo Verres *P. Scipionis monumentum ſignum Apollinis pulcerrimum* tulit. Cic. hoc victoribus *Pœnis* ablatum, *Carthagine* expugnata à *Scipione Æmiliano* reſtitutum erat. augurór ex lapide, ædem & *Æſculapio* non longe à *Caltaſimi* fuiſſe. ac citra dubium *Meſſanæ*, vbi ſtatua proſtitit. In numis *Selinontiorum* ejuſdem ara conſpicitur cum *ſerpente*, & *gallo gallinaceo*, ſacrificante, vt placet Hub. Goltzio, *Empedocle* peſtis ibi extinctore, quum ex *Selinonte* & *Hypſa* amnibus aquas dulces in ſtagnantes ſalſas, luis ſcaturigines abunde immiſiſſet. *Romæ* coli cepit M. *Quinto Max*. F. D. *Iun. Bruto Scæua Coſſ.* immani enim peſte graſſante, ex *Sibyllinis* libris reſponſum, ab *Epidauro Argolidis* vrbe *Æſculapium* accerſendum: quare legatis hinc redeuntibus in *Tiberi* fanum accepit. Liu. l. 10. cum horrendum *Epidaurium colubrum cum ipſo Æſculapij lapide aduexerint*. Paul. Oroſ. Hiſp. adu. pag. l. 3. c. 22.

ΥΓΕΙΑ) ſeu *Salus Æſculapij* ex *Lampetia Solis* F. nata. efficta fuit in ſolio cum patera, poſita ara, cui anguis caput attollens implicitus. Signum hoc apud *Sicyonios non facile inſpicias; velatum enim vndecunque eſt, partim comis, quas Deæ mulieres detonderunt, partim verò Babyloniæ veſtis lacinijs*. Pauſ. l. 2. *Ægienſes accipiunt à Salute bellaria patria, & in mare abijciunt. mittere ſe aiunt, quæ Syracuſis eſt, Arethuſæ*. Id. l. 7. feriæ antiquitus illi, *qui nominaſſet Salutem, Semoniam, Segetiam, Tutelinam*. Mac. l. 1. Sat. c. 16. prodidit

ΠΟΛΙ-

A ΠΟΛΙΟΥΧΟΙΣ) *Vrbis tutelaribus*, lapides SALVTARIBVS reddunt.
Tert. apol. c. 24. vnicuique *prouinciæ, & ciuitati ſuus Deus eſt, vt Syriæ*
Aſtartes, vt Arabiæ Diſares, vt Norici Belenus, vt Africæ Cœleſtis, vt
Mauritaniæ Reguli ſui. poſt. *Cruſtuminienſium* (MSS. *Caſianenſium & Ca-*
ſinianenſium) *Beluentinus, Narnienſium Viridianus, Aſculanorum Ancа-*
ria, Volſinienſium Nerſia, Oriculanorum Valentia, Sutrinorum Nortia,
Faliſcorum in honore eſt pater Curis, vnde accepit cognomen Iuno. & paſ-
ſim viſuntur; Indorum *Iupiter Pluuialis*, & *Ganges* flumen, Maurorum
Iuba, Venetorum *Diomedes*, Latinorum *Faunus*, Cypri *Venus*, Cretæ
Diana, Macedoniæ *Gabirus*, Romæ *Mars*, Germaniæ *Tuiſco & Mannus*,
Siciliæ *Hadranus*. Appian. *& Cæſar octauū ſupra XX annum agens opida-*
tim inter deos tutelares conſecratus. Πολιοῦχε vocabulo *Lacones Mineruæ*
B fanum dicarunt. Pauſ. l. 3. & eam Pind. Olym. od. 5. ὦ πολιάοχε inuocat,
innuens *ſapientiæ, & fortitudinis* arce ſeruari vrbes. hinc & Πολιάς dicta
quaſi *vrbana*. *Æſculapius* nullibi aliàs hoc titulo enotuit, ergo ſingula-
rem *Meſſanenſem Tutelarem* arguerim. tutelæ huius cauſſæ vagæ:
An forte à *peſtis* illius, qua *Meſſanam Samnites* compulſi, memoria, &
vt inpoſterum *Salutiferis Dijs* præſidibus ab eius furia ſecuri eſſent? de
qua Feſt. *Quum de toto Samnio grauis incidiſſet peſtilentia, Sthenius Met-*
tius, eius gentis princeps conuocata ciuium ſuorum concione, expoſuit, ſe
vidiſſe in quiete præcipientem Apollinem vt, ſi vellent eo malo liberari,
Ver ſacrum, ideſt, quæcunq; vere proximo nata eſſent, immolaturos ſibi.
Quo facto leuatis poſt annum XX. deinde eiuſdem generis inceſſit peſtilen-
tia. rurſum itaque conſultus Apollo reſpondit; non eſſe perſolutum ab ijs vo-
C *tum; quod homines immolati non eſſent, quos ſi expuliſſent, certe fore, vt*
ea clade liberarentur. Itaque ij iuſſi patria decedere, cum in parte ea Siciliæ
conſediſſent, quæ nunc Tauromenitana dicitur; forte laborantibus bello no-
uo Meſſanenſibus auxilio venerant vltro: eoſq; ab eo liberarunt. Prouincia-
les ob meritum eorum, vt gratiam referrent, & in ſuum corpus, communio-
nemq; agrorum inuitarunt eos, & nomen acceperunt vnum, vt dicerentur
Mamertini, quod coniectis in ſortem XII. deorum nominibus, Mamers forte
exierat. An forte *Dei ciuis* tutela vt glorioſa, ita certiori regantur? *Meſ-*
ſenij enim *Peloponneſi*, vnde *Meſſenij ad Fretum* deſcendunt, æque ac *Epi-*
daurij ſibi huius natales vindicarunt. hi eum apud ſe in itinere editum li-
tigantes conceptum ex *Coronide, Phlegyæ Orchomeni Bœotiæ* regis filia,
& *Apolline* commenti ſunt. quæ poſtquam & *Iſchyi Arcadi Elati* F. ad
D libidinem adſcita foret, à *Diana* fraternæ iniuriæ vindice enecta eſt, par-
tu ex aluo adulteræ rogo impoſitæ a *Mercurio*, vt Pauſ. eruto. *Meſſenij*
verò eius matrem citarunt *Arſinoen Leucippi* regis F. *Perieris* N. *Æoli*
cognomine *Saturni* proneptem, ſororem vxorum *Caſtoris & Pollucis*. Se-
cundum *Epidaurios* Delphis *Apollo* conſultus litem dedit, pro *Meſſenijs*
Heſiodus fuit. *Pauſanias* l. 2. in gratiam illorum hoc ſcriptum, vel aliun-
de *Heſiodeis* carminibus adſutum aſſerit. ſed huius rei nullum teſtem
tulit. contra fatetur *Æſculapij* proli aliquam dominationis partem ceſ-
ſiſſe. ait namq; ad *Neſtorem Nelei F. Meſſeniorum peruenit imperium, ex-*

ceptis ijs, quæ Æſculapij filijs parebant. Hinc non perfunctoria argumenti pars, qua cunis deorum *Meſſeniorum gloria* augetur. ſi namq; apud eos *Æſculapij nati* præpotuere, quei negaueris patri hanc patriam. In Cic. 3. nat. deor. tres Æſculapios video. *Æſculapiorum primus Apollinis, quem Arcades colunt, qui ſpecillum inueniſſe, primuſq; vulnus obligaſſe dicitur: Secundus ſecundi Mercurij frater, is fulmine percuſſus dicitur humatus eſſe Cynoſuris: tertius Arſippi, & Arſinoæ, qui primus purgationem alui, dentiſq; euulſionem, vt ferunt, inueniſſe: cuius in Arcadia non longe a Luſio flumine ſepulcrum, & lucus oſtenditur.* Certe ergo reputo vnum horum *Meſſenium* eſſe, *Arſinoes*, inquam, filium. euincit id *Cicero vtriuſq; profanæ Theologiæ, & Romanæ,* & *peregrinæ* ſcrutator. conijcio vero ſingulorum geſta Poetas in ſolius *Coronidis* filij gloriam præcipue conuertiſſe, vti *Herculorum* in *Alcmenæ F.* Æſculapius *cum mortuos ab inferis exſuſcitare creditus a Ioue fulmine ictus.* Diod. *Palladis* enim dono *cruorem Gorgones* poſſidebat. & cruore quidem e *venis dextris* vitam dedit, vti e *læuis* ademit. Apollod. quos in vitam aſſeruerit non vna authorum mens eſt. Pauſ. l. 4. *Hippolytum Theſei* patris imprecationibus diſcerptum, eius nutu reuocatum tradit, poſthac regem *Aricinorum* vixiſſe, & *Dianæ nemoris* authorem; vbi ſeruis profugis agonem inſtituit; cuius victor Deæ ſacer. *Hymenæum*: Steſichorus. alij *Tyndareum*, pars *Glaucum Minois* F. Hygin. alij *Capaneum*, & *Lycurgum*, alij *Orionem* ſcripſere. an itaq; ob hanc in *Orionem* beneuolentiæ recordationem *Æſculapius Tutelaris* adoptatus; quod nil ſanctius, nil pulcrius ducerent, quam eius auſpicijs perennare, cuius artibus *antiquæ vrbis reſtaurator* reuixerat. Mirũ vero, ꝙ in hac columna *Meſſana* deos ſuos publicarit. an neſcia cognitos euocare *Romanos* doctos? Macr. l. 3. ſat. c. 9. *Morem Romanorum arcanum, & multis ignotum fuiſſe, vt cum obſiderent vrbem hoſtium, eamq; iam capi poſſe confiderent, certo carmine euocarent Tutelares deos, quod aut aliter vrbem capi poſſe non crederent, aut etiamſi poſſent nefas exiſtimarent deos habere captiuos. Nam propterea ipſi Romani, & Deum, in cuius tutela vrbs Roma eſt, tum ipſius vrbis Latinum nomen ignotum eſſe voluerunt.* Sic refert *opida deuota Stonios, Fregellos, Gabios, Veios, Fidenas, item Carthaginem, & Corinthum. & exercitus, opidaq; Gallorum, Hiſpanorum, Afrorum, Maurorum, aliarumq; gentium.*

2 ΑΙΛΙω) *Antoniorum* primo Ceionio Commodo, ſeu L. *Aurelio Vero* id nominis fuit, quod ab *Hadriano aſcitus in Æliorum familiam, hoc eſt, Hadriani,* & ſummæ rei heres ſcriptus. cuius adoptionis eum pœnituit ob adoptati valetudinem, cum diceret; *ego mihi diuum adoptaui, non filium.* Et *ſatis in caducum parietem incubuimus, & qui non ipſam Rempub. ſed nos ipſos vix ſuſtentare poſsit.* L. Ceionius Commodus *Verus* Ælius *Cæſar* de prouincia redux *Cal. Ianuarij Hadriano patri gratias ageret, potione, qua ſe exiſtimaret iuuari Cal. ipſis Ianuarij perit. ſepultus eſt imperatorio funere, nec quicquam de regia niſi mortem habuit dignitate.* verbis Æl. Spart. dixi

ΑΔΡΙΑΝω) id eſt T. *Aur. Fuluio Boiono Antonino Pio Aur. Ful.* V. C.

A filio. in lapide & ære T. *Æl. Hadrianus Antoninus* dictus, quod *Hadria-*
nus eum adoptauerit,ſed hac lege,*vt quemadmodũ Antoninus ab Hadria-*
no adoptabatur, cũ Spartiano hic loquar) *ita ſibi ille adoptaret M. An-*
tonium fratris vxoris ſuæ filium, & L. Verum Ælii Veri, qui ab Hadriano
adoptatus fuerat,filium, qui poſtea Verus Antoninus eſt dictus. Adopta-
tus factus patri, & in Imperio proconſulari & in tribunitia poteſtate colle-
ga. mortuo patre ad *Baias*, Imperij habenas ſuſcepit,ac *ſolus omnium pro-*
pe Principum prorſus ſine ciuili ſanguine & hoſtili, quod ad ſeipſum per-
tinet,vixit; & qui rite comparatur Numæ, cuius felicitatem, pietatemq; &
ſecuritatem, ceremoniaſq; ſemper obtinuit.Periit anno LXX. ſed quaſi ado-
leſcens deſideratus eſt. fuit ſtatura eleuata decorus: ſed cum eſſet longus &
ſenex, incuruareturq; tiliaceis tabulis in pectore poſitis faſciabatur, vt re-
ctus incederet. nec mirum à *Mamertinis* amatum, & cultum fuiſſe,cum
B *tanta diligentia ſubiectos ſibi populos rexit, vt omnia & omnes quaſi ſua eſ-*
ſent, curaret. prouinciæ ſub eo cunctæ floruerint. Ingentis autem honoris
gratia *Meſſana* eum *Æſculapii* columnæ adſcripſit, cum inter *deos dedi-*
cari ſummæ gloriæ monumentum eſſet.
ANTWNEINWI) *Pius* noſter primus *Impp. Antonini* cognomen à T.
Arrio Antonino auo materno recepit Pii cognomine accidente factũ eſt no-
men. hinc intelligendus Lampridius : *Pius verum nomen Antonini ha-*
buit. In *Marco* vero quaſi teſſera Imperij facta, poſterioribuſq; AA vſq;
ad *Maximinũ* familiaris. ita cognoſces appellationẽ hanc *Prænomen, No-*
men,& Cognomen diuerſis vicibus fuiſſe.Catalogũ, qui iſtud nomen ha-
buerint,*Alexander* in Senatu texuit : *Antonini,* inquit, *ipſi Auguſti di-*
C *cti; Antoninus idem Pius Marcum,& item Verum iure adoptionis vocauit.*
Cõmodo autem hereditariũ fuit, ſuſceptũ Diadumeno, affectatũ in Baſſiano,
ridiculum in Aurelio.Deſideriũ nominis huius fuiſſe dicunt;vt niſi populus,
& miles Antonini nomẽ audirent ,Imperatoriũ non putarent Cap.in Macr.
Tam amabile illis tẽporibus nomen Antoninorũ;vt qui eo nomine non nitere-
tur,mereri non videretur imperiũ. Lamp. In animo *Seuerus habuit,vt oẽs*
deinceps principes quẽadmodũ Auguſti,ita & Antonini dicerentur Spart.
& Lamp.Ex hac cauſa *Macrinus Diadumenũ* Fil. *Antoninum* dixit.Capit.
*nomẽ hoc Senatu iubente ex tabulis & annalibus Heliogabali,*remanẽte *Va-*
rii Heliogabali,abraſum.Lamp. *vltimus Antoniorũ.*Capit.*Alex. Seuerus,*
cum *nomina inſignia oneroſa,& magis numen,quã nomen* ſint, id in Senatu
recuſauit. *vni adoleſcenti totus Senatus perſuadere non potuit,* etſi inibi
D adclamatum : *nomen Antoninorum tu purifica,* quod ille Heliogabalus *in*
famauit,tu purifica,redde in integrũ nomẽ Antoninorũ Lãp. *Septembrẽ* etiã
atq; *Octobrẽ Antoninũ,& Fauſtinũ appellãdos decreuit Senatus,ſed id An-*
*tonin⁹ reſpuit.*Spart.Gordiani *Antonij,*nõ *Antonini,*vt nonulli putãt,dicti
ΣΕΒΑΣΤW) quaſi *venerando.* in *Principibus* Græci vocem pro *Au-*
guſto vſurparunt. *Octauius* menſiſq; *Sextilis,* quod eo ipſe *conſulatum*
iniiſſet, tres *triumphos* in vrbem intuliſſet, *Ægyptumq;* Romano nomini
addidiſſet *Auguſtus* appellatus eſt. L. Flor 4.c.12. actum *in ſenatu, an*
quia Octauius *cõdidiſſet Imperium, Romulus vocaretur:ſed ſanctius,& re-*

 ueren-

uerentius viſum eſt nomẽ Auguſti. *vt ſcilicet iam tum, dũ colit terras ipſo nomine & titulo conſecraretur.* & ſic inpoſterum ſummæ maieſtatis nota perpetua eſſe cepit: ac ne quid *Deum* honori deeſſet, appellatione hac ei in lapidibus celebrati. quam cauſſam dixerim, quare *Hadrianus Ganymedi* ſuo ANTINOO AVG. titulum in numis indiderit; vt diuis aſſociatum, vel in ſpem ſũmæ rei educatũ innueret, aut ne nomen, quod *cæſareo vxori* deberetur, inuideret. *Tiberius Auguſti* voce parce vſus, *nullis niſi ad reges, ac dynaſtas* epiſtolis *addidit.* Suet. c. 26. *Caligula* multos exclamante: *Iuuenis Auguſte*, occidit, ratus iniuriã ſibi inlatam. Dio. ſero ſub *Conſtantinis Auguſti* vocabulo SEMPER præmitti inſtitutum eſt, ante enim in lapidibus non extat, niſi fefellit curſoria eorum apud *Gruterum* luſtratio. Sic ibi; CONSTANTINO SEMPER AVG. & AVG. SEMPITERNO CONSTANTINO MAX. SEMPER VICTORI SEMPER AVG. interdum & cum *Triumphatore* iungitur. Legi nonullos *Græcum*, & *Latinum* hunc honoris indicem catalogo appellationũ adieciſſe, ni *barbariei, Orientis Imperii* ſignum exiſtimauerim, vt *Leo Pius Victor Triumphator maximus ſemper Sebaſtus Auguſtus.* Principũ verò feſta Romanis *Auguſtalia*, Neapoli, & Græcis ΣΕΒΑΣΤΑ nuncupata. B E

ΕΥΣΕΒΕΙ) ante *Antoninum* nulli principum hic titulus familiaris. Tiberius, cenſuerunt *quidam vt Pannonicus, alii vt Inuictus, nonulli vt Pius cognominaretur.* Suet. c. 17. *Antoninum* vero reuerentia in numina *Pii nomen* inueniſſe, Pauſ. l. 8. ſcribit. alias nominis origines Capit. recenſet. *Pius cognominatus eſt à Senatu; vel quod ſocerum feſſa iam ætate, præſente Senatu leuauerit (quod quidem non ſatis magnæ pietatis eſt argumentum, cum impius ſit magis, qui iſta non facit, quam pius, qui debitum reddat) vel quod eos, quos Hadrianus per malam valetudinem occidi iuſſerat, ſeruauit: vel quod Hadriano contra omnium ſtudia, poſt mortem infinitos, atq; immenſos honores decreuit;* quæ potior ratio doctis arridet, cum & *ludos Puteolis* eius nomini ſacros *Pialia*, ſeu Εὐσέβεια dixerit: *vel quod cum Hadrianus ſe interimere vellet, ingenti cuſtodia, & diligentia fecit, ne quid poſſet admittere: vel quod vere natura clementiſſimus, & nihil temporibus ſuis aſperum fecit.* Sola *Auguſtarum* in lapide FAVSTINA . PIA . CLARISSIMA dicta. in numo FAVSTINA DIVA PIA SIDERIBVS RECEPTA S. C. *Macrinum cum Senatus Pium, ac felicem nuncupaſſet: Felicis nomen recepit, Pii habere noluit.* Capit. *Piiſſimus Iuſtinianus*, & ante *Conſtantinus* appellatus. CONSTANTINO MAXIMO BEATISSIMO AC SVPRA OMNES RETRO PRINCIPES PIISSIMO. ita HELENÆ PIISSIMÆ. G H

Π . Π) Πατρὶ πατρίδος Lat. P.P. *Patris patriæ reuerentia*, detecta *Catilinæ* coniuratione in M. *Tullio* cepit. Plin. 7. c. 30. *Salue primus omnium parens patriæ appellate, primus in toga triumphum, linguæq; lauream merite, & facundiæ, Latiarumque literarum parens.* Mox Cæſari communicata. Suet. c. 85. *Plebs ſolidam columnam prope xx pedum lapidis Numidici in foro poſuit, ſcripſitq;* PARENTI PATRIÆ. quæ à *Dolabella* euerſa. ab *Antonio* verò ſtatuæ eius *in roſtris inſcriptum* PARENTI

OPTI-

A OPTIME MERITO. in numis DICT. QVART. PARENS PATRIAE. poſt mortem tandem hoc nominis decus ipſi oblatum contra diſerta *Liuii* verba *Vrſinus in familiis* diſputat, ſed inbellibus, vt videtur, argumentis. poſt *Auguſtus* habuit, recuſarunt *Tiberius*. Suet. c. 26. & *Nerô* propter grandiorem ætatem, *Veſpaſianus* tardo recepit, *Pius* ſemel, ante *Hadrianus bis* diſtulit, quod id *Auguſtus* ſero meruiſſet Spart. *Caligula Pius, & caſtrorum filius, & pater exercituum, et opt. max Cæſar.* Suet. c. 22. *Pertinaci* acclamatũ *Patri pio, patri Senatus, patri omnium bonorum. Liuia parens patriæ.* Tac. *Mater patriæ & genetrix.* Dio. l. 57. in numo GENETRIX ORBIS; Fauſtina *mater caſtrorum, Iulia Seueri* vx. in ſaxis *mater caſtrorũ & Senatus, Iulia Mammæa, & Zenobia mater exercituũ. Victoria* vx. Tetrici, *mater caſtrorum* nuncupata. Demum *Impp.* familia-
B ris titulus euaſit. quo, vt ſcribit *Wolf. Lazius, ad* PP. MAXX. his notis PA. PA. translato, PAPA emerſit.

3. NATPOI aut NATΦOT) hæc lectio ſi proba *ſcalptoris*, ſi illa *populi* nomen erit.

ETBIOT) *Græci* moris fuit non à *patre* appellari, vt tamen quis noſcatur quandoq; *patris nomen* poſtpoſitũ, vt *Eugnis Eubii* F. non verò *Eubius*. quæ conſuetudo adhuc in *Holſatia*, ſi recte memini, vulgo viget, ita vt *nomina* patrum *cognominum* vices ſubeant, vt *Ioannes Petri* ſcilicet F. inter *nobiles* verò inſolens eſt a pagis & gentilitijs nominibus diſtinctos. Idem & in *feminis Romani* in numis vſurparũt; vt IVLIA C. IVL. CAES. IMP. id eſt, *filia*, poſt frequentius *vxoris* nomen expreſſit, vt; AGRIPPINA M. F. GERMANICI CÆSARIS, ideſt, *vx.* Pari modo & nonunquã
C *matres* notatæ: vt VESPASIA. POLLA. VESPASIANI IMP. h. e. *mater*

αΦΡΟΔΙΤΑΙ) *Venus* apud *Siculos* plura delubra poſſedit, inter quæ inprimis celebre fuit *Veneris Erycinæ*, de quo Diod. l. 5. alia *templa poſt aliqua gloriæ incrementa aduerſi ſæpe caſus labefactant & conuellunt, at huius fani cultus à primo dedicationis exordio, tantum abeſt, vt defecerit, vt contra magis acceperit incrementum.* aliud *Naxi* fuiſſe, ex *Vaticana appendice Prouerbiorum* ab *And. Schotto* edita diſcimus, in qua concinnatore *Cluuerio* ita legas: Γέῤῥα Ναξιακά. Γέῤῥα Σικελοὶ λέγουσι τὰ ἀνδρῶα καὶ γυναικεῖα αἰδοῖα. ἦν ἐν Σικελικῇ Νάξῳ τέμενος ἐπιθαλάσσιον Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ μεγάλα ἀνέκειτο. *Gerra Naxiaca. Siculi Gerra vocabant virorum mulierũq; pudenda: erat autem ad Siciliæ Naxum Veneris fanum in litore, in qua permagna pudenda dedicata.* Syracuſis *Veneris* Callipi aedes fuit,
D quæ ſic cepit; *ruſtici viri formoſæ duæ filiæ in publicam viam egreſſæ ambitioſius inter ſe certabant vtri pulcriores eſſent nates. prætereunti iuueni, cuius pater ſenior erat, inſpiciendas ſe ambæ obtulerant: vtramq; ille conſpicatus natu maioris pulcriores eſſe iudicauit, & eius amore captus eſt. reuerſus in vrbem cum æger decubuiſſet, iuniori fratri expoſuit quod acciderat: rus ille profectus & puellas contuitus alteram amauit. iuuenum pater cum inſtaret, vt ſplendidius ſibi matrimonium quærerent, idq; perſuadere non poſſet; puellas non inuito parente illas conuocat ex agro, & cum filiis collocat. Eas ciues* καλλιπύγας *nominarunt* diuinis honoribus templo q; his collato. Ath. l. 12.

5. Lapillum hunc fictilem *Glandem* ex mole, & icone arbitror. *fi-* E
ctiles & eas ex Cæſ.l.5.bel.Gal.deprehendi:*feruentes fuſili ex argilla glã-*
des fundis, & ferueſacta iacula in caſas, quæ more Gallico ſtramentis erant
tecta, iacere ceperunt.

6. ΕΓΙΝΩΝ ΟΡΘΩΝ) *Ciceronis* formatione, *Heiorum* rector. horum
domus *Meſſanæ* cum Romanis *hominibus notiſſima, maximeq; hoſpitalis,*
teſte Cic. in eaq; *ſacrarium maxima cum dignitate* Deorũ ſignis refertum
eſſet, quod quiuis aduena viſebat, *Rectorem* habuit, cui domus curæ erat,
quod hic lapis firmat. hinc *Verres hoſpes* C. *Heij, domi ſuæ nobiliſſimi, le-*
gationis Mamertinorum Romam *ad laudãdum* eum *principis*, IV ſigna ab-
ſtulit, quæ annotauit Cic. 4. Verr. *Cupidinis* ſcilicet *e marmore: ex alte-*
ra parte Hercules egregie factus ex ære. is dicebatur eſſe Myronis, vt opinor,
& certe ante hoſce Deos erant tabulæ, quæ cuiuis ſacrarii religionem ſigni- F
ficare poſſent. erant ænea preterea duo ſigna non maxima, verum eximia ve-
tuſtate, virginali habitu atq; veſtitu, quę manibus ſublatis ſacra quędam, mo-
re Athenienſium virginum repoſita in capitibus ſuſtinebant, Canephoræ
ipſæ vocabantur

7.) Hanc lapidem multi *eruditiſſimi linguæ Grecę*, quos *Meſſana*
habet, & peregre venientes conſpexere, ſed nullus germanam eius mẽ-
tem hucuſq; explorauit, quare cuius idiomatis ſit, *Grecis* characteribus
ſculptus, diu nos fugit. Recens tandem aliud agendo illa opinio illuxit,
num *Oſcæ linguæ* monumentum. quæ adeo exaruit, vt nullum fere pau-
peris ſit ſpicilegium, & vix ſciatur an fuerit, vnde olim *Latina* creuit,
vt ipſa finiret. compari infelicitate antiquiſſimæ *Hetruſca*, & *Meſſapiorũ*
linguæ occiderunt, quarum ſuperſtites aliquot *reliquias* ex ſaxis & ære G
obeundo *Italiam* excepi. *Eugubium* in *Palatio* ſuo *Tuſcæ* linguæ IX. ad-
huc *æneas tabulas* ſeruat, quas humaniſſime eius vrbis *Priores Populi* mõ-
ſtrarunt, ita perſcriptæ, vt vix integro biduo à nobis excerptæ ſint, qua-
rum vnius ſenſa *Baldus* vir doctus publico ſcripto tentauit, quã & *Gru-*
terus vaſto ſuo *Inſcriptionum* operi inſeruit. *Oſcum* itaque hunc lapidem
ſuſpicatus ſum, quod duas eius loquelæ voces hinc eruerim: vna ΜΕΔ-
ΔΕΙΞ eſt, qua *Oſci ſummum* ſuum *magiſtratum* nuncuparunt, cuius no-
minis ſedes in *Ennii* poemate perennat, quod *Oſce* quandam exaratum
fuiſſe *Cicero*, & *Liuius* indicarunt. ſic ibi Ennius.

Africa terribili tremuit horrida terra tumultu.
Summus ibi capitur meddix, occiditur alter.
vel tu Dictator, vel Equorum, Equitumque Magiſter, H
eſto, vel Conſul.

Per Magiſtratus Perſis *Megiſtanes* & *Chiliarchus*, Iberis *Ibes*, Poenis
Suffes, Mitylenæis *Hipparchus*, Trallianis *Aſiarcha*, Achæis *Diorigius* &
Demiurgus, Carthaginenſibus *Dionyſiarcha*, Cretenſibus *Coſmus*, Cap-
padocibus *Satrapes*, Paphlagoniæ *Dynaſtes*, Heduis *Vergobretus*, Taranti
Democrates, Capuæ *Midiaturicus*. Lõgobardis *Exarchus*, Catanæ *Proago-*
rus, Meſſanæ *Strategus* vocabatur. Altera eſt ΜΑΜΕΡΤΙΝΟ. Feſt. *Mamers*
Mamertis facit; id eſt, lingua Oſca Mars Martis, vnde Mamertini in Sicilia

dicti,

A *dicti, qui Meſſanæ habitant.* in numis & ΜΕΣΣΑΝΙΟΙ, & antiquitus *Zanclæi* vocati ſunt, à *Zancle*, cui ζάγκλιον Siculis *curuum*, vel ζάγκλον *falx* nomen dedit, iuxta *Steph. epit.* alij dictam volunt, quod *Saturnus ibi falcem abſconderit, quo patris pudenda præſecuerat*; quod & de *Drepano* ferunt. Notandum ex *Cluuerio* perperam Meſſanam a Diod. & D. Hier. in Chron. Euſ. appellari *Mamertinam*. *Mamertini* enim ciues incolæq; ſunt, vti olim vrbis *Faleriorum* in *Hetruria, in via Flaminia* opidani *Faliſci*, agerq; *Faliſcus* dictus. ſed iunctim cum *ciuitate* ſæpius legis. Cic. *Maximæ, & locupletiſſimæ ciuitati Mamertinæ.* Ea hodie *Meſſina* vulgo dicitur, a *meſſibus* per *Romanos* ex portu ablatis, authore Euſtathio. l. 3.

Inque tuo portu Meſſana tibi Roma parabat,
indeque Meſſina nomina meſſis habes. Eadem a Chronico

B *Alexandrino Petri Ep. Alexandriæ*, in Scaligero *Caſauboniano* dicto, (ab *Hier. Surita* in *Sicilia*, vnde nomen *Faſti Siculi*, reperto, a *Frid. Sylburgio* XXXVI. aureis ſolaribus emto, & *Dau. Haſchelio*, ab hoc *Auguſtanæ Reip.* oblato, & à *Matth. Radero* publici iuris facto) inter primas *Italiæ* vrbes refertur. *V. climatis vrbes Italiæ principes Neapolis, Roma, Siciliæ Meſſana, Thraciæ Ænus, Philoppolis, Hadrianopolis, Traianopolis, Abdera, Preconeſus, Perithus, Thaſſis inſula, Samothracia inſula, Cheroneſus, Cyla, Seſtus*

8) regioni cognomine *Moſelli Meſſanæ, in parte Meridionali*, ab hoc *Moiſe* nomen inpoſitum ſimile veri eſt.

CAP. II. Gal. tribus. Præf. fabr. cohors. Trib. milit. Legio. Deiotarus. Ala. Præf. Vehiculorũ. Iuridic⁹. Oppius. Claudij. Ruſi. Põpeij. XXXV puerorũ in freto interitus. Corona

C

9 GAL.) *Galeria* prius *Galeſa*, dicta arbitratu *Panuinij* a *Galeſo Tuſciæ* fluuio. PRAEF. FABR.) ἔπαρχον τῶν τεχνιτῶν. Plut. in Brut. *fabris* præerat, *machiniſq;* belli, *Mallium* inde illorum monumentis apponebant. Veg. l. 2. c. 11. *eorum cura præcipua, ne quid quod exercitui neceſſarium videbatur, nunquam deeſſet.* Primi à *Legatis*, interdum duo erant. Cæſar Att. ep. 8. l. 9. *duo præfecti fabrum Pompeij in poteſtatẽ meã venerũt.* COH.) cohors, CHORTIS, ſeu χόρτος in *villa dicta, quod circa eum locum pecus coerceretur.* Var. Græce σπεῖρας, lapis ΠΡΑΙΦΕΚΤΟΣ ΣΠΕΙΡΑΣ. Enn. *ſpiras legionibus nexunt.* Tac. in Agr. *Numeros* dixit. quæ vox inferiori æuo crebra, & pro *Cohortibus*, & *Legionibus*. Vna *e trinis manipulis*, primitus ex CCCXX. conſtans, quod ſi inſtructior manipulus,

D & ea plenior fuit. In nouitia militia *prima numero, & dignitate reliquas & militum præcedit. Nam genere & inſtitutione literarum viros ſelectiſſimos quærit. Hæc enim ſuſcipit Aquilam, quod præcipuum ſignum in Romano eſt ſemper exercitu, & totius legionis inſigne. Hæc imagines Imperatorum, hoc eſt, diuina & præſentia ſigna* (Apul: *imaginum ſuggeſtus*) *veneratur. Habet pedites. MCV. Equites Loricatos CXXXII. & appellatur Cohors Milliaria. Hæc caput eſt legionis; ab hac cum pugnandum eſt, prima acies cœpit ordinari. Secunda cohors habet Pedites DLV. Equites LXVI. & appellatur cohors quingentaria.* Veg. l. 2. c. 6. Aliæ inſtar *legionum* erant.

vt labente *Imperio Iouia, Herculea, Cornuta, Neruia, Petulantium.* Cæſar. E
l.3.*Cohortes quaſdam, quod inſtar legionum viderentur eſſe, per ſiluā, & in
vetera caſtra duci iubet. Pretoria* grandior velut *extra ordinem*, & vt Lipſ.
decumata, non in legionum albo, nec in *Haſtatos, Principes*, & *Triarios* di-
uiſa, domo & gente nobilis, ex *Etruria ferme, Vmbriaq; delecta, aut vete-
re Latio, & Colonis antiquitus Romanis.* Tac.an.4. hinc *Ottho* eos alloquēs
Italiæ, inquit, *alumni, & Romana vere iuuentus.* Tac. Auctorem eius Scip.
Africanum Feſtus vult. *Prætoria cohors eſt dicta, quod à Prætore non di-
ſcedebat. Scipio enim Africanus primus fortiſſimum quemque delegit, qui ab
eo in bello non diſcederent, & cetero munere militiæ vacarent, & ſexqui-
plex ſtipendium acciperent. Liuius* tamen & ante ſub *dictatore Poſthumio*
nominat. Lipſius *Polybij* æuo *ab Scip. Numantino* inductas opinatur. Bel-
lis ciuilibus eæ auctæ. *Auguſtus, & Tiberius* IX. maiores *Impp.* non F
niſi *vnā*, & vix omnes, circa ſe habuere. *Vitellius cum XIV prætoriis co-
hortibus, & omnibus equitum alis obſidere Apenninum iubet.* Tac. milite
reliquis ditior. Dio. l. 55. *in cohorte Prætoria Auguſti peditum X millia
in partes diuiſa, Equites præterea extraordinarios, & Euocatos.* In Plut. Pe-
lopida ἱερὸς λόχος *ſacra cohors*, Liu. *cohors regia appellatur.* Temere ergo
Roſinus negat *Cohortis in Liuio* mentionem. *Vagi* primo habitarunt. Suet.
in Ti.c.37. *Stationes militum per Italiam ſolito frequentiores diſpoſuit: Ro-
mæ caſtra conſtituit, quibus prætoriæ cohortes vagæ ante id tempus, & per
hoſpitia diſperſæ continerētur.* Diuerſa ab hac *Palatina*, & *Vrbanæ* ab *Au-
guſto* excogitatæ. In marmoribus XXXXII *Vrbanæ* conſpectæ. *Cohortis*
nomen corrupte in *Sicilia* adhuc manſit, vt *la corte del Rè.*

IIII. RAETORVM) in *Cod. Præfecturarum Scoti* cohors hæc in G
Germania apud *Ratos* collecta, *Amalibæ in Armenia* morabatur.

TRIB. MILIT) Cæſ.l. 2. *Tribuni cohortiū. Ipſi Legionis rectores Græci
χιλίαρχας millenarios* à ſimilitudine aliqua nominarūt. dicti q; *terni ex
tribus tribubus Ramniū, Lucerū, Tatiū olim ad exercitū mittebātur.* Var. *Vel
quia Tribuū ſuffragio creabātur.* Pomp.de orig.iur. *quod militibus, ſiue ple-
bibus iura tribuunt.* Iſiod.9.c.3. Primi *tres*, mox *quatuor*, demum *ſeni* le-
giones habebant. l. 5. C.de iuriſd. omn.iud. *Vicarii* audiunt, quod vi-
ces *magiſtri militum* gerant. à Ceſs. primo an. V.CCCCXLIIII. creati. poſt.
Liu.l.9. *Duo imperia eo anno dari cepta per populum, vtraq; ad rem milita-
rē pertinentia. vnum vt Tribuni ſedeni in quatuor legiones a populo crea-
rentur, quæ antea perquam paucis ſuffragio populi relictis locis, Dictatorū,
& Conſulum ferè fuerunt beneficia.* Nec hoc manſit. Liu. *Conſules ad po-* H
*pulum ex S. C. tulerunt, ne Tribuni militum eo anno ſuffragiis crearentur,
ſed Conſulum, Prætorumq; in iis faciendis ius, arbitriumq; eſſet. ſed Tribu-
nos militum non permiſſum, vt Conſules facerent, populus creauit.* Id. 44.
Tandem *Senatus decreuit, vt in octo legiones partem Tribunorum Conſules,
& populus crearent.* Eorum alij *Rufuli dicuntur, qui in exercitu creari ſo-
lent: alij ſunt Comitiati, qui Romæ in comitiis deſignantur.* Aſcon. Erant
& alij. Veg. l.2.c.7. *Tribunus maior per epiſtolam Imperatoris iudicio de-
ſtinatur. Minor prouenit ex labore. Ordinarij qui in prælio primos ordines*

A ducunt. Auguſtales appellantur, qui ab Auguſto Ordinariis iuncti ſunt. Flauiales item tanquam ſecūdi Auguſtales à D. Veſpaſiano legionibus ſunt additi: creati ex Equite & Pedite Romano, itē ex Senatoribus. Liu. 42. Duo conſulares Tribuni militum cum eo miſſi. Inibi: Senatus iuſſit creari neminem Tribunum eo anno, niſi qui magiſtratum geſſiſſet. Exinde & aditus in Senatum quandoq;. Dio in Domit. I. Caluaſter Tribunus fuerat in ſpem Senatoriæ dignitatis. Principia, ſeu Tabernacula horum C. ped. à militū caſtris aberant, vbi ius reddebunt. Faſcibus deſtituti anulis aureis eminebant. App. de bell. Plin: aureos anulos ferunt inter milites Tribuni, reliquis inferioribus ferreos geſtantibus. Stipendium illorum, Plin. 31. c. 7. à ſale dictum Salarium, Claudij Trib. Martiæ V. legioni Pollio in Cl. habet verbis Valeriani: Salarium de noſtro priuato ærario dabis annuos frumenti modios
B III. M. hordei VI. M. laridi libras, II. M. vini veteris ſext. III. M. quingentos olei boni ſextarios CL. olei ſecundi ſextarios DC. ſalis modios XX. ceræ pondo CL. fœni, paleæ, aceti, oleris, herbarum quantum ſatis, pellium tentoriarum decurias XXX. mulos annuos VI. equos annuos III. camelos annuos X. mulas annuas X. argenti in opere annua pondo I. Philippeos noſtri vultus annuos CL. & in ſtrenis XLII. & trientes CLX. item in caueos, & ſcyphos, & zuma pondo XI. item in caueos & ſcyphos pondo XI. tunicas ruſſas militares annuas ſagochlamides annuas II. fibulas argenteas inauratas II. fibilam auream cumacum Cypream vnam. Balteum argenteum inauratum I. annulū bigemmeū vncialem brachialem vnum vnciarum VII. torquem libralē I. caſſidem inauratam I. ſcuta chryſographata II. loricam I. quam refundat, lanceas Herculeaneas II. aclydes II. falces fœnarias IV.
C cocum, quem refundat I. mulionem, quem refundat I. mulieres ſpecioſas ex captiuis II. Albam ſubſericam I. cum purpura ſuccubitana, ſubarmale I. cum II. purpura Maura. notarium, quem refundat I. ſtructorem, quem refundat I. accubitalium Cypriorum paria II. interulas puras II. faſcias viriles II. togam, quam refundat I. latumclauum, quem refundat I. venatores, qui obſequantur II. carpentarium I. curam Prætorii I. æquarium I. piſcatorem I. dulciariū I. ligni quotidiani pondo M. ſi eſt copia: ſin minus quantum fuerit, & vti fuerit: coctilium quotidiana batilla IV. balneatorem I. & ad balneas ligna. Fuere & Tribuni milit. Conſulari Poteſtate Remp. adminiſtrantes, primo tres patricij, poſt plebe ex ſe Conſules contendente, & patres recuſarent: factum eſt, vt Tribuni militum crearentur partim ex plebe, partim ex patribus conſulari poteſtate. hiq; conſtituti ſunt vario numero, interdum
D enim XX. fuerunt. Pomp. l. 2, de orig. iur.

LEG.) Macedonibus Phalanx, Gallis Caterua, Romanis Legio fuit, Græcis στράτευμα, στρατόπεδον, σῆμα, τάξις, τέλος. & interdum τεῖχος. Tac. Ordines. Diac. Virtutes dicuntur. Cognomen ipſis à ducibus, populis, numeris, ſtationibus, effectibus, Diis, Ex denis Cohortibus conſtata, eas Romulus inuentor a fortiſſimorum hominum delectu vocauit. Varro. in ſingulas tria principio millia ex triplici tribu ſeligit, ac poſt victos Antenates, & Cæninenſes, Sabinis in vrbem receptis, duplici populo, duplicauit; ita vt Peditum VI. M. Equitum DC. contineret, Plut. & Dio referunt, quam

tamen *auctionem*, præter *Lipſium, viri docti* ægrè credunt. *Regibus eiectis* E
quater millenæ factæ à P. Val. Puplicola. Dio. *Regio à Pyrrho* obſeſſo, *to-*
ta legio millia hominum quatuor in foro ſecuri percuſſa. Liu. poſt quina mil-
lium *Hannibalis* bello. Idem. *alii quatuor legiones nouas ſcriptas tradunt,*
numero quoq; peditum equitumq; legiones auctas millibus peditum, & cen-
tenis equitibus in ſingulas adiectis. Scipio in Africam traiecturus *ſupple-*
uit ita legiones, vt ſingulæ ſena millia, & ducenos pedites, trecenos habe-
rent equites. Liu. Feſt. C. *Marius* primus VI. MCC. hominum ſcripſit,
id eſt, primus *ordinarium numerum* fecit. Saluſt. ex Vegetio colligitur
ſuiſſe IↃↃC. *Peditum, Equitum* DCCVI. & l. 3. c. 1. *in legione mixtis*
X. M. *peditum, & quatuor equitum. Legio autem propriis coborti-*
bus plena cum grauem armaturam, hoc eſt, principes, haſtatos, triarios, an-
teſignanos, item leuem armaturam, hoc eſt, ferentarios, ſagittarios, fundito- F
res, baliſtarios; cum proprios, & ſibi inſitos equites Legionarios, iiſdem ma-
triculis teneat Veg. l. 2. c. 2. Primo quotannis IV. lectæ. in numero va-
riatũ. Ante *Punica bella*, & ſub *Cæſare* X. erãt, quas ipſe *ſelectas* laudauit,
quod *etiam cælũ diruere poſſent*. A. Hirt. ſeu Opp. de bell. Hiſp. paulo ante
Cannenſem cladem VI. poſt eam XVIII ſcriptæ, mox III. tandem II.
adiſictæ, ex his XXIII *Scipio* XX *in Africam* deduxit. Summa legionum
ita *per prouincias diuiſa; binæ conſulum vt eſſent, IV. Hiſpania haberet,*
tres Prætores, binas in Sicilia & Sardinia; duas C. Terentius in Etruria,
duas Q. Flauius in Brutiis, & duas Q. Claudius circa Tarentum, & Salen-
tinos, vnam C. Hoſtilius Tribulus Capuæ, duæ Vrbanæ inſcriberentur. Liu.
Macedonico bello VI. Liu. *Cornelio Hiſpania, Sempronio Africa cum Sicilia*
euenit, ſex in eum annum decretæ legiones; & ſociorum quantum ipſis vi- G
deretur, & claſſis quanta parari poſſet. Cæſar victo Pompeio bellum in
Africam transferens XVI legiones tenuit. App. *Auguſtus contra Anto-*
nium XLV. quas nec ante, nec poſt quis habuit, *legiones* eduxit. Ex qui-
bus nonullæ poſt exauctoratæ. Dio enim ait *noſtro æuo* XIX. *modo ex iis*
ſuperſunt. Ita eæ diſpoſitæ, vt ſenſim in *vicos, & opida quaſi degenerarint.*
Bello ciuili inter *Othonem, Vitellium, & Veſpaſianũ* XXXVI *in Rep.* erant.
Ignauia Domitiani cum multas deleuerit, *Traianus, & Hadrianus* iterum
XXX. per *Rom. limites* effecere. Dio. hinc *Fauorini de Hadriano* iocus.
Non recte ſuadetis familiares, qui nõ patimini illum doctiorem omnibus cre-
dere, qui habet XXX. *legiones.* Sparti multiplici appellatione fuere; *Ve-*
teranæ. Cæſ. l. 3. bell. ciu. *Legiones effecerant ciuium Rom.* IX. V. *ex Ita-*
lia. quas tranſduxerat: vnam ex Sicilia Veteranam, quam factam ex duabus H
Gemellam appellabat, vnam ex Creta, & Macedonia, ex veteranis militi-
bus, qui dimiſſi à ſuperioribus Imperatoribus, in iis prouinciis conſederant.
Auguſtæ, quæ vel numerales, vt I. II. aut *Auguſtæ Prætoriæ, Peregrinæ.*
Prætextata tironum fuit. de qua Capit. in Max. Alexander *Maximinum tri-*
bunum legionis IV. *quam ex tironibus ipſe compoſuerat dedit, & eum in hæc*
verba prouexit; veteres milites tibi Maximine mi chariſſime atq; amantiſſi-
me, idcirco non credidi, quod veritus ſum, ne vitia eorũ ſub aliis inoleſcen-
tia emendare non poſſis, habes tirones ad tuos mores, ad tuam virtutem, ad

tuum

A *tuum laborem, eos fac militiam addiſcere, vt mihi multos Maximinos Reip.*
optabiles ſolus efficias. In lapide. LEGIO FORTENSIS *à fortitudine*, &
FRETENSIS dicta, quod *freto* aſſita. Lipſ. legionum duces ſelectiores
viri; à Traiano enim *Hadrianus tribunus II. Adiutricis legionis creatus,*
& in expeditione Dacica Legioni Mineruiæ. Spart. *Iulianus poſt præturam*
legioni præfuit in Germania XXII Primigeniæ. Lamp. Aurelianus *apud*
Moguntiacum tribunus legionis VI. Gallicanæ. Vop.

XXII. DEIOTARIANAE) marmor hoc *Ciceroni coæuum*
erit, ob legionem *Deiotari*. Nec alibi hanc LEG. vel *ſculptam*, vel *ſcriptā*
hoc cognomine XXII reperi. XXII *Pia, Fidelis* obuia ſæpius apud *Goltz.*
XXII. LEG. SICVLA VETERANA. ſimili modo LEG. XVIII. LY-
BICAE. LEG. XVII. *claſſica.* LEG. XII. antiqua, ſolæ in ANT. AVG.
B IIIVIRi numis ſuperſūt. Fuit *Deiotarus Tetrarches Gallo-Græciæ. Galatia*
in tres gentes; *Troginos, Toleſtarios, & Teſtoſages,* ac IV. *Tetrachias* di-
uiſa. vxor *Stratonica*, vt regni heredes eſſent: *formoſam ea ex capturis vir-*
ginem Electram nomine adornauit, & Deiotaro copulauit, natoſq; ex ea libe-
ros, tanquam ſuos amanter, ac magnificè educauit. Plut. de Cl. mul. Pom-
peius *vnum Deiotarum in toto orbe terrarum ex animo amicum, vereq; be-*
neuolum, vnum fidelem populo Rom. iudicauit. Cic. 2. Phil. quare illo anni-
tente in Senatu *Minoris Armeniæ Rex* appellatus. App. *Galliæ Orientalis*
regem vocat. *Ciceroni* amiciſſimus, ita vt domi ſuæ ſtatuam eius poſue-
rit. Enixiſſime *Romanos* iuuit in bello *Mithridatico* contra *Cæſarem*, & *Ci-*
ceronem in *Cilicia*. Cic. l. 6. ad Att. ep. 1. mihi *cum Deiotaro conuenit, vt ille*
in meis caſtris eſſet cum ſuis copijs omnibus. habet autem cohortes quadrin-
C *genarias noſtra armatura XXX. eq.* CIↃ CIↃ. *erit ad ſuſtendandum, quo-*
ad Pompeius veniat. Debellato *Pompeio* ad *Cæſarem* ſorditatus ſupplex
venit, à quo tamen *Tetrarchiæ regno, pecuniaq. multatus.* Cic. de Diu.
l. 1. poſt cuius interitum *ſuo Marte res ſuas recuperauit* Cic. 2. Phil. Caſ-
ſius in *Deiotarum* ætate iam grauem, vrbem condentem ſic iocatus. *XII*
hora ædificare incipis? Galata, *atq; ne tu quidem*, ſubiūxit, *Imperator ad-*
modum matutinis contendis in Parthos. Plut. *plures habens filios cum*
vellet vni regnum relinquere, ceteros omnes occidit: tanquam vitis palmi-
tes ſi præcideret, vt vnus aliquis ſuperſtes validus. Plut. de Stoic. repug.

PRAEF. ALAE) *Socijs* loco *Tribuni Præfectus* fuit. ſub *Auguſto* di-
gnior is *Tribuno mil.* docet hoc modus loquendi apud Suet. cap. 38. *Non*
tribunatum modo legionum, ſed & præfecturas alarum dedit. at contra
D ſub *Claudio*. Suet. cap. 25. *Equeſtreis militias ita ordinauit, vt poſt cohor-*
tem alam, poſt alam tribunatum legionis daret. Alæ dictæ exercitus equitū
ordines, quod circum legiones dextra ſiniſtraq; tanquam alæ in auium corpo-
ribus locabantur. Gel. l. 16. c. 4. hinc *Equites Alarū*, ſeu *Alares Legiona-*
rijs oppoſiti. *Alam* Vegetius *Cornu* nuncupauit. X autem *Alæ* in equi-
tatu. Polyb. *Equites etiam in X alas ſimiliter diuiſerunt, atq; ex ſingulis*
tres eligunt duces. Qui primus electus præeſt alæ; duo vero decurionum ob-
tinent ordinem. vocant omnes decuriones. Macedonum ala, agema paris fe-
re ordinis M. Equites habebat. Scitur præter legiones *Socias* etiam cohor-

tes,

tes, Alaſq; fuiſſe. Tac. *apud idonea prouinciarum ſocias triremes, & alas* E
auxiliaq; cohortiũ, nec multo ſecus in ijs virium fuiſſe: ſed perſequi incertum
fuit, cum ex vſu temporis huc illuc mearent, gliſcerent numero, & aliquan-
do minuerentur. In minoribus *prouincijs ſolæ cohortes, & alæ* fuere; vt in
Rætia, Iudæa. & talibus. *Ala quadrata a figura denominata; qua Perſi, Si-*
culi, & potiſſimum Græci vſi. Ælian. ASTYRVM) In Noticia *alæ*
Aſtorũ. Aſta Tudertanorũ Hiſp. vrbs item *Liguriæ*, vbi ala hæc forte ele-
cta. Degebat *Buſirri*, non longe à Deſpoli, in *Ægypt.* vmbilico.

PRAEF. VEHICVLORVM) horum vſus adeo promiſcuus factus;
vt & *Heliogabalus* inter ſtultas ſuas leges eorum recordatus, ſed in femi-
nis. Spart. S.C. *fecit de legibus matronalibus, quæ quo veſtitu incederet,*
quæ cui cederet, quæ ad cuius oſculum veniret: quæ pilento, quæ equo ſagma-
rio, quæ aſino veheretur, quæ carpento mulari, quæ boum, quæ ſella vehere- F
tur. Cap. in Pert. Pertinax Commodi vendidit *vehicula arte fabricæ no-*
ua perplexis, diuerſiſq; rotarum orbibus, & exquiſitis ſedilibus, nunc ad ſo-
lem declinandum, nunc ad ſpiritus opportunitatem per vertiginem. & alia
iter metientia, horaſq; monſtrantia, & cetera vitijs eius conuenientia. Lamp.
Heliogabalus *habuit gemmata vehicula & aurata contemtis argentatis, &*
eboratis, & æratis. Iunxit & quaternas mulieres pulcerrimas, & binas ad
papillam, vel ternas, & amplius, & ſic vectatus eſt. poſt. DC. *dicitur ve-*
hicula duxiſſe, aſſerens X. millibus camelis Perſarum Regem iter facere; &
Neronem quingentis carrucis iter iniſſe. Sed hæc *Præf. Vehiculorum* non
curat, ſed *Curſum Vehicularium*, ſeu *Publicum.* Hunc *Auguſtum* intro-
duxiſſe, ſunt qui credunt. Suet. c. 49. *quo celerius, ac ſub manum annuntia-*
ri, cognoſciq; poſſet, quid in prouincia quaque gereretur; primo modicis inter- G
uallis per militares vias, dehinc vehicula diſpoſuit. Herodotus vero *Xer-*
xem, Xenophon *Cyrum* eius inuentorem laudat. *Vt celerius*, ait, *ſentiret*
ea, quæ maximis locorum interuallis diſtabant, ſtabula equorum tantum ſepa-
rata feciſſe, quantum itineris die vnus equus facere poſſet. Cæſar quoq; eo
vſus. l. 1. bel. Gal. *niſi eo ipſo tempore quidem nuncij de Cæſaris victoria per*
diſpoſitos equites eſſent allati, exiſtimabant pleriq; vt amitteretur. Quare
opinor *Auguſtum* tantum *innouaſſe*, & melius *diſpoſuiſſe. Nerua* onus id
Italiæ remiſit. numus, in quo duo equi paſcunt: VEHICVLATIONE
ITALIAE REMISSA: a prouincijs vero ſeuere exegit. Hadrianus *ſta-*
tim curſum fiſcalem inſtituit. Spart. ideſt, a priuatis ad fiſcum traduxit;
quod & de *Seuero* ſcripſit. Capit. Ant. Pius *vehicularium curſum ſumma*
diligentia leuauit. Demum eius cura *ad Præf. Prætorium tranſlata.* l. 9. H
de curſ. pub.

IVRIDICVS ÆGYPTI) Strab. l. 17. *Ægyptum Præfectus* ſummo cũ
imperio moderatur *ſub eo eſt* δικαιοδότην, ideſt *Iuridicus*; *penes quem*
iuris dicundi poteſtas. Lacedemones ὁμοσιν vocant. *Alexandriæ in Decu-*
rionum vicem *Iuridicum* Auguſtus dedit. Ruf. *apud Alexandrinos Cor.*
Gallus Romanus Iudex adminiſtrauit. Seuerus deinde eis *ius buleutarum*,
ideſt, Decuriones; *dedit, qui ſine publico conſilio, ita vt ſub Regibus ante*
viuebant, vno iudice contenti, quem Cæſar dediſſet. Spart. At *in locũ con-*
ſularium

A *ſulariumM.* Ant. *Iuridicos Italiæ præpoſuit.* Capit. *Datis Iuridicis Italiæ conſuluit ad id exemplum, quo Hadrianus conſulares viros reddere iura præceperat,* Is loco *Præſidis* in prouincia erat. Ex Dionis fragmentis patet vſq; ad *Macrini* potentiam *Italiam Iuridicos* gubernaſſe. Notetur deniq; hic, & in 125. baſi *tenor, accentus*, ſeu, vt *Capella* vocat, *cacumina, & faſtigia*, alij *pediculos*, vnde palam fit *apices* literis imponendi mos, de quo *Lipſius* de pron. c. 19 cum *Mureto negante* colloquitur.

10 HELIAS) muliebre nomen, & aliàs mihi viſum.

14 C. OPPI . RES) *Fragmentum L. Flauij Dextri* recens tandem *Barcinonæ* euulgatum patrem *Centurionis*, cuius *ſeruo morienti* CHRISTVS in ſacris *Euangelijs* medetur, *C. Oppium* indigetat *Hiſp* Omnis plerunq; *veterũ ſupellex* etiam fictilis dominorũ nominibus notabatur; vt

B aut res certius apud *dominos*, vel ipſi apud *poſteros* diurnẽt. Petron. de vaſis eſcularijs *Tegebant aſellum duæ lances, in quarum marginibus nomen Trimalcionis inſcriptum erat, & argenti pondus*

18 CLAVDIAE) *Claudij & Patricij minorum gentium.* horum quatuor ſtirpes, *Regillenſes*, (quorum & aliqui *Craſſini*) *Pulcri, Centhones, Nerones*, etiam *Claudices*; quod nomen *a nauium caudicibus* peperit *Ap. Claudius Cæci* frater, qui primus Romana claſſe transfretarit. & *Plebei Marcelli*, Lucij prænomen ob duorum infamiam ſubterfugere. Claudia Veſtalis virgo *cum patrem ſuum triumphantem e curru violentia tribuni pl. manu detrahi animaduertiſſet, mira celeritate vtriſq; ſe interponendo ampliſſimã poteſtatẽ inimicitijs accenſam depulit. Igitur alterũ triumphũ pater in Capitoliũ, alterũ filia in ędẽ Veſtæ duxit. Nec diſcerni potuit, vtri plus*

C *laudis tribueretur, an cui Victoria, an cui Pietas comes aderat.* Val. 4. c. 8.

19 D. ANNIVS RVFVS) D. *Decimus. Annius Rufus Proc. Iudææ* moriente Auguſto. Ioſep. *Annii plebei* fuere. *T. Annius Milo* ob æs alienũ *Marſiliæ* exulauit, vbi lecta pro ſe *Ciceronis* oratione dixit: *ſi ſic ante dixiſſes nõ eſitaret Marſiliæ piſces barbatos Milo.* quẽ *H.S. ſeptingenties*, ideſt, decies *centena & DCCC millia æris alieni debuiſſe*, ait Plin. 36. c. 15. *inter prodigia animi humani duco.* In ludos *ſcenicos* aliaq; *tria* effudit *patrimonia*, Cic. vxor *Fauſta Sullæ* F. ante *Q. Pompeio*, poſt *C. Memmio* nupta

20 O. D. S. M.) explico *optime de ſe merito*

21 C Ɛ ΞΤΟϹ ΠΟΜΠΗΙΟϹ) *Pompei plebei*, in quibus *Magni, Rufi, & Foſtli. Sexti Pompei* filij, *Cn.* & *Sextus.* Cnei filius *Cn. Pompeius Magnus* pridie natali acie *Pharſalica* victus ad *Ptolomæũ* fugiens in conſpectu eius,

D & iunioris filij ſecuri percuſſus, vitæ LIX. *Sextus Magni F. adoleſcens ſtudiis rudis, ſermone barbarus, impetu ſtrenuus, manu promptus, cogitatione celer, fide patri diſſimilimus, libertorũ ſuorũ libertus, ſeruorumq; ſeruus, ſpecioſis inuidens, vt pareret humillimis.* Paterc. l. 2. *Eo ſtultitiæ proceſſit inflãmatus rerũ marinarũ felicitate, vt Neptuni filiũ ſe diceret, & Cyanea veſte obduceretur.* Porph. in Hor. *Siciliam* cepit A. Pompeio *Bithynico* Præt. trucidato, ibiq; *proſcriptis* aſylum præbuit, & *Põpeiæ* ſorori, *Fauſto Sullæ* marito in *Africa* cæſo, hoſpitium. Victus apud *Mylas*, in *Aſia* a *Titio Antonij* iuſſu interemtus. Eius effigies in numis *Alexandro*

dro ſimilis MAG. PIVS IMP. ITER. ex aduerſo PRÆF. CLAS. ET ORÆ MRIT EX SC. vt Vrſinus opinatur, cuſi *Meſſanæ*, vel *Panormi*; *quod in his tantum locis reperti.* vxor *Scribonia*, & ex ea *Pompeia* F. *Sex. Pompeius Chlorus ciuis Rom. Siculorum omnium primus, & nobiliſsimus*. Cic. 4. Verr. Ex his, vel horum filijs num hic SEXTVS ſit, videant horũ curioſi. C. Pōpeius *Bithynicus Mamertinus Ciceronis hoſpes*. 6. Verr. *Trogus Pompeius* XLIV libris *Græcas*, & *Vrbis* hiſtorias Latine compoſuit, qui vt *Iuſtinus* eius epitomator, *Herculea audacia orbem terrarum aggreſſus videri debeat.* E F

22.) Pauſ. l. 5. *Meſſenios littoralis oræ accolas, cũ ex veteri conſuetudine cœtũ puerorũ numero XXXV Rhegium quotannis amendarent, & cũ eis magiſtrum ac tibicinem ad patrium quoddam Rheginorum ſolenne, inſignis cepit calamitas, adeo vt nemo ex ijs qui miſſi fuerant, domum reuerteretur, ſed nauis vna cum pueris, qui in ea vehebantur, funditus eſt demerſa.* propter hanc *internecionem Meſſenij tunc fuere in mœrore, & tum alia in eorum honorẽ excogitarunt, tum ſtatuas æneas in Olympia poſuerunt. cum his magiſtrũ item cætus, & tibicinẽ. indicauit præterea vetus inſcriptio, donaria eſſe Meſſeniorum in littorali ora degentium. aliquando antẽ poſt Hippias, qui Sapiẽs à Græcis eſt dictus, elegiaca carmina de eis compoſuit.* Monitu *Rocchi Pagani*, conſtanter adſtipulor hoſce pueros, in patrio freto infelices *Neptuni* victimas, hoc venuſtum carmen loqui. nam ſignificantiſſimis verbis id planum & euelatum fit. plureis enim plangit *vna patria* & *ſorte* intreuntes. quod eos *ſemideos* laudat, ibi etiam argumentum cubat. veriſimile namq; fit, *Meſſanam* claritudinis ſuæ ſtudioſam ad *circumſociæ Vrbis agones* lectioris iuuentutis progeniem miſiſſe, vt rebus bene geſtis patriæ honos, neu inbellibus actis pudor quæreretur. quare aliquæ vrbes vt exſplendeſcerent, & ſuo cœlo plures *ſtellæ* fulgerent, fortium in *ludis* facinora ſuis vrbibus adſcribenda & donis nundinatę ſunt. Sic *Dicon Caulonita* largitionibus allectus *Syracuſanus* in ludis declaratur. Pauſ. l. 8. *Aſtylus* Crotaniata *in gratiam Hieronis Dinomenis F. Syracuſanum ſe pronunciari paſſus*, ob quod *domum eius Crotoniatæ in carcerem redegerunt* ſtatua euerſa. ibid. *Hiero* vt *Catana* a ſe reſtaurata, *Ætna* cognomita celebraretur, victor *Ætneus* præconis ore nuncupatus eſt. Pind. Pyth. 1. & mox eodem cognomine huius *auriga Chronius*. Pind. Nem. 1. Idem & *Syracuſani Dionyſij* ad *Iouẽ Olympium* cum ſacrificijs *Legati*, muneribus ab *Antipatro* efflagitarunt, vt filium *Syracuſanum* publicari annueret, ſed repulſam tulere. Pauſ. l. 6. Haut vero ambigo his nænijs *Hippium Sapientem* publicæ calamitati parentatum eſſe. impenſe certe doleo hoc marmor tam *ſuſpiciendum vetuſtatis opus* diſparem ſortem nactum eſſe. ſuprema enim pars ſenis verſibus perſcripta recens perijt, feſtinata ab ingrata manu, ita ſuſpicor, interitu. altera *apud me* ſuperſtes eſt, primi editi folij *poſthuma*, inuenta in *D. Io. Baptiſta militum Hoſpitaleriorum*. G H

25 (ΣΤΕΦΑΝΟΝ) *Corona omnis rei charæ ornatus*, propriuſq; *capitis honos*. Philoſt. in Polemone: ci ciues *domi coronas in caput contuliſſe* κατιδόντας τὶ ἐν αὐτῷ μέγα *proſpicientes aliquid in ipſo magnum.* In ijs quaſi

aſylum

A aſylum; inuiolabiles enim Coronati. Antiquitus quidẽ nulla niſi Deo dabatur: ob id Homerus cælo tantum eas, & prælio vniuerſo tribuit, viritim vero ne in certamine quidẽ vlli. feruntq; primum omniũ Liberum Patrẽ impoſuiſſe capiti ſuo ex edera. poſtea deorum honori ſacrificãtes ſumpſere, victimis ſimul coronatis, nouiſſime & in ſacris certaminibus vſurpatæ. Plin. 16. c.4. Nec tamen illico hæ datæ, ſed prius ramus e palma, victoriæ ſymbolũ & coronæ arrha, quę Clem. Alexandrino δόξης eſt, quas ἐπεγερμὸς admonitio ſecuta, mox κρότος plauſus, quandoq; & coniectus foliorum, demum corona. Interdum & mortuis eæ collatæ, vt Arrachioni ab Eleis, qui coronarunt, & viciſſe proclamarũt Arrachionis cadauer, & apud Argiuos Creugæ Epidamnio pugili, contra fas latæ inter ſe legis, in Nemeo agonę à Damoxeno Syracuſano perempto. Pauſ. l. 8. Floridæ lęticiæ ſigna; quare Athe-

B nis in Panathenæis cuncti pariter, itẽ ſponſus ac ſponſa myrto coronãtur. In luctu Cupreſſeæ ſumtæ, quod huius arboris ramus exciſus non renaſcatur. Militares hæ erant; Obſidionalis, quæ ab vniuerſo exercitu ſeruato decreta. Plin. 22 c.4, nulla fuit graminea nobilior in maieſtate populi terrarum principis, præmiiſq; gloriæ. Ibid. c. 3. primus ea donatus L. Siccius Dentatus, vltimus à Senatu Auguſtus Cos. cum M. Cicerone. F. Et. c.6. ea Fabio Cunctatori ſola ipſis Imperij manibus impoſita eſt, & quod peculiare ei eſt, ſola à tota Italia data. Ibid. c.5. Graminea fuit, nam ſummum apud antiquos victoriæ ſignum erat, herbã porrigere victos. l. 22. c.4. ſumtum id ex vita paſtoritia, nam qui in prato curſu, aut viribus contendebant, cum ſuperati erant, ex eo ſolo in quo certamen erat, decerptam herbam aduerſario tradebãt. Liu. de P. Decio Trib. mil. Legiones gramineam coronam obſidionalem clamore

C donum approbantes Decio imponunt. Ciuica eius, qui ciuem ſeruauerat, eodem tempore etiam hoſtẽ occiderat, neq; locum in ea pugna reliquerat. Gel. l.5. c.6. Polyb. & Socios includit, ſed priſcos, Latini nominis, ciuibus æquandos. Plin. 16. c.4. Auxilia quãquam rege ſeruato decus id non dant. Nec creſcit honos idem Imperatore conſeruato, quoniam conditores in quocunq; ciue ſummum eſſe voluerunt. Accepta licet vti perpetuo; ludos ineunti ſemper aſſurgi, etiam ab Senatu in more eſt. ſedendi ius in proximo Senatui. Vocatiõ munerum ipſi, patriq; & auo paterno. Iligna fuit, poſt ex æſculo. Seruatus ſeruatori inponebat, eumq; Polybio teſte, in vita velut patrẽ colebat, eiq; neceſſaria miniſtrabat, quod ni ſponte faceret, a tribunis compellabatur. Cic. pro Plan. Gregarij milites faciunt inuiti, vt coronam dent ciuicam, & ſe ab aliquo ſeruatos fateantur, non quod turpe ſit protectum in acie hoſtium

D manibus eripi, nam id accidere niſi forti viro, & pugnanti cominus non poteſt. ſed onus beneficiũ reformidant, quod magnum eſt alieno debere, idem quod parẽti. Cuius dãdi ius nec ſibi Coſſ. vindicarũt. Tac. 3. an. Ruf. Heluius gregarius miles ſeruati ciuis decus retulit, donatuſq; eſt ab Apronio torquibus, & haſta. Cæſar addidit ciuicam, quod non eam quoq; Apronius iure Proconſulis tribuiſſet, queſtus magis, quam offenſus. Imperatori etiam oblata. Plin. 16. c.4. Ciuicæ coronæ militum virtutis inſigne clariſſimum: iampridem vero & clementiæ Imperatorum, poſtquã ciuilium bellorũ odio meritum cepit videri ciuẽ non occidiſſe. In numis Auguſtus cum corona quer-

 cea

lea OB cIvIs SERVATOS, quam a *genere humano accepit*. Plin. Mura- E
is eſt,*qua donatur ab Imp.qui primus murum ſubijt, inq; opidum hoſtium per vim aſcendit*.Gel.*Muralis autẽ,& Caſtrenſis, & Naualis fieri ex auro ſolent*.Ibid.ante *frondea*. Plin.l.16.c.4.*Romulus frondea coronauit Hoſtum Hoſtilium,quod Fidenam primum irrupiſſet: auus hic Tul.Hoſtilij Regis*.Caſtrenſi,ſeu Vallari *donatur,qui primus hoſtium caſtra pugnans introiuit.Ea corona inſigne valli habet*,Gel.Naualis,*qui primus in hoſtium nauem vi armata tranſiliuit*. Gel.Roſtrata, *qui nauale aliquod ingens decus edidiſſet*. data ipſis *ducibus*, & aſſimilanda aliquatenus *Obſidionali*. Plin.l.16.c.4. *Cedunt & Roſtratæ,quamuis in duobus maxime ad hoc æui celebres: M.Varrone e piraticis bellis dante Magno Pompeio:itemq; M.Agrippa tribuente Cæſare e Siculis,quæ & ipſa piratica fuere. Antea roſtra nauium tribunali præfixa fori decus erant,veluti populo Rom. ipſi corona impoſita*. Eius vice F
& Oleaginea functa.Dio.l.49.*Auguſtus* victo *Sex*.Põpeio in Sicilia *omnibus quidem* militibus *quingentas drachmas, ijs vero qui nauali certamine viciſſent, etiam coronam oleagineam dedit*. at Gellio *poſtrema oleaginea, qua vti ſolent,qui in prælio non fuerunt, ſed triumphum procurant*. *Triumphalis aurea*,maioribus folijs,*rubentibus baccis*.Laurus *quia ſuffimentum ſit cædis hoſtium,& purgatio*. Plin.15. c.13. poſt & *aureæ*, eæq; plures pro opulentia prouinciæ tributæ. Q.*Manlio Alcidino Gallos-Græcos* triumphanti *coronas aureas* CCXIV tulere. Liu. *Cæſari bismille* IↃCCCXX. App.*Claudius cũ de Britannia triumpharet, inter coronas aureas, vnã VI pondo habuit,quam contuliſſet Hiſpania Citerior,alterã IX quam Gallia Comata*.Quæ,Plin.30.c.1.ſuſtinebatur a tergo, poſt ni in *ſinum Iouis* depoſita,in fanis ſuſpendebatur.L.*Antonio* M.Fr.*tributim* data.Plin.*cum triũ*- G
phaſſet in eo maxime,quod is Marius,aut nullam,aut vnicam omnino coronã accepiſſet,ſibi vero cum alij,tum populus tributim,quod ante ipſum nemini, coronas dediſſent.Ad has & *aurum* oblatum,exactumq; quod *Auguſtus* in *Ancyrano* monumento MVNICIPIIS ET COLONIIS ITALIAE *remiſit*.QVOTIESCVNQVE IMPERATOR AVRI CORONARIVM NON ACCEPI.Spar. Hadrianus *Italiæ remiſit,in prouincijs minuit*.Procop.de *Theodato* Goth.rege:*pactum cũ Petro Iuſtiniani Imp.duce decedere Sicilia tota,& quotannis coronam aureã mitttere Iuſtiniano* CCC *librarum*.*Aurea* anonyma fuit,cuiuſuis ſtrenui facti merces.In *Marcelli* ouatione.Liu.26. *non minimum fuere ſpectaculum cũ coronis aureis præcedentes Soſis Syracuſanus, & Mericus Hiſpanus, quorum altero duce nocturno Syracuſas introitum erat;alter Naxum, quodq; ibi præſidij erat,prodiderat*. H
His ambobus ciuitas data,& quingena iugera agri. *Aurea* apud *Athenienſes*, a queis hic mos manauit, *Demoſthenes* donatus, & *Rhodius* populus virtutis ergo. *Auream* Coronã *Iaſon* Vrbi *ſpecioſiſſimi bouis* altrici promiſit.opidis enim imperatum erat, vt ad *Pythia boues, oues, capras, ſues* paſcerẽtur. Xenoph.l.6. Erãt & facti mentione inſignitæ. Zonar.triumphaturus *dabat& coronas,alijs aureas,alijs argenteas nomen cuiuſq; & ſtrenui facti ſpecimen,atq; imaginem referentes.Si enim murum aliquis primus aſcendiſſet, & muri ſpeciem corona ferebat. ſi quid expugnaſſet,id quoq; co-*

rona

A *rona aſſimilatur. Si mari viciſſet, equeſtre aliquid inſculpebatur. Exploratorias* Caligula excogitauit. Suet. c. 45. *Comites autem, & participes victoriæ nouo genere, & nomine coronarū donauit, quas diſtinctas Solis, ac Lunæ, ſiderumq; ſpecie, Exploratorias appellauit.* Aurelianus cum proficiſceretur *ad bellum Orientale bilibres coronas populo promiſiſſe, ſi victor rediret, & quum aureas populus ſperaret, neq; Aurelianus, aut poſſet, aut vellet, coronas eum feciſſe de panibus, qui nunc ſiligines vocantur, & ſingulis quibuſdam donaſſe.* Vopiſcus. Syracuſanus commemorat.

CAP. III. Ceres. Procos. Thermæ. Pij fratres Catanenſes. Agonotheta. Agones. Tribus. Hadrianus Baſilij Aug. Præf. Proſerpina. vetera ſingendi ſtudium

B 31. ΔΗΜΗΤΗΡΗ) Cereri. & eius ludi *Eleus;* in *vico Atticæ* celebrati Δημήτρια, aliàs Ἀνακαλυπτήρια, & *Eleuſinia* dicti, quorū victor *hordeo* coronabatur. *Dores* γ in δ conuertunt, hinc ipſa Δημήτηρ pro Γημήτηρ *Terræ mater*. Cic. 2. nat. deor. & *Neptunus* ἐννοσίγαιος apud Pind. ἐννοσίδας legitur. aliqui vocis originem a δήειν *querere, filiā* ſcilicet, petunt, adeo enim inquiſiuit, vt *tædis* in *Ætnæ vertice* inflāmmatis Orbem terræ *pedes* noctu interdiu circūiuerit, quare *Furioſa* & *Tædifera* audijt. & quia primū in agro *Meneno* cum facibus apparuit, ipſi in ſuis *numis*, & in eius *ſacris* faces vſurparunt. In numis D. IVNI. D. F. PERA & M. VOLTEI. M. F. *Ceres* binas faces gerens in bigaa tot *anguibus* vehitur. Luctus impatiens *atrata* antrum ſubijt, quare cum fructus exaruiſſent, & ingens hominum turba fame occubuiſſet, eius latebris forte cognitis, *Pan* ad *Io-*
C uē hoc detulit, qui mox miſſis *Parcis* eam euocauit. Pauſ. l. 8. filia reperta *Triptolemo frugum ſemen* dedit, quas ante muliebri iracundia exuſſerat. Plin. ante *Proſerpinā* autem *frumentū* inter herbas *incognitum* creſcebat. Diod. eius vſum ipſam (*almam frugum parentem originalem* Apul.) docuiſſe ſcribunt, *Leontinoſq;* principes terram colere didiciſſe. quod ideo fabulantur, quia *fœcundo* admodum *agro* olim ita inclaruerant, quaſi *triticum* ſuopte ingenio natum, centeſimo grano luxuriet, *pecoraq;* arcenda ex paſcuis, ne aruina ſuffocētur. hinc in lapidibus MATRIS AGRORVM. FRVCTIFERÆ. TVTELARIS MENSIS AVG. tituli. *Legifera* appellata eſt, quod *ante frumentū* repertū, homines *ſine lege* vagerentur, & *Theſmophora, legūlatrix*, ac feſta *Theſmophoria*; quia in eius fano *leges* inciſæ. In his ſacris matronæ deuotę caſtitatis folijs ſibi cubitum ſternebant. Plin. *Mammoſa*, quod protenſis mammis. *Eleuſinia*, à ſacris illis, quæ
D innocuus tantum ingredi poterat, quibus *Initijs Atheninſes* nonniſi pręclaros, & de ſe bene meritos participes fecerunt, vt *Herculem*, & poſt adulationis cauſa *Auguſtū, Pomponium Atticum, M. Antonium, Hadrianum, M. Antonius eius templi ſacrarium ſolus ingreſſus, vt ſe innocentem probaret.* Capit. *Attica*, Iuſtinus: *Myſteria eius nulla re magis quā ſilentio conſtare.* Item *Sicula* a patria. Ipſa enim cum *Libera*, ſeu *Proſerpina* F. ibi nata, vt apud *Cic. IV. Ver.* leges, eiuſq; *ſacra* inde cepiſſe credita ſunt. Val Max. l. 1. *Cum Gracbano interitu pollutum eſſet pulcerrimum in Vrbe*

 templum,

templum, Ætnam,quod ſacra eius inde etiam orta credebant, X.viros ad eã E
placandam miſerunt. De ea Lact.l.2.diu.inſtit.*Cererem Catinenſem,vel En-*
nēſem; quarũ alterius tanta fuit religio,vt adire tẽpli eius ſecreta penetralia
viris nefas eſſet; alterius antiquitas tanta,vt omnes hiſtoriæ loquantur. Et
Cic.in *Ver.Ennææ Cereris ſimulacrum tale fuit,vt homines cum viderent,*
aut ipſam videre ſe Cererem,aut effigiem Cereris non humana manu factam
eſſe, ſed cælo delapſam arbitrarentur.

IEP.) *vox mutila num* IEPON *ſacrum*, vel IEPΩN ſonuerit anceps eſt;
ita vt *Hiero* Rex *Cereris ſani*, in quam admodum *Pius* a Pind. Olym.
od.6.prædicatur,cõditor ſignificetur. cuius tẽpli Cic.4.Ver.recordatur.
Sacrariũ, ait, *Cereris eſt apud Catinenſes,eadem religione,qua Romæ,qua in*
ceteris locis,quæ prope in toto orbe terrarum,in eo ſacrario intimo fuit ſignũ
Cereris perantiquum: quod viri non modo cuiuſmodi eſſet, ſed ne eſſe quidẽ F
ſciebant.aditus enim in id ſacrarium non eſt viris,ſacra per mulieres,ac vir-
gines confici ſolent. Th.*Fazello* de reb.Sicul.d.1.l.3.c.1. extra *portam Re-*
giam fuit,prope *S.Spiritum.* aſſentior annuente loco, & hoc lapide ibi
eruto, templi epigraphe

34. PROCONSVL) vetus ab ipſis *Prouinciarum* incunabilis regimẽ
extitit, vt *Conſules Prætoreſque* in *Prouincias*, quas *Deſignati* ſortiti,
finito annuo eo *magiſtratu* cũ *Imperio* ſuccederent.ſuccreſcente vero *Ro-*
mani orbis potentia,bellis intumeſcẽtibus,nec *Coſſ.*ad eas regendas am-
plius ſufficientibus,noui electi,qui *Pro conſulibus*,id eſt,*vice Conſulum*
exercitus ducere, prouincias regere dicti.Id *bello Veientino* V.CCLXXIX
primum cõtigiſſe ex *Liuio* colligitur, quum primum *Procoſſ.* eo anno
ibi citẽtur. Ego potius cũ *Pighio eruditiſſimo rerũ Romanarũ* crediderim, G
cũ nil *Liuius* de eorũ ortu addat, diu añte in *Rep.* floruiſſe. *Priuatis* ex-
tra ordinem ſi *Prouincia* cum exercitu & imperio mandata, etiã *Orna-*
*menta,*ſi *pro Conſule Conſulis;*ſi *pro Prætore, Prætoris* conceſſa.quare il-
lis XII his,cum dimidiæ poteſtatis,VI *faſces* præferebantur, quare *Ap-*
pianus eos *ἑξαπελέκεις*,h.e.*ſex ſecurium* vocat.Cic.de *Verre* Præt.*Sex li-*
ctores circumſiſtunt valentiſsimi, & ad pulſandos, verberandoſq; homines
*exercitatiſſimi.*Sine *Magiſtratu* tamẽ & *Auſpiciis* erãt.Et hinc *Liuius* red-
dit cauſſam cur *Priuati* nõ triumpharint,vt P.*Scipio Africanus* bello *Pu-*
nico II. Priuatorum primus L. *Lentulus* ouauit. Liu. l.41 *Cn. Pompeius*
ſine *Magiſtratu* triumphum egit, ſed cum leges ſub armis fere obmu-
tuerant.Compluries, quod nota, *Coſſ.Proconſule,Prætor,Proprætore* apud
veteres confunduntur. Sic *Verres* ex *Prætore Vrbano pro Prætore* Sici- H
liam nactus,à Cic.*Prætor Siciliæ*, P. *Scip. Africanus* priuatus *Hiſpaniæ*
Proconſul ab Aur. Victore *Hiſp.Prætor*, P.*Rupilius Siciliæ Prætor*, C.*Cæ-*
ſar à Suetonio *Galliæ Prætor* cognominatur; cum ambo *Conſulares* cum
imperio *Pro-conſulibus* Prouincias habuerint. In *faſtis Capitol.* PRO.
COS.cum interpuncto ſcribitur, vt forſan notetur non *compoſitum*, ſed
ſuo ſueto caſu gaudens nomen. Cic. pro Man. *Mitti Pompeium ad bel-*
*lum Mithridaticum nõ pro-conſule,ſed pro-cõſulibus.*Legitur tamen & *cõ-*
poſitum cum ſuo *deriuato Proconſulatus. Manutius* dici *Proconſul* con-
tendit.

A tendit. Sed hæc Grammatici in foro ſuo dijudicent. *Auguſtus* primu
Proconſulare imperium intra, & extra pomœrium ſic *in perpetuum* ſumſit,
vt neq; ingreſſus pomœrium illud deponeret. *Cognomen* non vſq. adeo
acceptum fuiſſe, ex *Numis* diſcimus, vbi nuſquam hunc titulum *Impp.*
appoſuerunt, quare non iniuria *Iſaacus Caſaubonus* ad Spartianũ admira-
tus quidnam cauſæ extiterit, quum hic *titulus omnibus æque* Impp. *compe-
tierit, nõ omnes æque vſos, alios præclarũ duxiſſe, alios eum inſuper habuiſ-
ſe, quaſi faſtidientes & maieſtate ſua minorem*, Auguſtæ Hiſtoriæ condi-
tores raro eius mentionem reliquiſſe, in *veteribus ſaxis ſex* tantum
nominari: *Seuerum, Caracallam, Macrinum, Heliogabalum, Alexandrum &
Aurelianum.* Addo ego; C. *Iul. Verum Maximinum*, ſeu *M. Aur. Verũ Ma-
ximinum, Ant. Gordianum, M. Iul. Philippum, M. Aur. Claudium, M. Cl. Ta-*
B *citũ, M. Aur. Carũ, M. Aur.* Carinũ, *M. Aur. Val.* Diocletianum, C. *Val. Aur.*
Conſtantinũ, Fl. Cl. *Iulianũ*, cunctos in *lapidibus* hoc nomine celebratos.

35. THERMAS) *Thermæ Catanæ* eo loci extitere, vbi *Templum* Vrbis
maius inædificatum, VI columnæ reliquæ indicant, vnde earũ *vetus ma-
gnitudo* ſcintillat. in his enim priſci exquiſite elegantes fuere. Sen. ep. 87
*Pauper ſibi videtur & ſordidus; niſi parietes magnis, ac pretioſis orbibus re-
fulſerint, niſi Alexandrina marmora Numidicis cruſtis diſtincta ſint; niſi
illis vndiq; operoſa, & in picturæ modũ variata circumlitio prætexatur: niſi
vitro condatur camera: niſi Parius ac Thaſius lapis, quondã rarum in aliquo
ſpectaculum templo, piſcinas noſtras circumdederit, in quas multa ſudatione
corpora exinanita dimittimus, niſi aquam argentea epitomia ſuderint. Et ad-
huc plebeias fiſtulas loquor: quid cum ad balnea libertinorũ peruenero? quã-
C tum ſtatuarum, quantum columnarũ eſt nihil ſuſtinentium, ſed in ornamentũ
poſitarum impenſæ cauſa? quantũ aquarũ per gradus cum fragore labentium!
Eo deliciarum venimus, vt niſi gẽmas calcare nolimus.* Et hoc luxus genus
Lamp. in Heliog. notat; *balneas feciſſe multis locis, ac ſemel lauiſſe, atq; ſta-
tim deſtruxiſſe, ne ex vſu balneas haberet.* Poppea vx. *Neronis lacte* aſinarũ
lauabatur. Ait Artemidorus *balneas* nil aliud ſuo æuo fuiſſe, *quã tranſitũ
ad cænam.* Quare ne mireris *Victore* DCCC Romæ numeraſſe. & à M.
Agrippa *in Ædilitatis cõmemoratione & ludos vnde ſexaginta diebus fa-
ctos, & gratuita præbita balinea* CLXX, *quæ nunc Romæ ad infinitum auxe-
re numerũ.* Plin. 36. c. 15. Pluries die lauarunt; *Rhemmius Gram.* ſepties, to-
ties & *Gordianus Iunior* in æſtate, in hieme bis, *Cõmodus* octies, *Darda-
nẽſes Illyrici*, Æliã polyhiſt. l. 4. c. 1. *ter in vita ſe abluebant; poſt partũ, cum*
D *nuptias ineunt, cũ mortẽ oppetunt.* Initio mares & feminæ mixtim eas in-
grediebantur, quem *morem* in Romanis *Græcum* Plut. reprehendit. *Publi-
cas* primus Romæ *Agrippa* exhibuit. Diod. l. 49. Motus cauſa tardo pate-
bant. Lamp. in Alex. *Addidit & oleũ luminibus thermarum: cũ antea non
ante auroram paterent, & ante ſolis occaſum clauderentur.* Primo *tenebro-
ſæ* erant. Sen. ep. 87. *balneolũ anguſtũ, tenebricoſum ex conſuetudine antiqua.
Nõ videbatur maioribus calidũ, niſi obſcurũ.* Poſt & *Specularia* addita. *Tin-
tinabulo* mos in balneas vocari, quale vnum *Vrſinus* literatum FIRMI
BALNEATORIS habuit.

37. ΕΥΣΕΒΕΩΝ ΚΛΗΤΟΝ ΑΣΤΗ) *Piorum incluta vrbs.* Cognomina- E
ta Catana *Pia* à *Pijs fratribus*. Solin.c.11. *inter Catanã & Syracuſas certa-*
men eſt de illuſtriũ fratrũ memoria, quorum nomina diuerſæ partes adoptant.
Si Catanenſes audiamus Anapius (Straboni *Anapia*) *fuit & Amphino-*
mus; ſi quod malunt, Syracuſæ Emantium putabimus, & Critonem. *Catanen-*
ſis tamen regio cauſam dedit facto, in qua ſe cum incendia protuliſſent, iuue-
nes duo ſublatos parentes vexerunt inter flãmas illæſi ignibus. Horũ memo-
riã ita poſteritas munerata eſt, vt ſepulcri locus nominaretur Campus Pio-
rum. tunc igneum torrentem in duas partes diſceſſiſſe. Cor. Seuerus.
Erubuere pios iuuenes attingere flãmæ, Et quocunq; ferunt illi veſtigia ce-
dũt. Lycurgus in oratione contra *Leucratem Athenis*, cis eius *Regis* æuũ
habita, *vnum* tantum nominat, & à *patre filioq;* τῶν εὐσεβῶν χῶρον, *Cãpum*
Piorum dicit. Nec miror ſic cenſuiſſe, quem nomen loci fugerit, quiq; F
rẽ fabuloſam putarit. *Cãpum* cũ *Phil. Cluuerio* credo fuiſſe ab eo vrbis la
tere, quo in *Leontinos* itur. in *Orientẽ* enim, & *Septẽtrionẽ* vergẽtia accli-
uia ſunt. horũ geſta numi *Catanenſiũ* habẽt, vbi hic *patrẽ*, ille *matrẽ* effert.

ΑΓΩΝΟΘΕΤΗ) Gloſſa *Munerarium* vertit. Ludis *præerant*, & his varijs
varia veſte. Suet. de *Domit.* c.4. *Certamini præſedit crepidatus, purpureaq;*
amictus toga Græcanica, capite geſtãs coronã aureã cũ effigie Iouis, ac Iuno-
nis, Mineruæq; aſſidentibus Diali ſacerdote, & collegio Flauialium, pari habi-
tu : niſi quod illorum coronis inerat & ipſius imago. Spart. *Hadrianus*
Athenis *& pro Agonotheta reſedit. Neapoli* in lapide viſus *Veſpaſianus*
Agonotheta & Gymnaſiarcha ter certamine Neapolitano. Herodes ann. IX
ante C.N. *perpetuus Agonothetes* fit, quod *Olympios ludos annuis rediti-*
bus iuuiſſet Ioſ.16.ant.Iud.c.9. eos *Maſtigophori comitabantur*. l.18.ff. de G
mun. & hon. In *Pythijs recentioribus Amphictyones* publici *Græciæ Iudi-*
ces præſidebant, at in *Olympijs* a LXXV Olymp. *Hellanodicæ*. Horum erat
in certo *Elidis* loco X menſes perennes *iura agonum* a *Nomophylacis* ſeu
legũ tutelaribus, addiſcere, coramq; *Ioue Orcio* fulmẽ gerente ab athle-
tis *iuramentum per aprum ſectum* exigere de nõ vſurpando dolo in ludis,
perq; X menſes omnes numeros exercitationum ſe impleuiſſe. Pauſ.l.5.
& quamuis ipſi *rectitudinem iudicij* iurarint, tamen duo *falſi* à collegis
cõdemnati. Pauſ.l.6. quo *Amphictyones* minus infames erant. *Agonothe-*
tæ munus ἀγωνοθεσία dicitur. Vlp.l.2.ff. fam. erciſc. & paſſim in LL. *fundi*
Agonothetici, qui *Agonibus* agẽdis relicti. Iſiod. Hiſpal. Epiſc orig l.18.c.
26. *Agonum* genera *immenſitas virium, curſus celeritas ſagittandi peritia,*
ſtandi patientia, ad citheram quoq; vel tibias incedendi geſtus; de moribus H
quoq; de forma, de cantãdi modulatione, terreſtris quoq; belli, & naualis præ-
lij, perpetiendorũ ſuppliciorũ certaminũ. Apud *Græcos* inſigniores *Olympij,*
Pythij, Iſthmij, Nemei à locis dicti, in honorẽ *Iouis, Phœbi, Palæmonis* (poſt
Neptuni, huius *diurni*, illius *nocturni*) *Archemori*, *Præmia ſerta quibus pi-*
nus, malus, oliua, apium. Auſ. Hi ἱεροὶ *ſacri* fuerunt, & eo proficiſcentes
inuolati. Plut. Omni quatuor victor περιοδονίκης *periodo victor* nun-
patus eſt. *Olympij* auctor *Hercules Idæus*, & mox *Olympionices* donatuſq;
ab *Apolline arcu*, à *Mercurio gladio*, à *Vulcano claua & thorace*, à *Minerua*

peplo

A *peplo*, à *Cerere* myſteriorum *ſacris*. Κατ'ἐξοχὴν Ariſt.7.Eth.c. ἀνθρώπους vocat. quorum victoria Græcis *conſulatus ille antiquus videtur*. Cic. 2. Tuſc. & *prope maius*, *&* *glorioſius*, *quam Romæ triumphaſſe*. pro L.Flac. Per CCCC an. intermiſſi ab *Iphito* & *Eleis* reuocati. & hæc *Olympia Iphitea* temporum character euaſit. *Pythij* ab *Apolline* inducti *Pythone* trucidato, ob dona *Muſarum* nouo quoq; anno celebrandi, poſt *quinquennales* ab *Amphictyonibus* innouati. *Iſthmij* in *Peſte cepti*, vt alij tres *inſtaurati*. hos ſoli *Elei* non ſpectabant, quod *Euryto* & *Cteato* in itinere ad *Iſthmia* ab *Hercule* interemptis, *Molione* mater diris deuouerat, ſi accederent. *Nero Iſthmijs* actis *Grecos* ipſe *liberos* pronunciauit. ſic & ante preconis vocē. *T. Quintius Flaminius Philippo* regē Macedonum victo. *Nemei* ab *Hercule*, leone vbi ſubacto aucti, & *Ioui Nemeo* dicati, intereuntes
B vero ab *Hadriano* exſuſcitati. olim ſolis *militibus*, filijſq; ꝓprij. cū *Iſthmiis Epitaphii*, ſeu *Parentales* fuere. Talē Agonē *Artemiſia* marito celebrauit. Gel.10.c 18. *oſſa cineremq; eius miſta odoribus, contuſaq; in pulueris faciem aquæ indidit, ebibitq; multaq; alia violenti amoris indicia feciſſe dicitur. Molita quoq; eſt ingenti impetu operis, conſeruandæ mariti memoriæ cauſa, ſepulcrum illud memoratiſſimum, dignatumq; numerari inter ſeptē omnium terrarum ſpectacula. Id monumentum Artemiſia quum Diis Manibus Mauſoli* (regis Cariæ) *dicaret*, ἀγῶνα, *id eſt, certamen laudibus eius dicundis facit. ponitq; præmia pecuniæ, aliarūq; rerū bonarū ampliſſima Ad eas laudes dicertādas veniſſe dicuntur viri nobiles ingenio, atq; lingua preſtabili Theopompus, Theodoctes, Naucrates. Sunt etiā qui Socratē ipſum cum ijs certauiſſe memoriæ mādauerint. Sed eo certamine viciſſe Theopōpū iudicatū eſt*. Id
C ſepulcrū curioſa diligētia in ære extat inter antiqua numiſmata apud *Ioſeph. de Balſamo Baronē Cattaſi, virū doctiſſimū, & rebus geſtis domi foriſq; clariſſimum*

D Nauali, ſeu naumachia *Æneas Anchiſæ* ad *Drepanū ſepulto, parētauit*. *C. Sol. Apollinar. Sidonius Aruernorū Epiſc*. ep.2.l.2. *Moris iſthic* in lacu villæ ſuæ *fuit ſenioribus noſtris, Agonē Drepanitanum Troianæ ſuperſtitionis imitari*. Agonis *Neapolitani* paſſim mentio fit. Suet. in Aug. c.98. *Neapolim traiecit, quanquam & tunc infirmis inteſtinis morbo variante: tamen & quinquēnale certamen Gymnicum honori ſuo inſtitutum perſpectauit, & cum Tiberio ad deſtinatum locum contendit*. & In Claud. c.11. *Comœdiā quoq; Grecā Neapolitano certamine dedit, ac de ſententia iudicum coronauit. Agones*

Capi-

Capitolinos. Quinquennales Domitianus inuenit die XXII ſui,& *Serg.* Cor. E
Dolabellæ Conſulatus,qui & *Magnus Agon,& Luſtrale certamen* appellatus Huius *primi* victores *corona, palmaq;* ſine *lemniſcis* honorati. ibi cum *Poetæ,Rhetores*, & profeſſionum artifices ab *Impp.* coronarentur, *Scaliger* non aliunde *Poetarum Laureatorum* morem manſiſſe docet. hinc in lap. CORONATVS INTER POETAS. & CORONATVS PRINCEPS ADVERSVS HISTRIONES, & SCÆNICOS. Ibi *Ach.Statius Papinius Neapolit. Thebaidem* ſuam commiſit, ſed *non placuit, & contra eum alii coronati*,quod in *Silua* conqueritur. Ab eodẽ, & *Agon Albanus* inuentus. Sub *Philippo Agon mille annorum actus.* Caſſiod.

43. M̊ S̄C) *Moſcus*,aut *Moritur,Secundus*,vel *Sanctus*.VITALIS KAT.) *Katanenſis*, vel *Katanæ.* ſub idem fere æuum, quo hoc ſaxum exaratum, dignoſcitur ex ſpecie literarum, *Narſes Vitalem Epiſcopum apud Siciliam exilio damnauit*.P.Diac.Foroliu. F

46.OVF.) *Ouſentina* Ruſtica Tribus.Voce *Tribus locus,homines,ius* deniq; ipſum exprimitur.Primitus tres fuere;*Rãnenſis*, in qua *Albani* cõditæ *Vrbis* ſocij, *Tatienſis*, vbi *Sabini* a T.*Tatio* Rege nominata,*Luceres*, in qua *Etruſci*,qui *Romã* cum *Lucero* influxerant, cenſi. Conditor eius *Romulus Albanorum* Rex ſalutatus, *populum* in tres *Tribus,tribus* in X *Turmas*, agrum omnem, excepta ea parte, quæ *ſacris, publiciſq;* muneribus obeundis ceſſit. æque illis xxx curijs partitus eſt.*Dion*.ea ratione,vt ſicut *Claſſes* in *Centurias*, ita *Tribus* in *Curias* diſtinguantur, vt illinc numerus *militũ*,hinc *ciuium* ineatur. Mox L.*Tarquinius* eas in *Primas* & *Secundas* diſtribuẽs *ſex* conſtituit. *Tullius* poſt animaduertens *Luceres* longe alias Tribus multitudine excedere,quod omnis aduentitius populus huic ſe iungat,vt parem vbiq; numerum reuocet, *Vrbe* in IV. *regiones* diuiſa, tot *tribus* ſub *regionum* nominibus inauguratas introduxit; *Suburã,Palatinã,Eſquilinã,& Collinã*,cuiuis regioni ſuos *Curatores* imponẽs, qui *Tribuni,Principes vicorũ*,Plaut.in Aulul.*Magiſtri curiæ*.Cic.in Ver.*Diuiſores* dicti. interdicens eis aliò *migrare, cenſeri*, ac *tributa,pecuniam tributim* imperatam ferre. *Vrbanis* idem *xv.Ruſticas ex Sigonij* mente adiecit, vt eſt; *Romilia* quæ Varroni *quinta,& vltima vrbanarum, Lemonia*, Pupinia, *Galeria*,Pollia,*Volitina* corrupte *Boltina,Æmila,Cornelia,Fabia, Menenia, Papiria*,Sergia,*Veturia*, & quæ poſt *Claudia* dicta. Has pleraſq; ab *agris* nominatas, poſtmodum *Illuſtrium hominum* nomen ſibi adſciuiſſe *Sigonius* cenſet. Ab *an.* V.CCLIIX ad DXII vſq; diuerſis vicibus adinuentæ: *Cruſtumina* ſeu *Cluſt.Victina,Stellatina,Tromẽtina,Sabatina,Arnienſis* ſeu H *Arnẽſis*.fallitur hic *Alex.ab Alexãdro* qui *Narnẽſẽ,& Nãnius* qui *Narracenſem* temere legunt.*Pomptina* ſ.*Pontina,Poplilia* ſ. Poblilia & Popillia ſ. *Populia,Mæcia,Scaptia,Ouſentina,Falerina,Annienſis,Terentina,Velina, Quirina*.Hæ XVI a locis in *Sabinis*,Latio & *Etruria*,vel *Cãpania*, vnde tribus profugerant,nomina ſeruarunt. Sic XXXV conflatæ,quarum numerus & Ciceroni in Ver. memoratus, & in baſe Romæ *Traiani,cui* XXXV *tribus* ſubſcripſere.Recẽſentur & alijs cognominibus in lapidibus:*Ælia,El. Ap. Cãp.Cluent.Dum.Latina.Min.Ocric.Camilia*,& cõiunctè *Fabia-Pop.*

Fabia-

A *Fabia Scapt.* Statuendũ ergo nonnullas geminatis appellationibus, vna *ſ loco*, alia ab *inſtitutore*, vel vna abrogata, altera in illuſtris gentis honorẽ adiuncta; ita *Iulia, Flauia, Vlpia* ab *Auguſto, Veſpaſiano*, & *Traiano* nominatæ ſunt. Numerus ex quo ſuo tempore conſtitit *Tribus*, ex fragmento apud Grut. p. 201. colligere eſt. PAL H IIII CLXXXXII, & SVC H IIII LXVII. IN. *Vrbanarum* tribuum ſacra *Compitalia*, vti *Ruſticarum Pagalia* fuere. *In Vrbanis* erant, qui in *vrbem*, in *Ruſticis*, qui ruri colendi cauſſa habitabãt nono tantum die, ipſis feſto, *nundinæ* appellato, ex agris in *Vrbẽ* negociorum gratia exeuntes. Euiluit tamen paulatim hæc ratio, ita vt prꝑſtantior quiſq; in *Ruſticis* cenſeri honori duxerit. Sic in *Fabia*, & *Scaptia* gens *Iulia* ab *Hoſtilio*, & *Octauia* a Tarq. *Priſco* deſcendens cenſæ ſunt. Q. *Fabius* Cenſor *humiles* per tribus diſperſos, excretos in *Vrbanos* reiecit. *Ruſticæ* B cur *Vrbanis* prælatæ cauſſam dicunt *vitæ ruſticæ præſtantiam, & cenſoriã poteſtatẽ.* Quare Romulus *ſellarias, & ſordidas artes ſeruis, & peregrinis, militarẽ, & ruſticam ſolis liberis & ciuibus conceſſit.* Dion. *Virum bonum cũ laudabant, ita laudabant, bonum agricolã, bonũq; colonũ: ampliſſime laudari exiſtimabatur, qui ita laudabatur.* Cato de *re ruſt.*

42. PETILIO) *Petilij* plebeij. *Petilius Fauſtinus Virgilij* furta annotauit, vti & Q. *Octauius Auitus* Macr.

47. ΑΔΡΙΑΝΟΣ) Non *prouectæ antiquitatis* lapis. Crediderim *Hadrianum Baſilij Aug. claſſis Præf.* cuius inerti mora in *Peloponneſo* in *Hieracij* portũ, *Syracuſæ*, quꝑ tunc *Siciliæ præerant*, & ſolæ cũ *Tauromenio* ex Siculis ſubijci *Saracenis* vitarant, tandem ceſſere, *Tauromenio* vnica libere cõſtante. Ideo eum *Baſilius Bizantij* e templo extractum, virgiſq; C cꝑſum exilio damnauit. Faz. d. poſt. l 6. c. 1.

48. ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ ΒΑΣΙΛΙΣ) *Proſerpina Regina.* Regius titulus inprimis *Ioui*, & *Iunoni* proprius ex gentium dijs eſt. Pind. olym. od. 7. *Iupiter* Θεῶν βασιλεὺς ὁ μέγας, *deorũ rex magnus.* & Nem. 5. ἀθανάτων βασιλεὺς *immortalium rex.* Virg. *Diuum pater, hominũ rex.* Nem. od. 1. *Iuno* Θεῶν βασιλὶς, *deorum regina.* Var. LL. 4. *quod Iouis Iuno coniux, & hic cælum, hæc terra, quæ eadem tellus: & ea dicta: quod vna cum Ioue iuuat Iuno: & regina, quod hæc omnia terreſtria regit.* Catana *Proſerpinam Reginam* hic ſalutat ob Imperium vniuerſæ Siciliæ, quam ei Ὀλύμπυ δεσπότας Ζεὺς, *Olympi poſſeſſor Iupiter.* Nem. od. 1. quod alijs foret vberior *dotẽ* conceſſit, vnde mox *rapta ex Ennenſium nemore; qui locus, quod in media inſula eſt ſitus, vmbilicus Siciliæ nominatur,* Cic. 4. Ver. Poſt quem raptum, *albis iugalibus* in cœlum ad *Iouẽ* reducta eſt, vt alternis *ſemeſtribus*, in *cælo* D & *inferno* ſubſiſteret? Cuius ſignum *Verres* Enna extulit. 4. Ver. *Dolor erat tantus, vt Verres alter Orcus veniſſe Ennam, & non Proſerpinã aſportaſſe, ſed ipſam abripuiſſe Cererem videretur. Etenim vrbs illa non vrbs videtur, ſed fanum Cereris eſſe. Habitare apud ſe Cererem Ennenſes arbitrantur: vt mihi non ciues illius ciuitatis, ſed omnes ſacerdotes, omnes accolæ, atq; antiſtites Cereris eſſe videantur*

59. D. M. S) *DIs manibus ſacrum. Dij Manes* dicti, vt ſuppliciter appellati *bono* eſſent. *Bonum antiqui dicebant Manum.* Horum Deus *Sũmanus*

quaſi *ſummus Manium*. His vt expietur ciuitas, ſæpe homines deuoue- E
bant, qui *ἀναθέματα, pharmati*, & *catarmati* appellati. *Silentium amare, tinnitu* vero exigi opinio fuit. Ridet eos Plin. l. 7. c. 55. *Eadem enim vanitas in futurum etiã ſe propagat, vt in mortis quoque tẽpora ipſa ſibi vitam mentitur; alias immortalitatẽ animæ, alias trãsfigurationẽ, alias ſenſum inferis dando, & manes colendo, deumq; faciendo, qui iam etiam homo eſſe deſierat.* Honoratorum *Manibus* duas aras ſtatuebant. Quorum feſta *Feralia* a *ferendis epulis*, vel à *feriendis pecudibus appellata*. Feſt. Eſt locus quem vidimus extra *Rauennam*, vbi ſepeliebant, *Diſmanum* vocatus, quod denati D. M. ibi commendati. Hinc *ſepulcra* Conſt. l. 4. C. Th. de ſep. viol. *ædificia manium* & *domus defunctorum* appellat.

Subdititias non duxi explanandas, ne ſi *rerum, verborumq; nugę* pateãt, offendantur qui facile perſuaſi ſunt, & quibus *ſcema emenditæ* rei cordi F
fuit, *doctæ & nobiliores animæ* veritatem amabunt. *Antiqua Catana* ita rebus inclaruit, vt talia famæ ſuæ parum conſulant, citius lædant. *Virtute aditus non fictitijs ad immortalitatẽ & gloriam.* Mirari ergo ſæpius ſubij, quidnam inde ſperent *malle-fida poſteritati ingenia*, & quæ tam *temere, & impune audendi licentia*, poſteris tam turpiter imponere, & ſine ingenio fictis fidem quærere. eo modo dudum proditus Io. *Annius Viterbienſis*, dum nomine *Beroſi* fabulas inepte conſarcinaret, quas parum ſibi conſtantes *cõmentario libro* mox adiutum iuit. Pariter & in alijs decepti ſumus, & fumus nobis venditus eſt, ęternum pudenda perfidia, & in damnum curioſæ iuuentutis potenti. hoc etiam egit, ſed in re leuiori, minoriq; fraudis mente. *Barth. Socinus eminentiſſimus Iureconſultus*, dum ad l. *cum auus ff. de condit. & demonſtr.* talem titulum *Papiniani* in vrna ar- G
gentea cum eius cineribus, a *maledicto*, vt ait, *ruſtico in Tiberim proiectis* commentus; AEMILII PAPINIANI IVRISCONSVLTI ET PRÆFECTI PRÆTORII REQVIESCVNT HIC OSSA CVI INFELIX PATER ET MATER SACRVM FECERVNT MORTVO ANNO ÆT. XXXVIII, vera inſcriptio fuit; AEMILIO PAVLLIO PAPINIANO PRAEFECTO PRAETORIO.

CAP. IV. Glandes & plumbatæ. Diana. Gorpiæus & Panemus menſes. Neratius Palmatus. Scena. Euang. familia. Crater. Iugerum. Colonia. Ti. Claudius. Epicharmus. Bacchus. Syracuſæ. Archilochus.

78. NIKH ΔΙΟϹ.) *Victoria Iouis.* ijſdem plane verbis & fulgure *Tri*- H
calenſes numũ excuſſerunt. vide in *Parutæ* numiſmatibus pag. 128. *Glandes oblongæ, gibboſæ*, & fere *trilateræ*. Tales plures *Aſculi*, in *nobili Picentis vrbe, aduenarum amantiſſima*, in amne, vt *Lipſius, Triunti*, vt *Seb. Antonellus* I C ciuis vult, *Caſtellani* crutæ, quarum pars his literis inſignita erat: FVGITIVI PERISTIS, & ITAL. ac GAL. pars FERI. & FERI POMPEIVM, vrbis in ea pugna victorem. Has *Romæ* vidi apud *Lancellottum de Lancellottis* patricium Aſculanum, & militię Chriſtianę Equitem, quibus inerant & ſic exaratæ: M. II. MALVI. M. & L. XV. & aliæ

literis

A literis fugientibus. *Glandes* interdum & *proditorum* loco fuere. Hirt. in
bel. Hiſp. *per iaē tēpus glans miſſa eſt, quo die ad opidum* (Attagnæ) *ca-
piendum accederent, ſeſe ſcutū eſſe poſituros*. Has intelligit forſan Appia-
nus tradens: ad L. *Sullam* obſidentem *Piræum portum* a Mithridate ere-
ptum, duos *Athenienſes ſeruos* quæ intus fierent, *πεσσοῖς ἐκ μολίβδε teſſe-
ris plumbeis e fundis perſcripſiſſe*. quos Suid. *μολιβδίναις σφαίραις plum-
beas ſphærulas* Alij *μολίβδιδες, Plumbeas* dixere: Spart. *Seuerum plumbeæ
ictu mortuum creditum*. Has *Pancirolus*, & alij *Plumbatas* putarunt. a Veg.
l. 4. c. 29. inter *miſſilia* relatæ: *deſtinata miſſilia, ſiue plumbatæ, ſiue lances,
veruta, & ſpicula*. l. 1. c. 17. *plumbatarum quoq; exercitatio, quos Martiobar-
bulos vocant, tradenda eſt iunioribus*. Ibid. *duæ legiones in Illyrico, qui his
telis ſcienter vtebantur & fortiter, Martiobarbuli vocabantur*, a Diocletia-
B no & Maximiano *Iouiani, & Herculiani, Plumbatas*, quas *Martiobarbuli
gerebant*, Turn. adu. l. 24. c. 12. *Glandes plūbeas* dixit, cui reſpondet *Gode-
ſchalcus Steweckius* ad Veg. vbi *plumbatas Tribolatas & Mamillatas* pinxit
Eſt & *genus tormentorum, quaſi flagellum, in quorum ſūmitatibus glandes
plumbeæ erant impactæ*: Baron. in Martyr. quo *D. Philippus Apoſtolus* cæ-
ſus. *Tergum & ceruix* his affligebatur. Prud. de Romano, *tundatur tergū
Plumboq; ceruix verberata extuberet*. Et quamuis lege cautum, ne quis eo
tormento vita priuetur, multi tamen SS. *Martyres* eo exanimati beatam
animam cœlo reddiderunt. Eo & *Decuriones* puniti. Val. Theod. & Arc.
l. 40. de dec. *quilibet principalium, vel decurionum, ſi vel decoctor pecuniæ
publicæ, vel fraudulentus in deſcriptionibus illicitis, & immoderatus in
exactione fuerit inuentus a iudicibus ordinariis plumbatarum ictibus ſubij-
C ciatur*. Inepte ibi pro more *Gloſſa damnetur plumbo*, id eſt, *in metallū*. Eaq;
pœna modo *pondere* tantum, modo *verbere* conſtabat. Conſt. l. 2. C. de
axact. trib. *Nemo carcerē plumbatarumq; verbera, aut pondera, aliaq; ab in-
ſolentia Iudicum reperta ſupplicia in debitorum ſolutionibus, vel a peruerſis,
vel ab iratis iudicibus expaueſcat*. Pondere diſtrahebāt *iunctarum compa-
gines, cum damnati ſublime ſuſpenſi reuolutis bracchiis eiuſmodi pondera de-
orſum ad pedes alligarentur*. Baron. *Expendunt pondera plumbea*. Amm.

ΑΘΗΝΙΟΣ ΝΙΚΗ). *Athenienſis victoria*. Athenienſes, vt *Euripides*,
octies, vel vt alij rationem ſubducunt, pluries a *Syracuſanis* palmam re-
tulere. Quæ ergo huius Inſcriptionis cauſſa haut diſcerno. Demū & illi
XXIV *Carneo* menſe a *Syracuſanis* peruicti, ita vt ex CC. *triremibus*, ex
XL. M. nullus ſuperſtiterit cladis nuncius. cuius celebris victoriæ gratia
D proceræ arbores, quæ plures in ripa effloruerant, ſpolijs ſuperbiebant,
quibus inſerta bina *trophæa ornamētis* ducum conſpicua. cunctis *laureatis*
in equis *coronatis triumphus* in vrbem illatus eſt, equis vero hoſtium *de-
tonſis crinibus*, & captiuis in *Latomias* damnatis. In prædio *Bondiſe*, vbi
Leontiam villam locant, hæ *glandes* inuentæ. inde & ante *Marcellū* præ-
lia ibi commiſſa diſcimus.

81. ΑΡΤΕΜΙΔΟϹ) *Dianæ* cultus *Syracuſis* ita viguit, vt & *Ortygia
Quintuplicis* vrbis pars eius curæ credita, ſedeſq; habita ſit. Pind. Pyth. 2.
Ortygiam ποταμίας ἕδος Ἀρτέμιδος fluuialis ſedem Dianæ dixit. & Nem. 1.

Ὀρτυγία δέμνιον Ἀρτέμιδος *Ortygia cubile Dianæ.* hinc & *Diana Ortygia* E
cögnominata eſt. Ac quia *Alpheus Arcadis*, & *Elidis* amnis deſiderio *Dianæ* ad illam inſulam exiens, ibi commoratus fuerat, ideoiuxta *Alpheum ſtatuam*, & *fanum Dianæ Alpheæ* appellatione conſecrarunt.

82. ΜΑΤΕΡΩΝ) *matrum*, id eſt, *Dearum*, vel *Magnarum Dearum*, quarũ ope votis damnatis victoria obtigerat. Pind. Pyth. 3. per *Matrem Rheam* innuit. Is cum in quodam monte, vt eſt apud Scholiaſtem, prius audito ſtrepitu, & inſpectis flammis videret *lapideam Rheæ ſtatuam* ad ſe accedentem, *ſtatuam* huius pro ædibus ſuis expoſuit, miſſis *Delphis legatis*, & dato reſponſo Μητρὸς Θεῶν ἱδρύσασθαι *matris deorum templum* ad ædes ſuas ſtatuit. Paul. l. 5. *Eleorum mulieres, vtpote quæ maritis erant iuuenibus nuptæ, deſolata ab Hercule iam regione, a Minerua dicuntur votis petiyſſe, vt quamprimum cum viris concubuerint grauidæ fiant, & vt voti* F
compotes ſunt factæ templum Mineruæ, cognomento Matris condiderunt.

85.) *quadrum* hoc *pondo* eſſe dico, cuius paria apud *Gruterum* habentur. eius notas modo timide tento. 87. Q SER.) *Q. Seruius.*

88. ΓΟΡ. Α.) explano *Gorpiæo I. Gorpiæus* menſis *Macedonius*, & *Corinthius*, tertius a *ſolſtitio æſtiuo*. Hunc *Athenienſes*, vt Scholiaſtes, qui eum cum *Auguſto & Septembre* conciliat, βοηδρομιῶν vocarunt. Alij *Atticis* ἑκατομβαιῶνα appellatum aſſerunt. cumq; eo menſe, qui in *plenilunio* fuit, cuius *nouilunium* proximius *ſolſtitio æſtiuo*, cum *Iunio* & *Iulio* coincidẽte, *Athenis Olympia* celebrarint, *Syracuſani Olympici agonis* monumentum crediderim. *Syracuſis* autem *Corinthij* menſes vſurpati fuere, & illorum *ludi Iſthmij*, forte ob mutuam *cognationem*. vulgatũ enim eſt *Archiam Corinthum* eo *coloniam* deduxiſſe, ad locum diuitijs profu- G
turum, talem enim ab *Apolline* petierat, vti *Miſcellus Archiuus* Crotonẽ conditurus locum ſalubrem.

ΠΑΝΑΜΟΥ) *Panamus* menſis *Bœotijs*, *Syracuſanis Carneus* a Plut. in Camil *Metagitnion* dicitur. at Demoſtenes *Corinthiũ* eſſe refert, *Athenienſibus* βοηδρομιῶν. Suidas *Romanorum Iulium*, *Macedonibus* Panemũ eſſe voluit. Plut. in Publ. *Septembrẽ* . Cenſeo vero hic duos menſes diuerſarũ gentium coniunxiſſe, ea ratione, qua apud nos *Germanos* quidam *veteribus & nouis faſtis* in ſuis literis vtuntur; vel potius ſententia *Clariſſimi Auſtriaci, Melchioris-Idelphonſi Inchoferi* SOC. IESV, bimeſtris victoriæ, primo ſcilicet menſe *Gorpiæo*, & altero *Panemo* partæ argumentum

93. NERATIVS PALMATVS) *Neratium Priſcum* I. C. *Hadriano* animus fuit ſucceſſorem relinquere, *vſq; eo vt Priſco aliquando dixerit:* H
cõmendo tibi prouincias, ſi quid mihi fatale contigerit. Spart. L. Neratius *pro delectamento habebat os hominis liberi manus ſuæ palma verberare. Eum ſeruus ſequebatur crumenam plenam aſſium portitans, & quemcunq; depalmauerat numerari ſtatim ſecundum XII tabulas quinq; & viginti aſſes iubebat.* Gel. l. 20. c. 1. ETIAM) liquet ergo plura *Neratium* ſtruxiſſe.

FRONTEM SCÆNAE) de Fronte Vit. l. 5. c. 8. *In Græcorum theatris non omnia iiſdem rationibus ſunt facienda, quod primum in ima circinatione, vt in Latino, trigonorum quatuor, in eo quadratorum trium anguli circinationis*

A nationis lineam tangunt. Et cuius quadrati latus eſt proximum ſcenæ, præciditq; curuaturam circinationis ea regione deſignatur finitio proſcenij, & ab ea regione ad extremam circinationem curuaturæ, parallelos linea deſignatur, in qua conſtituitur frons ſcenæ, per centrumq; orcheſtræ proſcenij regione parallelos linea deſcribitur. Tum. tribus centris ampliorē habent orcheſtram Græci, ſcenam receſſiorem, minoriq; latitudine pulpitū, quod λογεῖον appellant. Caſſiod. l. 4. var. 51. Frons autem theatri ſcena dicitur ab vmbra luci denſiſſima, vbi a paſtoribus inchoante verno, diuerſis ſonis carmina cantabantur, ibi actus Muſicus, & prudentiſſimi ſeculi dicta floruerunt. Seru. l. 1. Æn. Dicta ſcena ἀπὸ τῆς σκιᾶς, apud antiquos enim theatri ſcena parietē non habuit, ſed de frondibus vmbracula quærebant. Scena autē pars theatri aduerſa ſpectantibus, in qua ſunt regia. Et Georg. l. 3. apud maiores theatri
B gradus tantum fuerunt. poſt. Verſatilis erat, aut ductilis. Verſatilis tunc erat, cum ſubito tota machinis quibuſdam conuertebatur, & aliam picturæ faciē oſtendebat. Ductilis tunc cum tractis tabulatis, hac atq; illac ſpecies picturæ nudabatur interior. Val. l. 2. c. 4. C. Pulcher ſcenam varietate colorum adumbrauit, vacuis ante picturam tabulis extentam. quam totam argento C. Antonius, auro Petreius, ebore Q. Catulus prætexuit. Verſatilem fecerunt Luculli. Argentatis choragijs P. Lentulus Spinter adornauit. Etiam marmorea facta. Plin. l. 36 c. 15. M. Scaurus fecit in ædilitate ſua opus maximum omnium, quæ vnquā fuere humana manu facta, non temporaria mora, verum etiam æternitatis deſtinatione: Theatrum hoc fuit, ſcena ei triplex altitudine CCCLX. columnarum in ea ciuitate, quæ ſex hymettias non tulerat ſine probro ciuis ampliſſimi. ima pars ſcenæ e marmore fuit,
C media e vitro, inaudito etiā poſtea genere luxuriæ. Sūmæ tabulis inauratis columnæ, vt diximus: Imæ duodequadragenū pedū ſigna aeria inter columnas, vt indicamus, fuerūt tria millia numero. cauea ipſa cepit hominum LXXV millia. Genera ſcenarū tria erāt: Tragicæ deformātur columnis, faſtigijs, & ſignis, reliquiſq; regalibus rebus. Comicæ autē ędificiorū priuatorū, & mœnianorū habent ſpeciē, perfectiſq; feneſtris diſpoſitis imitatione cōmunium ędificiorū rationibus. Satyricæ vero ornantur arboribus, ſpeluncis, montibus, reliquiſq; agreſtibus rebus in topiarij operis ſpeciē deformatis. Vit. 5. c. 8. Proſcenia autē ſunt pulpita ante ſcenā, in quibus ludicra exercētur. Seru. 2. Georg. ante Proſceniū dimiſſior orcheſtra chori, in qua & θυμέλη eſt, quæ aut tribunal quoddā, aut ara. poſt ſcenā vero ara ἀγυιεὺς eſt, ante ianuā & mēſa corollas ſuſtinēs, quæ aut θεωρὶς aut ſacra nominatur. Eleus autē menſa erat an-
D tiqua, quā aliquis vatis loco aſcendēs, choro reſpōdebat. Hypoſceniū autē columnis & imaginibus ornatū erat, & theatrum conuerſum pulpito ſubiacens. Trium vero circa ſcenā ianuarum; media, regia, cauerna, aut domus inclyta, vel primum actum abſoluens dicitur. dextra vero ſecundi actus diuerticulū eſt. Sed ſiniſtra aut viliſſimam perſonam, aut templum deſolatum habet, aut deſerta eſt. Pol. l. 4. c. 18. læua porta Deos marinos emittebat, Eumenides imis gradibus ex liebant, Dij ſuperi machinis ex edito deſcendebant, machina verſatilis στροφεῖον heroes in deos trāsferebat, Circumductiles fulmina dabant. aliæ ſpōte, vel leui impulſu, & nerui, & fili cōuerſione mouebantur.

Porro

Porro ludi *Scenici C.Sulp.Betico,C.Licinio Stolone Coſſ.* in peſte *placandi* E
numinis cauſa introducti: *verum vt eſt mos hominum paruula initia pertinaci ſtudio proſequendi,venerabilibus erga deos obſequÿs iuuentus,rudi atq; incompoſito motu corporum iocabunda,geſtus dedit,eaq; res Ludium ex Hetruria accerſendi cauſam præbuit. cuius decora pernicitas vetuſto ex more Curetum, Lydorumq; (à quibus Hetruſci originē traxerunt) nouitate grata Romanorum oculos permulſit. Et quia Ludius apud eos Hiſtrio appellabatur,ſcenico nomen hiſtrionis inditum eſt. Paulatim deinde ludicra ars ad Satyrarum modos perrexit ; à quibus primus omnium poeta Liuius, ad fabularū argumenta ſpectantium oculos,& animos tranſtulit.* Val.l.2.c.1.

98. ΑΝΑΘΗΜΑ) proprie id, quod in fanis ſuſpenditur.Bud.item *vrbis ornamenta,vt fana,baſilicæ.*Hom.*ἀναθήματα δαιτὸς ornamenta conuiuij*

ΚΡΑΤΗΡΑ) vas vini diluti plenum,vnde bibituri hauriebant.Virg.*Crateras magnas ſtatuunt,& vina coronant.*Ath.l.11.*fama eſt, primos homines boum cornibus olim bibiſſe.liquet ex eo quod adhuc dū aquæ vinū permiſcent κεράσαι dicunt: & vas in quo vinum miſcetur crateram appellant ἀπὸ τοῦ κέρατος, quaſi κερατῆρα,quoniam in cornua potio fundatur. Manet etiam nunc cornuum ad hunc vſum fabrica. Craterem, & Ioui* ſolitum ſtatui *hoſtibus pulſis,*& *libertate ſeruata,* Heſychius docet.Apul.4.Flor.pro quouis *poculo* vſurpat.*Prima Cratera ad ſitim pertinet.II ad hilaritatē.III ad voluptatem. IV ad inſaniam. verumenimuero Muſarū Cratera verſa vice quanto crebrior,quantoq; meratior, tanto proprior ad animi ſanitatē. Prima Cratera literatoris ruditatē eximit. II Grāmatici doctrina inſtruit. III Rhetoris eloquentia armat.* Poll.l.6.c.2. Crater *primus quidem Ioui Olympÿ, & Olympiorū deorū, ſecundus Herōū,tertius vero Iouis Saluatoris.Delphorum* Crater *argenteus* capiebat *amphoras* LX.*Lacedæmoniorū æneus* CCC. G
Amphora autē habet *vrnas* II, *modios* III, *ſemodios* VI, *congios* XX, *ſextarios* XLIIX, *heminas* XCVI,*cyathos* DLXXVI.Voluſ.de pond. Hic vero *Crater marmoreus anſatus* forſan II *amphoras, aut iumenti onus,* quod *Siculis Salma* dicitur,pro *ſagma,* quæ imponitur, *iumenta vt mollius vehant.*Iſiod.20.c.6. *Sagma quæ corrupte vulgo dicitur ſalma, à ſtratu ſagorū vocatur; vnde & caballus ſagmarius.* Crateris ſimilitudinem cum referant foramina illa *viuacis ignis* in *Ætneo* apice, quorum vnum Plin. 3. c.8 XX *ſtadiorū circuitu* definit,& *Palicorum lacus* inter *Menas* & *Leontinos*,vnde noxiæ illæ aquæ ebulliunt, *Crateres* dicti. vtroſque vidimus. *Ætneos* quidem menſe *Sextili*,comitatu accepto a *Car.Romeo,Viro nobili, patriæq; ſuæ ornamento.*Palicorum vero monente *D.Franciſco Brancifortio* H
Petra-Pertiæ Principe, & Melitelli Marchione, marito *Sereniſſimę Ioannæ de Auſtria. De Palicis* Mac.l.5.ſat.c.19. *In Sicilia Symetus fluuius eſt. iuxta hunc Nympha Thalia compreſſu Iouis grauida, metu Iunonis optauit, vt ſibi terra dehiſceret.Quod & factum eſt.Sed vbi venit tempus maturitatis infantum,quos aluo illa geſſerat,recluſa terra eſt, & duo infantes de aluo Thaliæ progreſſi emerſerunt: appellatiq; ſunt Palici ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι, quoniam prius in terram merſi,denuo inde reuerſi ſunt. Nec longe inde lacus breues ſunt: ſed in immenſum profundi, aquarū ſcaturigine ſemper ebullientes*

A *lientes; quos incolæ Crateras vocant, nomine Dellos adpellant; fratreſq; eos Palicorum extimant,& habentur in cultu maximo,præcipueq; circa exigendum iuxta eos iuſiurandum præſens,& efficax numen oſtenditur. nam quum furti negati, vel eiuſcemodi rei fides quæritur, & iuſiurandum a ſuſpecto petitur; vterq; ab omni contagione mundi ad Crateras accedunt; acceptoq; prius fideiuſſore a perſona,quæ iuratura eſt,de ſoluendo, eo quod peteretur, ſi addixiſſet euentus. Illic inuocato loci numine teſtatum faciebat, eſſe ita iurator,de quo iuraret. Quod ſi fideliter faceret,diſcedebat illæſus; ſi vero ſubeſſet iureiurando mala conſcientia, mox in lacu amittebat vitā falſus iurator. Hæc res ita religionem fratrum commendabat,vt Crateres quidem implacabiles vocarentur,Palici autem placabiles.* Crater item *Sinus Neapolitanus* nuncupatur.

B 105.COIR) alibi COER. pro *curauit*.nam OI & OE idem pene ac V ſonāt,vt POENICAS *Punicas*,OISVM OESVM *vſum*,MOEROS *muros*,MOENERA *munera*.

106.EXTINCTORI TYRANNICÆ) *Timoleon Timaneti F.Corinthus* patriæ tyrānidis in *Timophane* fratre,& inde *Syracuſanæ*,*Dionyſio Iuniore* *Corinthum* in exilium damnato, *extinctori*, & mox totius fere *Siciliæ*, Icete *Leontinorum*,Mamerco *Catanenſium*,Hippone *Meſſanenſium*,Apollonide *Argyrenſium*, Nicodemo *Centuripinorum*, & aliorū *tyrannis* ſublatis,vel ad libertatem dandam coactis, *Siculæ quietis reſtaurator* extitit. quare *Syracuſis* ingentes ipſi honores decreti, *priuatam* enim,ibi vitam viuenti *domus e publico* ſtructa, *agerq;* collatus, ac *Patre patriæ* ſalutato, poſt obitum *annua certamina* memoriæ, libertatiq; celebrata.

C 107.ΠΕΛΕΘΡΟΝ) *Iugerum vocatur, quod vno iugo boum in die exarari poſſet. Actus in quo boues agerentur,cum aratur vno impetu iuſto. Hic erat CXX pedum, duplicatuſq; in longitudinem iugerum faciebat*.Plin.18.c.3.*Iugeri* pars minima dicitur *ſcrupulum*, id eſt, X pedes. *Iugerum* autem variaſſe, nec vbiq; CCXX. P. conſtetiſſe, hinc colligitur, quod *iugerum* CCCXI. *pedum donatum* in hoc ſaxo legatur.*Romulus nulli vltra bina iugera attribuit*. Plin.18.c.2.

108. COLONIA) eius *nomen ab agrorum cultura*. Hyg.de limit. Origo iam inde à *Romulo*. Cuius cauſſas VI Sigonius numerat. Priores *populos coercendi, hoſtium impetus* reprimendi,*ſtirpis augendæ, plebis* vrbanæ *exhauriendæ,ſeditionis compeſcendæ*, premijs *veteranos* milites afficiendi. addo ego *ſubueniendi* cauſſam,qui *Cenſum* nō ſoluēdo.Græci vero

D *Colonias* condidere;vel *victi*,Oraculo *iuſſi*, vel *populum auctū*& *captos* ab ducendi,*Imperij* augendi, & *aeris* cū ſalubriori mutandi ergo. *Deductionis* ſymbola in numis videntur *ſignum cohortis, aquila legionis, aratrum, ſceptrum*. Duplicis autem generis Paterculo l.1. ſunt; aut *Senatus* iuſſu ductæ,quæ vel *Romanæ*, id eſt, *iure Quiritium*, ſeu *priuato ciuium Rom*.præditæ, vel *Latinæ* , quæ *iure Latij*. hoc eſt *ſuffragiorum poteſtate* inſignes; aut *Militares*,quæ *Veteranis* laboris premia diuiſæ,quarum multæ *Antonium*, & *Auguſtum Bruto* & *Caſſio* victis patrem agnoſcunt.Ab *Auguſtis* cōditæ *Auguſtæ* & *Auguſtales*,vel *deducentiū* nominibus agnominatæ;vt:

AELIA

AELIA AVGVSTA MERCVRIALIS THAENIT. AELIA HADRIANA AVG. ZAMA. REGIA. AV-RELIA ANTONIANA OVIL.COPIA CLAVD.AVG.LVG.FLAV.IVL.AQ FLAVIA BARCIN. PIA FLAVIA CONSTANS EMERITA AVENTICVM. IVLIA AVG. AQVIS SEXTIS.IVLIA AVGVSTA PARMA IVLIA FANESTRIS.IVL. FANVM FORTVNA. IVLIA FELIX CLASSICA SVESSA. IV-LIA GEMINA ACCITANA.AVREL.IVL. PATERN,NARB.MARTIA IVLIA SVTRIN. RICINIA HELVIA CONDITORE SEVERO AVG.CONCORDIA VLPIA TRAIANA AVG.FRVGIFERA HA DRVMETINA.VLPIATAMVCAS EX NVMIDIA.VLPIA TRAI.AVG.DACIC.SARMIZ-METRO. E

Et quamuis Tac.*Colonias ſedes ſeruitutis* dixerit,tamen nunquam dedecori fuit,eſſe *Pop.Rom. Coloniam*,cũ ipſa *ſimulacrum* quoddã *Romæ* euaderet, Gell.*ciuibus Rom.*incolis acceptis,quales *Iulius octuaginta millia* in colonias diſtribuit.Suet.Quo exemplo *Candia* in Inſula Creta iam olim *Venetos patritios* colonos ſuſcepit. Ipſam.quoq; *Byzantiũ alteram Romã, Coloniam Romanorũ* Pletho orat.de reb. Pelopon. dixit. Et *Cõmodus* inſanæ quadã gloriæ opinione *Romã Coloniam Cõmodianã* appellari voluit. Leges & quãdoq; *Coloniã* pro *Municipio*.Cic. *Placẽtia Coloniã Municipiũ* F indigetat.Interdũ *Municipia Coloniȩ*,& vice verſa fieri petiere.Proin Gel. l.16. c.13. noct. Att. *D.Hadrianus in oratione,'quam' de Italicenſibus, vnde ipſe ortus fuit,in ſenatu habuit,peritiſſime diſſeruit;mirari ſe oſtẽdit,quod & ipſi Italicenſes,& quædam item alia municipia antiqua,in quibus Vticenſes nominat,cum ſuis moribus legibusque viuere poſſent,in ius Coloniæ mutari geſtierint. Præneſtinos autem refert maximopere à Tiberio petiiſſe, oraſſeq; vt ex colonia in municipij ſtatum redigerentur.*Coloniam *oppidum* eſſe *Georg.Merula* cõtra Cic.negat.ſic Cic.l.Agr. in Rul.*operæ pretium diligentiam maiorum recordari,qui colonias ſic idoneis in locis contra ſuſpicionem periculi collocauerunt,vt ipſæ non oppida Italiæ , ſed propugnacula imperij eſſe viderentur.* item.*Capuam colonia deducetur,vrbem ampliſſimã & ornatiſſimam.* *Coloniarum* tandem iura *Conſtantinus* ſuſtulit ad magi- G ſtratus promiſcue barbaris admiſſis.*In Sicilia autẽ*,inquit Mart.Capella, *Coloniæ quinque,vrbes ſexaginta tres.* At *doctiſſimus Cluuerius* IIX numerat: *Tauromeniũ,Catanã,Syracuſas,Heracleã, Thermas-Selinuntias, Panormum,Thermas Himerenſes,& Tyndarim.*

110.TI.CL.CAE.) *TI.*& in numis quandoq; TIB.*Tiberium*,numquã *Titũ*,ſolũq; *Imperatorẽ notat*.alij omnes cũ cognomine,vt *Tiberius Iulianus*.Is *Ti.Cl.Druſi Aug.*ex *Liuia*,priuigni,& *Antoniæ F.Germanici Cæſaris Fr.* natus *Lugduni*, appellatuſq; *Ti.Claudius* Druſus. Suet. *Nero*, vt Dio.*Fratre maiore in Iuliã familiã adoptato Germanici cognomen aſſumſit.* Suet.c.2.inſans *varijs & tenacibus morbis conflictatus eſt;adeo vt animo ſimul & corpore hebetato,ne progreſſa qu dẽ ætate vlli publico,priuatoq; muneri habilis exiſtimaretur. Diu etiã,atq; poſt tutelã receptã alieni arbitrij, &* H *ſub pædagogo fuit.*Id.c.3.Mater *portentũ eũ hominis dictitabat,nec abſolutũ à natura,ſed tantũ inchoatũ;ac ſi quẽ ſocordiæ argueret, ſtultiorẽ aiebat filio ſuo* Claudio.Idẽ *ſoror Liuilla cũ audiſſet quandoq; imperaturũ, tã iniquã & tã indignã ſortẽ populo Rom.palam & clare deteſtata eſt.* Cæſo.C.*Ca.Caligula* anno vitȩ L.a prȩtorianis *Imp.*ſalutatur. Vxores IV duxit *Plautiam, Hercanillam, Aeliam Petinam, Antoniæ M.Ant.* IIIviri *F.*matrem. *Valeriam Meſſalinam Octauiæ, & Germanici* mox *Britannici* cognominati matrem, & ijs repudiatis quartã *Agrippinam Germanici Cæſaris & Agrippinæ*

A *pinæ F. vnica humanæ felicitatis exemplum*, vt quæ *Imperatoris nata, ſoror,*
vxor, & *mater* extiterit. *Veneno perijt ab Agrippina boleto* inſuſo. quare
Nero innuens *apotheoſin boletos cibum Deorum* appellauit. *Opera publica*
multa perfecit, vt *Aquæductum a* Caio *incboatum; item emiſſarium Fucini*
lacus, portumq; Hoſtienſem. Suet. c. 20. ex quibus *Fucinum aggreſſus eſt,*
non minus compendij ſpe, quam gloriæ, cũ quidam priuato ſumptu omiſſuros
ſe repromitterent, ſi ſibi ſiccati agri cõcederentur. Per tria autẽ paſſuum mil-
lia, partim effoſſo monte, partim exciſo, canalẽ abſoluit ægre, & poſt vndecim
annos, quamuis continuis XXX *hominum millibus ſine intermiſſione operan-*
tibus. Idcirco & *Syracuſis* ſimilia ſuſcepit.

112. Ἐπίχαρμος) *Epicharmos* aliqui duos faciunt; *Coum Pythagoricum*
Philoſophũ, Comædiarum, & generis dicendi Epicarmij inuentorẽ, *& Sicu-*
B *lũ*. Hunc *Plautus* imitatus, *Horatio* in epiſt. ſcriptore. eius *fabularũ Apol-*
lodorus X volumina congeſſit. Ego vnũ tantum ſtatuerim *Siculum* nem-
pe. *Cous* vero dictus, quod ibi exularit, ab *Hierone* patrio ſolo interdi-
ctus. vixit ann. XC. *Laert*. iuxta alios XCVII.

Βάκχος) *Bacchus* Iouis ex Semele F. a Βακχεύειν *incompoſite vociferari*
nominatus. alijs à *Bacche Nympha*, quæ cum *Brome ſorore* eum educaue-
rat in monte *Nyſa*, *Anyſa nutrice*. Seru. ecl. l. 6. Præ alijs dijs multino-
minis; *Ægypti* quidem *Oſiris*, apud Auſ. epig. Græc. 78: Myſtarum *Pha-*
naces, *Bacchus inter viuos, inter mortuos Adones, Ignigena, Bicornis;*
Titanicida, Dionyſius, Lucaniacis Pantheus. Et epiſt. 29. *Phleon, Prortri-*
ga, Staphylita, Ompbacita, & apud Acheios *Lampteris*; cui *Lampteria fe-*
ſta agunt, *faces noctu in templum ferunt, & vini crateras per totũ opidum*
C *ponunt*. Pauſ. l. 8. *Liber Pater* dictus, *quia vini paſſio liberas mentes faciat;*
Indos vero viciſſe, quod hæc gens valde vino ſit dedita, duobus ſcilicet mo-
dis, ſiue quia feruor ſolis facit eos potare, ſiue quia ibi ſit Seraptenum vinũ,
vel Meroitanum, cuius vini tanta virtus eſt, quo vix quilibet ebrioſus ſexta-
rium toto menſe bibat. P. Fulg. *Liberum* Iuuen. Scholiaſtes dicit; quod *libe-*
ras fecit Bœotiæ ciuitates, & primus triumphauit. In lap. *Maximus*: DIIS
MAXIMIS BACCHO ET SOMNO HVMANAE VITAE SVAVIS-
SIMIS CONSERVATORIBVS. Eius miniſtri *Sileni, Satyri, Bacchæ Le-*
næ, Thyæ, Mimallones, Naiades, Tityri, N*ymphæ*. *Scythæ* non admiſerunt,
quod nefas ducerent, deum colere, qui ad inſaniam adigeret. Tert. apol. c. 6.
Librum Patrem cum myſterijs ſuis Conſules Senatus auctoritate non modo
vrbe, ſed vniuerſa Italia eliminauerunt. Pingitur *Liber mulicbri, & delica-*
D *to corpore, propter mulieres in ſuo exercitu militantes*. Euſeb. in Chr. Eius
ſacra ciſtis recõdita quouis *triennio furioſe mouebantur* totius *Græciæ* cõ-
curſu, e fanis in montes, ſolitudineſq; a *Bacchis* ad *Orgia* celebranda ge-
ſta. Fanum & *Syracuſis* habuit, in quo ſtatua *Ariſtæi, Apollinis & Cyrenæ*
Penei F. qui *primus mel miſcuit vino*. Plin. l. 14. c. 4. *In Sicilia aliquandiu*
ſubſtitit. Hic vbertate frugum, & multitudine pecorum adductus, ſolertiæ
ſuæ beneficia Inſulanis nota fecit, ideoq; ſummos Ariſtæo honores tum alij Si-
culi, tum inprimis, qui fructus oliuæ comportant, tanquam deo exhibuerunt.
Diod. l. 4. c. 84.

E

πιλωριςξ

πελωρισᾶ πόλει) *immani vrbe.* Tantæ enim *Syracuſæ*, vt CXXC *ſtadijs*, E
ſeu XXII. M. patuerint. Strab. l. 6. & V. vrbes fuerint. Hinc Pind. Pyth. 2. μεγαλοπόλιες βαθυπολέμου τέμενος Ἄρεος, *grandes vrbes bellicoſi delubrū Martis* laudatæ. quo ſolo μεγαλοπόλιες vocabulo & *Athenas* Pyth. 7. extulit, ſed à numeroſis πόλεσι *vicis*. Primi enim *Attici* in varijs δήμοις, *curys*, ſeu *pagis* degebant, quorum CLXXIV Strab. l. 9. obſeruauit. *Grandem* & Flor. l. 2. c. 6. celebrat: *Tota inſula in vna vrbe ſuperata eſt, grande illud, & ante id inuictum caput Syracuſæ, quamuis Archimedis ingenio defenderetur, aliquando ceſſerunt. longe illi triplex murus, totidēq; arces.* Scaliger ad Euſ. *maximā Europæ vrbiū ſub Gelone & Hierone* floruiſſe cenſet. *Syracuſas* & locum palatij *Romæ Claudius*, ob pulcritudinem forte, nuncupauit. Suet. in Aug. c. 72. *ſi quando quid ſecreto, aut ſine interpellatione agere propoſuiſſet erat illi locus in edito ſingularis, quē Syracuſas & τεχνόφυον vocabat.* ſimili ratione & inibi *Sicilia fuit.* Capit. in Pert. *ingreſſiq; porticus palatij vſque ad locum, qui appellatus Sicilia, & Iouis Cœnatio.* Ibi & *Sūma Velia* legūt; quia apud *Victorē Cœnatio Iouis* cum *Sūma Velia* iungatur. Notat *Varro* hunc ſui temporis morē, *villis delicata nomina* vſq; inde à *Græcia* petita, imponendi; vt *Pauſilypus*, *Academia.* F

113. Μῶσαι καὶ ὁ Δάλιος ἠγάπευν Ἀπόλλων) *Muſæ ac Delius Apollo amarunt.* *Delos Cycladum inſula a Sicilia auulſa.* Lucian. in dial. Ibi quod *Apollo* natus, ſeu primo cultus, ſexq; menſibus reſpondit, *Delius* dictus. A *Pythio* inprimis *Archilochus* amatus, ita vt homicidæ eius *Callonidi Caraci militi Naxio*, ſeu vt apud Euſeb. *Archiæ* ſic locutus; *templum exi, famulum namq; Muſarum necaſti.* Qui belli vices obiectans, vbi *interficere & interfici* neceſſe ſit, *Pythius* iuſſit, vt *Archilochi* manes *Teleſiclei* F. cineribus propitiaret. quo facto ipſe placatus. Fuit autem *Archilochus* regnante *Romulo*. Cic. Tuſ. l. 1. maledicus & obſcenus *Poeta*. hinc adagia: *Archilochum calcare*, id eſt, veſtigia ſequi; *patria Archilochi, edicta.* Cic. ad Att. 15. id eſt, *maledica.* *Lacedemonij libros Archilochi e ciuitate ſua exportari iuſſerunt. quod eorum parum verecundam ac pudicam lectionem arbitrabantur.* Val. 1. c. 3. *cum Lacedæmonem cōmeaſſet, eadem hora expulerunt, quod ſatius eſſe arma proijcere, quā occumbere ſcripſiſſet.* Plut. *Licambe Neobulem* F. deſponſam ei negante, *epodon ex trimetris & dimetris* cōmentus, quo *ſocerū*, & III. *filias* ita inſectatus, vt vna ad laqueum coegerit. G

CAP. V. Concordia dea. Agrigentinorum mira. Reſp. Dedicatio. Quæſtor. Loca ſepulturæ. Vota pro ſalute. Conſtans & Conſtantius Augg. Statio. Clariſsimi. Conſulares. P.S. nota. Ducenarij. Agens in rebus. Curſus Publici. H

114. CONCORDIAE) Deæ ædes, poſt D. *Gregorio de Rapis* ſacratæ, ad litus maris inter *nobiles reliquias* mōſtrantur. *Concordiæ* fanū & *Syracuſis* in tab. 103. habuimus. Cic. *Syracuſis ara Concordiæ*, quā *concionaturi aſcendebant.* & *Regij. tab.* 366. Cui deæ primum fanum *Romæ* M. *Ful. Camillus* V. *Dict.* votum, ſeditione extincta in *Capitolio* dedicauit. Plut. illic *ſenaculum erat.* aliud *Flauius* vouit, *ſi populo reconciliaſſet Ordines, & cum ad id pecunia publica non decerneretur, ex multatitia fœneratoribus condemnatis*

ædiculā

A *ædiculam æream fecit in Græcoſtaſi*.Plin.33.c.1.item L.*Manlius* ob motum
in bello *Gallico*.aliud *Opimius Cos.deletis Grachanis partibus,ſed tanta po-
puli diſcordia,quare noctu inſcriptum* : OPVS VECORDIÆ TEMLVM
CONCORDIÆ FACIT.Plut.in Grac.aliud *Liuia* condidit.

AGRIGENTINORVM) in numis ΑΓΡΑΓΑΝΤΙΝΩΝ. *Acragas* vrbs
Steph. a *præterfluẽte amne*; alijs ab *Acragante Iouis* & *Aſteropes Oceani*
nati F.dictæ. Cuius agri admiranda plura memoriæ mandata ſunt.Solin.
c.11.*In lacu Agrigentino oleum ſupernatat. hoc pingue hæret arundinũ co-
mis de adſiduo volutabro; e quarum capillamentis legitur vnguentũ medicũ
contra armentarios morbos. Nec longe inde collis Vulcanius,in quo qui di-
uinæ rei operantur,ligna vitea ſuper aras ſtruunt;nec ignis adponitur in hãc
congeriem, quum proſicias intulerint. ſi adeſt Deus ſacrorum probator; ſar-*
B *menta licet viridia,ignẽ ſponte concipiunt : & nullo flagrante halitu ab ipſo
numine fit incendium. ibi epulantibus adludit flamma,quæ flexuoſis exceſſi-
bus vagabunda, quem contigerit non adurit; nec aliud eſt,quam imago,nun-
cia perfecti rite voti.* Oleum adhuc innatat. vidi ipſe curante *Steph. Mon-
real* Equite nobiliſſimo, hoſpite meo. Strab.l.6. *Circa Agrigentum la-
cus ſunt guſtu quidem marino; at naturæ plane diuerſa, nam & natando in-
ſcij non ſubmerguntur;ſed lignorum inſtar ſupernatant.* Ariſt.de adm. *Poly-
critus,qui res Siculas carminibus compoſuit, loco mediterraneo ſtagnũ eſſe
ait,ambitu ſuo ſcutum nihil excedens;aqua perlucida quidẽ,ſed paulo turbu-
lentiore, in quẽ ſi quis lauandi gratia deſcendat in latum extendi, quod ſi &
alter ingrediatur,amplius dilatari; adeo vt amplificatum ſpacium quinqua-
ginta etiam viros capiat.verum ad eam iam menſuram diffuſam ex imo in-*
C *tumeſcere; corporaq; lauantiũ in ſublime rapta in humũ proſternere, ac mox
priſtinæ anguſtiæ ſpacium contrahi*. Solin. c.11. *Salem Agrigentinum ſi igni
iunxeris diſſoluitur: cui ſi liquor aquæ proximauerit, crepitat veluti torrea-
tur*.Ibid.*Idem ager Agrigentinus eructat limoſas ſcaturigines;& vt venæ
fontium ſufficiunt riuis ſubminiſtrãtibus, ita in hac Siciliæ parte ſolo nunquã
deficiente,æterna reiectatione terrã terra euomit* Fazel.*Singulis fere luſtris
locus iſte furit, & cæli tempeſtate ſuborta, præmiſſoq; fragore maximo, ac
denſo nimbo, tãta huiuſcemodi luti cinerũq; moles exinde effluit, vt telluris
ſolum ad IV ferme cubitorum altitudinem excreſcat.Orificio ſi lineam etiam
magni ponderis infigas; quod non niſi magna vi ob oris anguſtiam fieri po-
teſt, vento ſubterraneo excuſſa extra ſtatim proſilit.*

RESPVBLICA) in lapidibus complures *Ciuitates Reip*.vocabulo,an-
D tiquiores ſub *Traiano* conſpicuntur. nec tamen mihi perſuadeo,eam *li-
bertatis ſpeciem* loqui, qua noſtrates hodie excellunt.mouet me quod in
earum albo & *minorum gentium* vrbes videam; quæ nec *libertatis acqui-
rendæ*,nec *tuendæ* pares fuiſſent.Denotat ergo ſolũ *ciuitatis corpus*, quo
loco Cic.3. Ver. *Commune Miliadum* dixit. ibi Aſconius *Remp*. explicat.
huc facit lapis RESP.MILITVM PROVINCIALIVM. alia tamẽ men-
te numum apud *Goltzium* capio ΣΙΚΕΛΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ *Sicilienſiũ Reſp*.
Ceterum in *Municipijs Reſp*. fuit,quæ ijſdem, quibus *Roma ſacerdotibus,
magiſtratibuſq;*,etſi diuerſa appellatione,regebantur.

LILYBITANORVM) Λιλυβῆον *Attica* contractione, & Λιλυβήιον E *Ionica* reſolutione. hinc opidani *Lilybetani*, ac *Lilybitani*. & à Λιλυβᾶιον *Dorico* dialecto *Lilybætani*, quo numi, & Cicero vtuntur.

DEDICANTIBVS) Vlp.l.9.ff.de rer. diu. *locum publicum tunc ſacrũ fieri, cũ princeps eum dedicauit, vel dedicandi dediſſet poteſtatẽ.* lege Curiata *a populo* lectus, qui ſacraret. hinc *a domo Ciceronis* religio a *Põtificibus* ſublata, quod *iniuſſu populi* ea dedicata eſſet. *IIviri & ædis locandæ* à populo mandati, *dedicantibus* illis, qui *opus inchoaſſent. Inchoare enim ſignificat perficere.* Seru. *Cn. Flauius Ædilis Curulis, AppI Cæci ſcriba* ædẽ conſenſu populi dedicauit, quod cum ægre ferrent *Patres, Cor. Barbatus* P.M. negauit *templũ poſſe dedicari*, niſi a *Cos.* aut *Imp.* Liu. Hoc *ius Senatus* & ſub *Claudio* tenuit. lap. PIETATI AVGVSTÆ EX S.C. QVOD FACTVM EST D. HATERIO AGRIPPA. C. SVLPITIO GALBA F COSS. TI. CL. CAE. *dedicauit.* ſolebant vero *Coss.* ſortiri vter dedicaret. *C. Iul Cæſar Cos. abſente collega, ſine ſorte* cũ *Apollinis* ædem dedicaret, *Quintius* indigne tulit. *Ludi* tunc dabantur *ære publico, & priuato.* nam *M. Æmilio* petenti XX.M. æris a *Senatu* ad fanorum dedicationes data ſunt, quibus *ludos ſcenicos* fecit. M. *Iun. Bruto* ædem *Matris Magnæ* dedicante *ludi Scenici Megales* inſtituti ſunt. Dedicata quoq; & alia opera *Marcelli* bibliothecam *Octauia* mater dedicauit. *Tiberius Diribitorium*, vbi miles *cenſus, & ſtipẽdia* accepit. *Agrippa Septa*, vbi *Comitia Tributa* habebant. Eorũ nomina operibus inſcribebantur. Arnob. *templa quæ tholis ſunt aureis, & ſublimibus elata faſtigijs, auctorum inſcrptionibus comprobantur. L. Cæſari Præt.* victo in *Africa Scipione* inter honores obtulere, vt *deleto Catuli nomine Cæſaris* in Capitolio *inſcriberetur.* Dio.53. *C. Marius* ædem *Honoris & Virtutis* victor *fecit veſte triumphali, & calceis puniceis.* Dedicaturis *Pontifices* verba præibãt hac formula: *Ades, ades Luculle Seruili, dum dedico templum Ioui, & mihi præeatis, poſtemq; teneatis.* G Cic. iſq; tunc, *poſtem tenebat, dare ſe dicareq; numini*, quod ab *alio neceſſe fuerat iam teneri, & ab humano iure diſcedere.* Scr. 3. Georg. eius ſignum, cui ſacrabatur *in medio templi ponebatur, quod templum tenere dicebatur.* Ser. in *templi* vel *aræ* definitione *legamina elixa pro primitus offerebant, & victima maior plerunq; mactata.* Dedicantis *mens prompta* deſiderabatur, & *præeuntis vox* nec *impedita*, ne *balbutiens*, ne ſi *aberraſſet*, dedicatio irrita innouanda eſſet.

CORNELIO MARCELLO) mentio & huius in *Panhormitana* baſi. *Cornelia gens patricia* omnium ampliſſima in varias ſtirpes excreuit, in H *plebeias* innumeras, & *patritias*, quarum præcipue tres: *Caſſorum*, qui & *Maluginenſes, Rutili, Aruinæ* dicti, *Lentulorum, & Scipionum*, quorũ XLV cognomina in *Onuphrio* recẽsẽtur: *Æmilianus, Africanus, Aruina, Aſiaticus, Aſina, Augur, Balbus, Barbatus, Blaſio, Caluus, Caudinus, Cethegus, Cinna, Clodianus, Iſauricus, Lentulus, Lupus, Magnus, Maluginenſis, Mamercus, Mammula, Marcellinus, Maximus, Merenda, Merula, Naſica, Numantinus, Rufinus, Rutulus, Saluſtius, Scapula, Scarus, Surio, Serapio, Siſenna, Spinther, Sulla, Sura*, & dein *Vir optimus Conſ. Naſica*. In *Cornelijs* Re-

A *mæ* inſtitutum mortuos cremari. nemo enim vſus ante *Sullam* Dicta-torem, *veritum vltionem, eruto C. Marij cadauere*. Plin. l. 7. c. 54.
Q. PR PR.) lego *Quæſtore pro prætore*, exploſa illorum lectione, qui *Quintum pro prætore* volunt. Firmat lapis apud *Grut.* p. 383. & 403. vbi id exprimitur. Significat *Quæſtorem pro prætore*, ſeu *Legatum* prouinciã regere. Vrſinus Q. P. *Quæſtori Prouinciali* exponit. *Quæſtores* Varroni, *qui inquirerent publicas pecunias, & maleficia.* Cum *lege Valeria Coſſ.* de capite *Ciuis iniuſſu populi dicere non liceba*t, *IIviros capitalibus rebus* præficiebant, *parricidij quæſtores* Feſto, *perduellionis* Liuio, a quibus *Hor. Tergeminus* ficui ſuſpendendus iudicatus. *Romulo & Hoſtilio* quæſtores fuiſſe, illoſq; exactis regibus *perduellionis, falſi*, & ſimili iudicio inpoſitos, *ex Iun. Gracchano* comprobatur. Hoc munus dein *Varrone* teſte, in
B IIIviros *Capitales* tranſijt, & in *perpetuarum quæſtionum Iudices* ſeu *Pretores*, quos & ſuo tempore *Cõquiſitores* nuncuparũt. *Ærarij Vrbani Quæſtores* dicti, quod apud hos *Cenſores* in *Ceritum tabulas* relatorum mulctas deponerent. Hic *honoris gradus* petebatur *annuis ſtipendijs* x, vitæ vero anno xxvii, Caſaub. xxi expleto. in principiũ tamen filijs variatus eſt. Nec alterius magiſtratus compos, qui hunc non geſſerat. eo functus *ſuffragium in ſenatu* habebat, etſi *equeſtris* adhuc *ordinis*, necdum in *Senatũ* adoptatus, *honores adeptus & e ſenatu eſſe* dictus, reliqui in eum *lecti Senatores*. Rei *monetariæ, frumentariæ*, Vrbiſq; *pecuniæ* præerãt, quas vti & *ſigna militaria, manubiaſq́; in ærarium Saturni* recondebant. Apud hos *Impp.* triumphum orantes ſcriptum cæſorum hoſtium, ciuiumq; numerum iureiurando firmare cogebatur. Prima ſanctione e *Patricijs* ele-
C cti, interdum e *Conſularibus*. Binis his cum duo *Militares lege Curiata* adijcerentur, *Tribuni pl.* V. cccxxxiii & ex *populo* duos creari obtinuerunt. Hi rem militarem comitabantur, *annonæ* & *attributæ pecuniæ*, quã a *Tribunis ærarijs* acceperant, *Legato, pro prætore, cohortiq;* ſtipendia erogaturi. item *priuatã* apud ſigna depoſitã curabant, rationẽ apud *vrbanos quæſtores* reddituri. Bellis deniq; *Punicis* viii creati, quorum ſex cum *Coſſ.* & *Prætoribus* per prouincias miſſi vectigalia in tabulas referebãt. Tunc quoq; *Prouinciarum quæſturæ* ſortitæ. Tacit. in Cn. Iul. Agr. *Sors quæſturæ Aſiam dedit.* Quandoq; ipſos, vti & *Prætores*, horumq; *Legatos* ad militares inprimis vſus, *aurũ* & *argentum ſignaſſe* ex *Cic.* xiii fam. ep. *Ful. Vrſinus* in familijs monuit. *Vrbanis* præſtabant *lictorum* & *viatorum* comitatu, *& iure dicendi*. Rector prouinciæ ante ſucceſſoris aduentum decedens, ſæpe *Queſtori* ſuo, quo ipſe titulo adminiſtrarat, *prouinciam*
D reliquit. In *Siciliam*, quæ duplex *Vetus* & *Noua*, bini *Quæſtores* proficiſcebantur, quorum hic *Lilybæi*, ille *Syracuſis* agebat. Vltra annum ſi *quæſiuiſſet*, nomine *Pro quæſtore* id officium gerebat. mortuo, aut ex Prouincia decedente eo cui munus commiſsũ, *Legatus Pro quæſtore* erat. Fuit & *Quæſtor Candidatus*, qui *Impp.* epiſtolas, & orationes in ſenatu legebat, a *toga Candida*, vt Regum *Babyloniæ*, & *Ægypti* familiares, a *Purpura Purpurati* dicti. Nonulli eum putant, quem *Impp.* commendarunt.

116. Ἀκρων) *Zenonis F. Hippocrate* prior cũ *Empedocle Athenis* docuit

Κρίτω

Κρύπτει κρυμνὸς ἄκρος) *abſcondit culmen ſummũ.* Iſiod.15.c.11. *Poten-* E
tes aut ſub montibus, aut in montibus ſepeliebantur, inde tractum eſt, vt ca-
dauera, aut pyramides fierent, aut ingentes columnæ ponerentur. Lucã. l.8.
& *regũ cineres extructo monte quieſcunt.* Et ideo in lapide FECERVNT
MONVMENTVM AEDIFICIO IMPOSITO. Monumenta *ad montes*
vetuſta paſſim per *Siciliam* reperimus, inprimis *Pantalicæ* in ditione
Cæ. *Caietani Sortini Marchionis, honoribus functi, III Prætoris Panhormi*
vbi præruptis hinc inde *collibus*, ab imo ad eorũ faſtigia vſq; ea exciſa.
Quæ cum innumera ſint, qua ſublimioris, qua abiectioris ſortis mortali-
um *conditoria* fuiſſe iudicandum eſt. Sepulcris ſtruendis adeo *Agrigen-*
tini dediti, vt nec quibuſdam *equis* in certamine probatis, & *auiculis* olim
domi in delicijs negarint. Diod.

117. PRO BEATITVDINE TEMPORVM) In numis *Conſtantini* F
FELICIA TEMPORA cum IV *pueris*, temporũ ſignis; *Pertinacis* LAE-
TITIA TEMPORVM; *Conſtantis* FELIX TEMPORVM REPARA-
TIO. & ſparſim FELICITAS TEMPORVM. SECVLI. PVBLICA. PO
PVLI ROMANI. IMPERII. PROVINCIARVM. Pro *beatitudine* &
ſalute principum *aræ* ſtatutæ, *vota ſuſcepta, ſacra facta, numiſmata ſignata:*
in numo *Cõſtantini* FELICITAS PERPETVA AVGEAT REM DO-
MINORVM NOSTRORVM, etiã *pocula libata. Auguſti* honoribus &
hoc acceſſit, *vt in conuiuiis omnibus pro eius ſalute libarent.* In lap. AEDI-
CVLA CONCILII DEORVMQ PRO SALVTE TI. CAESARIS.

D.N.) Nomẽ hoc. vt *Dijs* tantum propriũ auerſati *Auguſtus, Tiberius,*
Traianus, & tarde *Iulianus*. Eo tamen in lapidibus honorantur: D. N.
IMP. AVGVSTI DIVI IVLI F. & *Traianus* paſſim, ſub quo & primum G
vſurpari hæc nota D.N. rarius exprimi conſueuit. AETERNO PRIN-
CIPI D.N. FL. CLAVD. IVLIANO. VBIQ. VENERANDO. *et.* DO-
MINO ORBIS TERRARVM. Affectarunt vero *Caligula, Domitianus,*
Diocletianus, Nero, & legum parens Iuſtinianus. LEGVM DOMINO.
AEQVITATISQVE CTORI DOMITORI. GENTIVM BARBA-
RARVM CONSERVATORI LIBERTATIS. D.N. FL. VALENTI-
NIANO. DOMINVS MVNDI CONSTANTIVS. Pacatus *Theodoſi-*
um rerum omnium Dominum dixit, Sidon. *rerum principem.*

CONSTANTI ET CONSTANTIS) *Conſtantino* fatis functo, *Con-*
ſtantino F. *Galliæ, Hiſpaniæ, Alpes Cotiæ, Britannia* ceſſit. *Conſtantio Ori-*
ens cũ *Imperii ſede Byzantio. Cõſtanti Italia, Africa* cũ *Illyrico, Dalmatia,*
Macedonia, & *Achaia.* Cum *Conſtantinus* fratrum *regnis* inhiaret, a *Con-* H
ſtantis copijs apud *Aquileiam* interficitur. *Conſtantius* ex *Fauſta* natus
in *Criſpi* locum Cæſar, *Conſtantẽ* technis *Magnentii* ad *Helenam* opidum
peremptum vindicat, *Gallum Cæſarem Orienti* impoſitum ſuperbientem
ad *Murſiam* fudit, loco eius *Iuliano Galli* fr. adſcito: perijt febri apud *Mo-*
pſocrenem vitæ XLIV. potentiæ XXIV. *Arrianæ* ſectæ addictus.

STATIONEM) *Statio, Statiua* prẹſidia, vbi pars exercitus conſedit.
Stationarũ milites, qui ibi, & in *theatris* ludorũ die agebant. Tac. *Statio co-*
hortis adſidere ludis ſolita dimouetur, quo maior ſpecies libertatis eſſet, vtq;

A miles theatrali licentia nõ permiſſus incorruptior ageret, & plebs daret experimentũ an amotis cuſtodibus modeſtiã retineret. Stationes, & loca recipiendis nauibus, a portibus diſtinctæ, quum in his & hiemari poterant. Stationes & Iudicum erant, in quarũ vna de vita, in altera ciuilia tractabant. Ariſtoph. cauſas agebant, ſtationiq; titulus appendebat elemento notatus, quas Iudices inter ſe ſortiebantur. In Capit. ſtatio Cæſarum, regia. Hic Statio eſt, vbi equi curſuales ſtabulabantur, hodie poſta vocatur.

ORFITVS) Præf. vrbi ſub Conſtantino, ſub Valentiniano exul ope Vulcatij Rufini rediјt. Amm. DVLCITIVS) tribuns, & notarius Imperialium iuſſionum aduerſus Donatiſtas. Aug. 2. retract.

CONSVLARES) Principio erant, qui Conſulatu, vti quæſtorij quæſtura, ædilitij ædilitate, Decuriales decurionatu, Flaminio functi Flaminales,
B & Veſlamen. ſunt tamen qui pro minori flamine accipiũt: cũ Ve grande paruum ſit. ita & VEPROCOS leges. Iidem & Ex conſule dicti, ſed annuo tantum ſpacio, pari formatione ex præf. prætorio, ex cubicularijs, exarchiatris, in ſaxis EXCONSVLARIS. EXPRAEPOSITIS. EX-PRO COS. Poſt & illius tituli ius fuit, qui ſine inſignibus poteſtatis, honeſtamentis nominis, & conſularibus ornamentis donati. Tac. eodem anno Cæſar effigiem Cn. Domitio patri, conſularia inſignia Aſconio Labeoni, quo tutore vſus fuerat, petiuit a Senatu. Suet. in Claud. c. 24. Ornamẽta cõſularia etiã procuratoribus ducenarijs indulſit. Diſcrimen veri, & imaginarij conſulatus apud Tac. Veſpaſiano conſulatus cũ Tito filio, prætura, Domitiano conſulare imperiũ decernuntur. Ornamẽtorũ Vop. in Aur. meminit. ita Valerianus ad Aurel. Cape tibi pro rebus geſtis tuis coronas murales IV. coronas vallares
C V. coronas nauales II. haſtas puras X. vexilla bicolaria IV. tunicas ducales ruſſas IV. pallia proconſularia II. togam prætextam, tunicam palmatam, togam pictam, ſubarmalem profundum; ſellam elaboratam. Nam te conſulem hodie deſigno ſcripturus ad ſenatum, vt tibi deputet ſcipionem, deputet etiã faſces. Hæc enim Imperator nõ ſolet dare, ſed à ſenatu quãdo fit conſul, accipere. Suet. c. 17. Veſpaſianus Cõſulares inopes quingenis ſeſtertijs ſuſtẽtauit. Demum Hadrianus quatuor Conſulares per omnẽ Italiam, a ſe quadripartitam, Iudices conſtituit, aut forte renouauit: M. Ant. Pius ab Hadriano inter quatuor Conſulares, quibus Italia committebatur electus, ad eam partẽ Italiæ regendam, in qua plurimum poſſidebat. Capit. Conſulares vocati, quod Cõſulari Imperio, & pleriq; e Cõſularibus eſſent. Illos in prouincijs ſecures, & faſces preibãt, in ſella Curuli iudicabãt: Caſ. 16. l. for. 20. alibi penula, & carpenti ſubuectione ornati. ad Symmachi vſque æuũ durarunt. in Not. XV.
D Conſulares. In lap. hos legimus; Europæ & Franciæ, Germ. Superioris, Aſiæ & Helleſponti, Tuſciæ & Vmbriæ, Venetiarũ & Hiſtriæ, Æmiliæ, Campaniæ Cum faſcibus, Prou. Viennenſis, Bæticæ Col. Daciæ Sarmaticæ, Luſitaniæ, Picenianus, Aquarum & Minuciæ, & Siciliæ. Domno Conſulari Siciliæ Conſtant. l. 19. C. de curſ. pub. ſcribit.

P.S) explico PROVINCIAE SICILIAE inuicto aliorũ Panhormi 164 & Lilybæi 134 lapidũ argumento, vbi eadẽ nota cum Conſulari iuncta hoc ſuadet. ſicq; trini incogniti hactenus in Sicula hiſtoria Conſulares pate-

ſiunt;

fiunt; *Vitraſius* nempe *Orfitus, Fl.Dulcitius, M.Val.Quintianus*, ac *Domitius Latronianus* Corrector. E

VV CC) *viri clariſſimi.Ordo Clariſſimus & ampliſſimus* pro Senatu, vti & nude *Clariſſimus* pro ſenatore paſſim in *vtroq;* Codice & *Pand.* libris capitur. Iſiod.l.9.c.4.*primi ordinis ſenatores dicūtur Illuſtres,ſecundi Spectabiles,tertij Clariſſimi.* idipſum & *leges* docent. Hi Ordines,arbitratu *Panciroli*,a *Cōſtantino* introducti, nec *Clariſſimatus* dignitas ante *Hadrianum* viguit. Clariſſimi quoq; *prouinciarum Præſides* dicti, & ſenatorū coniuges. *Clariſſimæ* Vlp.l.8.ff.de ſen.*ſenatorum filiæ, quæ niſi clariſſimos viros ſortitæ ſunt, non habentur*.Lamp.in Heliog. *Solus omnium Imperatorum fuit, ſub quo mulier, quaſi clariſſima loco viri ſenatum ingreſſa.* paulo ante.*Vbi primum diem ſenatus habuit,matrem ſuam in ſenatum rogari iuſſit.* *Clariſſimam* dixit ne in femineo genere *Senatorē* appellet. etſi non extra Grāmaticorum leges, *nomina dignitatū vtriuſq; generis eſſe*.ita in Seruio *ductor,ſenator,balneator,fullo,dux* Tac.in Agr.*perſuaſor*.l.2.ff.de S.C.Vel. F *defenſor* apud *Caſſian*.l.8.ſic & *imperator, philoſophus* femina legitur.

DVCENARIO) Dio *διακοσιοστής*. *Ducenarij Procuratores* ab *Auguſto* inuenti,inter *Agentes in Rebus* primarij,*ducenis* ſeu *ducenteſimæ colligendæ* in prouincijs præfuerant. Alciat. & Turn.Aliquibus dicti quod *ducena ſtipendia* mererent, vti *Duplicarij*,quibus *duplum ſtipendium* Liu. & ob *virtutem duplicia cibaria darentur*.Var.l.4. *Ducenariorum* vero *Iudicium decuria* erat. Suet.in Aug.

ACENTE IN REB.) antiquior hic eius ſub*Conſtantino* mentio,in libris Iuris tantum ſub *Valentiniano, Grat.* & *Theod.* memorantur.Videtur *Ducenarium* cum *Agente in Rebus* coniungere, ita vt dicatur *Ducenarius,& Centenarius Agens in Reb.*Hier.c.2.Abd. *Quos nunc Agentes in* G *rebus,vel veredarios appellant,veteres Frumentarios nominarunt.*Vict.ſub Traiano *remoto peſtilenti Frumentariorum genere (quibus nunc Agentes rerum ſimillimi ſunt) qui ad explorandum, annunciandumq; ecquid forte in prouincia exiſteret,inſtituti.Frumentarios*, Πυροφόρους & ἐρευνηταὶ *Athenis* ab ἀλέω molo, ἀλιτροὶ,quod qui *domi molas & frumentum occulerent*, *inquirāt*. Gloſſa & *Hormiſda Pap.* in ep *Magiſtrianos* appellāt.*Agentes in rebus* l.7.C.de priu.eor.qui in ſac.pal.mil.*plenū vigiliarū munus exercēt*. Theod in Nou.de princ.ag.in reb.*Agentiū in rebus*,ait,*labores,& vigilias tantas eſſe, vt ſoli efficere videantur quidquid publici oneris eſt.* ſinguli per *manſiones* mittebantur, *quibus inſpiciendarum euectionum tantum debeat cura mandari*.l.4.C.de cur. & ſtat. & ne præter numerum in *tractatoria* H cōprehensū *vehicula, & equos agant*,& abſq; *ſacris apicibus currant*.Cap. de Pert.*Præfectus cohortis à M.Aurelio Imp.& Preſide Syriæ,quod ſine diplomatibus curſum vſurpauerat,ab Antiochia ad legatum ſuum ire coactus.* Agentes quibus *vel ſpacium commeatus,vel iniuncti negocij tempus emenſum,ad comitatū reuerſi approbent cauſas neceſſariæ tarditatis*.Hon.& Th. l.15.C.de ag. in req. *In actu Reip. militare* dicti.Agens in reb.*in conſiſtorio,vt moris, aurum non expanſa chlamyde, ſed vtraq; manu cauata ſuſcipit.*Amm.l.16.In horum ſchola erant *Ducenarij* XLIIX. *Centenarij* CC.

A *biarchi* CCL.*cōmeatum curantes,circitores* CCC.*equites* CCCCL. Leo.l.
3.de ag.in reb.iunctim MCCXLIIX.Veg.l.2.c.8. *quorum alij ſunt tribuni*
ſcholarum,primiceru,ſenatores,ducenarij,trecenarū,biarchi, circitores,equi-
tes,tirones.Grat.Val.& Th.l.4.C.de ag.in reb. *In ſchola Agentiū in rebus*
nemo facile ſub noſtra quoq; adnotatione ſpeciali prorumpat, niſi ſub maiore
ſcholæ parte quiſq; aduenerit probandus adſiſtat,qualis moribus ſit,vnde do-
mo,quam officiorum originem,ac ſortem fateatur. Noui quinquennio vacent
à primi quoq; honoris auſpicus. Ex his quodnam proprium illorum mu-
nus vix palam fit,ita vt credā nulli definitæ functioni,ſed *extra ordinē re-*
bus adhibitos.Horū caput erat *Princeps agentiū in reb.*cui licuit in *officio*
habere Domeſticos vt Præſidi, Comiti,Duci. l.6.C.de prin. ag. in reb.Poſt
prīcipatū *Comitivæ primi ordinis cingulo in diē vitę potiti*.l.5.C.de ag.in
B reb.*inter adlectos conſulares habeantur*.Val.Th.& Arc.l.6.*ſit ſenator,meri-*
to conſularibus adgregetur; ſed vt eum functio vlla non teneat, collatio non
defrudet.Hon.l.3.C.de prin. ag. *Proconſularis apicis dignitatis adiectio-*
ne principes agentium in rebus præcipimus decorari. Caſſ. l.11. ep.35.*Cur*
enim Agentiū in rebus miles officij poſt tot labores incerto aliquid patiatur
ambiguum, qui crebris actionibus excubando ideo principis nomen habere
promeruit,quia militiæ ſacramentis ceteros antecellit? obſeruauit enim iugi-
ter imperialibus iuſſis,& vt reuerentiam prætorianæ ſedis extolleret,tunc ad
eius venit obſequium, quando vocabulum cepit habere præcipuum. Tales
ergo tardare piaculum eſt: quia poſt palmam nemo dilatus eſt.Fuere & *Ho-*
norarij Principum Agentium in rebus.Th.&Val.l.14.de prin.agen.in re.*ſi*
quis Agens in Rebus poſt XXV. *ann. curricula ob aduerſam corporis vale-*
C *tudinē militiæ finem minime valuerit expectare,ſed ad honorariam ex Prin-*
cipe dignitatem teſtimonio ſcholæ proſiluerit, hiſdem eum priuilegijs muniri
cenſemus,quibus hij,qui ad principatus actum progreſſi ſunt.Hon.&Th.l.18
C.de ag.in reb.eadem cauſa *poſt* XX *annorum ſtipendia dignitatem princi-*
patus honorariam mereri indulſit.

P.P.CVRSVS PVBLICI)P.P.*Præfecti* nota.ſed hic lego *Præpoſito*.l.9.
C.de decur.*curſus publici præpoſiti*.Symm.*Curſuales prępoſiti. & manſio-*
num.l.21.C.de de cur. *Parochi* Var.in Seſqui-Vlyſ.dicti: *omnia erat idem*
ſacerdos,prætor, parochus deniq;,idem ſenatus, idē populi caput. hinc *ſolli-*
citudo curſualis l.1. C. de cur. *curſuale obſequium*. l.9. C. de remi. *Cur-*
ſus Publicus & Curſus Fiſcalis,*Clauicularis* vocatur.*Conſtantinus* l.16.C.
Th.*in prouincia Sardinia, in qua nulli pæne diſcurſus veredorum, ſeu para-*
D *ueredorum neceſſarij eſſe cognoſcuntur, ne prouincialium ſtatus ſubruatur,*
curſum pub.amputari decreuit. Curſum pub. curabant *Stationarij*,vel *Cu-*
rioſi, Græcis λογοθέται, φροντισαὶ τῦ δρόμυ,vnde equi *Dromanarij*, qui &
Curagendarij appellātur.*Via* verſus *meridiē* a *Meſſanenſi* ſuburbio *Za era*
ad rus *Trimoſteri* excedens,vulgo *Dromo* audit, vt me docuit *Ioſeph Beto-*
nius ſummi conſilii vir, mihi inprimis ſuſpiciendus. nomen forte potita
eſt, quod *Curſus publicus*,Græce δρόμος ibi eſſet.de quo ſupra dixi p.14.
Curſus pub. ſerui *Hippocomi*, quibus equorū cura *Tabellarii*,*Tractatores*,
quibus abducendi equos ius. Ex his ille, quem *Theodoſius* habuit *animo*

habituq; corporis fortiſſimum, qui tanta velocitate veredos agebat, vt tribus diebus perueniret ad terminos Romanorum & Perſarum, & rurſus totidem remearet ad Conſtantinopolim. Caſſiod. hiſt. ſac. E

CAP. VI. Tranquillina Aug. Conſtantinus Aug. Felicis, Inuicti tituli. Corrector. Prouincia. Deuouendi mos. Lilybæum Colonia. Hadrianus Aug. Prætor. Aedilis. IIIvir. Flamen. Ciuis. Decurio. Libertus. Senator.

122. TRANQVILLINA) *Miſithæi* F. *Gordiani Aug.* Vx. Patri *quadriga equorum* decreta, *& currus triumphalis & titulus huiuſmodi. Miſitheo eminenti viro, parenti principum, prætorii præfecto & totius vrbis, tutori Reip.* S.P.Q.R. *vicem reddidit.* Lamp. in Gord. III. In mortui ſoceri locum *Gordianus Philippũ Arabẽ* ſubrogauit, à quo mox ipſe ſublatus: quod & miles in epigraphe *Græce, Latine, Perſice, Iudaice & Ægyptiace* conſcripto innuit: *Diuo Gordiano victori Perſarum, victori Gotthorum, victori Sarmatarum, depulſori Romanarum ſeditionum, victori Germanorum, ſed non victori Philipporum.* Ibidem. F

123. CLEMENTISSIMO) nouitium *Imperatorum* epitheton, nec ante *Gallienum* in antiquis tabulis vſurpatum. poſt & EIVS CLEMENTIÆ DICATI, DEVOTI formulæ inuaſere.

FLAVIO. VALERIO CONSTANTINO) *Flauii Conſtantini, & Valentiniani* dicti vſq; ad Ti. II. item *Veſpaſiani* maiores & filij. T. FL. *Petronius municeps Reatinus* auus. FL. *Sabinus* patruelis à *Domitiano* cæſus, quod *comitiorum Conſularium* præco *Imp.* non vero Conſulẽ eum pronuntiaſſet. *Flauii prænomine* vſi *Longobardorum reges* incipiente *Anthar*o an. DXV. *Conſtantinus* Britannus *Conſtantii Chlori & Helenæ* F. patre denato *Gallias, Hiſpanias, & Cottias Alpes Cæſar* obtinuit. Viſa crucis *ſigni ignea columna Maxentium* ad *pontem Miluium* fudit. *Nicæam* contra *Arrium, Photinum, Sabellicum* ſynodum peregit an. CCCXX. *Byzantium* innouauit. *Iul. Criſpum* ex *Mineruia Cæſarem ſuſpectum ſtupri* cum *Fauſta nouerca* occidit, ipſa quoq; *feruenti balneo* extincta. bellum parans in *Perſas* iuxta *Nicomediam* in *Acyrone villa* deſijt vitæ, LXVI. Caſſ. *Imperii* XXX. Euſ. an. XXX. m. X. Corpus *Byzantium* relatum, ibiq; conditum. G

FELICI) *Felix & Feliciter* in ſenatu *Impp.* acclamandi ſolennis formula. Titulum *Pii, Felicis, Inuicti* ſociate primum in *Antonino Vero*; *Feliciſſimi* in *Traiano* reperio. ante tamen in Plin. l. 5. ep. 18. *Nero feliciſſimus.* In *Cenſorini* tumulo circa *Bononiam* inciſa erant: FELIX. AD. OMNIA. INFELICISSIMVS. IMPERATOR. Treb.

INVICTO) & hunc titulum *Traianus* ſuo exemplo ad ſucceſſores tranſmiſit: INVICTO. D. N. TRAIANO. Titulis mire gauiſus, quare *Conſtantinus* ipſum *herbã parietariã, ob titulos multos ædibus inſcriptos appellare ſolitus.* Vict. *Tetricus* ad Aurelianum: *eripe me his Inuicte malis. Inuictiſſimi* ſcripti *Arcadius & Honorius, Valens & Valentianus. Victorioſiſſimi Conſtantius, Iulianus,* & hic *Conſtantinus.* VICTORIIS. TRIVMPHISQVE. MAGNIFICVS Valentinianus. *Inu. Pii, Fel.* encomijs & menſes *Cõmodus* inſigniuit, etſi non certo conſtet quos, variant enim aucto- H

res,

A res. Caſſiod. *menſes ſuis appellari nominibus voluit, hoc modo: Amazonius, Cõmodus, Auguſtus, Herculeus, Romanus, Exuperatorius, Inuictus, Pius, Felix, Lucius, Ælius, Aurelius.* BETITIVS) Romæ BETICIO PERPETVO V.C. CONSVLARI THVSCIAE ET VMB. CORR) Idem ac *Legatus.* Papin.l.20.ff.de off. præſ. *Legatus Cæſaris, id eſt, præſes, vel Corrector prouinciæ abdicando ſe non amittit imperiũ.* Ibid.l.10. *de quibus cauſis vel præfectus vrbi, vel præfectus prætorio, itemq; conſules & prætores, cæteriq; Romæ cognoſcunt, Correctorum, & præſidum prouinciarum eſt notio.* l.1.C. vt omn. iud. tam ciu. & mil. *Spectabilibus* inferiores declarat: *Nemo ex viris clariſſimis præſidibus, vel conſulibus, vel correctoribus, vel qui maioris adminiſtrationis inſulas meruerint; id eſt, viri Spectabiles, Proconſules, aut Præfectus Auguſtalis, aut Comes Orientis, aut*
B *cuiuslibet tractus Vicarius, aut quicunq; Dux, vel Comes cuiuslibet militis* (lego *limitis*, male gloſſa *militiæ*) *vel diuinarum comes domorum, ſpectabiles iudices, tam ciuiles, quam militares.* Eius *ornamenta muniaq;* Caſſ.l. 6.for.21.hiſce habet. *Te illi prouinciæ Rectorem per illam iuriſdictionẽ noſtra mittit electio, vt reuera corrigere nitaris, quos tibi cõmiſſos eſſe cognoſcis. Chlamydi tuæ, procul dubio, intra alia clauos intende, quos ſcis non inaniter poſitos, hinc ſit, vt cum publicum agentes purpuram cernerent, de vigore ſemper principis admonerent. tibi fiſcalium tributorum credita monſtratur exactio. Tu etiam ſenatorem ibi reſidentem iuberis audire. tu in præfectorum militem cum ipſius tantum conſcientia vindicare. Tuum nomen in ſubſcriptionibus iuſſeris honoratis prouincialibus anteferri, a principe frater vocaris, vt nobilitate precioſi nominis à vilitate criminum tolleris.* In No-
C titia *Vultus principũ* ipſi præfertur. Diocl. & Maxim. l.4. C. de iur. & fact. ign. *virum clariſſimum, & amicum ſuum.* & Leo & Athenius *clariſſ. mũ moderatorem prouinciæ* vocant. Magiſtratus huius natalis penitus ignotus. *Fani-Fortunæ* ad fornicem *Auguſti trib. pot.* XXXIX *Corrector Flam. & Piceni L. Turcius Secundus Aſterio Apromani Præf. Vrb. F.* legitur, ſed non ſine marmoris vitiati, vel tardius nominis intruſi ſuſpicione. Ceterũ vetuſtior eius memoria ſub *Aureliano* an. DN. CCLXXII imperante. Is *Tetricum* quẽ triumphaſſet, *Correctorem totius Italiæ fecit, id eſt, Cãpaniæ, Samnii, Lucaniæ, Brutiorũ, Apuliæ, Calabriæ, Hetruriæ atq; Vmbriæ, Piceni, & Flaminiæ, omniſq; ãnonariæ regionis.* Vop. ſub *Diocletiano Iulianus Venetos correctura egit.* P. Vict. In lap. *Africæ, Venetiarũ & Hiſtriæ, Apuliæ & Calabriæ, Campaniæ, Illyrici, Italiæ Tranſpadanæ, Lucaniæ & Britio-*
D *rum, Tuſciæ & Vmbriæ, & Siciliæ Correctores* habentur. Ibidem *Ceionius Rufus Voluſianus Corrector Italiæ per annos octo* eſt. A *Cõſtantino Italia in* XVII regiones diuiſa. *Occidentis tres,* II. per *Italiã,* I. per *Panoniã* ſeu *Sauiam, Orientis* duo *Auguſtanicæ, & Paphlagoniæ* Correctores fuere. His ſublatis *Duces* ciuitatibus præpoſitos in l. *Cæſ. Capacio.* V.C. legiſſe memini. Quando *Sicilia* ſuum *Correctorem* acceperit auctores reticuere. ſub Conſtantino habuiſſe ex lapidibus *Siculis* innotuit.

PROV.) *Prouinciæ appellatæ, quod Populus Rom. eas peruicit, id eſt, ante vicit.* Feſt. In ijs *ciuitates aliæ Fœderatæ;* vt in *Sicilia Mamertina* & *Tauro-*

minitana, aliæ *ſine fœdere*, *Immunes*, ac *Liberæ*, *vt Centuripina*, *Haleſina*, E
Segeſtana.*Halicienſis & Panormitana*,aliæ *Vectigales* ſeu *Stipendiariæ*.Pri-
ma Prouincia facta *Sicilia*,mox *Sardinia*. Pomp.de or. iur. primã *Sardi-
niam* ſcripſit.de illa Cic.2.Ver. *Omnium nationum exterarum princeps Si-
cilia ſe ad amicitiam fidemq; populi Rom .applicuit; prima omnium,id quod
ornamentum Imperij eſt, Prouincia eſt appellata: prima docuit maiores no-
ſtros quam præclarum eſſet exteris gentibus imperare; ſola fuit ea fide,bene-
uolentiaque erga populũ R. vt ciuitates eius inſulæ, quæ ſemel in amicitiam
noſtram veniſſent, nunquam poſtea deficerent;pleræq; autem & maxime il-
luſtres in amicitia perpetuò manerent. Itaq; maioribus in Africam ex hac
prouincia gradus imperij factus eſt: neq; enim tam facile opes Carthaginis
tantæ concidiſſent,niſi illud & rei frumentariæ ſubſidium, & receptaculum
claſſibus noſtris pateret.* Erant vero *Prouinciæ* vel *Conſulares* ſeu *Procon-* F
ſulares,promiſcue bonis authoribus vſurpatæ. nec vt nonnulli falluntur
diſtinguendæ,vt obuius hic Dionis locus conuincit. *Auguſtus Conſulum
appellatione reliquos*,*vt paci viciniores affecit*,*Proconſules dicens*.Vel *Præ-
toriæ*,vel *Proprætoriæ* ſeu *Præſidiales*.Dio.l.53. *Qui neq; conſulares, neq;
Prætorij erant, ipſe* Auguſtus *delegit,ac legatos ſuos & pro-prætores nomi-
nat*.poſt & *Præſides* ac *Legati*,Spart.in Had.*Conſules & Proconſules Au-
guſti* dicti.& hoc forte loquẽdi more mirè obſcurus *Capitolini* locus de
M.Ant. illuſtratur.ſequens eſt: *Prouincias ex Proconſularibus Conſula-
res*,*aut ex Conſularibus Proconſulares, aut Prætorias pro belli neceſſitate fe-
cit*. Vbi *Proconſulares Auguſti*, *Conſulares Senatoriæ* prouinciæ intelli-
guntur. Erant & *Præfecturæ*,quæ *Conſularibus* viris datæ.Dio.Auguſtus,
qui extra Italiã imperarent, quaſi eorũ locumtenentes Præfectos appellauit. G

DEVOTVS NVMINI) formula in ſaxis ſub *Traiano* nata. Crede-
bant priſci vitam poſſe redimi,ſi pro eo alter tanquam *hoſtia ſuccidanea*
necem ſubiret. ſic *Decij*,*pater*,*fil*. & *nep*.pro ſalute *legionum* Rom.hoſti-
um vi ſe obiecerunt; proinde Lucano *luſtrales belli animæ* dicti. ſic *Nero*
cum *ſtellam crinitam* pernicioſi quid protendere ſibi iudicaret, doctus
*ſolere Reges talia oſtenta cęde aliqua illuſtri expiare, atq; à ſemet in capita
procerum depellere*,*nobiliſſimo cuiq; exitium deſtinauit*. Hinc vt principũ
ægrotantium fata producantur *Gladiatores* compluries commiſſi. Suet.
de Calig.c.4. *vt in aduerſam valetudinem incidit, pernoctantibus cunctis
circum palatium*,*non defuerunt*,*qui depugnaturos ſe armis pro ſalute ægri*,
quiq; capita ſua titulo præpoſito vouerent. Dio.l.9.P.*Afranius Potitus* &
Atauius Secũdus iureiurãdo ſe obſtrinxere,vita ceſſuros ſi *Caio* valetu- H
do rediret. quod & præſtitum. *Traiano* Dacio bello periclitante duæ *le-
giones* pro eius ſalute capita deuouerunt,*Bellonarij* quoq; ſeu *Bellonæ ſa-
cerdotes*, vt eſt apud Tert.apol.c.28.ſanguinem ſe ideo fundere dicebãt.
Pari obſeruantia in *Canarijs inſulis* ab *Aloyſio Cadamuſto* mos animad-
uerſus eſt,noui principis beatitudinem morte vouendi.Olim apud *Ger-
manos* noſtros ſæpe crudeles pugnæ cum *vrſis*. *leonibus*, & eius notæ fæ-
nis animalibus initæ *infrenis amicæ* odio corrigendo. & ita procos in a-
moris obſequium eas flexiſſe Saxo Gram.refert.

MAIE-

A MAIESTATI) quaſi quod eſt *maius*. verbi proprietate inſpectâ ſoli *Immortali Numini* competit, quod omnibus, quæ *magna, maius* eſt. Val. Max. *longum & beatum honorē* dixit. Eſtq; ex ijs, quibus nulla vox apud *Græcos* par & ex æquo congruens. Gloſſa vertit μεγαλειότης, quæ *magnificentia*, vel *magnitudo* eſt, nō *maieſtas*. Caſ. Cultus etiam qui nonnullis naturæ lege exhibetur *Maieſtas* dicitur. vt *Maieſtas matronarum*. Plin. l.9. *maieſtas pueritię*. Alia notione *Liberę Reip.* titulus *Maieſtas* Pop. Rom.

124. COIHELY) legendum omnino eſt COL. *coloniæ* AELII AVG. *Auguſti*. æui vitio literæ L pede & A apice abraſo, vnde I & H remāſere. hinc *Lilybæi vrbis inexpugnabilis*. Diod. l. 36. ecl. 6. *coloniæ ductor* proditur. is eſt P. *Ælius Hadrianus*. Hoc eodē nomine *Hieroſolymā* a ſe innouatā *Æliam* indigetauit. & iſtud gloriæ ſpe, cui adeo ſtuduit, vt & vitā a
B ſe ſcriptam libertorum ſuorum nominibus vulgari voluerit. Aur. Vict. *Prouincias omnes pede circumiuit*. & vt aliqui, *nudo capite* durioris hiemis & imbrium diebus. Spart. *Montem Ætnam bis aſcendit*. Suid. Eo ingenio fuit, vt *mortuis etiam inuideret. Homeri quidem certe gloriam extenuare, & Antimachum illius loco celebrare inſtituit*. Vict. Et *vti locupletibus mos palatia extruere, curare epulas, ſigna, tabulas pictas, poſtremo omnia ſatis anxie proſpicere, quæ luxus laſciuięq; eſſent*. Caſſ. *Auiola & Panſa Coſſ. reliqua tributorum vrbibus relaxauit chartis publicis incenſis, plurimos etiam ipſis tributis liberos fecit. Panuinio* rationes ſubducente XX cum dimidio *milliones auri remiſit*. hinc in numo, vbi coram eo ſedente e ſinu pecuniā miſſam duo infra excipiunt LOCVPLETATORI (in alio RESTITVTORI) ORBIS TERRARVM. S. C. Morbo ſubcutaneo e
C viuis ſublatus vulgare hoc Græcorū repetēs *multi medici regē perdidere*.

125. FAB) *Fabia* ruſtica tribus. P R) *Prætor*. de *Prætore Siciliæ* ſingularis *conſtitutio* CIV inter *Iuſt. Nouellas*. Iſiod. 9. c. 4. *Prætores quaſi præceptores, & ciuitatis principes*. Cic. 3. de ll. *Iuris diſceptator, qui priuata iudicet, iudicari iubeat Prætor eſto: is iuris ciuilis cuſtos eſto, huic poteſtati parento. Comitus centuriatis* à populo paribus, quibus Cōſul auſpicijs captus. hinc *Coſſ. collega* dicitur. Cic. 9. Att. ep. 11. Prætores *ita rogentur vt collegæ Coſſ. ſint*. Hic antequam *Saluius Iulianus* I.C. prætorum *edicta* vna faſce congereret titulis diſtinctis, *iuris a ſe dicundi formulam* in albo domi proponebat, quæ etſi *annua*, tamen Cic. in Ver. *Perpetuum Edictum, Ius* quoq; *Honorarium* dictum; *quod qui honores geſſerunt, auctoritatem huic iuri dederunt*. Eius tribunal *ara legum, & ſubſellia iudicū*. Ci-
D cero. Primo vnus tantū an. V. CCCXXCV introductus, *cum conſules auocarentur bellis finitimis, neq; eſſet, qui in ciuitate ius reddere poſſet, factum eſt, vt Prætor quoq; crearetur, qui Vrbanus appellatus eſt, quod in vrbe ius redderet*. Pomp. de orig. iur. hic *Maximus* vocatus, Feſt. reliqui *Minores*. De eo Cenſorinus: *Prætor Vrbanus qui nunc eſt, quiq; poſthac erit duos lictores apud ſe habeto, vſq; ſupremum ad ſolis occaſum inter ciues dicito*. Inde vltra X diē vrbe abeſſe nō poterat. Hic *quoties terra in Vrbe mouiſſet, ferias aduocata cōcione* indixit. Suet. in Cl. c. 22. Creſcente vero peregrinorū turba, Pōp. eod. tit. *Peregrin⁹, qui ius plerunq; inter peregrinos reddebat,*

bat, & vt nonnulli credidere *ex Vrbani præſcripto.* Ambas quandoq; iu- E
riſdictiones vnus ex S.C. exercebat. Ad quod exemplum *Prouinciæ Præ-
toriæ Vrbanæ*, & *Peregrinæ* factæ: *Sicilia* & *Sardinia* circa an. DXIX in
prouinciæ formá redactis duo, & mox *vtriq; Hiſpaniæ* tot *Prætores* præ-
fecti, qui principio *ius dixere*, mox & *exercitum duxere*. hinc & *Impera-
tores* appellati. Cic. in Piſ. *hic Vulturius, ſi dijs placet, Imperator Prouin-
ciæ*. Duos alios poſt fide hiſtorica *Sulla* adiecit, etſi Pomp. de orig. iur.
IV. *de falſo, parricidio, ſicarijs, iniurijs* nominet. Errorem hunc Concinna-
torum ff. *Pighius* ſcribit. II *Cereales Cæſar* inuenit, tot *Claudius Fide-
cõmiſſarios Titus* vnum ademit. de *fidecommiſſo minori* dicebat, vt Cos. de
maiori. *Fiſcalem* Nerua; *qui inter fiſcum, & priuatos ius diceret*. Pomp. de
orig. iur. Ordinario X *Hotomanus* credit. *Cæſar* libidine ſua Remp. regẽs
modo XII, modo XIV dedit, *Auguſtus* XVI. F

AEDILI) triplices Ædiles: *Plebis, e ſacro monte* plebi reduci a patribus
an. V. CCLX cõceſſi, vt *annui bini* legerentur *miniſtri, ſocij & iudices Tri-
bunorum*. Cic. 3. de LL. *Ædiles coꝛratores vrbis, annonæ, ludorũ ſolemnium,
olleiſq; ad honoris amplioris is primus aſcenſus eſto*. Illorum omnis *fru-
mẽtariæ Minucia diſciplina, pondera corrigere, popinas inhibere. de alea lu-
ſu cognoſcere*, & ſtupro. Tac. l. 2. an. *cautumq; ne quæſtũ corpore faceret, cui
auus, aut pater, aut maritus eques Rom. fuiſſet; nam Viſtilia prætoria familia
genita, licentiam ſtupri apud Ædiles vulgauerat more inter veteres rece-
pto, qui ſatis pœnarum aduerſus impudicas in ipſa profeſſione flagitij crede-
bant*. plus lege definiti *agri poſſidentibus diem dicere, in facta dictaq; fœ-
da inquirere, aquæductus, cloacæ, vt mũdæ perſtent*, ſtatuas ponere. Cic.
de nat. deor. *Tanquam ædilis aliquis ornaret mundum ſignis, & luminibus*. G
item *verrendæ viæ* cura. Suet. in Veſp. c. 5. *Cum ædilem eum C. Cæſar ſuc-
cenſens propter curam verrendis vijs non adhibitã, luto iuſſiſſet oppleri: con-
geſto per milites in prætextæ ſinũ non defuerunt, qui interpretarentur quã-
doq; proculcatã, deſertamq; Remp. ciuili aliqua perturbatione in tutelã eius,
ac veluti in gremium deuenturam*. *Plebiſcita* in *æde Cereris* aſſeruabant,
vbi ante *Quæſtores* S.C. Liu. l. 3. M. *Horatio* & *Val.* Coss. *inſtitutum, vt ſe-
natus conſulta in ædem Cereris ad ædiles plebis deferrentur, quæ antea ar-
bitrio conſulum ſupprimebantur, vitiabantur*. In *Floralibus* ab eis *fabæ, cice-
res, omniaq; ſemina ſpargebantur in populum, vt tellus velut muneribus ſuis
placaretur*. Pſeud. Cornutus in Perſ. Auguſtus *negotium Ædilibus dedit,
ne quem poſthac paterentur in foro, circoq; niſi poſitis lacernis togatam con-
ſiſtere*. Suet. c. 40. Ædilitas honorũ initium. Cic. 1. Ver. *Ego autem ædi- H
lis, hoc eſt, paulo amplius, quam priuatus*. Creati *comitiis Curiatis*, demum
Tributis. Sine *lictoribus* erant, ſtipati tantum *ſeruis publicis*. Gel. 13. c. 13.
aliquando Vrbe peſte laborante *maieſtas conſularis ad ędiles plebis deci-
dit*. Liu. Obſeruauit Dio. l. 53. retro inſolitum *mortuo ędili C. Calphurniũ
ante ædilem curulem ſucceſſiſſe*. Hæc poteſtas mire a Cl. *Nerone acciſa*.
Tac. an. 13. *Cohibita artius & ędilium poteſtas, ſtatutũ quantũ Curules, quã-
tum plebei pignori caperent*. Ædiles Curules, quorum hæc origo: an. V.
CCCLXXCVI. *Ferię vt Latinę fierent, & dies vnus ad triduum adijcerent*,

recuſan-

A *recuſantibus id munus*(ob diſſidiũ cũ *Patribus*)*Ædilibus*; *conclamatũ à pa-
tricijs eſt iuuenibus; ſe Deũ immortaliũ cauſa libenter acturos,vt ędes fierẽt,
quibus cum ab vniuerſis gratię actę eſſent,factum S.C. vt duos viros ędiles
ex patricijs Dictator populũ rogaret.* Liu.l.6.Mox quærẽtibus *Tribunis Pl.*
ſtatutum,vt alternis ex *Patricijs* & *Plebe* eſſent.multa eis cum *plebeis*
communia; *ædes* enim *publicas* & *priuatas,annonã* & *ludos* curabãt, ſed
magnos,& hos de ſuo. quare multi *Ædilitatem* haud ambiuere. Capit de
Gord. *Quęſturã magnificẽtiſſime geſſit ędilitatis ſuę tẽpore.XII populo Rõ.
munera,id eſt per ſingulos menſes ſingula de ſuo exhibuit, ita vt gladiatorũ
nonunquã quingena paria exhiberet,nunquam minus centenis quinquagenis.
feras Libycas vna die C. exhibuit, vrſas vna die mille*. Sella Curuli ſede-
bant. K.Ian.iuris à ſe formulã dicundi,vt *Prętores* edicebãt. ab *Ædilibus*
B *Curulibus dãnatis aliquot pecuniarijs via a Martis ſilice Bouillas perſtra-
ta eſt.* Liu.l.10.etiã *Edictũ de funeribus habebant.* Cic.9.Phil.Sub his *Pręf.
ãnonę.* Et *Ædiles Cereales*, quos *Cęſar* inſtituit. In lap. AEDILIS AQVIS
IVLIS. ANNONAE. AVG. *Ædiles cum nulli eſſent Tribum pl. eorũ mu-
nia obiere*,quod accidit ſub *Cęſare*. Dio.l.41. Ædiles & in prouincijs. Cic.
2.Att.ep.1. *Tribun⁹ pl.* Metellus *fieri cupit, qua de re cũ in ſenatu ageretur,
fregi hominẽ, & inconſtantiã reprehendi,qui Romę tribunatũ pl. peteret,cũ
in Sicilia ędilitatẽ ſępe dictitaſſet. Arpini* prętor *Ædiles* magiſtratus nullus.
Cic.fam. Eo vero *Ædiles* deuenere, vt ÆD.POT. titulum vſurparent.

IIIVIRO) *IIIviri* officijs diſtincti: alij *colonię deducendę*. IIIViri A.
A.A.F.F. *auro,argento,aere,flando,feriendo*: ſeu *monetales ęris,argenti,au-
ri flatores*. *IIIViri Capitales,qui carceris cuſtodiam haberent, & cum ani-*
C *maduerti oporteret interuentu eorum fieret.* Pomp. ff.de or. iur. *Nocturni.*
Paul.l.1.ff.de off.proc. & leg. *apud vetuſtiores incendijs arcendis IIIViri
pręerant: qui ab eo quod excubias agerent, nocturni dicti.* Arc.l.18.ff.de
mũ.& hon. *Nyctoſtrategi,* Byzãtij Νυκτοπαρχος, Venetijs *Signori di Not-
te*. *Menſarũ* pecuniæ diſpenſatores. *IIIViri Epulonum* a *Numa* dati,*ludo-
rum epulare ſacrificium*,inq; publica lætitia *tribulibus* ſuis cænam præ-
buere. IIIViri *reficiendis ædibus*. Liu.l.25. *Creati ſunt Quinque viri muris,
turribuſq; reficiendis. & IIIviri bini,vni ſacris conquirendis, doniſq; per-
ſignandis, alteri reficiendis ędibus Fortunę,& Matris Maturę. IIIViri con-
quirendis* iuuenibus ad bella,creati bello II.Punico. IIIViratũ *legendi ſe-
natus,& alterum recognoſcendi turmas equitum* Aug. reperit, Suet.c.37.

FLAM.IMP.ANTONINI) Cap.in Pio *meruit,& flaminẽ,& Circẽſes,*
D *& tẽplum,& ſodales Antonianos.* initio a *pileo pilamines* dicti. Seru.l.8. *in
capite pileum habebãt,in quo erat breuis virga deſuper habens lanæ aliquid;
quod cũ per æſtus portare nõ poſſent,filo tantũ capita religare cęperũt.* Var.
l.4. quod *capite velati erãt ſẽper,ac caput cinctũ habebãt filo,flamines dicti.*
alijs a *ſacris Infulis*, quæ *flãmę* dictæ. alijs a *Flameo veſtimẽto Flaminicæ.* Ei
Ser. l. 4. A *Flaminica fieri veſtem,cuius lanam ipſa per ſe,& nere debebat*
& *texere. Flaminicam niſi vnum virum habere non licet.* Seru. miniſtri *Fla-
minij*, & miniſtræ *Flaminię*. Religionis *inſtitutor Romulus*, a reliquis ſa-
cerdotijs ſeiunctæ, Cic.2.de LL. *Diuiſq; alijs alij ſacerdotes, omnibus pon-*

tifices

tifices, ſingulis Flamines ſunto. Nulla inter eos Collegia, ita tamen colle- A
gijs Maiorũ Pontificum adſcripti, vt vna indicarint. Cic. enim pro domo iudices dicit Regem ſacrorum & Flamines. ſunt Maiores vel Minores. Illi patricij, hi plebei. Patricij à Numa orti. ſuntq; Flamen Dialis, Martialis, & Quirinalis. Maximæ dignationis flamen Dialis eſt inter XV. flamines, & cum cæteri diſcrimen maieſtatis ſuæ haberant, minimi habeatur Pomanalis, quod Pomanalis leuiſſimo fructui agrorum præſidet pomis. Feſt. Eius pileus Albuo galerus. Fiebat enim ex hoſtia alba Ioui cæſa, Feſto Idualis dicta. Martialis flamen primus à Diali, Marti ſacrificans. Quirinalis Romulo. Var. l. 4. Singuli cognomina habent ab eo Deo, cui ſacra faciunt, ſed partim ſunt aperta, partim obſcura. aperta, vt Martialis, Volcanalis. obſcura Dialis, & Furinalis: cum Dialis a Ioue ſit, qui Diouis eſt. Furinalis a Furina, cuius etiam in faſteis Furinales feriæ ſunt. ſic flamen Falacer a Diuo patre Falacre. Flamen idem Vulturnalis, Floralis, Pomonalis, Carmentalis, qui Carmentæ Euandri Arcadis matri inſtitutus. Virbinalis dei Virbij, Laurentalis Accæ Laurentiæ, Lauinalis, & Lucularis. Feſt. Palatualis flamen conſtitutus eſt, quod in tutela eius deæ Palatiũ eſt. Varia is obſtrictus lege. Gel. l. 10. c. 15. I. equo Dialem flaminem vehi religio eſt. II. Claſſem procinctam extra pomœrium, id eſt, exercitum armatum videre; idcirco rarenter flamen Dialis creatus cõſul eſt, quum bella conſulibus mandabantur. III. Item iurare Dialem fas nunquam eſt. IIII. Item annulo vti, niſi peruio, caſſoque, fas non eſt. V. Ignem e flaminia, id eſt, flaminis Dialis domo, niſi ſacrum efferri ius non eſt. VI. Vinctum, ſi ædes eius introierit, ſolui neceſſum eſt, & vincula per impluuium in tegulas ſubduci, atq; inde foras in viam demitti. VII. Nodum neq; in apice, neq; in cinctu, neq; in alia parte vllum habet. VIII. Si quis ad G
verberandum ducatur, ſi ad pedes eius ſupplex procubuerit, eo die verberari piaculum eſt. IX. Capillũ Dialis, niſi qui liber homo eſt, non detonſet. X. Capram & carnem incoctam, & ederam, & fabam, neq; Diali mos eſt, neq; nominare. XI. Propagines è vitibus altius prætentis non ſuccidet. XII. Pedes lecti in quo cubat, luto tenui circunlitos eſſe oportet, & de eo lecto trinoctium cõtinuum non decubat; neq; in eo lecto cubare alium fas eſt, neque apud eius lecti fulcrum capſulam eſſe cum ſtrue atq; ferro oportet. XIII. Vnguium Dialis & capilli ſegmina, ſubter arborem ſiliquam terra operiuntur: XIV. Dialis quotidie feſtatus eſt. XV. Ac ſine apice ſub diuo eſſe licitum non eſt: ſub tecto vti libet, & non pridem à pontificibus conſtitutum. Poſt. XVI. Farinam fermento imbutam attingere ei fas non eſt. XVII. Tunicam intimam, niſi in locis tectis non exuit, ne ſub cœlo, tanquam ſub oculis Iouis nudus ſit. XVIII. Super H
flaminem Dialem in conuiuio niſi rex ſacrificulus, haud quiſquam alius accumbit. XIX. Vxorem ſi amiſit, flaminio decedit. XX. Matrimonium flaminis niſi morte dirimi nõ ius eſt. XXI. Locum in quo buſtum eſt, nunquã ingreditur. XXII. Mortuum nunquam attingit, funus tamen exequi non eſt religio. Eædem ferme ceremoniæ ſunt, quas flaminicas ſacerdotiſſas Dialis ſeorſum aiunt obſeruitare: veluti eſt, I. Quod bene nato operitur. II. Et quod vitica ſurculum de arbore ſiliqua habet. III. Et quod ſcalas, quæ Græcè κλίμακας appellatur, eas aſcendere ei plus tribus gradibus religioſum eſt.

IV. At-

A IV. Atque etiam quum it ad Argeos quod neq; comit caput, neq; capillum
depectit. Feſt. Mortuæ pecudis corio calceos, aut ſoleas fieri Flaminicis ne-
fas habetur: ſed aut occiſæ alioqui, aut immolatæ, quoniam ſua morte extin-
cta omnia funeſta ſunt. Plut. in quæſt. Canem, & capram ne tangat, vel no-
minet. an quia capræ deteſtantur laſciuiã & virus? an quod eam vt morbos
metuãt? Canẽ quia pugnax animal ab inuiolatis & ſacris templis arceãt quo
ſecurũ cõcedant refugiũ ſuplicibus; ſeu quod ſit ſuplicibus ſacrũ ſignum, qua
de cauſa lectus eius in veſtibulo domus erat. Lictorẽ, ſellamq; curulẽ habe-
bat. Ceſare a Sulla flaminio & dote vxoris multato, ſine flamine Diali vi-
xerũt, donec ſub exitu Auguſti Dialis in Sex. Cor. Malugineſis reſtauratus.

CIVI) Romæ non degens Municeps. Cic. in Brut. M. Portius Cato Tu-
ſculanus quamdiu fuit Tuſculi municeps fuit, ideſt, non ingenuus ciuis Rom.
B ſed ciuitate donatus; vbi vero Romam cum rebus ſuis cõmigrauit, Ciuis Ro-
manus. Triplex Ciuis, aut in vrbe, aut extra eam conſiſtens: Lap. CIVES
ROMANI EX ITALIA ET ALIIS PROVINCIIS IN RHETIA
CONSISTENTES. CIVES ROM. MOGVNTIACI. QVI PERE-
GRAE CONDITIONIS PROBATI. aut Coloniæ, cui ciuitas data. Cic.
in Acad. Et Roma vrbs, & eam ciuitas incolit. Tac. Hiſpanienſibus, & Eme-
ritenſibus familiarũ adiectiones, Iubonibus vniuerſis ciuitatẽ Romanã ni pro-
uincia Bætica Maurorum ciuitates dono dedit. Initio multi ex Latinis in-
ſerti ciuibus coacti Vrbem incolere. Liu. Eo anno in ciuitatem accepti,
qui Veientium, Capenatiumq; ac Faliſcorum per ea bella transfugerant ad
Rom. agerq; iis nouis ciuibus aſſignatus. Reuocari quoq; in vrbem S.C. a Veiis,
qui ædificandi Romæ pigritia occupatis ibi vacuis tectis Veios ſe contule-
C runt. & primo fremitus fuit aſpernantium imperium. dies deinde ſtatuta,
capitaliſq; pœna, qui non remigraſſent Romam. Lege Antonini omnes ciues
effecti, ſeruato tantũ diſcrimine inter Veteres, ac Nouos. Nouos Peſcen-
nius vetuit ad regendã Remp. accedere. Perfectus Ciuis eſt, qui Romæ do-
micilium, tribũ, & honorum poteſtatẽ adeptus. Claudius & linguam Latinã
deſiderat Suet. c. 16. Splendidum virum Græciæq; prouinciæ principẽ, verũ
Latini ſermonis ignarum non modo albo iudicum eraſit, ſed etiã in peregri-
nitatẽ redegit. Cic. pro Bal. duarum ciuitatũ ciuis eſſe noſtro iure nemo po-
teſt. Nepos de T. Pomp. Att. cum ei omneis honores quos poſſent Athenis
publicè haberent, ciuemq; facere ſtuderent: quo beneficio vti noluit; quod non-
nulli ita interpretantur amitti ciuitatem Romanam alia aſcita. Eius cõmo-
da fuere, quod nemo ciuis Rom. aut libertatem, aut ciuitatem poſſit amittere,
D niſi ipſe auctor. Cic. pro dom. populus ſolus de eo iudicat. Liu. Senatum
agi de Campanis, qui ciues Romani ſunt, iniuſſu populi non video poſſe. filij in
poteſtate patrũ ſunt, alias ad militiæ, aliaq; onera traducti. militare po-
teſt in legione Rom. nec tormentis dilacerãdus. nomen in libris elephanti-
nis in æde Saturni ſeruarunt. Plut.

L.P.D.D.D.) locus publico decreto decurionum datus. Decuriones co-
lonici, Βυλευταὶ. Caſſ. Honorati poſſeſſores, quod publica poſſideant prædia.
In LL. Curiales, ciuitatum patres, nerui ac viſcera Ciuitatum, & Minor Se-
natus dicuntur. Græci eos ob munera varia vocabulis diſtinxere; annonę

præfectos *Agaronomos* & *Epiſcopos*, archiuio *Archerotas*, cibarijs *Sito-tomas*, *Proſtatas* ſacris, *Logiſtas* rationibus, *Metatores*, *Xenoparochos*, *Teleſphoros* vectigalibus nominarunt. Decuriones Pomp. l. 239. de ver. ſig. dicti, *quod initio cum coloniæ deducerentur, decima pars eorum, qui ducerentur conſilij publici gratia conſcribi ſolita ſit*. Cēſus in ijs requirebatur. Plin. l. 1. *Eſſe autē tibi C. millium cenſum ſatis indicat, quod apud nos* Decurio es. *igitur vt te non decurione, verum etiam equite Romano perfruamur, offero tibi ad implendas equeſtres facultates* ∞ ∞ ∞ *numū*. Eligebantur K. Mart. ex primoribus, curia à *IIviris* ſeu *Ceſs.* per præconem vocata, confirmādi a *Præſide*. Sportulæ à nouitijs pro ingreſſu oblatæ. filijs præditus non habenti prælatus. Etiam inuiti ſortiti, *Decurionum* nempe filij. Inutiles vero erant *Liberti*, & minores xxv. & LV. annis grandiores. Numerus vagus: alibi VII. *Capuæ* x. erant, *Alexandriæ* v. Seuerus inſtituit. Spart. F
Nec pauciores occurrunt. Hi redituum pub. *tertiam partem reparationi mœnium, thermarumq; ſubſtitutioni*, artium *doctoribus*, & alijs publice deputabant. *Iuſtinianus* templis ædificandis *cum infinitis egeret pecunijs, de conſilio Præfecti ſtipendia liberalium artium magiſtris olim conſtituta in omnibus vrbibus ſuſtulit, quas, vacantibus literarum ludis, ruſticitas inuaſit*. Zonar. t. 3.

129. L.B.M.F) *liberto benemerenti fecit*. *Liberti* & *Libertini* primitus diſcreti fuere. illi ex *ingenuis*, hi ex *liberis* nati. dein ambo promiſcue ſic dicti, qui *ex iuſta ſeruitute manumiſſi*. diſpares tamen erant; *Libertus* ratione *patroni*, alter ratione *ingenui*. Trino ordine: *Ciues*, *Iuniani*, *Dedititi*j extitere. Etiam templa liberarunt. Cic. Ver. diu. *Agonis Lilybætani liberta Veneris Erycinæ*. Nec in curiam, & militiam ipſis facilis aditus. G
Suet. in Ner. c. 15. *In curiam Libertinorum filios non admiſit, admiſſiſque à prioribus principibus honores denegauit*. In Aug. c. 25. *Libertino milite præterquam Romæ incendiorum cauſa, & ſi tumultus in grauiore annona metueretur, bis vſus eſt; ſemel ad præſidium coloniarum Illyricum contingentium: iterum ad tutelam ripæ Rheni fluminis: eoſq; ſeruos adhuc viris feminiſq; pecunioſioribus indictos, ac ſine mora manumiſſos ſub priore vexillo habuit, neq; aut cōmiſtos cum ingenuis, aut eodē modo armatos*. Inuiſi plerūq; bonis principibus; *Hadrianus libertos ſuos nec ſciri voluit in publico, nec aliquid apud ſe poſſe dicto ſuo omnibus ſuperiobus principibus vitia imputnas libertinorum, damnatis omnibus libertis ſuis quicunq; ſe de eo iactauerant*. Spart. Alex. Seuerus *nunquam in equeſtrem locum redegit, aſſerens ſeminarium ſenatorum equeſtrem locum eſſe*. Lamp. *Claudius ſuſpexit*. Suet. c. 28. H
præcipue *Poſidem ſpadonē, quem etiam Britannico triumpho inter militares viros haſta pura donauit*. Poſt. *& Harpocratem, cui lectica per vrbem vehendi, ſpectaculaq; publice edendi ius tribuit. ac ſuper hos Polybium a ſtudijs, qui ſæpe inter duos Coſs. ambulabat*. Hos *in ſenatum legendi* primum *Claudium* alijs exemplū dediſſe *Caſaubonus* ad Lamp. ſcribit, ſed video apud Dionem l. 43. ante *Cæſarem* id factitaſſe; *Multos in ſenatum allegit; nihil diiudicans vtrumue filius liberti*. De Cōmodo Lamp. *ad cuius nutum etiam Libertini in Senatum, atq; in patricios lecti*. & de Heliogab. *Fecit li-*

*bertos, Præſides, Legatos, Coſſ. Duces, omneſque dignitates polluit ignobili-
tate hominum perditorum.*

A 130. SENATORIS) *Senatores* & quandoq; eminentium ciuitatum
in prouincijs dicti. fuere & *Vrbis Senatores*, qui raro eam, aut *nunquam*
viderũt, quod de *Pertinaci* Capit. notat. M.Ant.Ph. *Senatores peregrini
quartã in Italia partẽ poſſiderent* ſanciuit Lamp. quod & ante de *Traiano*
Plin. II. refert. *Candidatos patrimonij tertiã partẽ conferre iuſſit princeps in
ea, quæ ſolo continerentur. deforme arbitrabatur, vt erat, honorem petituros
Vrbẽ, Italiamq; non pro patria, ſed pro hoſpitio, aut ſtabulo quaſi peregrinan-
tes habere.* Primo autem C, aucta Vrbe CC a *Romulo* lecti. T. *Priſcus* C
ex *plebe*, C. *Gracchus* CCC ex *equite* adiecit. qui dein iterum imminu-
ti, donec *Cæſar* ad DCCCC ampliarit, & *Xviri vltra mille*. Suet. in Aug.
B c.35. *Senatorũ affluentẽ numerũ deformi, & incondita turba. erant enim ſu-
per mille, & quidã indigniſſimi, & poſt necẽ Cæſaris per gratiã & præmium
allecti, quos abortiuos vulgus vocabat, ad modũ priſtinũ & ſplendorẽ redegit
duabus lectionibus. prima ipſorũ arbitratu, quo vir virũ legit: ſecunda ſuo &
Agrippæ.* Prius à *Regibus*, Coſſ. & *Cenſoribus* creati, *ætatis, cenſus, & gene-
ris* habita cura. *Ætas*, vt eſt *Sigonij* opinio, XX annus, aut rectius XXV
erat. XXV enim ætas *Quæſturæ*, quæ *in Senatũ quaſi ianua*. *Cenſus* ante *Octa-
uium* DCCC. HS. quem *cenſum* Auguſtus *ampliauit, & pro octingentorum
milliũ sũma duodecies H S. taxauit, ſuppleuitque non habentibus*, Suet. c.41.
Veſpaſianus quoq; *expleuit*. c.17. Nero, c.10. *Senatorum nobiliſſimo cuique,
ſed a re familiari deſtituto annua ſalaria, & quibuſdam quingena conſtituit.*
Capit. de Had. *Senatoribus, qui non vitio ſuo decoxerant patrimonium, pro
liberorũ modo ſenatoriæ profeſſionis expleuit.* Eius *deſtructores Senatu mo-*
C *ueri* ſoliti. Idem *in ſenatu iurauit ſe nunquã Senatorem, niſi ex ſenatus ſen-
tentia puniturũ*. Spart. Genus primo *patriciũ*. *Extraordinaria* lectio *Appij
Cæci Cenſoris libertinorum* filios legentis, *Gracchi Druſi, Tribunorũ, Sullæ,
Cæſaris, & aliorum*. Alexander eos *nunquã niſi ad sũmorum in palatio vi-
rorum ſuffragium fecit; dicens magnũ virum eſſe oportere, qui faceret ſena-
torẽ*. Lamp. *Romanos* enim Senatores *mundi eſſe, tales fuiſſe, & tales ſem-
per futuros* Probus Cæſ. dixerat. Caſſ. 6. var. 4. *mundi primarios, & ſenatũ
mirabili opinione glorioſum*. Prud. *mundi lumina*. Symm. l.1. ep 46. *pars me-
lior humani generis ſenatus*. Epict. *ornamentũ Vrbis, & ſplendor ciuiũ* Cic. 3
fam. 15. *publicum orbis terræ conſiliũ ſenatus, Reip. cuſtos, præſes, propugna-
tor*. 3. de LL. *dominus publici conſilij*. de Aruſp. *princeps ſalutis, publicæq;
mentis*. Pet. *Senatus recti boniq; præceptor*. Legati *Pyrrhi* Romanum *ſena-*
D *tum regũ conſeſſum* laudarunt. Conſtantius ſenatum videns *aſylum mundi
totius adeſſe* æſtimauit. Amm. Cic. 3. de LL. *Senatori iuſſa tria ſunt, vt ad-
ſit; nam grauitatẽ habet cum frequens ordo eſt, vt loco dicat, id eſt, rogatus,
vt modo, ne ſit infinitus. Nam breuitas non modo ſenatoris, verum etiam
Oratoris magna laus eſt in ſententia.* Primo *nudis pedibus* ibãt. Schol. Iuu.
*Plus honoris videri in calceis, quam in perſona, illo enim tempore. necdum
Senatores nigris calceis vtebantur, ſed nudis pedibus, vel puluerulentis, vel
braccis, vel paludes nouas in braccis, quos pedornos dicunt, vt peregrinis.*

Dempſterus legit *pedules nouos*. In *Saturnalibus* nec *conuocare*, nec *iudi-* E
care valebant. Vidi apud Dio. l. 47. *Senatores* bellorum ciuilium auſpi-
ciis *iram Auguſti vitantes in Ianiculum, velut in tutā ſedē confugiſſe.* No- A
tauit. Plin. 7. c. 48. *vnū omnino quinquēnū fuiſſe, quo ſenator nullus moriretur.*

CAP. VII. Pinarij. Genij. Municipium. Curetes. Equus publicus. Patronus. Tribus. Ordo. Valentiniani Augg. Gothi. Diadumenus. Ex ære collato formula.

131. L. PINARIVS RVFVS) *Ennenſiū principes iā pacti cum Hemilcone*
de proditione præſidij vrbē arcēq; ſuæ poteſtatis aiunt debere eſſe. Si liberi
in ſocietatē, nō ſerui in cuſtodiā traditi eſſent Romanis. itaq; claues portarū
reddi ſibi æquū cenſent. bonis ſocijs fidē ſuā maximū vinculum eſſe. Et ita ſibi
populum Rom. Senatumq; gratias habiturū ſi volentes, & nō coacti manſiſ-
ſent in amicitia. L. *Pinarius Ennæ* Præfectus clauibus retētis præſidio ce- F
dere nolens, ſigno *toga* dato populū in concione cecidit. ob quod *Mar-*
cellus præda militē donauit. *Pinarius Rufus Mamercus Cos.* cum L. *Furio.*
Alterutrū cōijcerē. *Pinaria* gens *maiorū gentiū* floruit cū *Hercules* inter-
emti *Geryonis* boues abegiſſet, ac *Cacū* paſtorē prædā auertentē ad *Ti-*
berim trucidaſſet. Ibi (in ara ab *Euādro* data) *cum primū boue eximia captā*
de grege ſacrum Herculi adhibitis ad miniſterium dapēq; Potitijs & Pina-
rijs, quæ tum familiæ maxime inclytæ ea loca incolebāt, factū. forte ita euenit,
vt Potitij ad tēpus præſto eſſent, uſq; exta apponerētur. Pinarij extis adeſis,
ad ceterā venirēt dapē. inde inſtitutū manſit, donec Pinarium genus fuit, ne
extis ſolēnibus veſcerētur. Liu. l. 1. Hinc Seruio dicti ἀπὸ τῆς πείνης a fa-
me. Plin. in Ap. Cl. *Is Potitios ſacerdotes pretio corrupit, vt ſacra Herculis*
ſeruos publicos edocerent, vnde excæcatus eſt. & hinc horum occaſus. Liu. G
l. 9. *dictu mirabile, & quod dimouendis ſtatu ſuo ſacris religionem facere*
poſſet, cum duodecim familiæ ea tempeſtate Potitiorum eſſent, puberes ad
triginta omnes intra annum cum ſtirpe extinctos.

GENII) Vrbium, Cic. *Patrii dij*, in ſacris literis *Angeli*. Symm. *varios*
cuſtodes vrbibus mens diuina attribuit. Hi erunt quorum vox *Hieroſoly-*
mis in templo exitium protendens audita: MIGREMVS HINC. Ioſ. bel.
Iud. 7. c. 12. *expanſæ repēte delubri fores, & audita maior humana vox. Exce-*
dere deos. ſimul ingēs motus excedētiū. Tacit. l. 5. hiſt. His genijs *ludi* dati, &
ſacerdotes. lap. SACERDOS GENI MVNICIPALIS. Singulorū quoq;
marū Genius fuit, qui *Præſes*. Tibul. l. 4. *Naturalis Deus*. Hor. ep. 5. *Natu-*
ræ Deus humanæ. Apul. *Dæmones, Lares. &* ἁπλῶς *Deus* nominatur. Pet. *pe-*
ritura Troia primum Deos perdidit. Feſt. *Geniū appellabant deum, qui vim*
obtineret rerū omnium gerendarum. Aufuſtius genius inquit, eſt deorum fi- H
lius, & parens hominū, ex quo homines gignuntur, & propterea genius meus
nominatur, quia me genuit. In lap. MAGISTER GENI CAESARIS.
Mulierū vero *genius Iuno Naturalis*, quare hę per *Iunonē*, viri per *Geniū*,
& per *Genium* principis iurabant, per hunc *peierare* nefas erat. Hos quiſq;
ſibi ipſi adſciuit. Plin. 2. c. 7. *Maior cœlitum populus etiam quam hominum*
intelligi poteſt, cum ſinguli quoque ex ſemetipſis totidem Deos faciant. Iu-
nones Genioſq; ſuos adoptando ſibi. Quos *Plato* cum homine *naſci & mo-*

A ri credidit. *Genij* quoq; appellati *Elementa.* Feſt. *Geniales deos dixerunt*
aquam, terram, ignem, aerem. ea enim ſunt ſemina rerum, quæ Græcorum
alij στοιχεῖα*, alij* σπέρματα *vocant. Duodecim quoque ſigna lunam, & ſolem*
inter hos deos computabant. Geniales autem dicti a gerendo, quia plurimum
poſſe putabantur, quos poſtea gerulos appellarunt. Apud Suid. *Animæ facul-*
tates eaſq; ſalutarem, & perniciciosum eſſe. Ser. l. 6. *cum naſcimur duos deos*
ſortimur. vnus eſt, qui hortatur ad bona. alter qui deprauat ad mala. quibus
aſſiſtentibus poſt mortem, aut aſſerimur in meliorē vitam, aut condemnamur
in deteriorē. per quos aut vacationē meremur, aut reditum in corpora. Cenſ.
de die nat. *Genius ita nobis aſſiduus obſeruator appoſitus eſt, vt ne puncto*
quidem temporis longius abſcedat. ſcribit Cebes Theb. *Genium in vitam*
introeuntibus præcipere, vt bono ſint animo, & fortunæ non eſſe adhibendam
B *fidem.* Natali eum *thure, mero, floribus, & myrto* inprimis propitiabant.
lap. THVRE ET VINO GENII EORVM INVITENTVR. Perſ. *fun-*
de merum Genio. interdum & *victima* cæſa, vt in natali *Mecęnatis.* Hor. l.
4. od. 11. & tunc *Curare, & facere genium,* cōtra *Defraudare* dicebant. Ath.
l. 6. *cum die natali munus annuale genio ſoluerent, manū à cæde ac ſanguine*
abſtinerēt, ne die qua ipſi lucē accepiſſent alijs demerent. Var. in ſat. At *Ha-*
driani non inemetus fuit, *gladiatorum munus per ſex dies continuos exhi-*
buit, & mille feras edidit. Spart. *Nicoſtratus Archiuus quotidie ſeorſim Ge-*
nio regis Perſarū *inſtructā menſam apponebat, cibis & alijs rebus, quæ epu-*
lis cōueniunt, dapſilē, cū intellexiſſet a Perſis id fieri. Geniū anguis facie *Æ-*
neas iuxta *Drepanū* ad *Anchiſæ* tumulū vidit, *incertus geniū ne loci famulūq;*
parentis putet. Virg. ibi & *pueri,* apud Cebetē *ſenis imagine* eſt, in numis
C *Conſtantini* BONO GENIO PII IMPERATORIS *militis* ſpecie *ſcyphū*
fert, ſiniſtra *cornucopiā:* in *Hadriani, paterā* ſuper arā porrigit, lęua *flagel-*
lum. Genialis torus apud Catul. *veſte ſtragula picta,* & toga ſternebatur.
Arn. l. 2. *cum in matrimonia conuenitis, toga ſternitis lectulos, & marito-*
rum Genios aduocatis. varij Genij in lap. *Centuriæ. Cohortis. Exercitus.*
Conſeruatoris horreorum. Fontis. *Lauacrorum. Theatri. Somni. Numinis.*
ARG. R. V. P. S. P) lego *argento rudi viuus pecunia ſua poſuit.* Plin. 33.
c. 3. Seruius rex primus ſignauit æs antea rudi vſos Romæ Remeus tradit ſi-
gnatum eſt nota pecudū: vnde & pecunia appellata. ſupra. *Populus Rom. ar-*
gento quidem ſignato ante Pyrrhum regem deuictum vſus eſt. Libralis vnde
etiam nunc libella dicitur, & dupondius appendebatur aſſis. quare æris gra-
uis pœna dicta. Argentū prius contemptui fuit. Iſiod. l. 16. c. 19. *Ære prius*
ſcindebant terram, ære certamina belli gerebāt, eratq; in pretio magis æs, au-
D *rum vero, & argentū propter vilitatē reiiciebantur.* L. Pol. l. 9. c. 6. *Stagnum*
argenti loco a Syracuſijs habitum. Argēteas ſtatuas ab *Auguſto* cepiſſe re-
futat Plin. l. 3. c. 12. *Triumpho Magni Pompeij reperimus tranſlatam Phar-*
nacis, qui primus regnauit in Ponto, argenteam ſtatuam.
MVNICIPI) Feſt. *Municipium id genus hominū dicitur, qui cū Romam*
veniſſent, neq; ciues Ro. eſſent, participes tamen fuerunt omnium rerū ad mu-
nus fungendum vna cum Rom. ciuibus, præterquam de ſuffragio ferendo, aut
magiſtratu capiendo, ſicut fuerunt Fundani, Formiani, Cumani, Acerrani,

Lanuui-

Lanuuini, Tuſculani, qui poſt aliquot annos ciues Romani effecti ſunt. Gel. l. 16. c. 15. *Municipes ciues Romani ex municipijs ſuo iure, & legibus ſuis vtentes muneris tantum cum Pop. Rom. honorarij participes, à quo munere capeſſendo appellati videntur, nullis alijs neceſſitatibus, neq; vlla Pop. Rom. lege aſtricti; quum nunquã Pop. Rom. eorũ fundus factus eſſet.* (id eſt, Quiritum ius adſciuerint) *primos autem municipes, ſine ſuffragij iure, Cærites eſſe factos accepimus: conceſſumq; illis vt ciuitatis Romanæ honorem quidem caperent. ſed negocijs tamen, atque oneribus vacarent, pro ſacris bello Gallico receptis cuſtoditiſque. Hinc tabulæ Cærites appellatæ verſa vice, in qua Cenſores referri iubebant, quos notæ cauſa ſuffragijs priuabant.* Hæc videntur Plin. l. 3. c. 3. *opida ciuium Rom* vocari. In *Hiſpania* ait prou. *coloniæ XII. opida ciuium Rom. XIII. Latinorũ veterũ XVII. fœderatorum vnum, ſtipendiaria* CXXXII. Duplicia vero fuere, alia *cũ*, alia *ſine ſuffragio ciuitatem habentes.* In his tabulis *Lilybæũ* nunc Coloniã, nunc *Municipiũ* legis. Credo vetuſtius *Municipij* cognomentum *Coloniæ* inſignia excepiſſe.

132. DEC SPL COL AVG) *Decurioni ſplendidiſſimæ coloniæ Auguſtæ.* Coloniarũ cognomina hæc fere in lap. leguntur; *Auguſta, Felix, Frugifera, Patricia Cordubenſis, Viennenſiũ Ornatiſſima, Valentiſſima,* familiarius *Splendidiſſima.* Obſeruat *Cluuerius* in ſua Germania *Auguſtæ* prænomen tantum *Colonijs* tribui, ſic *Auguſta Taurinorum, Aug. Prætoria. Aug. Raucorum, Aug. Treuirorum, Aug. Sueſſanum.*

133. CVRETI) *Curetes, Corybantes, Idæi, Dactyli, Thelchines, Cabiri, Rectores potentes* dicti. Scal. *Cabir* enim lingua *Phenicia* ſeu *Syriaca Potentẽ* ſignificat. Tert. de ſpect. *tres aræ trinis Dijs patent* MAGNIS, POTENTIBVS, VALENTIBVS. Eoſdem *Samothracas* exiſtimant. *Samothracum* autem *Dij magni*, Varrone teſte, *Terra*, & *Cælum*. Schol. Apollonij *Cabiri* in Samothracia IV. initiantur: *Axieros Ceres, Axiocerſa Proſerpina, Axiocerſus Pluto, quartus additur camillus. (antiqui enim miniſtros Camillos dicebant.* Feſt. prius *Caſmilos*) Sall in frag *Curetes quia principes intelligendi diuina fuerunt, vetuſtatẽ vt cetera in maius cõponentẽ altores Iouis celebrauiſſe.* Ser. 4. Geor. Iouem *Ops Saturni vxor Curetibus Corybantibus, & Idæis Dactylis cuſtodiendũ dedit in monte Cretæ Dictæo: ne eum Saturnus conſumeret, vt filios omnes ſolebat. quod ideo fingitur, quia Saturnus tẽporum Deus eſt, quæ in ſe reuoluuntur in æternum.* Et 3. Aen. *Curetes, & Corybantes Matris Deũ miniſtros, cuſtodes pueri Iouis ad plurimas res maxime hominibus extitiſſe.* Eorum, & *Corybantum* ſacra *armata ſaltatione cum clamore, ſtrepitu, tintinnabulis, tibiaq;* exercebant, *Iouis* vagitum à *Saturni* auribus vt interciperent. Hic CVRETI VIVAS *dedicatoris* appellatio eſt. primo intuitu *obſoleti dicterij* loco habui, ex *Curetum* verbi vi prognati.

134. VALERIVS) *Valerij* ex Sabinis cum T. *Tatio* Rege *Romam* venere. Dio. l. 4. Quorũ princeps *Voluſius Valerius*, vel vt tũ *Valeſius*. Plut. in Publ. *Patricia* gens, & *Plebeia*. In authoribus ſunt; *Publicolæ, Læuini, Falcones, Coruini, Meſſalæ.* in numis *Aciſcoli, Flacci, Meſſalæ,* & *Catuli. Acis amnis accolas Valerios* Euſtat. in Dion. ſcribit, atq; ab eo *Aciſcolos* pro

Aciſculos

A *Aciſculos* appellatos credendum eſt. Hinc in numis *Val. Aciſculi* Siren, vt notet, *Vrſino* iudice, eos *ciues in Sicilia, regionis quã Sirenes tenuerunt, accolas*. id eſt, iuxta *Pelorum*. Ser. l. 3: *Sirenes parte Virgines fuerant, parte volucres Archeloi fluminis, ac Caliopes Muſæ filiæ. Harum vna voce, altera tibijs, altera lyra canebat, & primo iuxta Pelorum, poſt in Caphereis inſulis habitauerunt; quæ illectos ſuo cantu in naufragia deducebant. Secũdum veritatẽ meretrices fuerunt, quæ tranſeuntes eas ducebant ad egeſtatẽ.* Hyg. *Sirenes Archiloi fluminis, & Melpomenes Muſæ filiæ, Proſerpinæ raptu aberrantes ad Apollinis terrã venerunt, ibi Cereris voluntate, quod Proſerpinæ auxilium non tulerant, volaticæ factæ ſunt. His reſponſum erat tãdiu victuras, quandiu canentes nemo eſſet prætervectus, quibus fatalis fuit Vlyſſes, aſtutia enim ſua cũ prænauigaſſet ſcopulos, in quibus cõmorabantur, præ-*
B *cipitauerunt ſe in mare, a quibus locus Sirenides appellatur, qui eſt inter Siciliam & Italiam.*

135. M. MARIO) *gens plebeia* viris clara, ex quibus C. *Marius Arpinas* ſepties Cos. maritus *Iuliæ* Dictatoris amitæ .C. Marius F. XXV. vitæ anno cum C. *Carbone Coſſ.* cuius inmaturos honores mater fleuit. Sullæ *erutos cineres in Anienis alueũ ſparſit: ex quibus actis felicitatis nomen aſſerendũ putauit.* Val. l. 9. c. 1. M. *Mario Gratidiano* bis prætori *omnibus vicis ſtatuæ factæ ſunt, ad eas tus, cerei. quid multa? nemo vnquã multitudini gratior fuit* Cic. 3. off. *Sullæ* iuſſu ad Q. *Catulli* monumentum interemptus. Flor. l. 3. *oculis, manibuſq; cruribuſq; defoſſis ſeruatur aliquandiu, vt per ſingula mẽbra moreretur.* Huius cædis miniſter *Catilina*, Cic. de pet. con. *qui viuo ſtanti collũ gladio ſua dextra ſecuerit. cũ ſiniſtra capillũ eius a vertice*
C *teneret, caput ſua manu tulerit, cũ inter digitos eius riui ſanguinis fluerent.*

EQVO PVBLICO) proprie *Equites*. Feſt. *Equitare antiqui dicebant equo publico mereri*. Aſconio *Equites militares*. Plin. l. 33. *quod ante militares equi nomen dederant, hoc nunc pecuniæ iudices tribuunt. Equo militare* debebant, cum alijs *equitibus pedites* ſtipendia facere integrũ foret. Eos *Seruius* Rex in *Centurias* redegit, quæ adeo auctæ, vt *Dionyſij* æuo V *millia* EQVO PVB. eſſent. Primi EQ. honorati C. *Nero*, & M. *Liu. Salinator*. In *onus* etiã hic *honos* verſus, præmij enim parte Sex. *Ebutio* conceſſum. Liu. l. 39. *ne inuitus militaret, neue cenſor ei equum publicũ aſſignaret.* Eius cauſſa & ſalarium datum. Liu. l. 1. *ad equos emendos dena millia æris ex publico data, & quibus equos alerent viduæ attributæ, quæ bina millia æris in annos ſingulos penderent.* C ergo circiter *aureos*, vt *emant*, XX vt *alant*.
D At Varro l. 7. Equũ Pub. *mille aſſariorum* tradit, vbi *Lipſius* nec ſine ingenio, X *numerum* reponit. Gel. l. 4. c. 12. ſi quis *equum habere gracilentum, aut parum nitidum viſus erat, impolitiæ notabatur.* ad id & *Examen*, ſeu *Tranſuectio*, Valerio *Probatio*, in qua ſi *vitũ* quid *vendere*, ſin *iuſta traducere equum* dicebatur. Fiebat ea *eid. Quintilibus*, a *Q. Fabio* inſtituta. Liu l. 9. Eam nobis Dion. l. 6. exſcripſit; Pugnæ ad Regillum *inſignis pompa & tranſuectio equitum Rom. qui equum pub. habent, ij per centurias & turmas diuiſi ordine equis inſidentes vehuntur, omnes quaſi e pugna venientes ramis oleæ coronati & purpureas palmatas togas induti, quas trabeas*

vocant. Incipiunt autem ab æde quadam Martis extra vrbem ſita, tranſeun- E
teſq; cum alia loca vrbis, tum forum, & ædem Caſtorum prætereunt. inter-
dum ad V. millia gerentes præmia & dona militaria quæcunq; a ducibus in
bello acceperint. Demum & *Principes recognoſcebant.* Suet. de Cal. c.16:
Equites Romanos ſeuere curioſeque, nec ſine moderatione recognouit: palam
ademto equo, quibus aut probri quid, aut ignominiæ ineſſet, eorum qui mino-
re culpa tenerentur nominibus modo in recitatione præteritis. Actis ſtipen-
dijs *Equum Cenſori* reddebant. Plut. in Pomp. *mos eſt Rom. equitibus vbi*
legitima ſtipendia impleuerint ducere in forum equum ad IIViros, quos Cē-
ſores appellant, & commemorantes Imp. quoſq; ſub quibus meruerint, militia
ſolui. Var. in ſat. *In caſtris permanſi, inde caballū reduxi ad Cenſores.* Hanc
Redhibitionē oculis numi ſubijciunt. Apud Liu. *ambo forte Cenſores equū*
pub. habebant. Sub Principibus *dignitas* fuit, & proba vita conſpicui ea F
donati. Lipſ. ex veteri gloſſa: *dicente quodam eſſe ſibi ſubſtantiam equeſtris*
dignitatis, ſed cum equum pub. peteret prætermiſſum ſe eſſe ſecurum crimine,
quod ipſi concitauerunt: Hadrianus dixit, qui equum pub. petit emendatus eſ-
ſe debet, cetera autem vitæ tuæ ipſe probabis. Fuit ſæpicule purum *orna-*
mentum, & *Auguſtorum beneficium*, etiam a *militia immunium*, præcipuè
in prouincijs. I. *Cæſar Capacius literatiſſimo Vrbinatium Duci Fran. Maria*
de Ruuere a Conſilijs, in ſua *Neapoli*, Equo Pub. *ſelectum Iudicem*, & *di-*
gniſſimum Decurionem notari aſtruit.
PATRONO) ciuitates ex *Romuli* inſtituto e *Romanis* Patronos capie-
bant, cauſis earum *Romæ agendis.* quales *Siciliæ Metelli* & Cicero, *Ma-*
mertini populi C. Claudius. Cic. *Bononiæ Antonia, Puteolis Caſſia* gens. Ha-
bebant & ex ſuis *IIViris defenſores.* C. de decur. at Gratiani l.3. C. de de- G
fen. ciu. *innocens & quieta ruſticitas* eo patrocinio fungabatur. qui quaſi
Tribuni Pl. *officialium inſolentiæ & iudicum procacitati* occurrebant. Leo.
de off. iur. Alex. *defenſores plebis* vocat. Munus *quinquennio* dimenſum.
Ibid. l.4. Hos ergo fortiter credo II.VIROS QVINQ. eſſe, ex lapidi-
bus notos. quorū erat *Luſtrum quinquennale* in colonijs *condere.* Alij eos
volunt, qui per *luſtrum II.Viri* honorem geſſiſſent, alij qui ex *Vviris* cō-
ſtarent. Similiter & *ſenatui* ſui defenſores erant.
TRIBVNICIOS) eo modo inter *Tribunicios*, quo inter *Conſulares*
honoris cauſſa allecti ſunt, item inter IMMVNES & SELECTOS.
TRIBVLES TRIB. IOVIS AVG) Poll. l.3. c.4. *Tribulis, qui eandem no-*
biſcum tribum habet, & nobiſcum publicis fungitur officijs. Et Dij tribules,
& amicitiæ præſides. Sacrum autem in quo cōueniunt tribunicium vocatur. H
poſt. *Ouis ſeu capra tribulis, quæ in tribubus immolabatur* Tribus Atticorū
erant XII. *& in ſingulis* XXX *genera, ſeu familiæ, quarum ſingulæ* XXX *con-*
ſtabant viris, qui omnes eodem lacte nutriti, & iiſdem initiati ſacris
Fratrias appellatas ſcribunt, quod *vno puteo illa ſocietas vteretur.*
l.8. c.36. *Et eiuſdem familiæ, ſeu generis participes, cognati, collactaneiq;*
Tres autem erant familiæ veteres Eupatridæ, Geomori, Damiurgi. c.33. *In has*
pueros ſimul & virgines introducebant, eos ſcilicet, qui iuſtam inibant æta-
tem in die Cureotide. Et pro maſculis quidē Coriandrum offerebant, pro fe-
mellis

A *mellis autem dotem nuptialem.* c.36.*Tribuum reges ex Euparidis exiſtentes inprimis ſacrorum curam gerebant.* c.33.Hi olim *Nauckri* dicti, & *tribus Naucariæ. Naucaris autem quælibet duos exhibebat equites & nauim vnam. Romanæ tribus* locorum, aut virorum titulis diſtinctæ, *Lilybitanæ Dei*, IOVIS AVG. Hinc eruo ſub Principibus hanc *tribum* excogitatam, tunc enim *Iouem Auguſtum* cognominandi auſpicium datum, & dijs hominibuſque fucus factus, his *deorum*, illis *Auguſtorum* vocabulo elatis. a Dijs & *Athenæ* tribus nuncuparunt. Poll. l. 8. c. 36. Tribus *poſt Erichthonium Dias, Palladia, Neptunia, Vulcania.*

136. ORDINEM) *Ordo* trinus. Auſ. *Martia Roma triplex Equitatu, Plebe, Senatu.* Patricium ſeu *ſenatorium* ordinem Vitr. *Primos ordines Purpuratorum*, expirantis Imperij auctores in colonijs *Decuriones* dicunt,
B hi enim Ordinem efficiunt. In ſaxis ORDO CIVITATIS, i. e. *ſenatus*, PRIMVS, SANCTISSIMVS DECVRIONVM, C. *clariſſimus*, N. *nobiliſſimus*, PIISSIMVS, & paſſim SPLENDIDISSIMVS agnominatur. *POPVLVS* vero ibi non omnes, qua *plebem* qua *ſenatum* notat, ſed *gradum ciuium*. Significat ergo *Ordo Populuſque* idem quod *Romæ* S. P. Q. & in *Colonijs Decuriones & Plebs.* ORDO ET CIVES. Capuæ DECVRIONES ET COLONI. lap. 348. ORDO DECVRIONVM. & 350. PLEBS GAVLITANA.

XII. TRIB.) cognoſcitur inde floruiſſe *Lilybæum* ſub Impp. cum tot *Tribibus* ea abundauerit, quibus nec *Athenæ* olim numeroſiores.

140. VALENTINIANO) *Valentiniani Orbis Rectores* tres fuere. I. *Valentinianus Pannonus Gratiani F. funarius* dictus, quod ei *venalem fu-*
C *nem* quini milites extorquere nequiuerint. *Tribunus ſcutatorum*, *Iouiano* apud *Nicam* mortuo *Auguſtus* appellatur. ſub quo *mare litus egreſſum eſt, vt Siciliæ, multarumque Inſularum vrbes concuſſæ* P. Diac. an. CCCLXVII. *Valentem* primis Imperij auſpicijs *Stabulo* cum *Tribunatus* dignitate præfectum in æquali ſibi faſtigio collocauit, *Orientemque* ei ſortitus. perijt vitæ LV. potentiæ XI. II. *Valentiniani F.* ex *Iuſtina*, cum *Gratiano* Fr. menſes V. dies VIII. Imperium tenuit. *Viennæ* ab *Eugenio Ex-Grammatico* tribuno *Arbogaſti Germanorum* Præfecti noctu ſtrangulatus. III. FL. *Placidius Valentinianus Conſtantis Cæſ.* & *Placidiæ Honorij*, & *Arcadij* ſororis F. a *Theodoſio* Auguſtus dictus. in *Attilam Hunnorum Regem Honorij* generum bellum duxit. ſub quo D. *Auguſtinus Hipponenſis Pontifex* mortalitatem impleuit. Rexit annos XXXI. cum
D quo *Orientis* Imperium occidit ciuibus *Angliam*, *Galliam*, *Hunnis Romam, Europam, & Africam* deprædantibus.

142. RESTITVTORI ROMANI IMPERII) Etſi hic titulus adulatione paſſim in *Principes* diuulgatus, hic tamen ſuſpicor aut *Magnum Conſtantinum*, cum & aliæ eiuſdem ibi baſes eruantur. Romæ PROPVGNATORI IMPERI ROMANI FVNDATORI QVIETIS PVBLICAE D. FL. CONSTANTINO. in numis CONSERVATOR AFRICAE. cum *Galerio* CONSERVATORES KART. SVAE. R.K. ▲. Aut *Valentinianum*: EXTINCTORI TYRANNORVM AC PV-

BLICAE SECVRITATIS AVCTORI. In numo RESTITVTOR E
ORBIS. RESTITVTOR MONDI.

143. FINES INTER VANDALOS ET goTHOS) Gothi *Scandinauia* relicta in *Germaniam* primum, teſte Scal. effuſi, hinc loca circa *Meotidem Paludem*, & *Oſtia Iſtri* occuparunt, vbi & adhuc eius feces ſuperſunt. *Literis*, & *Arriana* impietate a *Wulfila Epiſcopo*, *Gothicarum literarum inuentore*, Trip. hiſt. 8. c. 13. imperante *Valente* imbuuntur. Sciſſi in duas factiones: quarum *Maiorum* cognomine *Athanaricus*, *Minorum Fridigernus* rex electus. *Minores* in binas ſtirpes abiere, *in Oſtrogothos*, qui *Italia* potiti, quo primum venere duce *Rhadagaiſio* Laribus ab *Hunnis* eiecti, *in VViſgothos*, qui in *Septimania Narbonenſi*, dein in *Hiſpania* regnarunt. Varijs belli fortunis hinc inde errarunt. Ab *Octauiano* vltra *Danubium* pulſi. à *Traiano* pacem orarunt: à *Caracalla*, *Claudio*, & F
Gordiano victi. ab *Aurelio* fuſi. a *Conſtantino Sarmatis* profligati. à *Belliſario* exterminati. Qui de eiectis e *Sicilia*, vltima conſulatus die *Syracuſis* triumphauit. Arbitrarer autem non ante *Valentinianum* III. columnas has terminaſſe. qui *Ioanne Tyranno* trucidato cum *Genſerico Vandalorum* rege *Siciliam* inuadente pacem fecit. Horum præſidium *Lilybæi* erat, cum *Belliſarius Germanus* homo, *Iuſtiniani* auſpicijs Gilimerem *Vandalorum* regem apud Afros cum ipſa *Carthagine* cepiſſet.

144. AVG. LIB. DIADVMENI) ideſt, *Diadumeni Aug. lib.* In numis & lap. M. OPEL. DIADVMENIANVS dicitur. *M. Opilij Seu. Macrini Mauri Sitifenſis*, & *Numiæ Celſæ F.* paruulus occiſo *Baſſiano* cum patre *Auguſtus* ab exercitu ſalutatus, & ab eo interfectus Imperij menſe XV. Natus, Lamp. *natali Antonini*, & *ea hora*, & *ſignis prope continentibus*. De quo & hoc regni omen refert. *Solent*, inquit, *pueri pileo inſigniri naturali, quod obſtetrices rapiunt, & aduocatis credulis vendunt, ſiquidem cauſidici hoc iuuari dicuntur: & iſte puer pileum* (Ariſt χορίον) *non habuit, ſed diademate tenui, ſed ita forte vt rumpi non potuerit, venis intercedentibus ſpecie nerui ſagittarij: ferunt denique Diadematum puerum appellatum*. Fuit, vt Lamp. *omnium ſpecioſiſſimus, ſtatura longiuſcula, crine flauo, nigris oculis, naſo deducto ad omnem decorem, mente compoſito, ore ad oſcula parato, fortis naturaliter, exercitio delicatior. Hic vbi primum indumenta coccinea & purpurea, ceteraque caſtrenſia imperij inſignia accepit, quaſi ſidereus & cæleſtis emicuit, vt amaretur ab omnibus gratia venuſtatis*. In *Elide* vbi *formæ agon* erat, victor myrto redimitus ad templum ducebatur, hinc nonnulli *Diadumenos*, ideſt, *Vittatos* plures nomē ſortitos H
putant. ſed credo ego ab *Diademate*, quo cum in fronte nati, vt L. *Cæcilius Diadematus*, poſt victoriam de *Delmateis Delmaticus* dictus.

146. AERE COLLATO) affines formulæ: STIPE COLLATA. IMPENSA COMMVNI AVGVSTALIVM. COLLATIONE SVA ET MANIPVLARIVM SVORVM. *Imperatoribus* compluries *aere collato* ſtatuæ erectæ, quorum pars *honore contenta impendium remiſit*, quod his notis H. A. I. R. *honore accepto impenſam remiſit*, ſignificarunt. Quandoque & *aes collatum* reſtituerunt. in lapide C. *Lepidus* DE SVO

A POSVIT ET COLLATIONEM REDDIDIT. P. *Minucio Præf. an-
nonæ* columna *vnciaria ſtipe collata* Plin.34.c.5. in *Vrbe* & *prouincijs* ſta-
tuas *expenſis proprijs* fieri Theo. & Val. l. 4. C. de ſtat. iuſſere. & l. 3.
*In noſtræ Serenitatis imaginibus & ſtatuis erigendis priuatæ collationis in-
iuriam propulſari præcipimus, ne quid in eis ſuum collator agnoſcat.*

*CAP. VIII. Dij Indigetes. Numicus amnis. Eryx. Segeſta. Cæcilij. Arma. Ima-
gines. Venus Erycina. Æſchrio Syracuſanus. Marci.*

148. ΘΕΟΥ ΧΘΟΝΙΟΥ) *Indigetes proprie ſunt dij ab hominibus facti,
quaſi in dijs agentes. Abuſiue autem omnes dij generaliter poſſunt dici Indi-
getes, tanquam nullius rei egentes*. Ser. 1. Geor. Hoc *ſacellum cum in-*
B *ſcriptione Latinos dicaſſe* Dion. ſcribit ſubiungens: *ſunt tamen, qui dicant
id Aeneam dicaſſe Anchiſæ defuncto ante hoc bellum anno proximo. eſt au-
tem tumulus non magnus, & circumcirca in ordinem digeſtæ arbores, ſpe-
ctatu dignæ. Indigeti* & ædem *Aſcanius* ſtruxit. Ser.l.12. *Aſcanius filius
eius* Aeneae *victo Maxentio cum ceteris Troianis credens, & dictitans in-
ter numina receptum, ſiue patrem volens conſecrare, templum circumſtituit,
quod dei Indigetis appellari iuſſit.* NOMIKIOY) *Numicus* fluuius in
Latio. Plin.3. c.5 *Lucus Iouis Indigetis, amnis Numicius*. Ser.l.7. *Numi-
cus ingens ante fluuius fuit, in quo repertum eſt cadauer Aeneæ, & conſe-
cratum, poſt paulatim decreſcens in fontem redactus eſt, qui & ipſe ſiccatus
eſt ſacris interceptis. Veſtæ enim libari non niſi de hoc fluuio licebat.*
150. MONTE ERVCO) *Erucus* & in numo legitur C. CONSIDI.
C NONIANI ERVC. Mela.l.2.c.3. *Montium Eryx maxime memoratur, ob
delubrum Veneris. & Aetna, quæ Cyclopas olim tulit.*
151. ΚΑΙΚΙΛΙΟΥ) *Cæcilios* nonnulli a *Cæculo Vulcani F. Præneſte* cō-
ditore, cui nomen a *paruis oculis*. alij a Cæcade *Aeneæ comite* deducunt.
Gens *plebeia*, ſed *omnibus honoribus, IX que triumphis* functa. quam *Me-
telli*, qua voce *dicuntur in re militari mercenarij*. Feſt. inprimis illuſtra-
runt. *Cecilius Callantianus Callantis ciuitatis Siciliæ Iudæus opinionibus*,
docuit Romæ vſque ad Hadrianum. Suid. ſcripſit contra *Phrygas, com-
parationem Ciceronis & Demoſthenis*, aliaque.
ΕΓΕΣΤΑΙΟ) *Egeſtæo*, vel *Egeſtano*. Diod. Ἐγεσταὶ λουτρὰ. *Egeſtana
balnea*. Cic.3. Ver. *Segeſtenſes* opidanos dixit. Strab. Αἰγεσταίων ἐμπόριον
Aegeſtenſium emporium. in numis ΣΕΓΕΣΤΑΝΩΝ. Vrbs *Aegeſta, Aceſta,
Egeſta*, & *Segeſta*. Ser.l.1. Æn. *Cum Leomedon promiſſam murorum merce-*
D *dem Neptuno, & Apollini denegaſſet, Neptunus iratus Troiæ immiſit cetos,
qui eam vaſtarent. Vnde Apollo conſultus cum & ipſe iraſceretur contraria
reſpondit dicens obijciendas nobiles puellas beluæ. Quod cum ſæpius fieret
timens quidam Hippotes filiam ſuam Egeſtam, cum Laomedontis regis He-
ſiona iam eſſet orta ſeditione religata: impoſitam naui miſit quo ſors tuliſſet.
Et hæc ad Siciliam delata a Crimiſo fluuio, quem Crimiſum Virgilius poeti-
ca licentia vocat, conuerſa in vrſum, vt alij in canem, compreſſa edidit Ege-
ſtum, quem Virgilius Aceſten vocat, qui ex matris nomine ciuitatem Troia-*

niſ condidit, quæ ante Egeſta poſt Segeſta dicta. E

152. APRONI MAIOris) L. *Apronius Coſ. Comes Germanici Caſ. Pro prætore Germaniæ*, ibique *triumphalibus inſignibus* ornatus, *Africæ Procos. cohortem fugæ accinctam decimauit.*

CAETVLAS GENTES) *Gætuli* Virg. *Africæ populi circa Syrtes.* Ptol. *Libyæ Interioris.* apud Spart. in Get. *Gotti Getæ dicuntur.*

ARMAQVE QVÆ GESSIT SCVTO) Mos in *ſcutis* pingendi *arma* vetus. Virg. de Aen. *Clypeoq. inſigne paternum Centum angues cinctamq. gerit ſerpentibus hydram.* etiam ſcribendi. Veg. *in aduerſo ſcuto vniuſcuiuſque militis erat literis nomen adſcriptū, & ex qua eſſet cohorte. Scuta* à Clypeis forma differebant. *quæ enim rotunda, & in orbem iuſtum relata Clypeos dixere, quæ in longum exibant Scuta.* Lipſ.l.3.d.2.de mil. *Longa* erant, ſancitur enim apud Liu.l.44.*Scuto præſe erectos ſtare galeatos: deinde vbi feſſi ſunt innixos pilo capite ſuper marginem ſcuti poſito ſtare, vt fulgentibus armis procul conſpici ab hoſte poſſint.* Scuta aut *Ouata*, aut *Imbricata*.Lipſ. De ſcutorum iconibus. Plin.35.c.3.*Scutis enim qualibus apud Troiam pugnatum eſt, continebantur imagines: vnde & nomen habuere clypeorum, non vt peruerſa Grammaticorū ſubtilitas voluit a cluendo. Origo plena virtutis faciem reddi in ſcuto cuiuſq. qui fuerit vſus illo. Pœni ex auro factitauere, & clypeos, & imagines, ſecumq. in caſtris tulere.* Ibid. *ſuorum vero clypeos in ſacro, vel publico priuatim dicare primus inſtituit, vt reperio, Ap.Claudius, qui Coſ.cum Seruilio fuit anno Vrbis CCLIX. poſuit enim in Bellonæ æde maiores ſuos, placuitq. in excelſo ſpectari, & titulos honorum legi.* Magnus hic reuera honos, quare Antoninus *Clypeum Hadriano magnificentiſſimum poſuit, & ſacerdotes inſtituit.* Capit. Claudio *clypeus aureus, vel vt Grammatici loquuntur, clypeum aureum Senatus totius iudicio in Rom. curia collatum eſt, vt etiam nunc videtur. Expreſſa thorace vultus eius imago.* Treb. Quare Adhelmus hiſt. eccl.l.11.c.29. *Thoraces* vocat. *Guaſti* in lap. HVIC DECVRIONES FVNVS PVBLICVM STATVAM EQVESTREM CLYPEVM ARGENTEVM LOCVM SEPVLTVRAE DECREVERVNT. Hinc *Clypeata imago.* Macr. 2. ſat.c 3. Cicero *cum in ea prouincia, quam ille rexerat, vidiſſet clypeatam imaginem eius, ingentibus lineamentis vſq. ad pectus ex more pictam: erat autem Quintus ipſe ſtaturæ paruæ. ait: Frater meus dimidius maior eſt, quam totus.* Apud Liu.l.35. de multa damnatorum *quadrigæ inauratæ in Capitolio poſitæ in cella Iouis ſupra faſtigium ædiculæ, & XII. Clypea inaurata. M. Aemilius Clypeos & domi ſuæ poſuit, id quoq; Martio exemplo.* Plin. 35.c.3. Nec tamen cuiuis ſtatuendi ius. CLYPEVM SI QVI PONERE VOLET DABIT ARCAE HS. In lap. CLVPEI SVI DEDICATIONE DEDIT EPVLVM. Nec vēdi potuere. Conſt.l.22.C.de admin. tut. *Nec vero domum vendere licet, in qua defecit pater, minor creuit, in qua maiorū imagines aut nō videre fixas, aut auulſas videre ſatis eſt lugubre.*

CAESARIS EFFIGIEM) cogitaui num intelligat *Claudium*, qui mirum in modum bene *Erycinis* volens ibi *templum vetuſtate collapſum, vt ex ærario P.R. reficeretur* auctor fuit. Suet.c.25. At Tac.l.4.an.hoc *Tiberio*

conſan-

A *conſanguineo* poſtulantibus *Segeſtanis* adſcribit. *Effigies* autem *hominum*
non ſolebant exprimi niſi aliqua illuſtri cauſa perpetuitatem merentium, pri-
mo ſacrorum certaminum victoria, maximeq. Olympiæ: vbi omnium qui vi-
ciſſent ſtatuas dedicari mos erat. eorum vero qui ter ibi ſuperauiſſent, ex
membris ipſorum ſimilitudine expreſſas, quas iconicas vocant. Athenienſis
neſcio an primi omnium Hermadio & Ariſtogitoni Tyrannicidis publice po-
ſuerint. Plin.38.c.4. Ante *Aes* repertum, ex *hebeno, cupreſſo, taxo, pari-*
buſq. fiebant. Simulacrum *Dianæ Epheſinæ cedrinum* fuit. Vit.2.c.9. nun-
quam mutatum *ſepties* templo reſtaurato. Pedetentim ad luxum de-
uentum, & niſi in *ære*, *argentoq.* memoria quæſita. demum ijs *aureas*
bracteas infarcire in Ac. Glabrione, victo Antiocho in Italia inſtitutum eſt.
Auream Athenis *Gorgias Leontinus Iſocratis magiſter* (qui *centum &*
B *ſeptem compleuit annos, nec vnquam in ſuo ſtudio, atque opere ceſſauit.*
Cic.) accepit. Domitianus *ſtatuas ſibi in Capitolio non niſi aureas & ar-*
genteas poni permiſit, ac ponderis certi. Suet.c.13. Nec vnius molis ſtru-
ctæ. Pom. *Gauricus* de ſcul. *Statuas eas, quæ intra humani habitus ſtaturam*
fierent vocari ſigna, & ſigilla, & cubitales ſcilicet, palmareſue, & ſi quæ
eſſent horum quotæ partes. Dici autem pariles cum eius, qui exprimitur ſta-
turã vndiq. præſentauimus, dariq. benemeritis, ac ſapientibus viris. Magnas
vero eſſe cum infra ſeſquialteram ſtaturæ continebuntur, dicariq; Regibus, &
Imperatoribus, ſicut Maiores, id eſt, quæ ad alteram excreuerint ſolis Heroi-
bus. Maximas autem, hoc eſt, quando ter humani corporis ſtatura contine-
buntur. Item rurſus ac rurſus, quam eas ſibi Romani, & Barbari Reges vin-
dicauerint, proprias tamen eſſe Deorum, & eſſe Coloſſos nominatas, vel ab
C *auctore ipſo, vel ab noxia radiorum effuſione, quæ fieri ſolet eiuſmodi moles*
intuendo, vel à ſpecubus, vaſtaq. intus inanitate, id enim eſſe κόλον ὄσσον.
Alij vero ἀπὸ τοῦ κολάζειν*, quod eſt modum in re aliqua excedere.* Addit
quæ Dijs fiunt vocari εἴδωλα*, quæ heroibus* ξοάνα*, quæ Regibus* ἀνδριάντας*,*
quæ ſapientibus εἴκελα*, benemeritis viris* βρένεα. Plin.l.34.c.6. *tripedaneæ*
ſtatuæ menſuram honoratam ſcribit. De Coloſſis. Pl.34.c.7. *Moles ſtatua-*
rum, quas Coloſſos vocant, turribus pares. Solis coloſſus Rhodi, quem fecit
Chares Tyndius Lyſippi diſcipulus, ſeptuaginta cubitorum altitudine fuit.
Hoc ſimulacrum poſt DVI. annum terræmotu proſtratum. Sed iacens quoque
miraculo fuit.(iacuit an. CMLXXVII. vt Scaliger rationẽ inijt. DCCXX.
M. pondo fuit, quod ccclↃↃↃ. *Cameli* eo onerati, quorum onus *duplum*
ad onus muli.) *pauci pollicem eius amplectuntur. Maiores ſunt digiti, quam*
D *pleræq; ſtatuæ. Vaſti ſpecies hiant defractis membris. Spectantur intus magnæ*
molis ſaxa, quorum pondere ſtabiliuerat conſtituens. XII. annis tradunt ef-
fectum CC. talentis, quæ contulerant ex apparatu Regis Demetrij relicto mo-
ræ tædio. Hadrianus *Aelio Vero per totũ orbem Coloſſeas poni iuſſit.* Spart.
in Ver. Notauit Plin.34.c.5. L. *Accium Poetam in Camænarum æde maxi-*
ma forma ſtatuam ſibi poſuiſſe, cum breuis admodum fuiſſet. In varias ſpe-
cies nominaque digeſſere. *Militares, Armatæ* ſeu *Equeſtres* cum equo ad
curſum inſtigato, aliæ cum *Elephantis*. Capit. in Max. *Maximo Gallieno,*
& Gordiano ſtatuas cum Elephantis decernimus, currus triumphales decer-

nimus, ſtatuas equeſtres decernimus, trophea decernimus. Triumphalis co- E
ronata togataq; fuit. Capit. in Macr. Antonino dicant & duas ſtatuas
equeſtres, pedeſtres duas habitu militari, ſedentes ciuili habitu duas; item
diuo Seuero duas triũphales. Etiã ænea ſphæra fuit. reor hanc Stellam Cri-
nitam, vt Sancti hodie ornantur. Marcel. l. 25. Maximiani ſtatua amiſit re-
pente ſphæram æneam formatam in ſpeciem poli. Paterc. de Aug. aduentanti
Romam immanis amicorum occurrit frequentia, & cum intraret vrbem Solis
orbis ſuper caput eius curuatus æqualiter rotunduſq; in colorem arcus velut
coronam tanti mox viri capiti imponens. aliæ Laureatæ, Penulatæ, Palma-
tæ, Roſtratæ, Ciuiles, Achilleæ. Plin. 34. c. 3. Placuere & nudæ tenentes ha-
ſtam ab epheborum & gymnaſijs exemplaribus. quas Achilleas vocant. Participles Græ-
ca res eſt nihil velare. ac contra Romana, ac militaris thoraces addere. Aliæ
pedeſtres manibus exertis, Imperium, vt Dempſterus, denotantibus. De- F
dicatæ fuere aut publice in celeberrimis locis; in foro, præ roſtris, in tẽplis,
iuxta Deos, Vitr. inter Deorum ſedes. Tac. 5. hiſt. Iudæi iuſſi a C. Cæſare
effigiem eius in templo locare, arma potius ſumſere. Aut priuatim in porti-
cibus, in bibliothecis docti ſemper-virendi hedera coronati. Perſ. quorum
imagines lambũt hedera. Et quorum immortales animæ in iiſdem locis ibi lo-
quuntur. Plin. 35. c. 2. Aſinij Pollionis hoc Romæ inuentum, qui primus bi-
bliothecã dicando ingenia hominum Rempublicam fecit. Numeriano ſtatua
non quaſi Cæſari ponenda in bibliotheca Vlpia, cui ſubſcriptum eſt: NVME-
RIANO CAESARI ORATORI TEMPORIBVS SVIS POTENTIS-
SIMO. Vop. In ædibus vero Auguſtorum imagines Cubiculares extabant,
quas morituri Imperij heredi, quaſi pignus relinquebant. Capit. in Pio:
Fortunamq. auream quæ in cubiculo Principum poni ſolebat, transferre ad G
eum Marcum iuſſit. Spart. in Seu. Fortunam deinde regiam, quæ comitari
principes, & in cubiculis poni ſolebat geminare ſtatuerat, vt ſacratiſſimum
ſimulacrum vtrique relinqueret filiorum. Dicta & Fortuna publica. Sen. de
ira. habuit in conſilio Fortunam publicam. Hæ vna cum Laribus cultæ, geni-
taliſq; tori curam habere creditæ ſunt. Plin. l. 15. c. 11. Omnia ſtruthea &
mala cotonea iam & virorum ſalutatorijs cubilibus inclusa, ſimulacris no-
ctium conſcijs impoſita. Deſtinatæ & funeri ſuæ imagines Plin. 35. c. 2. ex-
preſſi cera vultus ſingulis diſponebantur armarijs, vt eſſent imagines, quæ
comitarentur gentilicia funera, ſemperq. defuncto aliquo totus aderat fami-
liæ eius, qui vnquam fuerat populus. Aliæ foris, & circa limina animorum
imagines erant affixis hoſtium ſpolijs, quæ nec emptori refringere liceret,
triũphabantque etiã dominis mutatis ipſæ domus. Suet. Tiberius imagines H
niſi permittente ſe poni permiſit, & ea ſolũ conditione ne intra ſimulacra
Deorũ, ſed intra ornamenta ædiũ ponerentur. Capit. de M. Ant. Phil. ſa-
crilegus iudicatus eſt, qui eius imaginẽ in domo non habuit, qui per fortu-
nã, vel potuit habere, vel debuit. Vop. Tacitus cauit, vt Aureliũ omnes
pictũ haberent. Diebus feſtis plerunq. ſtatuebantur. Th. & Val. l. 2. C. de
ſtat. & imag. Si quando noſtræ ſtatuæ, vel imagines eriguntur, ſiue diebus, vt
adſolet feſtiuis, ſiue cõmunibus adſit iudex ſine adorationis ambitioſo faſti-
dio, vt ornamentũ diei, & loco, & noſtræ recordationi ſui probet acceſſiſſe

præſen-

A præſentiam. Nec vultibus conſecrare licitum, niſi qui Magiſtratus Curules geſſiſſent. Claudius priuatis publicã poni interdixit, & niſi Senatus ſententia, excepto ſi quod opus publicũ faceret, reficeretue. Dio. Politæ ſeruabantur. Arria. l. 1. diſſ. 1. pict. c. 19. Tabulam, in qua eſt imago Imperatoris colo, lauo, detergo. Auguſtus eo vſq. cultus vt hæc quoq; capitalia eſſent, circa eius ſimulacra ſeruum cecidiſſe, veſtem mutaſſe, nimio, vel anulo impreſſione latrinæ, aut lupanari intuliſſe. Etiam adorabant. Modeſt. de voc. rei mil. Legionis inſigne ſunt imagines Impp. quas tanquã diuina & præſentia ſigna ſinguli venerantur. Suet. in Cal. c. 14. Arthabanus Parthorum rex aquilas & ſigna Romana Cæſarumq; imagines adorauit. Ad ſtatuas vt impune eſſent, ſæpe fugiebant. quare interdum diſerte hoc prohibitum. in lap. MAVORTIO SACR. HOC SIGNVM A SERVO TANGI NE-
B FAS. Val. Th & Arc. C. de his qui ad ſtat. confug. Et ſi probati fuerint artibus ſuis inuidiã inimicis creare voluiſſe, vltrix in os ſententia proferatur.

AENEA DVM ALMA PARENS) prodit hæc tabula Veneris apud Erycinos æneã ſtatuam. Hic ALMA PARENS, & paſſim GENETRIX dicitur, at inepte in tab. 64. quam monſtri cauſſa appoſui, VENERI HOMICIDAE. Ei Cæſar poſt pugnam Pharſalicã ædem in foro poſuit thorace de margaritis Britannicis ex ſpolijs dicata.

153. ΑΙΣΧΡΙΩΝ) Cic. 3. Ver. Aeſchrionis Syracuſani uxor eſt Pippa, cuius nomen iſtius nequitia tota Sicilia peruulgatum eſt, de qua muliere verſus plurimi ſupra tribunal, & ſupra prætoris caput ſcribebãtur. Hic Aeſchrio Pippę vir adumbratus in Herbitẽſibus decumis nouus inſtituitur publicanus.

154. CL. MARCI) Marci a Numa Marcio Pont. Max. primordia pe-
C tunt, qui ex Pompilia Numæ Regis F. Ancum Marcium Regem genuit.

155. VENEREI ERVCINAI) Ser. l. 1. Æn. Eryx Veneris & Butæ filius, vt quidam Neptuni fuit: qui præpotens viribus, ceſtibus prouocabat, victoſq; perimebat. hic ab Hercule occiſus eſt, monti ex ſepultura ſua nomen impoſuit. In quo matri fecerat templum quod Aeneæ aſcribit Poeta dicens: Tum vicina aſtris Erycino in vertice ſedes Fundator Veneri. In hoc autem monte dicitur etiam Aeneas ſepultus, licet ſecundũ Catonem ad Italiam venerit. Pauſ. 8. in Laconica, alij in Phrygia ferunt. Scribit Dion. l. 1. Hanc dubitationem cõmunem ac vulgarẽ eſſe de multis, præcipue vero de viris, qui fortunæ beneficio illuſtres quidẽ fuerunt, ſed tamen vitã inſtabilẽ & vagã egerunt: & ſciant vnũ quidem ſolum fuiſſe locũ, qui corpus ipſorũ exceperit, ſed apud multos monumenta eorũ erecta eſſe. Veneris ibi ædes diuitus &
D cultu totius Inſulæ clariſſima. Polyb. l. 1. Senatus Rom. ſtatuit vt fideliſſimæ per Siciliã ciuitates, quæ numero XVII. aurũ Veneri conferant, & duæ militũ centuriæ pro templi cuſtodia ſtationẽ agant. Diod. l. 4. Quæ ædes adeo opulenta vt CIↃ. amplius habuerit ſacratas deæ meretrices (ἱερόδουλοι dictæ, quarum quæſtus corpore totus deæ ſacer erat) quas viri pariter ac mulieres deæ dedicabant. ob has igitur & magna hominũ multitudo ea in vrbe & ingentes diuitiæ fuerunt. quippe naucleri facile ſua prodigebant. vnde & adagio locus. Non cuiuis eſt nauigare Corinthũ. Strab. l. 6. Ibi ſtati ſunt dies, quos Ἀναγώγια, id eſt, profectionis dies vocant, quibus aiunt

Venerem

Venerem in Africam diſcedere. Nullæ tum circa eum tractum apparent columbæ tanquam abeuntem peregre Deam comitatæ. Nono poſt die, quod tempus Καταγώγια, *id eſt, Reuerſionis dies appellant, columba ex mari vna præuolat, & in templum Deæ ſe recipit, ſequuntur mox aliæ. Tum quotquot locum circumhabitant diuites conuiuia agunt, ceteri læti plaudunt. oletque vniuerſus is tractus butyrum, quod argumento eſt deam reuerti.* Ath l.9. Simili religione *Arcadia* ſanum in vrbe *Pſophidy* habuit. quod in Pauſ. l.8.a *Pſophide Erycis* Siculi Tyranni *filia conditum dicitur*. *Romæ* primũ templis culta a *Q. Fabio Maximo Dict.* cum *libris Sibyllinis* præceptum, *vt is voueret, cuius maximum in Vrbe Imperium.* & a L. Porcio Licinio *Coſ.* quod anno *Aquileiæ Coloniæ* ab eo ductę, in *Liguſtico bello* vouit, & *II.vir* ad *portam* Collinam dedicauit. Liu.

CAP. IX. Imperator. Cæſar. M. Aur. Baſsianus. Trib. poteſtas. Indulgentia. Princeps. Fabij. Inimicarum Ratuarum abuſus. Sex. Clodius. Acilij. Pro prætor. Præf. frumenti. Senatus-conſulta. Hiſpellates. Publica.

158. IMP.) priſcis *Prætor*, Græcis στρατήγος, huiuſq; *conſilium* στρατήγημα & eius artis neſcius ἀστρατήγητος dictus. Geminæ antiquæ ſignificationis verbum: modo enim cuiuis *exercitus moderatori* competit, cui ſuis auſpicijs belli gerẽdi ſummam Populus tradidiſſet. modo *Victori*, qui cæſorum hoſtium numero adimpleto, militum adclamatione hoc nomen emeruiſſet. Eius *Imperium* aut *Ciuile* fuit, idque ſi *conſulare*; *conſul*, ſi *prætorium*; *prætor*, ſi *dictatorium*; *dictator* appellatus. aut *Militare*, & tunc proprie *Imperator*, id eſt, *adminiſtrator belli gerendi*. Cic. de orat. *caſtrorum Imperator duxq; hoſtium*. In Catil. *Victor et Imperator omnium gentium populus Romanus*. pro domo. Scipio apud Liu. *ſibi maximum nomen Imperatoris eſſe, quo ſe milites ſui appellaſſent, Regium nomen alibi magnum, Romæ intollerabile eſſe*. Demum in *Cæſare* Dictatore Imp. perpetuo a ſenatu appellato *Regij Imperij, ceterorumq; Poteſtatum ius* eſſe incepit. Auguſtorum primus *Claudius legionum impetu gaudioq;* hoc vocabuli honore ſalutatus eſt, ceteri vel *Adoptione & Teſtamento*, vel *Senatus militumq; ſtudijs* ad id rerum faſtigium deuenere. Diac. l.17. *Milites per ſeditionẽ Exarchos et Prætores ſæpe renunciabant, quos poſtea in clypeum impoſitos Impp. nominabant.* Primi a *Senatu* lecti *Nerua & Traianus*, ab eo verò *confirmati* ſunt *Auguſtus, Tiberius, Caligula, Nero*, & iuxta nonnullos *Galba*. In veterum ſaxis vox hæc *præcellens Principis* eſt nota, ſi *ſubſequitur victoria* acquiſitum fuit. De illo Tranq. *Tiberius prænomen Imperatoris recuſauit. Claudius prænomine Imperatoris abſtinuit.* de hoc Tac. *Nomen Imperatoris ſemel et vicies partum*. Interdum ſub *Principis* notione poſtpoſitam reperio. A. VITELLIVS. L. F. IMPERATOR COS. PERP. In Kummerland. OB. HONOREM. PHILIPPI. IMPERATORIS. NOBILISSIMI. SEMPER. AVGVSTI. ET. PHILIPPI CAESARIS. NOBILISSIMI. Romæ. ARCADIVS. ET. HONORIVS FELICISSIMI. AC. DOCTISSIMI. IMPERATORES. Trebulæ. M.

A AVRELIANI.OPTIMI.CAESARIS.DESTINATI.IMPERATORIS. Et in numo SER. GALBA. IMP. CAES. AVG.

CAESAR) In C. *Iulij*,L.F. *Cæſaris* honorem apud poſteros *Impp.* hoc cognomen remanſit. quod gentis nomini ſubſcriptum *Imperij Candidatum* denotat. *Spart.* de Vero: *Primus Cæſaris cognomen accepit*, ſub quo *in Remp.* inductum,vt *Cæſares* ſint *quaſi quidam principum filij viri, et deſignati Auguſtæ maieſtatis heredes*, cum nomen alias Imperatoribus commune foret. Palam errat longe enim ante *Verum* Augg. filios,necdum ſummæ potentiæ conſortes *Cæſares* dictos ex Tacito elucet. ibi enim *Druſo* a *Ti.* patre in Germaniam miſſo: *milites viſo Cæſare trepidauere.* Pariter et *Titus* ac *Domitianus Cæſares Deſignati* leguntur. Eadem mente,etſi diſpari,ſueto tamen in *Libera Rep.* nomine *Auguſtus* L.& C. B *filios Principes Iuuētutis*,ſe verò *Principem Senatus* appellauit. Interdum *Cæſares* et *Impp.* confunduntur. ſic Vopiſcus *Conſtantium*, qui *Diocletiani Cæſar* erat, *Imperatorem noſtrum* vocat. Apud Diac.l.17. et feminarum titulus. *Tiberius filiam ſuam Charito & Mauricium Cæſares creauit.*

M. AVR. ANTONINVS) ex auo materno *Baſſianus*,& *incognita munerum ſpecie vrbem Romanam alliciens, quod indumenta in talos dimiſſa largiretur, Caracalla dictus: cum pari modo veſti Antonianæ nomen e ſuo daret.* Aur.Vict. *Seueri ex Iulia*, alij rectius *ex Marcia* priore Vx. F. natus *Lugduni* VI.Id.Apr. A.DN.CXCVII. *Cæſar* a patre,& eodem menſe ſequentis anni et *Auguſtus* dictus. patre fatis functo cum P. *Sept. Geta* Fr. *Eboraci* in Britannia,*Gentiano* et *Baſſo Coſs.* A.CCXII. rerum potiri cepit. occiſus A. CCXVIII. vitæ XXIX. Euſ. et alij verius XLIII. potentiæ C an.VI.m.II.d.II.

TRIB. POTESTAS) *in ſeditione et ad ſeditionem nata, cuius primus ortus inter arma ciuium, obſeſſis et occupatis vrbis locis procreatus.* Cic.3. de.LL. Quam ipſe paſſim *Magiſtratum* vocat, *Plut.* in prob. liquido negat: quod *tribuni* nec *purpura*, *lictoribus*, *ſella curuli*, nec creato *Dictatore* officium deponant. In Catone docet *magis ad impediendum valuiſſe quàm ad agendum, quippe cum ceteris omnibus collegis volentibus vnus qui nolit et intercedat plus poſſit.* Aſsentit Liuius exemplo *Appij Coſ. priuatum tribunum pleb.* clamitantis,*ſine imperio,ſine magiſtratu.* Dignitas ergo fere nulla, cum omnis ferme *poteſtas in intercedendo* ſit. Tanta tamen eius vis,vt et Coſs. *in vincula* rapere,*ſenatum cogere*, Gel.4.c.7. ſed hunc non quoties luberet. Quare *Auguſtus* arbitrium cogendi non niſi S.C. D accepit. *Quadriennium* ſeu *quinquennium*, quo Reip. habenæ penes *Tribunos* fuere; Dio. ἀναρχίαν vocauit, Sex. Rufus: *ſine magiſtratibus Roma fuit annis quatuor. Auſpicia* tamen in *Comitijs* habuerunt, ſed vt Zon. ann. l.2. *datum quidem id honoris ſpecie, ſed in eum reuera finem ne plebs quid temere ſciſceret, ſed religione auſpiciorum ſæpius impediretur.* Lege ſancitum, vt *ſancti*, id eſt, *religioni tuti* haberentur, ne *patricio* tribunatus cederet, *Adoptione* tamen certiſq; ſub cauſis admiſſi. ecce *P. Clodius*, qui vt *tribunus pl. Ciceroni* ob ciues occiſos diem diceret, a M. *Fonteio* adoptatur. Excluſus item cui *pater* ſuperſtes, ideo *Seruilius* vitio

Tribunus exiſtimatus,quum pater, qui defunctus celebrabatur, viueret. B
Domus illorum cum ſe *præſides cuſtodeſq; libertatis* profiterentur, interdiu noctuq;patebat. hinc nefas ipſis, niſi indulgētia *plebiſciti* vel S.C. extra vrbem abnoctare. M. verò ab vrbe paſſibus *prouocatio ad populum* ceſſabat. *Senatui intereſſe* non poterant, ad valuas curiæ ſedentes S.C.examinarūt,interceſſuri ſi quid diſpliceret hac ſolēni formula VETO.Liu. l.6. *Faxo ne iuuet vos iſta veto.* T literā adnotabant ſi probarent. Poſtero tamen æuo in *curiam* admiſſi, mox et *Atinio plebiſcito Senatores Tribuni* effecti, ex quo poſt ſolus *Senator* tribunatus compos fuit.idcirco in *Auguſto* notarunt, quod *Patricius,necdum Senator* tribunatum petierit. Qui cum perpetuus ei decretus,*Romæ fons olei per totum diem defluxit*.Oroſ. l.6.c.20.Vis hæc poſtquam a *Sulla* mire euerſa, a *Cn. Pompeio* reſtituta foret, per *Auguſtum Cæſ.* apud Imperij heredes ſub *Trib. poteſtatis* cognomine remanſit. *Tribuni* enim dici erubuerunt, cum *optimatum* ſtirpi, cuius priores *Cæſares*, ex *Iulijs* et *Claudijs* oriundi, indignus titulus foret. *Tribunitiæ* tamen *Pot.* pariterq; *Pont. Max.*cognomina *Imperatorijs titulis* adſcribi glorioſum viſum eſt,quo ſummo ſic illorum imperio velato, impenſius non aliter ac *veteres Tribuni, Pontificeſq;* colerentur. F
De *Auguſto* hanc Tacitus cauſam adfert:*id ſummi faſtigij vocabulum Auguſtus reperit, ne Regis aut Dictatoris nomen adſumeret, ac tamen appellatione aliqua cetera imperia præemineret.* Cumque *Impp.* quotannis eam cum *Tribunis Pl.*renouarēt,ætatis *Imperij* hinc ſumma concipi ſolebat.In lapidibus ergo et numiſmatibus numero Trib.Pot.annus potentię exprimitur. Legimus & ſub *Principibus* Tribunos pl. qui his Senatuiq; repugnarint. Suet. in Cæſ.c.79. *quidam è turba ſtatuæ eius* Cæſaris *coronam* G
lauream,candida faſcia præligatam impoſuiſſet: & tribuni plebis Epidius Marullus,Cæſetiuſq; Flauus coronæ faſciam detrahi, hominemq; duci in vincula iuſſere. ſed Tribunatu illico a *Cæſare* exuti. Veterum curioſus *Ant. Auguſtinus Tarraconis in Citeriori Hiſpania Archiepiſcopus* in ſuis numis idem *Traiano* rerum potente obſeruat.

INDVLGENTISSIMVS) Auſ.in grat.act. *Gratianus poteſtate imperator, virtute victor, Auguſtus ſanctitate, pontifex religione, indulgentia pater, ætate filius, pietate vtrunque. Indulgentiæ* et vectigalia ſunt, quæ *Impp.* imminuebant et remittebant. Vocis natalem in *Ammiani* æuum Io. Meurſ. in auctuario Philol. refert. ſed video eam et ante in lapide *Seuero Aug.* ſcripto. ſic enim ibi vocem *liberalitati* adſociatam capio. COLONIA OSTIA CONSERVATA ET AVCTA INDVLGEN- H
TIA ET LIBERALITATE *Seueri*. Ante *Traianum* INDVLGENTISSIMVS in ſaxis non eſt, tunc ortum habuiſſe apparet.Nouis enim virtutibus exſplendeſcenti noua encomia debebantur,& quæ nulli retro *Principi*, ipſi conceſſa. inde OPTIMI cognomen *Patrum* decreto delatum, lapidibuſq; OPTIMI MAXIMI, INDVLGENTISSIMI, PROVIDENTISSIMI, aliaq;honoris vocabula inſcripta. Hinc poſt inualuit mos, his alijſq; titulis *Principes* in tabulas referre, donec ſub vltimis *Augg.*ad ſupremam luxuriem deuentum ſit,donec *Gothis* manum bonis

A literis iniſcientibus ſilentium ſecutum, turpiſq; rei bene geſtæ obliuio.
PRINCEPS) *Senatorum* primus lectus *Princeps Senatus* audiebat.Liu.
de Cor. Lentulo : *morem traditum a maioribus ſequendum aiebat ; vt qui
primus Cenſor, ex ijs,qui viuerent fuiſſet,eum Principem legerent.* Nomen
hoc *Auguſtus* vt *moderatiſſimum*, regio poſthabito, ſumſit. *Qui cuncta
diſcordijs ciuilibus feſſa nomine Principis ſub Imperium accepit.* Tac. Pu-
blico Impp. iſto nomine hi tantum in lapidibus,vt reminiſcor,nominan-
tur: *Ti. Traianus, Hadrianus, Seuerus, Caracalla, Ant.Philoſophus,Com-
modus, Gordianus , Valentinianus , Aemilianus , Gallienus , Diocletianus,
Decij, Maxentius, Conſtantinus, Coſtantius.* CONSTANTINO HV-
MANARVM RERVM OPTIMO PRINCIPI. *Balereus Rex Coduſio-
rum Valerianum Principem Principum* apud Treb. vocat.
B MAESIA FABIA)ſoror fortè *Mæſij ſubſcripti*.Conſueuerunt interdum
eadem filijs filiabuſq; *prænomina* imponere, ſine tantum vocum ſexum
diſcernentes. Negat *Fran. Robortellus Vtinenſis* florentibus *Vrbis* rebus
feminis præter *Caiæ* commune, nubentibus inprimis, cognomen fuiſſe.
Conuinceret ipſum hic lapis, niſi conſtaret *labente Rep.* qua is ſtatutus,
rerum nominumq; confuſionem inuaſiſſe. *Fabia* gens *patricia maiorum
gentium*, ſeu ex *primæuis ſenatoribus* deſcendens. quales ſunt: *Antonia ,
Fabia, Horatia, Hoſtilia, Pinaria,* Potitia, *Quintilia, Romilia , Tarpeia. Fa-
bij* generis ſui conditorem *Fabium Herculis* ex *Euandri* F. protulere. In
ea gente *tres continui Principes Senatus*. Plin.l.7.c.41. Serius deinde tot
fratres Q. K. et M. *Fabij* ſeptem continuos *conſulatus* primo et ſolo ex-
emplo rexere. *Ant.* Auguſt. in ſuis apud *Vrſinum* familijs quinq; *Ti.Fa-
bios Titianos* Coſs.numerat.I.cũ *Imp. M.Iul.Philippo* Coſs.an.DCCCCXCVII.
C II.cum *Feliciano* anno mortis *Conſtantini* Imp. MXXIIX.III.cum *Neratio
Cereali* MCIX.IV.cum *Q.Aur.Auiano Symmacho* an.MCXLII.V.cum Imp.
Leone an.V.MCCXVII.C.CCCCLXVI. Floruiſſe *Fabios* in Sicilia domeſticis
tabulis erudimur,habemus enim illos et *Thermis*,et forſan.*Lilybæi*,omiſ-
ſo tamen gentis nomine. Amarunt enim *Romani* Siciliam *gaudẽtis naturæ
opus*,quo nomine *Campaniam* Plin.l.3.c.5.celebrat,incolere,etiam perni-
cioſi *Seruilis* ibi *belli* tẽpore,cum ſub eorũ potẽtia ſerui impune agerent.
Diod.l.34.ecl.2. *Præfecti regionũ ſeruis latronibus pœnas inferre non aude-
bant propter dominos, qui pleriq; Romani equites eſſent , ac Iudices fierent
criminum, quæ prouinciarum præfectis inferebantur,terrori erant.*
159.)In hoc lapide *nomen & cognomenta Cõmodi* abraſa puto. Inſenſiſ-
D ſimũ enim obijſſe exS.C.quod *Senatus* in funere adclamauit,cognoſcere
eſt. Spart.ex *Mario Maximo* his verbis refert: *Hoſti patriæ honores detra-
hantur , parricidæ honores detrahantur , parricida trahatur. Hoſtis patriæ,
parricida gladiator in ſpoliario lanietur. Hoſtis deorum, carnifex ſenatus, ho-
ſtis Deorum,parricida Senatus. Hoſtis Deorum, hoſtis Senatus , gladiatorem
in ſpoliario. Qui Senatum occidit, vnco trahatur : hoſtis, parricida : verè ſe-
nerè. Qui ſanguini ſuo non pepercit , vnco trahatur. Qui te occiſurus erat,
vnco trahatur . Nobiſcum timuiſti, nobiſcum periclitatus es. Vt ſalui ſimus
Iupiter optime maxime, ſerua nobis* Pertinacem. *Fidei prætorianorum feli-*

citer: prætoris cohortibus feliciter: exercitibus Romanis feliciter: pietati Se- E
natus feliciter. Parricida trahatur. Rogamus Auguſte, parricida trahatur.
Hoc rogamus, parricida trahatur. Exaudi Cæſar. Delatores ad leonem, ex-
audi Cæſar. Delatores *ad leonem, exaudi Cæſar. Sepratum ad leonem. Vi-*
ctoriæ populi Romani feliciter: fidei militum feliciter: fidei prætorianorum
feliciter: cohortibus prætorijs feliciter. Hoſtis ſtatuas vndique, parricidæ ſta-
tuas vndique, gladiatoris ſtatuas vndique: gladiatoris et parricidæ ſtatuæ
detrahantur. necator ciuium trahatur, parricida ciuium trahatur. gladiatoris
ſtatuæ detrahãtur. Te ſaluo, ſalui et ſecuri ſumus, verè, verè: modo vero, modò
digne, modò verè, modò liberè. Nunc ſecuri ſumus, delatoribus metum. Vt
ſecuri ſimus, delatoribus metum: ſalui ſimus, delatores de Senatu. Delatori-
bus fuſtem te ſaluo. delatores ad leonem te imperante. delatoribus fuſtem.
Parricidæ gladiatoris memoria aboleatur, parricidæ gladiatoris ſtatuæ de- F
trahantur. Impuri gladiatoris memoria aboleatur, gladiatorem in ſpoliario.
Exaudi Cæſar. carnifex Senatus more maiorum vnco trahatur. Sæuior Domi-
tiano, impurior Nerone, ſic fecit, ſic patiatur. Cingius Seuerus dixit: *ſta-*
tuas, quæ vndique ſunt, abolendas, nomenque ex omnibus priuatis publiciſque
monumentis eradendum. Antiqui vt *ſtatuas* ponere, nomina ſaxis infigere,
ingentium nobilumq; virtutum ingentia premia exiſtimabant; *quippe*
cum ſic virorum fortium effigies, conceptis verbis Fel. Ennodij Epiſc. Ti-
cini loquor, *manſuro perenniter æuo ſeruentur, et per hæc ſimulacra neſciant*
obitum, vel ſepulti in æternitatem migrent, per has artes imago mortalium,
et anguſtam humanæ naturæ legem vincat induſtria. Sic contra poſthumum
ſcelerum crudele ſupplicium, nominiſq; infame ſepulcrum; ſtatuas
abolere, flammis excoquere, illidere ſolo, ferro ſecuribuſq; in eas ſæuire G
(apud *Eleos Theagenis* ænea ſtatua, qui ſingula nocte eam flagris cædebat,
oppreſſit. proles trucidati ſtatuam cædis poſtulauit. *Thaſij* ſubmerſerũt,
cum *Draconis leges* in homicidijs et res inanimes cõplectãtur. Pauſ. l. 6.)
in carceres trahere, ibique turpia exprobrare; quod *Vitellianis* accidit,
vel vt Athenienſes ex *fuſilibus Phalerei Demetrij*, quæ, vt Plin. 34. c. 6.
CCCLX. *quas mox lacerauerũt nondũ anno hunc numerũ dierũ excedente* (hinc
annos apud eos CCCLX. tantum dierum diſco) vaſa ad vſus obſcænos inde
extruere, vel eas *lutare*, ſeu luto coloreq; nigro cõſpurcare, quod de *Maxẽ-*
tijs Euſ. refert. & Lamp. de Heliog. *Miſit qui in caſtris ſtatuarum eius*
Alexandri *titulos luto obtegerent, vt fieri ſolet de tyrannis*, vel memoriam
damnare, nomina lapidibus eximere. Suet. de Domit. c. 23. *Senatus eo*
mortuo *clypeoſq; et imagines eius corã detrahi, & ibidem ſolo affligi iuſſit,* H
nouiſſime eradendos vbique titulos, abolendamq; omnem memoriam. Cuius
edicti obſequium paſſim per Italiam animaduertimus. Sic in lapide
Anagnino Septimij eraſa fuere: FORTISSIMVS ET SVPER OMNES
FELICISSIMVS PRINCEPS, quæ poſt reſtituta videmus. Sic *Stilicho-*
nis, et FL. *Macrobij Longiani* in *Arcadij* ſaxo deleta. Pariter *Eutropij Eu-*
nuchi memoria ex *Coss.* faſtis abraſa, ſolo *Theodoro* collega ibi relicto.
Apud *Athenienſes Archontum* nominibus expunctis, faſtis ἀναρχία, id eſt,
magiſtratus ſolitudo inſcribebatur.

A 160. CLODIAE SEX. F.) Hic *Sextus* idem eſt, cuius in 177. lapide vetuſtate fere obſoletum nomen *Sole* duce reſtitui. eritq; is, qui *M. Antonio a ſtudijs* fuit Adſcribo quę de eo Suet. in CL. Rhet. 1. 5. habet. *Sextus Clodius e Sicilia, Latinæ ſimul Græcæq; eloquentiæ profeſſor, male oculatus, et dicax, par oculorũ in amicitia Marci Antonij Triumuiri extitiſſe ſe aiebat. Eiuſdem vxorem Fuluiam, cui altera bucca inflatior erat, acumen ſtili tentare dixit, nec eo minus, immo vel magis ob hoc, Antonio gratus. A quo mox conſule ingens etiam congiarium accepit: vt ei in Philippicis* Cicero *obijcit. Adhibes ioci cauſa magiſtrum ſuffragio tuo, et compotorum tuorum Rhetorem: cui conceſsiſti vt in quem vellet, diceret, ſalſum omnino hominem: ſed materia facilis in te, et in tuos dicta dicere. At quanta merces Rhetori eſt data? audite Patres Conſcripti et cognoſcite Reip. vulnera. duo millia iugerum campi Leontini Sexto Clodio*
B *Rhetori adſignaſti, et quidem immunia: vt tanta merceds nihil ſapere diſceres.* Lapidis ſenſum ſic concipio: *Clodiæ Sex. F. et Grauillæ Clodij Caſij* vxori. Solenne enim præteriri *vxoris* voculam, nec ſine venuſtate et cauſa.

162. L. ACILIO) eiuſdem *cognominis, tribuſque* tantũ *prænominis* M. diuerſi *Procurator Conuentus Tarracon.* apud Grut. eſt *Acilius Rufus Conſul Deſignatus* ſub *Traiano*. Plin. l. 5. ep. pen. *prænomine*, ab authore, aut eius exſcriptore, omiſſo. Forte noſter eſt. *Ant. Auguſt.* in familijs ſuffragatur Gens *plebeia*, nobilis tamen V. *conſulatibus*, et I. *triumpho*. florente Rep. duæ eius ſtirpes *Glabriorum & Balborum*.

PRO PRAETOR) initiò dictus, cui *magiſtratus prorogatus*, tum *priuatus* ſuo ductu, vt *C. Octauius*, bellum gerens. poſt qui *prætorius* prouincias gubernabat. tandem qui ex *Auguſti* inuentione *Principum prouin-*
C *cijs* præerat. Is enim, vt vniuerſi orbis poteſtatem ſtabiliùs ſibi poſteriſq; pararet, propiuſq; *Imperator* belli, cuius nomen ſumſerat, cognoſceretur, vmbratili popularis imperij ſpecie introducta, *prouincias pacatas* S.P.Q.R. diuiſit, *validiores*, curatioris tutelæ indigentes, ſibi ſeruauit. ſuas *Pro prætore*, antiquo caſtrenſi vocabulo, Senatus vero belli ſecuriores ſortitò *Proconſulibus*, minori quàm ſuas poteſtate regi permiſit. Notabili exemplo L. *Marco*, P. & *Cn. Scipionibus* trucidatis, *Pro prætore* nomen in *Hiſpania* ab exercitu delatum. Simili priuato auſu, ſed a *Senatu* confeſtim appiopato *Octauius* proſperè rem contra *Antonium* gerens, nuncupatur.

TR. PL. PR.) *Gruterus* in *Inſcriptionum* opere exponit *Tribuno plebis populi Rom.* Clarus error contra lapidis præſentis fidem. Interpretor
D ergo iuuantibus antiquis lapidibus *Tribuno plebis Prætorio*, id eſt, qui *præturæ* honorem geſſiſſet.

PRAEF. FRVM. DAND.) In lap. FRVM. item ANNONAE DIVIDENDI, REGERE ANNONARIAM POTESTATEM, et *Caſaubono* arbitro CVRATOR AQVARVM & MINVCIAE .ſ. CVR. DE MINVCIA, ac labente Imperio *Comes horreorum* Plin. *Manius Marcius Aedilis pl. primum frumentum populo in modios aſſibus donauit. C. Gracchus, & P. Clodius Tribuni pl.* hic vt quiuis modius *ſemiſſe & triente*, ille vt *gratis* frumentum detur, inſtituere, *Cæſar* huic largitioni *Aedilem Ce-*

realem

realem præſecit. mox *Auguſtus* an. V. DCCXXXII. tum in arcta ſæuaq; an- E
nona oblatam a *plebe* cum XXIV. faſcibus accurrente *Dictaturam* reſpuens
annonæ *præfecturam* acceptaſſet, II *viros* ex quinquennij abhinc acti
Prætoribus huic muneri, & poſt IV viros inpoſuit. Suet. c. 37. *Curam fru-
menti populo diuidendi excogitauit*. c. 47. *Frumentum quoque in annonæ dif-
ficultatibus ſæpe leuiſſimo, & interdum nullo pretio viritim admenſus eſt,
teſſeras quoq; nummarias duplicauit*. Tac. *Militem donis, populum annona,
cunctos dulcedine otij pellexit*. Lapis *Ancyranus* (*Ancyra Galatiæ* caput,
Auguſti opus Io. Tzetzes chil. 1.) vitæ eiuſdem breuiarium: CONSVL
TERTIVM. DECIMVM. SEXAGENOS. DENARIOS. PLEBI. QVÆ
DVM. FRVMENTVM. PVBLICVM. ACCEPERAT. DEDI. EA
MILLIA. HOMINVM. PAVLO. PLVRA. QVAM. DVCENTA.
Collige modo numerum ciuium Rom. cum frumentantium tanta turba, F
qualis fuit totius Vrbis? Frumentum enim ſolum militibus, tenuioribus
ciuibus, et manumiſſis datũ, *qui ideo Romæ ciues efficiebantur, vt in ciuiũ
numero frumentũ publicum acciperent*. Scholiaſt. Tandem & ipſe *frumen-
tationes in perpetuum abolendi* conſilium cepit, *quod earum fiducia cultu-
ra agrorum ceſſaret*. Suet. c. 42. Munus hoc magnum fuit. hinc *Cn. Pompeio
Magni prænomen* obuenit. cui *quinquennium omnis poteſtas rei frumentariæ
toto orbe terrarum data*. Cic. 4. Att. e. 1. Modus diuidendi *per teſſeras* ſeu
ligneas, ſeu *æneas* fuit. Quæ ſingulis diuidebatur, Budæo *chænicaria* erat,
vni in diem alendo ſufficiens. octo autem Rom. modiũ æquabant, ideo
Caſau. ex his Spart. de Seuero verbis *moriens ſeptem annorum canonem*:
(h. e. copiam frumenti annuam in quauis vrbe abſumendam) *ita vt quo-
tidiana ſeptuaginta quinq; millia modiorum expendi poſſent*. Ingentem, nec G
forſan alibi legendum frumentantium numerum iniuit, h. e. *ſexies cente-
na millia*. His acceptis frumentum ex *horreis* petebant. Ea vel *penſilia*.
Colum. ſeu *ſublimia*. Vitr. Hæc in editiore villæ parte erant. vel *defoſſa*
Plin. *ſubterranea* Caſſ. in *Scæuolæ* l. 60 *ff de acq. rer. dõ*. & ex tabulis ligneis
mobilia fuiſſe colligitur. Fundatorum nomina induebant, vt *Aniceti,
Varguntei, Domitiana, Galbana*. Victor CCCIX. nominat. In *tabulas* accipien-
tium nomina referri Plin. in Paneg. innuit: *quamquam lætiſſimum oculis
tuis eſſet, conſpectu Rom. pubis impleri, omnes tamen antequam te viderent,
recipi, incidi iuſſiſti*. Menſtruas *teſſeras* datas ex Suet. in Aug. c. 40. liquet:
*Ne plebs frumentationũ cauſa frequentius a negocijs auocaretur, ter in annũ
quaternũ menſium teſſeras dare deſtinauit: ſed deſideranti cõſuetudinem ve-
terem conceſſit rurſus, vt ſui cuiuſque menſis acciperet*. Dabantur *VI modij* H
ſ. *medimnus Atticus*. ita cenſet Lips. cum apud Suet. *Tribuni optimates
criminentur propter exilem largitionem modiorum quinque*. In vrbis regio-
nibus, quæ XIV. ex gradibus diuiſionem factam numiſmata confirmant.
Et tam *metiebantur*, quam *appendebant*. In LL. *Frumentum publice dan-
dum, præbendum, & appendendum*: ſic enim legerim, non vt vulgò, *ap-
prehendendum*. Poſt et loco *frumenti panis* collatus. quare & l. vlt. C. de
iur. dot. *panis ciuilis frumentum* notat. Largiebantur & *oleum* propter
balnea, & *ſalem*. Dio l. 49. Neglectè annona curata ingentium motuum

com-

A compluries cauſa extitit. qui ideo aſſidui in Vrbe. Amm.l.26. quare Romæ in *medio foro Imperator* Claudius *correptus a populo conuitijs, & fragminibus panis turpiſſime inſectatus*. Oroſ.l.7.c.6. *Præfectus frumenti* in prouincijs ex collectis emptiſq; *canone* inſtructo, militi proſpiciebat. *Frumentum* demum aut *vendebatur*, vt *decumanum Siculum in Sicilia*, quare hunc *Præf. Frum.* ibi reſidiſſe crediderim. aliarum inſularum *decuma* Romæ a *Cenſoribus* vendita. aut *in cellam prætoris æſtimabatur*, aut *imperabatur*, aut *honoris cauſa* accipiebatur. Sig.l.2.c.5.de iur. antiq.Ital.

EX.S.C.) Dion.l.2. *Reſp. omnis in poteſtate Senatus, præter magiſtratuum creationem, legum lationem, et belli paciſq; arbitrium.* *Prouinciales* tamen *magiſtratus* eligendi libera facultas erat. nec niſi extra ordinem in *comitijs Tributis* nominabantur. *Præfectus* autem *Frum. dandi & accipiendi* B ex S. C. aſſidue in ſaxis & nummis creatur. PISO. CAEPIO. Q. AD FRVM. EMV. EX.S.C. *Habebat enim Senatus primam ærarij poteſtatem, & in ipſius arbitrio ſunt & reditus, & ſumptus*. Polyb.l.6. Ergo neceſſario ab illo legi oportuit. Pretium eſſe duxi, pauca tanquam per ſatyram de S.C. adnectere. Soli *Dictator, Coss. Prætores, Tribuni pl. Interrex, & Præfectus Vrbis S.C.* fecere. Gel.l.18. extraordinarie *Tribuni militares cõſulari poteſtate, X viri LL. ſcribendarum, III viri* R.P.C. ius *conſulendi* Senatum habuere. *Senatorum* numerus condendi S.C. ſæpè variatus, modò c. modò cc. ſub Auguſto cccc. Dio.l.54. *Cum videret Senatum non frequentem conuenire, decreuit eius conſulta etiam a paucioribus, quam a quadringentis fieri.* In C. Th. *Conſtantinus* cauit, *ne minus quinquaginta Clariſſimi in Senatum veniant.* Iniuſtum erat, quod non in loco ſacro per *Augures* cõſtituto, *templum* appellato, & ante *exortum* & poſt *occaſum Solis* ceptũ. Gel. *Senatus* ergo *auctoritas* appellata, quæ *ſenatus minus frequens decre-* C *uit, item ſi non loco, aut die legitimo, & ſi interceſſum eſſet, aut ſi quid accidiſſet, quo non* S.C. factum. Dio. In S.C. notabatur quo *decernente*, quo *referente, quo primum adſentiente* factum. Adſentiebatur *voce, manu, pede.* Vopis. in Aur. *Alijs manus porrigentibus, alijs pedibus in ſententiam euntibus, pleriſque verbo conſentientibus conditum eſt S.C.* Item *tabella* iudicum, eaq; *abſoluendi* A. *damnandi* C. & qua N.L *non liquere* ſcriptum. Item *teſtulis & ſitella*, ſeu *ciſta & ciſtella*. In comitijs & *punctis* ſuffragabantur. *Ant. Auguſtin.* de LL. ſuffragium *manu et pedibus* cõiunxit. Fuit & S.C. *Tacitum*. quale illud, quo *Maximinus* hoſtis iudicatus *Gordiano* Auguſto appellato. Ritus illius, nec alibi explicitus apud Capit. in Gord. extat. D *Apud veteres neceſſitates publicæ repererunt, vt ſi forte aliqua vis ab hoſtibus immineret, quæ vel cogeret humilia captare conſilia, vel aliqua conſtituere, quæ non prius oporteret dici quam effici, vel ſi nollent ad amicos aliqua permanare, Senatus conſultum tacitum fierent: ita vt non ſcribæ, non ſerui publici, non cenſuales illis actibus intereſſent, Senatores exciperent, Senatores omnium officia cenſualium, ſcribarumq; complerent*: Minus verò tacuit. Addit enim *omnia comperiſſe Maximinum, etiam exemplum S. C. accepiſſe.* Herodianus adiecit conuentum fuiſſe non more ſolito in *Curiam*, ſed in *Capitolium*, & *Iouis Capitolini cellam*, eo ſe incluſiſſe, velut in ipſius

Iouis

Iouis oculis deliberaturi. *Senator* S.C.impediturus *Conſuli* dicebat NV- E
MERA SENATVM.Vop. *Diu hæc* I.Cta *quæ ad Principem pertinebant, in libris elephantinis ſcribebantur.* ante in æs inciſa in ærarium retulerunt.

HISPELLATES) gentiles oppidi *Hiſpelli Vmbriæ.*Plin. *Spellum.*Ptol. vnde *Spellates*. In ſaxis: COL. IVL. HISPELLI. hodie *Spello* ruinis ſuis non ignobile. Dicendum ergo *Acilio* in Sicilia ſtatuam ab ipſis poſitam, vt vbi Magiſtratum gerebat, gratularentur.

PVBLICE) vt diſtinguatur a *Priuata Statua*. Notum enim, Plin.l.34. c.5. *in domibus etiam priuatis ſtatuas fuiſſe, atq; in atrijs. nam factum ad exemplum fori, in quo ſtatuas poni ſolebant. Publica*, quæ ſint. Vlp.l.15.ff.de verb. ſign. monet: *Bona ciuitatis abuſiue publica dicta ſunt: ſola enim ea publica, quæ populi Romani ſunt.* Et l.17. *Inter publica habemus non ſacra, nec religioſa, nec quæ publicis vſibus deſtinata ſunt: ſed ſi qua ſunt ciuita-* F
tium velut bona; ſed peculia ſeruorum ciuitatium, procul dubio, publica habentur.

CAP. X. Seuerus Commodi Fr. ſe dicit. Fazelli error. P. Val. Licinius Aug. Domitianus Latronianus. Euſebius emendatus. ΝΕΩΚΟΡΩΝ. *Iulia et Seuerus coniuges. a victis gentibus cognomina. Pont. Max. Imperator belli. Conſul.*

163. FRATRI) *Seuero* hic titulus ſcriptus, *Commodi* enim ſe *fratrē* dixit. Docet hoc Dio.l.22. *Nobis timorem longe maximum fecit, quum ſe Marci F.& Commodi fratrem diceret, et in quem antea tumultuoſius egerat, heroicos honores daret.*Spar.in Ser.*Quoſdam credere Baſſianum Antoninum appellatum, quod Seuerus ipſe in Marci familiam tranſire voluerit.* Sed nota G
poſt mortem tandem *Fratrem* vocaſſe.Signa fraterni amoris edidit,dum ipſum *in Senatu & concione laudauit, Deum appellauit, Narciſſum eius ſtrangulatorem leonibus obiecit.*Spart. Scribit idem *Getam Antoninum a patre dictum, amore Marci, quem fuiſſe, vel fratrem ſuum dicebat.* Falſum hoc in ſaxis, & hiſtorijs, tantum enim *Commodum* fratrem nominaſſe nobis retulerunt. nec inde tantum, quam per Commodum deſcenſum ad Cæſareos auos habuiſſet. lego ergo *Patrem.* Amoris forſan fons hinc: *quod a Marco latum clauum acceperit, tribunatum plebis meruerit, Prætorq; deſignatus non in candida, ſed in competitorum grege.*Spart. Et ita gradum ſibi,iterq; in *Imperatorias familias* patefecit. Res, certè, inſolens callidaq;, nec vlli retro Romanorum par maiorum ſeries tentata. Hac verò ſupputationis baſi *quinos*, & M. *Aurelius ſenos Auguſtos* numera- H
uit. Priores Cæſares, aut patrem tantum Principem, vt *Octauius*, aut auum, vel proauum, vt *Octauij* filij & nepotes inter generis ſui imagines recenſere ſufficiebant, donec per *Neruam Marcus* & *Lucius Antonini fratres*, quartum gradum imperatorij ſanguinis, & poſt *Commodus* & *Seuerus* quintum, hic vere, ille ficte, & tandem *Antoninus Caracalla* ſextum adimpleuit, numerus, qui primus in hoc cepit, ei ſolus fuit. in hoc enim ſerie interrupta, nullus impoſterum Impp. vltra proauum *Cæſarem* titulis ſuis addere, potuit. *Panormitani* itaq; vt *Seuero*

gra-

A gratiorem titulum publicarent, et fidei profeſſione, obſequij conſtantia ſe *Siculo* quondam *Proconſule* comprobarent, ementitum etiam ab ipſo natalium ordinem adſcripſere. Tritum eſt adoptatos non *tribuum* tantum, *ſacrorum*, *bonorum*, ſed & *nominum heredes* ſcribi. quare hic eiurato genitorum nomine adoptitij tantum patres recenſentur. M. *Vlpius* enim *Traianus Crinitus* M.F. fuit a *Nerua*, T. *Aelius* T. F. *Hadrianus* a *Traiano*, T. *Aurelius* T.F. *Fuluius Antoninus* & M. *Annius* M. F. *Antoninus* ab *Hadriano* adoptati ſunt. hunc enim illi adoptandum dederat. *Maceratæ in Piceno* ſaxum vidimus, vbi ſe Seuerus L. *Veri Aug* F. *Diui Pij* N. dixit. ſed hoc enucleabimus, cum totius *Italici Orbis Inſcriptiones* in medium producemus.

PANHORMVS) reprehendunt hanc *aſpirationem* viri docti, cum B *Græcis* ea *in compoſitis* inſueta ſit. Perpetua tamen in ſaxis domeſticis eam videmus, ita vt non temerè inſertam ſtatuendum ſit. nec ab ea ſcribendi conſuetudine *Normanni* deflexere, quod ex eorum regijs ſuperſtitibus munumentis videre eſt. In *numis* verò prætcrita fuit, vt apparet ex ijs, quos exquiſitiſſima cura *Ph. Paruta V. Inl.* vno volumine comportauit. *Panhormum* genere neutro *Panhormium* dictum *Iac. Pontanus* & *Th. Fazellus* ex quodam ibi lapide, in quo PANHORMII nimis incautè legerant, probare conati ſunt. his recens adſtipulatus *Ph. Cluuerius* in ſua *Antiqua Sicilia*, opere magno animo ſuſcepto, nec minore cũ totius *Regni* felici applauſu euulgato. Sed ſi *Fazellus ciuis adoptatus* antequam nouam opinionem obtruderet, ſaxum penitius inſpexiſſet, PANHORMITanorum ſolemnẽ notam, & non PANHORMII cognouiſſet. *Errorem* genuit *ſculptorum* incuria, qui quandoq; T. *literam* iugo obtuſe, leuiterq; in tranſuerſum diducto, pene inſtar I. inſcripſere. Quod C & ante me *Mart. La Farina* docti *Baronis* non diſpar filius viderat.

164. L. *vale*RIANO) apparuit quidẽ, etſi obſcuris veſtigijs notam L. inſcriptionem ordiri. ſed cum teſtatum ſit *Licinium* P. prænominari ideo litera extrita, iniuriaque excepta lapidem corruptum ſefelliſſe viſum cenſeo. *Conſtantinus libertatis auctor* laudatus eſt. lapis: PIISSIMO. AC. FORTISSIMO FVNDATORI. PACIS. AC. PVBLICAE. LIBERTATIS: AVCTORI. D.N FLAVIO. VAL. CONSTANTINO. NOBILISSIMO. CAES. B. R P. NATO. Mirabellæ. ORBEM. TERRAE. ROMANI. NOMINI. SVBIVGANTI. at hic Licinius resTITVTOR LIBERTATIS. AC. FVNDATOR. PVBLICAE. SECVRITATIS. in numo RESTITVT GEN HVMANI. item RESTITVTOR ORBIS legitur. P. Licinius Valerianus et P. Valer. Licinius appellatur, ita vt *cognomen* in *nomen* migrarit, ſic & *Balbus Cornelius* nominatur.

D LATRONIANVS) vide eundem & in tab. 179. Is erit, a quo *Chreſtus Syracuſanorum Epiſcopus* eradicandæ per *Africam* Donatiſtarum hereſi ad ſacra *Arelatenſia comitia* euocatus, *accipiat rhedam publicam*, ſic Conſtãtinus ſcribit, *a clariſſimo viro Latroniano* τῆ κοντίκτορος Σικελίας, Euſ. hiſt. eccl. l. 10. c. 5. *conductorem Siciliæ* vertunt. ſed quid amabo *Conductor*? mendi certe reus locus eſt. Valido ergo argumento ex hac ara primus confirmo Κορρίκτωρος *Correctoris* vocem in ſuam poſſeſſionem, vnde exſcriptores deturbauerant, reponendam, cum idem

& hic CORR. P.S. *prouinciæ Siciliæ*, ſic enim illas notas explano. et ita B
in numo Goltzius VIC. S. *victoriæ Siciliæ* intelligit. Conijcio denique lapidem perſcriptum fuiſſe an. cccxiv. circiter, in quem annum *Illuſtriſſimus Baronius* illud concilium coniecit.

165. IVLIAE) Vx. *Seueri*, ſoror *Mæſæ Varæ*, ex qua *Semiamira*, & *Mammæa* nata, mater *Heliogabali*. Quam cum *Seuerus vellet ducere, geniturас ſponſarum requirebat, ipſe quoq; Matheſeos peritiſſimus: & cum audiſſet eſſe in Syria quandam, quæ id genituræ haberet, vt regi iungeretur, eandem vxorem petijt Iuliam ſcilicet: & accepit interuentu amicorum, ex qua ſtatim pater factus* eſt. Spart. Adulterijs famoſa. hinc non mirum, quod Caracallo illam intecto corpore videnti, *aſſerentique vellem, ſi liceret vti, petulantius* (*quippe quæ pudorem velamento exuerat*) *libet? plane licet* reſpondiſſet. addit Vict. fuit adeo impatiens libidinis, *quippe* F
qui nouercam ſuam duxit vxorem, et mox in palatio cum Geta F. occidi curauit.

SEVERVS) M. *Getæ* & *Ful. Piæ* F. *Leptitanus* Afer. *Solus omni memoria, & ante, & poſt ex Africa Imperator*. Ruf. *Hunc ex humili, per literarum & militiæ officia ad imperium pluribus gradibus fortuna deduxit*. Primum enim *fiſci aduocatus*, mox *Pro.cos. in locum Iuliani, & in conſulatu collega, Quæſtor Sardiniæ, Legatus proconſulis Africæ, legioni* IV. *Scythicæ præpoſitus, Legatus Lugduni, Pannoniæ*, poſt *Siciliæ proconſul; Conſul cum Apuleio Rufino a Commodo inter plurimos deſignatus*, tandem exercitus *Germanici* moderator, ab eo, *apud Carnutum* Imp. lectus, & ſublato *Iuliano a Senatu approbatus*. quo facto *quingenta Seſtertia, quod nemo vnquam*, vt Spart. *militibus dedit*. De hoc Senatus iudicauit: *Illum* G
aut naſci non debuiſſe, aut non mori, quod nimis crudelis, & nimis vtilis Reip. eſſet. PERTINACIS) nomen ſibi indidit in honorem P. *Heluij Pertinacis Imp.* ab exercitu occiſi.

PARTHICI. ARABICI. ADIAB.) Occiſo *Peſcennio Nigro*, qui *Orientis* Imperium Byzantio per triennium expugnato inuaſerat, *circa Arabiam plura geſſit. Parthis etiam in ditionem redactis, nec non Adiabenis: qui quidem omnes cum Peſcennio ſenſerant, Arabicus, Adiabenicus, Parthicus dictus. Sed triumphum reſpuit, ne videretur de ciuili triumphare victoria. Recuſauit & Parthicum nomen, ne Parthos laceſſeret*. Spart. In lapidibus tamen ipſi tributum, in quodam abraſum cum *Britannico* videtur, forte eiuſdem iuſſu, eodem ſtudio. *Parthicus* bis hic dicitur, quod bis vicerit, vt *Imp.* ſæpe dicti, à ſæpe ſubactis gentibus.

ADIABENICI.) *Adiabena Aſſyriæ regio* Steph. *Meſſene* dicitur, Strab. H
Saccopodes. Etſi eos & *Traianus* debellauerit, *Aureliano* id cognomen Senatus detulerit, ſoli tamen *Seuero* in ſaxis datur. A domitis populis cognominari in P. *Corn. Scipione* inchoatum, *qui Africanus*, poſt L. *Scipio Aſiaticus*, L. *Aem. Paulus Macedonius, Metelli, hic Macedonicus, ille Numidicus* appellati.

P. M.) *Pontifex Max.* honorum apex, vt qui *regio* proximus, nec *deorum* inferior putabatur, quare nec *Lauinij Reges* eum adſumere puduit.

A puduit. Virg. *Rex Anius rex idem hominum, Phœbique ſacerdos.* Cic. pro dom. *Pontifices publici conſilij principes, & iuris publici vindices.* Ibid. *Omnis Reip. dignitas, omnium ſalus, vita, libertas, aræ, foci. Dij Penates, bona fortunæ, domicilia veſtræ ſapientiæ* pontificum, *fidei, poteſtatique commiſſa* videntur. Liuius his notis deſcripſit: *Minoribus pontificibus creatis, Numa Pontificē deinde Max. Numam Marcium M. F. ex patribus legit, eique ſacra omnia exſcripta, exſignataque attribuit: quibus hoſtijs, quibus diebus, ad quæ templa ſacra fierent, atque vnde in eos ſumptus pecunia erogaretur. Cætera quoque omnia publica, priuataque ſacra Pontificis ſcitis ſubiecit, vt eſſet, quo conſultum plebs veniret, ne quid diuini iuris negligendo patrios ritus, peregrinoſque aſciſcendo turbaretur. Nec cæleſtes modo ceremonias, ſed iuſta quoque funebria, placandoſque manes, vt idem*

B *pontifex edoceret, quæque prodigia fulminibus, alioue quo viſu miſſa ſuſciperentur.* Ipſi *adoptionibus* præerant. Tacit. l. 3. ſoli *Veſtales, Veſtæque* penetrale adibant. In ſubſellijs laureatis fata *Reip.* ex libris *Sibyllinis* cōſulebant. Vop. in Aur. *Ancilia ſacra*, quæ arma cæleſtia, fatalia Imperij pignora credita ſeruabant. *res geſtas* in *album*, quod ſingulis annis præſcriptis *conſulibus*, & alijs magiſtratibus renouatum, per dies digerebāt, qui *Annales Maximi*, & *Cōmentarij Pontificum* cognominabantur. Quæ conſuetudo a *Romulo* accepta ad P. *Mutium* Pont. vſq; durauit. Cic. l. 2. de Orat. *Ceremoniarum* vero libris *abſtruſum Pontificium ius* perſcribebant, & occultum genus literarum. quos *Gn. Flauius* abripuit. Nefas ipſis mortuum corpus aſpicere. quare *Auguſtus* matrem velo ante mortuam expanſo laudauit. Sen. de conſ. ad Mart. Tiberius *pro roſtris lau-*

C *dauit filium, ſtetitque in conſpectu, interiecto velamento, quod Pontificis oculos a funere arceret.* Dio. l. 95. *Tiberius in Auguſti funere detraxit velum, cum ex S. C peroraſſet, hanc veniam Pont. Max. à Senatu impetrauit.* Inſtitutū a *Dijs* forſan repetitū, qui mortuos videre nequibāt, *ne oculos*, vt apud Suid. Aelianus, *inſpecto cadauere inquinarent.* Tac. l. 2. *neque Imperatorem auguratu, et vetuſtiſſimis ceremonijs præditum contrectare feralia potuiſſe. Ideo ſtatuæ Auguſti ob cædes in Amphitheatro ſemper velatæ. Hadrianus* primus *Pont. Max.* officium peregit. Plin. *Pius* nullum *ſacrificium per vicariū fecit*, niſi æger Spart. alij honore contenti. Tac. l. 2. *Germanicus vidit ſe operatum, & ſanguine ſacro reſperſum.* Suet. *Titus Pontificatum Max. ideo ſe profeſſus accipere, vt puras ſeruaret manus, fidemq; præſtitit, nec auctor poſthac cuiuſq; cædis, nec conſcius, quamuis interdum vleiſcendi cauſa non deeſſet, ſed periturum potius quam puniturum ſe ad-*

D *iurans.* Apud Athenæum *Summus Sacerdos* in *Areopago* ſingulorum ſententias rogabat. exemplum et Ioſ. l. 14. ant. c. 16. ſuggerit. Nulli ex lege niſi *ſella Curuli ſediſſent*, et primò quidē *ex patribus*, poſt & ex *plebe* cooptati, non quidam a *Collegijs*, vt in ceteris Sacerdotijs conſuetum, ſed populi *Tributis Comitijs. Liu.* Nam a *collegijs* ad populum *C. Domitius* tranſtulit, quod in patris locum *Pont. Max.* non ſuffectus. Ius abrogatum *Sulla* reſtituit. tandem ſub *Auguſto collegiorum* initio, dein *principium* nutu eos cooptari inſtitutum eſt. *Collegium* primo ex IV. poſt

ex ix. de plebe v.annexis,& tandem *Sulla* auctore ex xv. numero *Augurum* conformi, conſtitit. Mortuo *Cæſare* Pontificatum *Lepidus* inuaſit. poſt cuius exceſſum *Auguſtus* eum ſuſcepit, quem *Lepido* viuo nec oblatum voluerat. Poſt *Auguſtum* omnes *Impp.* ſe *Pontifices Maximos* vocarunt, etiam illi, quibus CHRISTI doctrina inter caliginem antiquæ ſuperſtitionis innotuiſſet, vt fuit *Philippus*, *Conſtantinus*, *Conſtantius*, *Valentinianus*, *Valens*. *Gratianus* tardo edicto vetuit Pont.Max. nominari. quare ſcomma iactum.Zoſ.l.4. *Si princeps non vult appellari Pont.Max, admodum breui Pont.Max.appelletur.* Poſt *Theodoſium Seniorem* totum illud *collegium* cōcidit reditibus *ſacerdotū ærario* cedentibus. Primis honoris auſpicijs ludos edebant. Miniſtri præcipui III *viri epulonum*, *Virgines Saliæ*, *& Camilli*. Habebant quoq; *lictores*, & *præcones*, qui *fauere linguis* clamabant dum ſacra fiebant. Inſignia *ſimpulum*, *albogallerum*, ſeu *tutulum*, *ceceſpitam*, *aſperſorium*, & *apicem* compluries in numis videmus. Cic. de Aruſp. reſp. horum erant *thenſæ*, *curriculi*, *præcentio*, *ludi*, *libationes*. Summum *Deæ Syriæ* ſacerdotem *purpura*, *& thiara aurea* Lucanus depinxit. Ipſis domus publica laureata. Plin. *laurus gratiſſima domibus, ianitrix Cæſarum, Pontificumque, quæ ſola & domus exornat, & ante limina excubat.* In hac *ſacra Bonæ Deæ*. Vitr.l.1. non in æde *Prætoris*, aut *Coſ.* vt Plut. fiebant. Sciatur deniq; non *magiſtratum*, vt nonnulli credidere, ſed *ſacerdotium* fuiſſe. E F

IMP. V.) refert Diod.l.36.ecl.3. morem fuiſſe *Romanorum* Iↄↄ.cIↄ. hoſtibus interfectis *Imperatorem renunciari, quem Græci Baſilea nominăt.* Conſimile quid *Meſſenij* in ſacrificio *Iouis Ithomatæ* obſeruarunt, vbi immolare nulli *Meſſeniorum* permiſſum ni C. hoſtibus cæſis. Pauſ.l 4. *Ariſtomenes heros* multis *Corinthiorum* trucidatis *Ioui Ithomatæ* (ab *Ithoma* dictus, ibi inprimis cultus, eiuſq; vultus in numis excuſus. Pauſ. *Meſſenij apud ſe Iouem aiunt educatum, nutrices eius fuiſſe Ithomam & Nedam*) *ſacrificium perſoluit, quod a numero centenario interfectorum Hecatonphonia appellant.id ex ritu conſtitit antiquiſſimo. Imperator* autem nominatus, cuius auſpicijs res bene geſta, quare *miles in loco prelij Tiberium Imperatorem ſalutauit*, non *Germanicum* fuſis ab hoc hoſtibus. Tac. l.2. *Dacis*, & *Baſtarnis*, a *Craſſo* occiſis *Auguſtus* Imperator proclamatus. quoties autem viciſſent iuſta acie, toties ſalutati. Hinc in lapidibus *Auguſtum* xxxvii. Imp. & *Titum* xv. apud Plut. legimus. Nec niſi ſemel ex eodem bello id nomen datum. extra morem tamen *Claudius Britannis* debellatis ſæpius meruit. Putauit *Iuſt. Lipſius ſeculi Varro* vltimū ex priuatis T. *Blæſum Imp.* nomen, *Auguſti* indulgentia reportaſſe. Sed in diſſentientem opinionem *Appianus Hadriano* coæuus trahit, ſua ætate X. M. fuſis hunc titulum acquiſitum narrans. G H

POT.III) hinc cognoſcitur lapidem an. C. cxcvii. dedicatum. Hic enim iii. eius potentiæ annus *Flauijs Tertullo & Clemente Coſſ.*

COS. II) *Seuerus fuit* cum *Albino* a. C. cxcvi. Conſules *Prætores* Varroni, *Iudices* Feſto. παράδειγμα λακωνικὸν Libanio in pan. Iuliani dicti, quod *Laconum* exemplo, apud quos *reges duo* annui magiſtratus, inſtituti

A inſtituti eſſent. creabantur *Comitijs Centuriatis*, raro ab *Interrege*,non-
nunquam etiam ab *Impp*. Auſ. in Paneg. *Conſul ego, Imperator Augu-
ſte, munere tuo, non paſſus ſepta, neq; campum, non ſuffragia, non puncta,
non loculos, qui non prenſauerim manus, nec cum ſalutantium confuſus oc-
curſu, aut ſua amicis nomina reddiderim, aut aliena impoſuerim, qui tri-
bus non circumiui, centurias non adulaui, vocatis tribubus non intremui,
nihil cum ſequeſtro depoſui, cum diribitore nihil pepigi. Martius Campus,
ſequeſter, ordo, roſtra, omina, ſenatus, curia, vnus mihi omnia Gratianus*. pri-
mum ex *patritijs*, poſt vnus, tandem ſæpe vterq; ex *plebe* captus. modo
allecti repente *ius ſecundo loco dicendi* acceperunt. Gel.4.c.10. *Deſigna-
ti* appellantur, donec priores officio ſe exuiſſent. ætas legitima XLIII.
annus, teſte paſſim Cicerone. Creatio ea antiquis *Comitia Conſularia*,
B poſt *Ordinatio*, tandem *Nundinum Coss*. dicta. Dies magiſtratui auſpi-
ces *Kal. Mart. Vrbis* natalis, & hinc anni exordium. aſt *anno* a Numa
correcto Kal. Ian. raro *Kal. & Id. Mart. Maiæ, Quintiles, Sextiles*, VII, VIII,
& X. bres. eo die *Ianus* lauro redimebatur. Macr.3.ſat. Ineuntes Lauinij
Veſtæ & Penatibus, Lanuvij *Iunoni Soſpitæ* faciebant. Cic. *Munus popu-
lo edebant*. h. e. gladiatores committebant. quod *Conſtantinus* l.1.C.de
glad. aboleuit. *Miſſilia, denarios aureos*, ſeu *ſcyphos* argenteos in vulgus
ſpargebant, cuius loco *Martianus* in eius I conſtitutione, *ad reparatio-
nem aquæductuum centena pondo auri præſtari*, ideſt, X.M. aureorum, *Iu-
ſtinianus* vero Nou. CV. vt ſepties anno veteres ludos *Hippomachiæ, Pan-
cratij, &c*. ederent argento tantum in populum miſſo, conſtituit. Vop.
in Aur. *vidimus proxime conſulatum Furij Placidi tanto ambitu in circo
C editum, vt non præmia dari aurigis, ſed patrimonia viderentur, quum da-
rentur tunicæ ſubſericæ, lineæ paragaudæ, darentur etiam equi, ingemiſcen-
tibus frugi hominibus. Factum eſt enim vt iam diuitiarum ſit, non hominum
conſulatus*. Tenuioribus ad hæc, vt *Aureliano* ſumptus dati. nomina
Caſtoris ædi inſcripta. *Ornamenta* erant XXIV. *faſces cum ſecuribus*, quos
P. *Val. Poplicola* XII. ſecuribus vacuefactis, numero XII. *Hetruſcorum*
Populorum ſeruato, quorum quiuis regi ſuo *lictorem cum faſcibus* ex-
hibebat. Val. Max. l.4.c.2. *Menſe* vtri conſulum, interdum *dietim*, vt ex
diurnis P.R. *Pighius* collegit, ijs prælatis alternabant; *ne ſi ambo faſces
haberent, duplicatus terror videretur*. Liu. Penes quem faſces *Conſul Maior*
Feſti opinione, alter *virgis inſignis* dictus, hunc *Accenſus* præibat, *lícto-
res* pone ſequebantur. quem ritum exoletum *Cæſar Coss*. I. reuocauit.
D *Tunicam palmatam*, ſeu *trabeam purpuream* aureis ſignis intextam, *co-
ronam auream, eburneum ſcipionem* cum *aquila* in apice, aliaq; regia in-
ſignia, quæ *inuidioſa potius videbantur, quam decora* dimiſerunt, conten-
ti in triumphis, feſtiſq; honoris deum cauſa ſibi ſeruaſſe. *in ſella curuli*
eburnea, poſt et argentea, Cic. *ſede honoris*, ius reddebant. *Plebiſcito* in-
tra decennium *Conſulatum* repetere nequibant, quod tamen in *Mario*,
qui vnus *ſepties Coss*. bello inſurgente non obſeruarũt. Munia præcipua
rem *diuinam facere*, in foro *manumittere*, ex LL. præſcripto *iudicare,
comitia quæſtorum creandorum*, vti & *Aedilium curulium habere*. Cic. pro

Plan.

Plan.minores ordinarios *magiſtratus legere* , *ſenatum cogere* , *ſententias* E
rogare , *Senatus & plebiſcita exequi* , publicos *reditus locare* , *prouincias*
regere , ac *bella* populi iuſſu *gerere*.Non.Marc. *Conſulum & prætorum*
proprietas quod conſulant & præeant populis. *Auguſtum* omni mane adi-
bant accepturi rei gerendæ mandata. His crebro *ſummum ius vitæ* , *ne-*
ciſq; ac *negociorum arbitrium* ſine populi iuſſu in magnis rerum tumo-
ribus Senatus conceſſit. vt in L. *Saturnini*, C. *Gracchi* , *Catilinæ*, *Clodij*
ſeditionibus, & *Cæſare Remp.* oppugnante . Horum tutelæ *Reges* , *Po-*
puliq; ſæpe ſalutem fortunamq; ſuam cōmendarunt Quod faſtigiū lege
Valeria *prouocatione ad populum* conceſſa *regio* affatim humilius euaſit.
Poteſtas hæc etſi *ſuſpenſa* quandoq; *dictatura* interueniente , valuit ta-
men,donec *Cæſarum* nutu libidineq; *conſulatus* dati,ereptique.Tac.*Quis*
enim neſcit Caninij Rebili ſub Cæſare,& Roſcij Reguli ſub Vitellio conſula- F
tus vnius diei ? ille enim ſex tantum horis pomeridianis fuit . de quo
Cic. *Conſulem habuimus tam ſeuerum, tamque cenſorium,vt in eius magi-*
ſtratu nemo pranderet, nemo cænauerit, nemo dormiuerit . *Commodus vno*
anno xxv.creauit.Lamp.*Conſulatum Traianus* recuſauit , vt maior *liber-*
tatis ſpecies foret , alium quam ſe *conſulere* . Et quamuis maieſtas ea
ſub *Principibus* longe a ſe receſſerit, *ſumma* tamen *poteſtas* dici non de-
ſijt.Suet.in Calig. *per triduum ſine ſumma poteſtate Reſp.*Proc.l.1.*Conſu-*
latu maior dignitas in Rom. Rep. nulla eſſe exiſtimatur . Porro *Conſules*
cum prius annui innouarentur , tempora ab ipſis notata. ideo Liba-
nius eorū *nomina vrbe volitare* dixit.ſed ab *Ordinarijs*,h.e. qui ſuetis die-
bus honores cepiſſent. Numis,alijſq; monumentis. & *Suffecti extra or-*
dinem adiecti. A.C.ccv. a *Seuero* primum *Conſulatus Suffecti* cum *Ordi-* G
narijs numerati. ſic *Plancus* qui *ſuffectus conſul* illo anno creatus , *ordi-*
narius Coſs. 11. habitus eſt. *Iuſtinianus* & *Imperatores* annorum indices
eſſe inſtituit. Vltimus *conſulatus Baſilij Iun.* ſine collega, an. D X L. nec
amplius *Conſulatus* faſtis additus. etſi non plane perierint : *Byzantium*
enim tralato *Imperio* duo remanſere, vnus *ibi*, alter *Romæ*, vel vtrobiq;
duo, cuius mentis eſt et *Nic. Alemannus* Pontificius Romæ Bibliothe-
carius ad arcanam *Procopij* hiſtoriam.

166. D.N.M.Q.) *deuotus numini maieſtatique* , pro quo numi NE.
NEΩK. NEΩKOPΩN vſurpant. ſic ſentit *Ant. Auguſtinus* I.C. & *mutæ*
numorum hiſtoriæ peritiſſimus. Numus ΜΕΣΣΑΝΙΩΝ ΔΙΣ ΝΕΩΚΟΡΩΝ
cum *cortina Apollinis* & corona ſupraiecta. e regione ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΒΑΣ-
ΤΟΣ ΑΡΧΙΕΡ*ευς*. ΜΕΓ*ιϛος* ΔΗΜ*αρχικης*. ΕΞΟΥΣ*ιας*. *Cæſar Auguſtus* H
Pont. Max. Trib. pot. Contra *Goltzius* vocem interpretem *nouæ coloniæ*
quaſi aucto *populo* ſtatuit. & ſic *Meſſana Auguſti colonia* innoteſce-
ret. *Caſaubonus* ad Suet. refragatur, cui ibi *νεόφυτος* ſeu *æditaus* ſignifi-
catur,quod aliqui populi ſe certorum numinum ædituos publicarint, vt
inſignius ſuperbirent. *Auguſtini* opinio eneruis adprime videtur, quod
nulla ratione conſpicua. In *Goltzium* pugnant in numis adpoſita *tem-*
pla et *Pontificia* inſignia, quæ *non Coloniæ ſymbola* , & lapis ΝΕΩΚΟΡΟϹ
ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ϹΑΡΑΠΙΔΟϹ *magni Sarapidis*. Nec *Cauſaboni* vndiq;

firma

A firma non addicentibus numis. Sed hæc feliciori ocio reuoluenda ſunt, modo vento vela demus.

CAP. XI. Maximinus. Nobiliſsimus. Diuus. Claudius. Cognomina a ſubactis populis. II.vir. M. Ant. Philoſophus. Nemeſis. Caracalla. Seuerus. Col. Panormitana. Auguſtalis. Iudex.

166. GALERIO.VAL.MAXIMINO)C.prænomen ex alijs lapidibus notum. Natale ſolum *Dacia Ripenſis*, vitæ rudimenta cuſtodiendis armentis tranſegit, vnde & *armentarius* appellatus. Militiæ clarus a *Diocletiano* IN ORIENTE, vt eſt in lapide, ADOPTATVS. mox filia eius *Valeria* ſibi iuncta *Cæſar*, dein *Maximiano*, & *Diocletiano* priuatæ
B vitæ ciuilitatem repetentibus, ipſe cum *Conſtantio* Imperij heres inſtitutus. *Conſtātius* Gallia, & Hiſpaniæ cõtentus reliquas ipſi prouincias cũ reliquiſſet, imperij conſortes *Seuerum*, & *Maximianum*, huic *Orientis* & *Africæ*, illi *Italiæ* regendi ſollicitudine tradita. & poſt cædem Seueri *Licinium* Imperij collegam aſciuit. Genitalibus putribus, vermibuſque corpore ſcatens, morte ſua interijt: ſeu vt alij vitam doloris ferendi impar expulit, anno potentiæ ſolitariæ II. ſociatæ XVI.

NOBILISSIMO) *Nobiliſſimi prænomen* primo in lapidibus *Traiano*, & *Philippo Seniori*, *cognomen* vero datum *Caracallo*, *Alexandro Seuero*, PHILIPPO *Iun.* NOBILISSIMO AVG. CAESARI, & *Numeriano* F. cum prænomine *Iuuentutis Principis* & cognomine *Nob. Cæſ. Criſpus*, & *Decius* NOB. CÆS. PRINCIPES. IVVENTVTIS. *Nobiliſſimi* au-
C tem fuere *Imperij* alumni. Rufinus l.2.c.5. *Valentinianus a patre factus Nobiliſſimus. patre moriente nondum regijs inſignibus initiatus.* Diac. l.22. *Nobiliſſimus factus eſt Nicetas, cui ſuperimpoſuit clamydem, & auream coronam. Nicephorum, & Chriſtophorum filios Copronimus Cæſ. creauit.* Dignitatem hanc à *Conſtantino* inuentam Zoſimus ſcribit, paremq; cum *Cæſaris* honore fecit, ſed diuerſa colligitur. nam *Valentinianus Iunior* in cunis ab *Honorio Nobiliſſimus* dictus quinquẽnio poſt *Theſſalonicæ Cæſar* per *Heliam* officiorum magiſtrum enunciatur. apud Phot. Multi quoq; *Nobiliſſimi*, qui nunquam *Cæſaris* nomine honorati. *Auguſtorum* quoq; filiæ *Nobiliſſimæ* in ſaxis habentur IVLIAE NOBILISSIMAE PVELLAE FIL. GALLIENI AVGVSTI, & SOLON. AVG. *Proto-nobiliſſimus* vero appellatus eſt *Eumathius*, qui amores *Nyſminij* & *Nyſminiæ* vulgauit.
D 167. DIVO) is in *Græcis* lapid. & alibi θεός, etſi proprie ἀποθεωσεὶς ſueta ipſis adulatione dicitur. Senioribus temporibus, quorum illuſtris virtus humanas glorias ſupergreſſa, mortalitate finita, in *Rituales* libros referebant annuam virtutis recordationem celebraturi. horum animas in beatorum inſulas receptas, omni iudicio liberas credebant. Cedrenus. Soli *Romanorũ* Regum *Romulo* heroicos honores collatos Cic. docet, paucis poſt alijs. Fuſo *Perſide*, fugatoq; *Dario*, omni mortale honore maior ſibi viſus *Alexander* ab *Athenienſibus Deus* ſalutari petijt; quare XIII.

Conſentibus Deis additus. Ael.l.2.c.19.var.hiſt. Eo honore elati, ne ho- E
mines fuiſſe reputarentur, nouis nominibus initiabantur. Ita Romulus
Quirinus, Caſtor & Pollux *Dioſcuri*, Melicerta *Portumnus*, Io *Iſis*, Ino
Leucothea, Leda *Nemeſis* nominati. Priuatas tamen ἀποθεώσεις frequen-
tiores domeſtica religione nati genitoribus celebrabant. Plut. in quæſt:
Rom. qui *Diui tantum, nec conſecrati* dicti. Dio. Inſtar horum poſt *Impp.*
publici patres, publicis ceremonijs *Deorum albo* illati. eius auſpicium
Auguſtus in I. *Cæſare* fecit, cuius nomini primũ poſt Romulum templũ
dicatum. Quod Iuliani Silenus riſit *Auguſtum* κοροπλάϛην h. e. *pupa-
rum fictorem*, quibus virgines luſitabant, quas pubertati vicinæ *Veneri*
donabant, appellans. Martial. *Et Auguſto creſcit ſub principe cœlum.* Poſt
promiſcui fuere hi honores ferme cunctis principibus. Capit. M. Anto-
ninum, *priuſquam funus conderetur, vt plerique dicunt (quod nunquam* F
antea factum fuerat, neque poſtea) S.P.Q. *non diuiſis locis, ſed in vna ſede*
propitiũ Deum dixit. Alexander Mammæa cõſimili modo CHRISTVM
ſtructo templo inter *Deos* recipere voluit. Lamp. Veſpaſianus *prima*
quoque morbi acceſſione, vt inquit, puto Deus fio. Suet. c.23. Interdum &
Auguſtorum amici Deorum numero adſcripti. ſic *Antinoum Græci vo-
lente Hadriano*, cuius exceſſu *muliebriter fleuerat*. Spart. *conſecrauerunt*,
et nouelli ſideris ſtationem inter cœleſtes imagines detulere. Lapis:
ΑΝΤΙΝΟΩ CΥΝΘΡΟΝΩ ΤΩΝ ΕΝ ΑΙΓΥΠΤΩ ΘΕΩΝ Μ. ΟΥΛΠΙΟC
ΑΠΟΛΛΩΝΙΟC ΠΡΟΦΗΤΗC. *Antinoo Conſeſſori* Aegypti *Deorum M.*
Vlpius Apollonius Propheta, ideſt, *Antinoi ſacerdos*. *Aegypti* enim *ſa-
cerdotes prophetas* dici ex Laertio haurimus. Hos honores et nonnulli
alijs de cauſis largiti ſunt. *Plin.* paneg. *Dicauit cælo Tiberius Auguſtũ, ſed,* G
*vt maieſtatis numen induceret: Claudium Nero, ſed vt irrideret: Veſpa-
ſianum Titus, Domitianus Titum, ſed vt Dei filius, hic vt frater videretur.*
Tu (Traiane) *ſideribus patrem intuliſti.* Addo *Caracallam*, qui vt faci-
nus mitigaret, quod fratrem *Getam* necauerat, ipſum Dijs aſſociauit di-
cens: *ſit Diuus, dum non ſit viuus*. Spart. *Diocletianus primus cum priuatus
obijſſet, inter diuos relatus*. Eut. Horum funus cum eo nomine ducere-
tur, e rogo ſcandentes cœlum ſpectaſſe quidam aſſeuerabat. Quare
Numerius Senator, & *Prætor* Atticus *Cæſaris* aſcenſum in cœlos à ſe vi-
ſum iurans *decies* HS a *Liuia* emeruit. *Getæ Deos* & *Conſiliarios Regis*
dixere a *Zomolxi*, quem ob raras prudentiæ dotes pro *Deo* coluerunt.
Collatus & hic honor feminis. Libera Rep. *Accam Laurentiam*, & *Flo-
ram*, huic *Floralibus*, illi *Accalibus* ſacratis *Dearum collegio* adſcriptas le- H
gimus. *Druſillæ* ſcorto *Pantheæ* dictæ, pares cum *Venere* diuini honores
donati; ita vt feminæ per eius nomen iurarint. Prima *Auguſtarum*
Liuia Dea facta, Prudentio *Iuno* appellata. *Fauſtinæ* vxori M. Ant. diui-
nos honores impetrauit, *in eiuſque honorem puellas Fauſtinianas inſtituit.*
Inſignia conſecrationis in numis *templa, ſacerdotes, carpentũ* & *pauones*
videmus, hæ *Iunoni* ſacræ, vt *Aquilæ Ioui* diuas in cœlum deducunt.

CLAVDIO) M. Aur. *Claudius* ſucceſſor *Gallieni*. *Illi, (quod nulli antea)*
Populus Rom. ſumptu ſuo in Capitolio ante Iouis Optimi Maximi templum

A *ſtatuam auream* X.*pondo collocauit*. Illi *totius Orbis iudicio in Roſtris poſita eſt colũna, cum palmata ſtatua ſuperfixa librarum argenti mille qu ingẽtarum*.Treb. Imperator cũ ſalutatus hæc in ipſum dicta: *Auguſte Claudi Dij te nobis præſtent (dictum ſexagies) Claudi Auguſte principem te, aut qualis tu es ſemper optauimus, (dictum quadragies) Claudi Auguſte te Reſp.requirebat, (dictum quadragies) Claudi Auguſte, tu frater, tu pater, tu amicus, tu bonus ſenator, tu vere princeps, (dictum octuagies) Claudi Auguſte tu nos ab Aureolo vindica. (dictum quinquies) Claudi Auguſte tu nos a Zenobia & Victoria libera. (dictum ſepties) Claudi Auguſte*, *Tetricus nihil fuit, (dictum ſepties)*. *Gothicus* audijt ob *Gothos* victos. de his ipſe in epiſtola: *Claudius* (Iunio) *Broccho*. *Deleuimus* CCC XX.*millia Gothorum*, II *millia nautum merſimus; tecta ſunt flumina ſcutis, ſpathis & lanceolis, omnia litora operiuntur. Campi oſſibus latent tecti, nullum iter purum eſt, ingens carrago deſerta eſt, tantum mulierum cepimus, vt binas, & ternas mulieres victor ſibi miles poſſit adiungere*. Illum *& ſenatus & populus ante Imperium, & in Imperio, & poſt Imperium ſic dilexit, vt ſatis conſtet, neque Traianum, neque Antoninum, neque quemquam alium principem ſic amatum*. Treb.

B

168. TR. POT. VI.) natalis lapidis an. C.cc. quo *Saturnino* & *Gallo* Coſſ. VI. *Seueri* Imperij annus currebat.

GERM) *Germanicus* primus dictus *Tiberius*, poſt *Druſus*, & filius *Germanicus*, *Vitelli*.F dein *Domitianus*, *Traianus*, & obiter ex lapidibus notati *Pius*, *Cõmodus*, *Gallienus*. GERM. MAXIMVS: M. *Ant. Commodus*, *Caracalla*, *Diocletianus & Aurelianus*. Adſumſit autem *Caracalla* id nominis ſemel viuo patre, *& iterum proſpere contra Dacos res gerens*. Spart. Quum *Germanos ſubegiſſet Germanicum ſe appellauit: vel ioco, vel ſerio, vt erat ſtultus, & demens*. Diſſuaſerant cognominis ancipitis vſum, ne de *fratre* occiſo gloriari videretur. ille vero aſſerebat, *ſi Lucanos viciſſet Lucanicum ſe appellandum*. Spart. Ridiculi quid huic verbo inerat, quo edulium inteſtini farti *Lucanica* intelligebatur, hinc *Lucanici* Romanis vocitati *abdomini dediti*. Mar.l.27. *Commodus* ſtatuæ Coloſſææ *Solis* capite demto ſuum imponens baſi pro GERMANICO ſubſcripſit QVI MILLE GLADIATORES VICIT. Præcipua autem à prouincijs cognomina fuere: GERMANICI, SARMATICI *Pius*, *Commodus*, & *Caracalla* nominati. PARTHICVS *Traianus*, L.*Verus*, *Seuerus*, *Caracalla*. PART. MAX. M. *Ant.* & *Seuerus*. ARMENIACVS ET MEDICVS L.*Verus*. BRITANNICVS MAX. *Commodus*, *Seuerus*, *Caracalla*, *Diocletianus*. ARABICVS *Seuerus*. ARAB. MAX. *Aurelianus*. DACICVS MAX. *Gallienus*. PALMYRENVS, & PAL. MAX. *Aurelianus*. Hic ſubactis *Carpicis* cognomentum *Carpici* à Patribus delatum ſubterfugit, tanquam deforme ob vocis affinitatem *Carpiſculi* calcei. Vop. *Iudaicæ* titulus plane reiectus ob gentis religionem.

C

D

IIVIR) antiquiſſima eius origo hæc eſt: *Horatius tergeminorum Curiatorum* victor, cum non minus crudeli, quàm generoſo impetu ſororem *Horatiam* flentem mariti necem, cuius exuuias haſta propendulas

inferri viderat, occidiſſet. reputabat enim minus virile eſſe, in publica E
lætitia, pulcraque ad famam via muliebribus lamentis impediri. A *Tul. Hoſtilio*, cui contra *Metium Suffetium* victoriam Regno conſeruato pepererat, in carcerem miſſus, de capite eius II *virorum* iudicium inſtitutum eſt. *II.viros* & *Tarq.Priſcus*, vt Lact. *Superbus*, vt *Dion*. inuenit; quibus vrbis & belli oneris immunibus *librorum Sibyllarum*, quos *Stilicho* ſub *Honorio* exuſſit. Baron. cura tradita erat, antequam in X *viros* conceſſiſſet. Alij *II viri ædilitij*, ſeu *ædis locandæ, faciundæ*, & *dedicandæ*, quos populus ex *lege Papiria* deſignauit. *Nauales*, *claſſis ornandæ reficiendæque* in bello *Samnitico*, an. V. CDXLI introducti. Liu. In *Colonijs* honor *II viri* ſummus. l. 1. C. de magiſt. mun. ἁπλῶς *Magiſtratus* dictus, Neapolitanis *Demarchus*, Aripinis *Aedilis*, vt *Cicero ciuis* prodit. Ab *Hadriano* illos magiſtratus geſtos *Lamp*. tradit: in *Hetru-* F
ria præturam Imperator egit. Per Latina opida Dictator, & Ædilis, & Duumvir fuit. apud Neapolim Demarchus, in patria ſua Quinquennalis, & item Adriæ Quinquennalis, quaſi in alia patria, & Athenis Archon. Lapis vetus, qui *Scaligero* debetur: EO ANNO QVO ET OPTIMVS IMP. HADRIANVS ETIAM II.VIRATVS HONOREM SVSCEPIT. Legebantur a *decurionibus*, ex ſe potioribus, pari formula, qua alij *Decuriones*, niſi quod illi tres menſes, vel amplius, priuſquam magiſtratum inibant, vt ſi renuerent, alius ſubrogaretur. l. 1. C. *de mag. mun*. Quod tantum in aduenis valuiſſe credo. *Kal. Mart.* princeps muneris dies. Magna omnino *dignitas*, nam *prætextam* habuere. Liu. & *faſces*. Cic. in Rul. *Cum ceteris in colonijs II viri appellentur, hi* Capuani *ſe Prætores appellari volebant*. mox. *anteibant lictores non cum bacillis, ſed vt, hic, præ-* G
toribus anteeunt cum faſcibus duobus. Numos ſignaſſe ipſi numi docent. Non vidit hoc *Accurſius* pagis eos præficere non erubeſcens, cum in ijs olim nullus magiſtratus. *II viri* enim *conſulari* fere *poteſtate*, ad cuius exemplum II. creabant. etiam iterabantur, aut Præturæ æquales. Quandoq; & I. D. *iuris dicundi* cognomentum ſumebant. Ciuitates iure *Curiæ*, *II viros legendi* poteſtate multatas fuiſſe, de *Capua*, *Cumis*, *Caſ.lino*, *Vulturino*, *Literno*, *Puteolis*, *Axetris*, *Sueſſula*, *Attela*, *Calena* deficientibus, *Annibale* Italiam infeſtante, comperimus.

169. M. AVRELIO ANTONINO) primo *aui paterni Annij Veri* & *Catilij Seueri materni* nomen habuit, poſt patris fata *Annius Veriſſimus*, quod *veritatis amans*. Dio. *adoptione Aurelius pro Annio, quod in Aureliā, ideſt, Antoniā familiam tranſiret*, vocatus. vulgo *Philoſophus*, cognomine antiquis ſcriptoribus, lapidibus & numis incognito. Cōſtat ſane ſic H
a nonnullis dici, ſed priuato affectu, quo *Cæſar fortis*, & *Caligula inſanus*. ἐπιγραφὴν vero in *Dionis*, & *Zonaræ* codicibus ΜΑΡΚΟΣ ΑΝΤΩΝΙΝΟΣ Ὁ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ recentiorum *Criticorū* commentum Caſaub. docet. Natus Romæ, *cuius familia in originem recurrens, a Numa probatur ſanguinem trahere. Item a Rege Salentino Daſumnij F. qui Lupias condidit. Octauo ætatis anno in Saliorum collegium* ab Hadriano refertur. XII. an. *habitum Philoſophi aſſumſit, & deinceps tollerantiam, cum ſtuderet in pallio,*

A *& humi cubaret.* Studiorum moderatores inter alios habuit *Frontonem, Apollonium Philoſophum Stoicum, Sex. Chæronenſem Plutarchi nep. Iunium Ruſticum. Tantum* autem *honoris magiſtris ſuis detulit, vt imagines eorum aureas in larario haberet, ac ſepulcra eorum aditu, hoſtijs, floribus ſemper honoraret. Studuit & Iuri, audiens L. Voluſum Metianum. Tantumque operis, & laboris ſtudijs inpendit, vt corpus afficeret, atque in hoc ſolo pueritia eius reprehenderetur.* XIIX. anno Quæſtorem deſignatum *Conſulē ſecū Pius deſignauit, & Cæſaris appellatione donauit.* Ducta Fauſtina conſobrina *Pij* nata, & ſuſcepta ex ea filia *Trib. poteſtate* ornatus eſt, atq; *imperio extra vrbem pro-conſulari, addito iure quintæ relationis.* Fratrem poſt Pij *exceſſum ſibi participem in Imperio deſignauit,* quem *L. Aur. Verum Commodum appellauit, Cæſaremque, atque Auguſtum dixit. Tunc*
B *primum Romanum imperium duos Auguſtos habere cepit,* qui in LL. *Diui fratres* nuncupantur. *Per* XXII. *annos ita in domo patris verſatus, vt eius quotidie amor creſceret, nec præter duas noctes per tot annos ab eo manſit diuerſis vicibus.* Fuit *frugi ſine contumacia, verecundus ſine ignauia, ſine triſtitia grauis. tantæque tranquillitatis, vt vultum nunquam mutauerit amore vel gaudio. In amore omnium imperauit, atque ab alijs modo pater, modo frater, modo filius, vtcunque ætas ſinebat, & diceretur, & amaretur.* In lapide tali honore illuſtris: QVOD OMNES OMNIVM ANTE SE MAXIMORVM IMPP. GLORIAS SVPERGRESSVS BELLICOSISSIMIS GENTIBVS DELETIS. ATQ. SVBACTIS S. P. Q. ROM. De quo Diocletianus dixit, *vita, & clementia talem eſſe cupere, qualis fuit Marcus; etſi Philoſophia, nec Plato eſſe poſſet, ſi reuertatur in*
C *vitam.* In his emendatiſsimæ vitæ actis opera *Capitolini* vſus.

TRIB. POT. XVII) natalis lapidis A. C. CLXX. *Commodo Aug. & Quintillo Coſs.* Spatium integri Imperij, *Capit.* XVIII. an. *Caſſiod.* XIX. Lapis *Lacteratenſis* XXX. TRIB. POT. Spoletanus XXIIII. alii XIX. & XX. numerant.

170. TRIB. POT. VII) An. C. CCI. *Anulino II & Frontone Coſs.* quo Seuerus Caracallam Auguſtum nuncupauit.

171. NEMESI) *Adraſtia* dicta a fano, *Adraſti* regis opere, *Rhamnuſia* a templo in *Rhamnunte Attico* oppido. In lapidibus FORTVNA. & SANCTISSIMA. item NEMESI SANCTAE CAMPESTRI. & VIRGINI VICTRICI SANCTAE DEAE NEMESI. Platoni *Angelus.* Amm. *Dea eſt vltrix facinorum impiorum, bonorumq; præmiatrix, arbitra*
D *rerum, regina cauſarum, quam Theologi veteres fingentes* Iuſtitiæ *filiam ex abdita quadam æternitate tradebant omnia deſpectare terrena. Fanum* Romæ in Capitolio *vlciſcendæ vrbis* habebat. Huic *Impp.* ad bella exituri vota nuncupabant, quibus ſpretis *C. Flaminium Coſ.* ad *lacum Tranſimenum* cum XV. M. ab *Annibale* fuſum Liu. tradit. *Cl. Pulcer* quod neglecto eius cultu non *paludatus* in caſtra apparuiſſet, militari obſequio exutus, velut *priuatus Romam* ad vota facienda remittitur. Liu.

172. MAGNI ANTONINI.) Scribit P. Vict. quod *Caracallus corpore conſpecto Alexandri Macedonis Magnum, atque Alexandrum ſe iuſſerit*

appellari, aſſentantium fallacíſque eo productus, vt truci fronte, & ad læuum humerum conuerſa ceruice, quod in ore Alexandri notauerat, incedens fidem vultus ſimillimi perſuaderet ſibi. Hinc forte bis *prænomen*, & ſemel *cognomen Magni* in ſaxis obtinuit. Aut in *Alexandri Seueri* honorem, vt nomen *Magni*, quod ipſe in Senatu recuſauerat, in *ſubdititio* patre acciperet. *Alexander Vari* F. ab Heliogabalo adoptatus, ac *Caracallæ* F. dictus, dubio procul eodem ſtudio, quo *Seuerus Antonini.* niſi quod hic affectauerit, illi magnæ virtutis merces ſponte, & forte neſcio eo titulus lapidi inſertus. ſublimis enim eius animus rebus inclareſcere contendebat, non fumoſis natalium ſomniis. Hoc quidem Lamp. prodidit *voluiſſe videri originem de Romana gente* (de Metellis) *trahere, quia eum pudebat Syrum dici: maxime quod quodam tempore feſto, vt ſolent Antiochenſes, Aegyptij, Alexandrini laceſſiuerant conuiciolis: Syrum Archiſynagogum eum vocitantes, & Archierea.* & alibi affinem *Caracalli*, non tamen filium dixit. Sed ad reliqua exeamus, ne tempus itineri contemplando vetera & nobilium gentium mores ingrata mora eximatur. E F

IVM. aurelio SEVERO alexandro) *Arcenæ* natus prius *Alexianus* dictus. Herod. & quod dies qui *Macedoni Alexandro* ſupremus ipſi princeps, aliaq; cum ipſo communia haberet, *Alexandri* quoq; nomen ipſi acceſſit. quare & eius habitu numos figurauit *electreos*, & plurimos *aureos. Vlpianum inſigniſſimum* Caſſiod. *tutorem habuit, & poſt magiſtrum ſcrinij, quem ſæpe a militum ira obiectu purpuræ ſummæ defendit. atque ideo ſummus Imp. fuit, quod eius conſilijs præcipue Remp. regeret. Splendidiſſimus* quoq; *Papinianus* & *Paulus* I.C. inter eius aſſeſſores. Nullam conſtitutionem ſine xx. *Iuriſperitis* ſancire audebat. *Literatos vehementer amauit, etiam reformidauit, ne quid de ſe aſperum ſcriberent.* Vxor *Memmij Sulpitij* V.C. filia. Militiæ cuſtos, ita vt *Parthicam expeditionem tanta diſciplina, tanta reuerentia ſui egit, vt non milites, ſed Senatores tranſire dicerentur.* Ouinius Camillus Senator cum tyrannidem affectaret, *ad palatium eum rogauit, eique gratias egit, quod curam Reip. quæ recuſantibus bonis imponeretur, ſponte reciperet. Deinde ad ſenatum proceſſit, & timentem, ac tantæ conſcientiæ tabe confectum participem Imperij appellauit, in palatium recepit, conuiuio adhibuit, ornamentis imperialibus, & melioribus quam ipſe vtebatur, affecit, & cum expeditio barbarica eſſet nunciata, vel ipſum ſi vellet ire, vel vt ſecum proficiſceretur hortatus eſt, & cum ipſe pedes iter faceret, illum inuitauit ad laborem, quem poſt quinque millia cunctantem equo ſedere iuſſit, cumque poſt duas manſiones equo etiam fatigatus eſſet, carpento impoſuit. Hoc quoque, ſeu timore, ſeu vere reſpuentem, abdicantem, quin etiam Imperium, & mori paratum dimiſit.* Occiſus cum matre in *tumultu militari Moguntiaci.* Caſſiod. Cui cum *Thraſybulus* Mathematicus *dixiſſet, gladio barbarico obiturum, primo lætatus eſt, quod ſibi mortem bellicam, & imperatoriam crederet imminere, deinde diſputauit, oſtenditque optimos quoſque violenta morte conſumptos*, Alexandrum, *Pompeium*, *Cæſarem*, *Demoſthenem*, *Tullium*, & *ceteros inſignes viros non quieta morte oppetiſſe.* Superfuit annis G H

XXIX.

A xxix. M. I I I. D. V I I. imperauit A. XIII. D. IX. Pleraq; hic *Lampridio*
verba præeunte dixi. Cur in hoc lapide M. *Aurelij Alexandri* nomina
expuncta ſint mirari ſubij, nec cauſam compertã habeo, cum adeo gra-
tus fuerit, vt *patris patriæ nomen, ius conſulare, & trib. pot. & ius quintæ
relationis vno die Senatus offerret, cunctaque primus inſignia ſimul accepe-
rit*: Sed aberrat *Lampridius*, cùm et *Pertinax* ſimul acceperit. Eo in-
terempto nil *populus Rom. ſenatuſque omnis cum prouincialibus cunctis
neque triſtius vnquam, neque aſperius acceperunt.* A militibus *ita dilectus
vt fratrem, filium, vt patrem dicerent*, & auctores cædis, qui ex ipſis
erant, trucidarent. Cenſueram *Heliogabalo conſobrino* curante iſta abra-
ſa, cui & ante, *quod impudicus non eſſet, omnia ſuprema machinatus fuit,
tituloſque luto conſpergi, & Cæſaris nomen abrogari milites iuſſerat.* ſed
B impedit TRIB. POT. & COS. nomina, quæ poſt mortem *Heliogabali*
Senatus in ipſum contulit.

TRI. PO. II) A. C. ccxxv. *Maximo & Aeliano Coſs.*

COL. AVG. PANHORM) *Panormus* quando *coloniã* acceperit, etſi
nemo ſcriptorũ, quos viderim, diſerte memorarit. ex *Strabone* tamen,
qui *Auguſti* æuo claruit, & *Tiberij* mortalitatẽ expleuit, cum dicit: Πά-
νορμος δὲ καὶ Ῥωμαίων ἔχει κατοικίαν, *Panormus etiam Romanorum habet
coloniam*, ab *Auguſto* ductam aut reductam eruitur. firmant valide *numi*
& *lapides*, vbi COL. AVG. cognominatur, non quidem ea mente, qua
vniuerſæ *Impp. coloniæ Auguſtæ* dicuntur, ſed qua nominis conditoris
ſymbolum eſt.

173. AVG.) *Auguſtales* fuere *ludi, ſacerdotes, & magiſtratus* in *Au-
guſti* memoriam introducti. Is rebus in *Sicilia, Græcia, Syria, & Parthia*
compoſitis inter varios honores decretos, nihil Dio. l. 54. accepit, niſi
C *Fortunæ Reduci aram conſecrari, diemque reditus inter ferias referri, &
Auguſtalia dici*. Tac. an. l. 1. *Tribuni plebei petiuere, vt proprio ſumtu ede-
rent ludos, qui de nomine Auguſti faſtis additi Auguſtales vocarentur. Sed
decreta pecunia ex ærario, vtque per circum triumphali veſte vterentur.
curru vehi haut permiſſum. mox celebratio annua ad prætorem tranſlata, cui
inter ciues & peregrinos iuriſdictio eueniſſet* Sacerdotum vero *Auguſtaliũ
collegium* IV. ſummis collegijs *Pontificum, Augurum, VII virorum Epu-
lonum*, & *X virorum* S. F. adiectum. *Auguſtalis Præfectus*, quem *Augu-
ſtus Aegypto* dedit. primus *Cor. Gallus*. *Ex equeſtre* non *Senatorio* ordine
electus, ne ſi violentiores ibi *Senatores*, occaſio rebus nouis foret, et
D *inter alia dominationis arcana, vetitis ſine permiſſu ingredi Senatoribus,
aut equitibus Rom.* Tac. l. 11. *Equeſtris ordinis* princeps *dignitas*, parq;
conſulari. Vlp. ff. de pręf. Aug. *Præfectus Auguſtalis non prius deponit præ-
fecturam & imperium, quod ad ſimilitudinem proconſulis lege factu ſub
Auguſto ei datum eſt, quam Alexandriam ingreſſus ſit ſucceſſor eius, licet
in prouinciã venerit.* In libera *Nicopoleos* vrbe honorũ culmen fuit, ita vt
ab *Auguſtali* ſuo perinde ac *Alexandria* annos numerarit. *Coloniarum
Auguſtalis* frequens in lapidibus, cui primus in *albo* locus, iuſq; *gladij*
erat. Alciat. quare *faſcibus* præditus. Petr. *poſtibus triclinij faſces erant,*

cum

cum ſecuribus fixi,qua vnam, cum Lipſio *imam* lego, *partem quaſi emble-* E
ma nauis æneum finiebat , in qua erat inſcriptum : GN. POMPEIO TRI-
MALCHIONI VI VIRO AVGVSTALI CINNAMVS DISPENSA-
TOR. Sine huius ſuffragio nemo in *decurionum collegium*, ipſe quoq;
niſi ex *Decurionibus* captus. *Capuæ* : HVIC ORDO DECVRIONVM
OB MERITA EIVS HONOREM AVGVSTALITATIS GRATVI-
TO DECREVIT. & FACTVS A DECVRIONIBVS INTER PRI-
MOS AVGVSTALES . Hinc diſcitur diſcrimen illorum fuiſſe. Quan-
doq; & *Perpetuus* in antiquis tabulis. Ceterum in diuerſis officijs eius
ipſæ recordantur: DECVRIONES AVGVSTALES ET POPVLVS MAGISTRI AVGVSTALES,
AVG.I.D. LEGATO AVGVSTALI PRAEPOSITO CONSVLARI COLONIAE DACICAE SAR-
MATICAE. alibi V. VIR AVGVSTALIS. VI VIR AVGVSTALIS. & AVGVSTALIS PRIMVS
OMNIVM HIS HONORIBVS DONATVS. AEDILIS. QVAESTOR. & CVR.AVG.

IVD.) *Iudici*. Ius dixere *Reges*, *Conſules*, *Tribuni militares conſulari* F
poteſtate, & *Ædiles curules*, & *Impp*. Dio. *Auguſtus adſumſit xv. Senato-
res ſortito,cum quibus interdum iudicabat*, & in *noctem vſque*. Suet. Non-
nunquam & *Prætorum* iudiciis interueniſſe de *Tiberio* Tac. refert. *Nec
patrum cognitionibus ſatiatus iudicijs aſſidebat in cornu tribunalis,ne Præ-
torem Curuli depelleret*. *Romuli* ſancione ex patribus lecti . lege Gracci
ex equitibus, qua accepta dixiſſe ferunt, *ſe funditus neruos ſenatorij or-
dinis incidiſſe*. poſt ſubinde variatum. Rep. euerſa tria *Imperia* erant:
cognitio rerum capitalium, non priuatarum proprie *Iuriſdictio*, & *mixtū*.
Dies quibus iudicare ſeu *fari*, *faſti*, *interciſi* quibus certis horis liceret,
nefaſti nominati,quibus prohibitum. Publice iudicanti *gladius*, priuatim
haſta Prætoris. *Iudices quæſtionum* Aſcon *principes quæſtionum*. diuerſos a
Prætoribus Sigonius docet, dum contrariæ ſectæ aſſeclas reuellit. idem G
fere ac *vicem prætoris*,ſeu *quæſitoris gerentes*, *ædilitiorum* munus fuit &
ad Præturam gradus. Suet. *Cæſar poſt ædilitatem factus* Iudex *quæſtionum*.
Lapis: C. OCTAVIVS. C. F. C. N. C. PR. PATER. AVGVSTI. TR.
MIL. BISQ. AED. PL. CVM. C. TORONIO. IVDEX. QVAESTIO-
NVM. PR. PRO. COS. IMPERATOR. APPELLATVS EX. PRO-
VINCIA MACEDONIA . In LL. *maiores* , apud Vop. *magni Iudices*,
maiores magiſtratus vocantur: *permiſit patribus, vt ex magnorum iudicum
appellationibus cognoſcerent*. *Publicarum rerum* ex *ſelectis* erant. *Selecti*
dicti, quod ex ordine, penes quem iudicia eſſent, excepti. In *decurias*,
quas *prætores* confecerant, diuidebantur, quæ cum tres eſſent, *Auguſtus
quartam* Suet. *Claudius quintam adiecit*. *Decuria* autem non *decadem*,
cum minimum *millium* eſſet ; nec *ordinem* , ſed *album* notabat. Reno- H
uabantur annui ab *Impp*. ætate xxxv. an. *Subſellijs* diſtincti , hinc *infimi
ſubſellij iudex*, ſeu *pedaneus*. *Iudices priuati* hoc ordine lecti: *Prætor* aut
Iudex quæſtionum ex vrna *Iudicū* de *ſenatorum decuria* annua conſcri-
ptorum debitum numerum educebat, et tunc *mittere*, vel *dimittere Iu-
dices* dicuntur , cum in vrnas ſuffragia conijcienda ipſi dimittuntur. in
vicem vero reiectorum *inimicorum* , & *incommodorum* alios *ſubſortie-
bantur*. *Rerum priuatarum* & *Receptores* , ac *centumuiri* , qui ex cv. con-
ſtabant. Porro de *capite iudicaturi velum* ſententijs concipiendis
obdu

A *obducebant.* Qui mos & adhuc alicubi in *Germania* viget. hoc modo *Lyſias Procos.* in actis *Martyrum* apud *Baronium* iudicatus. Clem.l.2. Apoſt. conſt.c.56.Iudex *interrogat reos an illa,ita ſe habeant;quibus affirmantibus, non continuo eos ad ſupplicia mittunt, ſed per plures dies quæſtiones exercent cum multo iudicio, & velo intecto.* Hon. & Theod.l.pen. C. de naufr. *de ſubmerſis nauibus decernimus, vt leuato velo iſtæ cauſæ cognoſcantur.* l.1.C.Th.de off. rect. prou. *non ſit venale iudicis velum, non ingreſſus redemptio. Leuato velo iudicare* Accurſio & Alciato *ſummatim,* Lipſio *palam iudicare* eſt. *Seuerum* AVG. & IVDICEM *Siciliæ* fuiſſe *Auguſtæ Hiſtoriæ conditores,* qui nobis conſpecti, tacuere.

XII. Legatus. Principales. Multa. Honorius. de literis obſeruatio. Cur.Kal.Por-
B *tenſis. Munerarius.Theatrum. ornatus area.cauea in theatris. miſsiones. Impp.omnia ſacra. Biga. Diſtincta in theatris loca. Hic requieſcit formula.*

174 LEG.) Legati *nuncij pacis, ac belli curatores, interpretes bellici cōſilij auctores, miniſtri muneris prouincialis.* Cic. in Vatin. *Poteſtatē Imperatoris & venerationē Sacerdotis* habuiſſe, Dion.l.11. auctor eſt. Conceſſi *Præſidibus* aut *a ſenatu,* aut *ſenatus indultu,* & vtplurimum *pater filiū, frater fratrē* ſibi *legabat.* ſic *Gordianus nobiliſſimus vir proconſ. cum filio conſulari Legato.* Capit. *Fiduciariam operam* præſtabant, *priuatas* cauſas & ad præſcriptum *proconſulis,* nec niſi nominatim quæſtionum cognitionem exercebant. Carpenti ſubuectionem a *Seuero* habuerunt; huic enim cum *quidam ſuorū Leptitanus præcedentibus faſcibus, & antiquū contuber-*
C *nalē ipſe plebeius cōplexus eſſet, fuſtibus eum ſub elogio eiuſdē præconis cecidit, Legatū P. R. homo plebeius temere amplecti noli. Ex quo factū eſt, vt in vehiculo etiā Legati ſederent, qui ante pedibus ambulabant.* Spart. Alexander *iuſſit vt ante tribunū quatuor milites ambularent, ante ducē ſex, ante legatū decē.* Lamp. Originem trahunt a *Legatis militaribus,* qui tam *ſingulis legionibus* præfuere, quam *pluribus,* etiam vnus *toti exercitui,* nonnulli & *cohortibus* tantum, & *imperfectis legionibus.* Numerus eorum pro prouinciæ, belliq; ratione mutatus. *Cicero in Cilicia IV. habuit, Quintus Fr. tres,* qui minimus. *Pompeio* bello piratico XV. dati. Cic.4.Att.e.1.qui XV. *cum poſtularet me* (Cic.) *principē nominauit.* Et quamuis principem ab *Imperatore* locum gerebat, non tamen eo, quo *quæſtor* in caſtris iure erat; cum hic poteſtatem *in comitijs,* ille quam *Imperator* de-
D creuit, accepit. ille apud *Imp. filij loco,* hic *aſſeclæ.*

PRINCIPALES.) *Decuriones* erant, qui alijs decurionibus antiſtabant. Hinc paſſim in libris Iuris *Maiores Decuriones, Primi,* item *primarij Curiarū, & Seniores principales ſingularum vrbium.* Conſt.l.40.C.Th.de hæretic. appellantur. *Principales* autem dicti, *quod Magiſtratibus præſint.* Inter alia, vt notat Firmicus, *publicis rationibus præpoſiti,* & *horreis prouinciæ.* l.33.de ſuſc.præp.& arc. Nonnunquam & pro *Curiali* accipi in legibus docemur. 175... RER...) repono *Cereri.*

EX MVLTIS.) Multa *vocabulum Sabinum eſt, eratque in ouibus, &* *bubus.*

bubus.Gel.l.2. *Suprema erat duarum ouium, & triginta boum, bos autem* E *exiſtimabatur centuſſibus, & ouis decuſſibus*. Maxima ergo cccxx.*aſſium*. Eius animaduerſio *Prætori* incumbebat, vt hic videmus, & *Quæſtori*. antiquus lapis. QVAISTORES AIRE MOLTADICOD DEDERVNT. Eæ *Cereri* ſacræ fuere. Dion.l.6. *neque tribunum quaſi priuatum quicquã facere cogito, neue virgis cædito, neue cædi iubeto, neque occidi iubeto, qui aduerſus ea fecerit, ſacer eſto, bonaque eius Cereri ſacra ſunto, eumque occidere ius faſque eſto*. Statuæ et exinde dedicabantur. Liu. l.34. *ex argẽto multatitio tria ſigna ænea* Cereri, Liberóq; & Liberę *poſuerũt*.

176. HONORIO) *Theodoſij & Thermantiæ* F. vxor *Maria Stiliconis* tutoris F. heres *Occidentis*, at *Fl. Arcadius Vandalus* Fr. *Orientis* relictus. Deceſſit *Romæ* ſine prole an. principatus xxxi.

Ex *numis*, & *lapidibus* obſeruamus; vt rerum humanarum, ſic & *literarum viciſſitudines*, variaſq; periodos extitiſſe. Seniori enim ante *Cæſarem* ætate *informes* eas figurabant, ab *Octauiani* æuo *ad Antonianos* pulcre *quadratas, riteque dimenſas* communiter effigiabant. Quas tamen in his *Antonianis Ponormi* modo ſcitè, modo rudiores ſculptas vidimus, ita vt & *marmorarijs* hoc tribuendum, quos modo ad eruditos literarum ductus, modo ad incultiores inſtitutos arbitror. Senſim deinde *Romana* potentia declinante, & literatum rectitudine ſimili fato imminuta, detortas, & obliquiores ſucceſſere. vltimo *Gothi* ineptos characteres a ſuis ſimillimis barbaris gentibus petitos, introduxere; donec tandem proauorum noſtrorum memoria, cum literis, & eius priſca ſpecies elegantiaque redierit. F

179. CVR. KAL. PORTENSIS.) *Kalendarium* erat, vbi accepti & ex- G penſi rationes fœneratores notabant. Sen.l.3.c.10.de ben. *quid fænus & Kalendariũ, & vſura niſi humanæ cupiditatis extra naturã quæſita nomina?* appellatio inde, quod ſingulis Kal. ſolueretur, et ijs *Collybiſtæ pecunias fænori exponentes in foro haberent*. Hel. Acron. Quandoque tamen & *Iduum* moram largiebantur. Hinc forte in lapidibus COLLEGIA KALENDARIORVM ET IDVARIA DVO. Nec tantum ciuitatum *Cur. Kal.* erant, quos ab Impp. dari ſolitos legimus. CVR. KAL. FABRATERNORVM, NOVOR. AMERINORVM, CVRAT. KAL. NOLANOR. DATO AB IMP. ANTONINO. R. P. ÆCLANENSIVM. ELECTO. A. DIVO. PIO. HONORATO. AD. CVRAM. CALENDARI REIP. CANVSINORVM. A. DIVO. TRAIANO. PROC. AVG. PER BAETIC. AD KAL. VEGET. Sed & *priuatorum*, H *& rei ſingularis*. CVRATORI. KALENDAR. PECVNIAE. VALENTINI. N. H. S. DC. *Curatorem* vero *Portenſis Kal.* cuius in omni antiquitate non amplius mentio fit, eum arbitror, qui *Kalendaria* curabat, in quæ *aera*, ſeu multam, *quam portitores, aut ſcripturarij imponerent*. Lipſ. *æs defraudaſſe cauponẽ, cauponã luto obleuiſſe; tum portitores æra indixe.* pro *indixiſſe*. Var. apud Non. in lapide MENSORES PORTVENSES; & Arc. & Hon. C. Th. de patro. horr. portuen. *ne vltra tempus conſtitutum quiſpiam ſibi adminiſtrationem horreorum Portuẽſium vſurpet*,

A *vſurpet, niſi prioris anni ratiocinio ante deducto in alium annum quaſi fidelis iam & idoneus ſubrogetur.*

MVNERARIO) ludicrum *gladiatorum* proprie *Munus* dicitur, quia *officiũ mortuis hoc ſpectaculo facere veteres arbitrabantur, poſteaquã illud humaniori atrocitate temperarunt. Nam olim quoniã animas defunctorũ humano ſanguine propitiari creditũ erat, captiuos, vel malo ingenio ſeruos mercati, in exequijs immolabãt, poſtea placuit impietatẽ voluptate adubrare. Itaque quos parauerant armis, quibus tunc & qualiter poterant, eruditos tantũ, vt occidi diſcerẽt, mox edicto die inferiarũ apud tumulos erogabant, ita mortẽ homicidij conſolabantur.* Tert. *Munerarius* vero is, qui ederet. Nominis origo ab *Auguſto* eſt. Quint. *quædã in vſu perquã recentia, vt Meſſala primus reatũ, muneraria Auguſtus dixerunt.* ante communi alijs
B ludis nomine *Domini ludorũ, & Editores* appellabantur. *Primũ Romæ datũ eſt in foro Boario App.* Claudio, *Q. Fuluio Coſ. dederunt. M. & D. Bruti, funebri memoria patris cineres honorando.* Val. Max. l. 2. c. 4. Inſtitutũ Cic. ſcribit, vt ad cædem, & dimicationem iuuentus ſpectaculo aſſuefacta in bello nõ expaueſceret. Dicti, & *buſticarij*, a buſti cineribus, & apud Suet. *conſummati gladiatores*, & *rudiarũ*, quod dimittendi rude, id eſt, baculo, quo præludebant, donarentur. *Cubicularij gladiatores*, qui in conuiuijs exhibebantur. *Claudius* ex *arbitrarijs ludis funebres* inſtituit ab *Ædilibus gladiatores* edendos. *Nero* cccc. *Senatores*, 1ↄc. *equites* ad id miniſterij præbuit. *Domitianus*, I. Cæſ. Scaligero *alterũ orbis monſtrũ*, & *feminarum pugnas dedit noctu*, & interdum *nanos, & feminas inter ſe commiſit*. Xiph. *Feminarum, Senatorumque illuſtriũ plures per arenam fædati*
C *ſunt*. Tac. Apud Athenæum quidam teſtamento iubet *pulcerrimas mulieres gladiatoriã pugnã edere*. *Cæſar ædilis* cccxx. paria dedit. Plut. *Traianus ſpectacula centũ, & viginti dies edidit, in quibus feras, cicureſque animantes, interdum mille, interdum ad* x. *M. interfecta ſunt, gladiatorum autem* x. *M. pugnarunt*. Tac. *Otho duo millia gladiatorũ contra Vitelliũ armaret*, quos idem *deforme auxilium*, M. Ant. Imp. *obſequẽtes* dixit. Sumtus ijs cum mire excreuiſſent, edictis coercendi fuere. *Tiberius* cauit ne quis *gladiatorium munus ederet, cui minor quadrigentorum millium res*. Tac. Et numerus minutus. Tac. an. 13. *non referrem rem vulgatiſſimam ſenatus-conſultum, quo ciuitati Syracuſanorum egredi numerum edendis gladiatoribus finitum permittebatur*. Inſanum ludicrum *Conſtantinus* ſuo æuo, & *Theodoricus* funditus ſuſtulit. Aſſerit Clariſſimus virum Lipſius: *nullum bellum tantam cladem, vaſtitiemque generi humano intuliſſe, quam*
D *hos ad voluptatem ludos: mentior*, inquit, *ſi non vnus aliquis menſis Europæ ſtetit vicenis capitum millibus, aut tricenis.*

THEATRI.) dicitur & *Cauea*, & *Arena*, quia deſabulari, & arena ſterni ſolebat. *Vrbana caſtra*. Val. *omnium dæmonum templum*. Pompeio *gradus ſpectaculorũ*. Tert. *Pompeius Magnus ſolo theatro ſuo minor, cum illam arcem omnium turpitudinũ extruxiſſet, veritus quandoq; memoriæ ſuæ cenſoriã animaduerſionem. Veneris ædem ſuperpoſuit, & ad dedicationem edicto populum vocans non Theatrũ, ſed Veneris templum nuncupauit, cui*

M *ſubieci-*

ſubiecimus, inquit, gradus ſpectaculorum. Theatrum ſemicirculi figura. Iſiod. l.18.c.42. *cuius forma primum rotunda erat ſicut & Amphitheatri: poſtea ex medio amphitheatro theatrum. factum eſt.* mox. *idẽ vero theatrũ. idẽ & proſtibulum: eo quod poſt ludos exactos meretrices ibi proſternerẽtur. idem & lupanar vocatum.* Simile *Syracuſis* vidimus. *Theatrum* viuo lapidi inciſum *hemicycli forma. Amphitheatrũ* vero *rotundum* prope paradiſum Hoc *Syracuſis* Amphitheatrum *nobilius Siciliæ* celebratur, a quo primas *Agyrenſe* tenuit. Haut tamen adſeuerauerim perpetuo id diſcrimen a ſcriptoribus vſurpatũ. *Dempſterus Baro a Muresk, profeſſor Bononię eminẽs* ad Inſtitutiones plane falſi arguit. Fiebat primo ex ceſpite, poſt *e ligno. Ligneum* amphitheatrum *Cæſar* in Campo Martio & *Curio Trib. pl.* extruxit. Tale pulcrum *Vicentiæ* ſpectauimus, *Palladij ciuis* opus. *Lapideum* primum Romæ *amphitheatrum Statilius Taurus* in Campo Martio *Auguſti* ſuaſu A. V. DCCCXXV. ſtruxit & dedicauit. Eo flammis hauſto *Veſpaſianus* nouum ſubſtituit, cuius dedicatione *Titus* C. dies ludos fecit. *ad cuius ſummitatem ægre viſio humana conſcendit.* Amm. *loca octuaginta ſeptem millia capiebat.* Vict. Forma *oualis.* qua non longe abſimilis *Circus*, oblongiori circulo. *Circus Maximus Catanæ* viſitur. Sacra erant *Dianæ* inprimis *Ioui Latiari* ſeu *Diti, & Saturno*, quorum ibi aræ extabant. Etiam *ſupplicia* ibi exercita, aſinoq; impoſiti ioculariter per ea traducti. qua in re verbum *catamidiari.* Spart. *Hadrianus decoctores bonorum ſuorum, ſi ſuæ auctoritatis eſſent, catamidiari in Amphitheatro, & demitti iuſſit.* Oroſ. l.7.c.30. *Iulianus amphitheatrum Hieroſolymis extrui iuſſit, in quo reuerſus a Parthis, epiſcopos, monachos, omneſque eius loci ſanctos beſtijs etiam arte ſeuerioribus obijceret, ſpectaretq; laniandos.* Etiam ibi negotiabantur. Liu. l.24. *Omnes Græcorum conciones in theatro.*

HERBARIARVM) *pro herbarum.* ORIENTALES) *Munerarij* vt ſplendidius de ſpectatoribus mererentur, fuere qui *aream* totam *arboribus veſtirent*, quaſi *ſiluæ faciem, vmbraſque* introducturi. Vop. de Probi venatione; genus *ſpectaculi tale fuit: arbores validæ per milites radicitus vulſæ, connexis longe lateque trabibus adfixæ ſunt, terra denique ſuperiecta totus Circus ad ſiluæ conſitus ſpeciẽ, gratiã nobis virorum obtulit.* Ita hic noſter lapis *numeroſis herbis theatrum* conſitum docet, pluraq; alia, ni inuida manus *nobiliſſimum lapidem* nobis diuiſiſſet parte tenebris, vel interitui addicta. *Hadrianus balſamũ & crocũ per gradus fluere* iuſſit, in *Traiani* honorem. *Nero* totum theatrum *auro illeuit* & obtexit, omneq; illatum inſtrumentum, ac *choragiũ*, itemque *vela*, quæ ſuperne contra ſolem obumbrabant, *purpura*, & *aureis ſtellis* interſtinxit. ex quo & *dies* ille *aureus* appellatus.

IN CAVEIS) in antris cum *ferarũ cubilia* eſſent, loca vnde mitti & remitti fera in ſcenam conſueuerant *caueæ* dictæ, *carceres*, item *gradus.* Cic. *Magis delectatur, qui in cauea ſpectat, quam qui in vltima.*

MISSIONIBVS) pro *miſſu* vel *emiſſione ferarum.* Suet. *Domitianus ludis ſecularibus Circenſium die C. miſſus peregit.* Capit. *Pius C. leones vna miſſione edidit. Miſſio* quoq; quando victo ſupplex *gladiator* vita Im-

perato-

A peratoris aut populi arbitrio donatur. Sic *ſine miſſu gladiatores dare* nil aliud quam morti deſtinare, vnde nec ſupplices preces eximebāt. Apul. *Graſſare fortiter, & occide moriturus: hodierna pugna non habet miſſionem.* venuſte Seneca: *Quid porro prodeſt paucos annos vel dies lucrifacere? ſine miſſione naſcimur.* .. ENTIA SACRA) *Sententia ſacra* collegij *pontificum*, aut *Impp.* horum quippe omnia ſacra dicebantur: vt *ſacra cognitio, largitio, ſacrū ſcriniū, ſacra reſcripta, ſacri affatus*, quos Leo C. de diu. reſcript. præcipit *non alio vultu penitus, aut colore, niſi purpurea tantūmodo inſcriptione lnſtrentur: ſcilicet, vt cocti muricis, & triti conchylij ardore ſignentur.* Is color ibi *ſacri encauſti confectio* dicitur. Alijs ea vti *præſcriptione omniū bonorū, & capitali pœna* interdictum. Hinc & ſubſcribentes M. D. *manu diuina* notabant. Ex literis ſuperſtitibus LIANI.
B *Aurelianus*, aut *Æmilianus*, aut *Iulianus* reſultat.

VOLVPTATES HONESTE EXHIBITAS) cum omne turpe in *theatra* admitteretur, Varro *obſcænum a ſcena* deducit, *quod niſi in ſcena palam dici non debet.* D. Hier. in Hilarione: *non circi ſudoribus, non arenæ ſanguine, non theatri luxuria delectabatur.* Antiquitas ergo vt has ſcenicas voluptatus temperaret *Voluptatū tribunū.* Caſſ. *præpoſitum.* Firmic. l. 3. c. 10. *Arbitrum voluptatum.* Pet. adinuenit. Innuit hanc voluptatum petulantiam hic lapis, cum *Voluptates honeſte exhibitas* ſcribit.

BIGAS) *Bigæ* ſtatuæ *benemeritorum* erant, & eorum qui *ludos* edidiſſent, aut *bigis*, vti *quadrigæ* qui *quadrigis*, palmam deportaſſent. antiquis tabulis teſtibus. Suet. in Ti. *Vix vnius bigæ adiectione honorari paſſus eſt.* Eas *Populus* poſtulauit, *Ordo* decreuit. HVIC CVM ET PO-
C PVLVS IN SPECTACVLIS ADSIDVE BIGAS STATVI POSTVLASSET. ET SPENDIDISSIM. ORDO MERITO DECREVISS. PRO INSITA MODESTIA SVA VNIVS BIGAE HONORE CONTENT. ALTERIVS SVMPTVS REMISIT. Eius dedicatione *numi*, & *munus* datum: DIVISIT OB DEDICATIONEM BIGAE DECVRION SINGVL. X: V COLLEGIS OMNIBVS VIII PLEBEI ET HONORE VSIS. XIII. & CITRA VLLIVS POSTVLATIONE. CVM A MVNICIPIBVS SVIS OBLATVM EX ARGENTI LIBRIS DXVII - LIBRIS ∞ ADIECTIS AMPLIVS VIRITIM POPVLO X. SING. DISTRIBVTIS DEDICARI CVRAVIT & DEDICATIONE BIGAE GLADIATORVM PARIA XXX EDIDIT. Quandoque etiam cum *Imp.* effigie. *Benueuenti* HIC OPVS QVA-
D DRIGAE CVM EFFIGIE IMP. HADRIANI AVG. Tanti vero momenti fuit *Bigis* ſeu *quadrigis* viciſſe vt & *numiſmata ſignare*, victoriæq; inſignia inſculpere liceret. *Anaxilas Rheginorum Tyrannus* curſu victor bigas *mularum* numis inſcripſit, & obuerſæ faciei *leporem*, quod eum primus in *Siciliam* intulerat. *Quadrigis* etiam in *patriam* vehi ſoliti. Vit. præf. l. 9. *nobilibus athletis qui Olympia, Pythia, Iſthmia, Nemea viciſſent, Græcorū maiores ita magnos honores conſtituerunt, vti non modo ſtantes cum palma, & corona ferant laudes, ſed et cum reuertantur in ſuas ciuitates, cum victoria triūphantes quadrigis in mœnia & in patrias inuehantur, è*

Req; publica perpetua vita conſtitutis vectigalibus fruantur. Numi *argenti* E
fuere bigæ, atque quadrigæ, & inde bigati quadrigatique dicti. Plin.33.c.3. Præſtans curioſa manu *Bigæ* opuſculum cum *Victoriola* in *Cameo* ipſe poſſideo. quam gemmam cum *Natura* coloribus variarit, vbi ea albicat ſculptor laborauit ſubdito colore pro fundamento relicto. Eruta fuit *Catanæ*, in loco vbi *Cereris fanum* fuiſſe ſupra monſtraui, ibiq; muneri data. Bigas *bigarius* regebat FLORVS EGO HIC IACEO BIGARIVS INFANS QVI CITO DVM CVPIO CVRRVS CITO DECIDI AD VMBRAS.

CENTVRIATIM.) *per centurias.* Erant hæ in ferendis ſuffragijs *Ordines*, qui Romæ duplices *Seniores & Iuniores.*

EQVESTRIBVS) In theatris cum promiſcue ſedere deſijſſent, *Equeſtria* loca erant; vbi *Equites*. *Orcheſtra*, vbi *Senatus*, qui quo arenæ F
vicinior *ima*, Suet. in Aug.c.44. *primum ſubſelliorum ordinẽ* occupabat. *Popularia*; vbi *populus Suggeſtum*, ſeu *Cubiculum*, *vel Pegma*, vbi *princeps* ſpectabat. Suet. in Cæ. *Statuã inter Reges, Suggeſtum in Orcheſtra recepit.* vbi ſenum conſeſſus *Buleuticum*, vbi *iuuenum Ephebicum* dixere. Hic EQVESTRIBVS *ſtatuas Equeſtres* intellexerim, quibus *Bigas* ornare conſueuiſſe ex lap. diſcimus: BIGAM PLACVIT EQVESTRI STATVA DECRETO ORDINIS ORNARI. Statuebantur hæ non niſi ingentium meritorum cauſſa. Paterc.l.2.c.61. *Honor* eius ſtatuæ *non alij per trecentos annos, quam L. Sullæ, & Cn. Pompeio, & C. Cæſari contigerat.* Etiam ad *feminas* tranſijt. Plin.34.c.6. *Clœliæ enim ſtatua eſt equeſtris, ceu parum eſſet, toga eam cingi: cum nec Lucretiæ, nec Bruto, qui expulerant reges, propter quos Clœlia inter obſides fuerat, decernerentur.* G

180. REQVIESCIT IN PACE) ΚΕΙΤΕ ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ. REQVIESCIT IN PACE DOMINI. IN SOMNO PACIS. IN REFRIGERIO ET IN PACE. IN SOMNVM PACIS. IN SPE RESVRRECTIONIS. FIDELITER PAVSANTI. DORMIT IN PACE. REQVIEM ACCEPIT IN DEO PATRE NOSTRO ET CHRISTO EIVS. PACE FRVOR PLACIDA. MIGRAVIT AD DOMINVM. DEPOSITVS IN PACE. EXPOSVIT IN PACE. ACCEPTA PENITENTIA MIGRAVIT. EX HOC TRANSIIT SECVLO. VIXIT IN CORPORE. VIVIT CVM DOMINO. & nude IN PACE. CVM PACE. pluresq; alias in lapidibus formulas obſeruauimus *Chriſtianæ pietatis* teſſeras, quas modo miſſum facimus.

PL.M.) plus minus.

H

CAP. XIII. Termini. Haleſinus fons. Halæſa hoſpitalis. Milichius. Loca Siciliæ excleta. Luci. Alueus. Halæſa, Lacus in Cicerone emendatus. Vaſa balnearia. Apollinis cultus in Sicilia. De Sepulcris. Militiæ annus. Triarius. Centurio.

182. Cum frequens hic ΤΟΥ ΟΡΙΟΥ, & ΤΕΡΜΟΝΟΣ *limitis & termini* mentio, non longum ſit, pauca de ijs proferre. *Limites* aut *Natura* dedit: vt *mare, flumina, montes*; aut hominis induſtria, vt *foſſas, muros, lanes luſorias, caſtra, ſtipites, concedes*, ſeu ſepimenta ex cæſis arboribus.

A Spart. in Had. *In plurimis locis, in quibus Barbari non fluminibus, ſed limitibus diuiduntur, ſtipitibus magnis in modum muralis ſepis funditus iactis, atq; connexis Barbaros ſeparauit.* Limites in agris nunc *terminus; nunc via transuerſæ* Feſto dicũtur. Item *arbores terminales*. Paul. recept. ſent. l.1.t.22. & indiſcrete *arbores lapideſq; terminales.* Diuerſi figura fuere: *Orthogoni, Iſopleuri, Tetragoni, Hexagoni, Pyramides, Rombi, Semicirculi, Cultellati, Spatulæ, Triuertini, Archifinij, Centuſiati, Syginati, Semitali.* Numa iſtos edocuit. Dion. l.2. *Cum enim vnumquemque iuſſiſſet agrũ ſuum circumſcribere, ac in finibus ſtatuere lapides, hos ſacros eſſe Ioui Terminali voluit, iuſſitq; vt quotannis ſtato die res diuina in ſolẽni cœtu eo in loco fieret.* Poſt. *Deos putant Terminos, eiſq; ſacra faciunt, non hoſtias cædentes, quod nefas ſit hos cruentari lapides, ſed liba Cerealia, frugumq; afferentes*

B *primitias.* Cultus autem in *Capitolio*, qui *Tarq. Superbo* delubrum *Ioui* ibi ſtruente, ceteris fanis exauguratis cum *Iuuentute* cedere noluit. Scite Aug. 4. de ciu. Dei c.29. *In Orientalibus partibus Hadriani voluntate mutati ſunt termini Imperij Rom. ille namq; tres prouincias nobiles Armeniã, Meſopotamiã, Aſſyriam Perſarum conceſſit imperio. vt deus ille Terminus, qui Rom. terminos, ſecundum iſtos tuebatur, & per illud pulcerrimum auſpicium loco non ceſſerat Ioui, plus Hadrianum regẽ hominum, quam regẽ deorũ timuiſſe videatur.* Feſt. *Terminus quo loco colebatur, ſuper eum foramen patebat in tecto, quod nefas eſſe putarent Terminum intra tectum conſiſtere.* Eos vngebant. Apul. Neq. *iuſtius religioſam morã viatori obiecerit, aut ara floribus redimita, aut ſpelunca frondibus inumbrata, aut quercus cornibus onerata, aut fagus pellibus coronata, vel etiã colliculus ſepimine conſecra-*

C *tus, vel truncus libamine humigatus, vel lapis vnguine delibatus.* Flacco narrante ſic litabant: lapides *vnguento vel oleo liniebant; & coronis eos coronabant; in foſſis autẽ quibus poſituri eos erant ſacrificio facto, hoſtiaq; immolata cæſa, facibus ardentibus in foſſa coopertis, ſanguinẽ inſtillabant; eoq; thura & fruges iactabant, fauos quoque & vinum, aliaque, quibus conſuetudo eſt Terminis ſacrum fieri, in foſſam deiiciebant, conſumptiſq; omnibus dapibus igne, ſuper calentes reliquias lapidẽ collocabant, atq; ita diligenti cura confirmabant, adiectis etiã quibuſdã ſaxorũ fragminibus circumcalcabant, quo firmius ſtarent. Tale ergo ſacrificium domini, inter quos fines dirimebantur, faciebant.* Limitum vetuſtatem in columnis *Herculis* ad *fretum Gaditanum* & Strab. l.3. monſtrat: *columnæ propriæ ſic dictæ, quæ ſint terminus orbis terrarum, & expeditionis Herculeæ meta, illud ſane ra-*

D *tione haut caret, quippe vetuſti fuit moris huiuſmodi ponere limites, veluti Rhegini columnæ loco ad Fretum poſuere turriculã, cui oppoſita eſt turris, quæ vocatur Peloris.* Hos qui effodiunt, ſi ſerui *in metallum damnantur, humiliores in opus pub. honeſtiores in inſulã amiſſa tertia parte bonorum relegantur.* Paul. recept. ſent. lib.5.t.22. & l.1.t.18. *extra ordinẽ animaduertitur.* Lege XII. tab. Numę: *quei terminũ exaraſſit, ipſus, & bouis ſacrei ſunto.* L. Mamilia, Fabia & aliorum, D.M.SS.V.M.N. *dolo malo ſeſtertium quinque M. multatur numum.* Pap. reſp. de ter. tranſg. *conuictus eodem loco, vbi teſtimonia fuerint, vitæ terminum ſub incendio ſortiatur.*

IIIYP.

ΙΠΥΡΡΑ) Sol.l.11. *In Haleſina regione fons alias quietus & tranquillus cum ſiletur, ſi inſonent tibiæ, ad cantus eleuatur; & quaſi miretur dulcedinē vocis vltra margines intumeſcit.* ſubdubitat Cluuerius num is ſit *Hipyrra.* E

ΑΠΟ ΤΑΣ ΟΔΟΥΤΑΣ ΞΕΝΙΔΟΣ) *a via Hoſpitali.* Ξένιον Δία *Hoſpitalē Iouē* (male Hier. in Eus. vertit *Iouē Peregrinum*) dixere, cum *Lycaonē Arcadiæ regē* hoſpitibus humanas epulas apponere ſolitum in lupū vertiſſet. Ser. Cognomen viæ num ab *hoſpitalitate*, quam *Halæſa* in viatores ibi exercebat? Officioſam fuiſſe Cic. 2. Ver. teſtis eſt: *In Sicilia ciuitates multæ ſunt, Iudices, ornatæ atque honeſtæ: ex quibus inprimis numeranda eſt ciuitas Haleſina. nullam reperietis, aut officijs fideliorē, aut copijs locupletiorem, aut auctoritate grauiorem.*

ΜΕΙΛΙΧΙΕΙΟΝ) Ἀφροδίσιον *Veneris, Æſculapium Æſculapij; Mineruium Mineruæ, Dianium Dianæ,* & hic *Milichieum Milichij* ædes dicuntur. ſed F *Bacchi.* Ath. l.3. *Naxijs Bacchus Meilichius appellatur, quod mortalibus ficum dederit. ob eandē rationē apud Naxios Dei Bacchi, quē Dionyſium vocant, e ligno vitis facies eſt, illius vero quem* Meilichium *nuncupant, e ficu: ficus enim* μειλίχα *Naxij vocant.* Quare hic ſub *Meilichio* malo *Bacchum*, quam *Iouē.* hunc enim non memini hoc vocabulo *Sicilia* notum. *Iouis Milichij* feſta in *Græcia* extra vrbes immolatis non veris, ſed aſſimilatis victimis celebrarunt. Apud *Myonenſes* in montis vertice lucus & ara *deorum Milichiorum* erat, vbi nocturna ſacrificia eis *offerunt, & carnes ante orientē Solem conſumēdas ibi cēſent.* Pauſ. l.10. Cognominis fons & Plin. l.3. c.8. memoratus: *Colonia Syracuſæ cum fonte Arethuſa, quamquā & Temenitis, & Archidemia, & Magæa, & Cyane, & Milichie fontes in Syracuſano agro potantur.* Is hodie *Piſmotta* nomen habet G vicinus *Lyſimeliæ ſtagno*, omnes *Syracuſani* agri, vt refert *Vinc. Mirabella patriæ hiſtoriæ vindex*, ſuauitate bonitateq; excedens.

ΤΟ ΥΔΩΡ) *Aqua.* Cum in lapide voces ſine interuallo ſtarent, Υ ad ΤΟ non ad ΔΩΡ pertinere in priore editione creditum eſt. *Gruterus* poſt Δ. interpunxit. Errorem vero primus *Marianus Valguarnera* ingenio imaginibuſq; clariſſimus vidit.

ΒΑΛΑΝΕΙΟΥ ΤΟ ΑΠΟΡΡΕΟΝ) *balinei defluuium.* Faz. d.1. l.9. c.4. *poſt arcē Thuſam ad iactum fundæ torrens eiuſdē appellationis ſequitur. quo traiecto ad paſ. D. in litore mira diruti cuiuſdā ædificij veſtigia occurrunt, quæ accolis Balneæ vocantur.* Hæ noſtræ erunt balneæ.

ΤΑΠΑΝΟΝ. ΘΕΜΑΤΕΙΤΙΝ. ΟΠΙΚΑΝΟΝ) quæſiui hæc loca neq; inueni vſquam. Ex illis reor, quæ fortibus geſtis omiſſis materiem ſcribendi ſubduxerint. Plura in *Sicula hiſtoria* loca habemus, quæ vbi conſederint plane ignorantur. cuius generis eſt *ager Sicilienſis Recentoricus*, qui *cum publicus Rom. eſſet a priuato poſſidebatur.* Cic. pro Rul. H

ΣΚΑΝΑΝ) *tentorium temporarium* ex *frondibus, tabulis, pellibus*, aut ſimili. Hic ſignificabit *tabernam*, quam in antiquis tabulis reperi: HVIVS MONVMENTI IVS QVA MACERIA CLAVSVM EST CVM TABERNA ET CENACVLO HEREDEM NON SEQVETVR NEQ. INTRA MACERIAM HVMARI QVENQVAM LICET. HVIC

A MONVMENTI TVTELAE AGRI PVRI, ideſt, *in quo nulla ſepulcra iacta*, IVGERA DECEM ET TABERNA QVÆ PROXIME EVM LOCVM EST. ΑΔΡΑΝΙΕΙΟΝ) ideſt, *Hadriani* ſanum. Ab inſigni eius æde *Dionyſius opidum Hadranum ad montē Ætnā ſtruxit*. Diod.l.14. Huic cIↃ.*canes Moloſſis* pares ſacri erant, ita eruditi vt interdiu ingredientibus ædem blandirentur, noctu exorbitantes in viam reducerent, ac ſacrilegos, impioſq; dilaniarent. Legitur & in Diod. excerp. l.23. *Adrano vicus*, quem Cluuerius *Adragnum* iuxta *Sambucam* opidum arbitratur. *Adranius amnis* Steph. epit. hodie *fiume d'Aderno*.

ΠΕΡΙΣΤΑΣΙΣ ΤΩ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΩ) *circuitus olineti*. præcipit ne conductor eius *faciat opera coriaria, aut culinaria*. Hoc forſan ob reuerentiam, ne *luci Deo*, aut alicuius manibus *ſæuis ſuperſtitionibus ſacri*. Tac.
B & ideo incædui, arboribus amputatis luce impleantur, ſordidiſq; miniſterijs profanentur. Plin.12.c.1.arbores *fuere numinum tēpla, priſcoque ritu ſimplicia rura etiā nunc deo præcellentē arborē dicant. Nec magis auro fulgentia atq; ebore ſimulacra, quā lucos, & in ijs ſilentia ipſa adoramus*. Aut forte rectius, ne a *coriarijs* excitatus fœtor ad omne potens malum arbores exſiccet, eneruetque, & a cocis arbores cædantur.

ΑΣΠΙΔΑ) *Aſpis* hic non ſerpens, quæ *coniuga ferme vagatur: nec niſi cū cōpare vita eſt: itaq; alterutra interemta incredibilis alteri vltionis cura*. Plin.8.c.23. Sed locum ſignificat, huic tantū, vt puto, tabulæ memoratū.

ΠΙΑΛΟΥΣ) πύελος Latine *alueus* & *ſolium*. Lamp. in Alex. *nemus thermarum ſuarum Oceani ſoliū primus inter principes appellauit*. Opinor per ΠΙΑΛΟΥΣ hic *abena* illa caua lapide exciſa notari, quæ & *miliaria, cucumæ*, & a gloſſa *ſcutræ* appellantur. eo prope modo, quo hodie *Saccæ Thermæ* viſuntur, & pura puta tantum lauacra fuiſſe, ſine vllis ornamentis
C *xyſtis, ſtadio, theatridio* ſeu minuſculo theatro, *ſacello*. His enim veteres *balneæ* ſuperbiebant. Hinc non mirum, ſi Ammianus *lauacra in modum prouinciarum*, & Caſſ. *mirabilē magnitudinē thermarum* referat. *Antonianas thermas* cIↃ IↃc ſellas *marmoreas*, & *Diocletiani* bis tantū circiter habuiſſe ferūt. Ait Blond. Flauius Forliu. *nec quatuor maxima Italiæ palatia ſimul iuncta poſſe illas vnas Diocletiani adæquare*. Has And. *Baccius* perfecti *ædificij ſpecimen* cēſuit, ex lege Vitruuij *hominis bene figurati mēbris* reſpondens. in his enim *theatrum* vbi veſtibulum *caput*, *apodyterium pectus*, *hypocauſtum ſtomachus*, *vmbilicus regia baſilica*, *vēter natatio*, membra vtrinq; *brachiorum* & *femorum* inſtar *atria*, *paleſtræ*, *porticus*, *diætæ*.

D ΑΛΑΙΣΟΝ) varie auctores, vel certius eius exſcriptores notarunt. Nos ex *ſaxis* vetuſtioribus indicibus, puta ex 283. Lat. cum *aſpiratione*, ac 298. cum AI, vel AE ſcribendū eſſe tuemur. Flumē hoc Fazellus id ratus eſt, quod Pittinei vocabulo eſt, *Halæſæ* vero opidū *Caroniā*, XII. a *Tuſa* lapide diſtantem. Populare eſt, tonſoribus lippiſq; notū, pleroſq; fluuios vicinis locis nomen indidiſſe. Steph. epit. *Acragantes vrbes ſunt quinq; quarū vna Siciliæ a flumine præterlabente dicta. Ait quippe Duris pleraſque Sicularum vrbes ab amnibus nomen accepiſſe: Syracuſas ſcilicet, Gelam, Himerā, Selinuntē, Phœnicuntē, Erycē, Camycum, Halycum, Thermum, & Camarinam*.

marinam. Ecquid ergo *diligentiſſimum Siciliæ ſcriptorē* compulit, vt facto vrbis & fluuij diuortio, *flumen* huc, *vrbē* cognominem alio vltra *Saranallis*, & *Caroniæ* amnes relegarit? poſtliminio itaq; vrbem antiquis ſuis ſedibus, quæ circa *D. Mariā de Palatio* fuere, reſtituamus. Ibi enim hæc tabula eruta, quæ pluries *Halæſum amnē*, eiuſq; contermina nominat; Halæſæq; ſi tum fuit, eam proſtetiſſe ſtatuendum. Lubenter autem ambigerē num tum vrbs ceperit. Scriptus forte lapis cum a Diuiſoribus ager diſtribueretur. Ibidem & aliæ aræ repertæ, in quarū vna nobis perſpicue Ο ΔΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΛΑΙΣΙΝΩΝ *populus Halæſinorum*, & ΛΑΠΙΡΩΝΑ lectus, vnde & robur eſt noſtrę opinioni. Cum enim *Lapiron Halæſām* patriā incoluerit, non obijci locus eſt, aliam ibi fuiſſe vrbem, quod nec Geographorum cenſuit quiſpiam, in qua ipſi incolæ, a ſuis municipibus ſtatuæ honor delatus ſit. Præterea innumeræ vetuſtatis reliquiæ inibi nobis conſpectæ, continuoq; petræ perſcriptæ effodiuntur, quas ni *imperita plebs* ſpreta antiquitatis contemplatione abijcere, deſtruere, inq; viliſſima quæq; damnare vſurpaſſet; plura de rebus vrbis edocti fuiſſemus. Extructa ea fuit, vt Diod. l. 14 an. i i. Olymp. xciv. ante C. N. cccciiii. ab *Archonide Herbitenſium* præfecto, poſt pacem cum *Dionyſio* initam, in *colle VIII. ſtadijs a mari* ſito. Strabo eam, vt & *Mylas, Tyndaridē, Agathyrſum* & *Cephalœdium* πολίχνια *opidula* vocat. at Cic. fam. l. 13. ep. 32. nobilem: *In Aleſina ciuitate tam lauta, quam nobili coniunctiſſimos habeo & hoſpitio & familiaritate M. & C. Clodios, Archagatum & Philonem.*

ΧΑΛΚΙΑ) *vaſa anea*, quibus aqua calefit. quorū icon in *Mercuriali* de re gymn. l. 1. c. 10. Poll. inter *vaſa balnearia*. Lucan. Οἴκους *oecos*, Plin. *cellas*, Curt. *ædes* vocat, quas Vitruuius triplici ordine definit. Superior eſt G
Calidaria ſeu *Laconicū, ſudatorium*. Sen. *ſphæriſterium*. Suet. πυριατήριον Dion. Media *caldaria* ſeu *tepidarium, piſcina* & *baptiſterium* dicitur, vbi *ſolium & labrum* erat vt ſedentes lauarentur. Infima *frigidaria*, λοῦτρον, quæ ſolio quoq; inſtructa. Gal. quartam addit *vnctorium* ſeu ἀλειπτήριον, vbi loti vngebātur. Quatuor & *Hadrianus* Imp. in dial. cū Epict. numerat. I. *tepidaria vnctuaria*. II. *ſudatoria* III. *aſſa* (& Ciceroni ad Q. fr. l. 3. ep. 1. memorata, quam gloſſæ eandem cum *ſudatoria* faciunt.) IV. *Frigidaria*.

ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ) *templum Apollinis*. Diod. l. 14. *Hodieq; inter has duas vrbes* Halæſam & Herbitam *familiarum gentiumq; conſanguinitates permanent: & in Apollinis fano iiſdē vtrinq; ritibus ſacra peragunt.* Mire *Apollinē* in Sicilia cultum cognouimus. Gelenſes ſtatua miræ magnitudinis honorarūt, *hanc abreptā Tyrum Poeni miſerunt. Gelenſes autē ipſius dei oraculo quondā dedicarunt. Sed Tyrij aliquanto tēpore poſt, quum ab Alexandro Macedone obſidione premerentur, contumelia ſimulacrum adfecerent, quaſi pro hoſtibus pugnaret. Poſtquā vero Alexander vrbē cepit, eiuſdē nominis die, eademq; hora, vt Timæus auctor eſt, qua Carthagienſes ſacrilegiū in Apollinē apud Gelā cōmiſerant, accidit vt magnifico ſacrorum munerumq; apparatu deo Græci litarent, cuius ſcilicet beneficio vrbē expugnaſſent.* Diod. Syracuſis *Daphnidis* & *Themēitis* vocabulo adorabatur. Suet. in Ti. c. 74. *ſupremo natali ſuo Apollinē Temenitē, & amplitu-*

dinis

A *dinis & artis eximiæ aduectũ Syracuſis, vt in bibliotheca noui templi poneretur, viderat per quietẽ affirmantẽ ſibi non poſſe ſe ab illo dedicari.* Eius ædes & in *Neapoli*. quę hinc ante *Temenites* dicta. Ad *Taurومeniũ*, vt Fazellus, citra *Aſinaris* læuã *ripam*, atq; veterẽ *Naxum*, vt perite Cluuerius, *Apollinis* Ἀρχηγέτε h.e. *Ducis parua ſtatua & ara*. App. *Græcorũ primi Chalcidenſes ex Eubæa claſſe profecti cum Theocle coloniæ ductore Naxũ condiderunt, & arã Apollinis Ducis, quæ nunc extra vrbẽ viſitur, extruxere: vbi quoties e Sicilia ſoluunt oraculũ petituri primũ conſulunt.* Thuc. l. 7. Nomẽ inde manauit, quia coloniæ *Naxum* ducendæ *Theocli* dux & ſuaſor extiterat. *Apollinis Libyſtini* fanum, Cluuerio iudice, fuit, vbi *Spaccafurnus* oppidum Marchionis D. *Fran. Statellæ* habetur. Mac. ſat. 1. c. 27. *Apollinẽ, id eſt, Solem, modo ſoſpitatorẽ, modo peſtẽ ſignificantibus cognominibus adoramus: quũ tamen peſtis, quæ ab eo noxijs immittitur, aperte hunc deum bonis*
B *propugnare ſignificet. hinc eſt, quod apud Pachynũ Siciliæ promontoriũ Apollo Libyſtinus eximia religione colebatur. Nam cum Libyci inuaſuri Siciliã claſſem appuliſſent ad id promontoriũ; Apollo qui ibi colitur inuocatus ab incolis, immiſſa hoſtibus peſte, & pene cunctis ſubita morte interceptis, Libyſtinus cognominatus eſt.* Eod. cap. *Apud Naxios* ποιμένε *Paſtoris* vocabulo ædem habuit. In ſaxis his titulis celebris: APOLLINI BELENO AVG. DEO SANCTO PACIFERO. GRANNO. INVICTO. PRAESTANTI. SIANNO. DEFENSORI. TVTELARI MENSIS MAI. In ſcriptoribus inter alia *Fatidicus, Vates, Augur, Sortilegus, Cortini potens* appellatur, quod *oraculis* & ſortibus præſit.

C MAΓΕΙΡΙΚΟΝ) arbitror hic ſumi pro *vſtrina* vbi *cineres*, ſeu *culina* vbi *epulæ in funere cõburuntur*. Feſt. *Culinæ* Agg. Vrbico *in ſuburbijs loca publica inopũ deſtinata funeribus.* vnde *Inquilini*. Var. l. 4. Dictæ & *Puticuli, quod putreſcebant ibi cadauera proiecta.* Lap. HERCVLI SAXANO SACRVM SER. SVLP. TROPHINVS AEDEM ZOTHECAM CVLINAM PECVNIA SVA A SOLO RESTITVIT IDEMQ. DEDICAVIT. In hac peregre ituri *propter viam Herculi Santo* litabant. Ibi omne ex polluta dape reliquum igni adiudicabatur.

183. SEVIVI) paria ſunt SEVIBVS. SEVIVVS. SEVIBOS & SEVIVOS.

INFRONTE) & *a fronte*. Hor. *Mille pedes a fronte, trecentos cippus in agrum.* Frons monumenti eſt, qui *agrum* vel *viam* tangit, vel ei finitimus, quantum nempe *in latitudinẽ* excedit. hinc INFRO. LATVM. *In agro* vero notat, in quam *longitudinẽ agri* porrigatur. LOCVM ARÆ
D DONAVIT QVÆ COLLIGIT IN SOLO POSITA PEDES. *Frons* itaq; *anterior* tumuli pars, *poſterior Ager*. ideoque & RETRO & A TERGO leges. HABEAT A TERGO ET A LATERE ACCESSVM. & HVIC TITVLO CEDVNT QVOQVOVERSVM PEDES QVADRATI BINI. *Pedum* menſura imis cippis adſignabatur, ne cunctus ager cineribus *ſacer emtuſque* putaretur. *Secundum viã exponebant, quo prætereunteis admoneant, & ſe fuiſſe, & illos eſſe mortaleis. Ab eo cetera quæ ſcripta ac facta memoriæ cauſa, monimenta dicta.* Varr. Sepulcra autem in *agris*, *anfractibus viarum*, & *ſuburbijs*. nam *Solon*

Athenienſibus (apud quos columnæ cum indice ibi conditorum in cāpo E
proſtabāt Pauſ.)& *leges* X.*virales Romanis* vrbes ijs profanare interdixe-
rant. Intus vero ſepulti, quos *virtus legibus ſoluiſſet*, vt *Fabricius* in foro,
Poplicola, Q. *Poſthumius Tubero*, *Veſtales*, *Triumphales* & *Impp.* quorum
ſolus *Traianus* oſſibus in vrbe relatis humatus eſt. At *Spartanis* in vrbe
ſecus deorum ædes ſepelire licebat. *Tarentini* Oraculo moniti *ſatius fore*
ſi cum pluribus habitarent, intra mœnia ſuos exponebant.

PEDES) *Territoria in agros, agros in centurias*, has in *iugera, iugera in*
climata, hæc *in actus, perticas, paſſus, gradus, cubitus, pedes, palmos, vncias*
& *digitos* diuiſerunt. *Pes habet palmas IV. vncias XII digitos XVI. Pal-*
mus habet digitos IV. vncias III. Front. *Pedem Rom.* cum ſuis *digitis*, &
rotundis & *quadratis* vide apud Grut. p. 644. Lege antiqua *rogū buſtumve*
nouum, propius LX. pedes alienas ædes ne adiicito. F

ALIQV AVT BENDANT AVT DONET) *alicui aut vendant, aut*
donent. In lap. NE FIDVCIENT NEQ. PIGNERI OBLIGABITVR
SED NEC VLLO MODO ALIENABITVR NE DE NOMINE
EXEAT FAMILIÆ SVÆ NEQ. VLLI LICEBIT LOCATIONIS
CAVSA IN ANNOS QVANDOQ. TRAVENDERE. Cauebant etiā
ne corpus ſuperponatur. Multa & ideo ſoluenda *coloniæ*, *ærario* P.R. *col-*
legio & *arcæ Pontificū*, *Veſtalibus*. Quandoque & bonis priuabantur:
EORVM BONA PERTINEBVNT AD REMP. BRVNDVSINO-
RVM. Imo immania quæq; imprecabantur. SI VERO PROIECE-
RIT VEL ARAM ABSTVLERIT VT HABEAT SACRA ISIDIS
ILLIVS QVIETA IRATA MITEM ISIDEM IRATAM HABEAT.
SVORVM OSSA ERVTA ATQ. DISPERSA VIDEAT. MANES
IRATOS HABEAT. Alia conditio SEPVLCRO CORPVS PER G
AEDILES INFERRE LICEAT.

LIBERTIS POTERISQ.) Sepulcra alia *Publica*, qui *de publico hono-*
ris nomine humabantur. Sicul. Flac. Alia *Priuata*. Caius l. 5. ff. de relig. &
ſumt. fun. Familiaria, *quæ quis ſibi familiæque ſuæ conſtituit. Hereditaria*,
autē quæ quis ſibi heredibuſque ſuis conſtituit. De illis hic agit, *quæ here-*
dē non ſequuntur veteri formula H.M.H.N.S. *hoc monumentū heredē non*
ſequi, nec de familia exire dicebatur. PER GENVS IPSORVM POS-
SESSIO DECVRRERET VEL PER ATNATOS VEL MANV-
MISSOS. Cumq; *magnum eſt eadē habere monumenta maiorum, iiſdē vti*
ſacris, ſepulcra habere cōmunia. Cic. 1. off. ideo & nominatim aliqui ex-
culſi. EXCEPTO HERMETE LIB. QVEM VETO PROPTER
DELICTA SVA ADITVM AMBITVM NE VLLVM ACCESSVM H
HABEAT IN HOC MONVMENTO.

ARIOLA) pro *areola*, exili area, planitie illa glabra, vel ſpatio iuxta
monumentum, quod *forum, ideſt, veſtigium* appellatur.

AT MONVMENTVM) pro *ad*. l. 42. ff. de rel. & ſum. fun. *Monumen-*
tum generaliter res eſt memoriæ cauſa in poſterū prodita: in qua ſi corpus,
vel reliquiæ inferuntur, fiet ſepulcrū, ſi vero nihil eorum inferatur erit mo-
numentum, memoriæ cauſa factum, quod Græci κενοτάφιον. Had. l. 37. *Moni-*

A *mentum eſt, quod monimenti, id eſt, cauſa muniendi eius loci factum ſit, in
quo corpus impoſitum. Ser.l.3.Aen. *Apparatus mortuorum funus dici ſo-
let, extructio lignorum rogus, ſubiectio ignis pyra* (inuertunt Critici *ex-
tructio lignorum pyra, ſubiectio ignis rogus*) *crematio cadaueris buſtum,
locus vſtrina, operis extructio ſepulcrũ, nomen inſcriptum monumentum.*
Deſignabatur a ciuitatum Pontificibus ni hereditarium eſſet. In quo ex-
truendo & modus præſcribebatur. Plato vetabat teſte Cic.2. de LL. *ne
ſit ſepulcrũ altius quam quod quinq; homines diebus quinq; abſoluerint: nec
e lapide excitari plus nec imponi, quã quod capiat laudẽ mortui inciſam, ne
plus quatuor herois verſibus, quos Longos appellat Ennius.*

PER. X) *pertica* exponi integrum non eſt, quia præcedit PEDES.
Pertica menſura fuit *X. pedum*, ſeu *II. paſſuum*, aliter δεκάπες & ἄκαινα
B ſeu *decempeda*, vnde metator *decempedator*, & *finitor*. Forte *permiſſu
X virorum agrorum* nempe. Liu. Decreuerunt *vt M. Iunius Prætor vrba-
nus, ſi ei videretur, X viros agro Samniti Apuloque, quod eius publicum po-
puli Rom. eſſet, metiendo diuidendoq; crearet.* Vel *X. primorum*. Græce
δεκάπρωτοι: ex *Decurionibus* hi lecti, pecunias vectigalium exigebant,
qui, ſi morte alicuius fiſcus detrimentum cepiſſet, de ſuo reſarcire de-
bebant. *Agyrenſes V. primos, Maſſilienſes XV. primos* vocabant. Cæſ.
l. 1. bel. Gal.

184. MIL. ANN. VIIII.) *Anni militiæ vtiles* a XVII. ad XLVI. infra
quos xx. ſtipendia facienda erant. Qui tamen ad honores properans ſine
interuallo militabat, XXXVII. vitæ anno ea abſoluebat. Et ſic capienda
lex Tullia: *Iuniorum ætatẽ annis XXX. definiuit, quos militare coegit.* &
C Veteranus apud Tac. an. 1. *Tricena ac ſuper ſtipendia* numerans. Quibus
verbis *peritiſſimus rerum Sigonius* XXX annos fruſtra ſuſpicatus. Militiæ
quoq; vacationem L. annus tulit. videtur in verbis *Liguſtini* apud Liu.
*Quater infra paucos annos Primum pilum duxi: quater & vicies virtutis
cauſa donatus ab* Impp. *ſum: ſex ciuicas coronas accepi*: XXII. *ſtipendia
annua in exercitu emerita habeo: & maior annis ſum quinquaginta.* Legiti-
ma itaq; ſtipendia *in Pedite* xx. *in Equite* x. Polyb. *Equites quidem dena,
Pedites vicena ſtipendia explere oportet neceſſario in annis* XLVI. *a natiui-
tate.* Dioc. & Max. l. 9. C. quando prou. non eſt neces. *Veterani ſunt, qui
poſt viceſima ſtipendia honeſtã & cauſariã miſſionẽ conſecuti ſunt.* Nec ta-
men nego variatum ſæpe in ea fuiſſe. *Miſſionũ generales cauſæ tres; ho-
neſta eſt, quæ tẽpore militiæ impleto datur: cauſaria, cum quis vitio animi,*
D *vel corporis minus idoneus militiæ renunciatus: ignominioſa cauſa eſt, cum
quis propter delictũ ſacramento ſoluitur.* Macer. l. 13. ff. de re mil. Sub *Au-
guſto* duplex *miſſio*: vna *Exauctoratio*, qua decurſis ſtipendijs *ad vexillũ
retinebantur, ceterorũ immunes niſi propulſandi hoſtis.* Tac. *Veterani*, &
Vexillarij dicti. Idem. *Dimiſſis quidẽ finẽ eſſe militiæ, ſed apud vexillũ re-
tentos, alio vocabulo eoſdẽ labores perferre.* Altera *Plena miſſio*, quæ *Iuſta*,
vel *Honoraria* ſeu *gratioſa*, ex hac *Beneficiarij* vocati: qui *poſt multos militiæ
labores quietis ſuffragiũ conſecuti ſunt.* Iſiod.

TR.) lego *Triario. Tribunus* eſſe nequiuerat dimidio ſtipendiorum

nondum confecto. poſt quæ tandem, Polybio auctore, ad honores via patebat. Ex >. enim nota *pedeſtris* proditur *militia*. ergo X. expoſcebãtur. *Triarij dicti quod in acie tertio loco extremis ſubſidio deponebantur.* Var. l. 4. *Genibus poſitis ſolebant intra ſcuta ſubſidere, ne ſtantes vulnerarentur, venientibus telis.* Veg. l. 1. c. 20. *Eligunt minimos ætate fortunæque tenuioris in Velites, ijs adultiores in Haſtatos, ætate florentiſſimos in Principes, natu maximos in Triarios.* Polyb. E

>.) *Centuria*, vel *Centurio*. is peditũ ductor a *Tribunis* lectus ex omni genere, excepto *Velitũ*. interdum & a *milite* adoptatus. Liu. l. 3. *Cohortes ſibi Centuriones legerunt*, nec ſine cenſu & tirocinio. Sen. *Cenſus in caſtris Ordinẽ promouet, cenſus in foro Iudices legit.* Promotionem hanc *Illuſtris veterũ Doctor Lipſius* l. 2. d. 8. mil. R. hac ſerie refert. *Erant X. cohortes; infima X. & in ea tres manipuli; in quoq; horum duo Centuriones: iſti omnes Numero pares, Genere impares. ideoq; prima promotio in eodẽ* F *Numero & cohorte, a manipulo ad manipulũ, ſiue a Genere ad genus fuit, puta a X. haſtato ad X. principem, ab iſto ad X. pilum. Dum expleta ea cohorte, numero adſcendebat, fiebantq; Noni. mox Octaui, & deniq; Primi. Cum iam illic a primo haſtato ad primum Principẽ, a primo Principe ad primum pilum ibant.* Probat Veg. l. 2. c. 8. *Vetus conſuetudo tenuit, vt ex primo Principe legioni promoueretur Centurio primipili.* Quandoq; & ſaltus fiebat. *Sp. Liguſtinus* apud Liu. *a X. Haſtato ad Primum pilum traductus.* Singulis vero manipulis *bini binis lectionibus Centuriones* dati, ne ſi alter caderet, Manipulus ſine duce periclitaretur. Prior lectus *præeſt dextræ parti manipuli: qui ſecundus Secundæ.* Polyb. Duplex ſtipendium, vt *Decurio equitum ductor* triplex meruit. Quiſq; ſibi *adiutores* adiungebat, G quos Polyb. οὐραγοὺς. Lipſ. *Tergi duces, Coactores* nempe *agminis.* Feſt. *Optiones & Accenſos.* Liu. *Subcenturiones.* *Centurionum* inſigne *Vitis*, cuius recurua >. hæc nota eſt. Plin. 14. c. 1. *Centurionum in manu vitis, & opimo præmio tardos ordines ad lentas producit aquilas, atq; etiã in delictis pœnã ipſam honorat.* Quare Feſto *Sub vineã & ſub vitẽ haſtas iacere dicuntur milites.* Spart. in Had. *Nulli vitẽ niſi robuſto & bonæ famæ dedit.* Liu. epit. l. 57. *Quem militẽ extra ordinẽ deprehẽdit, ſi Romanus eſſet vitibus, ſi extraneus virgis cecidit.* Macer. l. 18. ff. de re mil. *Miles ſi vitem tenuit militiã mutet. Si ex induſtria fregit, vel manũ centurioni intulit, capite puniatur.* Verberandi eorum audaciam vides in Tac. l. 1. an. *Denis in diem aſſibus animã & corpus æſtimari, hinc veſtẽ, arma, tentoria, hinc ſæuitiã Centurionũ, & vacationẽ munerũ redimi.* Idem. *Centurio Lucullius interficitur, cui militaribus facetijs vocabulũ: cedo alterã, indiderant, quia fracta vite in tergo militis, aliã clara voce, & rurſus aliã poſcebat.* Ne idolis H *Marcellus Centurio Martyr* ſacrificaret: *Ecce,* ait, *proijcio vitem.* Candida veſte apud Tac. 2. hiſt. induti: *Ante aquilã Præfecti caſtrorũ, Tribuniq; & primi Centurionũ, ceteri iuxta ſuã quiſq; centuriã armis doniſq; fulgentes.* Modeſt. de voc. rei mil. eos ait *habere cataphractos, & ſcuta, & galeas ferreas tranſuerſis & argentatis criſtis, vt facilius cognoſcerentur a ſuis.* Miniſteria illorum inter alia: *vigilias obire ac legationẽ, militẽ per cohor-*

A *tem diuidere, militum operibus adſiſtere, locum caſtris idoneum deligere, Principum imagines tueri. Centuriones* etiam erant III *viri*, qui *tribus centuriis* præfecti, in quibus *Celeres*, Regij ſtipatores, & primi ac vltimi pugnæ milites numerabantur.

MAR. GERMANICIANVS) Romæ MARCO GERMANICIANO TI. CÆSARIS GERMANO NATIONE VEIN.

186. ATHNISION) ritu Græco H pro E. cuius generis & alia extant.

CAP. XIV. Equo Sing. AElij. Euocatus. Biuocalis. Diocletianus. Caput ſacrum. Iupiter. Menſi apparatus argenteus. Agathocles. Nympha. Fontes. Fulgura. Terram leuem precari. Stare, & hieram facere. Stymphali ædes Dianæ.

B 187. EQVO SING. AVG.) item EQVIT. SING. AVREL. EQ. SING. CAES. ARGENTARIVS. EQVIT. SING. IMP. N. & EX SINGVLARIBVS IMPERATORIS. ἁπλῶς EQ. SING. ac SINGVLARII. Grut. p. 569. M. VLPIO VIATORI EQVIT. SING. AVG. cui titulum fecit M. VLPIVS AVG. LIB. Hunc noſtrum auguror. *Equi ſingularij* fuere, qui diſtincti *a bigis & paribus*, Græce *κέλητες, deſultatorij*, Feſto *celſi equi*. id eſt, *curſores* vocantur. quibus in *Olympia* ſua premia. EQ. SING. interpretantur eum, qui *publico equo* ſpoliatus *vnico*, ſeu *priuato* merebat, vt *duplaris*, qui *duobus*. Liu. l. 27. *Illis omnibus (& multi erant) adempti equi, qui Cannenſium legionum equites in Sicilia erant, addiderunt acerbitati, & tẽpus, ne præterita ſtipendia procederent ijs qui equo publico meruerant, ſed dena ſtipendia equis priuatis fa-*
C *cerent*. In lapidibus honorem, & perpetuitatem inſatiabiliter appetebant. Sed quæ, amabo, laus EQ. SING. *publicum* ablatum docere? ſatius ergo credere eſt eum ſignificari, qui ſua ſponte meruerit *priuato*, quales illi bello *Veientino* in Liu. l. 5. *Cum repente, quibus cenſus equeſter erat, equi publici non erant aſſignati, equis ſe ſuis ſtipendiũ facturos* (Senatui) *promittunt*. Caſſ. var. l. 11. *Primicerios ſingulariorum* nominat. qui vt colligitur, ibi militares excubias gerunt, l. 1. C. de off. pr. præf. Af. *in ſchola ſingularium*. Pancirolus hos putat, qui *Tribuni Prætoriani* à Theodoſio, & aliter *Frumentarij* appellatur. Vel cenſeo EQ. SING. fuiſſe, qui ex ala, quam *Vitellius* adinuenit. Tac. hiſt. 4. *Acceſſit ala ſingularium, excita olim a Vitellio, deinde in partes Veſpaſiani tranſgreſſa*. AVG. autem vox his non *Octauium* deſignat, qua noſtra expugnaretur opinio, ſed
D quemuis ſummæ rei Dominium.

188. AELIVS) *Gens Ælia appellatur, quæ ex multis familijs conficitur.* Feſt. *Romæ* pauperrima. XVI. enim *Aelijs* vna domuncula fuerat, & *vnus in agro Veiente fundus, minus multo cultores deſiderans, quam dominos habebat*. mox. *Nullum ante ſcrupulum argenti habuit, quam Paulus Perſe Rege deuicto, P. Aelio Tuberoni genero ſuo quinq; pondo argenti ex præda donaret*. Val. l. 4. c. 4.

191. PRIMus TRIARCHVS) lego *Trierarchus, triremium præfectus.* Sumptuoſa præfectura, quia *naues paratas* ad bella ſuis inpenſis haberi oportuit.

oportuit. Suid. *Athenis* onus omnium grauius , quo multi patrimonia E
exhauſere.aliqui etiam functi eo vitam laqueo expulere. Ample de iſto
Budeus de aſſe.Hic cũ *Primus* nominetur, *Inferiores* fuiſſe facile apparet

194. EVOK) *Euokatus*. Ser.l.2.Tria genera militiæ *Euocatio*, *Tumultus*, *Delectus*. *Tumultus* fuit in *bello Gallico*, aut *Italico*,grauiorq. bello. Cic.8.Phil. *Bellum ſine tumultu,tumultus eſſe ſine bello non poteſt*. *Euocatio* eſt cum ad *ſubitum preliũ* quiuis euocatur.Don.ad Ter. Huiuſmodi militia *per tumultum repente ſuſcipitur, & dicitur euocatio, vbi dux alloquitur ciues ; qui Remp. ſaluam eſſe vultis me ſequimini*. Inde *Subitarij & Tumultuarij milites*, item *Voluntarij*. Liu. *Cohortes veteres voluntate ſequentes*. Diſtincte Agretius: *Aduocatus daturus patrocinium, Inuocatus præſtaturus auxilium, Euocatus præbiturus obſequium. In vexillum ſeorſim recepti*, non *legionibus* interiecti. apud Cic.3.fam.ep.6. *Antonius præfectus euocatorum*. Quos Tac. *Vexillum veteranorum, Vexilla legionũ* dixit. F
Horum *Auguſtus* ex *Campanis beneficiarijs* patris ccIↄↄ. ſecreuit. App. Singuli quaſi *Centuriones*,hinc in gloſſa Ταξίαρχος *ordinum ductor*. *Craſtinus euocatus* in Cæſ.l.3.bel. ciu. ante *Primum pilum in legione decima duxerat*.In Dione *Auguſti Euocatos vites ferentes,vti Centuriones* leges. Is enim corporis ſui preſidium ex triplici milite; *Prætoriano, Euocato, & Batauo* cõſtituit. Suet.in Gal.c.10. *Delegit & equeſtris ordinis iuuenes,qui manente anulorum aureorũ vſu Euocati appellarentur, excubiaſque circa cubiculum ſuum vice militũ agerent*. Liu.l.29. Scipio *poſtquã in Siciliã venit voluntarios ordinauit,centuriauitque ex his CCC. iuuenes florente ætate & viriũ robore inſignes circa ſe habebat*. Similes his etſi nomine ac lectione
diſpares & *Romulus*, Liu.l.1. *ccc.armatos ad cuſtodiã corporis, quos Celeres appellauit,habuit*. Talis *Euocatus* & hic IVLIANVS AVR. fuit. G

195. EELIX) loco *Felix*. Multoties in ſaxis hic *biuocalis* reperitur, vt FEELIX. SEEDES. MEEL. FEEL. ſed hic *marmorarij* mendum.

DVLCISSIMO ET DVLCISSIMO) *amoris emphaſis*, nec forte alibi legẽda.Sic in lap B.B *bonis bonis*.L.L. *libẽter libenter*.M.M. *merẽti merẽti*.

193. C. VALERIO DIOCLETIANO) Etiam M. in ſaxis nominatur. *M. Aurelius Valerius Iouius* Diocletianus, & ſubactis populis *Britãnicus Max.Germanicus Max.Sarmat.Max.Perſ.Max.* *Dalmata* fuit ex opido & matre *Dioclea,quare donec imperium ſumſit Diocles appellatus*.Vict. *Artaxerxe* VII. Rege Perſico victo *adorari* ſe iuſſit , *cum ante eum omnes Impp. in modum iudicum ſalutarentur, & tantum clamydẽ purpureã à priuato habitu plus haberẽt*.Caſſ. *Ornamẽta gemmarũ veſtibus,calceamentiſque indidit*.Eutr. *Auguſtus* electus *Ar.Aprum Numeriani* anteceſſo- H
ris homicidam interemit omen implens cuiuſdam *Druidis : Imperator eris cum Aprum occideris*. Cùm ante ſæpe *apros* ſua manu iugulaſſet, & alij Imperij faſces acquirerent, dixit : *Ego ſemper apros occido, ſed alter ſemper vtitur pulpamento*.Vop. In dominationis ſortem *Aur.Val.Maximum* aſciuit,quocum omnem lapidem mouit CHRISTI cultoribus tollendis. quare *Cluniæ Hiſp.* columnæ hæc exinde inciſa : DIOCLETIANVS IOVIVS MAXIMVS AN.HERCVLEVS CAES. AVG.AMPLI-

A FICATO PER ORIENTEM ET OCCIDENTEM IMP. ROM.
ET NOMINE CHRISTIANORVM DELETO QVI REMP.
EVERTEBANT. itidem. SVPERSTITIONE CHRISTIANA
VBIQVE DELETA ET CVLTV DEOR. PROPAGATO. *Veterum*
ſcripta de fuſione argenti, & auri conquiſita combuſſit, ne ex illa arte ditati
Aegyptij & pecunia freti copijs inpoſterum rebellarent. Suid. Onus
potentiæ rerum vno die cum *Maximiano* eiurauit; ille *Nicomediæ*, hic
Mediolani. anno xxv. Vict. xx. Zon. Ab *Herculeo*, & *Galerio* ad recipien-
dum id rogatus tanquam peſtem deteſtans, in hunc modum reſpondit:
Vtinã Salone poſſetis viſere olera noſtris manibus inſita: profecto nunquam
iſtud tentandũ iudicaretis. Vix. an. LXXIIX. COS. III.) cum *Maximino*.
199. CAPVT IM..) cum vſtulandum corpus *digitũ*, vt inferias per-
B ſoluerent excipere vſurpabant. Feſt. *Membrum abſcindi mortui dicebatur,*
cum digitus eius decidebatur; ad quod ſeruatũ iuſta fierent, reliquo cor-
pore cõbuſto. Os & *excipiebatur*, ſi quis foris obijſſet, vt domi *parenta-*
rẽtur, & *familia purgaretur.* Cic. 2. de LL. *neq. neceſſe eſt edi ſſeri a nobis, qui*
finis funeſtæ familiæ: quod genus ſacrificij lare veruecibus fiat: quẽadmo-
dum os reiectũ (id eſt, redditum terræ. Turn. *reſectum.* alij legunt *re-*
ceptũ) *terra obtegatur.* Var. l. 4. *Quod terra ſit humus, ideo humatus mor-*
tuus, qui terra ſit obrutus, ab eo qui Romanis cõbuſtus eſt, aut in ſepulcrum
eius obiecta gleba non eſt, aut ſi os exceptum mortui ad familiã expurgan-
dã, donec in purgando humo non eſt opertus, vt Pontifices dicunt, quoad
inhumatus ſit, familia funeſta manet. Refert Wolf. *Lazius Med.* Ferdinan-
di I. Hiſt. in ſua Rep. *in Carnunti ruinis cranium magna ex parte integrũ,*
C *vtpote rogo ſublatum loculo inditum* ſe vidiſſe, cum *triente* intra dentes.
Mos enim corpori vrendo in rogo *oculos aperire*, expiranti a neceſſarijs
opertos, & *cælo oſtendi*, inque os numum δανάκην inſeri, vnde *Charonti*
naulum *Stygiã paludẽ* tranſiturus ſoluat. *Panebi Lybies regis extincti*
corpus obruunt terra, caput autẽ abſciſſum & inauratũ in delubro collocant.
Io. Stob. Itaq; hic expono CAPVT IM*poſuit*, vel *terra obtegit pater*
nempe *filiæ*. Forte *Caput* igne demoliri noluerunt, cum id *diuiniſſimum*
Plato, pars philoſophorum *ſedẽ & regiã animæ*, plures *ſacrũ* duxerint.
Ath. l. 2. *Quòd autẽ ſacrũ olim caput exiſtimauerint indicio eſt iurandi per*
id conſuetudo, & ſternutamenta quæ ex ipſo prodeunt adorãdi veluti ſacra,
quin etiã quæ aſſentiuntur & comprobant, capitis nutu confirmandi. Per
caput ſuum deierarunt Hebræi, Græci, & *Rom.* Sternutamenta *Deum* iu-
dicaſſe Ariſt. prob. ſect. 34. teſtis eſt: *Cur ſternutamentum pro numine*
D *habetur, non tuſſis, neq; grauedo? an quia de capite membrorum præcipuè*
diuino, vnde cogitatio eſt, ſuum ducit principium? an quia ceteri illi affe-
ctus ratione morbi eueniant, hic ſecus exultet? Et hæc cauſa erit cur *Ful-*
guritum (*Aruſpices* enim condebant. Sen. de clem. l. 1. c. 7. *Ecquis regum*
erit tutus, cuius non mẽbra Aruſpices colligant? quod ſi dij placabiles, &
æqui delicta potentium non ſtatim fulmine proſequuntur) *Edentulumque*
puerũ cremari fas non fuerit, ſed *condi terræ religio traderet.* quod illum
diuinum euaſiſſe credẽtes velut *Deum* colerent, hunc ętate illa pura & in-

nocua

nocua *Diuo* forſan propiorem exiſtimarint. Dijs enim iuſta non fiebant. E quare *nemo M.Ant.plangendum cenſuit certis omnibus, quod a Dijs commodatus ad Deos rediſſet.* Capit. Regum præterea corpora ob fortunæ maieſtatem ignis iniuria exemerunt, dicente Plinio l.19.c.1. *Inuentum iam eſt quod ignibus non abſumeretur. Viuum id vocant, ardenteſq; in focis cõuiuiorum ex eo vidimus mappas; ſordibus exuſtis ſplendenteſq; igni magis quam poſſent aquis. Regum inde funebres tunicæ, corporis fauillam ab reliquo ſeparant cinere. Naſcitur in deſertis aduſtiſq; Sole Indiæ, vbi non cadunt imbres, inter diras ſerpentes aſſueſcitque viuere ardendo, rarum inuentu, difficile textu propter breuitatem.*

201. N.M.PLAET.) legerem *nomine M.Pletorij*.nota Plæt.cum AE

204. M.A.CALLINICO) καλλίνικος *victor eximius*: cognomen *Herculis & Theſei.* & in ludis adclamatio. F

207. M.VIRGINIO POMPEIO) Forte is, qui a *III viris* proſcriptus felici eloquentia a ſeruis ſuis & militibus ad ſe trucidandum miſſis extorſit, vt ad P*ompeium in Siciliam* enauigaret, quaſi vtrorũque comitatu. App. A *Pompeio* gens hæc cognominata, quæ duplex *patricia & plebeia.*

208. L.C.I.) hic mihi aqua hæret, nec *tam in procliui ea res, quã imber cum pluit*, aiebat ille apud Plaut. Forte *L.Cæſar Imp.*

C.I.C.) C.*Iul.* C*æſar.* I.O.M.S.) *Ioui Opt. Max. ſacrum*. Cic.4.de fin. *Iouem cum optimum, & Maximum dicimus, cum eundem ſalutarẽ, hoſpitalem, ſtatorem, hoc intelligi volumus ſalutem hominum in eius eſſe tutela.* Iouis ſolius hic titulus fuit. In lap. OPTIMVS MAXIMVS CAELVS AETERNVS IVPITER. O. M. AETERNO SERVATORI. TRAIANO OPTIMO SERVATORI. NVMINI DEORVM AVG. IOVI G OPT. MAX. SALVTARI SERENO. SOLI INVICTO SERAPIDI VICTORI STATORI STYGIO. REGI PRAESTITI, PVERO, PROPVGNATORI, DEPVLSORI, FVLMINATORI, INVENTORI, CVSTODI AVGVSTAE TAVRINORVM. SANCTITATI IOVIS. TVTELARIS MENSIS IVLII.

210. ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ) De veteri menſarum cultu immenſa hiſtoriæ loquuntur, ex quibus hæc analecta damus. Plin.l.37.c.2. *Petronius conſularis moriturus inuidia Neronis principis, vt menſam eius exhæredaret, trullam Murrinam ccc H. S. emptam fregit. Sed Nero, vt par erat principem, vicit omnes ccc. H.S. capidem vnam parando. memoranda res tanti Imperatorem Patremque patriæ bibiſſe. Oriens Murrinam mittit.* Poſt. *Humorem putant ſub terra calore denſari.* Familiare ad id H *Argentum.* Ibid. *Africanus cum de Pœnis triumpharet* IV. M. CCCC. LXX. M. *pondo tranſtulit. hoc argenti tota Africa habuit, illa terrarum æmula, quod nunc eſt in menſarum apparatu.* Mira res priuatos tot in argento habuiſſe, quot olim tota *Carthago.* Paulo ante Syllanum bellum *lances è centenis libris argenti, quas tunc ſuper quingentas numero Romæ fuiſſe conſtat: multoſque ob eas proſcriptos dolo concupiſcentium.* Poſt. *Claudij principatu ſeruus eius Druſillanus nomine Rotundus, Diſpenſator Hiſpaniæ Citerioris quingenariam lancem habuit, cui fabricandæ officina prius exædificata*

ficata

A *ficat.i fuerat, & comites eius octo, quingenta librarum. Quæſo vt quam multi
eas conſerui eius inferrent, aut quibus cænantibus?* Tert. *Cui promulſidi,
ſi officina extructa eſt, debuit & triclinium.* Nec exquiſiti faſtus in lex, niſi
& ingenio hominis conſpicerentur. Hinc Plin. in proem. l. 33. *In poculis
libidines cælari iuuat, & per obſcenitates bibere.* l. 33. c. 11. *Delphinos quinis
millibus H.S. in libras emptos C. Gracchus habuit. L. vero Craſſus Orator
duos ſcyphos Mentoris artificis manu cælatos H.S.C. Conſtat eundem* VI.
M.H.S. ſingulas libras vaſa emta habuiſſe. c. 12. *Zopyrus Areopagitas, &
iudicium Oreſtis in duobus ſcyphis cælauit H.S. XXII æſtimatis.* h.e. XXX.
M. ſcutatis. Præterea *argentum medicatis aquis inficitur, atque etiam
afflatu ſalſo, ſicut in mediterraneis Hiſpaniæ. Nec hoc fuit ſatis: turba
gemmarum potamus, & ſmaragdis calices, ac temulentiæ cauſa tenere Indiã
B *iuuat, & aurum iam acceſſio eſt.* Cic. 4. Ver. *Exponit ſuas copias omnes,
multum argentum, non pauca etiã pocula ex auro, quæ vt mos eſt regius, &
maxime in Syria, gẽmis erant diſtincta clariſſimis.* Cogita modo quinam
Syracuſis, quarum *menſæ, diuitiæque* Orbi innotuerãt, & earum Regum,
ceteris inuidiam facientium ſplendor fuerit. *Agathocles* tamen vt ſuæ
ipſe *originis ſpeculum*, alij regiæ *humilitatis iudicium* intuerentur, *fictili-
bus* vſus eſt. Auſ. *fama eſt fictilibus cænaſſe Agathoclea regem.* Quod fir-
mant hæ vaſium aures A. CIↃ.IↃLV. *Fazello* notante, inuentæ. In numis
ΑΓΑΘΟΚΛΕΥΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ. Hic ne potentiæ ſignificatione ſuperbiret,
nudum nomen impreſſit. Magnipendendæ ergo hæ *antiquitatis reliquiæ*,
quod *luteæ* tot ſeculis perennarint, alijs maioris operis monimentis peſ-
ſum datis. Figulinam artem *Agathoclem ob victus inopiam* exercuiſſe,
C Diod. teſtis. Ath. l. 11. *Aurea pocula familiaribus oſtentantẽ dixiſſe: ex ficti-
libus quæ finxerat, hæc eſſe confecta.* Plut. Solitus fictilia aureis inſerere
aiens; *induſtria ſe & fortitudine hoc conſecutum, vt aurea nunc faceret,
qui lutea finxiſſet antea.* Hinc in obſidione quadam de muris clamatum:
Figule, caminarie, vnde militibus ſolues ſtipendia? Hanc, inquit, ſi cepero.
Diod. l. 20. Natus *Thermis* hodie *Saccæ*, genitore *Carcino figulo*, qui *Regio*
patria ob ſeditionem pulſus *Thermum*, inde *Syracuſas* ſucceſſit, vbi filio
materni aui nomine celebre illud potentiæ omen fuit *apibus* ad dor-
mientis os fauum extruentibus. *Agathocles* qui *Damanti frater*, mox &
in vxore amanda *collega*, promiſcuum ſcortum, *Damantis mulier*, & eius
mulieris vir, Timæo τϱίοϱχης *bubo*, cui nomen a *multis teſtibus*, dicitur.
Honoris iter ingreſſus cum per *Siciliam* ſtipendia faciens ἑκατόνταϱχος,
D *Centurio*, dein *Tribunus militum* eſſet. Defuncto *Damante* viduæ iungi-
tur, quod ante vicariam operam ei comprobaſſet. Sic auctis opibus,
caſtrẽſi ingenio clarus, plebis ſtudijs *Syracuſana Rep.* extincta *Rex*, vt Diod.
ϛϱατηγὸς αὐτοκϱάτωϱ ſalutatur. Integra fere *Sicilia* ſubiecta & manu
Italiæ iniecta, inſidijs *Archageti* nepotis, ope *Mænei Egeſtani* concubini
eius, dentiſcalpio venenum propinatur. Eo dentibus perfoſſis, putreſcen-
tibuſque vocẽ edendi vi priuatus viuus adhuc a *Demetrij ſpeculatore Oxy-
themi* crematur. Diod. At Iuſtinus *vis morbi*, ait, *coegit, quo toto corpo-
re comprehenſus per omnes neruos articuloſque humoro peſtifero graſſante,*

O velut

velut inteſtino ſingulorum membrorum bello inpugnabatur. Diſceſſit an. E
vitæ LXXII. imperij XXIIX. Diod.ecl.12.l.21.

217. NIMPHA) Ath.l.11.*Nymphæ Bacchi nutrices dictæ, quoniã aqua permixta vinũ augebatur.*Quibus *Siculos*,l.4.ait,*domi ſacra facere ac temulentos circa earũ imagines pernoctare, ac circa earũ ſimulacra ſaltare. quare Dimocles Dionyſij Iun. aſſentator omiſſis Nymphis dixit: nihil faciendos eos deos,qui anima carent,ſaltans ad Dionyſium porrexit.* Celebri eæ *luco,lauretoq;* in *Sicilia* cultæ,in *Heræorũ montium* conualli quadam,vbi *Daphnim Mercurio Nymphaq; genitum eſſe produnt.* Diod.l.4. In lap. NYMPHIS LYMPHIS Q.DVLCISSIMIS.SALVTIFERIS. SANCTISSIMIS.

SACRI FONTIS) lapis: FONTI DIVINO. *Flumina* vel *fontes ſacri*, quia *deorum* filij habiti.Ouid.met. Vt dij culti.Plin.l.8.ep.8.ſacratis ſacellis , quia *heroum animæ habitant , vel in fontibus , vel in nemoribus.* F
Ser. *Magnorum fluminum capita veneramur,ſubita & ex abdito vaſti amnis eruptio aras habet, coluntur aquarum calentium fontes , & ſtagna quædam vel opacitas,vel immenſa altitudo ſacrauit.* Sen.ep.41. Ita vt in his natare vel nauigare nefas eſſet.Plin.II. lap.DIANA REGINA VNDARVM.

219 FVLGVR CONDITVM) Nemauſi FVLGVR CONDITVM DIVOM.id eſt *fulmen.* Eorum genera varia.Sen.2.quæſt.c.48.49. *Prærogatiua ſunt, quorũ minæ differri poſſunt,auerti tolliq;non poſſunt. Poſtulatoria* ſeu *Renouatiua,quibus ſacrificia intermiſſa,aut non rite facta repetuntur. Peſtifera quæ mortẽ exiliumq; protendunt. Fallacia,quæ per ſpem alicuius boni nocent. Deprecania,quæ ſpem periculi ſine periculo adferunt. Peremtalia, quibus tolluntur priorũ fulminum minæ. Atteſtata , quæ prioribus conſentiunt. Atterranea, quæ in incluſo fiunt. Obruta, quibus iam prius percuſſa nec procurata feriuntur. Regalia, quorum vi tangitur vel comitiũ,* G
vel principalia vrbis liberæ loca, quorum ſignificatio regnũ ciuitati minatur. Inferna, cum e terra exſiliunt ignes. Hoſpitalia , quæ ſacrificiis ad nos Iouẽ arceſſunt. Plin.l.2.c.52. *Mixta exiſtimant non vltra X. annos protendere. Priuata præterquã aut in matrimonio primo facta ,aut natali die. Publica non vltra XXX annum,præterquã in deductione opidorum.Clarum mirificæ maximæ naturæ , quo dolia exhauriuntur intactis operimentis,nulloque alio veſtigio relicto. aurum & argentum liquatur intus ſacculis ipſis nullo modo ambuſtis,ac ne confuſo quidẽ ſigno ceræ.* Ib.c.51.*Læua proſpera exiſtimantur, quoniã læua parte mundi ortus eſt.*c.54. *Aduerſa,* quæ cum *diluculo* vel *crepuſculo* contigiſſent, num *diei* aut *noctis* forent,& cui ob id ſacrificandum,labebat. Feſt.*Diuum fulgur appellabant diurnũ, quod putabatur Iouis , vt nocturnũ Summani.* IOVI VERBEC. II. SVMMAN. PATR. H
VERB. ATROSII *immolabant. Ioui tres manubias* dederunt; quarum I. ſolo *conſilio Iouis mittitur.* II. XII. deorum. III. *Deorum ſuperiorum & inuolutorum.* Quod ſolus *mittit placabile eſt : pernicioſum de quo deliberauit.* Sen.I.*minima monet.*II. *maior* cum *fragore* eſt.III. *adurit.* Inde *Ioui Tonanti* Auguſtus *ædẽ conſecrauit, liberatus periculo, cum in expeditione Cantabrica,per nocturnũ iter lecticã eius fulgur perſtrinxiſſet, ſeruumq; prælucentẽ exanimaſſet.*Suet.c.29. Quare *fulgura paulo infirmius expaueſcebat.*

A bat: vt ſemper, & vbiq; pellẽ vituli marini circumferret pro remedio : atq;
ad omnẽ maioris tempeſtatis ſuſpicionẽ in abditum & concameratum locum
ſe reciperet. Ib.c.90. Fulmine deſijt Volſiniȷ opidum Tuſcorum opulentiſſi-
mum. Plin.l.2.c.51.& Cn.Pomp.Strabo Magni pater.Plut. Tul.Hoſtilium
Regẽ ex Numæ libris eodẽ, quo illum ſacrificio Iouẽ cælo deuocare conatum,
quoniã parum rite quædã feciſſet, fulmine ictum.Plin.28.c.2.refert. Fulmi-
ne tactus locus ſtatim fieri putabatur religioſus , quod cum deus ſibi dedi-
caſſe videretur.Feſt. Inde Amm.l.23. Sacer ignis. Plin. Sidere cæleſtis
ignis expuitur. Itaq; fulgetras popyſmis adorare conſenſus gentium eſt. Id.
28.c.2. Eius attactu lucos pollutos fulgurales libri cum pronunciaſſent,
eos Collucare, Procurare, Coercere operepreciũ erat. Exin Scriboniа-
no negocium datum a Senatu fuerat , vt conquireret ſacella attacta. Feſt.
B Conducti & qui expiarent. Feſt. Stufertarios appellabant homines con-
ductos mercede, qui ad arbores fulguritas piacularium commiſſarum cauſa
ſacrificia quædã ſirue & ferto ſolemnibus verbis faciunt : precor te Iupiter
vti mihi volens propitius ſies. In frag. Arualiũ fratrum. IBI IMMOLAV.
QVOD AB ICTV FVLMINIS ARBORES LVCI SACRI D.D. AT-
TACTÆ ARDVRINT EARVMQ ARBORVM ADOLFACTA-
RVM ET COINQVIRENDARVM ET IN EO LVCO SACRO A-
LIÆ SINT REPOSITÆ ET ARÆ TEMPORAL. REFECTÆ. Eius
ligno nec ad ſacrificia vti fas. Pl.16.c.6. Prolibare dijs nefaſtũ habetur vina
propter imputatę vitis fulmine tacię. l.14.c.19. Quę cũ nec cõſpici nec cal-
cari ius eſſet, ſepiebantur, & ara imponebatur. inde Dion. βωμὸν impoſitũ
ait. Cic.1.de diu. Cotem illã & nouaculã defoſſam in comitio ſupraque impo-
C tum puteal accepimus. Rom. DEO FVLGERATORI ARAM ET
LOCVM HVNC RELIG. EX HARVSPICVM SENT. poſ. Dicta &
Capitium, περικεκλισμενὸς, περιςόμιον, ἱερὸν φραγμὸς. Puteal, in numis ar-
genteis putei inſtar (Pomp.l.14.ff.de act.emt. Puteal, id eſt, quo puteus
operitur exponit) vidi Panormi in ſtudio Alph. Zoppettæ cũ laureis ramis
vtrinq; lyra & bipenni , cui ſupraſcripſere PVTEAL, infra SCRIBON.
ex aduerſo BON.EVENT.LIB. In alio PVTEAL. SCRIBON. infra
LIBO. Contra PAVLLVS LEPIDVS CONCORD. Ad hoc tribunal
Prætoris. Hor. Forum Putealq; Libonis mandabo ſiccis. Nec tamen ipſum
tribunal erat, cum ſine gradibus foret. In Cic.4.Att.e.8. Putealia ſigilla-
ta duo legi. Ara poſita Fulgur Conditum fuit. Lucan. Aruns diſperſas ful-
mine ignes colligit, & terræ tacito cum murmure condit. Iuu.ſat.6. Atque
D aliquis ſenior qui publica fulmina condit. Feſt. Fulgur conditum quod cum
ſcitur, nefas eſt integi, ſemper foramine ibi ante cælum patet. Acro in Hor.
Bidental (Poll. ἐνηλύσια) a Bidentibus dictum. nam reliquias fulminis
Pontifices cum ſacrificio ſepeliebant. Front. Bidental locus fulmine ictus &
expiatus oue, bidentes enim oues appellantur. Sidon.9. Septem numina quæ-
rit ad bidental. Vocantur & loca Fanatica & Obſtita. Hinc Bidentales, &
Fanatici Sacerdotes. lap. QVINQVENNALIS DECVR. BIDENTALIS
224. EXTINCTORI TYRANNICÆ fæDITATIS) Rom. RE-
STITVTORI VRBIS ROMAE ATQ. ORB. ET EXTINCTORI

PESTIFERAE TYRANNIDIS D. N. FL. IVL. CONSTANTIO. E
227. SIS LEVIS) vulgo optabant S.T.T.L. *ſit tibi terra leuis.* Iuuen. *Tenuē & ſine pondere terram.* Ouid. *Oſſa quieta precor tuta requieſcant in vrna. Et ſit humus cineri non operoſa tuo.* Mart. *Sit precor & tellus mitis & vnda tibi.* Lap. TELLVS HVIC TVMVLO NE GRAVIS ESSE VELIS. QVISQVIS HVIC TVMVLO POSVIT ARDENTEM LVCERNAM ILLIVS CINERES AVREA TERRA TEGAT. Item *placide, molliter, quieſcerent, iacerent, cubarent.* Sic & *grauem* ac *oneroſam terrā, & terra defoſſa premi* imprecabantur. *Tiberius* adeo infenſus obijt, vt *Terrā matrē deoſq; Manes orarent, ne mortuo ſedē vllā niſi inter impios darent* Suet.c.75. *Irruens vulgus pari clamore terram matrem deoſque inferos precatur: ſedes impias vti Gallieno darent.* Vict.
228. LICINIVS) gens *plebeia*, cuius præcipuæ ſtirpes *Calui, Craſſi,* F *Luculli,* & *Murenæ.* Ex hac *M.Craſſus,* qui ſemel riſit. C. *Craſſus Mucianus* in locum P.*Scip.Naſicę* adoptatus primus *Pont.M.extra Vrbē profectus.* De quo Semp. Aſello: *quinq; maxima conſecutus eſt Mucianus, quod eſſet ditiſſimus, nobiliſſimus, eloquentiſſimus, conſultiſſimus, & Pont.M.*
230. ΛEΛ) Aelius. Λ pro A nonnunquam in lapidibus videbis.
234. FLAMMA) Plin.l.22.c.6. *Contigit eius coronæ honos M Calphurnio Flammæ tribuno militum in Sicilia.* num noſter?
PVGNAT XXIII) *Commodus* Imp. *pugnaſſe dicitur ſeptingenties tricies quinquies.* Lamp. STANS VIIII) cum ambo *curſores* pari temporis momento *lineā* attigiſſent *Hieran facere,* id eſt, *ſtare* dicti. Ibi quoad victores declarati præſtolabantur. Sen.ep.83. *Quod raro curſoribus euenit hieran fecimus.* Polyb.l.1. ποιεῖσθαι vocat: *Pœnos & Ro.* diu G inquit, *in Sicilia decertaſſe, neq; malis victos, vt Fabius ait, ſed tandē velut indefeſſi & inuicti viri atq; athletæ* ἱερὰν ἐποιήσαντο στέφανον *ſacrā coronam fecere.* Et ſic quoque FLAMMA STETIT.
MIS.) Gruterus *Miſſionum,* Ego *Miſſus* lego. eumq; arbitror, quem victum *arena dimiſit,* principis arbitrio. Certamina hæc quibus *inuictus* & *victus* XXXIV. pugnas conſtituunt. Et hoc videtur ſic colligi. XXXIV. enim *pugnauit, vicit* XXI. *ſtetit* IX. anceps victoriæ, *ſuperatus* IV.
NAT. SRVS) lego *natione Syracuſanus.* quibus ſtudijs cum nimis *Syracuſani* dediti, *Palæſtritæ* apud Cic.2.Ver. denominantur: *Heraclius cum aduocatis adit, & poſtulat vt ſibi cum paleſtritis, hoc eſt, populo Syracuſano æquo iure diſceptare liceat.*
238. STYMPHALVS) oriundus *Stymphalo Arcadiæ* opido, incluto H *Iunonis* educatione. Pauſ.l.8. *In antiqua Stymphalo Temenum habitaſſe aiunt Pelaſgi F. eumq; Iunonem educaſſe. & tria templa deæ extruxiſſe, totidē & indidiſſe ei cognomenta: cum virgo adhuc eſſet* Παῖδα *adoleſcentulā appellauit: Ioui autē iam nuptā* τελείαν *perfectā: a Ioue denique cum ob diſſidium qualecunque tandē id fuerit diſceſſiſſet, & Stymphalū rediſſet* χήραν *viduā nominauit.* Addit ex ore famæ aues ibi *enutritas, quæ humanis carnibus veſcebantur. has ſagittis confeciſſe Herculē.* Quas *Stymphalides* aues legitur tantum tenebrarū expanſis alis induxiſſe, vt dies quaſi velaretur.

A *CAP. XV. Commodus Aug. Patricius. Toga. Eques. Ceſtij. AEmilij. Domitij. Ara. Primipilus. Vibonienſis. Demoſthenes. Valedicere.*

239. C.MAESIO.AQVILLIO FABIO TITIANO) ſic *Q. Cæcilius Metellus* Pius *Scipio, L. Domitius Aurelius Valerius Aurelianus*, & *Decij* vxor in numis CNEA SEIA HERENNIA SALLVSTIA BARBIA ORBIANA. Dubito an is ſit, qui in lap.244. C. *Maeſius Titianus*, & in 437. *Fabius Titianus* nuncupatur.

241. COMMODO) *Aur.*Cõmodus M.*Antonini F.cum Ant.Gemino*, qui *quadrimus mortuus, apud Lanuuium* naſcitur. *Tranquilli* Caligulam legentem *feris obuci iuſſiſſe.quia eundẽ diẽ habuerat,quẽ & Caligula.*Spart. retulit. *A prima ſtatim pueritia turpis,improbus,crudelis, libidinoſus, ore*
B *quoq; pollutus & conſtupratus fuit: Nam in his artifex,quæ ſtationis imperatoriæ non erant,vt calices fingeret,ſaltaret,cantaret, ſibilaret, ſcurrã denique,& gladiatorẽ ſe perfectũ oſtenderet.* Vixit *cum ccc concubinis, quas ex matronarũ,meretricumq; delectu ad formæ ſpeciẽ conciliauerat, ccc alijs puberibus exoletis.* Nec a *ſororibus* abſtinuit, e quibus *Lucillã occidit. Impudentiæ tantæ fuit, vt cum muliebri veſte in amphitheatro, vel theatro ſedens ſæpiſſimè publice biberat.*Quum *adulterũ matris Conſulẽ deſignaſſet, dictus eſt Pius. quum occidiſſet* Perennẽ. *appellatus eſt Felix. Appellatur Romanus Hercules, quod feras Lanuuij in amphitheatro occidiſſet.* Quare literis ad Senatum inſcripſit Ῥωμαῖος Ἡρακλῆς, & numis HERCVLI ROMANO AVGVSTO. HERCVLI ROMANO CONDITORI. Hanc quoq; inſaniam inſaniuit, vt petierit *Romã, ſenatũ, menſes, ſeculum*
C *aureũ, Commodianis appellationibus dici.* Veneno a *Martia tradito, & ab immiſſo validiſſimo palæſtrita,cõpreſſis faucibus* expirauit an.xxx. I.Vict.

HIMEREORVM THERMIT.)Gentiles *Himerenſes*, & *Himeræi*, Condita *Himera a Zanclanis, qui Mylas incolebant.* Olymp. xxxiii.ante C.N.ↀcxLix.a primo *Græcorũ* in *Siciliã* appulſu an. xxcvii.Nam an.iv. Olymp.xcii.Strab.l.6. *Hannibal templa Deum expoliat, & abductis inde ſupplicibus, qui eo confugerant, incendio populatur. Ipſam deniq; vrbẽ ſolo æquat, per* ccxi. *annos habitatã.* Diod.l.13. *Himera deleta, quos eius belli calamitas reliquos fecerat,hi ſe Thermis collocauerũt in iiſdẽ agri finibus,neq; longe ab opido antiquo.* Cic.2.Ver. Biennio a cuius exidio ab iiſdem *Carthaginenſibus Thermæ* ædificatæ. Diod. Ibi *ſigna ex ære cõplura. in his mira pulcritudine ipſa Himera, in muliebrẽ figurã, habitumq; formata, ex opidi*
D *nomine,& fluminis. Erat etiã Steſichori Poetæ ſtatua ſenilis cum libro,ſummo,vt putant,artificio facta.* Cic. Balnearũ vero ortus ita cepit. Diod.l 4. *Litus Inſulæ peragrãti Herculi calidas balneas fabulantur a Nymphis apertas fuiſſe; quibus contractã ex itinere laſſitudinẽ adleuaret. Binæ cum ſint; alteræ Himerenſes,Egeſtanæ alteræ.* Et l.5.*Cum Proſerpina quoq; Mineruã, atq; Dianã eidẽ virginitatis ſtudio dicatas,educationis tẽpore vixiſſe, & de floribus cum ea collectis patri Ioui togã cõmuni opera contexiſſe fabulantur, quæ & propter familiarẽ inter ſe conſuetudinẽ Inſulã mirificè dilexerint, adeo vt vnaquæq; certũ in ea locũ ſibi vindicauerit: Mineruæ quidẽ in circumiecto*

cumiecto Himeræ tractu,vbi calidarũ fontiũ aquarũ Nymphæ ſub aduentum E
Herculis in gratiã Mineruæ aperuerint, vrbem quoq; cum agro, qui adhuc Athenæi nomine celebris, incolæ conſecrauerunt. Athenæum,Latine Mineruale, cum ignotum Geographis,iudicat Cluuerius agrum adiacentem Diodorum intellexiſſe,quod Himera Mineruæ ſacra.

244. TITIANO) C.Probus ex Q.Scæuola: Pueris non priuſquã togã virilẽ ſumerent, puellis non antequã nuberent, prænomina imponi moris fuit.Nullibi clarius ac in hoc lapide videtur:vbi Titianum abſq; prænomine ante virilẽ togã legis. Viſus ſibi fuiſſet Robortellus Sigoniũ triumphare, ſi ipſi hic lapis innotuiſſet.hac de re enim inter ipſos actum erat.Luſtrico vero die nomina indita.Feſt. Luſtrici dies infantiũ appellantur, puellarũ octauus,puerorũ nonus,quia bis luſtrantur,atque eis nomina imponuntur.

FONTEIA) plebei. genus Tuſculano ex clariſſimo municipio profectum F
eſſe,idque rerum geſtarũ monumentis inciſum.Cic.pro Font. M.Fonteius Pontius domum Rabirianam Neapoli emit H.S.ccclↃↃↃxxx Cic.1.Att.e.5.

PATRICIO)patricij ſunt,qui patrũ progenies,quos Romulus crearat in patricios,& plebeos facta diuiſione.Dion.l.2.Exemplo ſumto ab Athenienſium Rep. quæ bifariã diſtributa multitudine, εὐπατρίδας patricios appellabant illuſtribus familijs ortos,opibus præpollentes, penes quos fuerit ciuitatis regimen: ceteros ciues, ἀγροίκοις ruſticos, quibus nullũ erat in Rep. ſuffragiũ. Liu.Hac tamẽ ætate antiquiſſimæ cuiuſq; ſenatoriæ familiæ liberi Patricij appellantur. Nobilibus ipſi eminentiores plebi annumeratis. Aſcon. orat.in togacand. Primo C.fuere,auxit Brutus,mox Cenſores in cccc. Cic.enim ccccıv.meminit. Et Cæſar IↃcccc.quos in IↃc.minuit, excludens hinc minorem an.xxv. Claudius etiam iuuit. Tac.an.2. In numerũ G
patriciorũ adſciuit Cæſar vetuſtiſſimũ quemque e Senatu, aut quibus clari parentes fuerant: paucis iam reliquis familiarũ,quas Romulus Maiorũ,& L. Brutus Minorũ gentiũ appellauerant, exhauſtis etiã, quas Dictator Cæſar lege Caſſia, & princeps Auguſtus lege Senia ſublegere. Plures adſciuere Veſpaſianus & Titus Ceſs. Quas Caſaubonus ex Treb. verbis: Gentes Flauias, quæ Veſpeſiani & Titi, nolo autum dicere,quæ Domitiani fuerant, propagauit,Flauiarũ gentiũ nomine appellatos,aſſerit.Penes eos ſolos Auſpicia.hi proprij Flamines Diales,Quirinales,Martiales,Reges ſacrorũ,Salij Palatini, & ſoli ſemper Interreges fuere, ad cuius honoris verticẽ plebs aditum non habebat, etſi Conſulatus conſors euaſerit. Inter Patricios quoq, deſignatos principes ſcribebant. Spart.in Iulia.Habita concione militari veſpera in Senatũ venit,totumq;ſe Senatui permiſit,factoque S.C.Imperator eſt appellatus,& tribunitiã poteſtatẽ,ius conſulare, in patricias fami- H
lias relatus emeruit.Cap.in Macr.Senatus in patricios allegit nouũ hominẽ. Nouus homo erat,cuius maiores priuatam vitam ſine imaginibus vixerãt, nec ſella Curuli ſederant. contra Nobilis maiores honores geſſerant, ijſque ius ſtatuendæ imaginis. Hæc erat corporis icon humerum-tenus cera expreſſa, in quarum copia ſplendor nobilitatis. Liu.l.1. An. Marcius nobilis vna imagine Numæ. Patricios præcones ſuo & paterno appellabant nomine: plebeos vero miniſtri cornibus tubulis confertim bucc-

nantes

A *nantes in concionẽ conciebant.* Dion.l.2. Connubium illis cum plebe vetitum. Liu.l.4. *Ne connubiũ patribus cum plebe eſſet, non X viri tulerunt, paucis his annis, peſſimo exemplo publicorũ ſumma iniuria plebis? an eſſe vlla maior aut inſignior contumelia poteſt, quam partẽ ciuitatis velut contaminatã indignã connubio haberi? quid eſt aliud quam exiliũ intra eadẽ mœnia, quam relegationẽ pati? ne affinitatibus immiſceamur? cauent ne ſocietur ſanguis. Conſtantino* rerum potiente hoc nomen quod generis ante, in quoſuis diuulgari in *Optato* cepit, qui *principibus placuiſſent*, magnæ *poteſtatis* nota euaſit, *Præfecto Prætorij* præſtans. Zoſ. l.2. *Primi poſt Cæſares in imperijs fuiſſe videntur.* Walafr. Strab. de reb. eccl.c.3. Quos *Hub. Giſanius* I.C. in Inſtit. *Principibus Imperij*, vel *Aurei Velleris Equitibus* comparat. Nam vt hi *Fratres*; ita illi *Patres Principis* dicti. Claud. de

B *Eutropio* Patricijs inſerto: *Præſidiũ regum genitorq; Principis, & famulũ dignatur regia patrẽ.* Iuſtin.l.5. C. de Coss. ſancit eos illico *patresfamilias effici, ac poteſtate paterna liberari: ne videantur qui a nobis loco patris honorantur alieno iuri eſſe ſubiecti. Quis enim patiatur patrẽ quidẽ poſſe per emancipationis modum ſuis nexibus filiũ relaxare, Imperatoriã autẽ celſitudinem non valere eum, quẽ ſibi patrẽ elegerit, ab aliena eximere poteſtate?* Zoſim. πατὴρ βασιλέως. Suid. πατὴς τῦ κοινῦ *pater Reip.* a Corrip. poet. *pater Imperij.* item *Tutor Principis* dictus. Tandem & *Patricios Romanorũ* dixere, quos nos *Reges*. Adelmus in Carol. M. an. Iↄccci. *Leo Papa coronã capiti eius impoſuit cuncto Romanorũ populo adclamante.* KAROLO AVGVSTO A DEO CORONATO MAGNO ET PACIFICO IMPERATORI ROMANORVM VITA ET VICTORIA. *poſt quas*

C *laudes a Pontifice more antiquorũ principũ adoratus eſt. at deinde omiſſo Patricij nomine Imperator & Auguſtus appellatus.* hinc & Regij tituli ſocius hic honor. *Otto Dei gratia Rex Francorũ & Longobardorũ, ac Patritius Romanorũ.* in Chron. Laurishamenſi. Quem titulum *Stephanus Papa* cum a *Pippino* cõtra *Haiſtulphum regẽ Longobardorũ* ſuppetias accepiſſet conceſſit: *quemuis deinceps regẽ Francorũ eſſe patricium Romanorum.* VValthram. in apol. Hen. IV.

TOGAE VIRILIS) *Toga* Græcè *τήβεννον*. Dion l.3. *Pacis* veſtis, vt *Sagũ*, & *Paludamentũ belli*. aſt & *togis incincti ad pugnã ire ſoliti*. Feſt. *Lanea* ea, *palliũ* teres. Tert. *Integra* fuit P. Manutio, ſine *ſciſſura* & *manicis*. Brachia ſi emittenda, reiecta in tergum ima togæ. Cinxere eam *laxiori*, vel *aſtricto*, vel *Gabinio cinctu*. In hac laxitatem & nitorem quæ-

D rebant, ſordes fullonibus eluentibus. *Menſura togæ iuſtæ ſi ſex vlnas habeat.* Iſiod.l.19.c.24. *Togã* ad calceos vſq; mittebant, vt *Græci palliũ*. Lap. QVISQVIS DIMISSAM AD TALOS TOGAM IN VRBE HABETO. De eius *rugas, tilias, tabulatas fingendi* arte. Tert. de pall. *Non ſplendeat toga, nec ſordeat quidẽ.* Sen. Multi in opidis *Italiæ* viui nunquam, ſed in funere tantum toga ornati. Qui Romæ ea grauabantur *palliati*, vel *penulati*, vel *lacerati* prodibant. Hadrianus *Senatores & Equites Rom. ſemper in publico togatos eſſe iuſſit, niſi ſi a cœna reuerterentur. Ipſe cum in Italia eſſet, ſemper togatus proceſſit.* Spart. M. *Ant. per Brunduſiũ*

venit in Italiam togã, & ipſe ſumſit, & milites togatos eſſe iuſſit. Nec vnquã E
ſagati fuerunt ſub eo milites. Capit. de Alex. In Vrbe tamen ſemper toga-
tus fuit, & in Italiæ vrbibus. Prætextã & togã nunquã niſi conſul accepit.
Rabirio exprobratum, quod Alexandriæ palliatus fuiſſet. & a Cicerone
Verri, quod ſteterit ſoleatus cum pallio purpureo muliercula nixus in lito-
re. Scipioni obiectum quod cum pallio crepidiſq; inambulaſſet in Gymna-
ſio. Aqua & igni interdictis ea vti nefas. Id indumentum cum Romanis
proprium eos Togatos, vti Græcos Palliatos dixere, et eorum fabulas
togatas, palliatas. Sæpe & Togati pro cauſarum patronis, & Toga pro eo
officio. Apul. l. 1. Mil. Forenſes rabulæ, & pragmatici viliſſima capita foren-
ſia, vulturijq; togati. Lap. V.S. TOGATVS, explico vice ſacra. Sym. l. 5.
c. 41. Epictetus togæ forenſis honore priuatus. Caſſ. l. 6. ep. 4. Togata digni-
tas. Nou. Valent. de confir. quæ admin. Curules ad togã præparare. Non. F
c. 14. Toga olim cõmune veſtimentũ, & diurnũ & nocturnũ, & muliebre &
virile. Honeſtiores tamen feminæ ea ſpreta ſtola ſine inſtitis vſæ, mere-
tricibus amata. hinc togatæ mulieres. Tert. ap. Infeliciſſimæ libidinum vi-
ctimæ a matronis cultu diſtinguuntur. Variæ eius ſpecies extitere. Præ-
texta, Grecis περιπόρφυρος, quod purpurã in ora haberet. Liu. l. 34. Purpura
viri vtemur, prætextati in magiſtratibus, in ſacerdotijs: liberi noſtri præ-
textis purpura togis vtentur: magiſtratibus in colonijs, municipijſque hic
Romæ intimo genere Magiſtris Vicorum togæ prætextæ habendæ ius per-
mittemus: nec id vt viui ſolum habeant tantum inſigne, ſed etiam vt cum
eo crementur: feminis duntaxat vſu purpuræ interdicemus? Lamp. Alexan-
der accepit prætextam etiam cum ſacra faceret, ſed loco Pontificis Max.
non Imperatoris. Filijs & libertinorum conceſſa. cauſa eſt apud Macr. l. 1. G
ſat. c. 6. Prætores aliquem capitis damnaturi prætextam prius depoſuerunt,
eam fortaſſe ob cauſam, quia triſtem ſententiam in veſte lætitiam indicante,
ferre non deceret. Val. Puerilem hanc togam puellæ nupturæ, pueri Viri-
lem ſumturi ponebant. De ætate diſcordant; pars finem xv. anni, alij
xvi. & xvii. definiunt. Vltimis calculum adijcerem; Prætexta enim
poſita, confeſtim militare cepere. at militiæ auſpiciũ ab anno xvii. qua-
re & tirocinium ætatis, & eam ſumentes. Plin. 8. c. 48. tirones dicti. Porro
virilem ætatem a XVII. an. deſumunt. Tac. Caligula xix. cepit. Virili ergo
honorandi in forum ducti, ibiq; lanugine & prætexta deueſtiti. Iuu. ſat. 3.
Ille metit barbam, crinem hic deponit amati. A Prætore eam in Capitolio
ante deos accipientes numum ædi Iuuentutis inferebant. Dion. l. 4. Dies
mutatæ veſtis Liberia in faſtis dicitur cadens in XVI. K. Apr. Primo anno H
Virilis toga modeſtiæ cauſa in humerum non reiecta. Cic. pro Cæl. Nobis
quidem olim annus erat vnus ad cohibendum brachium toga conſtitutus, vt
exercitatione ludoq; campeſtri tunicati videremur Hoc & Florentiæ nota-
ui in ampliſſimo regioq; Magni Tuſcorum Ducis muſæo, in ænea ſtatua, quæ
Scip. Africani celebratur. Virilis & Libera dicitur, & toga ἁπλῶς. Pura
vulgata priuata veſtis vocata, quod alba, nulla admixta purpura foret,
ἀπόρφυρος expers purpuræ. Plut. Cui opponitur Clauata. Hier. Tunicam I
μεσοπόρφυρον, clauatam purpurã. Candida honores petebãt, quam Polyb.

maluit

A maluit λαμπρὰν, quam λευκὴν *ſplendētem* dicere. Cuius nitorem & *creta* prouocarunt. Iſiod.l.19,c.24. *Addita creta quo candidior* foret. Perſ. *Cretata ambitio.* *Picta* ſeu *purpurea*. Plut. ἁλουργὸς χρυσόπαστος, amictus *Etruſcus* triumphātium. *Palmata* a palmis pictis. Cap. de Alex. *Palmatā tunicam, & togam pictam primus Romanorū priuatus ſuam propriā habuit: cum ante Impp. etiā de Capitolio acciperent; vel de Palatio.* In *Palmata*, quam *Gratianus Auſonio* iuuentutis ſuæ rectori, nouo *conſuli* miſit, vt ipſe ſcribit, *Diuus Conſtantius parens noſter intextus.* *Toga præſidiaria.* Spart. in Seu. *Togam præſidiariā ipſius Imp. accepit.* *Toga pulla* atri coloris geſtamē, quod ſub Impp. *plebis* fuit. *Pullata paupertas*. Calpur. Quare *nobiliores* ciues *Candidati*, vt *Pullati viliores* erant. *Sordida*, *alba* ſeu obſoletior. Hac magis pallēti & ſqualenti die iudicij amicti *niuea* exuta. inde
B *Sordidati.* *Toga fuſa, multis ſinubus implicata.* Suet. c.73. Auguſtus *togis neque reſtrictis, neque fuſis* vſus. *Toga ſubmiſſa* nullis ſinubus. Spart. De *Toga & Laticlauo* vide, quæ docte commentatus meus *Hier. Boſſius Mediolani Profeſſor* eius cathedræ, ex qua *Sigonius*, *Victorius*, *Maioragius*, & alij celebres viri, & nuper *Erycus Puteanus* V.C. æterna cum laude erudierunt. RVFVS) in multis familijs, & vltra xxx *Ruſi* reperiūtur.

EQVES ROM.) Liu. *Equites Romani principes iuuentutis, equites ſeminarium Senatus, inde lecti in patrum numerū Coſs. inde Impp. erant.* Duplex vero *Eques*, quorū hic *ſenatori* & *plebi*, alter *pediti* opponitur. *Eques equeſtris ordinis* P. Manutio eſt, *patre equite non-ſenatore*, nude *Eques ex ſenatore* natus. *Senator equitis* quidem nomen dimiſit, ſed *anulum aureū, Equū pub.* retinuit *Anguſto* cū *Laticlauo* permutato. Vno vero ſolū anu-
C lo vti licebat. at promiſcui facti *II. Punico bello: neq; enim aliter potuiſſent trimodia illa anulorū Carthaginē ab Hannibale mitti.* Plin. 30. c. 1. *Cenſus*, & vt Suet. in Cæ. c. 33. *patrimoniū Equitum*, CCCC HS. erat. Decoctoribus ius ſedendi in XIV. ablatum. Cic. 2. Phil. *Sediſti in XIV. cum eſſet lege Roſcia decoctoribus certus locus conſtitutus; quanvis quis fortunæ vitio, non ſuo decoxiſſet.* Plin. 33. c. 2. *Equitum nomen ſæpe variatū eſt, in his quoq; qui ad equitatū trahebantur. Celeres ſub Romulo, Regibuſq; appellati ſunt, deinde Flexumines, poſtea Troſſuli cum opidū in Tuſcis citra Volſinios hoc nomine paſſuum x. millia ſine vllo adiumento peditum cepiſſent.* Societates & Equitum fuere. Tac. l. 4. *At frumenta & pecuniæ vectigales, cetera publicorum fructuū, ſocietatibus Equitum Rom. agitabantur.* Similes *Societates* hodie *Ioannitarum*, *S. Iacobi*, & aliorum.

D 245. CESTIO) *Ceſtij* plebei. *Ceſtius* qui ſe *Macedonicū* vocauit, quod in *Macedonia* militarat, *Cæſare* victore *incendit ædes ſuas, & ſe in ignem iniecit, tum ventis flammā difflantibus per totam Peruſiam, cremata ſunt omnia, fano Vulcani tantum excepto.* App. *Ceſtius* Ciceronē literas ſciſſe negat. Sen. 7. ſuas. *Cum M. Tull. filius* Ciceronis *Aſiam obtineret, homo qui nihil ex paterno ingenio habuit præter vrbanitatē, cenabat apud eum Ceſtius: M. Tullio & natura memoriā dempſerat: & ebrietas, ſi quid ex eo ſuperat, ſubducebat: ſubinde interrogabat. quis ille vocaret, qui in imo recumberet: & cum ſæpe ſubiectū nomen Ceſtij excidiſſet, nouiſſime ſeruus, vt aliqua nota*

memoriam eius faceret tertiorē interroganti domino, quis ille eſſet, qui in E
imo recumberet, ait: hic eſt Ceſtius, qui patrem tuum negabat literas ſciſſe, afferri protinus flagra iuſſit, & Ciceron, vt oportuit, de corio Ceſtÿ ſatisfecit.

Ɔ) numeri notam credo, & idem, cum ſit C. inuerſa, quod L. ſignare.

248. ƆOMO. POLLENT) *patria Pollentia*, in *Balearÿs Inſulis* opidũ. itẽ *Liguriæ*. Silu. l. 8. *fuſciq; ferox Pollẽtia villi*. Alia in *Piceno*. Plin. 3. c. 47.

249. AEMILIO) Patriciam *Aemiliā gentē appellatā dicunt a Mamerco Pytaghoræ Philoſophi filio; cui propter vnicā humanitatē cognomen fuerit Aemilos. alÿ quod ab Aſcanio deſcendit, qui duos habuit filios Iulum, & Aemilon* Feſt. In ea *Mamerci, Barbuli, Pappi, Pauli, Scauri, Reguli, Bucę. M. Aemilius Paulus* Cos. cum *Ser. Fuluio* claſſe CCCLXIV. nauium in *Africam* traiecit, a Pœnis CXIV. ereptis, in *Siculo mari* naufragium paſſus nauibus vix XXC. ſuperſtitibus. *Maiorē hac cladem vno tempore mari* F
acceptā ne hiſtoriæ quidem commemorant. Polyb. l. 2. M *Lepidus Aemilius Ptolomei* in *Alexandria* tutor. In num TVTOR REG. *regis* ALEXANDREA.

250. DOMITI) *plebeij, Caluinorum* & *Abenobarborũ* cognomen, & CN & L. tantum *prænomen* vſurparũt ſic variatum; modo tres L. ſequentes III. *Cnæos* dicentes, *modo alternantes per ſingulas* perſonas. Suet. in Ner. c. 1. De *Cn. Domitio* Neronis auo *Licinius Craſſus orator, non eſſe mirandum, quod æneam barbã haberet, cui os ferreum, cor plumbeũ*. Ibid. c. 2. *Domitius Corbulo* in *Armenia* bellum geſſit, cuius fuit illud: *hoſtē dolabra vincendum*, h. e. ſenſim. *Domitius Afer* ſe Caium *Oratorem magis, quam Cæſarem expaueſcere* dixit. Dion.

251. AvL) interpretor annos vixit. L.

252. ARA) Lact. Gram. *Tria fuerunt in ſacrificijs loca, per quæ expia-* G
tionē faciebant, ſcorbiculo facto Dijs Inferis, aris Terreſtribus, Cæleſtibus extructis focis. Vnde denominata etiã ſunt altaria, ad quæ cum ſacrificant manus in altum porrigunt. Ait Varro apud Macr. 3. ſat. c. 1. *Primum anſas dictas; quod eſſet neceſſariũ a ſacrificantibus eas teneri. quas iurantes amplectebantur.* Iuſt. l. 24. *Ptolomæũ ſumtis in manus altaribus, contingens ipſa ſimulacra, & puluinaria deorum inauditis vltimiſq; execrationibus adiurat.* Virg. 2. Æn. *Tango aras, medioſque ignes & numina teſtor.* Conditio aræ apud Pauſ. in Eliac. *Aræ in Olympia crepido prima (prothyſis dicitur) ambitum complectitur pedum* CXXV. *poſt prothyſin cuiuſuis menſura eſt pedum* XXXII. *altitudo aræ totius ad* XXII. *pedes aſſurgit. Ipſi ſacrificia in parte ſub prothyſe ſolent ex vſu immolare. femora autē ſurſum in altiſſimũ aræ locum ablata incendunt. Gradus vtroque latere lapidei ad prothyſin* H
educunt. a prothyſe autē in loca aræ ſuperiora gradus adhibentur cinerei. vſque ad prothyſin & virginibus licet aſcendere & mulieribus. Vela ante ſanctiores aris ac ſtatuas, abduci & deduci ſolita primum *Lipſius* el. 2. c. 18. vidit. Certa lege eæ dedicatæ. exemplũ do aram *Auguſto* voto datã:

PLEBS NARBON. ARAM NARBONE IN FORO POSVIT AD QVAM QVOTANNIS VIIII. K. OCTOB. QVA DIE EVM SAECVLI FELICITAS ORBI TERRARVM RECTOREM EDIDIT TRES EQVITES ROMANI A PLEBE ET TRES LIBERTINI HOSTIAS SINGVL. INMOLENT ET COLONIS ET INCOLIS AD SVPPLICANDVM NVMINI EIVS THVS ET VINVM DE SVO EA DIE PRAESTENT ET VIII. K. OCTOB. THVS ET VINVM COLONIS ET INCOLIS ITEM PRAESTENT. K. QVOQVE IANVAR, THVS ET VINVM COLONIS ET INCOLIS PRAESTENT,

A STENT. VIII. QVOQVE IDVS IANV. QVA DIE PRIMVM IMPERIVM ORBIS TERRARVM AVSPICATVS EST THVRE VINO SVPPLICENT ET HOSTIAS SINGVL. INMOLENT ET COLONIS INCOLISQ. THVS VINVM EA DIE PRAESTENT. ET PRIDIE K. IVNIAS QVOD EA DIE T. STATILIO TAVRO MV. AEMILIO LEPIDO COSS. IVDICIA PLEBIS DECVRIONIBVS CONIVNXIT HOSTIAS SINGVL. INMOLENT· *Cum aris, coronis & odoribus Demetrio Poliorcetæ* obuiam itur. Ath. Aræ *inuiolabiles*. Cic. *in aram tribunicam confugere*. Ouid. *Portus & ara fugæ*. inde abſtrahi nefas, immanis tamen ſceleris reos igne fugabunt, vel clauſis valuis enecabant. Variæ fuere; *Gramineas* Maro citat. Turn. *ceſpitias* dicit. *Iouis Olympij* apud Eleos & Pergameos *ex cinere femorum Ioui immolatorum*. Pauſ. l. 5. apud Didymos condita ab *Hercule Thebano ex ſanguine ſacrificiorũ*. Ibid. *Cornea Apollo* delectatus, *quæ inter* VII. *Mundi Miracula celebratur, quod neque glutine vllo, neque alijs vinculis cohærens a ſolis dextris cornibus cõ-*

B *pacta eſt*. Plut. In hac *nullum animal ſacrificatur, quam Pythagorã velut inuiolatã adoraſſe produnt*. Mac. l. 3. ſat. c. 6. *Aræ* & in ſcenis: in *comædia Apollinis dextra* ara, at in *tragædia Bacchi. ſiniſtra* illius, cuius ludi celebrabantur. *Hercei Iouis* ara *ciuem* efficiebat. Arnob. Aræ *priuatæ ſtructæ erant, & quicunque Herceum Iouẽ habebant, ius ciuitatis etiã habebant*. Feſt. *Deum Penetralẽ* vocat. Trinis is oculis, quo imperium *cæli*, *aquæ* & *terræ* ſignificatur. Athenis *Contumeliæ*, & *Impudentiæ* aras. *Iano XII. aras pro totidem menſibus* dicarunt. Mac. l. 2. ſat. c. 9.

IMP. CAE.) h. e. *Tiberio*, cui viuo non tam *aræ*, quam *templa* ſtructa. Tac. l. 4 an. *Hiſpania Vlterior miſſis ad Senatũ legatis orauit, vt exemplo Aſiæ delubrum Tiberio, matrique eius conſtrueret*. Contra *Octauius* nulla in *prouincia, niſi communi ſuo Romæq; nomine recepit. Nam in Vrbe quidẽ*

C *pertinaciſſime abſtinuit hoc honore*. Suet. c. 52. Culpatus tamen a Tacito eſt, quod *templis coli* voluerit. Ad cuius aram *Lugduni-Galliæ* LX. populi conuenire ſoliti. Strab. l. 4. *Cum inſcriptione* enim *gentium* LX. *numero & imagine ſingularum*.

254. PRIMO PILO) *Primo & primipilus caput Centurionũ*, & *dux legionis* fuit, cum *aquilam* cuſtodiat. Veg. l. 2. c. 8 *Centurio primipili non ſolũ aquilæ præerat, verum etiã quatuor centurias, hoc eſt, quadringentos milites in prima acie gubernabat*. Dion. cui LX. *centurias ſubſequi, & quod iuſſerit exequi lex iubet*. Hinc τῦ τάγματος *legionis* ἡγεμὼν *princeps* ſeu *dux*, &, ςρατοπέδάρχης *præfectus* Dion. dicitur. Item *Primus Centurio*. Liu. *Primus centurio, quem nunc Primipili*. Cuius antiquiſſima hæc in Liuio mentio propere *libertatem* ſubſequens: *Populus dedicationẽ ædis dat*

D *M. Plætorio Centurioni primipili*. Centuriones ceteros *ſecundi, tertij Triarios* dictos Manutius voluit, ſed Sigonius *ſecundi, tertij pili Centuriones*. Quod nec *Lipſio* diſplicet ab exemplo aliorum *ordinum*. in Veg. *Triarius prior, ſecundus*. Alios *primi-pilos* in vtroq; Codice habes, ſed diuerſos ab his, qui nempe *ad paſcendos milites ſolenniter ad limitẽ deſtinantur*. Hinc ibi *paſtum primipili*. At tunc potius *miniſterium*, quam *honor* erat. Honore functi *Primi-pilarij* nominantur, quos Suidas confudit *primipilos, & primopilarios* appellãs. *Primus-pilus* Manutio *Ordo* eſt, quẽ *Primipilus* duxit. Cæſar l. 3 *Scæuã* (in cuius *ſcuto* inuenta ſunt *foramina* CCXXX)

 centu-

centurionem *ab octauis ordinibus ad primũ pilum traducere pronunciaret.* E
Clarius Suet. in Cal.c.44.firmat. *Pleriſque Centurionũ maturis iam, & nonnullis ante pauciſſimos, quã conſummaturi eſſent dies, primos pilos ademit, cauſatus ſenium cuiuſque & imbecillitatem.*

256. VIBONIENSIS) *Gentilis* opidi *Brutiorum. Biuonæ-Siciliæ* dixiſſem, ni *Fazello* habenda fides *noui nominis opidũ* vocanti, a *Carolo* V. an. MCCCCLIV.*ducatus titulo* donatum. hodie ſubeſt *Ant. de Monte-Catena. Duci Montis-Alti.* 257. ΔΗΜΟϹΘΕΝΗ) dubito an ſit *Atheniensium* dux contra *Syracuſas* pro *Catana* miſſus.*Syracuſanis* victoribus, vt Iuſtin. a *captiuitate,& gladio voluntaria morte ſe vindicat.* item & Plut. At Thuc.ab ijs cum *Nicia* trucidatum refert. *Nicias* vltro cum ſe tradidiſſet, columnæ non adſcriptus, quo *Athenienſes* foris pereuntes milites ad notabant. Pauſ.l.1. F

XAIPE) Latini *Haue.* Lamp.de Alex.*Salutabatur nomine,hoc eſt,Aue Alexander: ſi quis caput flexiſſet, aut quid blandius aliquis dixiſſet, vel abijciebatur, vel ridebatur ingenti cacchinno.*ſupra.Salutabatur *quaſi vnus de ſenatoribus.* Inprimis vero *Auguſtis matutinum aue*,quaſi officium a *Togatis* debebatur. Tralatus certe mos a *Dijs*, quos mane ſalutabant. Sen.ep.95.*Vetemus ſalutationibus matutinis fungi, & foribus aſſidere tẽplorũ: humana ambitio iſtis officijs capitur.Deum colit,qui nouit.* Infra ſe ergo *Alexander* putauit alijs ſalutem dicere. Plut. in Phoc. ideo *victo Dario abſtulit ab epiſtolis* τὸ χαίρειν, *exceptis quas Phocioni ſcribebat, quẽ vnum, ſicut Antipatrũ compellebat poſt ſalutẽ dictum.* Defunctos quoque ſaluere iuſſerũt.Var. *Ideo mortuis ſalue & vale dici, non quod valere,aut ſalui eſſe poſſent,ſed quod ab ijs recedimus eos amplius non viſuri.* G

CAP.XVI. XX.HER. Vectigalia. Pomponij. Siti. Vſuræ. Porticus. Aquaductus. Locus in Cicerone emendatus. EI pro I. Sacerdotes. Andron.Liuia Aug.Alontium.

259. XX. HER.) *vigeſimæ hereditatis.* Libera Rep. xx. de *mercibus* S.P.Q. ſoluta. Liu.*Impetrarunt ne frumenti æſtimationẽ magiſtratus Ro. haberet, neue cogeret viceſimos vendere Hiſpanis Hiſpanos quanti ipſe vellet. Viceſimã* & *Athenæ* maritimis populis iniunxere.Liu.XX.autem *hereditas* ab *Auguſto* cepit. Ei *ærariũ militare* implendi vias a *Patribus* roganti placuit XX *pars hereditatũ & legatorũ*; quæ *cuiq; obueniſſent teſtamento*, exceptis ſanguine valde iunctis, aut admodum pauperibus, in *ærarium militare* vt inferretur; *quaſi ſcriptum in Cæſaris commentarijs id* H *genus penſionis reperiſſet.* Dio.l.55. *Tributũ intollerabile & facile heredibus extraneis, domeſticis graue. Itaq; illis irrogatã eſt, his remiſſum.*Plin. in paneg.*A Nerua Traiano*,& M. *Antonino* mitigatum,a *Gratiano* verò penitus ablatum.Locabant hoc *publicanis*,dictis in libris LL.*Viceſimarij.* Hos diuerſos a PROC. XX.HER. reor, quod hi *Fiſci bono procurarint*, illi inter ſpem lucri metumq; iſtud pacti ſint. & ſic hic XX. HER.abſq; PROC. mentione *Publicanum* credo. Maximi hi olim. Val.l.6.c.9. *T. Aufidius cum Aſiatici publicani exiguã admodũ particulã habuiſſet: poſtea*

totam

A totam Aſiam Proconſulari imperio obtinuit. nec indignati ſunt ſociū eius parere faſcibus, quē aliena tribunalia adulantē viderant. Cic. pro Plan. Flos enim Equitum Ro. ornamentū ciuitatis, firmamentū Reip. publicanorū ordine continetur. Veſpaſiani pater publicanū quadrageſimæ in Aſia egit. Suet. c. 2. P. Rupilius publicanis in Sicilia ſeruiuit. Val. Diſpares muneribus colligo. hic enim XX. HER. VIL. SVMMAR. Villarū, vel Viliorū Summarū lego, alijs hereditates maiorū ſummarū exigentibus. Procliuis & in hanc opinionē fui XX. HER. hic Vigeſimarū heredē ſignificari, cuius maiores id vectigal hereditario a Populo Rom. redemerant. ſuadebat quod & PRIMOGENITVS XX. HER. ſubijciatur. Vectigalium varia genera in hiſtorijs occurrunt: Binæ, tertiæ, decimæ, vndecimæ, duodecimæ, quinta vigeſima venalium mancipiorum. pro τὸ τέλος enim apud Dion. πεντηκοστῆς vectigal Quinquageſimæ, Lipſ. reſcribit πεντεικοστῆς Vigeſimæ
B quintæ. Id ad Vigilū cohortes Auguſtus traduxit. Centeſima rerum venalium. Tac. Centeſima auctionū. Suet. in Cal. Ducenteſimæ, millenæ, octaua libertorū. Dio Caligulæ pro litibus quadrageſima ex gerulorū diurnis quæſtibus, pars octaua ex capturis proſtitutarū, quantum quæq; vno concubitu mereret, exacta. Suet. c. 40. Alexander hoc lenonum vectigal & meretricum in ſacrum ærarium inferre vetuit, ſed ſumptibus publicis ad inſtaurationem theatri, circi, & amphitheatri, & ærarij deputauit. Lamp. Vrinæ vectigal Veſpaſianus induxit. Suet. c. 23. Reprehendente filio, quod etiā vrinæ vectigal cōmentus eſſet pecuniā ex prima penſione admouit ad nares, ſciſcitās num odore offenderetur: & illo negante, atq; inquit, e lotio eſt. Videtur dici Chryſagirū. Conſtant. Manaſſes. Chryſagirū ſuſtulit Anaſtaſius Imp. quod
C erat, vt omnes viri, feminæ, pueri, ſerui, liberi, numum argenteū nomine ſtercoris, vrinæ fiſco darent. idē muli, equi, boues. Apud Xiph. in Ner. Nec mori licet apud eos Romanos ſine tributo & multa. Etiam de vmbra arboris. Plin. l. 12. c. 1. Quis non iure miretur arborē vmbræ gratia tantum ex alieno petitū orbe? Platanus hæc eſt per mare Ioniū in Diomedis Inſulē euſdē tumuli gratia primū conuecta, inde in Sicilia tranſgreſſa, atq; inter primas donata Italiæ, & iam ad Marinos vſq; peruecta, ad tributarium etiā pertinens ſolum, vt gentes vectigal & pro vmbra pendant. Capnicon ſeu ex fumo Nicephorus Imp. reperit. Zon. l. 3. Mich. Paphlago pro aere. Cedr. Alexandriæ, vt tollerentur genethliaci, & curioſarum artium profeſſores, vectigal pendebant, quod Suid. βλακεννόμιον dicit.

260. ΠΟΝΠΩΝΙΑ) Pomponia gens a Numa primordia ducit. Plut. Numam IV. filios habuiſſe edunt Pomponē, Pinum, Calpū, & Mamercum,
D quorū vnūquemq; proſapiā & claræ ſucceſſionē gētis reliquiſſe. Pōponi enim eſſe Pōponios ſubolē, Pini Pinarios, Calpi Calpurnios, Mamerci Mamercios.

263. R. A. S. P. I. P) Gueuara in epiſtolis interpretatur: Reddite aliena ſi vultis propria in pace poſſidere. Recens antiquo lapidi illas notas inſcriptas eſſe ſuſpicor, cum inſuetæ eæ Romanis.

270. HIC SITA EST.) H. S. E. Siti dicūtur ij, qui cōditi ſunt, nec tamē eorū ante ſepulcrū eſt, quā iuſta facta et corpus incēſū eſt. Cic. 2. ll. Siticines appellati, qui apud ſitos canere ſoliti eſſēt, h. e. vita fūctos, et ſepultos. Gel. 20. c. 2.

272. VRA-

272...VRAVIC.....) lego *vſura viceſima. Vſura maxima* conſtituta E
erat *Centeſima*, cum *menſtruus numus*, ſeu *duodeni annui*, (*Athenis* pro
mina drachma) ſoluerentur. *Vnciaria*, item & *vſurarũ As* dicitur, vnde
minores, ac *aſſium partes* manarunt; vt *ſemis* dimidiam *centeſimæ*, *quin-
cunx* v. *quadrans* IV. *triens* tertiam, *ſemiunciaria* XXIV. partem quotmẽſi-
bus pendẽs. In lap. BINÆ CENTESIMÆ & in Cic. 6. Att. e. 1. Quaternę.
Eius cauſa leges ſæpe latæ. Tac. an. l. 6. *Sane vetus Vrbis fænebre malũ, &
ſeditionũ, diſcordiarũque creberrima cauſa:* (quo ſtimulãte *plebs* in *Montẽ
ſacrũ* ſeceſſit. Liu.) *eoq; cohibebatur antiquis quoq; & minus corruptis mo-
ribus. Nam primo* XII. *tabulis ſanctũ, ne quis vnciario fænore amplius ex-
erceret, cum antea ex libidine locupletiũ agitaretur. dein rogatione tribuni-
tia ad ſemuncias redacta. poſtremo vetita verſura multiſq; plebiſcitis obuiã
itum fraudibus, quæ toties repreſſæ, miras per artes rurſum oriebatur.* Dioc. F
& Max. l. 20. C. ex quib. cau. inf. irr. *Improbũ fænus exercentibus, & vſuras
vſurarũ illicite exigentibus infamiæ macula irroganda eſt.* Hoc vero ſub-
inde obſeruatum eſt, vt quo quis nobilior eo minor fœnerandi venia
eſſet. Iuſt. l. 26. C. de vſur. *Illuſtribus trientẽ tantum, ergaſteriorũ præfectis
& mercatoribus beſſem, ceteris ſemiſſem ſtipulari* permiſit. Quare *Alexan-
dri* lex a doctis ridetur, qua cauit *Senatorũ vſuras ad ſemiſſes, fæneratorũ
ad trientes penſiones contrahi*, ne minorem, quam ipſe olim, quæſtum
facerent. Nam *fænus publicum trientarium exercuit.* Lamp.

276. PACILIAE) & *Verre Siciliæ* Prætore hæc gens *Thermis.* Cic. 2.
Ver. *M. Pacilius quidã homo egens, & leuis accedit, ait ſi liceret nomen ab-
ſentis* (*Sthenij Romã*, ne a *Verre* cederetur, profugi) *deferre ſe velle.*

278. PORTICVS) propriẽ locus domi minus oculis expoſitus. In- G
ter *delinimenta vitiorũ porticus, & balnea, & conuiuiorũ elegantiã.* Tac.
in Agr. retulit. *Publicæ* inſtitutæ, vt temporis iniurias ſubterfugiant. hinc
Vlp. *Refugia* Latine reddidit. Hæ & Philoſophorũ ſcholæ euaſere. Athe-
nis Stoici ſub ea diſputabant. Ibi etiam habitandi locus. Spart. in Seu.
*Tota vrbe milites in tẽplis, in porticibus, in ædibus palatinis, quaſi in ſtabu-
lis manſerunt.* Subterraneæ *Cryptoporticus* audiere. *A familijs*, & *hortis*
Romæ denominabant. *Liuia* nomine Auguſti in III. *regione* fecit, quæ
ſubdiales habebat *deambulationes.* & *Caracalla patris nomine, quæ geſta
illius contineret, & triũphos, & bella.* Spart. *Porticũ Auguſtus fecerat, in
qua ſimulacra omniũ gentiũ collocauerat, quæ porticus appellatur ad Natio-
nes.* Seru. l. 6. ff. de aur. & arg. leg. Heredis mei fidei *committo in patria
mea faciat porticũ publicã, in qua poni volo imagines argenteas, itẽ marmo- H
reas.* Neronis M. paſs. durabat. *Olympiæ* porticus in nemore Iouis. Pauſ.
l. 5. ποικίλην, *Variam.* Plin. 36. c. 15. *Heptaphonon appellant, quoniã ſepties
eadẽ vox auditur.* Scribit Strabo l. 13. *Publico Cumæos nomine pecuniam
mutuã cepiſſe pignori oppoſitis porticibus, quã cum non reddidiſſent ad diẽ
dictũ prohibitos fuiſſe ambulationibus. Imbribus tamen accidentibus credi-
tores verecundia ductos præconis voce eos inuitaſſe, vt ſub porticus ſubirẽt.
proinde cũ præco clamaret ſub porticus ſubite; deditũ ſermoni: neſcire Cu-
manos imbribus decedentibus ſubeundũ eſſe ſub porticibus, niſi præconio ad-
monerentur.*

287. CONS.)

A 287. CONS.) explano *conſeruatori.* huc facit numus argenteus S.P. Q. R. *cæſari* PARENT. CONS. SVO.

289. (ΕΙΛΙΚΙΑ ΜΕΛΛΟΥΣΑ) apud Grut. SELICIA MELETE. Delectati veteres *blandiloquum ſexum* blandis, mollibuſq; vocabulis appellare. Hinc in lap. MELITANA. SVAVIS. SPES. VENVLEIA. PVLCELLA. FELICVLA. *Nigella, Ruſticella.*

295. AQVÆ CORNELIAE DVCTVS) Id nominis a P. *Cornelio Lentulo Principe Senatus* adhæſiſſe ſuſpicor. qui M. *Aquiliũ* contra *Verrẽ*, & *Rullum* accuſauit. inuidia extorris in *Sicilia* fata perſoluit. An. V. CCCCXLI. vt *Sex.* Iul. *Frontinus aquarũ curator*, & cum eo Lipſius, *Romã aqua per* XII. *fere millia paſſus aducta Appio Claudio Craſſo* Ceſ. cum ante *Tiberi*, & puteis contenti fuiſſent. Plin. tamen l. 31. c. 3. ſub *Anco Martio*
B cepiſſe vult. Et Paul. l. 5. C. ne quid in loco, pub. *Si per publ. locum riuus aquæductus priuato nocebit, erit actio priuato ex lege* XII. *tabularũ, vt noxa domino caueatur.* Quæ leges diu ante CCCCXLI. an. latæ. Quo modo *Aquæductus* creuerint, Plin. loquitur: *Si quis diligentius æſtimauerit aquarum abundantiã in publico, balineis, piſcinis, domibus, euripis, hortis, ſuburbanis villis, ſpatioq; aduententis extructos arcus, monteſq; perfoſſos, conualles æquatos, fatebitur nihil magis mirandũ fuiſſe in toto orbe.* Tales Procopius in Vrbem XIV. *coctili laterculo, ea latitudine, ac ſimul magnitudine, vt vir eques cõmode per eos poſſit incedere,* inductos refert. Victor vero XX. In quorum nonnullis *fornices ſubleuati centum nouẽ pedes.* Front. Iſti *cuniculi lapideis fornicibus ſuffulti, nonulli ſpatiũ currus fœno onuſto tranſeunti præbent.* Strab. *Aquæductus* Clodianos iuxta *Sublaqueum* *Alb.* Leander
C *Bononienſis* inpenſe admiratus, ſcripſit *ad ſimilia opera excitanda, quod nũc totus Orbis impar futurus videatur. Erogatũ in id opus. H.S. ter millies.* Plin. id eſt, VII. *milliones & ſenis.* Agrippa *in ædilitate ſua adiecta Virgine aqua, ceteris corriuatis, atq; emendatis, lacus* DCC. *fecit, præterea ſalientes CV. Caſtella CXXX. cõplura etiã cultu magnifica operibus illis ſigna* CCC. *ærea, ac marmorea impoſuit, columnas ex marmore* CCCC. *eaq; omnia annuo ſpatio.* Plin. Quod primo *per ſeruos priuatos ſuos feciſſe,* eamq; *familiam Auguſto* morientẽ legaſſe Frontinus indicat. Magnifici operis *Aquæductus Syracuſis*, antiquum earum opulentiæ poſtumum monumentum vidimus, *quadrato ſaxo* XX. M. paſ. *Sortinum* vſq; excedens, per quos ex *amne Buttigleria* per *limpidos Sortini fontes* aqua *Syracuſas* influit. cuius tubæ diu obſtructæ, inpeditæq; aquarum vbertatem *Syracuſis* ademerant, donec Pet. *Caietanus Sortini Dynaſtes*, præclaro in illam Vrbem
D amore, ære ſuo LV. millium *Philippicorum* eas purgarit, priſtinoq; nitori reſtituerit; vnde *Illuſtriſſ. Sortini Marchionibus* annui reditus MMD. *Phil.* ceſſere. Nec tantum *Tubi* vel *fiſtulæ ſtructiles ligneæ, fictiles,* & *plumbeę* fuere, ſed & *folles argenteos* Epiphanius in literas retulit. *Leonis* effigie ideo fabricari ſoliti, quod quum *Sol* eſt in *Leone*, ſæpenumero in duplum ipſius *Nili* aqua excreſcat.

298. ΘΕΟΙΣ ΠΑΣΙ) in Latinis D.D.O. & DIS DEABVSQ. OMNIBVS. ſeu COMMVNIBVS. PENATIBVS FAMILIARIBVS. numus DIIS DEABVSQ. CVM IOVE, ΔΙΟΓΕ.

ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ ΛΑΠΙΡΟΝΑ) auguror non inanibus inductus argumentis E
hunc ΔΙΟΓΕΝΗΝ *filium*, aut illius progenici eſſe, qui vitio *exſcriptorum* 2. Ver. *Dio* dicitur. Ad quem *Verres* quo die *Siciliam* tetigit, *Meſſana literas Haleſam mittit*, Cicero loquitur, *ſimul atq; e naui egreſſus eſt, dedit operam, vt Haleſinus ad ſe Dio continuo veniret, ſe de hereditate velle cognoſcere, quæ eius filio a propinquo homine Apollodoro Laphirone veniſſet. Ad Vrbē enim cum eſſet audiuit, Dioni cuidā Siculo permagnā veniſſe hereditatē: heredē ſtatuas iuſſum eſſe in foro ponere: niſi poſuiſſet Veneri Erycinæ eſſe multatum. Tametſi poſitæ eſſent ex teſtamento, putabat tamen, quoniā Veneris nomen eſſet, cauſam pecuniæ ſe reperturum. Statuarum ſedes*, tituliq; conſtanter *Diogenes Lapirones* denominant, nunquā ſic *Diones*. diuinandum exinde *Lapironum* appellationē *Diogenibus* ritu qui adoptatam fuiſſe, inq; gentis *Diogenum* coaluiſſe, ob relictam ab *Apollodoro Lapirone prægrandē pecuniā*. Pugnant in hanc opinionem facilitas erroris, F
cum binæ tantum ab *exſcriptore* literæ ΓΕ omiſſæ ſint. Præterea nullæ ΔΙΟΝΕΟΣ tabulæ extant, at aliquot ΔΙΟΓΕΝΕΟΣ. Nec ſimile veri DIONEM, qui beneficio *Q. Metelli ciuis Rom factus*, alijſq; eius gentis cum hac hereditate potentior patriæ euaſerit, abſq; titulorum honore fuiſſe. Porro nomen in *Cicerone* LAPHIRONEM, & vt alij L. AVALERONEM hic emendo, ac primam, & genuinam vocem LAPIRONEM exulem diu a Cic. Verrina reuoco.

299. CAESAREI) Ei pro I *longo*, raro pro breui mos antiquus ſcribendi. multa in ſaxis, & auctoribus veſtigia. In 256. lap. VENEREI. ſic & SEI. SEINE. VBEI. AGREI. & apud *Græcos* ει pro I. Eo modo & ΟΥ pro V ſcriptum. vt ΟΥΦ. *Vfentina*. POnt.) *max*. G

301. FAL.) *Falerina ruſtica tribus*, ab agro *Falerno Campanię* nominata.

V.) *vixit*, V vt & Θ ſignificationem habent *feralis literæ a ferali aue*. Eo loco in lap. 226. Υ *Longum*.

302. ΤΩΝ ΙΕΡΕΩν) *Sacerdotum*. Strab. *Apud Gætos ſacerdos deus dicitur, & mons ſacer exiſtimatur*. Cic. 2. de LL. *Eorum duo genera ſunto: vnum quod præſit ceremonijs, & ſacris: alterum quod interpretetur fatidicorū, & vatum effata incognita, quid ſenatus populuſq; adſciuerit*. Eod. lib. *Sunt ad placandos Deos alij conſtituti, qui ſacris præſint ſolennibus: ad interpretanda alij prædicta vatum: neq; multorum, ne eſſet infinitum, neq; ea ipſa, quæ ſuſcepta publicè eſſent quiſquam extra collegium noſſet*. Horum aliqui *Comitijs Curiatis* lecti, vt *Flamines* & *Curio Max*. *Tributis* ab omnibus curijs ſolus primo *Pont. Max*. dein lege Domitia & *Pontifices*, H
Augures, VII. viri *epulonū*, *Feciales*, & *X viri* S. F. creare ijs ceptū. Alij a *Collegijs* ſuis adoptati *Salij* nempe, *Luperci*, *Fratres Aruales*, *Sodales Titij*, & *Sacerdotes Galli*. In lap. *Druſus* SACERDOS COOPTATVS IN OMNIA COLLEGIA SVPRA NVMERVM. His nobiles ad honores viam inibant, nec videtur ætatis habita ratio. *Ordo* is ferme ſacerdotum erat: *Maximus videtur Rex, deinde Dialis, poſt hunc Martialis, quarto loco Quirinalis, quinto* Pont. *Max*. Feſt.

303. ITALICEI) ideſt, *Italici* dicarunt; aut *ita licet*, ſta tuā nēpe *poni*.

307. AN-

A 307. ΑΝΔΡΩΝΑ) *Andronem hominem nobiliſſimum Aetnenſium legatum* contra *Verrem* Cic.3.Ver. nominat. *Andronem Dionyſius Syracuſanus* e bello redux ſecuri ferire iuſſit, non illico nunciante ſe arcis præfe-ctum ab *Hermocrate* ad eius deditionem ſollicitatum fuiſſe. ſed tandem cum ſimulaſſet ſe ab alijs auditum iam ab ipſo quoq; velle cognoſcere. Polyæn.l.7.Male Faz *ſedilia virorum* interpretatur.

308. LIVIÆ AVGVSTI) id eſt, *vxoris. Liuiã Druſillã Liuij Druſi Claudiani* F.Auguſtus *matrimonio Tiberij Neronis, & quidẽ prægnantẽ abduxit, dilexitque ac probauit vnice, ac perſeueranter.* Suet.in Aug c.62. Cauſam amoris ipſa rogata detexit: *quia exquiſita pudicitia, omnia eius mandata lubenter exſequendo, nullas eius res ſcrutando, luſus eius Venereos neq; perſequendo, & diſſimulando.* Dio.l.58. Mater *Ti.* & *Druſi Neronum*, quorum B hunc tertio à nuptijs menſe domi *Auguſti* edidit. Ipſe vero ex ea *nihil liberorũ tulit, cum maxime percuperet.* Obijt *ætate extrema vitæ* XXCVI. Prudens mulier, quare *Caligula* pronepos *Vlyſſem ſtolatã* dixit. Suet. in Cal.c.23. *Auguſtæ* fortunę I V. *Liuias* habemus: Vna Imp. *Druſi Ti.* côiux, adultera *Seiani*. Altera *Liu.Hoſtilia C.Piſonis*, à C. Cæ. *Caligula* abducta & mox repudiata. Tertia *Liu. Horeſtilia Camilla, Claudij* ſponſa nuptiarum die perijt. *Liu.Ocellina* Imp. *Ser.Sulp.Galbæ* nouerca, à qua ipſe adoptatur ante Imperium *L.Liuius Ocella* appellatus. *Liuiũ* genus *plebeiũ*, cuius cognomina fuere; *Salinator*, (a M.*Liuio* M.F. *Cenſore*, quod is *ſalis* vectigal commentus, remanſit) *Denter, Druſus, Libo,* Claudianus, *Aemilianus*. Quæ ſtirps innumeros generoſos viros edidit, vnde M.*Liu.Druſus* M.F.*Quæſtor Aſiæ*, nullis *inſignibus vſus, ne quid ipſo eſſet inſignius*. C Cic.Dictabat *vni ſibi, nec puero quidẽ vnquã ferias côtigiſſe*. Sen.de breu. vit.Vſq; eo liberalis, vt *quicquã donandũ præter cælum, & cænum ſe reliquiſſe* negaret.Plut. Domum in *Palatio* ædificans illam ab arbitris remoueri vetuit dicendo: *ſi quid in te, architecte, artis eſt, ita compone domũ meã, vt quicquid agã ab omnibus perſpici poſſit*. Plin.l.28.c.9.Q. *Cæpionẽ* veneni inſimulaturus *caprinũ ſanguinẽ bibit cum pallore, & inuidia veneni ſibi dati*

DEA) In numis ΘΕΙΑ CEBACTH. Suet.in Ti.c.51. Tiberius *neq; ægræ* Liuiæ *adeſſe curauit: defunctamque, & dum aduentus ſui ſpem facit, complurĩũ dierũ mora corrupto demũ & tabido corpore funeratã prohibuit conſecrari: quaſi id ipſa mandaſſet. Claudius* demum immortalitate adſeruit. Suet.in Cl.c.11. *Conuerſus hinc ad officia pietatis, iuſiurandũ neq; ſanctius* D *ſibi, neq; crebrius inſtituit, quam per Auguſtũ. Auiæ Liuiæ diuinos honores & Circenſi pompa currũ elephantorũ Auguſtiæo ſimilẽ decernendũ curauit.* Dio.l.66. *Dedicauitq; eius effigiẽ in tẽplo Auguſti, ac rem ſacram ei fieri a Veſtalibus mandauit, mulieresque per nomen eius iurare.*

309. PEQ.) *pecunia* & contra ACVA pro *aqua*.

312. MOYNIKIPIOY) Ne vel vnguem latum a germana vocis vi diuerteret dedicator *Latinam Græciæ* donauit. Quod ruente *Imperio & Byzantium* re tralata innumeris ibi peregrinis accedit. certior fies ex *Meurſij* gloſſario Græco-Barbaro.

Q AAON.

ΑΛΟΝΤΙΝΩΝ) S. *Marcus* Faz.l.9.c.5.*Calata* habetur, Cluuerio *Agathyrſum Agathyrſa*, ſeu *Agathyrnum* & *Agathyrna*, & Pt. *Agathyrion*. E Ego cum in quibuſdam ibi oriundis aris MVNICIPIVM ſine *nomine*, & in hac adſociatum nomen ΑΛΟΝΤΙΝΩΝ conſpexerim, nullus omnino dubito, quin ibi antiqua *Aluntij* ſedes extiterit. Quod *difficili adſcēſu atque arduo* Cic.4 Ver. dum dicit, & S.*Marcum* definit. Bis repetitis vicibus expertus, nec in *Siculo itinere* opidum maiori cum ſudore adſcendi.

317. ΦΙΝΤΩΝ) leuiter inducor, num ſit gentile opidi, quod *Phintias* & *Phintia* audijt, *Phintiæ Agrigentini* tyranni opus. Diod.l.22.ec.2. quod *Alicatam* eſſe Cluuerius contendit. Qui alias Plinio *Phintienſes*, in Phalar. ep. φιντιεῖς dicti.

320. ΜΑΜΕΡΤΙΝΩΝ) *Mylis Meſſanenſium*, ſic Thuc. & Diod. loquuntur, cum *præſidio duæ Meſſanenſium tribus*, diſtincta ibi *ſepulcra* F reor, ita vt horum, *Mamertinorum* præſcriptione legerentur. Aut hic *gentis nomen* eſt, quo cognomine plures in antiqua hiſtoria celebrantur. Sic *Petronios* in *Mamertinos* & *Septimianos* diuiſos cognouimus.

CAP. XVII. Cæleſtis. Venus. Hercules. Baſilius Papa Syracuſis obijt. Indictio. CVR. aquarum. Gymnaſia. Iuniores Hieronei. Cæmiterium. Procurator. Columnæ. Fana Melitenſia. Virginia. Melita. Gaulus. Ceres Aug. Scari piſces. Legatio gratuita. Iulia Tiberij vxor.

321. ΑΦΡΟΔΙΤΑΙ ΟΥΡΑΝΙΑΙ) Alibi VENERI FELICI CAELESTI AVGVSTAE. INVICTAE CAELESTI. In numo VENVS CAELESTIS. *Cæleſtis* ſingularis *Africæ* dea. Sym. *Quam Cæleſtem Afri*, G *Mythram Perſæ, plerique Venerem colunt pro diuerſitate nominis, non pro numinis varietate*. Amm.l.22. Aſclepiades Phil. *Deæ Cæleſtis argenteum breue ſigmentum quocunque ibat ſecum ſolitus afferre*. Huic *Heliogabalū deum* cognominis Imp. nuptum dedit. Eam & Turn. & Lipſ. *Vraniā* ſeu *Venerē* credidere. Reclamat *Caſaubonus* ad Spart. cū id numen pro Deo *Deaq;* habitum. Salu.l.8. de prou. diſerte *deum* vocat. Promiſcuo ſexu & *Luna* culta, rationem Caſaub. dicit, quod *Lunæ nomen in linguis Orientis vtriuſq; generis* ſit. Opinarer ego in lapidibus *Veneri Cæleſtis* nomen *ornandi* gratia, non *diſtinguendi* datum. Diſtinctæ fuere; *Venus Libitina*, in huius ędē numi pro mortuis inferebāt, ibi & ad funera ſpectantia cauponabantur. *Calua*. Lact.l.1.c.20. *Vrbe a Gallis occupata obſeſſi in Capitolio Romani, cum ex mulierū capillis tormēta feciſſent, ædem* H *Veneri Caluæ conſecrarunt*. Simile generoſum factum & Fazellus p.168. Pan. 1560. edit. de *Panormitanis* refert; illas *pro patriæ ſuæ defenſione cannabi crines ſuos contexuendos funibus diſſecuiſſe*. *Cloacina* dicta, quod eius *ſimulacrū in cloaca maxima repertū Tatius conſecrauit*. Lact. ib. *Verticordia*; huic ædes facta, *cum tres Veſtales vno tēpore inceſtum cōmiſiſſent, vt puellarū animos ad caſtitatē verterent*. Iul. Obſequens. *Veneri Meretriciæ* domum *Abydenſes* dederunt, quod vna meretricum militibus temulentis claues portarum eripuerat libertate *Abydi* parta. Ath. l.13.

A 325. AELIAE AVG.) *Aelia Pætina* ſtirpe *Tuberonũ*, vxor *Claudij*, quam ipſe ſuſcepta *Antonia* filia ob leuiuſculas offenſas repudiauit. In numo AELIA FLACCILA AVG. Fl.*Theodoſij vxor.*

329. HERCOLEI) pro *Herculi.* Apul. *Hercules luſtrator orbis, purgator ferarũ, domitor gentiũ.* Ex *Erechthei* filiabus L. tot filios progenuit, *cõmuni nomine Theſpiadum appellatos, cum adoleuiſſent, coloniæ in Sardiniã, reſponſo diuino morẽ gerẽs deſtinauit.* Diod.l.4.c.29. Scribit Ser. l.5.Æn. *Sub Eryce monte infecundũ eſſe campũ fere in tribus iugeribus, in quo Eryx, & Hercules dimicarunt.* Cauſa pugnæ. Apoll.l.2. quod *taurorum vnus apud Regiũ à cetero armento digreſſus, protinuſq; in fretũ delapſus in Siciliã tranauit, & in cãpos ſe contulit Erycis; qui Erycinorum erat rex, ex Neptuno prognatus. Is taurum ſuis armentis adgregauit. Hercules autẽ*
B *cõmendatis bobus ſuis Vulcano ad inquirendũ taurũ pergit, quumque eum inter armenta Erycis inueniſſet, ab eo repopoſcit. Tum ille niſi ſe palæſtra ſuperaret, taurũ ſe redditurũ negabat. Hercules ter abs ſe victum tandem peremit.* Diod.l.4.c.23. *Depoſito vtrinque contentionis pignore, ab Eryce quidẽ agris, ab Hercule vero bobus: primo quidẽ indignatur Eryx, quod iniqua boum cum regione cõparatio fiat; ſed cum Hercules contra ſe deperditis bis immortalitatis iacturã ſimul facturũ adfirmaret. accepta tandẽ conditione in certamen deſcendit: ſed victus regionis poſſeſſione exuitur, quam Hercules interim vt depoſitũ incolis ad vſumfructum cõcedit; dum ex ſe natorũ aliquis eam repetat.* Multi autem *Hercules.* Diod. III. Varro XLIV. Cic.3.nat.deo.VI.recenſet. *Plureis*, inquit, Hercules *tradunt nobis ij, qui interiores ſcrutantur & reconditas literas: antiquiſſimũ Ioue natũ, ſed anti-*
C *quiſſimo item Ioue: Nam Ioues quoq; plureis in priſcis Græcorũ literis inuenimus. Ex eo igitur & Lyſito eſt is Hercules, quẽ concertaſſe cum Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygias literas conſcripſiſſe. Tertius eſt ex Idæis Dactylis, cui inferias afferunt. Quartus Iouis eſt, & Aſteriæ Latonæ ſororis, quem Tyrij maxime colunt, cuius Karthaginẽ filiã ferunt. Quintus in India, qui Belus dicitur. Sextus ex Alcmena, quẽ Iupiter genuit, ſed tertius.* Diod.l.4.c.9. *Dum Iupiter tribus noctibus in vnã vi lactis Alcmenæ operã dedit, maximumque futuri roboris indiciũ, tantum tẽporis in eo creando inpenſum* Ei *Euander Carmentæ* matris monitu *aram* primò ſtatuit. quæ *ara maxima* vocata. Dion. *Iuſiurandum apud eam, ac conuenta, quæ volunt eſſe firma peragunt, & decimas opum ex voto ſæpe illuc offerunt.* Diod.l.4.c.21. *Fortunatiores factos ad quatuor talentorũ millia ei decimauerunt.* Scyphus
D ei tribuitur. Mac.l.5.ſat.c.21. *Scyphus Herculis poculum eſt, ita vt Liberi patris cantharus. Herculẽ vero fictores veteres non ſine cauſa cum poculo fecerunt, & nonnunquã quaſſabundum & ebrium: non ſolum quod is heros bibax fuiſſe perhibetur, ſed etiã quod antiqua hiſtoria eſt Herculẽ poculo tãquam nauigio, ventis immenſa maria tranſiiſſe. Poſt euectionẽ ad Deos Iuno, Iouis ſuaſu, filium ſibi Herculẽ adoptauit.* mox. *Adoptionẽ hoc modo factã perhibent: Iuno lectum ingreſſa, Herculẽ corpori ſuo admotum, vt verum imitaretur partum, ſubter veſtes dimiſit. Quem in hoc vſque tẽpus adoptio-*

nis ritum Barbari obſeruant.Diod.l.4.c.40. Varijs templis coli D' cuit. E *Herculi Magni cuſtodis Circi Flaminij* ædes *Sulla* extruxit.Vict. . *Herc. Defenſoris* fano *honeſta miſſione milites,& gladiatores arma ſuſpendebant*. In *Victoris* ædem nec *ſeruis*, nec *mulieribus*. Var.l.4. nec *muſcis*, nec *canibus* ingreſſus.Solin.c.2. *Etenim cum viſcerationem* (Herc.) *ſacrificolis daret muſcarum deum dicitur imprecatus, clauam vero in aditu reliquiſſe, cuius olfactu refugerant canes*. Pauſ.l. eas *vltra Alpheum profligatas* ſcribit. *Herc. Muſagetæ*, vel *Muſarum* domum M. *Fuluius Nobilior* ex pecunia *cenſoria* dedit; vbi *Eumenius* in orat. de ſchol. reſtaur. IV. *ſigna Camænũir ex Ambracenſi opido translata, ſub tutela fortiſſimi numinis conſecrauit. Herc.Triumphalis* ſignum in *foro Boario*, quod in triũphis *triumphali* veſte ſplendebat. *Cubantis* in *regione* XIV. Fana eius in *Sicilia* celebria: *Agrigenti*, in quo *Herc.* æreum ſimulacrum. Cic.Ver. F *Quo non facile quicquã dixerim me vidiſſe pulcrius (tametſi non tum multa in iſtis rebus intelligo, quam multa vidi) vſq;eo Iudices, vt rictus eius, ac mentum paulo ſit attritius. quod precibus, & gratulationibus non ſolum id venerare, verum etiã oſculari ſolent*. Et *Meſſanę* fuit.hoc *Manticlus*,(qui ducta illuc *Meſſeniorum* colonia ab *Anaxila*, cum *Gorgo* deprecatus eſt, ne *Zanclæi* ab aris deorum trucidandi, vel cum vxoribus & prole ſub haſta vendendi trahantur) *condidit;& extra muros deus eſt conſecratus, qui Hercules Manticlus vocatur*.Pauſ.l.4. Primario cultu ibi habitus, & idem fere qui *Meſſenijs* in Peloponeſo *Iupiter Ithomata*. innuit Pauſ. ferens ibi *Sacerdoti Herculis, per quietẽ apparuiſſe Herculem Manticlum ob amicitiã Ithomẽ ab Ioue vocari*.Id fani eo loci claruit, vbi *Florentini* ſacris operantur. quod facile perſuaſere vetuſtatis opera, quæ dum ſub terra G ſpectauimus.Cuius *priſca ſedes* quo a paucioribus ignoretur, exacti anni *Illuſtriſſimi Senatores*, Vrbis honori conſulentes, eam templi fronti præſcribi ære publico curarũt.In lap. HERCVLES DEFENSOR INVICTVS POLLENS. PRIMIGENIVS REATINVS.TRICOSVS. HERCVLI AELIANO, CELERI COMITI. ET CONSERVATORI DOMVS AVG MAGNO CVSTODI. GILIO. IOVIO. MARCVSANO. MERCVRIO. MVSARVM. PACIFERO.PLACIDO.ROMANO.SAXANO.TIBVRTINO. VICTORI POLLENTI POTENTI.

330. P.C.BASIL) ideſt, *poſt conſulatum Baſilij*. a quo XXV.ann. numerant.Solus is *Cos*.Ind.IV.an. DXLI. IV.vero hic *Ind*. eſt annus DLVI. *Ind*. VIII. IIII.P.C.*Baſilij V.C.Vigilius Papa* LIX. *ab Apoſtolo Petro, euocatus ab Imperatore Roma egreditur & in Siciliã venit*. Et mox Ind.II.XIII. *ab Imperatoribus Romanis & Narſe de exilio relaxatus, quum Romam ire cepiſſet, in Sicilia*(Syracuſis) *morbo calculi tactus deceſſit*. Marcel in Chr. H

INDICTIONE) Aſcon.4.Ver. *Omne genus penſitationis in hoc capite poſitum eſt canonis, oblationis, indictionis*. Primitus *Indictio* penſio ſingulo quinquennio vertente ſoluenda, poſt trium *Romanorum luſtrorum*, ſeu XV. *annorũ orbis*, quo finito noua *indictio* inibat, cuius primus annus prima *indictio* ad XV. vſque nominatur. In *prouincijs*, & *collegijs* a diuerſis initijs ea pẽdebat. exemplo eſt apud Grut.p.265.lapis M.*Aur.Antonini* COL. FAC. TIGNARIORVM. vbi *quinquagies* INDictio perſcribitur. Inſtituta, quod XV.an.*fiſci* debita exigi indictum ſit. illuſtre ſpecimen in

Dione

A Dione eſt:Hadrianus *remiſit tributa præſlito tempore* xvi.*annorũ,vnde &*
quouſque hoc obſeruari vellet. Intra quod ſpatium *indictio* eſt. xvi.enim
annus *terminus primæ* indictionis,& *exordium alterius*,vti ante V. annus
Olympiadis primæ *exitus*, ſequentis *auſpicium*. Poſt *Arcadium* & per
Olympiades tempora computarunt. in decreto Tertul. *actum eſt decretũ*
II.*Kal.Iul.anno imperij Iuſtiniani*.V.xxxxvi.*Olympiade*.Vſus *indictionis* &
l.8.C.Th.de indul.deb.*Cõſulatus Valentiniani Aug.*III. *&* *Eutropij V.C.*
vſq; ad quartã indictionẽ.Scaliger legit xv.quod ea III. eius *conſulatui* an-
no cccxxcvII.competat.Antiquior *temporum ciuilium* Ind.*Antiochenſis*,
nec ante eam *epochã* eius mentio fit. quæ *ab Ind. Iuliana*, ſeu *a Cæſaris*
remiſſione tributorũ numerabat. Hæc forſan *fons* reliquarum. quam *Ind.*
Conſtantiniana a Nicæa Synodo,Conſtantino II.*Licinio* II.Coſs.an.cccxII.
B excepit. In iſta *ab Antiochenſi æra* cccLx. anni, ſeu *Indictiones ſolidæ*
xxiv.intercedunt. Incipiebat vero xxiv. *Sept.* quo *Maxentio* trucidato
libertas *Eccleſię* reddita.Hoc die & adhuc in *Cæſarea Indictione Germani*
vtimur. *Occidentalium Impp.*a K.*Sept.Romana* autem a K.*Ianuarias* inſe-
quẽtis orditur.A CHRISTI deniq;natalibus,ſalutis reparatæ incunabu-
lis *Dionyſius Abbas Rom.* dictus *Exiguus*, anno circiter DLxxII.compu-
tare inſtituit. Notetur in numis L. F. *luſtrum fecere,&* L. *&* Λ. *luſtrum*
ſignificare.AVΓ.KAIC.M.AΥPHΛ.ANTΩNEINOC CEB.L.ΛΔ.*Imp.Cæſ.M.*
Aurel.Antonini Aug.luſtrum xxxiv. In lap.L.KS.L.K3 L.KH, id eſt,
Luſtrum Capitolini Agonis xxvi.xxvII.xxIIx. Immane vero errat *Golt-*
zius, qui ſub hac nota vocem *anni* poeticam *λυκάβαντα* intelligit.

333. ΛΑΛΟΣ) *quorum lingua tam prodiga infreniſq;ſit,vt fluat ſemper &*
C *æſtuet colluuione verborum teterrima. Quod genus hominum à Græcis ſi-*
gnificantiſſimo vocabulo λάλους appellatos perhibet Gel.l.1.c.15.

335. CVRATORES) *Aquarum* nempe, vel *Viarum*, quas *Cenſores*
poſt *Aediles* curarũt,donec *Auguſtus Curatores Viarum* perpetuò inſti-
tuit.Suet.c.37.*Quoq;plures partẽ adminiſtrandæ Reip.caperent noua officia*
excogitauit: curã operum publicorum, viarum, & aquarum, aluei Tiberis.
Pom.de orig.iur.*eodem tempore*, i.e.an.V.DX.& IV.*viri qui curã viarum*
gererent dati. CVR.itaq; *aquarũ*, ne quid *cloacæ*, à *Tarq. Priſco* primum
foſſæ, detrimenti caperent, *ius aquæ dandæ vendendæq;* curabant. anti-
qui enim inſtituti, ne priuatus *aquam*, niſi *e lacu redundantem*,ſeu *cadu-*
cam, & tantum in *balnea*, & *fullonum* res duceret. *CVR. viarum*, Var-
roni *Viocuri,vijs extra vrbem*,vt IV *viri intra* præerant.Suadet hoc Dio.
D l.54.dicens *a Seuiris viarum amotos ab Auguſto duos, qui vias curabant*
extra muros. Ergo ampliore *munere* Curatores, quam IV *viri*, quum
illæ *viæ* maiores inpenſas exigant. Has quandoq; ſternendas locabant.
Liu.l.41.Q.*Fulu.Flaccus & A.Poſtumius Albinus* an. V.Dxxc. *Cenſores*
vias ſternendas ſilice in vrbe galera,extra vrbẽ ſubſtruendas marginandaſq;
primi omnium locarunt, ponteſq;multis locis faciendos.Creſcente viarum
copia ſingulis duo vel plures præfecti. Suet.in Aug.c.30. *Spatium vr-*
bis in regiones vicoſq; diuiſit: inſtituitq; vt illas annui magiſtratus ſortito
tuerentur: hos magiſtri è plebe cuiuſq;viciniæ electi. Magiſtri vicorum ſeu

Vico

Vico magiſtri ludos Compitalitios fecere. Aſcon. in Piſ. M. Ant. Phil. Curatoribus regionum ac viarum poteſtatẽ dedit, vt vel punirẽt, vel ad præfectũ remitterent eos, qui vltra vectigalia quicquã ab aliquo exegiſſent. Capit. E
Vias Vlp. l. 22. ff. ne quid in loc. publ. tripartitur: Publicas dicimus, quas Græci βασιλικὰς, noſtri prætorias, alij conſulares appellant. l. 23. Priuatæ ſunt, quas agrarias quidã dicunt. Vicinales ſunt viæ, quæ vel in vicis ſunt, vel quæ in vicos ducunt. Celebriores fuere Flaminia, & Appia, quæ longarum, Poetæ regina viarum dicta. Procop. l. 1. bel. Got. Hanc Appius Romanorum Cenſor ante annos nongentos ſtruxerat, & à ſe dederat nomen. Longitudinẽ eius quinq; dierum ſpatio vir expeditus poſſit emetiri. Ab Vrbe Roma Capuã pertinet ea latitudine, vt duo currus ex aduerſo obuii liberè queant peruadere & commeare. (Cæſare eius Curatore cccxxx. P. lata erat.) Et eſt ſane hæc via præter ceteras ſpectabilis. ſiquidẽ Appius ex alia & longinqua tunc, F
vt reor, regione exciſos lapides, & hos quidẽ ſiliceos, ac ſuopte ingenio duriſſimos in hanc viã vehendos curauit. Quos planos deinde ac leues redditos & quadratos inciſione factos iunxit, & in ordine locauit, metalli nihil vel alterius rei inſerendo. Sunt autem ita connexi, & valdè inter ſe hærent, vt ſpeciem viſentibus præbeant, non coniunctos, ſed congenitos eſſe. Strab. l. 5. Sub Tiberio Brunduſium vſque pertinuit. Druſus Scribonianus cõiurationis in Tiberium reus Mathematicos conſuluit, an habiturus opes, quibus viam Appiã Brunduſium operiret. Dio. Traianus reſtituit. Idem & in lapidibus ibi vidimus.

339. ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩ...) Gymnaſiarchus, & Gymnaſiarcha præfectus Gymnicorum agonum. Pol. l. 3. c. 30. Puerorum inſtitutor, & Gymnaſtes dicitur, alibi Præceptor. Tert. Xyſtarches. Amm. l. 21. Xyſtarchæ doctor, Athle- G
tarum magiſter, Palæſtritarum præpoſitus. AGONISTARCHA COMMODIANVS. & ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΤΟΥ ΣΥΝΠΑΝΤΟΣ ΞΥΣΤΡΟΣ Pontifex vniuerſi xyſti. Illorum inſigne virgula Mercurij. Hig. Paleſtricæ inuentoris. Tert. Hac luctantium procaces nexus diſſoluebat, geſtuſq. corrigebat. quam hinc Sidonius caſtam, & portantes eam Arcad. l. vlt. de mun. & hon. Maſtigoforas vocat. In lap. Gymnaſiarcha quod biennio rexerat, Olea coronatur. Gymnaſia vero Lacedæmonij inuenere. Apud Eleos in Gymnaſijs & curia fuit. Pauſ. Athenienſes tria habebant haut longe à ciuitate, in quibus & inhumabant. Ciceroni enim fam. 4. ep. 12. Seruius ſcribit, ſe Marcellum Athenis in nobiliſſimo orbis terrarum Gymnaſio Academiæ ſepeliuiſſe. Vngendi in ijs deliciæ a Græcis manarunt. Plin. 12. c. 4. Vſum olei ad luxuriã vertere Græci vitiorum omnium genitores in Gym- H
naſijs publicarunt. In hæc confluebant medici, diſcentes, athletæ certamina præludentes, & valetudini, & rei militari operam dantes. Eius mẽbra Hier. Mercurialis quinq; recenſet, Exedras Philoſophorũ, Ephebæũ, Apodyteriũ, Vnctuariũ, & Coniſterium. Ab illa die, quã Nobiliſſimi viri Sim. Landolina Theologus, Thoma Pilizerius Baro S. Iacobi, alijq; ad huius tituli antiquum, nec portatilẽ locũ, qui eſt ſupra ędicula ad fauces collis exciſus, me deduxere, cõpluries cogitaui cui nam rei ſeruierit. & viſum mihi Coriceum fuiſſe, vbi denudabantur lauaturi, vel exercitaturi. locus

A enim rei non inhabilis; aut *Ephebæum*, vbi impuberes ab an. vt Cenſ. xvi.
ætatis, & hic *Hieronis pædagogiani* exercebantur, quod & horum nomi-
na ſupraſcripta perſuadent.

ΝΕΑΝΙΣΚΟΙ ΙΕΡΟΝΕΙΟ) *Iuniores Hieronei. Iuniores* ſunt pueri, qui
in comitatu principum, & a *Gallis, & Italis paggi.* a Tac. l. 15. *Decora
ſeruitia* vocantur. Capit. in Ver. *Pueri decori.* Suet. in Ner. c. 28. *Ingenuorũ
pedagogia.* Sen. de tranq. c. 1. *Nitenti perſtringit aciẽ apparatus alicuius pæ-
dagogij, diligentius quã iam intra priuatã larem veſtita, & auro culta mã-
cipia, & agmen ſeruorum nitentium.* In lap. IVVENES AVG. & CVRA-
TORI LVSVS IVVENVM. De his intelligendus. Suet. c. 20. in Ner.
*Neque eo ſegnius adoleſcẽtulos equeſtris ordinis, & quinq; amplius millia è
plebe robuſtiſſimæ iuuentutis vndiq; elegit, qui diuiſi in factiones plauſuum
B genera condiſcerent, (bombos, & imbrices, & teſtas vocabant) operamq; na-
uarent cantanti ſibi.* l. 28. ff. de pœn. Calliſt. *Solent quidã qui volgo ſe Iuue-
nes appellant, in quibuſdã ciuitatibus turbulẽtibus ſe adclamationibus popu-
larium adcommodare.* In ſaxis: COLLEGIVM IVVENVM BRIXIA-
NORVM. & ORNAMENTIS DECVRIONAT. DECRETO OR-
DINIS EXORNATO ET ADLECTO INTER IVVENES. Sed hi
Decuriones iuniores ſunt. Mediolani VI. VIR. IVNIORES. & VI. VIR.
SENIORI ET AVGVSTALI. Admodũ delectatus hic *Rex* ludis. Eut.
l. 3. *Potentiſſimus rex Siciliæ Hiero Romã venit ad ludos ſpectandos, & du-
centa millia modiorũ tritici populo dono dedit L. Cor. Lentulo Fuluio Flac-
co Coss.* In *Pythia* ſemel *quadriga, ſeiuga bis,* & *equo* in Olympia vicit.
Quod in numis videtur, & *Pindarus* odis ſuis cecinit. Hinc non mirum
C *Hieronem* per *Siciliam*, vt hic *Neti* pueros in ludis erudiendos ſparſiſſe.

340. ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ) errat *Geminianus Abbas,* qui vocẽ hinc de-
ducit, quod *cinis ibi mortuorum legatur.* illud enim *Cinerarium* dicitur,
vti *Oſſuariũ,* vbi *oſſa* cõdebantur. Idem vero *Coemiterium,* ac nobis *Chri-
ſtianis Dormitorium,* quod mors noſtra *ſomnus,* quem niſi *cenſoria* illa
lux nobis excutiet. In lap. DOMVS SOMNI. REQVIETORIVM.
CONDITORIVM. Nou. de ſepul. *Ager Somni.* Caſs. l. 6. c. 8. *Sacra quies.*
Numus REQVIES AVGVSTA N. *Loci communes.* Cic. 6. Ver. *Nihil in
locis cõmunibus, ne in fanis quidẽ* reliquit. Plaut. *abierunt in locum cõmu-
nẽ.* Male verò DOMVS AETERNA, SOMNO AETERNALI. *Mortẽ
& Somnum* ſcite antiqui *fratres* fabulãtur. Pauſ. l. 3. quorum *nutrix Nox.*
Idem l. 5. Quod ſic *Elei* effinxerunt. Mulier *puerum candidum dormien-
D tẽ dextra manu ſuſtollit, altera nigrum puerum tenet dormienti ſimilem,
ambos pedibus diſtortis.*

341. CHREſtion aug. l. PRoc) id eſt, *Chreſtion Auguſti lib. procurator.*
lap. 354. PROCVRAT. TI. CAESARIS. In *Præfecturis Scoti Proc.
rei priuatæ Sicil. Proc. rei priuatæ per Apuliã & Calabriã.* Alij PROC.
proconſul expoſuerunt. *Procurator* autem magiſtratus prouincialis. & idẽ
eſt, qui *Rationalis,* fiſci curam agens. Diſerte hoc Lamp. docet. Alexan-
der *vbi aliquos voluiſſet, vel rectores prouincijs dare, vel præpoſitos facere,
vel procuratores, ideſt, rationales ordinare, nomina eorum proponebat, hor-*

tans

tans populum, vt ſi quis quid haberet criminis probaret manifeſtis rebus: ſi non probaſſet ſubiret pœnam capitis, dicebatq; graue eſſe quum id Chriſtiani, & Iudæi facerent in prædicandis ſacerdotibus, qui ordinandi ſunt, non fieri in prouinciarum rectoribus, quibus & fortunæ hominum committerentur, & capita. Capit. in Alb. *Commodus* ad Albin. *Super hoc ad procuratores meos literas miſi, quas ipſe ſignatas excipies ſigno Amazoniæ.* Procuratorum prouinciarum ſæpius mentio eſt: *Africæ* nempe, *Aſiæ*, *Cappadociæ, Ponti, Belgiæ, Britãniæ, Pannoniæ, Aegypti, Syriæ, Illyrici.* Treb. in Claud. Ei *tantum à nobis decretum ſalarii quãtum habet Aegypti præfectura, tantum veſtium, quantum proconſulatui Africano detulimus, tantum argenti quantum accipit curator Illyrici. Melitam,* & *Gaulum* iunctim procuratas fuiſſe hic tantum edocemur. E

COLVMNAS CVM FASTIDIIS) pro *faſtigiis columnarum.* Plin. *Capitula* & Capita dicit. l. 34. c 3 *Veſtæ quoq; ædem ipſam Syracuſana ſuperficie tegi placuiſſe. Syracuſana ſunt in Panthæo capita calumnarum a* M. *Agrippa poſita. Faſtigium* & pro *ædium ſummo* capitur. Cic. ad Q. Fr. l. 3. ep. 1. *Abſolutum offendi in ædibus tuis tectum, quod ſupra cõclauia non placuerat ibi eſſe multorum faſtigiorum.* Alias tecti forma, deorum ædibus propria, Græcis ἀετὸς & ἀέτωμα. & *cellæ* ſunt *rotundæ altæ*, & *cõcameratæ*, Vitr. *tholi.* Talem *cellam* Cic. 3. Phil intelligit. *Et tu in Cæſaris memoria diligens? tu illum amas mortuum? quem is maiorem honorem conſecutus erat, quam vt haberet puluinar, ſimulacrum, faſtigium, flaminem?* Apul. Flor 4. *Omnes vnum in principẽ congeſti honores, circa templa imagines, in theatro radiis diſtincta corona, ſuggeſtus in curia, faſtigium in domo, menſis in cælo.* Accipio hic in Apul. faſtigium pro *ſublimi ſolio*, nec admitto, qui *templum* volunt. Porro *columnæ* inferior pars *baſis* & *abacus* dicta. Columnarũ genera ſunt. Plin 36. c. 23. *Quæ ſextã partẽ altitudinis in craſſitudine ima habent, Doricæ vocantur: quæ nonã Ionicæ, quæ ſeptimam Thuſcanicæ. Corinthiis (*ſeu *Virginalibus) eadem ratio quæ Ionicis.* Poſt: Atticæ *quaternis angulis pari laterum interuallo.* F G

PROSERPINA) Aedes hæc etſi *Melitæ* perantiqua fuit, *Chreſtion* enim *Aug. L.* eam vetuſtate ruinam minitantem reſtituit, nullus tamen veterum eius mentionem reliquit; *Iunonis* ta t m & *Herculis* fana in literas relata. De Iunonis. Cic. 4. Ver. *Claſſ quondam Maſiniſſæ Regis ad eum locum appulſa, præfectum regium dẽteis eburneos incredibili magnitudine e fano ſuſtuliſſe, & eos in Africam portaſſe, Maſiniſſæque donaſſe. Regem quidem primo delectatum eſſe munere, poſt vbi audiſſet vnde eſſent, ſtatim certos homines in quiremi miſiſſe, qui eos dentes portarent. itaque in his ſcriptum literis Punicis fuit: Regem Maſiniſſam inprudentem accepiſſe, re cognita reportandos reſtituendoſq; curaſſe.* Adeo id religioſum fuit, *quod neq; prædo violarit ante* (Verrem) *neque hoſtis attigerit. Proſerpinæ* ædes, vti & *Veneris, Floræ, Nympharum* opere *Corinthio*, gracilitate inundanti, frondium contextu aſſurgebant. At *Martis, Herculis,* & *Mineruæ* labore *Dorico*, ſine florum *blandimentis denticulatis*, *coronis*, ac *guttularum metopis. Liberi, Iunonis, Dianæ* eiuſdemque notæ idolorum *Ionico* H

A medio inter *Corinthum* & *Doricum* opere, quo neque *rigoſa ſimplicitas*,
neque *eneruata mollicies* conſpiciatur. *Ioui Fulguri, Cælo, Soli, & Lunæ*
ædes dedicatæ *ſubdiales*. Vitr.

PILAM) *pilæ* Græcè στήλα *ſtellæ*, & ſunt *quadratæ*. quæ *rotundæ* κίονες,
& στῦλοι dicuntur. PILAM hic *tholum templi* expono, vbi cum donaria
appenderent, tanquam digniorem locum inaurarunt.

342. TVLLIOLA) *Ciceronis* ex *Terentia* vxore repudiata F. cõiux *Pi-
ſoni Frugi*, dein *Furio Craſſipedi*, demum *Dolabellæ*. Puerpera perijt.

345. VIRGINIA) L. *Virginij* filia L. *Icilio tribunicio* deſponſa, quam
pater ne *Ap. Claudi* libidini ſubijceretur, *cultro ab lanio arrepto* in publi-
co interemit: *Te vno*, ait, *quo poſſum modo filia in libertatem vindico*. &
ad Appium verſus: *Te, Appi, tuumq; caput hoc ſanguine conſecro*. Quo
B facto *Xviri* munere exuti, *ipſe Tribunus Pl.* cum L. *Icilio*, & P. *Numito-
rio* puellæ auunculo lectus. Liu. l. 3.

346. ΠΡΩΤΟΣ ΜΕΛΙΤΑΙΩΝ) hoc modo & *Publius* D. *Pauli* & co-
mitum per triduum *hoſpes* in Act. c. 28. à D. Luca, ὁ πρῶτος τῆς νήσου *pri-
mus* aut *princeps Inſulæ* vocatur. Steph. epit. *Inſulanus* Μελιταῖος, &
Opidanus Μελιτεύς. *Incola eius* inſulæ ait, *dicitur Melitæus. Eſt & vrbs
Carthaginenſium colonia, & item populus Oeneidis tribus vnde popularis
Melitenſis. Meliuetum* dici perperam *Ortelius* docet. Eius Inſulæ inpri-
mis *catuli*, & *veſtes* memorantur. Suid. Canum *alij ſunt venatici, alij qui
vna cum animãtibus progrediuntur, alij qui domi cuſtodiã pecudum agunt,
alij ſunt ad oblectationem, vt Melitæi catuli, & meliteri*, id eſt *mellei, quia
voluptatis ſiue animi cauſa aluntur*. De veſte. Cic. 3. Ver. *Vnde tantam
C Melitenſem veſtẽ, vnde quinquaginta tricliniorum lectos, vnde tot candela-
bra: non inquam iam quæro, vnde hoc habueris: ſed quo tibi tantũ opus fuerit
id quæro. Mitto de melle, ſed tantumne Melitenſiũ? quaſi etiã amicorũ vxo-
res; tantum lectorum? quaſi etiã iſtorũ villas ornaturus eſſes?* & 4. Ver. *Me-
litã ei textrinum per triennium ad muliebrẽ veſtẽ conficiendã* fuiſſe dicit.
Varro in Sat. *Mitrã Recinã, aut mitrã Melitenſem*. Lucan. 4. *Melitenſia cia*
h. e. tenuiſſimas veſtes nominat. Fiebant hæ ex *lana ligni*. Vlp. l. 70. ff. de
legat. ἐριόξυλον. Plin. l. 9. c. 4. *Goſſipion vocant, plures Xylon, & ideo lana
inde facta Xylina. Paruus eſt, ſimiliẽque barbatæ nucis defert fructũ, cuius
ex interiore bombyce lanugo netur. nec vlla ſunt eis candore mollitieve præ-
ferenda; veſtes inde ſacerdotibus Aegypti gratiſſimæ*. Quintinus in de-
ſcript. Melit. *Frutex eſt arbuſculæ modo, pedali magnitudine, cauli lignoſo,
D a quo rami terni quaternive frutificant. folia ni minora eſſent, vitium pote-
rant videri. flos ſubcæruleus fructum defert amplitudine auellanæ nucis,
qui maturitate ruptus præduras pilas oſtendit tenui lanugine obductas; ex
qua Cotonon netur in textrinis, mira depectendi arte. Melitenſe* in honore,
ſed non vbertim amplius ibi ſeritur, cum frumento ager diuiſus. Naſci-
tur & in *Cypro, Hiſpania, Calabria*, & inprimis in *Caſtro Villarum* Strab.
Apluſto, Marſalæ in Sicilia, & in *Pandataria*. in qua Inſula incolis inde
victus quæritur, cũ *craſſitie*, & *elegãtia* alijs præſtet, vbi vineæ inſtar tel-
lus eo conſeritur. Celebratur & *puluinus Melitenſis*. Cic. act. 6. de Verre;

 Vt

Vt mos fuit Bithyniæ regibus lectica octophoro ferebatur: in qua puluinus erat perlucidus, Melitenſi roſa farctus, ipſe autem coronã vnam habebat in capite, alteram in collo: reticulumq; ad nares ſibi admouebat tenuiſſimo lino minutiſque maculis plenum roſæ. E

348. PLEBS GAVLITANA) id eſt, *populus.* Steph.epit.Inſulanus *Gaulita,* & in natiuis baſibus *Gaulitanus* vocatur.

MVNICIPI) *Gaulum coloniã Romanã* accepiſſe non lego, ſed *Phænicã,* poſt & *Carthaginenſem.* Diod.l.5.c.12. *Poſt hanc* Melitam *altera eſt* inſula, *quæ Gaulos appellatur, in alto pelago & ipſa, portuumq; cõmoditate præſtans. a Phænicibus primũ habitata.* Colligit *Cluuerius* an.CCLVIII circiter *Phænices* in *Siciliã, Melitã, Gaulum* & *Gadeis* inſulas ſuas colonias deduxiſſe. Varie eius appellatio corrupta. Straboni Κλαῦδος, Γαῦδος, Καυνὸς., ſed ex *lapidibus* germanum eius nomen GAVLVS animaduertitur. Plin. l.5.c.7. *Gaulos & Galata, cuius terra ſcorpionẽ dirum animal Africæ necat.* Sol.c.32. *Ex parte qua Circina eſt, accepimus Gaulon inſulã, in qua ſerpens neque naſcitur, neque viuit inuecta. Propterea iactus ex ea quocunque gentium puluis, arcet angueis, ſcorpiones ſuperiactu ſuo illico perimit.* F

349. CERERI. IVLIAE) *Græcæ* ſeruilis adulationis ritus fuit, illuſtria nomina diuorum albo inſertis aſſociare. Quod *Latini* æmulati *Iouem Auguſtum, Druſillã Venerẽ, Iuliã* hic *Cererẽ* dixere. *Cereris* agnominis origo exinde forte eſt, quod *Iulia* benigna mater extiterit. Dio.l.60. *Senatus non contentus ijs, quæ Tiberius decernenda ſcripſiſſet, luctum mulieribus in totum annum indixit, laudato interim tamen Tiberio, quod ne tum quidẽ a Reip. adminiſtratione ſe abſtineret, arcũ quoq; ei nulli vnquã mulierũ datum decreuerunt, ſcilicet quod multis ipſorum ſalutẽ attuliſſet, quod multorum liberos educaſſet, multos in elocandis filiabus adiuuiſſet, vnde nonnulli matrẽ patriæ eam cognominauerũt.* Refert vero illum non extructũ; nam Tiberius, *quum puderet eum verbis S.C. irrita facere, pollicitus ſe eum ſuis ſumptibus ædificaturum. eo modo reſcidit, quia neq; publicis impenſis fieri paſſus eſt, neq; ſuis ipſe fecit. Liuia* ante, poſt adoptionem *Iulia.* Tac.an.l.1. *Liuia in familiã nomenq; Auguſtæ adſumebatur.* Suet.in Cl.c.11. *Cognomen Auguſtæ a Liuia recuſatum.* quod cum inconueniens moribus *Liuiæ* ſit, Lipſius legit *ab auia.* G

SACERDOS AVGVſti) prima eius ſacerdos *Liuia.* Dio.l.66. *Flamines* Auguſto, & *ſacerdotem Liuiam, quæ tunc Iuliæ etiam, Auguſtæque cognomen acceperat, conſtituit.* aut lego AVGVſtæ. *Cereris ſacerdotes* ſolæ fœminæ, quod & hic legis.

OPTATI) *Optatus* Ti.Claudi lib. præfectus claſſis *Scaros piſces, qui ſoli ruminare, herbiſque veſci dicuntur, e Carpathio mari aduectos inter Oſtienſem, & Campaniæ oram ſparſos diſſeminauit.* Plin.9.c.17. H

350. IVLIAE DOM...AE) reſarcio DOMNAE. Male apud Grut. p.266. IVLIAE DONINAE. *Vxor Seueri.* Oppianus enim *Iuliam Domnam* matrem *Caracallæ* vocat. In numo ΙΟΤΛΙΑ ΔΟΜΝΑ ΣΕΒ.

352. C.AVR.CONSTANTIO) iudico patrem eſſe *Magni Conſtantini.*

353. c. vallio QVIR.POSTVmo) ſic reſtituo. M. F. erit.

A QVINQ. DECVR) *Quinquennali Decurioni*. Hi ex *maioribus magi-ſtratibus municipalibus*, annuis faſtis inſcribebantur. Aliquando ijdem, qui *IIviri*. De his reſtrictim nonulla nobis ſuperius dicta. Cum ergo in parua hac inſula *Gauli*, vt quæ xxx. tantummodo milliaria ambit, omnes illi eminentiores honores fuerint, quid cenſes de *Melita*, quæ nomine & amplitudine illam longe præcedit?

inter QVADRINGENARIOS) forte *decuriones* a numero ſic dicti.

LEGATIONE GRATVITA) ideſt *ſponte ſuſcepta. Legatio & Libera* erat, cum *Senatores* in prouincias exeuntes hereditates, aut ſyngraphas ſuas perſequendi, *Legationis* tantum titulo inſigniebantur, vt honoratiores negotiarentur. & tunc a prouincialibus *lictores*, alijq; honores deferebantur. Nec tamen cum *Imperio*, vt *Xviri* miſſi. *Liberæ* dictæ, quod
B pro *libitu abeſſe* poterant. Et cum eorum aduentus grauis prouincialibus, *Cicero* eas annuas fecit. De quibus ipſe 3. de LL *Quæro quid reapſe ſit turpius quam ſine procuratione Senator? Legatus ſine mandatis? ſine vllo reip. munere? quod quidē genus legationis ego conſul, quanquā ad cōmodū ſenatus pertinere videatur: tamen approbante ſenatu frequentiſſimo, niſi mihi leuiſſimus Trib. pleb. tum interceſſiſſet, ſubſtuliſſem. minui tamen tempus, & quod erat infinitum annuū feci. ita turpitudo manet diuturnitate ſublata*. Cęſar vero *quinquennales* conceſſit. Cic. l. 15. Att. ep. 11. *Habent, opinor, liberæ legationes definitum tempus lege Iulia, nec facile addi poteſt: bella eſt autem huius iuris quinquennij licentia*. De hac Tac. an. l. 12. *Galliæ Narbonenſi ob egregium in patres reuerentiā datum, vt ſenatoribus eius prouinciæ non exquiſita principis ſententia, iure quo Sicilia haberetur, res ſuas inuiſere lice-*
C *ret*. Etiam ea *Legatio voti cauſa* dabatur. 2. Att. ep. 18. in qua *fana circumibant*. Et l. 4. Att. ep. 2. *Votiuam legationem ſumſere prope omnium fanorum ac locorum ſacrorum.* ORDINEM) h. e. *ſenatum Romanum*.

DE LIB. REDHIBENDIS) hoc eſt, *de libertorum redhibitione*.

354. MASVRTO) legerem *Maſurio*. linea ſupra I ipſius lapidis ingenio rimis pleni, vel petulanti improbi manu ducta. Fuit *Maſurius Sabinus* I.C. *Eques Rom.* auditor & *ſucceſſor Atteij Capitonis*, claruit ſub *Ti.* a quo de *Iure* reſpondendi poteſtatem obtinuit. Quinquagenarius inops ab auditoribus ſuſtentatur. Scripſit de *furtis, indigenis, factis & rebus memorabilibus*, & *publice* primum de *iure reſpondendi*.

355. MVNATIAE) Eius gentis illuſtriores *Planci*, qui ſoli in numis. L.MVNACIVS (Orator *Ciceronis* diſcipulus) L.F.L.N.L.PRON.PLAN-
D CVS COS. CENS. IMP. ITER. VII.VIR. EPVLONVM TRIVMPHALIS EX RHETIIS AEDEM SATVRNI FECIT DE MANVBIIS AGROS DIVISIT IN ITALIA BENEVENTI IN GALLIAM COLONIAS DEDVXIT LVGDVNVM & RAVRACAM. Qui, *cum diceretur Aſinius Pollio orationes in eum parare, quæ ab ipſo aut liberis poſt mortem Planci ederentur, ne reſpondere poſſet: cum mortuis non niſi laruas luctari dixit*. Plin. in præf.

354. TI. CAESAR AVG. ET. IVLIAE) *Iulia Auguſti* F. *Tiberij* poſt repudiatam *Vipſaniam Agrippinam* vxor. hic *Liuiam* credo; nam defun-

ſto Auguſto ipſa *a Senatu ſalutationis matutinæ officium* petijt, & *nomen ſuum cum Ti. publicis commentarijs inſcribi.* Suet. in Ti. c. 50. *Matrē Liuiā grauatus, velut partes ſibi æquas potentiæ vindicantem.* Vxorem ſibi adiungi omnino *Tiberius* inuidiſſet, cum qua *diſſedit & aliquanto grauius, vt etiā perpetuo ſecubaret, intercepto communis filij pignore, qui Aquileiæ natus infans extinctus* eſt. Suet. c. 7. E

CAP. XIIX. Temere Regium aſpiratur. Sicilia an dirupta. Prytanea. Prytanis magiſtratus. Mercurius. Trulla. H. S. Lares. Aes Corinthium. Pugillares. Archontes. Bacchanalium hæreſis. Proxenus. Agrigentini hoſpitales. Lucani et Brutij. IV. viri.

358. REGINIS. IVL.) Nota *Regium* abſque aſpiratione; quam tamen adeo religioſe ſcriptores etiam bonæ notæ receperunt, vt eam *vltimam agri Brutij vrbem* ſic a *Regio Lepido Galliæ Ciſalpinæ* diſtinxiſſe videantur, adhærentes fabulę illam *ἀπὸ τῆς ῥαγῆναι a rumpere* dici. De qua audiatur Euſtathius: *Sicilia olim peninſula erat, Italiæ per iſthmum cohærens. ingenti autem terræmotu facto, iſthmoq; diſciſſo irrupiſſe æquor aiunt, quod iſthmum alluebat; cinctuq; ſuo inſulā effeciſſe Siciliā, haut longe a continenti diſiunctā. vnde fabula fertur; Neptunum, qui motibus terræ præeſt, abſcidiſſe iſthmum Aonio multas cuſpides habente ferro; & induxiſſe mare, quod iſthmum vtrinq; cingebat; atq; ita ex peninſula effeciſſe inſulā, gratificantē Iocaſto Aeoli filio, quo is ſecure ac tuto inhabitare eam poſſet. Ceterum a dicta abruptione, ideſt, ἀπὸ τῆς ῥήξεως Rhegium illic quoq; nomen accepiſſe volunt.* Plin. 3. c. 8. Sicilia *quondā Brutio agro cohærens, mox interfuſo mari auulſa XII. M. in longitudinē freto: in latitudinē autē* M. D. *pas. iuxta columnā Rhegiā. Ab hoc dehiſcendi argumento, Rhegium Græci nomen dedere opido, in margine Italiæ ſito.* Et l. 2. c. 88. *Hoc modo inſulas rerū natura fecit. auulſit Siciliā Italiæ, Cyprum Syriæ, Eubœam Bœotiæ, Eubææ Atalantem & Macrin, Besbycum Bithyniæ, Leucoſiam Syrenū promontorio.* Strab. *Prochytam* Campaniæ. Eandem nominis cauſam antiquior horum *Aeſchylus* dedit, qui vixit cis annum ante C. N. ccccxxc. Sed quomodo, amabo, rei fabuloſæ, & de qua & *vetuſtiſſimi* dubitauere certam nominis originem definiere? *Heſiodus* enim *poeta* (trinis ſeculis *Aeſchylo* prior) *contrarium ſtatuit. latius enim diffuſo illic mari, promontorium Pelorum, & templum in eo Neptuni, quod religioſe colunt incolæ, ab Orione aggerū molibus eductū fuiſſe* Diod. in fine l. 4. docet. Quare *doctiſſime* in libro de antiquitate Panormi *Marianus Valguarnera* cōcludit *ab Orbis* incunabulis, a prouidente rerum auctore DEO O. M. ſic conditā fuiſſe; *cum incredibile ſit XII. M. pas. terrā à cōtinenti diſſilire, nec vicinis iſthmis Peloponneſo & Thraciæ cherſoneſo id contigiſſe.* Addit, vt *Cluuerius* ex *Etruſco* vertit: *Quis porro credat tam pulcrum, tam abſolutum, tamq; admirandū opus, cuiuſmodi eſt portus Meſſanenſis, quem DEVS omnium rerum ſummus artifex in circino, vt inquit Eſaias, videtur tornauiſſe, caſu quodā ſuperaſſe tam ingentē vim, qualis oportet fuerit in eiuſmodi ruptura? tum abyſſus ille profunditatis, qui eſt in hoc freto, poteratne violentia alicuius*

A *diruptionis inter vtramque terram infundi?* Cuius poſteriores tamen rationes non vſque adeo validæ mihi apparent. *Portus* etenim is, docentibus eius *iſthmi* peritis, ita immanibus *rupibus* ceu clauſtris ſeptus, vt quemuis irruentem impetum facile eludat. alias nec par eſſet, toties alliſus, qui *fluxui & refluxui* eius *portus conſeruatori*, & forte *progenitori* reſiſteret, ſingulis ſenis horis, & in *nouilunio* præcipue, bene præcipiti itinere in id *brachium S. Reineri* ſeu *lingua del Faro* diuertenti, a tergoq; in via ad *Zephyriũ promontoriũ* infeſtanti. Porro non quaqueuerſus *abyſſus* tantus. Nam inter *Scyllæum Italiæ*, & *Pelorum Siciliæ* promontoria, nec XXC paſſus, documẽto plumbo, ſundus depreſſus eſt, cum & cælo ſereno ad ima eius acies humana penetret internoſcendo ſcopulos & quaſi hauſti ædificij rudera. Hinc plures perſuadere ſibi inſtituere, ibi
B *Cherſoneſi ceruicem* interſciſſam eſſe, quod is locus ad XII ſtadia vix conſtrictus, adeo vt & in oppoſito littore *ambulans* conſpici, & *galli vox*, Borea flante, exaudiri potis ſit, *lupi* illuc in *Siciliam*, & hinc *equi* in *Calabriam* tranſnatarint. Paucis retro annis equus iuxta *Meſſanam* ę naui proſiliens, ad Calabros vbi a D. de *Ioanne* emtus remeauit. *Diruptionis* vero longitudinem *Plinius XII.M.P. Fazellus* audacius a *Scylla* ad *Leucopetram*, vulgo *Spartauentum* interuallo xxxii. M.P. etſi is per errorem xv. tantum numerarit, patuiſſe cenſent. *Hoc autem ſpacio*, reſpondet *Cluuerius* ant. Sicil. l. 1. c. 1. *quum complura flumina ex Apennini interioribus iugis in fretum delabantur, quis temere crediderit fonteis eorum, ſimulq; illos, qui ex oppoſita Siciliæ parte defluunt, ante iſtam diruptionẽ fuiſſe nullos.* Palam ergo fit fabulæ vanitatem illos agnouiſſe, qui Re-
C *gium* non aſpirarunt. & ſic ſemper in ſaxis legi, quod & vidit *Celſus Citadinus V. C.* inque eleganti ſuo de *lingua Tuſca* libello monuit. Quod vero in *Inſcriptionum libris* quandoque cum H inueniatur, ſic & a *Manutio* lapis publicatus, mendũ hoc negligenter exſcribẽtis ſcias. Solenne enim *municipibus & patrias antiquitates* non ex *lapidibus*, ſed ex *libris*, etſi perperam exarantium petere. Quæ turpis ignauia ſimilium errorum mater fuit ſæpe. Strabo ergo de eius originatione incertus ait, *an propter ſplendorẽ eius veluti Regiã appellarint Samnites, quorum principes Romanæ ciuitatis fuere participes, Latinoq; plurimum vſi ſermone in medio dijudicandum relinquo. Fidiſſima* hæc ciuitas amicis, ibi enim x quoque die ieiunarunt, ne *Tarentini* in obſidione *Rom.* eſurirent. cuius *Tarentini* memores *feſtum* anniuerſarium mox egerunt, *Iciunium* nomine. Ael. var. hiſt. 5. c. 20.

D PRYTANAEO) Gloſſa vertit *Auguſtale*. Liu. *Penetrale*. Cyzici *in Prytanæum, ideſt, penetrale vrbis, vbi publice, quibus is honos datus eſt, veſcuntur, vaſa aurea vnius menſæ poſuit. Veſtæ* Prytanæa ſacra, cui *perennis* ibi *ignis* fouebatur. hinc *adagium in rem non deficientem* τὸ λύχνιον ἐν πρυτανείῳ. Cuius cinerem apud *Eleos* vates quotannis *exportant, quem cum Alphei aqua vt temporarunt, arã in tectorio illiniunt. Alia aqua cinerem redigere in argillam nunquã licuit. hac de cauſa Alpheus ex fluuijs Ioui Olympico chariſſimus.* Pauſ. l. 7. In *Tarentino Dionyſius* mirabilem hunc

lychnuchum cum cccL. amplius lucernis dedicat. Cum in *Græcia* cultus *Veſtæ* viguerit, non vrbs ibi, quæ ſuo *Prytanæo* careret, illic enim ſolum ea conſecrari potuit. Inprimis vero claruit *Athenienſe*, vbi de *Rep. bene meritos* alebant, modeſteque quotidie conuiuiabantur. Hi *ſenatũ quotidie congregant, niſi quis dies nefaſtus fuerit, & Prytanæis ſingulis, populo præſcribunt ante ſenatum & concionem, de quibus nam agendum ſit.* Pol. l. 8. c. 12. *Matulã* inferre, & *feminas* id adire nefas, exceptæ tamen *tubicinæ*. *Syracuſanum* Cic. 5. Ver. laudauit. *Altera autẽ eſt vrbs Syracuſis, cui nomen Acradina eſt, in qua forum maximũ, pulcerrimæ porticus, ornatiſſimũ Prytanæum.* Par fere *Prytanæo Byzantij* palatium, in quo vir doctus XII, *Reip.* profuturos erudiebat. Cedr. in Leo. *Prytanis* apud *Corinthios* ſumma poteſtas, faſtos ſignãs, eo fere loco quo *Athenis Archon*. ſed hic ſorte a populo, *Prytanes* ex ſtirpe *Brachiadarũ* lectus. *Rhodius* quoque maior magiſtratus *Prytanis*. Polyb. in exc. 64. Ex L. conſtitit, captus ex *Senatu* Ↄ. *virorum*, qui in x *claſſes* diuiſi XXXV. dies iudicabant. Quo numero quotannis *decies* repetito, *annus* ergo cccL. dierum erat.

MERCVRI) ſtatuæ *Hermæ* vocatæ. Schol. Iuu. ſat. 8. *Hermæ effigies æneæ aut marmoreæ ſine manibus, quales videmus in Circo. Hermas Athenienſes ante ianuas religioſe poſitos habuere. Romani vero in cõpitis. Mercurij* & *Mineruæ* vna erat ara, vna ſtatua, quæ *Hermathena* dicta, quaſi *Mercurio-Minerua*. Hanc *Cicero* in villa ſua *Tuſculana* poſuit. Macr. l. 1. ſat. 19. *Pleraque etiã ſimulacra Mercurij quadrato ſtatu figurantur, ſolo capite inſignita & virilibus erectis. Quæ figura ſignificat Solẽ mundi eſſe caput, & rerum ſatorẽ, omnemq; vim eius non in quodã diuiſorum miniſterio membrorũ, ſed in ſola mente conſiſtere, cuius ſedes in capite eſt. Quatuor latera eadẽ ratione finguntur, qua & tetrachordũ Mercurio creditur attributum. Quippe ſignificat hic numerus, vel totidẽ plagas mundi, vel quatuor vices temporũ, quibus annus includitur, vel quod duobus æquinoctijs, duobuſque ſolſtitijs Zodiaci ratio diſtincta eſt.* Fulg. l. 1. myth. *Mercurium dici voluerunt quaſi merciũ curam. Pennata talaria, quod negotiantiũ pedes vbique pergendo quaſi pennati ſint. Virgã ſerpentibus nexam, quod mercatoribus det aliquando regnum, vt ſceptrũ, & vulnus, vt ſerpentiũ galero cooperto capite pingitur, quod omne negotiũ ſemper ſit abſconſum.* Cretenſes *Mercurialia*, quæ *Saturnalibus Romæ* paria celebrarunt, quod ibi ingens *Mercatorum* turba. hinc *collegia Mercurialiũ*, ideſt mercatorum. Huic in epulis aliquid ferculorum offerebatur. Pol. 6. c. 9. 4. 5. *Mercurij ſors pars illa carniũ in conuiuio vocabatur, quæ prima illi deo conſecrata ſeponebatur.* Inpenſe hoc numen *Teutones* amplectebantur, Tac. de mor. Ger. *Deorum maxime Mercuriũ colunt, cui certis diebus humanis quoque hoſtijs litare fas habent.* Cognomina in lap. MERCVRIO ARCETIO, ARTAIO, ARVERNO, AVG. CAELESTI. CENSVALI CONS. DEO MAGNO. FATAL. INVICTO. NEGOTIATORI. REDVCI. VIACO. TVTELARI MENSIS IVNI.

TRVLLAM) poculi genus. Iuu. *Si trulla inuerſa ſonitum dedit aurea fundo.* Cic. 5. Ver. *Vas vinarium ex vna gemma pergrandi, trulla excauata,*

A cum manubrio aureo. Etiam vas, quo alui profluuies excipitur. item,
quo e culina in lauatrinam aqua funditur.
ANAGLYPTA) & *anaglypha* vaſa ſunt, ita ſculpta vt imagines emi-
neant. Plin. l. 33. c. 11. *Vaſa ex argento mira inconſtantia ingenij humani va-
riat, nullum genus officinæ diu probando, nunc Furniana, nunc Clodiana,
nunc Gratiana*, (Scriuerius legit *Grantiana*) *etenim tabernas menſis adopta-
uimus, nunc anaglypta, in aſperitatēq; exciſa circa linearū picturas quærimus*.
P IIS ::·) *pondo ſeſtertio ſemis*, & *triente*, ideſt, *libra* & *deunce*. Pondo
enim *libra*. Hæc IIS. antiquior *ſeſtertij* nota, poſt linea per medium tra-
ducta. Var. *Veteris conſuetudinis, vt retro æra dicerentur, ita vt ſemis ter-
tius, ſemis quartus pronunciarent*. & *Attici* dixere ἑπτὰ ἥμισυ τάλαντα,
ſeptem ſemitalenta. *Seſtertius* ergo quaſi *ſemis tertius*, numus æreus &
B argenteus, *quarta pars denarij, quo tempore is decuſſis valebat, id eſt du-
pondius, & ſemis*. Feſt. C. vero H.S. *aureum* conſtituebant. Suet. in Oth.
c. 4. *Quoties cæna principē exciperet, aureos excubanti cohorti viritim di-
uidebat*. Tac. de eodē, *Cohorti excubias agenti viritim centenos nummos di-
uidebat*. Et hoc fuit tunc temporis, quo *aureus* quarta pars *vnciæ auri*.
Iuſtin. inſt. de ſucceſs. libert. §. ſed noſtra. *Pro mille Seſtertijs aureus cōpu-
tetur*. *Putat Pancirolus* ad ea tēpora reſpexiſſe, quibus *libralis aureus* cu-
debatur. Lambino in Hor. L. HS. *aureus ſcutatus*. *Seſtertium* autem *neu-
tro genere, & ſeſtertia*, tantumdem eſt ac *milleni ſeſtertij*. Lipſ. ad Tac.
X. *millia* H-S idem quod X. H-S, ideſt C. *aurei*. Hoc calculo Atticus Ci-
ceroni *ex patria fugienti* H-S cc. & *quinquaginta millia donauit*. Cor.
Nep. hoc eſt, cIↃ cIↃ IↃccc. *aureos*. Aduerbialiter *decies ſeſtertium* effe-
C ciſſe ſcribunt *centena millia*. Refert Cic. act. 1. Verrem *præterea quadrin-
genties ſeſtertium ex Sicilia contra leges abſtuliſſe*. eſſent aurei circiter
ccIↃↃ IↃↃↃ. H-S & *menſura* fuit *II. ped. ſemis*. Plin. l. 17. c. 11. *Quinus
ſemipes* Græco ritu, qui πέμπτον ἡμιπόδιον IIII *pedes cum dimidio* dicūt.
Etiam *locus ſupplicij*, quem nominari Turb. conijcit, *quod ſpacio ambi-
tu ædium, qui ſeſtertius pes dicitur*. De ::· aſſis parte vide *Voluſium Me-
tianum*, amplius notas *ponderum* antiquas apud *Grut*. Inſcript. p. 221.
LARES) *Lar* Hetruſce *Princeps*. Scal. ad Prop. *Laræ* ſeu *Larundæ*
Nymphæ, ſeu *Mutæ* ab *Ioue* lingua exciſa, quod eius cum *Iuturno* con-
cubitum *Iunoni* prodidiſſet, tradita *Mercurio* ad inferos deferenda, in-
terim ex ipſa *geminos Lares* progenuit. Seru. l. 5. Æn. Et quia *apud maio-
res omnes in domibus ſepeliebantur, vnde ortum eſt, vt Lares colerentur in
D domibus*. Quinam illi ſint prolixe inquirunt. Arnob. l. 3. *Arbitratur vul-
gus vicorū atq; itinerum deos eſſe, ex quo quod Græci vicos cognomināt Lau-
ras. In diuerſis Nigidius ſcriptis modo tectorum, domuūq; cuſtodes, modo
Curetas illos, qui occultaſſe perhibentur Iouis auribus aliquando vagitum.
Indigetes Samothracios, quos quinq; indicant Græci, Idæos Dactylos nuncu-
pari: Varro ſimiliter hæſitans, nunc eſſe illos Manes, & ideo Maniā matrem
eſſe cognominatam Larum: nunc aerios rurſus deos, & heroas pronunciat
appellari: nunc antiquorū ſententias ſequens, Laruas eſſe dicit Lares, quaſi
quoſdā genios defunctorum, animas mortuorū*. Apul. de deo Socr. *Lar Fami-*
liaris

liaris audijt, qui ex lemuribus poſterorũ ſuorum curam ſortitus, pacato, & quieto numine domum poſſidet. Sedes illorum in vrbis, & publicis vijs. E hinc Lares Viales,& in Catal.Virg. Dij Semitales, ac θεοὶ ἀγυιεῖς nũcupati. Tales fuere Apollo & Bacchus,Hercules Sancus,& Mater Stata.Lares Cõpitalitij in cõpitis proſtabant. exin ludi Compitales. quibus tot pilæ, quot capita ſeruorũ,tot effigies, quot eſſent liberi,ponebãtur,vt viuis parcerẽt,& eſſent his pilis,& ſimulacris cõtenti.Feſt. Suſpendat Laribus marinas molles pilas,reticula ac ſtrophia.Var.in Seſqui Vlyxe. Pilæ erant effigies viriles & muliebres ex lana.Mac. In domibus Lararium, & focus ſacer, illis vino & ciborum particulis in ignem coniectis primitijs cœnæ litabant, poſt ſal cum pane & caſeo pro pulmentario ceſſit. Horũ cuſtodiæ pueri appoſiti. Suet.in Dom.c.17.Puer,qui curę Lariũ cubiculi ex cõſuetudine aſſiſtens.Dij domeſtici, paſſim familiares dicti. & fuere Picumnus & Pilumnus, ideſt, F Mars, princeps Larum, & ἁπλῶς Lar nominatus, ſed Militaris, & Romulus. qui familiæ aureæ, vt Feſtus liberos homines vocat, præſtites ſunt,vti familiæ ſeu ſeruorum Saturnus; Saturnalibus enim ſerui compedibus ſoluti cum heris epulabantur, & Saturnus vinculis dimiſsis tanquam liber regnabat. Familiares Arn.l.1.& Grundules appellat. An a grunnitu porci ſueta hoſtia? an a ſuggrundijs ædium? his milites arma ſuſpendebant, Ingenui veſtẽ coram eis ponebant, Virilem togã ſumentes bullam donabant.Perſ.5.Serui pileo donati catenas ſuas dicabant.Hor.l.1.ſat.5.Fuere itaq; Dij Publici, quorũ ſimulacra priuata religione domi venerabantur. Feſt.Lares porro Hoſtilij, quod ab his hoſtes arceri putabant. Lares Marini ſunt Neptunus, Glaucus,Thetis, quibus L.Aem.Regillus in Campo Martio ædem bello Antiochi vouit, quæ XL. annis poſt dedicata fuit. Cælo G quoque Iouem Cæleſtem Larem ſuum attribuerunt. Lar Cunctalis Ianus, a quo cuncta regi opinabantur. Lares a Genijs diſtinxerunt, quod illi vrbibus,vijs,ædibus,familijſque præſint:hi & alijs rebus.Penates,hos dicebant omnes deos,quos domi colebant,& penates dicti quod eſſent in penetralibus. Iſiod.8.c.11.(Cic.2.nat.deo: a penu vel quod penitus inſident)a Laribus differunt, qui & extra domũ cultum obtinuere,Solin.c.2. Penates ſanctiores habebantur, a Troianis accepti, Lares ex maiorum funeribus abiecti,quod Germanico defuncto accidit Suet.in Cal.c.5. Sepe cõtemti, & violati.Penates Publici,ſeu Dij Patrij,Genethliaci,Magni,Iouis & Cõſiliarij dicti,per quos penitus ſpiranus, per quos habemus corpus,per quos rationẽ animi poſſidemus.Mac. Quod nec omnibus Laribus conuenit.Penatium ſimulacra fuere duo Iuuenes haſtati,quæ Dionyſius Romæ vidit cum H titulo DENATES pro Penates.Lares vero pelle ſuccincti canino,peregrinantium habitu, comite cane, quod auctore Plut. hoc cuſtodiæ, quæ ipſis commiſſa domus, proprium ſit, exteris ad morem canum terrori eſſe, domeſticis manſuetos.

PELBEM AERIAM CORINTHIAM) Hic error illorum claret, qui Corinthia vaſa dici negarunt, ſed Corinthiaca. inde Corinthiarius, qui ea vaſa laborat.Suet.in Aug.c.70. Proſcriptionum tempore ad ſtatuam eius adſcriptum eſt, PATER ARGENTARIVS, EGO CORINTHIARIVS. Corinthium

A *thium* æs *caſus miſcuit*, Corintho, *cum caperetur*, *incenſa*. Plin.34.c.2.
Diſſentit Florus l.2.c.16. *Æris*, ait, *notam pretioſiorem ipſa opulentiſſimæ
vrbis fecit iniuria, quia incẽdio peruſtis plurimis ſtatuis atq; ſimulacris, æris,
auri, argentique venæ in cõmune fluxere*. Mureto l.3.c.5.var. illa ſcilicet
opinio comprobatur; *ærarium fabrum Corinthi*, ne alij ſuum auri furtum
reſciant, minute diſſectum æri admiſcuiſſe, quo *mirabilis temperaturæ*
inuentor inmenſas ſibi opes exſtruxit.

TEMPLO MAIORS APOLLINIS) *Regũ* duplex ergo *Apollinis*
fanum, *Maius & Minus*? Elucet certe ex his tabulis quid *Regium* fuerit.
Vtinam ſua non tam prodige deuaſtaſſet! hoc eſt, quod & per *Siciliam*
inprimis deploraui. PVGILLARES) dictæ quod
ſtylo ferreo pungerentur. Auguſtin. Vna parte *pungebant*, alia *delebant*. In
B ijs literas cælandi modus in Gel.l.17.c.9. Refert *Aſdrubalem*, ſeu alium
quempiam *pugillaria noua, nondum etiam cera illita accepiſſe: literas in li-
gnum indidiſſe: poſtea tabulas (vti ſolitum eſt) cera colliuiſſe: eaſq; tabu-
las tanquam non ſcriptas, cui futurum id prædixerat, miſiſſe: cum deinde
ceram deraſiſſe, literaſque incolumes ligno inciſas legiſſe*.

MEMBRANATIOS) Plin.13.c.11. Ante *Alexandrum* & conditam
*Alexandriã non fuiſſe chartarũ vſum, in palmarum folijs primo ſcriptitatũ:
deinde quarundam arborum libris. poſtea publica monumenta plumbeis volu-
minibus, mox & priuata linteis confici cepta, aut ceris*. Pugillariũ *enim vſum
fuiſſe etiã ante Troiana tempora inuenimus apud Homerum poſt. Mox æmu-
latione circa bibliothecas regum Ptolomæi, & Eumenis ſupprimente chartas
Ptolomæo*. idem. *Varro membranas Pergami tradidit repertas, poſtea pro-*
C *miſcue patuit vſus rei, qua conſtat immortalitas hominũ*. Diſſentit Ioſeph
antiq.l.12. *Ptolomæus* enim (qui *C. millia voluminũ in Græcũ conuerti cu-
rauit*. Cedr.) in ſacris biblijs *auro* cõſcriptis, ab *Eleazare ſummo ſacerdote*
miſſis, *miratus membranæ ſubtilitatẽ, & cõmiſſuras, quæ ita latebant, vt vi-
ſu diſcerni non poſſent*. Firmat Herodotus, *Ionas*, ait, *diptheras libros vo-
caſſe, quod aliquando ob papyri penuriã, & ouillis, & caprinis pellibus vſi*
fuerint. Erat hæc *pellis Amaltheæ capræ, in qua res humanæ ſcribi dice-
bantur*. Suſpicarer ergo *Eumenem* eius tantum obſoletum vſum reuo-
caſſe, primoq; in *Aſia* publicaſſe. Iſiod.l.6.c.11. *Membrana primum coloris
lutei, id eſt crocei, poſtea vero Romæ cãdida mẽbrana reperta ſunt: quod ap-
paruit inhabile eſſe: quod & facile ſordeſcãt, aciẽq; legẽtium lædãt*. Extitere
& purpurea, *in quibus aurum & argentum liqueſcens pateſcat in literis*.

D OPERCVLIS EBOREIS) ecce tegendi libros mos antiquus! Ab
Antonio Panormita inter *Alfonſi Arragoniæ & Siciliæ Regis ſapientiſſimi*
laudes reponitur, quod M. *Pollionis Vitruuij* codices incultos eſſe no-
luerit. Is *cum arcẽ, Neapoli inſtaurare decreuiſſet, Vitruuiũ adferri iuſſit,
verũ cũ ſine ornatu, & ſine aſſeribus eſſet. Non decet*, inquit, *hunc potiſſimũ
librũ, qui nos quomodo contegamur tã belle doceat, intectũ incedere*, Iſiod.6.
c.12. *Circũcidi* autẽ *libros Siciliæ primũ increbuit. Nam initio pumicabantur*.

362. ΑΡΧΟΝΤΩΝ) Cic. *Prætor* vertit. Plin. *Magiſtratus*. Spart. *Græcũ*
retinuit, pariter & Cic. de fato: *Moritur Epicurus cum duo & ſeptuaginta*

annos vixerit, Archonte Pitharato. Athenis ſumma hæc poteſtas in *Medo-* E
ne Codri Regis, qui D.M. animam deuouerat, filio cepta, continua ſerie in
poſteros, qui *Medontidæ* dicti, diuulgata: in *Charope* decennale munus,
poſt *Erycẽ* annuum euaſit. Poll. *Primus ſingulis annis Archon nominatur,
tum Rex, deinde Polemarchus ſeu belli princeps, & Theſmothetæ ſiue legis-
latores ſex, ex his enim nouẽ complentur.* infra: *Archon diſpoſuit Dionyſia,
& ludos Apollinis cum eorũ curatoribus. Iudicabant olim ante leges Solo-
nis ſeparatim: Rex ſedebat in Bucolæo procul a Prytanæo, Polemarchus in
Lycæo, Theſmothetæ in Theſmoſio, Archon ad ſtatuas æneas, quæ Exonymi
dictæ, vbi leges figebantur, antequã approbarentur.* Nota morem inſi-
gnem, quem Pol. l. 8. habet: *Archontes cum magiſtratum inirent, publice
iurabant ſe obſeruaturos leges, neq; paſſuros fidẽ ſuã donis corrumpi, ſi quis
ipſorum ſecus feciſſet, eum multæ nomine aureã ſtatuã ſuam poſiturum eſſe.* F
Nonullis *Archon* idẽ eſt, qui *Romæ Dictator*, & *Carthagini Suffes*. ego cum
Cappacio Conſulibus æquipararẽ; quum & ab ijs, vt *Romani* a *Coss.* & vti
Licedemonij a Tribunis ſeu *Regibus* annos numerarint. In numero *Ar-
chontum* non vna ſcriptorũ mens, Pauſanias *vnum* vult. Suidas IX. Hinc
Euſebio *Nouem principes* vocati. Priori *Lælius Biſciola* in nobili *horarum
ſubſeciuarũ* opere ſuffragatur. mihi tanti viri pace diſſentire æquum ſit,
cum plures ſemper, qua in ſcriptoribus, qua in *antiquis ſaxis* obſeruati
ſint, nec minora opida ab vno regi ſuffecerint. *Neapoli* hinc *viam la
ſtrada di Arco* nomen a ſuis *Archontibus* incolis retinuiſſe, *Cappacius*
opinatur. potius ab *arcu*. Hi *ciuilia*, vt *Areopagitæ capitalia* iudicabant.
Quo tribunali *Mars*, cum *Halirrhotium Neptuno* natum, *Alcippæ* F. vim
inferentẽ peremiſſet, iudicibus *bis ſenis dijs, ſex ſententijs* abſolutus eſt. G
hinc *Mars* Ἄρειος agnominatus.

TABVLAS PICTAS) priſcæ conſuetudinis fuit, picturis fana ador-
rare. Cic. 5. Ver. In æde Mineruæ *pugna erat equeſtris Agathoclis regis, in
tabulis picta præclare, his autẽ tabulis interiores templi parietes veſtieban-
tur: nihil erat ea pictura nobilius; nihil Syracuſis, quod magis viſendũ puta-
retur. has tabulas M. Marcellus, cum omnia illa victoria ſua profana feciſ-
ſet, tamen religione impeditus non attigit.* mox. Ibidem *erant imagines
Siciliæ, regum, ac tyrannorum: quæ non ſolum pictorum artificio delecta-
bant, ſed etiam commemoratione hominum, & cognitione formarum.*

ΠΕΡΙΤΟΝ ΔΙΟΝΥΣΟΝ ΤΕΧΝΙΤΩΝ) *Dioniſij Artificum.* lap. CORONA-
TVS ADVERSVS HISTRIONES ET OMNES SCENICOS ARTI-
FICES. *Attici* plura *Dionyſia* ſeu *Liberalia* egerunt, ex quibus λήναια, & H
τὰ κατ' ἀγροὺς Διονύσια, alia τὰ κατ' ἄστυ Διονύσια. Dicta illa, quod per
agros in *autumno*, hæc *in vrbe* ſub *veris* auſpicijs celebrata. erantque ad
maiora Bacchanalia præludia. *Sp. Poſtumio, Martio Philippo Coss.* ſacrum
Græcum nocturnũ ſcelerum omnium ſeminarium inueſtigatum, ac mul-
torũ pœna ſublatum eſt indice *Ebutio*. de quo Liu. l. 9. *Mater adoleſcẽtu-
lũ appellat, ſe pro ægroto vouiſſe, vbi primum conualuiſſet, Bacchis cum ſe
initiaturũ, damnatã voti deũ benignitate exoluere id velle. decẽ dierũ caſti-
monia opus eſſe, decimo die cœnatũ, deinde pure lautũ in ſacrariũ deductura.*

poſt.

A poſt. Hiſpala Fecenia Ebutio diſſuaſit aiens: Corruptelarũ omnis generis
eam officinã eſſe, & iam biennio conſtare neminẽ initiatũ ibi maiorẽ annis vi-
ginti, vt quiſq; introductus ſit velut victimã tradi ſacerdotibus, eos dedu-
cere in locũ, qui circumſonet vlulatibus, cantuq; ſymphoniæ, & cymbalorũ &
tympanorũ pulſu, ne vox quiritãtis, cũ per vim ſtuprũ inferatur, audiri poſſit.
ΠΡΟΞΕΝΩΝ) Pol.l.3.c.4. Πρόξενος eſt, ſi quis publicã vrbis legationẽ
hoſpitio excipiat, in aliena ipſe ciuitate exiſtens; vt ipſis ibidẽ hoſpitiũ, con-
greſſum populi, & ſedẽ in theatro procuret. Facit hoc enim ἐθελοπρόξενος,
qui publicũ & proſcriptũ habet hoſpitiũ. Data προξενία benemeritis, quæ
in ſaxis teſſera hoſpitalis dicitur. Fauſtianenſes Legatum Q. ARADIVM
RVFINVM VALERIVM PROCVLVM C.V. LIBEROS POSTE-
ROSQVE EIVS SIBI POSTERISQ. SVIS PATRONOS COOPTA-
B VERVNT TESSERAM HOSPITALEM CVM EO FECERVNT.
Cic.5.Ver. Syracuſis decernũt, vt Lucio fratri hoſpitiũ publice fieret, quod
is eandem vtilitatẽ erga Syracuſanos ſuſcepiſſet, quam ego ſemper habuiſſem,
id non modo tum ſcripſerunt, verũ etiã in ære inciſum tradiderunt. Proxe-
niæ decus Acragantini Demetrio Syracuſano & Melitenſes eidem, poſte-
riſque decretum æneis tabulis inſcripſere. vt vides libro priori, p.62 63:
Quem honorem Agrigentini & domeſtica religione excercere certa-
runt. Inter quos primas apud Hiſtoricos obtinet Gellias. Diod.l.13.c.83.
Is cõpluribus domi ſuę diuerſorijs ad excipiẽdos hoſpites extructis, ad portas
ianitores conſtituit, quibus imperatum erat, vt quoſcunq; viderẽt aduenas, ad
hoſpitiũ inuitarent. Exemplũ hoc etiã alij imitati fuere, quibus priſco more
humaniter ac benigne cum hominibus verſari ſtudium erat. Idcirco Empedo-
C cles hunc ad modũ de illis canit. Ξείνων αἰδοῖοι λιμένες κακότητος ἄπειροι.
Hoſpitibus ſancti portus, ſine labe malorum. Contigit aliquando vt Iↄ. illuc
equites a Gela hiberna tempeſtate, vt Timæus lib.xv. memorat, diuerterent,
hos omnes liberaliter ille ſuſcepit, & cõfeſtim ſingulis chlamydes, tunicaſq; ex
arcis deprõptas diſtribuit. c.84. Nec vero Gelliæ tantũ, ſed multis quoq; alijs
Agrigentinis tanta opũ magnificentia contigit Antiſthenes ſane, cui Rhodi
cognomentũ, quũ nuptias filiæ perageret, ciues in ſuis quoſq; vicis, liberali
conuiuio accepit: & vt pluſquã Iↄccc ſponſam paria comitarentur, procura-
uit. Proauorum noſtrorum ſeculis Brettinorũ, Plin. Forum-Truentinorũ
opidum in Flaminia ſupra Forum Popilij hoſpitalitatis adeo affectauit ce-
lebritatem, vt crebri motus, & hinc ſæpe neces ſequerentur excipien-
dorum hoſpitum inuidia. Erigenda ergo in foro columna cum anulis ar-
D genteis, qui generoſis illius agonis hominibus diuiſi. cuius igitur anulo
aduena equũ, vel viator ſignum alligaſſet, dominus illius equum in ſtabu-
lum deducere, hoſpitemque quærere ius acquiſiuit. Ceterò veteres tri-
plici ordine hoſpitabantur per teſſerã hoſpitalẽ, vel ad tabernas meritorias
& πολυδοκεῖα diuerterunt, vel magiſtratũ hoſpitij cura adibant, hoc dice-
bant ξενίαν λαμβάνειν. Plut. in Pla.
359. SAΛΛVSTIS) Λ loco L. Salluſtis muliebris appellatio, alias Sal-
luſtia, quo nomine fuit ſoror C. SalluſtI Criſpi Amiternini, quem Augu-
ſtin. Veritatis hiſtoricũ. Gel.l.3.c.1. Subtiliſſimũ breuitatis artificẽ vocat.

S 2 Tac.

Tac.an.l.3. *Rerum Romanarũ florentiſſimus auctor.* Quint.l.10. *Salluſtiana* E
breuitas, qua nihil apud aures vacuas, atque eruditas poteſt eſſe perfectius.
Sen. *Thucididi Græco homini quid addi poſſe, Salluſtio nihil demi* cenſet.

OCAERODIOS) M.*Ant.Politus* in chronico *Regij* affectate nimis
interpretatur *oka Erodios*, quaſi *Agathocles* adeo tumulũ *Speratæ* hono-
rarit, vt *Erodij* aues *Diomedis*, inde *Diomedei* dicti. Plin.l.10.c.44. Dio-
medeas *aues Iuba Cataructas vocat, eis eſſe dentes, oculoſq; igneo colore, ce-
tera candidis tradens. duos ſemper ijs duces: alterũ ducere agmẽ, alterũ
cogere. Scrobes excauare roſtro, inde crate conſternere, & operire terra, quæ
ante fuerit egeſta: in his fœtificare. Fores binas omnium ſcrobibus: Orientẽ
ſpectare, quibus exeant in paſcua; occaſum, quibus redeant. Aluũ exonera-
turas ſubuolare ſemper, & contrario flatu. Vno hæ in loco totius orbis viſun-
tur in inſula, quã diximus nobilẽ Diomedis tumulo atq; delubro, contra Apu- F
liæ orã, fulicarũ ſimiles. Aduenas barbaros clangore infeſtant, Græcis tantũ
adulantur, miro diſcrimine, velut generi Diomedis hoc tribuentes; ædẽque
eã quotidie pleno gutture madentibus pennis perluunt atque purificant:
vnde origo fabulæ, Diomedis ſocios in earũ effigies mutatos.* Ego cogno-
men *Agathoclis*, vel alterius nomen dixerim.

363. LVCANIAE ET BRITTIORVM) Feſt. *Lucani appellati di-
cuntur, quod eorũ regio ſita eſt ad partẽ ſtellæ luciferæ, vel quod loca creto-
ſa ſunt, ideſt multæ lucis, vel a Lucilio duce, vel quod primitus in luce con-
ſederunt. Bilingues Brutij* ad *Coſentiũ* appellati, quod *Oſce*, & *Græce* lo-
querentur. vti *Maſſilienſes* Varroni *Trilingues*, quod *Græco*, *Latino*, &
Gallo, & Apuleio *Siculi trilingues*, quod *Siculo*, *Græco*, *Phœnico* ſeu *Pu-
nico* ſermone vſi. Indignis ergo cõuicijs *Sipontinus* gentem violauit, cum G
Bilingues fallaces temere expoſuit. Nominis rationem hanc Diod.l.16.
c.15. ſcribit. Fugitiui circa *Lucaniã* confluentes *Troianã vrbẽ expugnatã
diripuerunt; hinc Arponio, Thurijſq; & multis alijs ſubactis, propriã ſibi Remp.
conſtituerunt: & quia pleriq; ſeruiebant, Brutiorũ nomen aſſumſere. indige-
narum enim ſermone fugitiui Brutij nuncupantur.*

365. IIII VIRI) *in Rep. Rom.* annuos XXVI. viros populus creauit, vnde
caperẽtur *IIIviri capitales*, *IIIviri monetales*, *IIIIviri viarũ Vrbis*, *X viri*
STL. IVD. *IIviri viarũ extra vrbẽ*, *IV viri per Campaniæ præfecturas*, qui
demtis *Viocuris extra vrbẽ*, & *IV viris Campaniæ* ad XX imminuti. De-
finiunt autem *Præfecturas opida Italiæ*, quæ nec ſuis legibus vt *Munici-
pes*, nec ex ſe magiſtratus vt *Coloni* legebant, *Reſp.* tamen fuere, quum
ſuos *Conuentus*, & *magiſtratuum Ornamenta* haberent. H

366. C.AQVILIVS) C. *Aquilius Aſiæ proconſulis Legatus a Mithrida-
te* captus aſino circũductus, auro ori infuſo necatur. App. *Aquiliã Seuerã
Heliogabalus* duxit, vt ex ſe *Pontifice* & *Veſtale* diuina ſoboles naſceretur.

CLA) *Claudia tribus.* Dion.l.5. *Claudio Regillo Romã* migranti *partẽ,
quantã voluit ad conſtruendum* S. P. Q. R. dedit, & agrum *e publico* inter
Fidenas & Picentiã, quem *viritim inter ſuos diuideret. e quibus & tribus
quædam progreſſu temporis facta, nomine Claudia.*

DECVRIA ARMAMENTARIA) Hæc *armorum* & *armamentorum
repoſitoria* tuetur.

CAP.

A *CAP. XIIX. Romæ laudes. Locrenſes. Cenſor. Natales. Vinum reſperſum. Dedicatio ſtatuæ. Petilia vbi. Triclinium. Lucernæ. Baſilica.*

368. MAXENTIVS) Oroſ. l.6.c.28. *Prætoriani milites Romæ Maxentium filium Herculij, qui priuatus in Lucania morabatur, Auguſtum nuncupauerunt.* Quæ cauſa forte quod lapides milliarios illic locorum publicarit. qualis hic eſt. M P VI) *millia paſſus ſex.* Tot & hodie milliaria *Regio* ad id S. *Dominicæ* ſuburbium numerantur.

370. ROMAE AETERNAE) VRBS AETERNA. *Victura cum ſeculis. Deorũ opus & cura.* Plin.3.c.5. *Terrarum caput.* Front. *Regina & domina Orbis, quæ terrarũ dea, gentiumq; exiſtit, cui par nihil, & nihil ſecundum.* ex Mart. *Prima vrbes inter diuum domus aurea Roma.* Auſ. *Imperij*
B *virtutumq; omniũ larẽ* Amm. laudat. *Virtutũ omniũ latiſſimũ tẽplum.* Caſs. *Vniuerſa Roma miraculũ.* Sid. l.1. ep.6. *Domicilium legũ, gymnaſium literarũ, curiã dignitatũ, verticẽ mundi, patriã libertatis, in qua vnica totius orbis ciuitate ſoli barbari, & ſerui peregrinantur.* Cor. Nep. in Att. Vrbs *in qua domiciliũ vrbis terrarũ eſſet imperij.* Ariſtid. *Velut cõmune totius terræ opidum.* Id. *Omnes gentes quaſi vicatim diuiſas ad hanc ſuã arcẽ conuenire, quæ nunquã vlli ſe negat ſed vt terræ ſolũ fert omnes, ſic hæc omnes homines capit. Cõmunis quædã Orbis officina.* In LL. *cõmunis patria.* Liu. l.1. *Reſpublica nec maior, nec ſanctior, nec bonis exẽplis ditior.* apud Gal. *Orbis cõpendiũ & epitome.* alij *Arcẽ nationũ & regũ. lumen gentiũ. Vrbẽ vrbiũ. Vrbẽ cæleſtẽ.* Hier. l.2. adu. Iou. Vrbs *orbis domina, vrbs Apoſtoli voce laudata. interpretare vocabulũ tuum. Roma aut fortitudinis nomen eſt apud Græcos,*
C *aut ſublimitatis iuxta Hebræos.* Contra Q. *Aurelius* proſcriptus *villã* vocauit. *Væ mihi,* ait, *Albana me villa proſequitur. Autulphus Gothorũ* rex *Alarici* ſucceſſor, *Placidiæ* captæ maritus inhiauit, *vt obliterato Romano nomine Romanũ omne ſolũ Gothorum imperiũ & faceret & vocaret, eſſetque vt vulgariter loquar, Gothia quod Romania fuiſſet, fieret tunc Autulphus quod quondã Cæſar Auguſtus.* Quod ex *Regis* ore miles quiſpiam excepit, & S. *Hieronymo,* hic *Oroſio* retulit. Or. l.7. c.43.

LOCRENSES) Locri quatruplices *Epicnemidij, Opuntũ, Ozolæ, & Epizephyrũ,* incolę *Magnæ Græciæ* vrbis. quam *Municipiũ* fuiſſe 371. lapis aſſerit. *Sunt hi colonia eorũ Locrorũ, qui in ſinu Criſæo habitant, ab Euanthe deducta non multo poſt Crotonẽ & Syracuſas conditas.* Strab. l.6. *Creditum eſt Locros omniũ primos ſcriptis vſos fuiſſe legibus, quos cum diu Remp.*
D *optimis geſſiſſent inſtitutis, Dionyſius Syracuſarũ exturbatus dominatione ſceleſtiſſime vexauit. Etenim virginibus in morẽ nuptarum ornatis pronubũ ſe ipſe auſpicẽve gerebat, in conclaue ingreſſus, & conductis formoſis virginibus imperabat, vt eas nudæ captarent, quibuſdã etiã ſcandalia indutis inæqualia, alterum ſublime, alterum humile dedecoris cauſa iuſſit, vt ſic columbas ſectarentur.* Ib. Idem *Locris* in *Lucanos* infauſte pugnantibus, quaſi voto facto in *Leophronis Regini* tyranni bello, quo virgines ſuæ feſto *Veneris* proſtituendæ excidiſſent, perſuadet vt in Veneris æde ex filiabus, vxoribuſque C. per menſem in lupanaria ſortirentur, viris iuratis

de

de non vitiandis has, lege lata ne quæ ante iſtarum redhibitionem nu- E
bat. Quas mox *Dionyſius* ſpoliat maritis ob iniurias querulis iugula-
tis, locupletumque vxoribus ad prodendas pecunias tormentorum vi
coactis. Quibus artibus tyrannidem ad ſexennium firmauit, donec *Syra-
cuſas* repetierit.

375. ORNAMENTIS CENSOR) Ornamentis maiorum magiſtra-
tuum *Cenſores* gaudebant, at ſine *lictore*. Zon. *Securiū* enim pœna affi-
cere nequibant. Hinc Cic. 4. de rep. *Cenſoris iudicium nihil fere damnato
affert, niſi ruborē.* & pro Clu. ait, *Cenſoriā animaduerſionē non tantā habe-
re vim ac iudicia.* A. cccx primi ex *Patricijs* creati, poſt lege *Poplicia* alter
ex *plebe*, mox ab an. DCXXII. vterq; ſæpe *plebeius* fuit. Feſt. *Dicti quod
rem ſuā quiſq; tanti æſtimare ſolitus ſit, quanti illi cenſuerint.* Cic. 27. in Piſ.
Magiſtra pudoris & modeſtiæ ſeueritas. Val. l. 2. c. 9. *Pacis magiſter & cu-* F
ſtos. Plut. *Stabilimentū Imperij Rom. & ampliſſimū magiſtratū, & quodam-
modo perfectiſſimū in Rep. culmen.* Cic. 3. de LL. *Cenſores populi æuitates,
ſoboles, familias, pecuniaſq; cenſento: Vrbis tēpla, vias, aquas, ærariū, vectiga-
lia tuento: populiq; parteis in tribus deſcribunto: exin pecunias, æuitates, or-
dines partiunto: equitū peditumq; prolē deſcribunto: cælibes eſſe prohibento:
mores populi regunto: probrū in ſenatu non relinquūto. bini ſunto: Magiſtra-
tū quinquennū habento: reliqui magiſtratus annui ſunto: eaq; poteſtas ſem-
per eſto. Iuris diſceptator. qui priuata iudicet, iudicarive iubeat, Prętor eſto.
Is iuris* Ciuilis *cuſtos eſto. huic poteſtati parēto. quotcunq; ſenatus creuerit
populuſq; iuſſerit tot, ſunto. Regio imperio duo ſunto: iiq; præeundo, iudicādo,
cōſulendo Prætores, Iudices, Conſules appellātor. Militiæ ſummū ius habēto:
nemini parēto. ollis ſalus populi ſuprema lex eſto eundē magiſtratū, ni inter-* G
fuerint X. anni, ne quis capito. Apud Treb. in Val. Senatus dato a *Decijs* Coss.
legendi arbitrio ſic exclamat: *Valeriani vita Cenſura eſt: ille de nobis iu-
dicet, qui eſt omnibus melior. ille de ſenatu iudicet, qui nullum habet cri-
men. ille de vita noſtra ſententiā ferat, cui nihil poteſt obijci. Valerianus à
prima pueritia* Cenſor *fuit. Valerianus in tota vita ſua fuit* Cenſor. *prudens
ſenator, modeſtus ſenator, grauis ſenator, amicus bonorū, inimicus tyranno-
rū, hoſtis criminū, hoſtis vitiorū. hunc Cenſorē omnes accipimus, hunc imi-
tari omnes volumus. primus genere, nobilis ſanguine, emēdatus vita, doctri-
na clarus, moribus ſingularis, exemplū antiquitatis.* Ib. *Decius* ad eundem:
*Totius Orbis humani ſuſcipe cenſurā, quā tibi detulit Romana Reſp. quā ſo-
lus mereris iudicaturus de moribus noſtris. tu æſtimabis, qui manere in cu-
ria debeant, tu equeſtrē ordinē in antiquū ſtatum rediges, tu cenſibus modū
pones, tu veſtigalia firmabis, diuides ſtatū, reſpublicas recenſebis: tibi legum* H
*ſcribendarū auctoritas dabitur: tibi de ordinibus militū iudicandum eſt: tu
arma reſpicies: tu de noſtro palatio, tu de iudicibus, tu de præfectis eminen-
tiſſimis iudicabis. Excepto deniq; Præfecto Vrbis Romæ, exceptis* Coss. *Or-
dinarijs, & Sacrorū Rege, ac Maxima Virgine Veſtaliū (ſi tamen incorrupta
permanebit) de omnibus ſententias feres. Laborabunt autem etiā illi, vt tibi
placeant, de quibus non potes iudicare.* Illorum quoq; prouinciæ, *ne ager
ſordeſcat.* Plin. 18. c. 3. *Agrum male colere cenſorium iudicabatur.* l. 33. c. 4.

ne

A ne nimis multos ad aurifodinas *in operis publicani haberent. Fullonibus modum in tingendis veſtibus definire.* Plin.35.c.17. *Precia ſacrificorum* procurare.Cic.in Rul. *Sacros anſeres paſcere, ſenatuq;mouere.* Liu.P.Cor. *Rufinus* II. Cos. & Dict. *ſenatu mouetur quod argenti facti cœnæ cauſa X. pondo haberet.* Cum itaque *eximiæ laudis alios quoq;honorum gradus Cenſuræ dignitate conſumaſſe,* Val.l.2.c.9.crebro ex *ſummis hominibus* legebantur.M.*Marcellus ex Cõſule* & *Pont.*M.raro ex inferioribus,vt *Craſſus Licinius* ex *Aedili* ad *Cenſurã* euectus. *Cæſar* modeſtiæ ſpecie *Cenſoris titulum* recuſans *Præfectum morum* ſe dixit.Suet. *Veſpaſianus* vero & *Titus* publicis monumentis eo vſi,& ante primus in numis *Ti.Claudius.* *Comitia* ijs creandis penes ſolos *Coss.* *Deſignati* extemplo in *Capitoliũ* deducti ad capienda honoris inſignia. Liu. Alij magiſtratus non niſi in
B *Interregno,* & in mortui locum *deſignati* illico magiſtratũ iniere.Noctu in templo cenſuram auſpicati, & de *cælo nuncio facto,* viris a præcone in villam *pub. Campi Martij* vocatis, cenſuq; acto,*Luſtrum* alteruter *forte condebat,* tunc *Victimarij Solitaurilia* faciebant *maioribus hoſtijs ſue, oue, tauro* mactatis,pro *Rep.* & ea extincta, pro *Principum ſalute* in ſequentẽ annum vota nuncupabat, *Scriba* ſolenni carmine ex tabulis verba præeunte. Ante *conditum luſtrum,*quod ſæpe *condi* impeditum, nefas ipſis *mortuum aſpicere.* Oportuit autem præſentes *cenſeri,* ni nominatim impetraſſent. *Incenſus* fraude negligentiaque *virgis cæſus,* ſub *haſta venditus* bonis a *Cess.*publicatis. *Cenſuram* a P. *Clodio* abunde imminutam Q. *Metellus Scipio* cum *Pompeio Cos.* priſtino decori reſtituit, & ſic ad *Decium* vſque floruit. Seuerius cenſentibus & *diẽ perduellionis* dixerũt,
C quod *Ti. Graccho* & M. *Claudio* accidit. C.*Geta.*& M.*Marcellus* ſenatu moti non ſolum recepti, ſed & ad *Cenſuram* promoti. *Cenſoris* mors dirum omen, quod poſt obitum eius a *Gallis* Vrbs capta. Nullus ipſi ſuccedebat, ſed noui duo creabantur. 380. CAM.) *Campana tribus.* H.M.S.S.E.N.S) *hoc monumentum ſeu ſepulcrũ exterum non ſequitur.* 386. NATALE FILIAE) In natalibus,publicaq;lætitia,Apul.domus *lauris obſita, tædis lucida,* familia elegantius culta, *epulum opiparum* datum. In *Ægypto,* quibus vna cum *Seſoſtri, Seſooſi* ſeu *Seſonchi* rege *vitæ natalis* fuit,omnes vna vno in loco diſciplinæ educationiſq;ſpecies regio ſumtu excepit. Hi ſupra cIↄ Iↄcc erant, quorum nulli *cibum ſumere, ni prius* cLxxx *ſtadia percurriſſet, licebat.* Diod.l.1.c.53. *Ludi* etiam editi. Dio.l.52.*Domitianus odio Titi fr.ludos eius natalicios ſuſtulit ſuaſit quoq;*
D *vt Agrippinæ nurus natalis inter nefaſtos referretur.* In *Impp.natalibus* vincti ſoluti,cruce depoſiti,ſportulæ oblatæ. Plin.Iun.*Natali ſuo die nobis,vxoribuſq; noſtris, liberis ſingulis binos aureos, tanquam aliquas primitias imperauit,idq;tributũ pendere coegit.* In lapidibus CRVSTVM ET MVLSVM DATVM. OLEVM ET PROBINATIO DIE NATALI PRAEBITA. Item ante ſtatuas *lectiſternia* inſtituta. Antiquis dies omnes lætitia inſignes *Natales* appellãtur. Hadrianus *natalem adoptionis celebrat.* Spart.*Pertinax duos natales agnouit,* vnum quo lucis, alterum quo potentiæ auſpicia ceperat. In martyrologijs *Natales Martyrum* dicuntur,

cuntur, quo ipſi *cæleſtes victimæ* amorẽ ſuum DEO noſtro cõprobarũt. Haimo in homilijs ex gloſ. Meur. *Mos inoleuit in ſancta Eccleſia, vt dies quibus ſancti Dei exierunt a præſenti ſeculo, non dies mortis, ſed dies natiuitatis appellentur.* In literarum gratiam & *doctiorum* hominum natales feſtiuos habuerunt. Plin. 34. c. 2. *Epicuri* vultus diſcipuli *per cubicula geſtant, ac circumferunt ſecum. Natali eius viceſima Lunæ ſacrificant, feriaſq; omni menſe cuſtodiunt, quas Icadas vocant. Virgilij Mantuani* genitalicũ diem *Siluius Italicus* religioſe annuo celebrauit. *Mundi* natalem egerunt, vt Solinus, XXI. Iulias, *Vrbis* XX Sept. *Apollinis, Socratis, & Platonis* VII. Apr. *Cæſaris* IV. Id. Iulias.

EPVLANTES) affluentis epuli pompam Apul. l. 6. his explicat. *Accumbebat ſummũ torũ maritus: Pſychen gremio ſuo cõplexus, ſic & cum ſua Iunone Iupiter, ac deinde per ordinẽ toti dei. Tunc poculum Nectaris, quod vinum deorum eſt, Ioui quidem ſuus pocillator ille ruſticus puer, ceteris vero Liber adminiſtrabat, Vulcanus cœnam coquebat. Horæ roſis & ceteris floribus purpurabant. omnes Gratiæ ſpargebant balſama. Muſæ quoq; canora voce perſonabant. Apollo cantauit ad cytharam.* F

IN PROFVSIONIBVS) loquitur de vino, quo ſepulcra aſpergebantur, quod Feſtus *Vinum reſperſum* dicit. Lex Numæ: *Vino rogum ne reſpergito.* Æneas ad tumulũ Anchiſę *duo rite mero libans Carcheſia Baccho, fundit humi, duo lacte nouo, duo ſanguine ſacro.* Virg. 5. Æn. Dijs etiam vina profundebant. Lact. l. 6. *Mactant hoſtias deo tanquam eſurienti, profundunt vina tanquam ſitienti, accendunt lumina tanquam in tenebris agenti.* In ſympoſijs & amantium honore cyathi aliquot libati, terręq; infuſi.

387. STATVAE DEDICATIONEM) ob id *epulum Decurionibus, populo diuiſio data*, CAENIS PVBLICIS POSITA. SOLIDI DIVISI. *Athenis* tunc mulieres *ollas leguminũ* ſtatuentibus diſtribuebant. Etiam VIRITIM STATVAM DEDICARVNT. deoque alicui commendarunt. Strab. l. 14. *Venus Emergens nunc ſacrata eſt Diuo Cæſari Romæ, Auguſto eam vt auctorem generis dedicante.* Diog. in Plat. *Mithridates Rodoberti F. Perſa Muſis ſtatuam Platonis dedicauit.* Apud Euſeb. *Caius Petronio Præf. Syriæ præcipit in Ieroſolymis ſtatuã ſuam ſub nomine Iouis Opt. Max. poni.* Titulus præeunte ſacerdote inſcribebatur. TITVLVM FECIT VBI NOMINA CVLTORVM SCRIPSIT ET SCVLPSIT SACERDOTE VRBANO SIBI PRÆEVNTE. Feſtis diebus ſplendide ex *veſtitæ* faſcibus prælatis, floribus conſperſæ. Cic. 5. Ver. *Quid hoc* (ſigno) *tota Sicilia eſt clarius, quam omnes Segeſtanas matronas, & virgines conueniſſe, cum Diana exportaretur ex oppido? vnxiſſe vnguentis? compleſſe coronis & floribus? thure odoribuſq; incenſis vſque ad agri fines proſecutas eſſe?* DIVISIONEM DEDIT) pro eo & *Iduare* dicitur. G

OMNIBVS HON. FVNCTO) Lap. HONORIBVS NITIDE FVNCTVS. DIGNE FVNCTVS. HONESTE. HONORIBVS ET ONERIBVS FVNCTO. HONORIBVS GESTIS. IN CALIGA FVNCTO.

388. LEG. CORO) ſpinoſus hic locus, ſuſpenſos ergo pedes habeo. An explicandũ *legato Coronæ* vrbis *Bœoticæ*, vel *Cypri?* ſeu *Coroneæ* prope

Heli-

A *Heliconem*,cuius opidani *Coronij*. ſed ſunt,quæ hoc non admittunt.An *legioni coronatæ*? notum eſt crebro integras *legiones* ob virilia facta coronatas. An *legato coronarij* nempe *auri*? ſeu *coronatorum* numorum? mox enim P.P. id eſt *pecunię publicæ* appendix.Sed inſolitũ prouincię nomen.

391. PETILINORVM) *Petiliam Lucaniæ* olim *caput*. Cluu.l.1.c.6. Sicil. ad *Scylacium ſinum in Belcaſtro* locat,cui *epiſcopali opido* hodie præeſt *Hier.Ricciullus doctiſſimus Iureconſultus* , publicus *Romæ* per XIV. annos *Anteceſſor*.Ego tamen *Strongilum* exiſtimarim,vbi hic lapis proſtat, locum antiquitatis veſtigijs inſignem.Stabiliunt hanc opinionem,quam & ante vulgaui , *aquæductus tubi* plumbei in nouæ *Capucinorum* ædis conditione recens inibi detecti, in quibus PETILIA viſa eſt. Sic accepi Romæ a *viro ſummo* P. *Æmilio Sanctorio*, *Vrbinatium Archiepiſcopo*,
B *hiſtorico* eloquentia & fide grauiſſimo, eandem noſtram ſententiã puncto exquiſitæ cenſuræ ſuæ firmante.

INSTRVMENTVM TRICLINIORVM) *apparatum* intelligit. *Triclinia lecti & cænacula* , item *abaci*. hinc Marc.l 15.*Triclinium rationale*. Negat Seru.l.2. Æn. *Triclinia eſſe baſilicas*, vel *cænationes*. Sed diſerte contra eſt Iſiod. l.15.c.3. *Triclinium eſt cænaculum, a tribus lectulis diſcumbentium dictum: apud veteres enim in loco vbi conuiuij apparatus exponebatur , tres lectuli ſtrati erant , in quibus diſcumbentes epulabantur, κλινὴ enim Græce lectus, vel accubitus dicitur,ex quo confectum eſt,vt triclinium diceretur. Cella dicta, quod nos occultet & celet*.Hinc & conclauis amplitudinem ſignificantes dicebant *tot lectos capit* , inde εἰκοσάκλινος, τρίκλινος, πεντάκλινος, ἑπτάκλινος. Lamp. in Heliog. *Strauit & triclinia*
C *de roſa, & lectos & porticus , ac ſic per ea ambulauit*. Et *verſatilia triclinia habuit*.*Lecti triclinares* diuerſi a *cubicularibus*,& *diſcubitorijs*. Lamp. in Heliog. *Solidos factos habuit lectos & triclinares & cubiculares*. Primitus ij *lignei*. Plin. ex L.Feneſtella 33.c.11. Triclinia *ante ſe paulo lignea rotunda ſolida: nec multo maiora quam menſas fuiſſe,ſe quidem puero quadrata & compacta, aut acere operta, aut citro cepiſſe*.l.16.c.43.*Excogitatæ ſunt & ligni bracteæ,nec ſatis cepere tingi animalium cornua,dentes ſecari, lignumq; ebore diſtingui, mox operiri. Placuit deinde materiem & in mari quæri. Teſtudo in hoc ſecta, nuperq; portentoſis ingenijs principatu Neronis inuentum, vt pigmentis perderet ſe, pluriſq; væniret imitata lignum*. Tandem & aurei facti. Idem 33.c.11.*Lectos vero mulierum iampridẽ totos operiri argento, & triclinia quædã,quibus argentum addidiſſe primus traditur Caruilius Pollio eques Ro. non vt operiret , aut Deliaca ſpecie faceret , ſed*
D *Punica. Idem & aureos fecit*. Sternebantur *pellibus* , poſt pretioſis ſtragulis, quæ *toralia* dicta. Apud Ath.l.1.*In lecto eburneis pedibus ſuffulto, ſtragulis tinctis purpura, & oſtro Sardiano fulgentes* cubant. Lamp. *Heliogabalus primus omnium priuatorum toros aureis toralibus texit*. *Idem non cubuit in cubitis facile, niſi ijs, quæ pilum leporinum haberent , aut plumas perdicum,ſubalares culcitras ſæpe mutans*.Lamp. Qua in re luxurioſi nimis *Agrigentini*. Diod.l.13.c.84. [Publice enim cum prohibitum *ne quis in excubijs pernoctantium pluſquam culcitram, periſtroma, gauſape la-*

neum, & duo ceruicalia haberet. Quæ cum duriſſima lecti ſternendi ratio E *ipſis fuerit, facile hinc æſtimare licet, quantus in reliqua vita luxus apud eos inualuerit.* Aliter vero in *feralibus*, aliter in *læticiæ* cęnis iacuere. Vide *Vrſinum* ad *Pet. Ciacconium* de *triclinio*. Iſiod. l. 20. c. 11. *Apud veteres non erat vſus accumbendi, vnde & conſedere dicebantur. poſtea, vt Varro ait de vita populi Rom. viri accumbere ceperunt, mulieres ſedere: quia turpis viſus eſt in muliere accubitus.* Val. l. 2. c. 1. *Quæ conſuetudo ex hominum conuictu ad diuina penetrauit. nam Iouis epulo ipſe in lectulum, Iuno & Minerua in ſellas ad cænam inuitantur.* Pueri pariter ſedebant. Suet. *Claudij* liberi *more veteri ad fulcra lectorũ ſedentes veſcebantur. Cato* poſt *Pharſalicam* cladem nunquam *accubuit*, ſed *ſedens* cænitauit. Plut. Quandoq; plures vno *triclinio* cubabant. *Cæſar* enim *populum* ad ludos XXII. M. *triclinijs* excepit, quibus editis cenſa ſunt ccclↃↃↃ IↃↃↃ. Plut. hinc palam fit, F vel VII vno iacuiſſe. *Triclinia* porro *autumnalia, verna, æſtiua, hiemalia, Triclinium matronale.* Vitr. l. 7. c. 4. *Sigma* vero lectus literæ Græcæ C. *ſigma* pari, ad menſas rotundas aptus. Apuleio *Rotundus ſuggeſtus*. Lamp. Heliogabalus *primus ſigma in terra ſternere non in lectulis, vt a pedibus vtres per pueros ad reflandum ſpiritum ſoluerentur.* Refertque *de croco ſigma ſtrauiſſe, quum ſummos viros rogaſſet ad prandium, pro eorum dignitate dicens ſe fænum exhibere.* Eo CHRISTVS cũ ſuis cęnauit. Petr. Archiep. Rau. ſer. 29. *Diſcumbebat Deus plus in Matthæi mẽte quã ſigmate.* VII. etiam IIX. capiebat. Mart. apoph. 85. *Lunata ſcriptũ teſtudine ſigma. Octo capit.* His conforme *ſigma Capuæ* in æde ſacra muſiuo labore vidi. *Anteſigma* deniq; menſa, quę e regione *ſemicyclia* ponebatur. ſic Fuluius.

LVCERNAS BILYCHNES) Petr. *Sub eodem titulo* Pompeij *etiam* G *lucerna bilychnis de camera pendebat.* id eſt *duobus ellychnijs. Trimyxos,* quæ tribus, *Polimyxos,* quæ multis commoda, ſeu vt Mart. apo. 39. multas gerit *myxas*, quæ vero vno contenta *Cubicularia* dicitur. Lucernæ frequens vſus in feſtis. Tert. apol. *Cur die læto non laureis poſtes adumbramus? nec lucernis diem infringimus? honeſta res eſt ſolennitate publica exigente inducere domui tuæ habitum alicuius noui lupanaris.* Et templis appoſitæ. Plin. 34. c. 3. *Placuere & lychnuchi penſiles in delubris, aut arborum modo mala ferentium lucentes.* Sacris item arboribus, ijſque, quos mire colebant, luces appenſæ.

PASTINATIONEM) a *paſtinare*, id eſt agrum fodere.

AMINEA) vua *Aminea* dicta *ſcilicet a regione; nam Aminei fuerunt, vbi nunc Falernum eſt.* Mac. ſat. 3. c. 20. PALVM RIDICAm) *Pedamentum* ſeu ſuſtentaculum *vineæ, aut eſt ſciſſile vt ridica, aut eſt teres vt* H *palus.* Bud. PEDATVRA) & *pedatio. cũ pedamẽtis vinea fulcitur.* Col.

392. CES) vt vetuſtiori ſcribendi ritu *Cos.* Conſules, ſic hic *Ces.* Cenſores notantur. Ante II. *Punicum bellum colonos* non cenſebãt, quibus tamen *Cenſores*, ijs a *Præſidibus* dati. Apud Cic. 3. act. Verris inſtituto *deſcribebat Cęnſores binos in ſingulas ciuitates Timarchides.* & inibi *Cenſores* CXXX. *facti* leguntur. His *ſingulis Cenſoribus denarij trecenti ad ſtatuam prætoris imperati ſunt. Auguſtus* prouincias per *Rectores* cenſuit.

A *Cenſus ille primus & maximus fuit, cum in hoc vnum Cæſaris nomen vniuerſa magnarum gentium creatura iuraret.* Oroſ.l.17.c.2. In quo CHRISTVS *cenſu ciuis Romanus adſcriptus eſt.* Ib.c.3.

BASILICAM) *Baſilica* quaſi *rege digna.* inde Plauto *Baſilica facinora, baſilicæ editiones.* locus duplici porticu; *interna* vbi *cauſidici*; *externa*, vbi *ſerui*, & *negotiatores*, peruagabantur. quos Plaut. capt. act. 4. ſc. 2. *ſubbaſilicanos* dixit, vti Cic. *ſubroſtranos*, qui ſub *roſtris* errabant. Inibi *Centumuirale ius* reddebatur. Plin. l. 5. ep. 21. *Deſcenderam in baſilicam Iuliam, ibi ſedebant iudices, Cviri venerant, obſeruabatur aduocatis ſilentium longum, tandem a Prætore nuncius.* Quarum tribunalia *hemicycli ſchematis minore curuatura.* Vit. l. 5. c. 1. IV. erant. hinc Plin. l. 4. ep. 24. *Quadruplex iudicium.* Hæc, vt Quint. l. 5. c. 2. *in duas haſtas diuiſa* erant; vna *Cuiralis*, altera *Xviralis* ſeu *Prætoria.* ita vt eſſent ad *dextram Prætoris* duo, tot ad *læuam* iudicia. Hoc itaq; *iuris dicundi* in foro, & quandoq; *legatos* audiendi *diuerſorium*, idem fere quod Græcis πρυτανεῖον. Mox & ad *regiam principis*, & *templa* ſignificanda vox recepta. Auſ. in paneg. Grat. *Baſilica olim negotijs plena, nunc votis, votiſque pro tua ſalute ſuſceptis.* *Regia* dicta, quod *reges* ibi *inaugurari* conſueuerint. Panciroll. *Vrbis baſilicas* Vict. XIX. Onuph. XXI. recenſet.

B (margin mark beside "ralis, altera Xviralis…")

CVR. DE. SEN. SENT) *curarũt de ſenatus* vel *ſeniorũ ſentẽtia.* Hinc apparet *Cẽſores prouinciales* ſine ſuffragio nil *operis publici* excitare valuiſſe.

CAP. XIX. Meſſalæ nomen an a Meſſana. Hiero. Intercalatio. Ouatio. Seruile bellum III vir R.P.C. Segeſtani. Antiquus ſcribendi ritus. Dictator. Triremis. Nummus. Triumphus. Milliaria. Statua Pelori. Ver ſacrum.

C

394. M') *Manius*, exſcriptores ignorantia notæ M'. M. introduxere.

MESSALLA) *Valerium Meſſallæ* appellationem a deuicta *Meſſana* potitum fuiſſe plures literis mandarunt, quorum prior *Ouidius* l. 1. Faſt.

Hunc (Scipionem) *Numidæ faciunt, illum Meſſana ſuperbum.*
Ille Numantina traxit ab vrbe notam.

Sed de illa victoria cum altum in *hiſtoricis* ſilentium, omnino ſimile veri fit ob alia acta inde tranſnominatũ. Innuũt id deſerte ſubiecta verba CDXC. M'. VALERIVS. M. F. M. N. MAXIMVS. QVI. IN HOC. HONORE. MESSAL. APPELL. E. Quæ ſi victoriæ characteres eſſent, potius *in triumphalibus faſtis* quam *conſularibus* legerẽtur. Præterea *Valerius* LV. annis ante *Scipionem* id cognominis geſſit. at hic princeps ſimilibus ſubactorũ populorũ titulis donatus eſt. Dicit hoc Liuius l. 31. Scipio *primus certe hic imperator nomine a ſe victæ gentis eſt nobilitatus. exemplo deinde huius nequaquam victoria pares inſignes imaginum titulos, claraq; cognomina familiæ fecere.* Quæ quidam de *prouincijs* tantum debellatis, non vero *vrbibus* intelligunt, cum diu ante L. *Marcio Coriolani*, L. *Æmilio Mamercino Priuernatis*, Q. *Seruilio Priſco Fidenatis*, a *Coriolis*, *Priuerno*, *Fidenis* opidis domitis cognomina adhæſiſſe putent. Quorũ geſta ſi in iudiciũ adhibeas, ab alijs euentis illa parta vocabula cõſtabit. Cõſule quæ de hac re diſputat L. Portius Calbetus in φυλακτηρίῳ pro Mamertina immunitate.

D

COS) cum M'. *Otacilio Craſſo*. Eut.l.2.M'.*Valerio*, *& Otacilio Coſs.in Sicilia a Romanis res magnæ geſtæ ſunt, Tauromenitani,Catanenſes,& præterea quinquaginta ciuitates in fidem acceptæ ſunt*. Huius prælij *Meſſalla* iconem *in latere Curiæ Hoſtiliæ anno ab* V.C. CDXC *propoſuit*.Plin.35.c.4. & *Horologium* Catana *capta* primum *ſecundum Roſtra*, *in columna* collocauit, *deportatum inde*. Id.7.c.60. B

HIERONE) *Hierocliti* ex ſerua filio, *Agathoclis* ſucceſſore, Siculis gratiſſimo. Cic.4.Ver. Romani *ita decumas lege Hieronica ſemper vendendas cenſuerunt,vt us iucundior eſſet muneris illius functio,ſi eius regis qui Siculis cariſſimus fuit,non ſolum inſtituta commutato imperio, verum etiam nomen maneret*. Vixit annos XCII. Liu. rexit LXX. fœdus cum *Romanis* L. an. coluit.

DVILIVS) Cic.ad Brut. *Vt duellum bellum, & duis bis, ſic Duellium, eum qui Pœnos claſſe deuicit, Bellium nominauerunt*.Sex.*Rufus* regionum ex marmoribus deſcriptor,& *Fabius*. l.1.inſt.habent D.*Iulium*. quod irrepſit a librarijs. Vidit enim *Pighius* apud *Io.Sambucum* Med. & Hiſt. *Fab Quintiliani* MS. in pellibus, quod *Io.Pontani Neapolitani* fuerat; vbi clare DVILIVS extabat. F

K. INTERCALAR)id eſt *Febr. Intercalandi* neceſſitas a *Græcis* manauit.Mac.1.c.31.*Hi cū animaduerterēt,temere ſe* CCCLIV.*diebus ordinaſſe annū: quoniā appareret de Solis curſu,qui* CCCLXV.*diebus,& quadrante Zodiacū conficit,deeſſe anno ſuo* XI *dies & quadrantē: intercalares ſtatuta ratione cōmenti ſunt. ita vt octauo quoq; anno* XC.*dies* intercalarent.*Hos dies ὑπερβαίνοντας, menſes vero ἐμβολίμους appellabant. Hunc ergo ordinē Romanis q ioq; imitari placuit: ſed fruſtra. quippe fugit eos, diē vnū additū a ſe ad Græcū numerū in honorē imparis numeri*.Mox. *Quo errore iam cognito, hæc ſpecies emendationis inducta eſt. Tertio quoq; octennio ita intercalandas diſpenſabant dies: vt non* XC. *ſed* LXVI. *intercalarent compenſatis* XXIV.*diebus pro illis, qui per totidē annos ſupra Græcorū numerū creuerāt. Omni autē intercalationi menſis Februarius deputatus eſt:quoniā is vltimus anni erat*. Tum. *Verum vna re a Græcis differebant: nā illi confecto vltimo menſe:Romani non confecto Februario,ſed poſt* XIII *diē intercalabant,Terminalibus ſcilicēt iam peractis*. Cumque *nundinæ modo in anni principem diē, modo in Nonas caderent*, quod vtrunque prodigioſum: cum is *nundinarū* dies *Lepidiano* tumultu luctuoſus accidiſſet; *Nonis* vero natalis *Ser. Tullij* ageretur, ideo *faſtorū præpoſitis* ita intercalandum erat, ne i ſtæ in neutrum diem reuerterentur. Deniq; *annum ciuilem Cæſar* terminata ad *Lunā* dimenſione publicans vagum temporum ordinē emendauit, *dieſq; omnes, qui confuſionē*, loquar cum Mac.l.1.c.14. *adhuc poterant facere, conſumpſit:eaque re factum eſt,vt annus confuſionis vltimus in* CCCCXLIII. *dies protenderetur.Poſt hoc imitatus Aegyptios, ſolos diuinarū rerū omnū conſcios,ad numerū Solis,qui diebus* CCCLXV.*& quadrāte curſum conficit, annū dirigere contendit. Nam ſicut Lunaris annus menſis eſt, quia Luna paulo minus quā menſem in Zodiaci circumitione conſumit: ita Solis annus hoc dierū numero colligendus eſt, quē peragit, dum ad id ſignū* G H

A *ſe denuo vertit, ex quo digreſſus eſt. Vnde annus vertens vocatur: & habetur magnus, cum Lunæ annus breuis putetur.* Poſt *Auguſtus* xx annos *Auguſtorũ* cognomine, à *Cæſaris* exceſſu an. xxxiii. C. *Aſinio Gallo*, C. *Mario Cenſorino Coſs. numero aureo* xiii. *Biſextiq;* (*biſſextũ* dictum, quod bis vi. K. *Feb.* continuis diebus numerarent, & tunc FF. in *laterculo Scptizonij* Bedæ verbo, ſeu *litera Dominicalis* bis ſumitur.) a *Pontificibus* inductos errores ſuſtulit, (qui *gratificantes publicanorũ vel litigantiũ cõmodis ad arbitriũ ſuum detrahebant tẽpora & augebant*. Amm. l. 26.) *diẽ, qui ex quadrantibus conſit, quarto quoq; anno confecto, antequã quintus inciperet, intercalaret: quarto non peracto, ſed incipiente intercalabant vnũ diẽ ſecundũ ordinationẽ Cæſaris quinto quoque incipiente anno intercalari iuſſit, & omnẽ hunc ordinẽ æreæ tabulæ ad æternã cuſtodiã, inciſione mãdauit.* Mac.

B Adamuſſim vero præſtanda *intercalandi* ratio, *vt ſacrificiorũ libamenta ſeruentur, fætuſq; pecorum.* Cic. ne *hiberna æſtiua*, & econtra fierent. *Biſſexti Februarij* dies cum *Romanæ rei* funeſtus extiterat, *Valentinianus* Imperium eo ſuſcipere vitauit. Marc. l. 26.

ATILIVS) *Pænorum* præſidia *Aetna, Drepano, Lilybæo* depulit. *Panormum* cepit. *Atilij patricij Longorum. plebeij Regulorũ, Serranorũ. in hac gẽtilitiũ eſſe feminas linea veſte non vti.* Plin. 19. c. 1. *Calatinorũ* & *Balborũ.*

AVRELIVS) ii. *Coſ.* cum P. *Seruilio Gemino, Cenſor* cum *Fab. Buteone, Magiſter Eq.* cum C. *Duilio. Aurelij* Sabini *Auſelij* dicti, *quod eis publice a populo Romano datus ſit locus, in quo ſacra facerent Soli.* Feſt. cognominati *Cotti, Oreſtæ, Scauri.*

DE POENEIS) ex *Panormo* nempe, vnde, *Metellus Aſdrubalẽ* ſub

C monte caſtrametantem inuaſit, vicitque. Cuius pugnæ acta apud Polyb. l. 1. Diod. ecl. 23. Fron. ſtrat. 2. c. 5. Speciosiſſime triumphatum eſt *Romã elephantis* cxlii. Plin. 8. c. 6. cxxxiix. Dion. l. 2. cxxx. Eut. l. 2. cxx. Liu. & Sen. de bre. vit. c. 14. cvi. Ruf. c. Flor. lx. Diod. illatis. Ante an. cdlxxviii. de *Pyrrho Curius Dẽtatus* triũphans & *elephãtos* duxit, ſed iv. tantũ. Eut.

C. LVTATIVS) claſſe cc. *quinqueremiũ Drepani portum, & ſtationes ad Lilybæum occupat.* Pœnos ad *Aegades Inſulas* vicit L. *nauibus merſis*, lxx. *captis.* Quo 1. *bellũ Punicũ* finiuit. Polyb. l. 1. Ei *triumphus* decretus; cuius cum Q. *Val. Faito* conſors eſſe contendiſſet, ipſe negauit *ne in honore triumphi minor poteſtas maiori æquaretur.* Val. l. 2. c. 8. Itaque *iudex* inter eos conuenit *Atilius* Calatinus, apud quem *Valerius in hunc modũ* egit: *Conſulẽ ea pugna in lectica claudũ iacuiſſe, ſe autẽ omnibus imperato-*

D *ris partibus functũ.* Qui etſi *ſecundũ Lutatium litẽ dedit*, tamen in *faſtis naualem* obtinuit. His Coſs. *Sicilia* excepto *Hieronis* regno *Romanis* ceſſit.

395. ouans) *Marcellus* poſtridie *ex Monte Albano* multam præ ſe ferens prædam *Vrbem* ingreſſus. *Simulacrũ captarũ Syracuſarũ; catapultæ, baliſtæ inlatæ, Punicæ victoriæ indicia*, viii. *elephanti, multa Syracuſarum ſigna.* ingentem hinc ſibi inuidiam excitauit, quod & *Deos triumphare* videretur. poſt hæc *Marcelli Siciliæ patroni* conſtituti, quibus *Syracuſani Marcellea* annuo celebrarunt, quæ *Verres* cum *Verreis* commutauit. Cic. 2. Ver. Iiſq; *Syracuſas* venientibus *coronati* obuiã iuerunt. *Ouatio* dicta ab

Oue, quod *ouans oue ſacrificaret, vti triumphans tauro*. Plut. in Marcel. B
Poſtumius Tubertus II. Cos. de Sabinis *primus omniũ ouans ingreſſus Vr-*
bẽ eſt quoniã rem leuiter ſine cruore geſſerat. Plin. 15. c. 29. *Quandi autẽ, ac*
non triumphandi cauſa eſt, quum aut bella non rite indicta, neque cum iuſto
hoſte geſta ſunt: aut hoſtiũ nomen humile & non idoneũ eſt, vt ſeruorum, pi-
ratarumque, aut deditione repente facta, ſine puluere (vt dici ſolet) incruen-
taq; victoria obuenit. cui facilitati aptã eſſe Veneris frondẽ crediderunt: quod
non Martius, ſed quaſi Venereus quidam triumphus foret. Gel. 6. c. 6. *Maſſu-*
rius ingredi ouãtes dicit, ſequẽtibus eos non militibus, ſed vniuerſo ſenatu. Ib.
de ſeruilis fugitiuis) Geminum *Siciliæ ſeruile bellum*. prius *Eunni Syri*
Antigenis Ennenſis ſerui auſpicijs exarſit, *Syriæ* ſe deæ *fanaticum* tum in
ſomnis, tum *vigilijs* futura e præſentibus dijs audire ſimulantis. *idq; vt*
diuinitus fieri probaret, in ore abdita nuce, quam ſulphure & igne pauerat, F
leuiter inſpirans, flammam inter verba fundebat. Flor. Regẽ dũ ſe prædixit,
domino de regni habenis cum eo confabulandi deliciæ crebræ, & rebel-
lionis perficiedæ ſemina extitere. Hanc ſcilicet ſerui durius a *Damophilo*
& *Megallide* heris habiti publicarũt, illis in *Damophilum* in *Ennẽſi theatro*
ſæuientibus latere trãſixo, ceruice percuſſo, ancillis dominam ex alto
deturbãtibus, alijſq; paſsim fœdæ atrocitatis exemplis editis. *Eunus* ſe
Antiochum, regem, coniugẽ *reginã*, fugitiuos *Syros* indigetat. Cumque
vltra cccIↄↄↄ cccIↄↄↄ excreuiſſent, plures vrbes crudelitati ſuę ſubiugaſ-
sẽt, Prętorũ *caſtra Manij, Lentuli, Piſonis, Hypſæi* cepiſſẽt, *Rupilius* in ordi-
nẽ redegit, *Tauromenio*, in qua ea longa fame preſsi vt ad *libros, vxores &*
tandẽ *ad ſua inuicẽ cadauera deuorãda conuerſi* ſint, *Ennaq;* ereptis. *Eunus*
cum Iↄc fugit, quorum plures præciſis capitibus mutuo ſibi mortem fe- G
ſtine ſumſerũt. inque antrum ſe abdidit, vnde cum *coco, piſtore, balneato-*
re & ſcurra extractus *Morgantiæ* in carcere pediculis perijt. Alterum ad
Palicorum lacum, vbi *ſeruis* antiquum impunitatis aſylum, conſultum
fuit, in *Anciliorum* regione detectum authoribus XXXII. fratrum ſeruis,
duce *Oario*, *L. Nerua* in *Sicilia* prætore, C. *Titinij* liberi hominis technis
extinctum, apud *Heracleã* reparatum, cuius *Saluius aruſpex*, & in mulie-
rum conuentibus *tibicen rex* ſalutatur *Tryphonis* nomine. Hic *Morgantiã*
cum oppugnaſſet, *Romanos* viciſſet, *Leontinum campum* infeſtaſſet, *Athe-*
nionẽ natione *Cilicẽ*, alijs *Drepani* ortũ ſeu incolã, *Aſtronomiæ* doctum, in
Ægeſtanorum, Lilybitanorum, adiacentibuſq; locis fugitiuorum regẽ pro-
clamatum, ad obſequia vt belli ducem vocatum, in carcerem metu cõ-
pegit; *Triocalã* regiam conſtituit *propugnaculo* firmato, foſſa ſepto, *pala-* H
tio regio cum *foro* ſtructo. *Togam prætextã, laticlauum*, aliaque regia or-
namẽta ius dicens vſurpauit, *lictoribus* cũ *virgis* & *ſecuribus* ipſum præ-
euntibus. Miſſo contra ipſum L. *Licinio Lucullo Athenionem* conſilij
cauſa carcere liberat. A *Romanis* proſpere bellatur *Athenione*, & *Try-*
phone profligatis, ccIↄↄ ccIↄↄ trucidatis, & tũc omnes Prętor exterminaſ-
ſet, ſi ceteros *Triocalam* feſtinantes inſecutus, & celerius, nec nona de-
mũ luce id opidi obſediſſet, quare *repetundarum* poſtulatus, & mox eius
ſucceſſor C. *Seruilius* conſimili nomine infamis *exilio* damnatus eſt.

 Trypho-

A *Tryphone* denato *Athenionem* ad regni faſces reuertentem *Aquilius* interemit, quo cum herois in modũ pugnando vulnus & ipſe capite exceperat. Vltimi clo duce *Satyro* ſponte ſe dedidere, quos agoni *Romæ* cum beſtijs reſeruauit. Qui, vt *Diodorus*, vnde hæc ex ecl.l.34. & 36. mutuo excepimus, laudat: *nobiliſſimum vitæ exitum ſibi paraſſe memorantur. nam certamine cum beluis abſtitiſſe, & mutuis ad publicas aras vulneribus ſeipſos confeciſſe. Cumque vltimum ex ijs Satyrus ipſe occidiſſet, hunc poſt alios omnes heroico quodam ſpiritu manus ſibi inferentem occubuiſſe.* Hi motus quadriẽnium Siciliã turbarũt, & vt Flor.l.3.c.19. *cruentius ſeruili quã Punico bello. Excepta Meſſana, quæ ſeruos liberaliter habitos in pace continuit. Ser. Fuluio Flacco & Q. Calphurnio Piſone* Cos. Oroſ.l.5.c.5. id eſt, an. V. DCXIIX. *Poſt ſit accepimus nullum in Sicilia fugitiuorũ bellum.* Cic.6. Ver.
B a Prætoribus ibi lege lata, *ne quis cum telo eſſet ſeruus.* Ibid.

IIIVIR R. P. C.) *IIIviros reip. conſtituendæ Auguſtus* pace cum *Antonio* redemta, biduum habito colloquio circa *Mutinã* inuenit *ad tollendas ciuiles diſſenſiones*, (hinc in nummo *IIIvirorum*, vbi clauſę ſupra orbẽ manus SALVS GENERIS HVMANI) vt eum honorem *Lepidus cum Antonio Cæſare in quinquennium conſulari poteſtate gereret. hoc enim nomen magis, quam Dictatorum placuit, fortaſſe propter recentẽ de abolenda dictatura legẽ Antonij IIIviri. confeſtim in quinquennium vrbanos magiſtratus deſignarent, prouincias ita partirentur, vt Antonius haberet vniuerſam Galliam excepta Narbonenſi prouincia, huic vero Lepidus præeſſet vna cum Hiſpania, Cæſari obueniret Africa cum Sardinia, Sicilia & ceteris eius ſitus inſulis.* App.l.4.& l.5. inquit, *Imperium, proh nefas! tanquã pri-*
C *uati alicuius ciuis fundum inter ſe partiti ſunt.* Finito quinquẽnio iterũ ſe prorogarũt. *Lepido IIIviratu* exuto, *Auguſtus Antonio* bellũ mouit, rerũ potitus *IIIviratu* abijt. Nec vltra *decennium ea poteſtas* exercita occidit.

EX SICILIA) Suet.c.22. Auguſtus *bis ouans ingreſſus eſt Vrbem poſt Philippenſe, & rurſus poſt Siculum bellum.* Cuius alterutram ouationem Euſ. in chro. *Pedeſtris certaminis triumphum* dixit.

395. *Duilio* prima *columna roſtrata* exertis nauium roſtris poſita; quia primus *Romanorum naualem* egerat. *Columnæ* aliæ antiquiſsimæ, in *Anci Marcij* enim numo videntur. Plin.34.c.6. *Columnarum ratio erat, attolli ſupra ceteros mortales. quod & arcus ſignificant nouitio inuento.*

eceſt ANOs. cocnatos popli. rom) Cic.4. Ver. *Segeſta eſt opidum peruetus in Sicilia, Iudices, quod ab Aenea fugiente a Troia, atq; in hæc loca ve-*
D *niente conditum eſſe demonſtrant. Itaque Segeſtani non ſolum perpetua ſocietate, atq; amicitia, verum etiã cognatione ſe cum populo Rom. coniunctos eſſe arbitrantur.* Idem. Atque *non ſolum literis tradita, & commemorata verbis, ſed multis officijs illorum vſurpata & comprobata cognatio.* Seruius *Segeſtæ* conditorem modo *Aceſtem*, modo *Elymum* laudat. Clu.l.2.c.2. opinatur *Elymum & Aegeſtum Troianos* iunctim *Aegeſtam*, *Erycem*, & *Entellam* excitaſſe, ita *vt Troiani, qui cum ipſis venerant, Elymi nomine dicerentur, vtriuſque vero ſedes Aegeſti nomine vocaretur.* Diod.l.20. *Agathocles Dicæopolim appellauit, transfugiſq; habitandum conceſſit.* Olymp.

cxvii. ante C. N. cccviii. Demum a *Karthaginenſibus vi captum atque deletum*. Cic.4.Ver. E

ſerauid obſedeoneD EXEMET) *graui obſidione exemit*. E loco I poſitum. ſic inibi CEPET. NAVEBOS. ORNAVET.

LEGIONES) *legiones. Gammæ vice functa prius* C. Auſ. ſic MACISTRATOS.EXFOCIONT *effugiunt*.CARTACINIENSIS.*ceſet geſſit*.

Luceis boutbos) *boues Lucas elephantes Romani* vocabant.Luc.l.5.
Inde boues Lucas turrito corpore tetros anguimanos.

MACELam) *Siciliæ* opidum *Cluuerius* fuiſſe ſuſpicatur, vbi hodie *Calta Buſamar Saracenici opidi* rudera conſpiciuntur.

ENQVE) pro *inque*. loco IN & ENDO priſci vtebantur.

MARID) pro *mari*. ſic NAVALED.PRÆDAD.ALTOD. D enim poſt Vocalem abundare ſolebat. Quint.l.1. *Latinis veteribus D plurimis in verbis vltima adiecta, quod manifeſtum eſt etiã ex columna roſtrata, quæ eſt D.Iulio* (lege *Duilio*) *in foro poſita. Literæ longæ* crebra mentio in ſcriptoribus. Plaut. aul.a.1.ſc.1.*Ex me vt vnam faciam literã longã, meum laqueo collum quando obſtrinxero.* Quænã illa ſit plures dubitarunt. *Lambinus* L. putat. Sed cum in hac *tabula totius antiquitatis vetuſtiſſimo monumẽto*, aut ſi a poſteris interpolata & reſtituta eſt, quod pulcritudo literarum tunc inſueta prodire videtur, certe antiqui æui ſcribendi ritum vſurpante, ſolum I ceteris præemineat, pateſcit I *longam* fuiſſe *literam*. F

NAVEBVS) *nauibus*. Victor. *Noſtri quoties eiuſdem ſoni longa ſyllaba ſcribenda eſſet, & ipſi V adiungebant O literæ. inde ſcriptum legitis Loucetios, nouncios*. Antiqui *Iones* OY diphthongum contraxere, & cum Y *Latino*, cui æquipollet, commutarunt. in numo Auguſti AVΓ. KAICAP. G
Quandoque & pro eo duplum vſurparunt. *Siremsſque omnium rerum lexque iuuſq; eſto*. pro *iouſque*. CLASEIS) *claſſes*. sVMAS.) *ſummas*.

OLorVM) *illorum*. *Antiqui non geminabant conſonantes*. Feſt. Lapidem paucis retro annis *Romæ* erutum, a *Franc. Auguſtino* repente, nondum primariæ eius vetuſtatis origine vulgata, XX aureis emtum, a doctiſsimis viris, *Iac. Sirmondo Gallo* SOC. IESV commentario, & *Hier. Aleandri* IC. *Romani* additamento editum huc appoſui, cum in quibuſdam *Duilianam columnam* illuſtret.

HONC.OINO.PLOIRVME.COSENTIONT.R	*Hunc.vnum.plurimi.conſentiunt.Romæ*
DVONORO.OPTVMO.FVISE.VIRO.	*Bonorum.optimum.fuiſſe.virum.*
LVCIOM.SCIPIONE.FILIOS.BARBATI	*Lucium.Scipionem.filius.Barbati*
CONSOL.CENSOR.AIDILIS.HIC.FVET.A	*Conſul.Cenſor.Aedilis.hic.fuit.Africanus*
HEC.CEPIT.CORSICA.ALERIAQVE.VRBE	*Hic.cepit.Corſicam Aleriamque.vrbem* H
DEDET.TEMPESTATEBVS.AIDE.MERETO	*Dedit.Tempeſtatibus.adem.merito*

diCTATORED) T. *Lartio Flauo*, Q. Cloelio Siculo Coſs. *ſeditionis ſedandæ cauſſa*, qua SC. debita remitti poſcebatur, placuit *Dictatorem maiori conſulibus poteſtate a ſenatu* legi, *populi ſuffragio* firmari. Quo T. *Lartius a collega* pronunciatur. Hic & *Magiſter populi* dictus ſibi *Magiſtrum Equitum* adſociebat. Polyb.3. auctore M. *Minutio Mag. Eq. æquum imperium cum Dictatore Fabio* delatum, *itaq; duo dictatores idem*

A bellum adminiſtrabant, quod ad eum diem apud Rom. nemo vnquam vide-
rat. Quem Dion.l 5.prodidit, *dictaturam depoſuiſſe nemine ciuium a ſe*
occiſo, ne pulſo in exilium, nec multato grauius: adiungit: *Id exemplũ omnes*
poſtea Dictatores ſecutos, nec lectum in hiſtoria aliquem immodice ſe geſſiſ-
ſe, donec CCCC.T.*Largij dictatura L. Cor. Sylla primus & ſolus acerbe*
crudeliterq; vſus eſt, ita vt tum primum ſentirent Romani, quod ſuperiori-
bus temporibus ignorauerunt, dictaturam eſſe tyrannidem. Nam & ſenatũ
ex qualibuſcunq; conſtituit, & tribunitiam poteſtatem fecit quam minimam,
& vrbes deſolauit integras, & regna alijs abſtulit. Viua autẽ Conſulis voce,
raro *ſcriptis* declaratus. in omnem excepto *Tribuno plebis* ius habebat, &
agendi quicquid arbitrium Officium *ſemeſtre* in *grauibus periculis* proro-
gatum, vt *Camillo, L. Papirio Curſori, Q. Fab. Maximo. Quo magis paucant,*
B *& citius obtemperent* xxiv. *faſces* prælatæ: Polyb. Integrum ipſi non
erat *equum conſcendere*, niſi ad bella ituro, ad quæ grauiora is miſus.
In faſtis DICTATOR REI GERVND. C. SEDITIONIS SEDAND.
ET R. G. C. LATI. FER. COMIT. C. HABEND. CAVSSA.
CLAVI FIG. CAVSSA. De hoc Liu.l.7. *Cn. Genutio, L. Aem. Mamerco II.*
Coſs: cum piaculorum magis conquiſitio animos, quam corpora morbi affice-
rent, repetitum ex ſeniorum memoria dicitur, peſtilentiam quondam clauo
ab Dictatore fixo ſedatam. Ea religione adductus Senatus Dictatorem claui
figendi cauſa dici iuſſit: dictus L. Manlius Imperioſus, L. Pinarium Magi-
ſtrum equitum dixit. Lex vetuſta eſt priſcis literis, verbiſque ſcripta, vt qui
Prætor Maximus ſit idibus Septembribus clauũ pangat. Fixus fuit dextro
lateri ædis Iouis Opt. Max. ea ex parte, qua Mineruæ templũ eſt. eum clauũ,
C *quia raræ per ea tempora literæ erant, notã numeri annorũ fuiſſe ferunt, eoq;*
Mineruæ templo dicatam legem, quia numerus a Mineruа inuentus ſit. Vol-
ſiniis quoq; clauos indices numeri annorum fixos in templo Nortiæ Hetruſcæ
deæ comparere. Legitur & DICT. CONSTITVEND. FERIAR. C.
QVAEST. EXER. C. SENATVS LEGENDI CAVSSA. LVDOR.
ROMANOR. ET REI GER. C. COMIT. HAB. ET LVDOR. FAC.
CAVSSA. R. P. C.

xxxl. QVE. NAueis cepeT) XXX *naues cepit, XIIII merſit, VII millia*
hoſtium cepit, III. millia occidit: neq; vlla victoria Romanis gratior fuit, quod
inuicti terra, iam etiam mari plurimum poſſent. Eut.l.2 *Huius* triumphi
quod gaudium fuit? quum Duilius Imperator, non contentus vnius diei triũ-
pho, per vitam omnem, vbi a cæna rediret, prælucere funalia, præcinere ſi-
D *bi tibias iuſſit, quaſi quotidie triumpharet.* Flor.l.2.c.2. Sic *Cornificius* re
bene geſta bello *Siculo* quoties foris cænabat *elephanto* vectus domum
redijt. Huius rei cauſa cuſi *aſſes ærei* cum *Iano Bifronte coronato, & pro-*
ra nauis roſtratæ.

auro M.CAPTOM.NVMEI) O loco V. Plin.33.c.3. *Aureus numus*
poſt annum XLII *percuſſus eſt, quam argenteus; ita vt ſcrupulum valeret*
ſeſtertijs vicenis, quod efficit in libras ratione ſeſtertiorum, qui tunc erant
ſeſtertios IↃCCCC. *Poſt hæc placuit* XL.M. *ſignari ex auri libris, paulatimque*
principes imminuere pondus: minutiſſimus vero ad XLV.M. *Vultus princi-*

pis in omni numo. Grat. Val. & Th. l. 3. C. de vet. num. *Securi percutiendi, qui vel iuſſa noſtræ maieſtatis auaritiæ cæcitate contemſerit, vel æternales vultus, dum fraudibus ſtudet, duxerit violare.* Iſiod. 16. c. 17. *Numi autem a Numa Romanorum rege vocati ſunt, qui eos primum apud Latinos imaginibus notauit, & titulo nominis ſui proſcripſit.* Cedr. Numa *primus Romanis aſſes æreos litera A ſignatos largitus eſt, quamuis neceſſitatibus ſuis ante hac coriaceis, ligneis, teſtaceis pecunijs vſi eſſent.* E

craue CAPTON AES) i. e. *æs infectum, rude, non ſignatũ.* ccIↃↃ) C. *millia.*

*triump*OQVE) Iſiod. 18. c. 2. Triumphus *dictus eſt* ἀπὸ τῆς τριάμβης*, id eſt ab exultatione. plenæ enim victoriæ triumphus debetur: ſemiplenæ trophæum, quia nondum plenam eſt conſecutus victoriam. non enim obtinuit, ſed fugauit exercitum:* mox. *Tranquillus autem triumphum Latine dicit potius appellatum, quod is qui triumphans vrbem ingrederetur, tripartito iudicio honoraretur. nam primum de triumpho concedendo exercitum indicare ſolitum erat: ſecundo ſenatum. tertio populum.* Primum *triumphum Romulo* Dion. *Tar. Priſco* Eut. tribuunt. Ante *Romulum* tamen triũphatum eſt a *Cyro* de *Cræſo.* Cedr. A *Ptol. Philadelpho.* Ath. a *XerXe,* a *Pœnis.* Herod. Val. 2. c. 8. Sancitum *ne quis triumpharet niſi v. millia hoſtium vna acie cecidiſſet.* Item. *Vt pro aucto imperio, non pro recuperatis, quæ pop. Rom fuiſſent, triumphus decerneretur.* Ibid. *Moris erat ab Imperatore triumphum ducturo; Cos. inuitari ad cœnam, deinde rogari, vt venire ſuperſedeant, ne quis eo die, quo ille triumpharit, maioris in eodem conuiuio ſit imperij.* Explicando triumpho quandoque plures dies dati. L. AIMILIVS PAVLLVS EX MACEDONIA ET REGE PERSE PER TRIDVVM *triumphauit*, vti & *Q. Fuluius Capua* capta, & *L. Opimius Fregellanis* ſubactis. Tunc capti reges aureis compedibus viſi. Treb. de *Zenobia.* Ducta eſt *per triumphum, ea ſpecie, vt nihil pompabilius populo Rom. videretur. iampridẽ ornata gemmis ingentibus, ita vt ornamentorum onere laboraret. Fertur enim mulier fortiſſima ſæpiſſime reſtitiſſe, quum diceret ſe gemmarum onera ferre non poſſe. Vincti erant præterea pedes auro, manus etiam catenis aureis: nec collo aureum vinculum deerat.* Reprehenſus *quod mulierẽ veluti ducẽ aliquẽ vir fortiſſimus triumphaſſet,* literis ad Senatum ſic ſe excuſat: *Næ illi qui me reprehendunt, ſatis laudarent, ſi ſcirent qualis eſt illa mulier, quam prudens in conſilus, quam conſtans in diſpoſitionibus, quam erga milites grauis, quam larga quum neceſſitas poſtulet, quam triſtis quum ſeueritas poſcat.* Et ducta *ſimulacra vrbiũ,* qualia *Scipioni Aſiatico* CXXXVII. prolata. *Cæſari* triumphanti *Pompeij* filios vitio datum, quod *Marſiliã* oſtendarit; contra *Sullæ* laudi fuit, quod ne vnum quidem *Rom. opidum* vexerit. Etiam *fluuij catenis vincti,* vt apud Virg. Æn. 8. ab Octauio *Euphrates*, *Rhenuſque bicornis.* Notat Zon. 2. *In eius curru miniſtrum publicum vectum eſſe, qui pone coronam auream gemmis diſtinctã ſuſtinens admoneret eum, vt reſpiceret, id eſt reliquum vitæ ſpaciũ prouideret, nec eo honore elatus ſuperbiret. appenſum quoq; fuiſſe currui tintinnabulũ, & flagellũ, quibus notatũ fuerit, ipſum in eã calamitatẽ incidere poſſe, vt & flagris cæderetur, & capite damnaretur. Nam qui ob facinus ſu-*

F G H

premo

A premo ſupplicio afficiebantur, tintinnabula geſtare ſolebãt, ne quis inter eun-
dũ contactu illorũ piaculo ſe obſtringeret. De eius pompa. Cic. in Piſ. Inania
ſunt iſta, mihi crede, delectamenta pene puerorũ, captare plauſus, vehi per
vrbẽ, conſpici velle. Et quamuis triumphus honorũ culmen foret, tamen
Cn. Fuluius Flaccus repudiauit, ſed ob id exilio multatus. Val. l. 2. c. 3. &
M. Fabius Coſ. quia tãtis Reip. detrimẽtis luctus potius debebatur. Oroſ. l. 2.
c. 5. & C. Marius victis Teutonibus triumphare recuſauit quod ingruerent
Cimbri. Flor. ep. l. 68. Tiberius triumphũ ipſe diſtulit mæſta ciuitate clade
Variana. Suet. c. 17. Inter feliciſſimi triumphi exempla P. Ventidium
Baſſum Picentẽ mirantur; Pompeio Strabone de Aſculo triumphante, eum
puerum inter ceteros ante currum imperatoris ſinu matris vectũ eſſe: poſt
quã adoleuiſſet, victum ſibi ægre quæſiſſe: eumq; ſordide inueniſſe, comparãdis
B mulis, & vehiculis, magiſtratibus, qui ſortiti prouincias forent, præbenda
publice conduxiſſe. in iſto quæſtu notum eſſe cepiſſe C. Cæſari, & cũ eo profe-
ctum eſſe in Gallias. mox Tribunũ pl. dein Prætorẽ, poſt Pont. Max. & Coſ.
creatum, primũ omniũ de Parthis triumphaſſe. Gel. 15. c. 4. Triumphi vſq;
ad Veſp. & Titum de Iudæis CCCXX fuere. Vltimum Fl. Belliſarius de Van-
dalis ex Africa & regẽ Gilimere peregit.

SEPTEREſmonq; duc s) hæc ſeptiremis prætoria Hannibalis Pyrrhi Re-
gis fuit, naui actuaria fugientis. Polyb l. 1. Longarũ nauiũ diſcrimen non-
nulli a remorũ & ordinũ numero conſtituunt, illas in ορος, vt ſunt εἰκοσό-
ρος, τριακόντορος, τετταρακοντόρος, has in ηρης exeuntes definiunt, vt μονήρης
vniremis, διήρης biremis, τριήρης triremis. Cumque hæ ab vno verſuum
ordine, quæ Ioſ. Scaligero noſtræ Galeæ ſunt, ad quinquaginta vſque ex-
C creuerint. Plin. l. 7. c. 5. plures cuiuſmodi illæ fuerint, & quid per ordines
intelligendum prolixe inquirunt. Iampridem eius opinionis fui non vſ-
que adeo vagis inuitatus cauſſis, per iſtos tabulata innui. tranſtra
ſignificari perexiguum fore æſtimaui. Quis enim quadriremẽ Centuri-
pinã, quæ conſtrata, & ita magna, vt propugnaculo ceteris poſſit eſſe: quæ ſi
in prædonũ pugna verſaretur, vrbis inſtar habere inter illos piraticos myo-
parones videretur. Cic. 6. Ver. quatuor tantum ſubſellijs inſtructam dixe-
rit? Quis immanes Antonij & Auguſti naues in Actiaca expeditione,
Cycladibus a Virg. 8. Æn. æquatas nouenis ſolũ eminuiſſe? de quibus Flor.
4. c. 11. Nobis CCCC amplius naues, CC. non minus hoſtiũ: ſed numerũ magni-
tudo penſabat. quippe a ſenis in nouenos remorũ ordinibus, ad hoc turribus,
atq; tabulatis alleuatæ caſtellorũ & vrbiũ ſpecie, non ſine gemitu maris & la-
bore ventorũ ferebantur: quæ quidem ipſa moles exitio fuit. Cæſaris naues
D a triremibus in ſenos, non amplius ordines creuerant. Itaq; habiles in omnia,
quæ vſus poſcebat, ad impetus, & recurſus, flexuſq; capiendos, illas graueis,
& ad omnia præpeditas ſingulas plures adortæ miſſilibus ſimul cum roſtris,
ad hoc ignibus iactis ad arbitrium diſſipauere. Nec mihi perſuaſerim ſtu-
pendam illam Hieronis nauem Syracuſiã, & Ptolomæo donatam Alexan-
driã vocitatam, piſcinis, aquæductibus, balneis, deambulationibus, ſchola-
ſterio. bibliotheca, Veneris fano, officinis, equilibus, armamentario, ſ umen-
to, ſalſamento Siculo & milite adprime refertam, quæ in Ath. l. 5. XX. remi-

gum ordinibus legitur; ob id xx tantum ſedilibus fuiſſe. Io. Stadius ad E
Flor. *Caij quinqueremẽ* quæ *CD remis* agebatur Plin. 32. c. 1. hinc v. *ſubſel-*
lijs, & in quouis *XL. remiges* ſtatuit, errore exſibilando. Hibernis exactis
menſibus in itinere *Syracuſano*, cum *triremiũ vetuſtas* & fabrica excu-
teretur, Nobiliſſimus miles, frater *Pet. Fran. Pecchius Gheringhellus* longũ
dubiũ mihi excitauit naui *Ptol. Philopatoris*, quæ *τετταρακοντήρης qua-*
draginta remis, Bſiayo *ordinibus*, CCLXXX cubitis *longa*, XXXIIX *lata*, XLIIX
vſque ad apluſtre *alta*. habuit IV. *temones*, quemuis patentem XXX
cub. ſeu *LX palmis*, remos *θρανιτικούς* XXXVII cub. duplicem *proram* &
puppim, *roſtra* VII. *zonas* perpetuas XII. quælibet *DC.* cub. *remiges* clↄ
clↄ clↄ clↄ. *nautas* CCCC. *milites* in cataſtromate & aditibus clↄ clↄ clↄ. Iↄccc
L. compacta materia *quinquaginta quinqueremiũ*. Ath. l. 5. In qua ornatiſ-
ſimus is Eques docte iudicabat *Ordines ſedilia* dici, cum & noſtræ *trire-* F
mes a *tranſtris* nuncupentur, vt *prætoria Melitenſis* XXIX. *tranſtrorum*, &
regiæ claſſis *prætoria* XXXII. Quam trino ordine collegit, ſi in ſingulo *ta-*
bulato, LXXX *trãſtra*, & in omni trãſtro XVI. *remiges*, & ita iunctim haberes
clↄ clↄ clↄ Iↄccc XL. remigantes, qui non procul ab Athenæi numero
recedunt, nauis longitudinẽ docentes. In *Melitenſi* prætoria *ſenis remigi-*
bus proprium remigandi interuallum cum XI. *palmis* extendatur, XVI.
illã *remigũ*, *palmarũ* vero XXXI. & vtrinque *LXVI.* deprehendi, latitudine
eius cõfirmata. Altitudinem porro a *carina* ad *ſignũ*, vulgo *poſtezza* XXX.
ad *primũ* verſum IIX. ad *intermediũ* XII. & hinc ad *ſuperũ* XX. cub. ſtatuẽ-
dam eſſe. *Remos* vero parum negocij faceſſere, cum *Panormi* in nauali re-
mos XXIX. cub. dimenſus ſit, *Turcicæ prætoriæ* a *Io. Auſtriaco* captæ re-
liquias, a IX. impulſos. *Melit. præt.* remi XLVI. pal. At *Triremẽ* firmiter cen- G
ſuerim III. *tabulatis* conſurrexiſſe. liquido docet vetus marmor apud
Laz. Bayf. in l. 2. de capt. & poſtl. reuerſ. in ſingulo tres remi. quã tamen
triremis vocabulo ipſe non dignatur. Hunc *tabulatorum* vſum dudum
exaruiſſe conijcias, reliqua eius ſpecie diutius ſtante. In S. *Franciſci*
triremi ex nauclero ſene, quem in hanc rem aduocauerat eius præ-
fectus *Pet. Lucas de Vicecomitibus*, *Federici Card. Borromæi* ex ſo-
rore nepos, inaudiui, ſe reminiſci longe alterius triremium ſimulacri &
molis, antequam *And. de Aurea*, ſummus claſſis *Trierarchus*, in hanc
commodiorem formulam eam correxerit. Docuit *triremem Amino-*
cles Corinthus. *ſex ordinum Zenagora Syracuſius*. Plin. 7. c. 58. *Dionyſius*
Syracuſanus quinqueremes. Diod. l. 15.

396. PONTEIS MEILIARIOS.) Moris antiqui columellas numero
miliarium inſcriptas in vias exponere. Quint. *Partitio reficit audientẽ*, H
non aliter quam facientibus iter multum detrahunt fatigationis notata in
ſcriptis lapidibus ſpatia. Tales nullibi plures, ac in *Campania* offendi ſub
Traiano & *Hadriano* perſcriptos, cuius primos *Auerſæ* monſtrauit
Georgius Gualtherus Rom. iuſſu *Illuſtriſs. D. Caroli Carraffæ*, *Auerſæ* præ-
ſulis, *Gregorij* XV. ad *Imp. Cæſ. Ferdinandum* II. nuper *Oratoris*. *Mil-*
liaria Græce *σημεῖα* *C. Grachus* inuenit. Plut. Romæ *columna aurea*
in *foro* fuit, in qua inciſæ *Italiæ viæ*. Plin. Vidit *Ant. Auguſtinus Romæ*

A in hortis *Card. Rod. Pij a Carpi* lapidem nota I. in cuius parte vna ſemel-la erat, cum *curru*, & *flagello mulionis* viam inſinuans, cui ſubſcriptum SALVOS IRE. & retro *Fortunæ* SALVOS VENIRE.

TABELLARIOS) exiſtimo lapides, minori, quam *milliaria* inter-uallo ſtantes, vt facilius eo quis adiutus equum adſcenderet: quales & *C. Gracchus* collocauit. Plut. POSEIVEI) *poſui.* ἀςχαϊκῶς: ſic Plaut. Aſin. 3. 1. poſiuiuit. NOVCERIAM) *Nuceria* Plin. *Campaniæ Picentinorum* vrbs; hodie *Nuceria dei Pagani, ducatus* honore inſignita, qui *D. Fran. Maria Carraffa* dominatur. Cic. *Luceria* dicta.

ⱶ) priſca literæ L. ſimulacrum.

MVRANVM) vetus *Muranum* non longe abſuit ab hodierno opido *Calabriæ*, quod ſubeſt *Hect. Spinello principi Scaliæ.*

B COSENTIAM) *Brutiorum caput Coſentia.* Strab. l. 6. vulgo *Coſenza.*

ⱶ) notam hanc *milliaria* indicantem ſuſpicor.

VALENTIAM) Strab. l. 6. a *Locris condita. quæ cum circumiacentia loca prata habent præclara, floribuſq; abundant, creditum fuit ex Sicilia veniſſe Proſerpinā florum legendorum cauſa; indeq; morē matronis receptum, vt flores ipſę legant, coronaſque nectant, turpeque ijs habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emtitia.*

AD STATVAM) in *Pelori* promontorio, incolis *capo della torre del Faro* cognominatum ſtatuam vulgo locant. Mela l. 2. c. 7. *Pelorum, quod in Italiā vergēs Syllæ aduerſum eſt; cauſa nominis Pelorus gubernator ab Hannibale ibi conditus: quē idē vir profugus ex Africa, ac per ea loca Syriā petens, quia procul intuenti videbatur continua eſſe litora, & non peruium pelagus, proditum ſe arbitratus, occiderat.* Val. l. 9. c. 8. Hannibal *a Petilia*

C *claſſe Africā repetens freto appulſus, dum tā paruo ſpacio Italiā, Siciliamque inter ſe diuiſas non credidit* (prodigioſum certe videtur *claſſis Imp.* per XVII. an. in *Italia* & inprimis apud *Lucanos* & *Bruttios* agentem talia fugere potuiſſe) *veluti inſidioſum curſus rectorē interemit; poſtea diligentius inſpecta veritate tunc abſoluit, cum eius ignocentiæ nihil vltra ſepulcri honorē dari potuit. Igitur anguſti atque æſtuoſi maris ex alto tumulo ſpeculatrix ſtatua, tam memoriæ Pelori, quam Punicæ temeritatis, vltra citraque nauigantium oculis expoſitum indicium eſt.* Huic oppoſita in *Italia* columna erat, Straboni *turris*, & hunc ſic Græca voce *Pyrgos* dicitur. Reſtat adhuc, ſed detruncata prope *Cannatellum* & *promontorium* ob equi imaginem *del Cauallo* dictum. Vidi. quadra eſt, ſpiſſa IX. palmis circiter.

D in colle reſidet, modicum a freto: *Calannam* opidum *D. Ioannis Ruffæ principis Scyllæ* cōiugis, *D. Vinc. Ruffi, marchionis Licodiæ*, ob affine nomē a columna illa vocari exiſtimatur. Parum caute. Nam in iſtis oris cum *Græce* ſermocinati ſint, potius *Pyrgus* appellaretur. Quod idioma etſi ibi deſierit, *Pyrgus* tamen nomen ſuum cum ſuccedēte lingua non mutauit. Magis ineptiunt, qui ipſam *columnā* inibi collocant. Vulgare eſt illam e *conſpectu Pelori* extitiſſe. at *Calanna* trinis forte milliaribus ē conſpectu abſcedit. Illam turrim STATVAM hic denotare dixerim: ordo itineris hoc monet, qui a *Capua* ad *Regium* tantum procedit. In-

ſolens

ſolés eſt in hiſtoria Sicula, quod Photius in biblioth. ex *Olympiodoro* l. 22. hiſce ſcribit: *Rhegiũ metropolẽ eſſe Brutiorum, e qua refert hiſtoricus Alarichũ, dum in Siciliã traijcere parat, retentũ fuiſſe. Statua enim inquit inaugurata, ibi ſtans traiectũ vetabat. Fuerat vero hæc vt fabulantur, ab antiquis inaugurata, cum vt Ætnæ montis ignes auerteret, dum vt maris tranſitu barbaros prohiberet. altero enim pede perpetuum ignem, altero vero perennẽ aquã geſtabat. Ea igitur ſtatua confracta tandẽ ex Ætneo igne, & ab barbaris detrimentũ Siciliã cepiſſe. Euerſã vero ſtatuã ab Æſculapio, qui in Sicilia poſſeſſionũ Conſtantis & Placidiæ curator erat.* Cenſuerim ſtetiſſe ad *Orientalẽ* litoris partem, alias *Ætna* inflammare eam non par fuiſſet. potentius quidem flagrat, ita vt *quinquagena & centena milia paſſ. harenas flammarum globus eructet.* Plin. 2. c. 130. E

A. F.) non ſolennis P. R. nota. aut *a fine, a fronte*, aut *a foro. Capuæ* enim *forum prætores* egerunt. F

PRAETOR IN SICILIA) *Celſ. Cittadinus* putat *Aquiliũ* eſſe, qui *fugitiuos* in *Sicilia* cõpeſcuit. ſeorſim ſentio cũ de *Italicis fugitiuis* agatur.

ARATORIBVS) Cic. *Aratores* vocantur, quibus *ager publicus colendi cauſa* datur impoſitis *decimis*, aut vnde *vectigal* P. R. penditur.

FORVM) non tam in *opidis*, quam *agris*. vbi *ius dicebatur, negotiabantur & nundinabantur.* HEIC) in *valle Dianæ*, aut *Capuæ*.

397. VER SACRVM) in atrocibus periculis vouebant, quicquid pecudum vere proximo inter K. *Mart.* & *Maias* naſceretur, dijs immolandum. tunc quoque puellæ puerique extra fines *velati eiecti*, & pubes dijs ſacra in coloniam deducta. Hinc Euſ. M DXCVI. *Lacedemonij ver ſacra Heracleã deſtinantes vrbẽ condunt.* Iuſt. l. 24. *Galli abundanti multitudine, cum eos non caperent terræ quæ genuerant, trecenta millia hominum ad ſedes nouas quærendas, velut Ver ſacrum miſerunt.* G

A. BAEBIO) In Liu. l. 53. A. *Bæbius damnatus quod milites Rom. præbuiſſet ad miniſterium cædis* DL. *Aetolorum* principum.

LAVTIA) *epularũ magnificentia.* Feſt. Hic dona, quæ *legatis* per *quæſtores* hoſpitij cauſa mittuntur. Symm. l. 4. c. 56. *Muſis in palatio loca, lautia dediſti.* Quæ emendatio *Gaſpari Scioppio, viro de literis benemerito* debetur, eam ex membranis antiquis eruenti, cum alias *loca lautiora* legeretur. Lap. MVNVS LAVTIAQVE EX FORMVLA DATA.

AETOLVM) *Aetolia Peloponneſi* vrbs Steph. etiam *Achaiæ regio.* *Strab.* A) C. *millia.* M. AEBVTIVS) de M. *Aebuto Helua Siciliæ* Præt. Liu. l. 44. EPVLVM IN FVNERE) *Silicernium* dicitur *cæna emortualis, nouendialis*, hinc *cocus nouendialis, nundinalis*. Plaut. Græce περίδειπνον & τάφος. Nona a funere die exhibita. *In nuptijs ſeptimus dies inſtaurationem voti habet, vt in funere nonus dies, quo parentalia concluduntur.* Donat. in Ter. In qua defuncti laudes memorabantur. Vetus verbum: *nil ineſſe ei, quo laudari queat: ne in cæna quidem funebri.* In Iul. *Druſillæ* obitu inſtitium indictum, in quo *riſiſſe, lauiſſe, cænaſſe* cum *parentibus, liberiſque capitale* fuit. H

A *CAP. XX. Quinquennalis. Calata opidum Siciliæ. Curia. Carnius menſis. Pontifices magiſtratus. Cyane ſtagnum. Neptunus. Fretum Siculum. Plautij. Augur. Aerarium. Comes. Candidati. Dona militaria.*

398. II. VIR. Q.Q. Q. R. P. O PEC. ALIMENT) *IIviro quinquennalitio; quæſtori Reip. publicorum operum pecuniæ alimentariæ. Quinquennales municipales* magiſtratus faſtis inſcribebantur ſecundũ *luſtra, Romæ* exacto anno. *Quæſtores pub. operum* ſub Conſtantino *Tribuni rerum nitentium* dicti, *opera publica* curabant. *Pecuniã alimentariã* reor, quæ *ærario* non inferebatur. *Pecunia repetunda*, quæ a magiſtratu ad opus publicum data repetitur. hæc ſi furti ſpeciem exprimeret *pecuniam captam, ablatam, conciliatam, coactam, auerſam* vocarunt.

B CALATINORVM) ex hoc lapide patet non habere locum *Cluuerij* rationem, qua *Cic.* 3. Ver. & *Diodori exſcriptores* mendi & negligentiæ accuſat, quaſi pro *Calactini* perperam *Calatini* mutarint. *Calatinos*. Plin. *Galetinos* eſſe gentiles, quorum opidum *Galate*, & non *Calacte* dicatur. Robur opinionis eſt, quod Cicero cum *Calatinum, Calactinum*, & Priſcianus *Calate Calatinus, Calacte Calactinus* pronunciarint, vedeantur diſtinxiſſe. Nulli obſcurum eſt quædam loca *gemina* efferri *mutatione*; vna *genuina*; & origine ſua antiqua, altera *a vulgo* introducta ob molliorem, gratioremque ſonum. item quod Diodorus, qui etſi nominis fontẽ ſecutus, & opidum Καλὴν ἀκτὴν *pulcrum litus* nominarit, gentiles tamen *Calatinos* extulerit. In numis ΚΑΛΛΑΚΤΙΩΝ & ΚΑΛΛΑΚΤΙΝΩΝ. Certior *deſcriptorum* error in *itinerario Antonini* cum *Galeate*, & apud
C Suid. *Callantis* dicitur, & opidani *Callantini*. Si ergo *Calate* & *Calacte* diuerſæ, qui factũ cum *Calacten* ſæpe celebrarint, *Calaten* prætererint, quæ *Municipiũ* & *Reſp.* legatur, & *IIviros* QQ. *maiores* prouinciales *magiſtratus* habuerit? Facile autem aſſentior eam floruiſſe ad ædem *Annunciatæ* circa *Caroniæ litora* ruderibus vetuſtis ſuffragantibus. Plinij autem *Galate* ſuſpicarer *opidum mediterraneum* eodem cognomine ſuperſtes.

CVRIA) *Locus eſt, vbi publicas curas gerebant. Calabra curia dicebatur, vbi tantum ratio ſacrorum gerebatur. Curiæ etiã nominantur, in quibus vniuſcuiuſque partis populi Romani quid geritur.* Feſt. *Curiæ duorum generũ. nam & vbi curarent ſacerdotes res diuinas; vt curiæ veteres: & vbi ſenatus humanas; vt curia Hoſtilia, quod primus ædificauit Hoſtilius rex. Ante hanc Roſtra cuius id vocabulum ex hoſtibus capta fixa ſunt roſtra.* Var. 4. LL. Quælibet ſibi *Curionem* S.F. legebat. quorum *Max. Curio*
D in *comitijs tributis* vna curiarum voce electus.

O.F.N.D.) forte *omni fide numini dedicat.* ſ. *opus fecit numini deuotus.*

399. V.S.L.M) *votum ſoluit lubens merito.* Hæc verior explanatio.

400. ΙΕΡΟΘΥΤΑ) *Sacerdotem* notat. Hinc clarum fit apud *Agrigentinos ſacerdotem* ſummæ rei præfuiſſe, & *Melitenſis* ſenatus *Pontificem* quempiam, & *binos Archõtes* capita fuiſſe. Pariter erat *ſacerdotis maximi Cephaledij honor.* Cic. 3. Ver. Qui *Catinæ Dionyſiarchus* Proagorus hoc eſt *ſummus magiſtratus* vocabatur. *Syracuſis ſacerdos Iouis*, teſte Diod. l. 16.

l.16.c.81.*Iouis Olympij Amphipolus*, id eſt *famulus*, & munus *Amphibo-* E
lia vocabatur. a *Timoleonte* inſtitutum, vnde anni inſcribebantur, *quod
ad præſens vſque tempus, quo hiſtoriam hanc concinnamus; & Reip. ſtatus
immutatus eſt, durauit. poſtquam enim Romani cum Siculis ciuitatis ſuæ
iura communicarunt, famulorum munus antiquari cœpit, cum ſupra ccc. an-
nos floruiſſet.* Cic.3.Ver. Ibi *lex eſt de religione, quæ in annos ſingulos Io-
uis ſacerdotē ſortito capi iubeat.* Ita & apud alios populos *ſacerdotes* cum
ſacerdotio dictaturam obtinuerunt. De *Sicyonijs*. Euſeb.l.poſt.chron.
Reges Sicyonij defecerunt, qui regnarunt annis DCCCLXXII. *poſt quos ſa-
cerdotes Carnij conſtituti ſunt.* mox. *qui præfuerunt annis* XXXIII. *poſt
quos ſacerdos conſtitutus eſt Charidemus, qui inpenſas non ſuſtinens fugit.*
De quo ſacerdotio *Scaliger* cōfitetur ſe nihil legiſſe apud vllū ſcriptorē.

ΝΥΜΦΟΔΩΡΟΥ) a *Nymphodoro Agrigentino thuribulum* Verres abſ- F
tulit. Cic.4.Ver. ΥΛΛΕΩΝ) *Hylleorū* ſcilicet *tribus*. Hinc alternis
tribus præſediſſe palam fit. Dicta forte quòd in eā *Hyllenſes* ſeu *Phæaces*
olim cōtinerentur. *Hyllus Hyllenſiū in Illyrico rex Herculis ex Melita F.*

ΚΑΡΝΕΙΟΥ) *Hegius* vertit *Apollonij*, forſan quod *Apollo Carneus*
dictus. Macr.1.ſat.c.17. Apollo Καρνεῖος ὅτι καιόμενος ὁρᾶται νέος, *vel
quod cum omnia ardentia conſumantur, hic ſuo calore candens ſemper nouus
conſtat.* Pauſ.l.3. *In Ida Troiæ monte* κρανείαν h.e. *cornum in Apollinis lu-
co natum, reſecuiſſe Græci dicuntur ad conficiendum equum ligneum. deum
autem hac de cauſa vt iraſci cognouerunt ſacrificijs placant, & Apollinem
more quodam veterū tranſpoſita ρ. Carneum pro Craneo nominant.* Hunc
Apollinem omnes Dorienſes venerari cōſueuerunt ob Carnum (apud *Dores*
ab *Hippota* interfectum) *genere quidem Acarnanem, Apollinis autem* G
inſtinctu vaticinantē. Pauſ.3. Feſta cuius *Carnea* denominabātur. Plut. 8.
ſymp.q.1. *Florus Carneadem quoque nolebat præteriri in Platonis natali-
cijs, Academiæ nobiliſſimum antiſtitem. ambos enim natos feſto Apollinis
die; Platonem Athenis cum Thargelia agerentur, Carneadem Cyrenæ cum
ibi Carnea celebrarentur. vtrunq; ſacrificium in ſeptimū diem incidit: & vos
vates atque ſacerdotes Apollinem, vt ea die natum Heptomagenam, quaſi
ſeptima natum appellatis.* Obſeruat Ath. l.4. *Carneorum feſtum apud La-
cedæmonios imitationem eſſe militaris diſciplinæ ac vitæ. etenim loca eſſe
numero nouem, quæ vmbracula vocant, tentorijs nonnihil ſimilia, in quorum
ſinguli cœnent homines, nimirum ex curijs terni delecti, mandato publicoq;
præcone denunciante. ibi omnia geri. propagarique feſtum illud in IX diem.*
Non abſimile hoc, authore Caſaubono *Hebræorū Scenopegię*. Hinc & *Car-* H
neus menſis nomen ſortitus, qui *Lacedæmonibus Metagitnion* dicitur,
Græcis infauſtus fuit. Plut. in Camil. Erat & ſecundus *Athenis menſis*, in
in quo *Apollini* Μεταγειτνίῳ ſacrificabant. Plut. de exilio. *Peregrini &
extorres videbuntur Athenienſes, qui ex Melita in Diomedem commigra-
runt? illi vero & menſem Metagitnionem appellarunt, & ſacrificia Meta-
geitnia peragunt.* Hunc *Guil. Xilander* cum *Quintili*, *Gaza* cum *Iulio*,
Aretinus in Demoſt. vita cum *Maio* confert, ego cum *Auguſto*, *eclypſis*
enim quæ in *Syracuſano* bello, *Demoſthene* & *Nicia* ducibus, a Plut. *in*

menſem

A menſem *Carneum* conlata, Scaligero de emend. temp. c. de period. Syrac. computante, XXVII. *Auguſto* contigit, anno *periodi Iulianæ* cIↄ cIↄ cIↄ cIↄ ccccI. Diſcitur & ex hac tabula non tam *Syracuſanos* quam *Agrigentinos* menſe *Carneo* vſos fuiſſe.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΡΙΟΝ) locus in *Græciæ* vrbibus vbi ius reddebatur. vt in Sicilia *Agrigenti* & *Syracuſis* fuit. Cic. 2. Ver. In *curia Syracuſis, quem locum illi Buleuterium vocant.*

401. ΑΓΑΘΑΙ ΤΥΧΑΙ) boni auſpicij formula, cui paria ſunt, εὐπάθωμεν. *Quod felix fauſtumque ſit.* Cic. *Felix hoc bonumq; factum. Bene eueniat.*

403. VNDIS CYANEIS) Ouid. 5. met. eas *ſacrum gurgitem* vocat, *Cyane* hodie *la Piſma*, fons ſtagni modo ingens. De eius ortu Diod. l. 5. Proſerpina *æque ac duæ illæ deæ* Diana & Minerua, *prata circa Ennā ſor-*
B *tita eſt, & magnum in agro Syracuſano fontē, qui Cyane vocatur, conſecratū habet. Nam Plutonē fabulātur, poſtquā raptu perpetrato Coren, id eſt puellā (ſic Cereris filiā nomināt) prope Syracuſas in curru deportaſſet, dirupta illic terra ipſum quidē cum abrepta ad Orcum deſcendiſſe: ſed fontē Cyanes nomine tunc produxiſſe: vbi ſolemnē quotannis panegyrin celebrant Syracuſani; in qua priuatim minores immolantur hoſtiæ, publice autē ſubmerſis in lacu tauris ſacrificatur. Et huius ſacri morē Hercules inuexit, quando cum Geryonis bobus Siciliā totā obibat.* Aliter Plut. in par. ex *Doſitheo* Sic. rer. *Cyanippus Syracuſanus omnibus dijs ſacrificabat, præterquam vni Baccho. hinc infeſtus deus crapulā ei incuſſit. ille in loco tenebricoſo filiā ſuā Cyanē cōpreſſit, quæ detractū ei annulum nutrici ſuæ dedit, vt nota eſſet ad noſcendū corruptorē. Quum vero peſtilentia laboraretur, ac reſpondiſſet Pythius Apol-*
C *lo oportere nefarium immolari dijs Auerruncis, ceteris ignorantibus quod Oraculum vellet, Cyane id intelligens correptum capillis patrem mactauit, moxque ſe ipſam ſuper eum iugulauit.*

404. NEPTVNO) Næu. bel. Pun. *Summi deum regis fratrem Neptunum, regnatorem marum* vocat. Plut. *Conſus* dictus *a conſilijs dandis, & ideo eius ara ſubterranea, quod conſilia occulta eſſe oporteat.* In numo *Gallieni* NEPTVNO CONS. AVG. *Equeſter* & *Hippius*, quod equis domitis rem equeſtrem docuerit *nauigandi* artis *claſſiſq;* repertor. Diod l. 5. Ποσειδῶν, quia terram pedibus quatiat. Ipſi X K. Sextiles *Neptunalia* acta, eiuſque tutelæ *Februarius pectuſque* hominis commiſſum, vti *Ioui caput, frons Genio, Iunoni brachia, cingulum Marti, renes Veneri, pedes Mercurio, digitos Mineruæ.* De cuius ara in *Peloro* hæc memoranda Solinus c. 10.
D prodidit. *Pelorias præſtat tēperamento Soli egregio, quod neq; humido in lutū madefiat, neque fatiſcat in vagum puluerē ſiccitate. Ea vbi retrorſum receſsit, & in latitudinē panditur tres lacus obtinet. Quorum vnus quod piſciū copioſus eſt, non quidē admirandū duxerim; ſed quod ei proximus condenſis arbuſtis inter virgultorum opaca feras nutriat, & admiſſis venātibus per terrenos tramites quibus pedeſtres acceſſus excipit, duplicē piſcandi venandiq; præbeat voluptatē, numeratur inter eximia: tertiū ara approbat; quæ in medio poſita breuia diuidit a profundis. qua ad eam pergitur, crurumtenus aqua peruenit: quod vltra eſt, nec explorari licet, nec attingi; & ſi fiat qui id*

auſus fuerit malo plectitur, quantamque ſui partem ingurgitauerit, tantū it E
perditum.Ferunt quendā in hac alta,quam longiſſimā poterat,ieciſſe lineam. eam vt recuperaret, dum merſo brachio niſum adiuuat, cadauer manū factā.

SICVLO FRETO) *Sicilienſe* Cic.3.nat.deo. *Quid Chalcidio euripo in motu identidē reciprocando putas fieri poſſe cōſtantius quid freto Sicilienſi?* pro Sext. *Scyllæum* vocat. *Ne Scyllæo illo æris alieni in freto ad columnā adhæreſceret , in tribunatus portum profugerat.* Antigon.rer.mirab.c.138. τῆς Ἰταλίας πορθμὸν *Italiæ fretum.* Oroſ.l.1.c.2. *Adriaticum. Sicilia ab Oriente cingitur mari Adriatico, a meridie mari Africo, quod eſt contra ſubuentanos & Syrtes minores, ab Occidente & Septētrione habet mare Tyrrhenū, a Borea vſque Subſolanū, fretum Adriaticum, quod diuidit Tauromenitanos Siciliæ & Brutios* Italiæ. Lycophron *Fretum Tyrrhenum* , & Romane *Tuſcum*, quod id mare, vt Phil. Cluuerius cauſam dedit , *Siculo* ſeu F
Adriatico confundatur. *Rhegium* Iſiod.13.c.18. *Fretum eſt anguſtum & quaſi feruens mare, ab vndarum feruore nominatum, vt Gaditanum vel Siculum.* mox. *Fretum Siciliæ quod Rhegium dicitur. Saluſtius ex tali cauſa vocari ſcribit dicens , Italiæ olim Siciliam coniunctā fuiſſe, & dum eſſet vna tellus, mediū ſpatium aut per humilitatē abruptum eſt aquis , aut per anguſtiā ſciſſum.* Strab. *Mare Auſonicum*, Thuc.l 4. *Charybdim* fretum dixit. In eo enim, Mela l.2.c.7. *Scylla ſaxum eſt , Charybdis mare vorticoſum vtrunq; noxium appulſis.* Didymus Hom.ſchol *Charybdis gurges eſt, quo mare abſorbetur.* Ser.3.Æn. *Femina fuit voraciſſima ex Neptuno & Terra genita : quæ quia boues Herculis rapuit fulminata a Ioue eſt, & in mare præcipitata vnde naturā priſtinā ſeruat. nam ſorbet vniuerſa quæ apprehendit.* Strab.l.6. *Abſorptorum fragmēta ad litus deuoluuntur Tauromenitanū.* G
quod ab hoc argumento Κοπρία, *ideſt Sterquilinium appellatur.* Ouid *Zanclæa Charybdis, irrequieta.* Prop. *ſæua.* Virg. *vaſta, implacata* audijt. De ea Iuſt.l.4. *Nec mirum ſi fabuloſa eſt loci antiquitas, in quē res tot coiere miræ. primum quod nuſquam alias tam torrens fretum , nec ſolum citato impetu, verum etiā ſæuo; neque experientibus modo terribile, verum etiā procul videntibus: vndarū porro in ſe concurrentium tanta pugna eſt, vt alias veluti terga dantes in imum deſidere, alias quaſi victrices in ſublime ferri videas. nunc hic fremitū feruentis æſtus, nunc illic gemitum in voraginē deſidentis exaudias. accedunt vicini, & perpetui Aetnæ montis ignes , & inſularum Æolidum veluti ipſis vndis alatur incendium. neque in tam anguſtis terminis aliter durare tot ſeculis tantus ignis potuiſſet , niſi humoris nutrimentis aleretur. Hinc igitur fabulæ Scyllā & Charybdim peperere; hinc latratus* H
auditus; hinc monſtri credita ſimulacra, dum nauigantes magnis vorticibus pelagi deſidētis exterriti, latrare putāt vndas, quas ſorbentis æſtus vorrago collidit. Mox. *Iam ipſa Italiæ Siciliæq; vicinitas, iam promontoriorū altitudo ipſa ita ſimilis eſt, vt quantum nunc admirationis, tantum antiquis terroris dederit; credentibus coeuntibus in ſe promontorijs, ac rurſum diſcedentibus ſolida intercipi abſumique nauigia. neq; hoc ab antiquis in dulcedinē fabulæ compoſitum, ſed metu & admiratione tranſeuntiū. ea eſt enim procul inſpicientibus natura loci vt ſinum maris, non tranſitum putes: quo quum acceſſeris*

ris

A *ris diſcedere ac ſeiungi promontoria, quæ antea iuncta fuerant arbitrere.* Charybdis hodie *Calofaro* dicitur & *la Rema* a ῥεῦμα *fluxus*. Quem Virg. ter die refluere ſcribit. quod Strabo *amplificationis tragicæ* more dictũ refert, rationẽque l.15. pronunciat; quia fluxuoſum *maxime Siculũ fretũ: quod eodẽ quo Oceanus modo agitatur. Bis enim ſingulis diebus ac noctibus mutare fluxum, quẽadmodũ Oceanus bis inundat, biſq; in ſe remeat. Exundationẽ quidẽ, aquis e Tyrrheno mari in Siculum tanquã e ſublimiori ſuperficie delatis, fieri fatendum eſt, eamq; æſtum deſcendentẽ nominari Fatendum item eodẽ eum tempore incipere ac deſinere, quo maris adfluxus, eumque e contrario abeuntẽ æſtum vocari, qui vtroq; Luna ad mediũ cæli adpulſu incipit, ſicut maris reſorbitio, & ceſſat Luna oriente vel occidente.*

405. ENSI FVGATO) *Marcellus* vulgo *populi Romani Gladius* dictus,
B vti *Fabius Cunctator Clypeus. quadragies pugnauit.* Plin 7.c.25. ſexagenario maior belli *Punici* II.an.XI.inſidijs cæſus.

DIREPTIS SYRACVSIS) Val.2.c.3. *Carthaginis imperio rupta Hiſpania, & Siciliæ caput abſciſſum Syracuſæ.* Quo *Hannibalẽ* vinci didicere.

406. P. PLAVTIVS) *Plautij Siluani* filium puto, cum ijſdem quibus *Ti.* officijs, vnique baſi inſcriptus. *Plautij* plebei prius *Plotij*, nam M. *Ac. Plautus Sarſinas* ante *Plotius* appellatus. nomen ab admodum *planis pedibus*. Val.4.c.6.M. *Plautius* vxore peregre mortua *funerata ea, & in rogum impoſita inter officium vngendi, & oſculandi stricto ferro incubuit: quem amici ſicut erat togatum, & calceatũ corpori coniugis iunxerunt, ac deinde ſubiectis facibus, vtrũque vna cremauerunt: quorũ, ibi factũ ſepulcrũ Tarenti etiamnum conſpicitur, quod vocatur* τῶν φιλέντων. *Non dubito, quin ſi*
C *modo extinctis ſenſus ineſt, Plautius & Horeſtilla fati conſortione geſtientes vultus tenebris intulerint.*

AVGVR.) *Augures* ante *Hauſpices* dicti. Iſiod. Primo tres, mox. IV. tandem ex *plebe* V. admixti. *Patricij Maiores, plebei Minores. Publici* S P Q R. *Priuati magiſtratus & Impp.* nominati. Cic.3.de LL. Interpretes *Iouis Opt. Max. publici Augures ſignis & auſpicijs poſtea vidento. diſciplinã tenento. Sacerdotes vineta virgetaque & ſalutẽ populi augurato: quiq; rem agent duelli, quiq; popularẽ, auſpiciũ promouento, olliq; obtẽperanto. Diuorum iras prouidento, iſq; apparẽto: cæli fulgura regionibus ratis temperanto: vrbemq; & agros & tẽpla liberata & effata habento. quæq; augur iniuſta, nefaſta, vitioſa, diraue defixerit, irrita infectaq; ſunto. quiq; non paruerit, capitale eſto.* Ibid. *Eſt autẽ boni Auguris meminiſſe ſe maximis Reip. temporibus præſto eſſe debere, Iouiq; Opt. Max. ſe conſiliariũ, atq; adminiſtrum da-*
D *tum.* Et l.2. *Quid enim maius eſt, ſi de iure quærimus, quam poſſe a ſummis imperijs, & ſummis poteſtatibus comitia tollere, & cõcilia vel inſtituta dimittere, vel habita reſcindere? quid grauius quã rem ſuſceptã dirimi, ſi vnus Augur alio die dixerit? quid magnificẽtius, quam poſſe decernere, vt magiſtratu ſe abdicent Conſules? quid religioſius quam cum populo, aut plebe agendi ius, aut dare, aut non dare?* Nec leue præſtantiæ ſacerdotij ſignũ, quod *principũ filij* ad id diſcẽdum emiſſi. Cic.1.de diu. Senatus *decreuit, vt de principiũ filijs ſex ſingulis Etruriæ populis* (*decẽ principũ filii* S.C. *ſin-*

gulis Etruriæ populis. Val.1.c.1.) *in diſciplinam traderentur.* Legendum E
XII. tot enim *Tuſcorũ populi.* Quo munere ne vel noxius *exaugurari* valuit, cauſa Plutarcho videtur; quod nefas ſit a *priuato* illa *ſecreta* ſcire, quæ iuramento ſolutus enunciaret, & quod *diuinatio* detrahi nequeat. Illorum inſigne *lituus.* Liu.l.1. Romulus *baculũ ſine nodo aduncũ tenens regiones ab Oriente ad Occidentem determinauit.* *Auſpicia* faciebant ex *cælo, fulminibus, ventis*, hos *deorum nuncios vota humana* ferentes dixere, quę *ſi irrita*, non perlata credebãt. ex *volucribus*; quod *deorũ miniſtrę* ſint, iuſſæ eorũ ſenſa homini interpretari. Marcel.l.21. *Volatus auium dirigit Deus: vt roſtrũ ſonans, aut præteruolans pinna turbido meatu vel leni futura præmonſtret. Ex offenſione pedum.* Plin.2.c.7. *Fulgurũ monitus, oraculorum præſcita, aruſpicũ prædicta, atq; etiã (parua dictu) in augurijs ſternutamenta, & offenſiones pedum.* Ex *pullis* quoq; *addicentibus, damnantibuſq;* F
eorum *placita* exquirebant bene-mane imperato *ſilentio.* Plin.10.c.21. *Vt plane dignæ aliti tanti honoris præbeat Romana purpura. horum ſunt tripudia ſoliſſima: hi magiſtratus noſtros quotidie regunt, domoſque ipſis ſuas claudunt, aut reſerant: hi faſces Romanos impellunt, aut retinent, iubent acies aut prohibent, victoriarũ omnium toto orbe partarũ auſpices: hi maximo terrarum imperio imperant.* Factum id, quia *pullus* eſt *pugnaciſſimus.* *Athenienſes* relata a *Perſis* victoria decreuere, vt *galli gallinacei* quotannis in theatro certarent. *Felix auſpicium* faciebat, ſi pullus ita pauiſſet, vt quid *caderet*, quod cum terram *pauiret*, *Terripauium* & *Tripudium* vocatum. *Infauſtum*, ſi obiectam *offam reſpuerent.* Suet. in Tib. *Claudius Pulcher apud Siciliã non paſcentibus in auſpicando pullis, ac per contemtũ religionis mari demerſis, quaſi vt biberẽt quãdo eſſe nollent.* Infelicia quoq; *Aruſpices* ſeu *Extiſpices* pronunciarunt; ſi *victimã e manibus* G
ſe proripuiſſet, altius exſiluiſſet, ſemianimis *tellus calcitraſſet*, copioſo *ſanguine profluxret*, angues prolapſi. Liu.l.25. *Graccho, priuſquã ex Lucanis moueret ſacrificanti triſte prodigium factum eſt. ad exta ſacrificio perpetrato angues duo ex occulto allapſi edere iecur, conſpectiq; repente ex oculis abierunt.* Feſt. *Piacularia appellabant auſpicia, ideſt ſacrificia antiqua loquendi conſuetudine, cum aut hoſtia ab ara effugit, aut percuſſa mugitum dedit, aut in aliã quã oportuit partẽ corporis decidit.* *Siniſtra auſpicia* impediebant ad agendum, *Silentium* minus. *Silentium omnis vitii in auſpicijs vacuitas.* Feſt. Dirum omen *eludi & abominari* putabant, ſi ſignificarent, *ſe id non accipere*, & dicerent εἰς κεφαλὴν τοι. Sen. *Quis non ſi admoneatur, vt de ſuis cogitet, tanquã dirum omen reſpuat, & in capita inimicorum, aut ipſius intempeſtiui monitoris abire illa iubeat.* Nefas tandem H
erat auſpicium diſſimulaſſe. Liu.l.10. *Pulli cum non paſcerentur pullarius mẽtiri auſus, tripudium Soliſſimum Cos.* (Papirio) *nunciauit.* Nec impune; ab altero enim pullario *emiſſo temere pilo ictus cecidit.*

PR. AD AERAR.) Suet.c.36. *Auguſtus* auctor *vt cura ærarũ a Quæſtoribus Vrbanis ad prætorios, prętoreſque trãſiret.* Iſiod.16.c.17. *Ærariũ dictum, quia prius tantum æs in vſu fuit, & ipſum ſolũ recondebatur.* Idque duplex, vnum *cõmunes Reip. cenſus cõdens*, aliud *ſacrum.* Liu.l.3. *Aurum vicesi-*

A *viceſimarium, quod in ſanctiori ærario ad vltimos vſus ſeruaretur.* Flor. 4.
c. 2. Cæſar *ærarium ſanctum, quia tardius aperiebant tribuni, iuſſit effringi,*
cenſumq; & patrimoniū populi Ro. antea rapuit, quā imperiū. Quod etſi pu-
blicū eſſet, tamē in vita *Attici* a Cor. Nep. *priuatū ærariū Cæſaris* citatur.
COMES) ex viris primarijs *Auguſtos* in prouincias *comitabatur.* Co-
mes quoq; omnis *honeſtior Præfectus* & in *palatio* & in *prouincia* dictus.
In lap. *Comes primi ordinis, Conſiſtorianus, in Conſiſtorio primi ordinis, Or-
dinis ſecundi, intra Conſiſtorium, intra Palatium, domeſticorum, domeſticus
primi ordinis, ſacrarum remunerationum* ſeu *largitionum, Africæ, Orientis,*
(hic Dc. *apparitores in officio habuit.* l. 1. C. de appar. com. or.) *Aegypti &
Meſopotamiæ,* Comes *& Magiſter vtriuſq; militiæ.* In *Cod. præfecturarum
Mariani; Comes largitionum* , cui ſuberant *Comites Largitionum Orientis,*
B *Aegypti, Aſianæ. Comes Commerciorum per Orientem & Aegyptum, Mæ-
ſiam & Pontum, Illyricum, Ponticæ, Thraciarum , Metallorum per Illyri-
cum , largitionum Italicarum , titulorum largitionalium per Africam ,
domorum , veſtiarii , auri, Gildoniaci patrimonij . Comes rerum priuata-
rum.* (Caſs. l. 6. f. 28. Cui inter alia contra *humani generis improbos appeti-
tus, quaſi parenti publico decreta cuſtodia eſt: ne quis ſe probroſa commix-
tione pollueret, dum vicini ſanguinis reuerentiam non haberet.* mox. *Contra
hos elegeris vnicus & continens inquiſitor; vt dum talia probra perſequaris,
conſequaris præconia caſtitatis. Defunctorum quin etiā ſacram quietē, æqua-
bilia iura tuæ conſcientiæ commiſerunt: ne quis veſtita marmoribus ſepulcra
nudaret: ne quis colūnarū decorē irreligioſa temeritate violare præſumeret:
ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis , aut voraci flamma con-
C ſumtos ſcelerata perſcrutatione detegeret : ne corpus quod ſemel reliquc-
rat moleſtias mundanas, humanas iterum pateretur inſidias.*) Comites *rei
militaris duo Aegypti, Iſauriæ. caſtrenſis , domeſticorum equitum , dome-
ſticorum peditum , Arcadiaci, Honoriaci , limitis, litoris Saxonici per Bri-
tanniam, Britanniæ, Italiæ tractus, Italiæ circa Alpes, Com. Argentoraten-
ſis, Illyrici, Hiſpaniarum.* In *comitiua Syracuſana* c. 22. *Militaris* munia
hiſce edocet. *Militum tibi numerus noſtris ſeruit expenſis. redderis inter
arma genatus, proceſſio tua procinctualis ornatus eſt. exercitu vteris pacato,
nec pericula belli ſubis, & armorum pompa decoraris. Verum inter hæc ci-
uilem cogita diſciplinam.* Et c. 23. in comit. Neapolit. *Ciuilia negocia
æquus trutinator examines : tantumque famam tuam habita maturitate cu-
ſtodias, quantum te illi populo , vel in leui culpa facile diſplicere cognoſcas.*
D *Vrbs ornata multitudine ciuium, abundans marinis terreniſque delicijs: vt
dulciſſimam vitam te ibidem inueniſſe iudices ſi nullis amaritudinibus mi-
ſcearis. Prætoria tua officia replent, militum turba cuſtodis. Confidis gem-
matum tribunal : ſed tot teſtes pateris , quot te agmina circundare cogno-
ſces. præterea litora vſque ad præfinitum locum data miſſione cuſtodis. tuæ
voluntati parent peregrina commercia.* Sunt & *Com. ſolenniorum, protecto-
rum, theſaurorum, archiatorum, ſcholarum,* ſeu *Tribuni ſcholarum, laborum,
formarum,* ideſt aquæductuum, *ludorum, ſiliquatariorum* , hi pondera cu-
rabant. *Siliqua* enim *minimum* apud Rom. *pondus*.

DRVSI FIL. GERMANICI) ex *Agrippina Auguſti* nepte F. artibus E
Seiani hoſtis iudicatus, in vinculis *extinguitur, cum ſe miſerandis alimentis, mandendo e cubili tomento, nonum ad diem detinuiſſet.* Tac.6.an. Sterile ipſi cum *Aemilia Lepida* coniugium.

AVVNCVLVS DRVSI) *Ti.* enim *Claudi* vxor *Plautia Herculanilla*, quam repudiauit ſublato *Druſo Pompeio* & *Claudia*: illum *puberẽ amiſit pyro per luſum in ſublime iactato, & hiatu oris excepto ſtrangulatum, hanc ex liberto ſuo Botere conceptam, quamuis ante quintum menſem diuortij natam, alibique ceptam exponi tamen ad matris ianuam & nudam iuſſit abijci.* Suet. in Cl.c.27. 407. ARN.) *Arnienſis tribus*, ab *Arno Tuſciæ* amne, *vltima* dicta, quod ab Vrbe remotiſſima.

IN VTROQVE HONORE CANDIDATO) i. e. *in quæſtura prou. Narb. & tribunatus pl.pr.* honore commendatus a *Traiano*. *Candidato-* F
rium munus *in amicorum ſtudijs, & populari voluntate* ponendum. Cic. de pet. cos. Populi voluntas *deſiderat nomenclationẽ, blandiciã, aſſiduitatem, rumorẽ, ſpem in Rep.* Feſt. *Fartores, nomenclatores, qui clam velut infarcirent nomina ſalutatorum in aurẽ candidati.* Dicitur & *Monitor*, quod nomina ſubijciat. Suffragijs corrumpendis miniſtros alebant, *Sequeſtres apud quos pecunia deponitur; Interpretes per quos inducitur pactio.* Aſcon. *Diuiſores viritim* numos *diuidunt.* Omni autem *candida toga profiteri rogationẽ, & populo ſupplicare* licebat, ſed vt ſit *priuatus.* Hi ergo ſub comitijs, cum *auſpicati* fuiſſent, in *Colle Hortulanorum* cõſiſtebant ab vniuerſis cõſpiciendi, inde *in Campũ Martiũ* deſcẽdebant, Dion.l.2. Sed *abſq; togis in induſijs*, vt Plut. prob. inter alia opinatur, *ne argentum in ſinu ge-* G
ſtantes ſuffragia redimerent. Candidati & *milites Oſtenſionales:* Quos *Gordianus Aug.* inſtituit *lectos velut eximios & valentes, magnaq; oris dignitate & numero, qui Scholares dicuntur, euexit ipſã ſcholã eius ordinis a ſuo nomine, Seniorum appellauit.* Mox. *Philippus* cũ *Philippo* F. repperit *Collegium magnorum Candidatorum ſelectis ſpeciatim iuuenibus e claſſe ſcholariorũ, ordinemq; illum ſeu ſcholã ab auctore eius dixit Iuniorũ.* Faſti Siculi.

428. MAG.IV.) forte *Magiſtro Iuniorum*, ſed *Decurionum. Magiſter* in Imperio C.P. ingenti honore conſpicuus, cum in *patricios* relatus, *Imperatori* a ſanctioribus conſilijs, eiuſque *conſanguineus, frater* & *filius* eo titulo ornatus. Conſtant. Manaſſe & Cedreno teſtibus. Meurſius cenſet non alium fuiſſe, quam *Officiorum.* Quorum XXIV. in Eut.l.6.c.5. vides.

BREVC.) *Breuci* populi *Pannoniæ.* Plin.3.c.24. GEM.) gemina.

DONIS DONATVS) *Auguſtus Mutina* redux ſingulis *bis mille* H
quingentas drachmas victor diuiſit. App. vt Lipſius computat, CCL. *Philippæos.* IIX *legiones* cum fuerint, ſurgent *milliones* VI. ſine ducibus tamen. Idem, vt eſt in Dionis comp., *militi prætoriano iuſſerat centies HS. numerari* (Lipſij calculo CCL.M. *Philippicorum*) & *cum Agrippina mater mirata improuidã fortaſſe liberalitatẽ, iuſſiſſet totã eam pecuniã ipſo corã in menſa exponi & expãdi, vt ſic vel aſpectu pœnitentiã eliceret: ille magno animo iuſſit alterum tantum addi, & neſciebã, inquit, tam exiguum me dediſſe.*

VEXILLO) Vop. *Probus* donatus *vexillis puris quatuor* (dicta quod

forte

A *ſorte non tincta, & ſine auro, & textura* forent) Auguſtus M. *Agrippam*
in Sicilia poſt naualem victoriam cæruleo vexillo donauit. Suet. c. 25.

PROC. PROVINC. SICIL) in Notitia *Procurator rei priuatæ per Sici-*
liam, hunc hic reputo. ibidem & mentio habetur *Proc. Baphij* (vbi *pur-*
pura tingebatur) *Syracuſani*, vti & *Baphij Tarenti Calabriæ*, *Salonitani*
Dalmatiæ, *Ciſſenſis Venetiæ & Iſtriæ*, *per Africam Baphiorum omnium*,
Girbitani prou. Tripolitana, *Inſularum Balearium in Hiſp. Telonenſis Gal-*
liarum, *Narbonenſis*.

NORICAE) *Noricum* antequam a *Ti. & Druſo* prouinciæ formam
ſubijſſet *Regnum*. Tac. *A Carnuto, qui locus Norici regni proximus*.

429. TERT.) Gel. 20. c. 1. *Quæri ceptum eſt, vtrum Conſul tertio in-*
ſcribendum eſſet, an tertium. Eam rem Pompeius exquiſitiſſime retulit ad
B *doctiſſimos ciuitatis, quumque diſſentiretur, & pars tertio, alij tertium ſcri-*
bendum contenderent: rogauit Ciceronē Pompeius, vt quod ei rectius vide-
retur ſcribi iuberet. Tum Ciceronē iudicare de viris doctis veritum eſſe, ne
quorum opinionē improbaſſet, ipſos videretur improbaſſe. Perſuaſit igitur
Pompeio vt neque Tertium neque Tertio ſcriberetur: ſed ad ſecundum vſ-
que T fierent literæ, Tert. vt verbo non præſcripto res quidē demonſtrare-
tur: ſed dictio tamen ambigua verbi lateret. Hoc & in hac tabula obſer-
uatum vides. CONSEN) *Conſentinus*.

430. COCCETO) pro *Cocceio*. gens *plebeia Narnio* oriunda.

POL.) *Pollina tribus*. PP RR) *pro Prætore*.

SEVIR) *Magiſtratus municipalis & militaris* In lap. SEVIR AVGVS-
TALIS ET FLAVIALIS, Pius *Marcum Seuirū turmis equitum Romanorū*
C *iam Cos. deſignatum creauit*. Capit. in M. Ant. EQR.) Equiti Romano.

STL. iud.) ſic & *ſtlotū*, *ſtlatū* legitur. Pōp. ff, de orig. iur. *Cū eſſet neceſſa-*
rius magiſtratus, qui haſtæ preeſſent Xuiri in ſtlitib⁹ iudicādis ſunt cōſtituti.

433. LEG. V. MACED.) Imperij auſpicijs in *Macedonia* inſtituta eo
declinante remanſit. NOVELLIVS) *Nouellius Torquatus Medio-*
lanenſis tribus congiis (vnde & cognomen illi fuit) epotis vno impetu, ſpe-
ctante miraculi cauſa Tib. principe. Plin. 15. c. 22.

434. VIAE SALARIAE) *Quæ nunc Collina a Colle Quirinali dicitur.*
Salaria autem propterea appellabatur, quod imperatum fuerit, vt ea liceret
a mari in Sabinos ſalem portari. Feſt.

435. VICANI VICORVM) ideſt *Magiſtri vicorum*.

COLLEG) Plut. *Collegia Numa* inuenit. l. 1. ff quod cuiuſq; vniu.
D nom. Quibus *permiſſum eſt corpus habere collegij, ſocietatis, ſiue cuiuſq;*
alterius eorum nomine proprium eſt, ad exēplar Reip. habere res cōmunes,
arcā communē, & actorē ſiue Syndicum: per quē tanquā in Rep. quod cōmu-
niter agi fieri oporteat, agatur. CENT.) *Centonarij* in caſtris *cento-*
nes curant. *Centones* ſunt *ſtragula*, quibus *viliorum lecti* ſternuntur, *ca-*
ſtra, machinæ, & *militaris ſupellex* tegitur. item *veſtes* varijs *pannis*.

DENDR.) *Dendrophori* ligna ad *expeditiones*, *operaq; publica* curabāt.

437. CONSVLI ORDINARIO) qui a *Suffecto*, & *Honorario* diuerſus.
Maiores magiſtratus omnes *Ordinarij* appellabantur.

CAP.

CAP. XXI. Seruus. Præf. prætorio. Præf. vrbis. Pontifex Solis. Veſta. Tribunus laticlauus. Vicarius Africæ. Aur. Symmachus. Siculum bellum Aug. Torques. Armillæ. Phaleræ. Piiſſimus. Scriba. Mars. Tauromenium. Lictor. Siculæ apes. Helpis. E

SERBVS) Serui appellati a regionibus, victoribus, ac emtoribus; *Clodius* honoris cupidus *Cypros* illos ſeruos a ſe *Clodianos* dici contendit. Dio. l. 39. *Sulla proſcriptorum ſeruos x. M. a ſe Cornelianos publicauit.* Veſtibus diſtinguebantur: viles enim *pulli*, honeſtiores *rutili* ſeu *ruſi*, Cæſariani *albi*, quia color is proprius *libertatis*. Miſerrimi *ergaſtularij*, qui vincti *demenſum*, *diurnum* opus faciebant. hinc *vinctos* Apul. nominat. Apud *barbaros quoſdam, quia vernaculum eſt aurum, & copioſum, auro vinctos in ergaſtulis habent.* Tert. de hab. mul. Multi *ſtigmatici* erant. Plin. l. 18. c. 3. *Illa* (rura) *vincti pedes, damnatæ manus, inſcripti vultus exercent.* F Pet. *Impleuit Eumolpus frontem vtriuſq; ingentibus literis, & notum fugitiuorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit. Samij* captiuis Athenienſium *noctuam*, & hi poſt illis *Samæam* nauis genus inuſſere. Plut. Belle hos Apul. l. 9. depingit: *Dij boni quales illi homunculi vibricibus liuedinis totam cutem depicti, dorſumque plagoſum, ſciſſili centunculo magis inumbrati, quam obtecti, nonulli exiguo teguli pubem tantummodo intecti: cuncta tamen ſic tunicati, vt eſſent per pannulos manifecti: frontes literati, & capillum ſemiraſi, & pedes anulati.* Talia ergaſtula & *Sicilia* habuit. Flor. 3. c. 19. *Terra frugũ ferax, & quodãmodo ſuburbana prouincia,* (diſerte Cic. 6. Ver. *Suburbana ac fidelis prouincia Sicilia.*) *latifundijs ciuium Latinorum.* (Lipſ. legit *lautiorum*, cum *Latini* ſocij non *ciues* ſint) *tenebantur Hic ad cultum agri frequentia ergaſtula, catenatiq; cultores materiam bello præbuere.* G Alexander *ergaſtula ſeruorum & libertorum tulit.* Spart. ideſt, *abſtulit.* trito illius æui ſcriptoribus loquendi modo. Quod de *publicis* intellige; nam *priuatorum facies, quæ ad ſimilitudinem pulcritudinis eſt cæleſtis figurata, minime maculetur.* Conſtantin. l. 17. ff. de pœn. cauit. Hadrianus *ſeruos a dominis occidi vetuit, eoſq; iuſſit damnari per iudices.* Spat. Aurelianus *multos ſeruos e familia propria, qui peccauerant legibus audiẽdos iudicijs publices dedit.* In Ath. 14. c. 17. legis *Babylonij feſtũ Saceas, in quo ſerui imperabant dominis ſuis, & e ſeruitio vnus ſtolam regiam induebat.* Simile apud *Theſſalos* in feſto *Peloria.* Quos amabant imminente obitu properabant liberare, ne in ſeruitute perirent. charos & patroni morituri manumittebant. quod præmium, & quandoque *feris* datum. Valentinianus *Innocentiam vrſam, qua diu fuerat oblectatus:* H Marcel. l. 29. *vt benemeritam in ſiluas abire dimiſit.*

438. POPVLONII) *Populonium.* Plin. *Poplonium.* Strab. *Populonia* Melæ, *Tuſciæ* vrbs maritima penitus exciſa. VAL.) *Valeria tribus.*

PONTIFICI FLABIALI) Quo cognomine *Veſpaſiani Flamines* dicti.

PRAETORI TVTELARI) Capit. in M. Ant. *Prætorem tutelarem primus fecit, quum ante tutores a Conſulibus poſcerentur.* l. 2. C. quando mul. tut. off. fung. *Prætor, qui inpartiendis tutoribus præſidet.* Codſtan. l. 5. C. Th. de Præt. *Romæ tres Prætores præfecit; Flauialis* munia

Præfecti

A *Præfecti vrbis* exequebatur, *Conſtantinianus*, *Triumphalis*. In lap. & PRAETOR IVVENTVTIS. PERAEQVATORI CENSVS)is *Capitationem* exegit, quæ *in capita* pendebatur.

PRAEF. PRAETORIO) ab *Auguſto Mecænatis* conſilio inſtitutus, captus ex *equite*, raro ſenatore. Alexander *Præfectis prætorio ſuis ſenatoriam addidit dignitatem*. Lamp. *ne quis non ſenator de Romano Senatore iudicaret*. Summa & *Auguſtææ* fere par *poteſtas*, quam Macrinus inde *Imp.* lectus, *potentia parum cedere* imperatoriæ ad ſenatum ſcripſit. Herodian. hinc Eunapius in proæreſio *βασιλείαν ἀπόρφυρον Imperium ſine purpura* vocat. Euagr. l. 3. *ἡ κορυφαία τῶν ἀρχῶν*, *faſtigium poteſtatum*. Sid. in paneg. maio. *Superbum præfecturæ apicem quarto iam culmine rexi*. Zoſimo *ἀρχὴ δευτέρα μετὰ τὰ σκῆπτρα*, *poteſtas ſecunda poſt ſceptra*.
B Caſs. l. 6. l. 3. *Poteſtate nulla dignitas eſt æqualis; vice ſacra vbiq; iudicat, nullus ei miles de foro ſui auctoritate præſcribit, excepto officiali Magiſtro militum*. mox. *In officio ſuo ius retinet ſingulare, & talibus tantiſque noſcitur iubere, quos etiam prouinciarum non auderent Iudices in aliqua parte contemnere*. Poſt. *Militia perfunctis Tribunorum & Notatiorum honorem tribuit, & milites ſuos illis exæquat.* Eo fere loco fuit apud *Imp.* quo *Magiſter equit.* apud *Dict.* *Ipſi aſſurgebat* princeps. Caſſ. l. 1. e. 20. In palatium ingreſſus *adorabatur*. Idem l. 6. e. 3. *Iudiciorum ſummā tenere* l. 1. C. Th. de epiſ. iud. dicit, *ſummi faſtigia iuris*. Claud. Ideo ab eius ſententia prouocare nefas, quin vere *ſacra vice iudicare* æſtimatus inde l. 17. C. de appel. *ſacrum iudicium*. Diſtinctus a *Præf. Vrbis*, quod eum *Imp. militari*, *Vrbanum Senatus ciuili dignitate* eligeret. hinc Sidon. *Præf. ſenatui*. Ale-
C xander *Præfectum prætorij ſibi ex Senatus auctoritate conſtituit*. *Præfectum vrbis a Senatu accepit*. Lamp. *Ἔπαρχον τῆς αὐλῆς principem aulæ*. Proc. l. 1. Vand. bel. alij *Comitē aulicorum*, cis Iuſtiniani æuū *Curopalatē* vocarunt. Euag. l. 5. c. 1. Heliogabalus *ad Præfecturā prætorij ſaltatorem, qui hiſtrionicam Romæ fecerat, aſciuit: præfectum vigilum Gordium aurigam fecit: præfectum annonæ Claudium cenſorem, ad honores reliquos promouit commēdatos ſibi putibilium enormitate membrorū*. Lamp. Titulum hunc & *Imperatores* geſſiſſe Lazius ſcribit, fons ſuæ aſſertionis nota illa PP in ſaxis; ſed prolixe labitur; in *Cæſareis* enim titulis hæc *patrem patriæ* ſignat. Magiſtratum hunc *Conſtantinus Maxentio* fuſo ſuſtulit *prætorio* euerſo, *Prætorianis* quod contra ſteterant exauctoratis, & eius loco in *Noua Roma*, eiuſque orbe quadripartito tot *Præfectos præt.* *Galliarum* nempe, *Italiæ*, *Illyrici*, *& Orientis* dedit. In lapide hi curſim mihi lecti *Italiæ*
D *& Illyrici. Galliarum. Galliæ atque Africæ. Illyrici & Orientis. Illyrican. ſecundus. per prou. Pannon. prou. Hiſpaniæ. Prou. Galat.*

PRAEFECTO VRBI) magiſtratus *extra Ordinem*. condita *Prætura* intercidit. Tac. l. 6. an. *Profectis domo regibus, ac mox magiſtratibus, ne vrbs ſine imperio foret, in tempus deligebatur, qui ius redderet, ac ſubditis moderaretur, ferunt q; ab Romulo Dentrem Romulium, poſt ab Tullo Hoſtilio Numam Marcium, & ab Tarquinio Superbo Sp. Lucretium impoſitos: dein Conſules mandabant; duratq; ſimulacrū, quoties ob ferias Latinas præficitur,*

qui conſulare munus vſurpet, cum *populo* tamen tunc agi non poterat ob *ludorum religionē*. Ordinariam *continuā poteſtatem & inſolentia parendi grauiorē Auguſtus* induxit, manente & veteri *Præf. Vrb. Latinarū cauſſa*. Dioni πολίαρχος. Sen. *Vrbis cuſtos*. Caſs. l. 1. e. 34 *eximiæ vrbis præſul*, & in lap. PRAEF. VRBI IVR. DIC. laudatur. Nou. 62. *Vrbica præfectura omnibus alijs præſedeat dignitatibus*. Quare Vop. in Carino culpat quod *Præfectum Vrbis vnum ex Cancellarijs ſuis fecit: quo fœdius nec cogitari potuit, nec dici*. Intra & extra Vrbem ad C. lapidem animaduertebat. E

439. VITRASIO. ORFITO) Amm. Marcel. l. 14. Sub Conſtantino *Orphitus Præfecti poteſtate regebat vrbem æternam, vltra modum delatæ dignitatis ſeſe efferens inſolenter. vir quidem prudens & forenſium negociorum oppido gnarus, ſed ſplendore liberalium doctrinarum minus quam nobilem decuerat, inſtitutus: quo adminiſtrante ſeditiones ſunt concitatæ graues ob inopiam vini. Symmachi ſocer*. Sym. l. 9. e. 121. l. 10. e. 47. F

PONTIFICI SOLIS) In literis ad Conſtantinum *Rex regum Sapor particeps ſiderum, frater Solis & Lunæ*. Amm. l. 17. Inpenſe *Sol in Oriente* cultus, vbi per *Solem Deum* ſignificabāt, vti *Athenienſes* per *Deum Mineruam*. *Perſæ* ei & virgines ſacrarunt. Iuſt. l. 10. *Artaxerxes* rex Dario *vt honeſte negaret quod temere promiſerat, (Aſpaſiā pellicē) Solis eā ſacerdotio præfecit, quo perpetua illi ab omnibus viris pudicitia imperabatur*. Diod. l. 1. *Ægyptij Oſirim* q. *multoculum* dixere, quod *terram & mare quaſi multis oculis colluſtret*. Cap. in Mac. *Heliogabalum Phœnices vocāt*. Lamp. Cui *Heliogabalus*, eius olim ſacerdos *templum in eo loco conſtituit, in quo prius ædes Horci fuit, quem e Syria ſecum aduexit*. Ibid. *Studens & Martis typum, & Veſtæ ignem, & Palladium, & Ancilia, & omnia Romanis veneranda in illud transferre templum, & id agens ne quis Romæ deus niſi Heliogabalus coleretur. Dicebat præterea Iudæorum & Samaritanorum religiones & Chriſtianā deuotionē illuc transferendā, vt omnium culturā ſecretum Heliogabali ſacerdotium teneret*. Nomen Caſaubonus ex Syriaco *Alah Gabal* ducit, quaſi *deus montis*, quod forte more *Orientalium* in monte dedicatus, vti *Deus Carmelus* in *monte Carmelo*. Suet. Scaliger ab *Ela Gabal*, hoc eſt *Deus Gabalitarum*. *Gabala* autem vrbs *Phœnices*. modum loquendi probat, quod & *Dea Auentina, Dea Satriana, Dea Suria* vel *Syria, deus patrius Neapolitanorum* dicatur, & Aſſyrijs *deus Heliopalitanus*, cui *Traianus* in *Parthica* expeditione *miſit ſignatos codicillos, ad quos ſibi reſcribi vellet. Deus iuſſit afferri chartam, eamq; aſſignari purā, & mitti*. G mox. *Alijs codicillis conſcriptis ſignatis conſuluit an Romā perpetrato bello rediturus eſſet. Vitem centurialē Deus ex muneribus in æde dicatis deferri iuſſit, diuiſamq; in partes ſudario condi, ac proinde ferri. exitus rei obitu Traiani apparuit oſſibus Romam relatis*. Macr. ſat. 1. c. 23. In lap. *Soli æterno, Alagabalo* (in numo *Ant.* SOLIS DEI ELAGAB.) *Diuino, Domino, Hierobo, Inuicto, Iuuanti, Sanctiſſimo, Socio Dei inuicti Mithræ, Dionoptes*. In *Peruano tractu* nouitio tempore, antequam in *prouinciā* ab *Hiſpaniarum rege* redigeretur, *crebra*, ſcribit Lipſ. de Veſta c. 15. *& magna templa dicata Soli, & in ijs virgines ſæpe cc. fuiſſe; e quibus ſi qua corpus polluiſſet*, H *morte*

A morte luebat, niſi tamen e Sole ſe concepiſſe ſancte adiuraſſet. Templum
Solis & Syracuſæ habuere.

PONTIFICI VESTAE) Lap. SACERDOS VESTALIS. Putat
Lipſius in prouincijs, quæ Veſtalibus carerent, hos pontifices fuiſſe. Ego
Veſtalium Aedituos dixerim, qualis fuit L. Cæcilius. Dion. l. 2. Cum pri-
mum Romani cum Pœnis bello confliEtabantur propter Siciliam, tunc enim
virginibus metu fugientibus æditorum vnus L. Cæcilius Metellus vir Con-
ſularis, is qui deuictis in Sicilia Carthaginenſibus, in celebri illo triumpho
cxxxviii elephantos duxit, poſthabito vtilitati priuato periculo irrupit in
ardens penetrale, ſacraq; a virginibus deſerta e flammis eripuit. Veſta de
numero Penatũ, aut certe comes. Macr. 1. ſat. c. 4. Eius ædes omnibus inter-
diu patebat, at pernoctare inibi fas nemini maſculo. Dion. Hanc Veſtali-
B bus matroni nudis pedibus adibant, quod olim eo loci, vt Ouid. lacunæ
fuerint. Ibi vigilẽ ignẽ, & alia ſacra ſolis virginibus cognita ſeruabant.
Quærunt illa quænam fuerit. melior doctorum pars Palladium vult,
iuxta Apollodorum cælo delapſum & Ilo Regi traditum. Erat magnitu-
dine tricubitale, quaſi regredientis: dextra haſtam ſublatam præferens, ſi-
niſtra fuſum & colum. videtur in numo I. Cæſaris in dextra manu Aeneæ
ll. 15. Anchiſem læuo humero gerenti. Culta quoque Veſta in pri-
uatis ædibus, ſuſpenſa vaſis fictilibus. Val. 4. c. 4. Per Romuli caſam, per-
que veteris Capitolij humilia tecta, & æternos Veſtæ focos fictilibus etiam-
num vaſis contentos, iuro. His legibus Veſtales capi ſolitæ. Gel. 1. c. 12.
Minorẽ quam annos vi. maiorem quam annos x natã, negarunt capi fas eſſe.
Itẽ quæ non ſit patrima, & matrima. Itẽ quæ lingua debili, ſenſuve aurĩu di-
C minuta, aliave quauis corporis labe inſignita ſit. itẽ quæ ipſa, aut cuius pater
emancipatus ſit: etiãſi viuo patre in aui poteſtate ſit. Item cuius parentes
alter amboue ſeruitutẽ ſeruierunt, aut in negocijs ſordidis diuerſantur. ſed
eam, cuius ſoror ad id ſacerdotiũ lecta ſit, excuſationẽ mereri aiunt. Itẽ cuius
pater Flamen, aut Augur, aut Quindecẽvir ſacris faciundis, aut qui Septẽ-
vir epulonũ, aut Salius eſt. Sponſę quoq; Pontificis, & tibicinis ſacrorũ filiæ
vacatio a ſacerdotio iſto tribui ſolet. Mox. Neq; eius legendã filiã, qui domi-
ciliũ in Italia non haberet, & excuſandã eius, qui liberos treis non haberet.
Virgo autẽ Veſtalis ſimul atq; capta, atq; in atriũ Veſtæ deducta, & Pontifi-
cibus tradita eſt, eo ſtatim tẽpore ſine emancipatione, ſine capitis minutione
e patris poteſtate exit, & ius teſtamenti faciendi adipiſcitur. Sortito e po-
pulo lectæ XX. Gel. at vt Ambr. ep. Mediol. l. 2. de non reſtituenda ara
D Victoriæ, vix ſeptẽ Veſtales capiuntur. & quidẽ ſaluti publicæ dicata vir-
ginitas creſcit merito cũ caret præmio. Symm. 10. e. 54. Veſtę ab anno vitæ
vi. vſque ad xxx puræ, innuptæ deſeruiebãt: hinc in lap. V. C. Virgo caſta.
Mamert. in paneg. Iul. Lectulus Veſtaliũ thoris purior. Quo tẽpore x. annos
diſcere debent, x ſacris operari, x docere. Dion. Poſt nubere licebat vitta &
ſuffibulo inſignibus poſitis. Flor. l. 1. c. 2. Numa inprimis focum Veſtæ vir-
ginibus colendũ dedit, vt ad ſimulacrũ cæleſtiũ ſiderũ cuſtos Imperij flamma
vigilaret. Igne interſtincto virgines, & aliquando nudæ linteo prætenſo
in obſcuro & vmbroſo loco vapulabant. Plut. Quibus mos erat tabulam

felicis materiæ tãdiu terebrare quouſque exceptũ ignẽ cribro æneo virgo in E
ædẽ ferret. Feſt. Plus omnibus aut nunciatis peregre, aut viſis domi prodi-
gijs, terruit animos hominũ ignis in æde Veſtæ extinctus. Liu. l. 28. Sacrifica-
bant & nocte. Sen. de prou. c. 5. Non eſt iniquũ nobiliſſimas virgines ad ſacra
facienda noctibus excitari, altiſſimo ſomno inquinatas frui. Ætate grandior
V. V. Maxima vocata. Tac. Veſtalium vetuſtiſſima. Dion. ἡ πρεσβεύουσα. Sin-
gulas lictor præceſſit, quia aliqua earum a cæna rediens male habita
fuerat. Mire honoratæ. Sen. 6. cont. 8. Tibi Veſtali magiſtratus ſuos faſces
ſubmittunt tibi Coſs. Prætoreſq; via cedunt. Nunquid exigua mercede vir-
go eſt? Plut. Si reo ad ſuppliciũ qui ducitur, fortuito factæ ſint obuiæ, is pœna
liberatur. oportet autẽ iurare a caſu non conſilio fuiſſe hunc occurſum. Qui
vero lecticã earũ aut ſellã qua vehuntur, ſubit, morte id luit. Virgines ſta-
tuam Prætextato, qui Macr. ſat. e. 24. arcanæ deorũ naturæ conſcius dici- F
tur, ponere, Symm. l. 2. e. 36. iudicauit non honeſtati virginũ talia in viros
obſequia conuenire, neque more fieri quod Numa auctor, Marcellus conſer-
uator religionũ, omneſq; Pontifices nunquã ante meruerunt. Apud hos te-
ſtamenta cuſtodiebantur. Suet. in Aug. c. 101. quæ antiſtes virgo legebat.
Suet. c. 1. Cæſar per has, perq; Mamercũ Aemiliũ & Aur. Cottã, propinquos
& affines ſuos veniã (a Sulla) impetrauit. Suet. in Vit. c. 16. Vitellius ſuaſit
Senatui, vt legatos cũ Virginibus Veſtalibus mitterent. Cic. 2. agr. Si quic-
quã deliquero nullæ ſunt virgines, quæ me a vobis deprecentur. Ludis inter-
uenere. Suet. in Aug. c. 44. Veſtalibus locũ in theatro ſeparatim, & contra
Prætoris tribunal dedit. Earum capillũ ſeorſim humarunt. Plin. 16. c. 44.
Arbor antiquior (CCCCL. annis) illa eſt, ſed incerta eius ætas, quæ capilla-
ta dicitur, quoniã Veſtaliũ virginũ capillus ad eam defertur. Quæ ſi vitia- G
tæ fuiſſent viuæ in parietibus ſtruebantur. Schol. Iuu. Tarq. Priſcus Veſtaliũ
corruptã vnã ſpecu ſubterraneo (Feſt. Scelerato cãpo, Plin. cubiculo ſubter-
raneo) oblongo excauato, atq; ibi lectulo poſito & lucerna & menſa cibis re-
ferta, deducentibus eã multis, viuãque includens obſtruxit. & ſic deinceps
pollutas puniri obtinuit. Qui autẽ polluerint in lignũ biceps, ſiue in furcam
collũ inſerunt in ipſo foro, atque ita ad necẽ eos tradunt. Zonar.

XV. VIRO. S.F.) XV viros ſacris faciundis Sullam ex X. viris auxiſſe
creditur. his cura foliorũ Sibyllinorum, & ex SC inde reſpondendi.

Q. K. Quæſtori Kandidato. MANCIPVM) Mancipes ſunt Publi-
canorũ principes, Romani homines, qui quæſtus ſui cauſa ſi decumas redimũt,
decumani appellantur; ſi pratũ aut paſcua publica portitores, aut pecuarij,
quorũ ratio ſcriptura dicitur. Aſcon. Tac. & pro ijs vſus qui vias reficien- H
das redimũt. STATVAM SVB AERE) id eſt æreã. SVB AVRO aurea.

440. LEG LEG. II. MINER. P. F. CVR. COL. CLAVD.) Legato legio-
nis II Mineruiæ, Piæ, Fidelis, curatori coloniæ Claudiæ. Colonia Vbiorum
caput, Claudia dicta a Claudio, cuius vxor Iul. Agrippina coloniam eo de-
duxit, vnde & Germanis Colen, quaſi Colonia nuncupata.

AMERI[N]A) populi Vmbriæ. Vrbs. Cic. Ameria, Seru. Amerinum.

TRIB. LATICL.) Tribuni lati & anguſticlaui diſcrimen Auguſti æuo
cepit. Suet. c. 38. Aug. In liberis Senatorũ, quo celerius Reip. aſſueſcerẽt, pro-

A *tinus virilẽ togã, latũclauũ induere, & curiæ intereſſe permiſit*. Illi a *Laticlauo,clauis* intertexta *ſenatoria*, hi ab *Anguſticlauo equitũ* veſte appellati.

LEG. I, ADI) *legioni* I. *adiutricis*. in Germania Inferiore.

441. T. MARIO) Val.7.c.9. *T.Marius Vrinas* (legerẽ *Vrbinas* ſuadet ibi *T.Marij* ara) qui *infimo militiæ loco, beneficijs D.Auguſti Imp.ad ſummos caſtrenſes honores perductus, eorũ vberrimis quæſtibus locuples factus*.

STEL.) *Stellatina*. Liu.l.6. *Tribus quatuor ex nouis ciuibus additæ Stellatina, Tromentina, Sabbatina, Arnienſis: eæq; viginti quinque tribuũ numerũ expleuere*. Feſt. *Dicta non a cãpo eo, qui in Cãpania eſt, ſed eo, qui parũ abeſt ab vrbe Capena*. LEG. XII.) *legio* XII.& in numo *M.Ant*. III viri a ſcriptoribus, vt Vrſinus, non citata.

DVOR. PRIN) id eſt *duorũ Principũ*. Hi medij inter *haſtatos*, & *triarios*, quorum caſtra *Principia* dicta. IN CL. RAE) *in claſſe præfectus*.

B CN LENTVLI) *Cn.Cor.Lentulus*. Sen.de ben.2.c.27. *Quater millies ſeſtertiũ ſuũ vidit, proprie dixi: nihil enim amplius quã vidit. Ingenij fuit tã ſterilis, quã puſilli, cũ enim eſſet auariſſimus, numos citius emittebat, quam verba. tanta illi inopia erat ſermonis*. *Cn.Cor.Lent*. ſub *Auguſto* triumphalia in *Africa* meruit, mortuo L. *Piſone Præfectus vrbis*. Hic abſque dubio erit. nec inconueniens colligitur cum *Auguſto* bello *Afro* interfuiſſe, qui IN SICILIA PRAEF. fuit.

442. FLAVIANO) ad hunc *Symmachus* II epiſtolar. librum ſcripſit.

VICARIO AFRICAE) *Vicarius* fuit ſub *Valente Gratiano* & *Valentiniano*, l.2. C. Th. ne ſanct. bapt. iter. *Vicarij Vrbi* munia hæc fuere. Caſſ. l.6.f.19. *Vices agentium mos eſt, ſic Iudicum voluntatibus obedire, vt ſuas*

C *non habeant dignitates. ſplendent mutuato lumine, nituntur viribus alienis, & quædã imago in illis videtur eſſe veritatis, qui proprij non habent iura fulgoris. Tu autẽ Vicarius diceris, & tua priuilegia non relinquis: quando propria eſt iuriſdictio, quæ datur a Principe. Habes enim cũ præfectis aliquã proportionẽ, partes apud te ſub prætoriana aduocatione confligunt. vice ſacra ſententiã dicis, & quod maximæ fidei ſignũ eſt, in inſcriptionibus vita tibi cõmittitur hominũ, quod inter mortales conſtat eſſe pretioſum additur quod nec ſalutari te ſine chlamyde iura voluerunt: ſcilicet, vt ſub veſte militari ſemper viſus, nunquã credaris eſſe priuatus. ſed hæc omnia ad præfecturæ gloriã iudicamus eſſe cõceſſa, vt qui tãtæ ſedis vicariũ diceret, vmbratile nihil videret. Conſidera qualia de te præſtes, qui tanta auctoritate ſubueheris. Exuendus a crimine non videtur ab innoxia facultate. Nam quid tibi*

D *debere poſſit, ſi minimis ſuis imputet, quod euaſit? Ad ſimilitudinẽ quippe ſummorũ carpento veheris, intra quadrageſimũ ſanctiſſimæ vrbis iura cuſtodis. Præneſte ludos edis: in vicẽ conſulis in honorẽ poſitus dignitatemq; ſenatoris adquiris, & illa tibi pandunter atria, quæ ſummatibus probantur eſſe collocata*. Q.FAB.MEMMIVS SYMMACHVS) *Q.Aurelij* vnicus F. *Quæſtor, Prætor*, teſtibus epiſtolis patris, *Procos. Africæ*, & *Præf. Vrbi*. patris epiſtolas *poſt obitũ*, vt vulgata cuiuſuis libri prefatio refert, edidit. Expungo hic mendum, quod diu libros occupauit, nẽpe lib. 10. in vet. cod. & in *ſubſcriptionibus epiſtolarũ*, vbi *Flauius Memmius* legitur. errorẽ

vero

vero,quem *Fr.Iuretus* MS.codici S.*Benigni* imputat, vbi titulo lib.3.Q. E
Fabianus Memmius, & lib.5.Q.*Fabius* ſupraſcribitur, minus probo. ſed genuinum *Memmij* nomen *Fabium* vel *Fabianum* eſſe, his lapidibus indicibus, in queis clare FAB. cernitur, euinco.

PROSOCERO) ſeu maximo ſocero,id eſt vxoris auo.

443. EVSEBII) hunc putarim *archiatrum*, cuius crebro in Symmachianis epiſtolis mentio, & quem Macr. 1.ſat.c.2. *Rhetorē inter Græcos præſtantē omnibus* 1.*noſtra ætate profeſſis, doctrinæ Latialis haud inſcium*. & c.6.*Grata & doctrina & facundia clarum Rhetorem* laudat.

Q. AVR. SYMMACHO) L. *Aur. Auianij Symmachi Præf. Vrbi* filium exiſtimo, cuius honores lapidi *Romæ* inſcripti proſtant. Quem Q. *Aurelius* filius ep.6. auctuarij,ni illa epiſtola *Memmij* eſt ad patrem, ſic celebrat. *Vnus ætate noſtra monetam latiaris eloquij Tulliana incude finxiſti. Quicquid in poetis lepidum, in comicis autenticum, apud oratores graue, in annalibus fidele, inter grammaticos eruditum, in Philoſophis myſticum ſolus hauſiſti, iuſtus heres veterum literarum.* F

PROCON. AFRICAE)omnes honores qui in hac tabula adſcribuntur,& in epiſtolis expreſſi ſunt.Cum ſe nominet l.10.e.16.*Proconſularē virum*,viri docti putarunt loqui *Africā*, cum l.2.e.63. eam ſibi *charam*, & ep.5.l.8. *apud Africam meritis & laudibus* ſe celebratū referat. quod hic lapis primus firmat. ORATORI) Prud.l.2.Symmachus *orandi arte potens*. ibid. *Exſultat, fremit, intonat. ventiſque eloquij tumet.* l.1.

Os dignum æterno tinctum quod fulgeat auro

Si mallet laudare Deum,cui ſordida monſtra

Prætulit, & liquidam temerauit crimine vocem. Paganus enim fuit. G
Paria Auſonius cōmendās addit:*Quis ita affectat ſingula,vt impleas omnia? Quid enim aliud es, quā ex omnium bonorū artiū ingenio collecta perfectio?* Ædes in *Monte Cælio Symmachum* poſſediſſe ipſe l.7.e.18.ſcribit.*Proxime de Formiano ſinu regreſſus in larē Cælium*.Vbi illa extiterit,modo innuunt hæ baſes inibi erutæ,quas *priuatis ſtatuis Memmius* domi patriæ dicauit.

444. M.AVRELIVS) in parandis tormentis vna cum P.*Minidio*, *Cn. Cornelio*,& *Vitruuio* ſuam operam *Auguſto* præbuit. Vit.l.1.præf.

BELL.ACT.) Suet. c.9. Auguſtus *bella ciuilia quinque geſsit Mutinenſe, Philippenſe, Peruſinum, Siculum, Actiacum. Ex quibus primum ac nouiſsimum aduerſus M. Antonium: ſecundum aduerſum Brutum & Caſsium: tertium aduerſum L. Antonium IIIviri filium: quartum aduerſus Sex.Pompeium,Cn. Pompeij F. omnium bellorum initium & cauſſam hinc ſumpſit, nihil conuenientius ducens, quam necem auunculi vindicare, tuerique acta.* H

SICVL) Siculum bellum Auguſtus *diu traxit, intermiſſum ſepius modo reparandarum claſsium cauſſā, quas tempeſtatibus duplici naufragio, & quidem per æſtatem amiſerat, modo pace facta, flagitante populo, ob intercluſos cōmeatus famemq; ingraueſcentem, donec nauibus ex integro fabricatis, ac XX ſeruorum millibus manumiſsis, & ad remum datis, portum Iulium apud Baias immiſſo in Lucrinū & Auernum lacum mari effecit. In quo cum hieme tota copias exercuiſſet, Pompeium inter Mylas & Naulochum ſuperauit.* Suet.c.16.Hoc abunde ipſi periculoſum:nā *cum partem reliquam copiarum continenti repeteret, oppreſſus ex improuiſo a Demochare,*

A *chare, & Apolloſane præfectis Pompeij, vno demum nauigio ægerrime effugit. Item cum præter Locros Rhegium pedibus iret, & proſpectis biremibus Pompeianis terram legentibus, ſuas ratus deſcendiſſet ad litus, pene exceptus eſt. Tunc etiam per deuios tramites refugientem ſeruus Aem. Pauli, comitis eius, dolens proſcriptum olim ab eo patrem Paullum, & quaſi occaſione vltionis oblata interficere conatus.*

HISP) emendo PHILippenſe. In quo bello *nec ſucceſſum victoriæ moderatus eſt, ſed capite Bruti Romam miſſo, vt ſtatuæ Cæſaris ſubmitteretur. in ſplendidiſſimum quemq; captiuum non ſine verborum contumelia ſæuit, & quidem vni ſuppliciter ſepulturam precanti reſpondiſſe dicatur, iam iſtam in volucrum poteſtatem fore: alios patrem & filium pro vita roganteis, ſortiri vel dimicare iuſsiſſe, vt alterutri concederetur: ac ſpectaſſe vtrumque morientem; cum patre, qui ſe obtulerat, occiſo, filius quoque voluntaria occubuiſſet nece.* Suet. c. 13.

TORQ ET PHAL.) Polyb. Imp. ei *qui hoſtem percuſſerit haſtā donat,*
B *qui vero deiecerit & ſpoliauerit, pediti quidē phialā,* (Lipſ. pro φίαλην legit ψάλιον *armillā* docte. nā *phialæ* nō niſi in Vopiſco, ſemel inter *caſtrēſia præmia* lectæ) *equiti phaleras. olim autē haſtā tantum.* Præberi autem illi, non qui in iuſta acie, ſed *in excurſione aut velitatione periclitatus. Torques* a *phaleris* forma differt, quæ in *phaleris* planior, in *torque* contorta: illæ ad *pectus* vſque dimiſſæ. Sil. *Phaleris hic pectore fulget*: hic *collum* ambibat. Sil. *Torque aurato circunda. bellica colla.* Plin. 33. c. 2. *Auxiliares & externos torquibus aureis donauere, at ciues non niſi argenteis.* Auguſtus C. *Nonium Aſprenatem lapſu debilitatum aureo torque donauit: paſſuſq; eſt ipſum poſteroſq; Torquati ferre cognomen.* Suet. c. 3. Ludorum etiam hęc munera. Capit. in Maxim. *Natali Getæ filij minoris Seuerus militares dabat ludos propoſitis præmijs argenteis, id eſt armillis, torquibus &*
C *baltheolis.* poſt. *Tunc Maximinus* XVI. *lixas vno ſudore deuicit,* XVI. *acceptis præmijs minuſculis non militaribus.* mox. *Ille more ſolito* VII. *fortiſſimos vno ſudore vicit, ſoluſque omnium a Seuero poſt argentea præmia torque aurea donatus eſt, iuſſuſq; inter ſtipatores corporis ſemper in aula conſiſtere.*

ARMIL) Iſiod. 19. c. 31. *Armillæ proprie virorum ſunt collatæ victoriæ cauſa militibus ob armorum virtutem. vnde & quondā vulgo viriliæ dicebantur.* Plin. 33. c. 2. *Armillas ciuibus dedere, quas non habent externi.* Harum ſpecies *dextrocherium* quaſi δεξιόχειρον, quod dextrum brachium circundaret. Hoc videtur Treb. in Quieto feminis tribuere. In *Macrianorum* familia id *ſpeciale ſemper habuerunt, Alexandrum Macedonem viri in auro & argento, mulieres in reticulis, & dextrocherijs, & in annulis, & in omni ornamentorum genere exſculptum ſemper habuerunt.*
D Cap. Maximinus *maiori pollice ita vaſto vt vxoris dextrocherio pro annulo vteretur.* His large L. *Sicinius Dentatus* honoratus eſt. *Pugnaſſe in hoſtē dicitur centum &* XX *prēmijs, cicatricem auerſam nullam: aduerſas quinq; & quadraginta tuliſſe: coronis eſſe donatum aureis octo, obſidionali vna, muralibus tribus, ciuicis quatuordecim, torquibus tribus & octuaginta, armillis plus centum ſexaginta, haſtis duodeuiginti: phaleris item donatus eſt quinquies vicieſque.* Gel. l. 2. c. 11.

445. SACERDOS CERERIS PVBLICA) Dion. l. 1. Arcades Cereri *per feminas ſacerdotes ſacra fecerunt abſtemia more Græco.* Cuius ſacra e

Sicilia

Sicilia prodiere. Diod.l.5. *Siculis cum propter Cereris & Proſerpinæ fami-* E
liaritatem primi frumenti vſum participaſſent, vtrique deæ ſacrorum feſto-
rumque ſolennitatem ipſarum nomine celebres inſtituerunt. Feſtum enim
Proſerpinæ deducendæ eo tempore celebrant, quo fruges maturescere ſo-
lent, & hoc ſolenne tanta cura & ſanctitate peragunt, qua referre gratiam
eos decet, qui per eam muneris exhibitionem vniuerſis mortalibus antepoſi-
ti ſunt. Ad Cereris autem ſacrum primæ ſationis tempus delegerunt. per x
id dies continuatur, deæ nomine inſignitum, & magnificentiſſimi apparatus
ſplendorem habet, ceteroque cultu priſcæ habitum vitæ imitatur. Interea tur-
pes colloquijs ſermones admiſcere moris eſt, quod deæ ob raptum natæ me-
renti verborum obſcenitas riſum prouocarit. Publici ſacerdotes, qui *præ-*
ter alia ſacrificia publice pro ciuitate ſacra tributim & curiatim facerent,
quales Lx illo (Romulo) *regnante deſignati ſunt.* Dion.l.2.

SICVLA) fortaſſis Rom. ceremoniæ *Siculam* quærebant, quæ *Cereris* F
ſacra obiret, quod deæ a ſuis *prouincialibus* puriora & gratiora munera
parari perſuaſum fuerit. In *Siculis* numis tria illa femora *Gorgonij* ſeu
Ægidis, *τὸ τρίσκελον* Higin.c.276. vocata, tot illius inſulæ *promōtoria* de-
ſignare populare eſt. Inſertam faciem *Mineruæ Coryphaſiæ Panormi* cul-
tæ, Goltzius, ſi bene memini, opinatur. ego *Cereris* ſtatuerim, vel certe
Proſerpinæ; nam his deabus inſula dicata fuit. Vſurparunt illum *Siciliæ*
typum in ſuis numis *Panormitani*, etſi variatum, modo enim *atratæ* ſeu
velatæ caput inpreſſerunt, modo cruribus alatis, modo cum anguibus.
Syracuſani cum *pinnis* & *talaribus* in pedibus, *Segeſtani* ſine *ſpicis* &
capite, ſimiliter & *Mazarienſes* abſq; *capite*. Adi opus numiſmatum *Ph.*
Parutæ. Idem *Siciliæ ſymbolum* & in *Terinæ & Velienſium* numis appa- G
ret, forſan quod illa hos populos ſubegerit. Sic Goltzius.

446. PIISSIMO) Cic.13. Phil. Tu Antoni *ne pius quidem, ſed piiſſimos*
quæris, & quod verbum omnino nullum in lingua Latina eſt, id propter tuam
diuinam mentem nouum inducis. Sed hic diu ante vocem familiarem le-
gis. ſi *Cloelio Siculo, T. Largio Flauo Coss.* lapis ſcriptus, id eſt, an.V.CCLV.

DD) dedicarunt. CLOELIO SICVLO) *Cloelia* gens *patricia.*
Feſt. *a Cloelio Æneæ comite eſt appellata. Siculi cognomen*, Vrſino arbitro,
tulit ab inſigni aliquo apud *Siciliam* facinore, vel quod inde oriunda
Albam, & mox *Romā* cōmigrarit. T. LARGIO) *Sp.* F. primus *dictator.*

447. SICELITANVS) nec alibi hoc gentilitium cognoui. formatum
videtur a *Siceliota*, quo *exteri Græci* dicti. Conſtant. Porphyrogennetæ
Imperij Orient.l.2.th.10. *Ligures ex Italia Siculi dicuntur. aduenæ autem* H
Græci ſunt Siceliotæ, vt Italiotæ. Nota multiplicem patriam.

BATESTANVS) Strab. *Bateſtani, Baſiſtani* populi *Hiſp.* cis *Calpē montē.*

SCRIBA QVAESTORIVS) Feſt. *Scribas proprio nomine antiqui &*
librarios & poetas vocabant: at nunc dicuntur ſcribæ quidem librarij, qui ra-
tiones publicas ſcribunt in tabulis. Cic.3.Ver. Scribarum ordo eſt *ho-*
neſtus, quod eorum hominum fidei tabulæ publicæ, periculaq; magiſtratuum
committuntur. Cum magna eorum *Romæ* turba eſſet, in *decurias* di-
ſtributi magiſtratibus operam locaturi. hinc *ſcribæ ædilitij, prætorij,*

pontifi-

A *pontificum. Pontifices* Minores *Maiorum* ſcribæ. Quorũ *ſcriba Macrinus* fuit. Capit. Lap. SCRIBA PVBLICVS PONTIFICVM. A LIBRIS PONTIFICIALIBVS. Munus hoc *libertis* emebant. Cor. Nep in Eumene. *Apud Romanos ſicut ſunt mercenarii, ſcribæ exiſtimatur: & apud Græcos econtrario nemo ad id officium admittitur niſi honeſto loco, fide & induſtria cognitus quod neceſſe omnium conſiliorum eum eſſe participẽ*. In Liu. l. 2. Porſennæ *ſcriba cũ rege ſedens pari fere ornatu*. Iuſt. in Nou. 90. *Scriba clariſſimus in prouinciis quaſi prætor Tutelaris*. Adſtipulatur tab. 400: vbi *Adranio* ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΟΝΤΟΣ inter magiſtratus eminentiores recenſetur & in tab. 448. ſcriba L. Q. PVBL. DONATVS.

OB H) *ob honorem*. F. I.) *fieri iuſſit*.

449. MARTI. CAMPESTRI) Cat. de re ruſt. *Mars Siluanus* dici-
B tur. idem & *Quirinus*, quod *nomen ipſi Sabini poſuerant a Quiri haſta*. Ser. 8. Æn. *Qui belli curam ſuſceperat ſacrarium Martis ingreſſus, primo Ancilia commoueret, poſt haſtam ſimulacri ipſius, diceretq; Mars vigila*. In lap. *Marti Aug. Auxiliatori. Britouio. Camulo. Caſtrorum. Conſeruatori corporis Aug. Domino. Inuicto. Leucetio. Militari. Patri Vitori. Segnoni. Victori. Vincio. Tutelari menſis Octobris*.

EQVIT. SING.) quid hoc in principe? forſan reſpicit ad *Troſſulos equites*, quos inter fuit *Commodus*. G. FEL.) *Geminæ Felicis*.

CAMP.) in lap. CAMPI DOCTOR. COHORTIS DOCTOR. *Armi-doctor*. Græce παιδοτρίβης. Plaut. *Exercitor*. gloſſæ ὁ πλοδιδάκτης, tirones *arma tractandi* & *formulas militiæ* docebat, ſtationes deſignabat.

450. SVRAE MAMERTINI) *Petronios Mamertinum & Suram* Com-
C modus interemit, *filiumque Mamertinum ex ſorore ſua genitum*. Lamp. *Mamertinus* ergo gener Imp. *M. Antonij*.

452. ΤΑΥΡΟΜΕΝΙΤΩΝ) opidani *Tauromenii* vrbis, qui & *Tauromenitæ* & *Tauromenitani* a *Tauromenio*, & a *Tauromenia Tauromenii*. Nominis originem Diod. l. 16. explicat. *Andromachus Tauromenita Timæi hiſtorici parens, vir opibus & animi ſplendore excellens, quod exulum Naxi, quam Dionyſius exciderat reliquum erat, hinc inde congregans, collem, qui Tauri nomine Naxo imminebat, habitandum illis dedit, & quia ad longum temporis ſpacium illic ſubſtiterat, a manendo, Græcis μένειν, in Tauro Tauromenium nuncupauit*. Iam olim *portum* ibi fuiſſe *Cluuerio* videtur.

454. A LAGVNA) Græce οἰνοχόος, Liu. *pocillator*, Auſon. *pincerna*. *Spectabiles lagenas ex fici radicum filis nectunt*. Plin. 16. c. 31.

D TRICLINIARCH) *Tricliniarcha* & *Architriclinus*. Ath. τραπεζοκόμος. in lap. MINISTRI TRICLINIARES. Sen. *Structores*, ad quos ſpectabat *conuiuij cultus*, vti eius *imperium* ad *conuiuiũ dominum*, qui Plaut. Stich. 3. ſc. 4. *Strategus*, Tac. in Ner. *Rex cõuiuij*, Var. *Modiperator*, Lãp. in Heliog. *Magiſter conuiuii*, Mart. *Magiſter cœnæ* Hor. *cœnæ pater*. item *Parochus* & *Conuiuator*, *Græcis* οἰνοπτης, ὀφθαλμος appellatur. Talorum eum iactu ſortiebantur. qui *modum cœnæ*, quomodo quis biberet, præſcribat.

LICTORI PROXIMO) præibant *lictores* magiſtratum non *confuſe & gregatim*, ſed *ſinguli in lineam*, numus *Bruti* docet, vbi cum *faſcibus* in

Z hume-

humeris *lictores*. *Proximus* ergo, qui *proxime magiſtratui*, reliquis præ- E
ſtantior erat. Gloſſæ *Summus lictor*, ἀρχιραβδοῦχος nominatur. Val.l.1.
*Maxima diligentia maiores hunc morem retinuerunt, ne quis ſe inter Con-
ſulem & Proximum lictorem, quamuis officij cauſa vna progrederetur, in-
poneret*, Perperam Clariſs. *Turnebus* cum *Primo*, qui *primus* dictus ex
ordine, non *honore*, confert. Lictorum inſignia *Toga, faſces* & *virgæ* Cic.
in Piſ. *Togulæ lictoribus ad portam præſto fuerunt*. Quibus acceptis *ſagula*
reiecerunt & *paludamentum*. Liu. *Secundum vota in Capitolio nuncupata
lictoribus paludatis profectus*. *Faſces* erant *teretes bacilli* in modum faſcis
ligati, vt in Plaut. Epid. a.1.ſ.1. elucet. at Plin. 16. c. 18. *Betullam* arbo-
rem *terribilem* ait *magiſtratuum virgis Vetruriæ Etruriæ* vrbis inuen-
tũ, auctore Silio. Hos per viam obuijs magiſtratibus ſummatibus ſub-
mittebant, more a *Valerio* recento, qui primus *ſubmiſſis faſcibus in con-* F
*cionẽ venit Gratum id multitudini ſpectaculum fuit ſubmiſſa ſibi eſſe impe-
rij inſignia confeſſionemq; factam populi quam conſulis maieſtatem vimque
maiorem eſſe*. Liu. *Virga*, vnde lictor in gloſſa *Virgarius* ῥαβδοῦχος vo-
catur. fores *pulſabat*, vbi magiſtratus ingreſſurus hac *ſubmouebat* tur-
bam & infames. Sen. cont. 11. c. 9. *Maieſtatem læſam dixiſſem ſi tibi exeunti
lictor e conſpectu non ſubmouiſſet meretricem*. Sed *matronæ a magiſtratibus
non ſummouebantur, ne pulſari contrectari viderentur, neue grauidæ con-
cuterentur. nec viri earum ſedentes cum vxoribus in vehiculo deſcendere
cogebantur*. Feſt. Hinc a Liu. l. 45. *Summotor aditus* vocatur. Etiam
clamore, ſtrepitu, verbere repulit. Lat. Pacat. in paneg. *Tam longe popu-
lus arcebatur: nec otioſa viatoris manus plebem verbere ſubmouebat*. Licto-
rum quoque fuit iubere magiſtratui *aſſurgere, equo deſcendere & ſemita* G
cedere. Apul. 3. Flor. *Si quem conſpiciunt ex principalibus viris bene conſul-
tum, bene conſtitutum, quanquam opido feſtinant, tamen honoris eius gratia
cohibent curſum, reuelant gradum, retardant equum, & illico in pedes de-
ſiliunt: fruticem quem verberando equo geſtant, eam virgam in læuam ma-
num transferunt. itaque expedita manu adeunt ac ſalutant*. Dion. l. 36.
Pompeius Tigranem regẽ equo ſibi deſcendere per lictorem præcepit. Pœ-
nam quoque infligebant. Liu. *Miſſi lictores ad ſumendum ſupplicium,
nudatos virgis cædunt, ſecurique percutiunt*. *Conſtantinopoli*, vt ſcribit
Meurſ. in gloſ. Δικανοί audiebant, quibus & humandorum cadauerum
cura incumbebat. eorum cIↃc *Conſtantinus* inſtituit. PROXIMVS par-
ro in militia pro *Vicario* & *Optione* fuit. Tac. *Proximus admiſſionum*. in
palatio *Proximus memoriæ, ſcriniorum*.

A COMMENT. BENEFICIORVM) item A MEMORIA & *ad* H
memoriam Cauete hæc munia accipienda, a *memoria* enim *libertorum* fuit,
ad memoriam V.C. qui ſub *penultimis Impp*. MAGISTER MEMORIAE
audijt. lap. SATVRNINO SECVNDO V.C. PRAESIDI PROVIN-
CIAE AQVITANICAE MAGISTRO MEMORIAE.

SELINVNTE) non eſt *Selinus Siciliæ*, cuius gentiles *Selinuntij* & *Se-
linuſij*. Eius reliquiarum moles in *Terra de le Pulci* prope *Caſtrum Ve-
tranum* ſtupendas vidimus. ſed *Ciciliæ*, vbi *Traianus* Imp. morbo perijt.

A NIGRO ET APRONIANO) hic *Coſs. Traianus* obijt an.C.cxvii.
Ind.i.vitæ Lxiii. RELIQVIAE TRAIECTAE) *transferre reli-
quias*. Var. *commouere funus*. PIACVLO FACTO) *Manibus ex-
piandis* cum *nigræ hoſtiæ cæſæ, vinum effuſum, vaſa in rogum miſſa, viſce-
ra rogo appoſita oleo reſparſa, piaculum fieri* dicebant.

A VESTE) in lap. A VESTE IMP. PRIVATA, MAGNA LIVIAE, MATVTINA, REGIA, SCENICA. quæuis ergo veſtis ſuum cuſtodem habuit.

455. DE SICVLIS APIBVS) *Sicularum* apum *mel* primas a *Cecropio*
ſeu *Attico* ex *Hymetto Monte* tenebat. Sil. *Nectareis vocat ad certamen
Hymetton audax Hybla fauis*. Mart. epig. 102. *Cum dederis Siculos medus
de collibus Hyblæ, Cecropios dicas tu licet eſſe fauos*. Var. de re ruſt. *Sicu-*
B *lum mel fert palmam, quod ibi thymum bonum & frequens*. Inprimis *Hy-
blæi colles* ob id claruere, qui penes *Marcellinum* flumen *Alabi amnis*
fonti imminent. Virg. ecl. 7. *Thymo mihi dulcior Hyblæ*. Ouid. *Cana prius
gelido deſint abſinthia ponto, & careat dulci Trinacris Hybla thymo*. Apul.
1. metam. *Aginenſis quidam ſum Ætneo melle vel caſeo, & huiuſcemodi
cauponarum mercibus per Theſſaliã diſcurrens*. Iſiod. l. 20 c. 3. mel *Sardoum
amarum eſt abſinthii cauſa*. Cuncta fere quæ *Sicilia* produxit veteres ob
præſtantiam magnifecere. Vinum *Mamertinũ* inter *Falernum, Chiumque*
& *Lesbium* in triumphalibus cænis Cæſar appoſuit. Plin. *Amphora Ne-
ſtoria tibi Mamertina ſenecta, ſi detur quoduis nomen habere poteſt*. Mart.
ep. 115. *Dulce vinum Pollæum Syracuſanum*, a *Pollide* rege inuẽtum Poll.
l. 6. c. 2. celebrat, hodie *Muſcadello* appellatur. *Murana* Mart. ep. 77 *Quæ*
C *natat in Siculo grandis muræna profundo*, id eſt in Freto, *Non valet exuſtã
mergere ſole cutem*. *Cattabus Siculus, carnes, columbæ, thynni e Sicilia
conditi, caſeus Syracuſanus* in Athenæo commendantur. Plura Sicula ſu-
ſpexere, quæ modo in hanc ſcenam non intromittimus.

456. HELPIS) *Meſſanæ* in armario vulgo *Teſoro*, vbi nobilis illa *bi-
bliotheca* Mss. *membranarum* in omni genere literaturæ diues, vbi *illu-
ſtriſſimi hominis Conſtantini Laſcaris Conſtantinopolitani*, de Græcis literis
præclare emeriti libri publice ſeruari teſtamento iuſſi, vbi abſque dubio
tot *ſelecti authores* longo deſiderio exules tãdem reperti, quorum non-
nullos *Siculo nomine* donarũt. Bibliotheca certe, qualẽ vniuerſa Sicilia cõ-
parem haut poſſidet. Ibi exacto anno ciuiles Vrbis faſces gerẽtibus DD.
Ant. Iacobo Lentini & San Baſili, D. Palmerio de Ioanne, D. Fran. Marullo,
D *Io. Petro Arena, D. Iac. Campulo Baroni Bonuicini, & Io. Tuccari*, forte for-
tuna in detritum librum incidi, ſignatũ nomine *Nicolai Coxæ Canonici*,
florentis an. cIↄ ccccLxvi. in charta Pergameni *Helpidem Meſſanenſem*
legi. quare adprime gauiſus ſum tandem innotuiſſe, quod multos la-
tuerit. Vxor fuit, quod me monuit *Antoninus Amicus Regius Siciliæ
Hiſtoriographus*, qui modo eius prou. *annales* ab an. cIↄ Lx meditatur, nõ
Anicij Manlii Seuerini Boethij Philoſophi, vt *Oct. Caietanus Syracuſanus*
Soc. IESV in *idea ſanctorum Siculorũ* opinatur, ſed alterius *Boethij Seueri
Torquati Romani*, indicante eadem membrana. Quod ſic colligitur.

Boetij Oratoris coniunx fuit *Ruſticiana*, mater *Symmachi* & *Boethij*, qui A. Iɔxxii adhuc *pueri Conſules*, quo tamē anno *patrem* cum *Symmacho conſulatum* geſſiſſe *Sigonius* refert. Diſerde contra eſt *pater*, qui ob id in filios beneficium *Theodorico regi* grates egit, & *munera ſparſit*, vt ipſe l. 2. de conſol. phil. Dein teſte *Iac. Bergomenſi* de illuſt. fem. *Helpis* inter homines eſſe deſijt *Vigilio Papa* & *Iuſtiniano* rerum potente, anno ſalutis Iɔ xL at *Boetius* cum *Symmacho Socero*, quem gener *pretioſiſſimum generis humani decus* laudat, pro CHRISTO animā effudit & conformē E cum *Dionyſio Areopagita* vitæ exitū ſortitus, *Theodorico* rege ſæuiente A. Iɔ xxv. Procop. Anno Iɔ xL *Ruſticiana* adhuc ſuperſtes erat, & *Totila Vrbem* expugnante vidua *panem ab hoſtibus emēdicabat, cum ditiſſima olim egenis multa erogaſſet*. Proc. l. 3. de bel. Goth. *Helpis* vero prior marito ad DEVM redijt, ſic ipſa: LVX MEA NON CLAVSA EST TALI REMANENTE MARITO. Inter ingenij ſui monumenta nobis reliquiſſe feF runt hymnos in SS. *Petrum* & *Paulum Apoſtolos*, quorum vnum *Aurea luce*, alterum *Oliuæ binæ* auſpicantur.

CAP. XXII. Quirinalia. Temſa Bruttiorum opidum. Ludi Magni. Proc. ad alimenta. Rationalis. Preſes. Vicarij Magiſtratus Regni Siciliæ.

457. C. FABIVS. Q. F.) h. e. *Q. Fabij*, qui primus *Maximi cognomen* ſtirpi ſuæ adiecit. M. N.) *Marci nepos*. id eſt, *M. Fabij Ambuſti*.

GVRGES) ſic appellatus ob abſumtum patrimonium.

QVIRINALIBVS) Feſt. *Quirinalia menſe Februario dies, quo Quirini fiunt ſacra. idem ſtultorum feriæ appellantur, (ante, quam in eum commigrarent fere Sabini Curibus venientes poſt foedus inter Romulum, & Tatium) quod quidem ſuorum fornacalium ſacrorum cognominant, eo potiſſimum rem diuinam faciunt*. Var. l. L. 5. *Quirinalia* a *Quirino, quod ei deo feriæ, & eorum hominum qui fornacalibus ſuis non fuerunt feriati*. G

458. CVRAT. VIARVM) laudi duxit *Traianus* hunc titulum *imperatorijs* admiſcere. ſequentes IV *viros* ſe ſcripſere *viarum* ſcilicet. Nec quis plures ſtruxit ac ipſe. Viæ a *Beneuento* ad *Brunduſium*, innumeros cippos, rei teſtes *Beneuenti* & per *Neapoleos regnum* vidimus.

LICINIVS) III Cos. *Gymnaſium* ære ſuo publicauit. Adeo familiariter *Traiano* vſus, vt ſepe *Auguſtum* domi conuiuam haberet, cui *Præfecto Præt.* ipſe pro more dixit: *accipe gladium hunc, Licini, ſi recte imperauero pro me, ſin ſecus contra me vtere*.

CIPP. TERM.) cippi *milliaria* terminantes. H

SALENTIN.) in numis *Salantini*. Eos vocant, *qui circa Iapygium habitant promontorium, alios Calabros*. Strab. l. 6.

NAPETINAEI) vrbs *Napitia*. HIPPONIATEI) *Hipponium* vrbs.

SCYLLAC.) *Scyllacenſes*, quorum opidum *Scylacium* & *Scylletium*, in numo SCYLLATIVM. Caſs. *Prima vrbium Brutiorū, quam Troiæ deſtructor Vlyſſes creditur condidiſſe*. Colonia *Athenienſium*, hodie *Squillaci*.

TERINAEI) opidum *Teris* & *Terina*.

A TEMSANE) Pauſ. *Temeſſa*. Strab. l. 6. *Temeſa* vel *Tempſa*, Bruttiorum emporium, prope quod ſacellum *Politæ ex Vlyſſis* ſocijs, *quem per inſidias a barbaris necatum, graues exercuiſſe iras ferunt, coactoſque oraculi monitu vicinos ei tributum pendere, indeque prouerbium eſſe Nemo Temeſeum heroem aduerſus ſe. Cum autē* Locri *Epizephyrij Temeſam cepiſſent, Euthymū ferunt pugilē contra iſtū geniū in duellū deſcendiſſe, victoriaque potitū ab eo extorſiſſe tributum vicinis remitteret.* Barius hoc S. *Marcum* in Calabria dicit. THVRIAT*es*.) & *Thurij* gentiles. *Thurinum* opidum Magnæ Græciæ in ſinu *Tarentino*.

459. PAL.) *Palatina* tribus a *Palatino* monte denominata.

PATR. COL. CVR. R. P.) *patrono Coloniæ, curatori Reip.*

PROC. AVG. VIAE. OST. ET CAMP.) *Procuratori Auguſti viæ*
B *Oſtiæ & Campaniæ*. REG. CALABRIC.) *Regij* vel *regionis Calabricæ*.

LVPIENSIVM) *Lupiæ* Strab. *Lupia* Plin. 25. c. 11. *Luſpia* Ptol. ex *Rudijs* patria *Ennij* condita, vrbs *Apuliæ* nobilis, vbi *Præſes* forum agit.

HVDRENTINOR.) *Apuliæ* ad *mare Ionium* opidum, iuxta hunc lapidem *Hudrentum*, alias *Hydruntum*, vulgo *Otranto*.

VICTORES CAMPANIAE) *Gladiatores* cognominati *Ordinarij*, *Fiſcales*. Capit. in Gord. Iun. *Poſtulaticij*. Sen. ep. 7. *Cateruarij* confuſè pugnātes, & hic *Victores*. Plin. 36. c. 15. *Victores e gladiatoribus ſuis produxit*.

460. CVRATORI TRIVMPHI) i. e. *apparatus*. diuerſus ab eo, qui *victorē* cōmendaret. Suet. in Cal. c. 2. de Germ. *Orauit cauſas etiā triūphales*:

GERMANICI. SECVNDI) *triumphi* nempe. Nam Domitianus *de Cattis Daciſque poſt varia prælia, duplicem triumphum egit*. Suet. c. 6.

C PROC. LVDI MAGNI) Non tantum *Laniſtæ* (Sen. de benef. *Laniſtæ qui familiam ſuam ſumma cura excercet & ornat*) *Doctores* & *Magiſtri*, ſed & *Procuratores* dicti flore iuuenū lecti *ludos* curarūt. Ludis & ſui *Medici*. MEDICVS LVDI GALLICI. De *ludis Magnis* ſic Aſcon. 2. Ver. *Romani ludi ſub regibus inſtituti ſunt Magni appellati, quod magnis inpenſis dati ſunt: tunc enim primum ludis inpenſa ſunt CC. millia numum. Alij ideo Magnos ludos dictos putant, quod Conſo conſiliorum ſecretorum deo, id eſt Neptuno Larium regi & rerum conditarum & Dijs Magnis, id eſt Laribus vrbis Romæ dati ſunt: quibus aiunt raptas Sabinas eſſe, vt videatur propter hoc dicere Virgilius Magnis Circenſibus actis. Nam & Magni & Circenſes ijdem ſunt.* LVDI MATVTINI) lapis ΛΟΤΔ ΜΑΤ λυδος ματουτῖνος qui mane ederetur. Obſeruat *Lipſius* ex lapidib. LVDVM DACIVM,
D GALLICVM, MAGNVM, MATVTINVM, MAMERTINVM: *Mamertini* forſan ſunt *Martiales*, *Martij* IV. Idibus Maias celebrati.

PROC. AD ALIMENTA) ſeu ANNONÆ Capit. in Ant. De *alimentis multa prudenter inuenit. Curatores multis ciuitatibus, quo latius Senatorias tenderet dignitates, e Senatu dedit. Curæ alimentorum in Italia.* Spart. in Iulian. meminit. Capit. in Pert. *Alimentis diuidendis in via Aemilia procurauit.* Qui alebantur *Alimentarij* dicti. Capit. in Pert. *Compendia alimentaria*, hoc eſt commoda.

CVR. SARTORVM. TECTORVM. OPERVM PVBL.) eorum

munus

munus & in hoc lapide EX SC CAVSA COGNITA EX PRIVATO IN PVBLIC. RESTITVER. E

MERCATORIS VENALICI) h.e. *mangonis ſeruorum venalium*. Inde liquet parum caute *Lambinum* & *Patricium* in illo Cic. frag. *Neque me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos & Lælios, multi venalicij mercatores ſuperarunt*, legiſſe *venalitiarios*. quod *Venalicij* & *ſerui venales ſint*.

461. M.C.D) *memoriæ cauſſa dedit.* P.V.) *Præfectus Vrbi*. item *perfectiſſimus vir*. In Nót. Orient. *Perfectiſſimus Præſes Arabiæ ; Præſes Iſauriæ*. ſed hic *præf. Vrbi* notat. quo honore *Cæcilianus* functus.

RATION) in lap. RATIONALIS SACRARVM LARGITIONVM. item MVNICIAE. in Not. *Rationalis trium prouinciarum, id eſt, Siciliæ, Sardiniæ & Corſicæ. Summarum Italiæ, Vrbis Romæ, Africæ, Numidiæ. Hiſpaniæ, ſum. quinque prouinciarum, ſum. Galliarum, Britanniarum. Rationalis* curator *fiſci* & *vectigaliũ*, proprie *rei priuatæ* tantũ. Incumbebãt vt F *emphyteuticorũ fundorũ patrimonialiũ poſſeſſores III* penſionibus *omnis ſumma publicis ratiocinijs inferatur*. l. 4. C. de coll. fund. patrim. Affines his *Sicilia* retinuit VI viros *Magiſtros Rationales* regij patrimonij tutores.

PRAES) *Præſidũ* nomen antiquum; nam Liu. *Bebiũ præſidẽ* indigetat. ab *Auguſtis* plerunque, etiam *ſorte* dati. Sym. l. 1. ep. vlt. *Alexander vir ornatiſſimus ſortitus prouinciam præſidialẽ*. interdũ in plures annos prorogati. Capit in Pio. Fuit *ea conſtantia vt ſeptenos & nouenos annos in prouincijs bonos præſides detineret*. Scribit Modeſtus *plebiſcito contineri ne quis præſidũ munus donũq; caperet, niſi eſculentũ, poculentũq; quod inter dies proximos prodigatur*. Stipendia eorũ Lamp. in Alex. cõputat. *Iudices quũ promoueret exẽplo veterũ, vt & Cicero docet & argento & neceſſarijs* G *inſtruebat, ita vt præſides prouinciarũ acciperẽt argenti pondo vicena, phialas ſenas, mulos binos, equos binos, veſtes forenſes binas, domeſticas ſingulas, balneares ſingulas, aureos centenos, cocos ſingulos. Et ſi vxores non haberent, ſingulas concubinas, (quod ſine his eſſe non poſſent) reddituri depoſita adminiſtratione, mulas, mulos, equos, muliones, & cocos: cætera ſibi habituri, ſi bene egiſſent: in quadruplũ reddituri, ſi male*. Ex præſidibus *ius prætorium* datũ id eſt vt inter *prætorios* in *ſenatu* allecti. Vop. in Prob. *Permiſit patribus vt ex magnorũ iudicũ appellationibus ipſi cognoſcerent, proconſules crearent legatos conſulibus darent, ius prætoriũ præſidibus*. Not. Orientis XLV. præſides recẽſet. In Aſia XV. *Palæſtinæ* Salutaris, *Paleſtinæ* Secundæ, *Phœnicis Libani, Euphratenſis, Syriæ Salutaris, Oſroenæ, Meſopotamiæ, Ciliciæ* II. *Piſidiæ, Lycaoniæ, Phrygiæ, Pacatianæ, Phrygiæ Salutaris, Lyciæ, Cariæ & Inſularũ*. In Africa IV. *Mauretania, Sitifenſis, Cyrenaicarũ & Au-* H *guſtanicæ prou*. In Ponto XI. *Ponti Polemaici, Heleſponti, Honoriados, Æmi Montis, Rhodopes*, Cappadociæ I. & II. *Armeniæ* I. & II. *Galatiæ Salutaris & Scythiæ*. In Illyrico. *Macedoniæ Salutaris, Epiri Veteris & Nouæ, Dardaniæ Præualitanæ, Theſſaliæ & Mæſiæ* I. ac *Daciæ Ripenſis*. (*Germaniæ*. Suet. in Domit. c. 6. *Marcomaniæ* Capit in M. Aur. *Friſiæ*. Tac.) in Britannia III *Britanniæ*, I. ac II. & *Flauiæ Cæſarienſis*. In Gallijs XI. *Alpiũ Maritimarũ, Alpiũ Pœninarũ & Graiarũ, Maximæ Sequanorũ, Aqui-*

tania

A *taniæ* I.& II. *Narbonenſis* I.& II. *Lugdunenſis* II.& III. *Lugd. Senoniæ* & *Nouẽ populorũ*.In Hiſpania *Tarraconenſis*,*Carthaginenſis*,*Tingitaniæ*, *Inſularũ Balearum*,*Gallecıæ*,*Luſitanię & Bæticæ*.In Italia *Venetiæ & Hiſtriæ*, *Aemiliæ*,*Liguriæ*,*Flaminiæ*,*Tuſcıæ*,*Vmbriæ*, Campaniæ,*Sıcılıæ*,*Piceni*.

VIC. PRAEF. PER ITALIAM) nota *Vicarij* munus cum *Præfecti* conſociatum. Quibus locis *Præfecti* admoti,& *Vıcarij* erant, ſed Vicarij latiori pollebant regimine. *Italiæ* II. fuere, VRBIS ſub cuius *diſpoſitione* *Correctores Apuliæ & Calabriæ*, *Brutiorũ & Lucaniæ*,*Præſides Sãnij*,*Sardiniæ*,*Corſicæ*,*Valeriæ*,& IV *Cõſulares Campaniæ* , *Tuſciæ* atque *Vmbrię*, Piceni *Suburbicarij* & *Siciliæ*. Ex quo comperitur *Occidentis* dominio *Sicilia* ſubiecta.cis ętatem Iuſtiniani *Orientis* faſces illã adoraſſe ex libris iuris noſcitur. & ITALIAE, qui *Mediolani* reſidebat. quare ab Albutio

B Silo *Mediolanũ Italię metropolis* honoratur.Ipſi parebat *Venetia* &*Hiſtria*. *Liguria*,*Alpes* Cottiæ,*Rhetia* I.& II. *Æmilia* cum Piceno *Annonario*. Ita vides *Italiã* geminám, vna Vrbis vel ROMÆ alteram ITALIAE vocabulo diſtinctam. eo reſpexit illa baſis,quam primus *Romæ* exſcripſi in propatulo domi *Clementis Culcitræ* marmorarij prope S. *Laurentium Clericorũ Minimorũ*, in qua P. Heluius CORRECTOR VTRIVSQ. ITALIAE conſpicitur. *Vicarij* AFRICAE. Vic.ILLYRICI tres, *Ponti*, *Thraciarũ*,*Macedoniæ*. Ponto ſuberat *Bithynia*,*Galatia*, *Paphlagonia* I. & II. *Armenia* I. & II. Thraciæ, *Europa*, *Hæmimontana* , *Rhodapa* , *Moeſia*. II. & *Scythia*. Vic.HISPANIAE. Vic.BRITANNIAE, cui ſubiecti duo *Cõſulares Cæſarienſis* & *Valẽtiæ*, *Pręſides* III.*Brit.Primę* & *Secundę*, *Flauię Cęſarienſis*. Vic.GALLIAE. Vic.ASIAE,cui ſuberat *Piſidia*,

C *Lycaonia*, *Phrygia* Pacatiana, *Phrygia Salutaris* , *Lycia*, *Caria*, *Galatia*. *Muri Longi Vicarios* II. Conſtantinus inſtituit, quorum vnus *Politicus*, alter *Caſtrenſis*. Hunc murum *Anaſtaſius* Aug. condidit,qui Lx milliaribus ab Vrbe extendebatur, a Magno mari verſus meridiem L. mil. latitudine pedum xx. Meurſ.

MATRONARVM DECVS) in lap.FAMILIAE ORNAMENTO. SERVANDAE ET DOCENDAE CASTITATIS EXEMPLO. QVÆ CVM VIXIT DEA ET SANCTISSIMA DICTA. CONIVGI VIRGINEAE. ANIMAE MERENTISSIMAE. VNIVIRAE.

464. PROV.) *Prouinciarum* ſyllabus tempore *Auguſti*. ex Onuph. Panuinio. Imperatorum I.*Hiſpania Luſitania*. II.*Hiſpania* Tarraconenſis. III.*Gallia Aquitania*. IV.*Gallia Lugdunenſis*. V.*Gallia Celtica & Germania*. VI.*Pannonia*. VII *Moeſia*. IIX.*Dalmatia & Illurici pars*. IX.*Cili-*

D *tia*. X.*Suria*.*Coeles*.XI.*Suria & Oriens vſque ad Euphratem*.XII.*Ægyptus & Arabię pars*. *Italia omnis*. *regna omnia & principatus orbis Romani*. Prou. populi Rom. I.*Africa & Numidia*. II.*Aſia cis Halim & Montem Taurum*. III.*Hiſpania Betica*.IV.*Gallia Narbonenſis*.V.*Sicilia*.VI.*Sardinia & Corſica*. VII. *Illuricus*. IIX. *Macedonia*. IX. *Achaia*,Theſſalia, *Aetholia*,*Acarnania Epeirique pars*. X.*Creta & Cyrenaica*. XI.*Cyprus*.XII. *Bithynia* , *Propontis & Ponti pars*.

465. POM.) *Pomptina* ruſtica tribus.

In

Cum hucuſq; de *magiſtratibus Rom.* peregerimus & *Siciliæ* Regni magiſtratuum nomenclatorem adijcere placuit. Gubernatur *Sicilia* à *Prorege*, & triplici *regio tribunali*. E

MAGNA REGIA CVRIA *curiarũ caput & exemplar, iuriſdictione meri & mixti imperij* prædita. Conſtat *Præſide*, ſenis *Iudicibus*, tribus ad *criminalia*, tot ad *ciuilia*, quorũ vno biennio duo ſunt *Meſſanenſes*, duo *Panormitani*, I. *Catanenſis*, vnus ex *Regno*, altero *Panormitanus*, *Meſſanẽſis*, duo *Catanenſes*, duo ex *Regno*, *Fiſci Patrono*, *Magiſtro Notario*, *Procuratoribus* tribus *Fiſci* & *Solicitatore*. *Capitaneo Guardiæ* M.R.C. *Cõteſtabili Maiore*, cũ *XXC Algozirijs* ſeu *Lictoribus* virgas portantibus, *Capitaneo campi*, cui XIi equo ſeruiunt, *Porteriis* ac *Seruientibus*, & *Miniſtris Iuſticiæ*. Item *Aduocato*, *Procuratore*, & *Solicitatore pauperum*.

CONS. REGII PATRIMONII ex *Præſide*, *Cõſultore* & *protectore* R.P. ſex. *Magiſtris Rationalibus*, quorum tres I.DD *cauſas fiſci cognoſcunt*, tres *Equites res militiæ* curãt, *hoſpitia* & *ſtipendia* militũ, *caſtra*, *arma*, *triremes*, *ſpolia* ſeu hereditates *Epiſcoporũ*, *ius regium patronatus* & conſimilia, ſingulis binis *Vallis* aſſignatur, *Generali Theſaurario* curãte exactiones regionum & eius *Locumtenente*, *Conſeruatore* R.P. *Fiſci Patrono* R.P. *Magiſtro Notario*, *Procuratore Fiſci & Solicitatore*, *Magiſtro Portulano* cum *Adſeſſore & Magiſtro Notario*, *Magiſtro Secreto*, cui ſubſunt ciuitatum *Secreti*, exceptis *Meſſanenſi*, *Panormitano*, *Catanenſi*, *Syracuſano*, & *Thermarum*, ac *Collectore Decimæ & Tareni*. F

CONSISTORIVM SACRÆ REGIÆ CONSCIENTIÆ nouitium tribunal habet *Præſidem*, tres *Iudices*, & *Magiſtrum Notarium*.

Exiſtunt & XII. *Deputati* in comitijs electi, *Protonotarius* & eius *Locũtenens*, *Secretarius Cameræ Reginæ*. VI. *Secretarij* Regni ſeu *Referendarij*. G

SACRVM REGIVM CONSILIVM. XXVII *virorum*, qui omnes *Togati*, demptis non-*Iuriſperitis*. Inſunt tres *Præſides*, *Cõſultor Proregis & Protector Regij Patrimonij*, ſex *Iudices* M.R.C. ſex *Magiſtri Rationales*, *Theſaurarius*, *Conſeruator* R.P. *Fiſci Patroni* bini, III *Iudices Conſiſtorij*, *Protonotarius* huius Conſilij *Secretarius*, *Magiſter Portulanus*, *Magiſter Secretus*, et ſecuudum *Garſiam Maſtrillum* Siciliæ *Regium Conſiliarium* part. II. de magiſt. *Auditor Generalis* militum.

Non ita pridem *ſumma Regni officia* VII erant, *Magni* agnomine; *Comeſtabilis*, *Magiſtri Iuſtitiarij*, *Admirati*, *Cameringi*, *Protonotarij*, *Cancellarij*, & *Seneſcalci*. Ex quibus ſuperſunt COMESTABILIS, cui parent Regni *Mareſcalci*. ADMIRATVS, *præfectus maris* cum *iuriſdictione ciuili & criminali*, quod hodie coniũctim exercetur à D *Didaco de Aragonia*, *Duce Terræ Nouæ*. & PROTONOTARIVS. H

In recentioris æui memorijs *Siculos* numero annorum *Græco* fuiſſe vſos paſſim deprehendis. Quo ergo annum CHRISTI cognoſcas, abſtrahe ab illis annis Iɔɔ. Iɔ.v i i i. & relinquetur Salutis noſtræ natalis.

FINIS.

12238.

850

humeris *lictores*. *Proximus* ergo, qui *proxime magiſtratui*, reliquis præſtantior erat. Gloſſæ *Summus lictor*, ἀρχιραβδοῦχος nominatur. Val.l.1. *Maxima diligentia maiores hunc morem retinuerunt, ne quis ſe inter Conſulem & Proximum lictorem, quamuis officij cauſa vna progrederetur, interponeret*. Perperam Clariſſ. *Turnebus* cum *Primo*, qui *primus* dictus ex *ordine*, non *honore*, confert. Lictorum inſignia *Toga, faſces & virgæ*. Cic. in Piſ. *Togulæ lictoribus ad portam præſto fuerunt*. Quibus acceptis *ſagula* reiecerunt & *paludamentum*. Liu. *Secundum vota in Capitolio nuncupata lictoribus paludatis profectus*. *Faſces* erant *teretes bacilli* in modum faſcis ligati, vt in Plaut. Epid. a.1.ſ.1. elucet. at Plin. 16 c.18. *Betullam* arborem *terribilem* ait *magiſtratuum virgis*. *Vetruriæ Etruriæ* vrbis inuentũ, auctore Silio. Hos per viam obuijs magiſtratibus ſummatibus ſubmittebant, more a *Valerio* retento, qui primus *ſubmiſſis faſcibus in concionẽ venit. Gratum id multitudini ſpectaculum fuit ſubmiſſa ſibi eſſe imperij inſignia confeſſionemq; factam populi quam conſulis maieſtatem vimque maiorem eſſe*. Liu. *Virga*, vnde lictor in gloſſa *Virgarius* ῥαβδοῦχος vocatur. fores *pulſabat*, vbi magiſtratus ingreſſurus hac *ſubmouebat* turbam & infames. Sen cont. 11. c.9. *Maieſtatem læſam dixiſſem ſi tibi exeunti lictor e conſpectu non ſubmouiſſet meretricem*. Sed *matronæ a magiſtratibus non ſummouebantur, ne pulſari contrectari viderentur, neue grauidæ concuterentur. nec viri earum ſedentes cum vxoribus in vehiculo deſcendere cogebantur*. Feſt. Hinc a Liu. l.45. *Summotor aditus* vocatur. Etiam *clamore, ſtrepitu, verbere* repulit. Lat. Pacat. in paneg. *Tam longe populus arcebatur: nec otioſa viatoris manus plebem verbere ſubmouebat*. Lictorum quoque fuit iubere magiſtratui *aſſurgere, equo deſcendere & ſemita cedere*. Apul. 3. Flor. *Si quem conſpiciunt ex principalibus viris bene conſultum, bene conſtitutum, quanquam opido feſtinant, tamen honoris eius gratia cohibent curſum, reuelant gradum, retardant equum, & illico in pedes deſiliunt: fruticem quem verberando equo geſtant, eam virgam in læuam manum transferunt. itaque expedita manu adeunt ac ſalutant*. Dion. l.36. *Pompeius Tigranem regẽ equo ſibi deſcendere* per lictorem præcepit. Pœnam quoque infligebant. Liu. *Miſſi lictores ad ſumendum ſupplicium, nudatos virgis cædunt, ſecurique percutiunt*. *Conſtantinopoli*, vt ſcribit Meurſ. in gloſ. Δεκανοὶ audiebant, quibus & humandorum cadauerum cura incumbebat. eorum cIↃc *Conſtantinus* inſtituit. PROXIMVS parro in militia pro *Vicario* & *Optione* fuit. Tac. *Proximus admiſſionum*. in palatio *Proximus memoriæ, ſcriniorum*. E F G

A COMMENT. BENEFICIORVM) item A MEMORIA & *ad memoriam* Caute hæc munia accipienda, a *memoria* enim *libertorum* fuit, *ad memoriam* V.C. qui ſub *penultimis Impp.* MAGISTER MEMORIAE audijt. lap. SATVRNINO SECVNDO V.C. PRAESIDI PROVINCIAE AQVITANICAE MAGISTRO MEMORIAE. H

SELINVNTE) non eſt *Selinus Siciliæ*, cuius gentiles *Selinuntij* & *Selinuſij*. Eius reliquiarum moles in *Terra de le Pulci* prope *Caſtrum Veteranum* ſtupendas vidimus. ſed *Ciciliæ*, vbi *Traianus* Imp. morbo perijt.

A NIGRO ET APRONIANO) hic Coſs. *Traianus* obijt an.C.cxvii.
Ind.i.vitæ Lxiii. RELIQVIAE TRAIECTAE) *transferre reli-*
quias. Var. *commouere funus*. PIACVLO FACTO) *Manibus ex-*
piandis cum *nigræ hoſtiæ* cæſæ, *vinum effuſum, vaſa in rogum miſſa, viſce-*
ra rogo apposita oleo reſparſa, piaculum fieri dicebant.
A VESTE) in lap. A VESTE IMP.PRIVATA,MAGNA LIVIAE,
MATVTINA, REGIA, SCENICA. quæuis ergo veſtis ſuum cuſto-
dem habuit.
455. DE SICVLIS APIBVS) *Siculorum* apum *mel* primas a *Cecropio*
ſeu *Attico* ex *Hymetto Monte* tenebat. Sil. *Nectareis vocat ad certamen*
Hymetton audax Hybla fauis. Mart. epig. 102. *Cum dederis Siculos medios*
de collibus Hyblæ, Cecropios dicas tu licet eſſe fauos. Var. de re ruſt. *Sicu-*
B *lum mel fert palmam, quod ibi thymum bonum & frequens*. Inprimis *Hy-*
blæi colles ob id claruere, qui penes *Marcellinum* flumen *Alabi amnis*
fonti imminent. Virg. ecl. 7. *Thymo mihi dulcior Hyblæ*. Ouid. *Cana prius*
gelido deſint abſinthia ponto, & careat dulci Trinacris Hybla thymo. Apul.
1. metam. *Æginenſis quidam ſum Ætneo melle vel caſeo, & huiuſcemodi*
cauponarum mercibus per Theſſaliã diſcurrens. Iſiod. l. . o c. 3. mel *Sardoum*
amarum eſt abſinthii cauſa. Cuncta fere quæ *Sicilia* produxit veteres ob
præſtantiam magnifecere. Vinum *Mamertinũ* inter *Falernum, Chium*
& *Lesbium* in triumphalibus cænis Cæſar appoſuit. Plin. *Amphora Ne-*
ſtoria tibi Mamertina ſenecta, ſi detur quoduis nomen habere poteſt. Mart.
ep. 115. *Dulce vinum Pollæum Syracuſanum*, a *Pollide* rege inuẽtum Poll.
l. 6. c. 2. celebrat, hodie *Muſcadello* appellatur. *Muræna* Mart. ep. 77 *Quæ*
C *natat in Siculo grandis muræna profundo*, id eſt in Freto, *Non valet exuſtã*
mergere ſole cutem. *Cattabus Siculus, carnes, columbæ, thynni e Sicilia*
conditi, caſeus Syracuſanus in Athenæo commendantur. Plura Sicula ſu-
ſpexere, quæ modo in hanc ſcenam non intromittimus.
456. HELPIS) *Meſſanæ* in armario vulgo *Teſoro*, vbi nobilis illa *bi-*
bliotheca Mss. *membranarum* in omni genere literaturæ diues, vbi *illu-*
ſtriſſimi hominis Conſtantini Laſcaris Conſtantinopolitani, de Græcis literis
præclare emeriti libri publice ſeruari teſtamento iuſſi, vbi abſque dubio
tot *ſelecti authores* longo deſiderio exules tãdem reperti, quorum non-
nullos *Siculo nomine* donarũt. Bibliotheca certe, qualẽ vniuerſa Sicilia cõ-
parem haut poſſidet. Ibi exacto anno ciuiles Vrbis faſces gerẽtibus DD.
Ant. Iacobo Lentini & San Baſili, D. Palmerio de Ioanne, D. Fran. Marullo,
D *Io. Petro Arena, D. Iac. Campulo Baroni Bonuicini, & Io. Tuccari*, forte for-
tuna in detritum librum incidi, ſignatũ nomine *Nicolai Coxæ Canonici*,
florentis an. cIↃ ccccLxvi. in charta Pergameni *Helpidem Meſſanenſem*
legi. quare adprime gauiſus ſum tandem innotuiſſe, quod multos la-
tuerit. Vxor fuit, quod me monuit *Antoninus Amicus Regius Siciliæ*
Hiſtoriographus, qui modo eius prou. *annales* ab an. cIↃ Lx meditatur, nõ
Amicij Manlij Seuerini Boethij Philoſophi, vt *Oct. Caietanus Syracuſanus*
Soc. IESV in *idea ſanctorum Siculorũ* opinatur, ſed alterius *Boethij Seueri*
Torquati Romani, indicante eadem membrana. Quod ſic colligitur.

Boetij Oratoris coniunx fuit *Ruſticiana*, mater *Symmachi* & *Boethij*, qui A. IↃXXII adhuc *pueri Conſules*, quo tamẽ anno *patrem* cum *Symmacho conſulatum* geſſiſſe *Sigonius* refert. Diſerde contra eſt *pater*, qui ob id in filios beneficium *Theodorico regi* grates egit, & *munera ſparſit*. vt ipſe l. 2. de conſol. phil. Dein teſte *Iac. Bergomenſi* de illuſt. fem. *Helpis* inter homines eſſe deſijt *Vigilio Papa* & *Iuſtiniano* rerum potente, anno ſalutis IↃXL at *Boetius* cum *Symmacho Socero*, quem gener *pretioſiſſimum generis humani decus* laudat, pro CHRISTO animã effudit & conformẽ cum *Dionyſio Areopagita* vitæ exitũ ſortitus, *Theodorico* rege ſæuiente A. IↃXXV. Procop. Anno IↃXL *Ruſticiana* adhuc ſuperſtes erat, & *Totila Vrbem* expugnante vidua *panem ab hoſtibus emẽdicabat, cum ditiſſima olim egenis multa erogaſſet*. Proc l. 3. de bel. Goth. *Helpis* vero prior marito ad DEVM redijt ſic ipſa: LVX MEA NON CLAVSA EST TALI REMANE TE MARITO. Inter ingenij ſui monumenta nobis reliquiſſe ferunt hymnos in SS. *Petrum* & *Paulum Apoſtolos*, quorum vnum *Aurea luce*, alterum *Oliuæ binæ* auſpicantur. E F

***CAP. XXII.** Quirinalia. Temſa Bruttiorum opidum. Ludi Magni. Proc. ad alimenta. Rationalis. Præſes. Vicarij Magiſtratus Regni Siciliæ.*

457. C. FABIVS. Q. F.) h. e. Q. *Fabij*, qui primus *Maximi cognomen* ſtirpi ſuæ adiecit. M. N.) *Marci nepos*. id eſt, *M. Fabij Ambuſti*.

GVRGES) ſic appellatus ob abſumtum patrimonium.

QVIRINALIBVS) Feſt. *Quirinalia menſe Februario dies, quo Quirini fiunt ſacra. idem ſtultorum feriæ appellantur, (ante, quam in eum commigrarent fere Sabini Curibus venientes poſt foedus inter Romulum, & Tatium) quod quidem ſuorum fornacalium ſacrorum cognominant, eo potiſſimum rem diuinam faciunt*. Var. l. L. 5 *Quirinalia* a *Quirino, quod ei deo feriæ, & eorum hominum qui forcanalibus ſueis non fuerunt feriati*. G

458. CVRAT. VIARVM) laudi duxit *Traianus* hunc titulum *imperatorijs* admiſcere. ſequentes IV *viros* ſe ſcripſere *viarum* ſcilicet. Nec quis plures ſtruxit ac ipſe. Viæ a *Beneuento* ad *Brunduſium*, innumeros cippos, rei teſtes *Beneuenti* & per *Neapoleos regnum* vidimus.

LICINIVS) III Cos. *Gymnaſium* ære ſuo publicauit. Adeo familiariter *Traiano* vſus, vt ſæpe *Auguſtum* domi conuiuam haberet, cui *Præfecto Præt.* ipſe pro more dixit: *accipe gladium hunc, Licini, ſi recte imperauero pro me, ſin ſecus contra me vtere*.

CIPP. TERM.) cippi *milliaria* terminantes. H

SALENTIN.) in numis *Salantini*. Eos vocant, *qui circa Iapygium habitant promontorium, alios Calabros*. Strab l. 6.

NAPETINAEI) vrbs *Napitia*. HIPPONIATEI) *Hipponium* vrbs.

SCYLLAC.) *Scyllacenſes*, quorum opidum *Scylacium* & *Scylletium*; in numo SCYLLATIVM. Caſs. *Prima vrbium Brutiorũ, quam Troiæ deſtructor Vlyſſes creditur condidiſſe*. Colonia *Athenienſium*, hodie *Squillaci*.

TERINAEI) opidum *Teris* & *Terina*.

A (T)EMSANE) Pauſ. *Temeſſa*. Strab. l. 6. *Temeſa* vel *Tempſa*, Bruttiorum emporium, prope quod ſacellum *Politæ* ex *Vlyſſis* ſocijs, *quem per inſidias a barbaris necatum, graues exercuiſſe iras ferunt, coactoſque oraculi monitu vicinos ei tributum pendere, indeque prouerbium eſſe Nemo Temeſeum heroem aduerſus ſe. Cum autē Locri Epizephyrij Temeſam cepiſſent, Euthymū ferunt pugilē contra iſtū geniū in duellū deſcendiſſe, victoriaque potitū ab eo extorſiſſe tributum vicinis remitteret.* Barius hoc S. *Marcum* in Calabria dicit. THVRIATes.) & *Thurij* gentiles. *Thurinum* opidum Magnæ Græciæ in ſinu *Tarentino*.

459. PAL.) *Palatina* tribus a Palatino monte denominata.

PATR. COL. CVR. R. P.) *patrono Coloniæ, curatori Reip.*

PROC. AVG. VIAE. OST. ET CAMP.) *Procuratori Auguſti via*
B *Oſtiæ & Campaniæ*. REG. CALABRIC.) *Regij* vel *regionis Calabricæ*.

LVPIENSIVM) *Lupiæ* Strab. *Lupia* Plin. 25. c. 11. *Luſpia* Ptol. ex *Rudijs* patria *Ennij* condita, vrbs *Apuliæ* nobilis, vbi *Præſes* forum agit.

HVDRENTINOR.) *Apuliæ* ad *mare Ionium* opidum, iuxta hunc lapidem *Hudrentum*, alias *Hydruntum*, vulgo *Otranto*.

VICTORES CAMPANIAE) *Gladiatores* cognominati *Ordinarij*, *Fiſcales*. Capit. in Gord. Iun. *Poſtulaticij*. Sen. ep. 7. *Cateruarij* confuſè pugnātes, & hic *Victores*. Plin. 36. c. 15. *Victores e gladiatoribus ſuis produxit*.

460. CVRATORI TRIVMPHI) i. e. *apparatus*. diuerſus ab eo, qui victorē cōmendaret. Suet. in Cal. c. 2. de Germ. *Orauit cauſas etiā triūphales*.

GERMANICI. SECVNDI) *triumphi* nempe. Nam Domitianus *de Cattis Daciſque poſt varia prælia, duplicem triumphum egit*. Suet. c. 6.

C PROC. LVDI MAGNI) Non tantum *Laniſtæ* (Sen. de benef. *Laniſtæ qui familiam ſuam ſumma cura excercet & ornat*) *Doctores* & *Magiſtri*, ſed & *Procuratores* dicti flore iuuenū lecti *ludos* curarūt. Ludis & ſui *Medici*. MEDICVS LVDI GALLICI. De *ludis Magnis* ſic Aſcon. 2. Ver. *Romani ludi ſub regibus inſtituti ſunt Magni appellati, quod magnis inpenſis dati ſunt: tunc enim primum ludis inpenſa ſunt CC. millia numum. Alij ideo Magnos ludos dictos putant, quod Conſo conſiliorum ſecretorum deo, id eſt Neptuno Larium regi & rerum conditarum & Dijs Magnis, id eſt Laribus vrbis Romæ dati ſunt: quibus aiunt raptas Sabinas eſſe, vt videatur propter hoc dicere Virgilius Magnis Circenſibus actis. Nam & Magni & Circenſes ijdem ſunt*. LVDI MATVTINI) lapis ΛΟΥΔ ΜΑΤ. λυδος ματουτῖνος qui mane ederetur. Obſeruat *Lipſius* ex lapidib. LVDVM DACIVM,
D GALLICVM, MAGNVM, MATVTINVM, MAMERTINVM: *Mamertini* forſan ſunt *Martiales*, *Martij* IV. Idibus Maias celebrati.

PROC. AD ALIMENTA) ſeu ANNONÆ Capit. in Ant. De *alimentis multa prudenter inuenit. Curatores multis ciuitatibus, quo latius Senatorias tenderet dignitates, e Senatu dedit. Curæ alimentorum in Italia*. Spart. in Iulian. meminit. Capit. in Pert. *Alimentis diuidendis in via Aemilia procurauit*. Qui alebantur *Alimentarij* dicti. Capit. in Pert. *Compendia alimentaria*, hoc eſt commoda.

CVR. SARTORVM. TECTORVM. OPERVM PVBL.) eorum

munus & in hoc lapide EX SC CAVSA COGNITA EX PRIVATO IN PVBLIC. RESTITVER. E

MERCATORIS VENALICI) h.e. *mangonis ſeruorum venalium*. Inde liquet parum caute *Lambinum* & *Patricium* in illo Cic. frag. *Neque me diuitiæ mouent, quibus omnes Africanos & Lælios, multi venalicij mercatores ſuperarunt*, legiſſe *venalitiarios*. quod *Venalicũ* & *ſerui venales ſint*.

461. M.C.D) *memoriæ cauſſa dedit*. P.V.) *Præfectus Vrbi*. item *perfectiſſimus vir*. In Nót. Orient. *Perfectiſſimus Præſes Arabiæ*; *Præſes Iſauriæ*. ſed hic *præf. Vrbi* notat. quo honoré *Cæcilianus* functus.

RATION) in lap. RATIONALIS SACRARVM LARGITIONVM. item MVNICIAE. in Not. *Rationalis trium prouinciarum, id eſt, Siciliæ, Sardiniæ & Corſicæ. Summarum Italiæ, Vrbis Romæ, Africæ, Numidiæ. Hiſpaniæ, ſum. quinque prouinciarum, ſum. Galliarum, Britanniarum. Rationalis* curator *fiſci* & *vectigaliũ*, proprie *rei priuatæ* tantũ. Incumbebãt vt *emphyteuticorũ fundorũ patrimonialiũ poſſeſſores III* penſionibus *omnis ſumma publicis ratiocinijs inferatur*. l. 4. C. de coll. fund. patrim. Affines his *Sicilia* retinuit VI viros *Magiſtros Rationales* regij patrimonij tutores. F

PRAES) *Præſidũ* nomen antiquum; nam Liu. *Bebiũ præſidẽ* indigetat. ab *Auguſtis* plerunque, etiam *ſorte* dati. Sym. l. 1. ep. vlt. *Alexander vir ornatiſſimus ſortitus prouinciam præſidialẽ*. interdũ in plures annos prorogati. Capit in Pio. Fuit *ea conſtantia vt ſeptenos & nouenos annos in prouincijs bonos præſides detineret*. Scribit Modeſtus *plebiſcito contineri ne quis præſidũ munus donũq; caperet, niſi eſculentũ, poculentũq; quod inter dies proximos prodigatur*. Stipendia eorũ Lamp. in Alex. cõputat. *Iudices quũ promoueret exẽplo veterũ, vt & Cicero docet & argento & neceſſarijs inſtruebat, ita vt præſides prouinciarũ acciperẽt argenti pondo vicena, phialas ſenas, mulos binos, equos binos, veſtes forenſes binas, domeſticas ſingulas, balneares ſingulas, aureos centenos, cocos ſingulos. Et ſi vxores non haberent, ſingulas concubinas, (quod ſine his eſſe non poſſent) reddituri depoſita adminiſtratione, mulas, mulos, equos, muliones, & cocos: cætera ſibi habituri, ſi bene egiſſent: in quadruplũ reddituri, ſi male*. Ex præſidibus *ius prætorium* datũ id eſt vt inter *prætorios* in *ſenatu* allecti. Vop. in Prob. *Permiſit patribus vt ex magnorũ iudicũ appellationibus ipſi cognoſcerent, proconſules crearent legatos conſulibus darent, ius prætoriũ præſidibus*. Not. Orientis XLV. præſides recẽſet. In Aſia XV. *Paleſtinæ Salutaris, Paleſtinæ Secundæ, Phœnicis Libani, Euphratenſis, Syriæ Salutaris, Oſroenæ, Meſopotamiæ, Ciliciæ II. Piſidiæ, Lycaoniæ, Phrygiæ, Pacatianæ, Phrygiæ Salutaris, Lyciæ, Cariæ & Inſularũ*. In Africa IV. *Mauretania, Sitifenſis, Cyrenaicarũ & Auguſtanicæ prou.* In Ponto XI. *Ponti Polemaici, Heleſponti, Honoriados, Æmi Montis, Rhodopes*, Cappadociæ I. & II. *Armeniæ* I. & II. *Galatiæ Salutaris & Scythiæ*. In Illyrico. *Macedoniæ Salutaris, Epiri Veteris & Nouæ, Dardaniæ Præualitanæ, Theſſaliæ & Mæſiæ* I. ac *Daciæ Ripenſis*. (*Germaniæ*. Suet. in Domit. c. 6. *Marcomaniæ* Capit in M. Aur. *Friſiæ*. Tac.) in Britannia III *Britanniæ*, I. ac II. & *Flauiæ Cæſarienſis*. In Gallijs XI. *Alpiũ Maritimarũ, Alpiũ Pœninarũ & Graiarũ, Maximæ Sequanorũ, Aqui-*

tania

A *taniæ* I.& II. *Narbonenſis* I.& II. *Lugdunenſis* II.& III. *Lugd. Senoniæ* & *Nouẽ populorũ*.In Hiſpania *Tarraconenſis,Carthaginenſis,Tingitaniæ, Inſularũ Balearum,Galleciæ,Luſitanię & Bæticæ*.In Italia *Venetiæ & Hiſtriæ, Aemiliæ,Liguriæ,Flaminiæ.Tuſciæ,Vmbriæ,* Campaniæ,*Siciliæ,Piceni*.

VIC. PRAEF. PER ITALIAM) nota *Vicarij* munus cum *Præfecti* conſociatum. Quibus locis *Præfecti* admoti,& *Vicarij* erant, ſed Vicarij latiori pollebant regimine. *Italiæ* II. fuere, VRBIS ſub cuius *diſpoſitione Correctores Apuliæ & Calabriæ,Brutiorũ & Lucaniæ,Præſides Sãnij,Sardiniæ,Corſicæ,Valeriæ*,& IV Cõſulares *Campaniæ* , *Tuſciæ* atque *Vmbrię, Piceni Suburbicarij & Siciliæ* Ex quo comperitur *Occidentis* dominio *Sicilia* ſubiecta.cis ętatem Iuſtiniani *Orientis* faſces illã adoraſſe ex libris iuris noſcitur. & ITALIAE, qui *Mediolani* reſidebat. quare ab Albutio
B Silo *Mediolanũ Italię metropolis* honoratur.Ipſi parebat *Venetia &Hiſtria. Liguria,Alpes Cottiæ,Rhetia* I.& II. *Æmilia* cum Piceno *Annonario*. Ita vides *Italiã* geminam, vna Vrbis vel ROMÆ alteram ITALIAE vocabulo diſtinctam. eo reſpexit illa baſis,quam primus *Romæ* exſcripſi in propatulo domi *Clementis* Culcitræ marmorarij prope S. *Laurentium Clericorũ Minimorũ*, in qua P. Heluius CORRECTOR VTRIVSQ. ITALIAE conſpicitur. *Vicarij* AFRICAE. Vic.ILLYRICI tres, *Ponti, Thraciarũ,Macedoniæ*. Ponto ſuberat *Bithynia,Galatia, Paphlagonia* I. & II. *Armenia* I. & II. Thraciæ, *Europa, Hæmimontana , Rhodapa , Moeſia.* II. & *Scythia*. Vic.HISPANIAE. Vic.BRITANNIAE, cui ſubiecti duo *Cõſulares Cæſarienſis & Valẽtiæ, Pręſides* III.*Brit.Primę & Secundę, Flauię Cęſarienſis*. Vic.GALLIAE. Vic.ASIAE,cui ſuberat *Piſidia,*
C *Lycaonia, Phrygia Pacatiana, Phrygia Salutaris , Lycia, Caria, Galatia. Muri Longi Vicarios* II. Conſtantinus inſtituit, quorum vnus *Politicus*, alter *Caſtrenſis*. Hunc murum *Anaſtaſius* Aug. condidit,qui *Lx* milliaribus ab Vrbe extendebatur, a Magno mari verſus meridiem *L*. mil. latitudine pedum xx. Meurſ.

MATRONARVM DECVS) in lap.FAMILIAE ORNAMENTO. SERVANDAE ET DOCENDAE CASTITATIS EXEMPLO. QVÆ CVM VIXIT DEA ET SANCTISSIMA DICTA. CONIVGI VIRGINEAE. ANIMAE MERENTISSIMAE.VNIVIRAE.

464. PROV.) *Prouinciarum* ſyllabus tempore *Auguſti* ex Onuph. Panuinio. Imperatorum I.*Hiſpania Luſitania*. II.*Hiſpania* Tarraconenſis. III.*Gallia Aquitania*. IV.*Gallia Lugdunenſis*. V.*Gallia Celtica & Germania*. VI.*Pannonia*. VII *Moeſia*. IIX.*Dalmatia & Illurici pars*. IX.*Cili-*
D *tia*. X.*Suria.Coeles*.XI.*Suria & Oriens vſque ad Euphratem*.XII.*Ægyptus & Arabię pars. Italia omnis. regna omnia & principatus orbis Romani.* Prou. populi Rom. I.*Africa & Numidia*. II.*Aſia cis Halim & Montem Taurum*. III.*Hiſpania Betica*.IV.*Gallia Narbonenſis*.V.*Sicilia*.VI.*Sardinia & Corſica*. VII. *Illuricus*. IIX. *Macedonia*. IX. *Achaia,Theſſalia,Aetholia,Acarnania Epeirique pars*. X.*Creta & Cyrenaica*. XI.*Cyprus*.XII. *Bithynia , Propontis & Ponti pars.*

465. POM.) *Pomptina* ruſtica tribus,

In

Cum hucuſq; de *magiſtratibus Rom.* peregerimus & *Siciliæ* Regni magiſtratuum nomenclatorem adijcere placuit. Gubernatur *Sicilia* à *Prorege*, & triplici *regio tribunali*. E

MAGNA REGIA CVRIA *curiarũ caput & exemplar,iuriſdictione meri & mixti imperij* prædita. Conſtat *Præſide*,ſenis *Iudicibus*,tribus ad *criminalia*,tot ad *ciuilia*, quorũ vno biennio duo ſunt *Meſſanenſes*,duo *Panormitani*,I.*Catanenſis*,vnus ex *Regno*,altero *Panormitanus*,*Meſſanẽſis*,duo *Catanenſes*, duo ex *Regno*, *Fiſci Patrono*, *Magiſtro Notario*, *Procuratoribus* tribus *Fiſci* & *Solicitatore*.*Capitaneo Guardiæ* M.R.C.*Cõteſtabili Maiore*,cũ *XXC Algozirijs* ſeu *Lictoribus* virgas portantibus,*Capitaneo campi*, cui XII equo ſeruiunt, *Porterijs* ac *Seruientibus*, & *Miniſtris Iuſticiæ*. Item *Aduocato*,*Procuratore*, & *Solicitatore pauperum*.

CONS.REGII PATRIMONII ex *Præſide*,*Cõſultore* & *protectore R.P.* ſex, *Magiſtris Rationalibus*,quorum tres I.DD *cauſas fiſci cognoſcunt*, tres *Equites* res *militiæ* curãt,*hoſpitia* & *ſtipendia* militũ,*caſtra*,*arma*,*triremes*, *ſpolia* ſeu hereditates *Epiſcoporũ*,*ius regium patronatus* & conſimilia, ſingulis binis *Vallis* aſſignatur,*Generali Theſaurario* curãte exactiones regionum & eius *Locumtenente*, *Conſeruatore* R.P. *Fiſci Patrono* R.P. *Magiſtro Notario*, *Procuratore Fiſci* & *Solicitatore* , *Magiſtro Portulano* cum *Adſeſſore* & *Magiſtro Notario*, *Magiſtro Secreto*, cui ſubſunt ciuitatum *Secreti*, exceptis *Meſſanenſi*,*Panormitano*,*Catanenſi*, *Syracuſano*, & *Thermarum*, ac *Collectore Decimæ* & *Tareni*. F

CONSISTORIVM SACRÆ REGIÆ CONSCIENTIÆ nouitium tribunal habet *Præſidem*, tres *Iudices*, & *Magiſtrum Notarium*.

Exiſtunt & XII. *Deputati* in comitijs electi, *Protonotarius* & eius *Locũtenens*,*Secretarius Cameræ Reginæ*.VI.*Secretarij* Regni ſeu *Referendarij*. G

SACRVM REGIVM CONSILIVM. XXVII *virorum*, qui omnes *Togati*,demptis non-*Iuriſperitis*. Inſunt tres *Præſides*, *Cõſultor Proregis* & *Protector Regij Patrimonij*, ſex *Iudices* M.R.C. ſex *Magiſtri Rationales*,*Theſaurarius*,*Conſeruator* R.P. *Fiſci Patroni* bini,III *Iudices Conſiſtorij*, *Protonotarius* huius Conſilij *Secretarius*, *Magiſter Portulanus*, *Magiſter Secretus*, et ſecuudum *Garſiam Maſtrillum* Siciliæ *Regium Conſiliarium* part. II.de magiſt. *Auditor Generalis* militum.

Non ita pridem *ſumma Regni officia* VII erant,*Magni* agnomine;*Comeſtabilis*,*Magiſtri Iuſtitiarij*,*Admirati*,*Camerlingi*,*Protonotarij*,*Cancellarij*, & *Seneſcalci*. Ex quibus ſuperſunt COMESTABILIS, cui parent Regni *Mareſcalci*. ADMIRATVS, *præfectus maris* cum *iuriſdictione ciuili & criminali*, quod hodie coniũctim exercetur à D *Didaco de Aragonia*, *Duce Terræ Nouæ*. & PROTONOTARIVS. H

In recentioris æui memorijs *Siculos* numero annorum *Græco* fuiſſe vſos paſſim deprehendis. Quo ergo annum CHRISTI cognoſcas,abſtrahe ab illis annis Iↄↄ. Iↄ.VIII.& relinquetur Salutis noſtræ natalis.

FINIS.

12238.